Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Arbor vitae crucifixae, liber III

https://hdl.handle.net/1874/329211

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
N°. 205.

Hs 4 D
N° 9

310 *(Eccl. 205, antea 294a.) Membr. fol. 142 ff. 2 col. Saec. XV.*

Ubertinus de Casali, Arboris crucifixae vitae Jesu liber III.

Fol. 1a. Incipiunt capitula tercij libri arboris crucifixe vite ihesu. Fol. 142a. Explicit tercius liber ubertini, cet.

„Liber Canonicorum Regularium in Traiecto." — Cf. de hoc codice „Godgeleerde Bijdragen", VI (1832) p. 80—82. Quae in catalogo bibliothecae nostrae anni 1718 p. 458 libri IV et V hujus operis vocantur, inveniuntur infra sub N° 346. — Libri V et seqq. operis Ubertini quos Oudinus (de scriptor. ecclesiast. III col. 749) refert in bibliotheca nostra adesse, sunt partes operis Simonis de Cassia, de gestis Salvatoris. (Vid. supra N° 285—288.)

Hs.
4 D 9

Gerestaureerd mei 1977
(Zie map "Restauraties"
Hss. Coll. U.)

liber mōsterij regulariū ī tiecto.

n°. 259. a.

nunc

N°. 294 A

Incipiūt capitula tercij libri arboris crucifixe vite ihū

Ihs precone audiēs primū.
Ihs vir baptizatus secūdū.
Ihs desertū incolens tercium.
Ihs hoste teptatus quartū.
Ihs puulos colligēs quītū.
Ihs matre rogatus sextum.
Ihs pastor arcuiēs septimū.
Ihesus vigor lassatus octauū.
Ihs pro nobis indigēs nonū.
Ihs inhonoratus decimū.
Ihesus miracula faciens vndecimū.
Ihs verbis sensatus duodecimū.
Ihesus pfecta consulēs xiij.
Ihs transfiguratus xiiij.
Ihs p noctem vigilās xv.
Ihs die occupatus xvi.
Ihesus panes multiplicās xvii.
Ihs tribulāciōe flatus xviii.
Ihs leprā eiciens xix.
Ihesus medela fluxus xx.
Ihesus a morte suscitās xxi.
Ihs lazarus reuiuus xxii.
Ihs vnguētis redolēs xxiii.

Incipit prologus in terciū librū arboris crucifixe vite ihesu

Recto arboris stipite p humiliacōis pfūdū et vtriusq arcū altissimū in correspōdencia adimensitatem radicis. iā nūc modo cōsili dilatari incipit in latissimos ramos dū ab humilitate subiectiōis ihū baptiste iohi hic liber incipit terciūs. Ad cuius humiliacōem qua oēm cōpleuit iusticiā sequit sublimis exaltacio eiusdē ihū. dū in ipso et per ipsum super suū baptismū trinitatis misteriū et fecūdatiua vtus ihū in ramos

diffundenda amplius cetus celis patētibus reuelatur descendente sup ipsum spū scō in spē colūbe aīali volatili: et sereaeri in aere et in prole multū fecūdo. Ad cōsueta g° humilitate ihū inchoātes hūc librū ordim⁹. C Qui ihesus audiuit pdicacōnē iohis et de multiplici laude btī iohis. Ihs precone audiēs. cap p.ᵐ

Consumato enī tpe silēcij et humilis subiectōis ihū scdm altissie dispositōis archanū iā volēs ad publicū et ex magna caritate volēs sue diuinitatis manifestare secretū. voluit ātm ite precone auctēticū iohēm baptistā sāctissimū q et ipse usq ad illa tpa ī magno cōtēplatōis silēcio et rigide macerācōis exemplo latuerat in deserto. q sicut nou⁹ homo baptizando. regnū celorū pdicando. ihm premunciando. viā ipsi ppādo precessit. Fuit aūt tante pfcōis et fame. ut xps a pplis crederet. Vñ et qd summi pontifices de ihrlm ad ipsum solēpne legacōem miserūt an ipse eēt xps sollicite requirētes. Johēs aūt humilitatis forma a se negauit oīa sublimia. Nō sum ait xps. nō sū helias. nō sū pphā. Ubi principalē sanctificacōis statū. et feruentē caritatis zelū. et sublimis cōtēplacōis radiū nō sibi temerarie attribuit sed in pria humilitate subsistit Et ideo scdo de se confitet humilia. Ego vox clamantis in deserto etc. ego baptizo in aqua. ego nō sū dignus tāgere xpi calciamēta. Et tū verissime vocās noīe scripim describit quo ad caritatē et humilitatē ad ihm et dignitatē p ipsum. Vox enī est in duracōe breuissima in faccione cōtinua. Certe. humilitas. Est tota ad alterū inde-

pendencia et vnione verbi ~~verbi~~ ves
tita. Ecce caritas. Est vbi sigficatiua et
pnūciatiua. Ecce digitas. Tāo pdicat
de xpo magnalia. Medius vrm ste
tit q vos nescitis. Vbi ondit i xpo
officiū mediatiue reconsiliacois dig
natiue condescencois. Jlle est q p9
me venturus ē. Ecce ancessiois.
Añ me fcūs ē. Verissiē baptizacois
Quia hic ē q baptizat in spū sco.
Diue gracois. Quia vidi et testimo
niū phibui qm hic ē filius dei. Al
tissiē et celestis predicacois cuius
cōpacois reputo vba mea trena.
Qui de tra est de tra loqt. q aūt de ce
lo venit sup oms ē. Mansuete obla
cois et efficacis redēpcois p holo
caustū mortis. Quia ecce agnus dī
ecce qui tollit pcca mūdi. Plenissiē
purgacois oīm credenciū pfusione
spūs scī. Quia eius ventilabrum
i manu eius et pmūdabit aream
suā. Judiciarie discussiois et sen
tenciacois et felicis remuneracois
Quia securis ad radicē arboris posita
ē. Et in multis alijs excellēcijs com
mendauit ihm et discipulos suos
pia sollicitudiē dirigebat ad xpm.
Sz et bñdcus ihs vicē sibi reddebat
cumulatā. Nā et ipm sāficauit in
vtēo et multū vtutū cōmendauit p
conis. Nā de eius vite austeritate di
cit eū nō manducare neq bibere.
De testimonij veritate dicit iudeis
vos misistis ad iohem supple de me
qrentes et ille testimoniū phibuit
veritati. De constancie firmitate
qa arūdo vento agitata nō fuit. De
corpcois rigiditate qa molle vesti
mentū nō habuit. De pphecie sub
limitate. qa plus q ppha fuit. De
officij digitate. qr eū angłm noiauit
De oīs pfeccois eius apice et singla
ritate qa int natos mulierū maior
nō surrexit. Et sicut cōmēdauit eū
vbo sic honorificauit et fco. qa sue
pdicacoi ~~dm~~ diu detulit et iohāne
pdicante parū pdicauit. Jmo pdi
cātē hūilit audiuit et iohis vba
pdicacois repetijt scilz pniām a
gite et c. Et ipm et eius opa recepcōe
sui baptismatis auctēticū reddidit et
multiplicit cōfirmauit. Precessit q
luna et secutus est sol. Aurora et p9
venit dies. Amicus et post veīt spō
sus. Pco et post venit iudex. Bapti
zans aqua et lauās corpa. et post ve
nit baptizans in spū tribuēs carisma
ta. Pdicans remissioem pccoz. et post
venit purgacoem faciēs delictorū.
Qd autē ē dixi qd baptiste pdicacoēz
ihesus audiuit hūilit sicut vn9 de
pplo. licet īueneri allegatā a ↄsosti
mo. tū pt satis pbabilit colligi ex
euuāgelio. Postq eni scptū ē marci
pmo q in illis dieb9 veīt iohes bap
tista pdicās baptismū pnīe scribi
tur infra. Tūc venit ihs a galilea
ad iohēm ut baptizaret ab eo. Et hoc
fuit in publico ut dicit luce 3°. Fcm ē
aūt ut baptizaret oīs pplus et ihū bap
tizato. Baptizandi aūt ad auditū p
dicacois sue mouebant et finito ser
mone lauabant ab eo. Vn satis lau
dabilit dat intelligi q mgr hūilita
tis ihesus de nouo veniens a galilea
sedebat hūilit cū alijs audiēs deuote
pdicacoem pconis. Et tūc publicani
et peccatores dicūt baptizati fuē in
quorū medio et alioz pplorū legit
ihs baptizatus ab eo. Potes in hoc
fco apte addiscē cōsuetā lcoēm hui

litatis ihū xp̄i. Ubi cōfunditur hūana
sup̄bia q̄ a sapientibus dedignatur
addiscē. et sp̄ vult q̄si a se loquēs nouā
seipsā ostentare cū ih'c sapiā dei pri'g
hūilit' iohēm est reueritus et a sua
p̄dicacōe loq̄ exorsus. Hic aūt nolo p̄
terire p̄fectissimū obediencie exēplū da
tū viris sp̄ualib9 a iohāne ut deo sui
cāt scd'm intuitū sp̄us scī instinctū nō
scd'm eorū sub sp̄e sp̄us appetitū. Qd
enī delectabilius et sp̄ualius et deo se
cūdū hūanā reputacōem acceptius
et aīe saluti vtilius q̄ cū ihū corpa
lit' cōuersari. In quo enī tlis familiari
tas potuit nō p̄desse. Et q̄ntū debet fla
grare hūanū desideriū dei v'bū ih'm
vidē tangē venerī et amplecti in su
auissia carne cū scēptū sit q̄ q̄t tan
gebāt eū salui fiebāt. Et tū de hoc io
h'es fecit abstinēciā donec dilc'ūs ih's
venit baptizandus ad ip̄m. Scptū ē
enī io'his p'o. Et ego nesciebā eū s; q̄
misit me baptizare ī aqua ille m̄
dixit sup̄ quē videris sp̄m descēdētē
tē. Ubi dicitur q̄ accepit signū ut
ī facie corp̄ali cognoscēt eū. Non enī
p̄t intelligi q̄ nesciuit venisse xp̄m
et filiū dei ēē ih'm cū in m̄ris vtēo
accepit hoc donū ut dcm̄ ē sup̄. Sz
vult dicē q̄ nesciebat eū sēsuali no
ticia. q̄z in deserto solitari9 iā qua
si triginta annis facie nō videāt eū
p'mo forte nūq̄. Et hoc fecit ioh'es
sp̄us scī consilio ut testimoniū ferret
incogniti et nulla extrīseca fami
liaritate cōiuncti et appareret insus
pectū. Obediuit ergo ioh'es ī re tā
difficili sp̄us scī volūtati nō sue ut
abstinēt ab illi9 visione & cōtuber
nio ī quē totus erat tūs fortus ī
aīo deficiēs a seip̄o. Quid ad hec

ergo dicet sp̄ualiū scolitas q̄ sb' sp̄e
dīni profectus ī sīmo & offendūt oclos
p̄latorū prouocāt aīos et nō p̄nt a
p̄ṗorū appetituū familiaritate dis
iūgi. Sciāt q̄ nō sequūt' consiliū
sp̄us scī q̄ p̄ ap'lm dicit ad cor. Nemi
dantes ullā offensioēm ut nō vitu
pet' ministeriū nr̄m. Licz enī aliq̄ expo
nāt istud et ego nesciebā eū q̄ ioh'es
ignorauit utrz p̄tatē baptizandi
interius q̄ soli xp̄s retinuerit. nō tū
ē veri sile q̄ ioh'es ignorauerit q̄ im
possibile ē p̄aliū q̄ p̄ dm̄ p̄cām re
mitti qd' ē interi9 baptizare. Sed
magis ē verū scd'm cōsstimū q̄ eū
nō cognoscebat ī facie. Magne aūt
paciē et supportacōis oīm tribulacō
nū et opp̄briorz hui9 vite stupendū
dat exēplū in eius icarceracōe & mor
te q̄m attēdit mēs sepe m'ltis sceleri
b9 irretita q̄ ioh'es sanctificatus ī vtēo
sic sūi rep̄hensiōe cōu'sat9 ī desro tā
excellent' magnificat9 dn̄o vocis
testimonio sic ē a dō p̄missus p̄ ma
nus adulterorū incarceratū et ad pe
ticōem ip̄udentissīe m'etricis ampu
tato capite tāti vatis. Finē est de ip̄i9
capite ludicriū in illo obsceno cōuiuio sal
tatricū. Quō enī ibi conculcat huius
vite pōpa qn̄ sublimissimū vatē &
suū baptistā et amicū fidelissimū
cū tanto opp̄bo voluit sapīa xp̄i de
hoc mūdo exire. Oēs ḡ q̄rāt ī isp̄ies
t̄p̄ales h'ōres ī morte. In hoc enī ex
ēplo et q̄ maxiē ī sue crucis opp̄ro
brio & ī aliorū amicorz suorū tā mul
tiplici p̄ssio m'rio nō solū dat. vē
xp̄m diligentib9 materia cōtēp̄nedi
omnes hui9 vite h'ōres v'm eciā
appetendi ad similitudiem xp̄i ihū
et sui sublimis p̄conis in huius

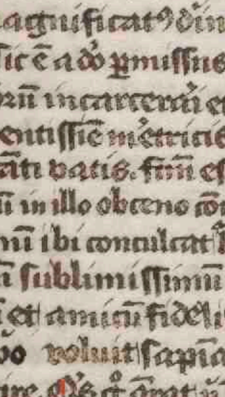

Nō

mundi vilitate viuē et in opprobrio exti-
oris fame ꝓ amore iusticie vitā finiē

¶ De baptismo xpī et an pueri de-
cedētes sī baptismo depnīēt ad pe-
nā īferni. Jhs vir baptizatꝰ. capitulm ii.

Cum ad etatis tricesimū annū
venisset reparator vite spūa-
lis ihs qīa in sacramēto baptismatis
oēz aīam recipe sanctissiā ordinacōe
disposuit ut ꝑus faceret qd doceret
mgr humilitatis ihesus ꝑus ī se rece-
pit qd recipiendū oībus īperauit.
Et hic addi scire sūā ordinatissimā
racōem humilitatis ꝓfunde. Nullū e-
nī remediū legit' sīn ipe fuisse cōt'
pctm qd ipe recipe noluit agnus sīn
pctō qui veneāt aliorū emendare
pctā ut veīs pctōribꝰ verecūdiā aufer-
ret et ipōs ad salutaria remedia
q̄renda sīn qbus iustificari nō pote-
rāt suo exemplo feruencius aīaret.
Vn̄ circūcisus fuit octauo die et
quadragesimo ꝑntatꝰ in tēplo. et
nūc maiori humilitate iā trenari ꝯ
voluit iohis baptisma recipe qd
publicanis et pctōribus dabatur ī
signū pnīe. Attēde ġ aīa q dei filiꝰ
tāq pctōr et īmundus prope corā
ꝑplo nudatur et in aquis iordanis
ī signū spūalis ablucōis īmergit. Vn̄
nō mirū si baptista cōtremuit ī tā
stupendo humilitatis exemplo vidēs
ihm q sciebat totū mūdū debē bap-
tizare ī spū scō sic humilit' velle bap-
tizari. Vn̄ ipe dicit. ego a te debeo bap-
tizari etc. Nec mirū qīa ipm cogno-
neat filiū dei. Hic enī dicit iohis pᵒ
Et ego vidi et testimoniū ꝑhibui
qīa hic ē filius dei. Racōnabile aūt
fuit iohēm baptizare ī aqua ut
dicit crisostꝰ ut ꝑ nouitatē signi ma-
iorē multitudīem attrhēt ꝑpli et illis
cōcurrētibꝰ ferret testimoniū de deitate
et sāītate xpī. Et ut tlē baptisma ho-
mines assuefacēt ad vīn xpī baptis-
mū. Et ut eos in signo tli ad pnīaz
īducēs ad xpī aduētū et redēpcōis
sacramētū digne recipiendū aīas ꝑp-
aret. Vn̄ beda dicit q sicut cathezīza-
cō ad baptismū disponit. sic bapti-
zacō iohis ad baptisma xpī. Et iō
nō est vīcēdū indubiū q baptizati
baptismo iohis fuerūt xpī baptis-
mate iterū baptizandi. Et hoc est
q augꝰ dicit. Qui baptizati sūt baptis-
mo cōsīn oportebat q baptizarētur
baptismo dnī. Vn̄ idē dicit ad selen-
ciamū aplōs q fuerāt iohis discipli
a xpō baptizatos ut xpō hrēt bapti-
zatos seruos ꝑ qs ceterōs baptizaret
ꝑmo qd plus ē crisostꝰ dicit sup mathe
ū. ego a te debeo baptizari. qīn xpō
rīdit sine mō ostendit q xpō poste-
a baptizauit iohēm. Et hoc dicit ī
qbusdā libris apocrifis manifeste
scptū ē. Certū tn̄ ē ut ierōꝰ dicit
sup math q sicut xpō baptizatꝰ fu-
it a iohē ī aqua ita iohēs cāt a xpō
ī spū baptizādus. Fuit baptismus
iohis a deo sicut ipe dicit iohis pᵒ.
Qui me misit baptizare ī aqua ad
illos effectꝰ qui dcī sūt sup. Ubi pa-
tet q baptismꝰ iohis habuit exte-
riorē ablucōnē et ritū ad assuefaci-
endū ad xpī baptismū nō tn̄ habu-
it interiorē baptizacōem ꝑ spm
scm et iō nō conferēbat gram qīa il-
lud xpō seruabatur scdm illud io-
his pmo. Grā et veritas ꝑ ihm xpm
fcā est. Sed ꝑparabat ad ipām sicut
ipe dicit. Nō sū ego xpō. sed missꝰ
sū añ illū. Et ideo tli baptismo cō-

conueniēs fuit baptizari xpm qz xps
spūali regñacōe nō indiguit q̄ nō
dabat in baptismo iohis ut p hoc
ōndatur q xps baptizat9 ē ut aquā
sāficaret tactu sue mūdissīe carnis
nō ut sāitatē recipet. Vertut spūalē
regñacōem aquis tbuit quo ad ra
siliz quo ad vim purgatiuā. tēpta
cōnū refrigēatiuā. et collacōe ūtutū
et donorū spūalit viuificatiuā. scdz
tplicē aq̄ ppetatē. lauādi refrigerā
di et generandi p vitalē huōrē in plā
tis. Conueniēs aūt fuit q xps bap
tizaretur in aquis iordanis et rō
ne nōis et rōne mltiplicis figurī
i eo i testamēto veteri pcessi.
Jordanis enī intptatur descensio
ut p hoc ōndatur q xps descēdebat
humiliando se in in baptismo ad
nrorū pctorū remediū sicut dicit grg9
nazansen9. Baptizatus ē xps ut
totus vetus9 adam imgatur. Inter
ptat etiā riuus iudicij ut i flux
u sanguīs xpi i quo fuit riu9 iudi
cij dei pris sup vnigenitū pro nobis
ōndatur nrm consecrari baptisma
Jordanis enī fuit ille fluui9 p q9
tāsitū filij isrl' intuerūt trām pro
missionis i signū q n q̄s renatus
fuit ex aqua et spū scō nō pt intre
i regnū dei sicut dicit io. 3°. Ad qd
etiā ptinet q helyas diuisit aq̄s
iordanis q̄ erit i curru igneo rapi
endus i celū ut dī 4° regū 2°. Quia
tāseuntib9 p aquā baptismi p ig
nē scī spūs patet aditus padisi. In
stituit aūt bndcūs ihs suū baptis
ma in aqua nō solū ppt causas
pdcās sed etiā ex maxīa mīa q̄a
aqua ē matia oī loco coīs. Et in oī
aqua naturali ubi seruat aque

spēs pt baptismus cōfri. Et ut os
tenderet xps ihs seipm ēē solū mīs
trū interioris baptizacōis licet cō
ueniēs sit q a sacdote q̄ vice eius
gerit istud sacrmētū recipiat
tn in necitatis articlo clericus et
laicus vniūsalit et mulier xpian9
et pagan9 pt confire xpi baptismū
dūmō in debita forma et i aqua
et in hac intencōe ut intendat fa
cē q facit ecclia xpi. quātūcūq pa
gan9 nō credet p fide sua aliqd
baptismū suū ad pctoz remissio
nē valē. Ubi aūt affuit sacdos nō
dein. ubi cleic9 nō laic9. ubi vir
nō mulier. ubi fidelis nō ifidelis
debet psumē baptizare. Et pec
cat alit dās ul' recipiēs. Et licet se
pe nō recipiat ad vtilitatē. sp tn
recipit sacrmētū ūitatē si intēdit
recipe qd ecclia dat eciā q̄tūcūq dās
ul' recipiēs pcā fide nō credat. Nec
aliquo mō baptizandus ē alias
a quocūq verū baptismū sit
datū. sed de tāsgressiōe ritus ec
clesiastici dēt qui in culpa ē pēi
tē. Forma aūt sacrmēti baptis
matis est i noīacio scē trinitatis
cū itencōe baptizādi plata ut
dicatur. Ego te baptizo i noīe
pris et filij et sps scī. De congrui
tate aūt et de institucōe scē ecclē ē
q vnus baptizatū recipiat de
sacro fonte. q̄ pro baptizato spō
deat et in psona ecclē q̄ est vna
p puulo credat. Et ideo vn9 dēt
ēē nō plures q̄ puulū adultū
tenetur de fide instruē et de sua
sponsione monere maxīe si int
ifideles conūsari ptingat. Ubi
aūt est conūsacio int fideles q̄ con

tinue sacris pdicacoib9 instituūt
et baptizatus habet putes sollici
tos et fideles. forte petiuꝫ a tali intē
cōe absolutꝰ. Sanū tn̄ cōsiliū est ꝙ
loco et tpe salubritꝰ instruat bap
tizatū. licꝫ aūt xp̄s fuit baptizatus
ī etate virili nō tn̄ expedit puulis
ppt̄ mortis pic̄lm baptisma diff
ri. licet ī adultis q̄ hn̄t ītnū remediū
deuotōīs fidē sacm̄eti possit rōnabi
lit̄ differri ut recipiatur solēp
nius tpe ab ecc̄ia ordinato. Ha
aūt tn̄ ꝙ si sine sacm̄eto discesse
rīt. licet salutis habeāt bn̄fici
ū. nō tn̄ plene sūt a pena purga
torij absoluti. Judei aūt et paga
ni nō debēt statī baptizari qn̄
sacm̄entū petūt maxīe iudei q̄
pni sūt ad vomitū sed eoꝝ est fides
pbanda ne p baritarias ī xp̄i cō
tumeliā decipiāt eccīam et xp̄i
bn̄ficiū veniat ī cōteptū. Si tn̄
casus īfirmitatis ul' pic̄li accide
rit ut ī bello ul' mari statī pt̄
et debet eis baptism9 conferri
Conueniēs aūt fuit xp̄m ī perfc̄a
etate baptismū recipe. Primo qr̄
aūt susceptōeꝫ sacm̄eti nō dispo
sueāt predicare ad qd̄ etas pfc̄a
requiritur. Scd̄o sicut dicit c̄sos9
super matheū qr̄ p baptismū
debebat legalia euacuare ꝛ iō
ī pfc̄a etate voluit baptismū
recipe ut ōndat excludē nō ex
īpotentia obsuandi sed

Tercio ut daret intelligi
ꝙ baptism9 xp̄ī parit pfcōs
scd̄m illud ad eph. iiij. Donec
occurramu9 oēs ī vnitatē fidei
et agnicōīs filij dei ~~in dei~~ in
virū pfc̄m ī mēsurā etatis ple

nitudinis xp̄i. Vn̄ et ipa ꝑfectas nu
tnarij et denarij p tnariū tnitatis
et denariū mandatorū legis pfcō
nē sign̄t fidei et opm ad quā ordi
natur baptisma. Quia vō xp̄s
fuit fundamētū et causa efficiēs
scd̄m diuīitatē. et meritoria scd̄m
huāitatē oīs spūalis effc̄us q̄ ex
baptismo consequit' ideo in bap
tismo suo ōndit' corpalit' ea q̄
spūalit' effīt ī quocūqꝫ sūt fictōe
recipiente xp̄i baptismū. Dic̄t
enī c̄sos9 sup math. ꝙ ī pncipi
is spūaliū rerū sp̄ visibiles ap
paret visioēs. ut si postea nō
fiāt ex hijs q̄ semel fc̄a sūt et reci
piāt fidē inuisibilis effectus qui
signis corpalib9 declarant. Et iō sup
xp̄m baptizatū corpali spē sp̄s scs̄
ī colūba descēdit ut postea super
oēs inuisibilit' credatur descendē.
Quia eciā baptizatis celū apit'
et baptizacō ē a vtute celesti et ad
fidē et amorē inuisibiliū q̄ latēt
ī celo baptizatos īducit. ideo sup
baptizatū xp̄m celū dicitur apī
ri. Quia eciā in baptismo fit
spūalis adoptacō p grām ī filios
dei et hoc p meritū eius q̄ ē n̄alis
filius dei pr̄is. ideo sup xp̄m bap
tizatū vox pr̄is ītonuit corporali
auditu. Et q̄a effc̄us baptismi a
tota tnitate, procedit et ad visioēꝫ
btē tnitatis inducit ideo ī bap
tismo xp̄i manifestatur testi
moniū tnitatis. pr̄ ī voce. filius
ī huāitate. sp̄s scs̄ ī colūbe spē
Dicitur aūt in colūbe spē quia
illa colūba ī ꝑfectatib9 suis fuit
spēs demonstratiua pncīe sp̄s sc̄i
Et fuit vera colūba ī spē aīalis

ad hoc solū miraculose pducta et
stati ad preiacentē materiam est re
ducta nō uncta spūi scō ut supposito
sed ut signū signato sicut dicit au
gustinus de agone xpiano. Ap
cio aūt celorū pt rōnabilit aliqs
corpalis fulgor lucis circa baptiza
tū ihm dici quē fulgorē sicut et
alia signa corpalia potuerūt
videre circumstantes sicut narrat
cosos9 licet hoc relinquit sb dubio
Non aūt pt intelligi fractio corp
alis celi. Sed altis9 ē intuendū q
apcio celorū fuit intellectualis vi
sio ihu quā tūc intellectualit vi
dit in suo merito oī baptizato
visioem sūmi celi btē trinitatis
fuisse apertā. Et hoc dicit lira
q dicit. Apti st celi. licet aūt hoc
vidit ab instanti sue concepcō
nis tū rōnabilit dicit qū quasi
ī psona oīm baptizatur ut ph9
ondatur qa ī eius merito ē fcm
qd in nob est p trāssfor coem ī ipm
de nouo fiendū. Cuius visiōis
potest dici signū extrīsecus sple
dor qui dicitus est pot magnitu
dinē luīs apcio celi. Rōnabili
ter aūt pt manifestat in voce
qa pris ē xpū dicē vbū etnū. Vn et
significatiuū hui9 vocis illā etnā
gubnacoem pris et vbi filiacoēz
īcludit cū dicitur hic ē fili9 me9
dilcūs ī quo m bn coplacui. qua
si dicat. In hoc solo placitū meū
constitui. Et io baptizatus solus
m placet qz xps efficitur per
grām trāssformītē ī ipm. Videtur
eciā cosos9 dicē q vox fuit a plō
audita et ideo ne credēt sup iohēz
fcā columba apparēs sup ipsū sin

glarit voce declārauit de ipo prolatā
Sup ihm aūt baptizatū in colūbe
spē sps scs apparuit. Pmo ut ostē
dat baptizandū sine fictoē debē
acced quia sicut dicit sapie pmo.
Sps scs discipline effugiet fictū
Colūba aūt est aīal simplex do
lo et astucia carens. Propter qd
ihs dicit mathei x. Estote pru
dentes sicut serpētes et simplices
sicut colūbe. Scdo ad designan
dū septē dona sps scī q in colū
be pctatibus designātur. Ter
cio ad designandū effcm pnu bap
tismi q ē remissio pccōrū et recō
siliacō ad dm. Colūba est enī
aīal mansuetū. Et io sicut di
cit cosos9 sup matheū. In dilu
uio apparuit ramū ferens oliue
coem orbis terrarū tranquillitatē
annūcians. Quarto ad designā
dū coem effcm baptismi q ē cō
structō ecclesie dignitatis eph
quo xps tradidit semetipz ut
exhibet sibi gloīsā ecclām nō
habētē maculā neqz rugā a
aliqd huiusmoi mūdās eam la
uacro aque ī verbo vite. Vn et
canticoz qnto de ecclā dicitur.
Vna ē columba mea. Est enī
colūba aīal amicabile et gre
gale. Quīta et pcipua rō qz co
lūba ē aīal feruidū et amās sui
pacificū et gemebūdū et pu
rū et p baptismi sacrmentū
xps ihs ī feruore amoris fecū
dā debuit multitudinē electoz gnā
re innocētē et purū et p sine
passiōis configracōis continue
gemebūdā. Contra hoc sa
cramētū fuerūt aliqui erro

res. Pmus selencianorum q baptismum in aqua no recipiunt sed
solum spuale in aia sufficere dicunt
Contra quos dicit ihs io. 3. Nisi qs
renatus fuit ex aqua et spu sco
Scds error fuit donatistarum re-
baptizantium eos q sunt a catholicis
baptizati. Contra qs dr eph. 4. vna
fides vnum baptisma. Est etiam alius
error eorum. Nam dicunt q homo in
pcto existens baptizare no pt. Contra
qs dicit iohis p°. Sup que vide-
ris spm descendentem et manentem
sup eum hic e q baptizat i spu sco
scilicet xps. Vn no nocet suscipienti
malus minister. nec in hoc nec in ta-
libus sacramentis quia xps ihs e psens
q interius p seipm pficit sacrame-
tum. Quartus error e pelagianorum
qui dicunt pueros ppterea baptiza-
ri ut p regnacoem adoptati ad-
mittantur ad regnum dei de bo-
no in melius translati. no ista re-
nouacoe ab aliqua obligacoe
veteris vinculi absoluti et sic an-
nichilant originale pctm. Huic
autem errori nimis appropinquat
opinio q dicit q puuli no bapti-
zati licet puniantur carentia vi-
sionis dei nulla tn puniunt pena
sensibili i carne uel mente. Et ad-
dunt aliq q maiori consolacoe
sunt pditi q possit aliqs ho p na-
turam in hac vita hre. Dicunt enim
q i sepacoe aie infundit eis spes
qua eorum naturalis intellectus pfi-
tur i qua cognicoe ipetuum delec-
tantur. Hec aut videtur fuisse
btitudo quam philosophi aliq pa-
gani posuisse videntur hois summum
bonum. Hac vo opinione repudi-

ata aliqui tempancius dicunt scilicet q
nec delectantur nec dolent nec i mente
ab aliqua spe nec i corpe ab infer-
nali igne. Quia vo concupiscenciaz hnt
contractam et io sunt in loco infi tene-
broso et vili nec p hoc eorum sen-
sus affligitur. Quia diuina sa-
pia tempante sicut nichil commise-
runt p ppu actum sic nullum patiuntur
lesivum. Et eorum nales appetitus re-
stringit et refrenat et corpis statum
consolidat et firmat et i eode statu
quantum ad corpus et quantum ad aiam
sine quo ad cognitiam sine quo ad
effectiuam eos ppetuat ut nec pfi-
ciant nec deficiant n letentur nec
tristentur sed sic et uniformiter ma-
neant inetnum. Videtur enim istis
durum et aspum q ds q tam misericorditer
agit cum ipurissimis pctoribus sic se-
uere agat cum puulis q oio non
potuerunt vitare nec mortem cul-
pe nec mortem pene ut i ppetuum
crucientur in igne. Quia vo
auctoritates scorum dicentium q igne
cruciantur non pnt euadere max-
ime augustini habundanter exprimit
penam puulorum quantum ad carentiam
visionis dei et quantum ad vilitatem
loci plus dicens et minus valens ad
extirpandam illam heresim q dicebat
puulos nulla pena puniri. et
volens reducere ad medium supdcaz
scilicet solius pene carentie visio-
nis. Post pdcam heresim loqens co-
tra illam simpliciter asserit eos cum a-
liis pctoribus eternaliter i infernum dap-
nari. Istum aut intellcm expla-
nat in enchiridion ubi dicit
penam eorum mitissimam e. P quod
datur intelligi q ibi e mitissima

ꝙ nō puniūt pena aliqꝫ cruciatus
mente uł carne. Hec auctoritatis
exposicō in multū ē odiosa. ꝙ scī me-
ciantur uł de industriā asserūt flīm
ut pducat ad vīn. Nec hñt sī sibi
tlēm modū hēses ipugnandi sed p
irrefragabiles veritates. Et ad di
cūt ꝙ in enchiridion quo ad puu-
lorū penā mitissimā predcīq hñt
intellcīn. et ꝙ in hoc se explanerit
de dcīs in aliis locis manifeste ap-
paret falsissimū plegenti illius
libri textū. Loquit enī de gradu
penaꝝ īfinaliū oīm dāpnatorū.
Ubi dicit ꝙ ordo dīne iustitie eos
punit scdm pcōꝝ gradū. scdm ꝙ
q pauciora pcā cōmiserūt miti-
us ibi puniūtur ab igne ꝙ qui
plura. Et addidit. Mitissima satis
ē eorū pena q pt originale pcīm
qd contraxerūt nullū insup ad-
diderūt. Ubi apte ondit ꝙ eos ī
vna congerie reproborū locat ꝫ
sicut minꝰ ibi puniūtur q solū
vnū pcīm mortale cōmiserūt
ꝙ qui duo uel mille sic qui nullū
sup originale addidit oīm mi-
tius punietur. Et ita dēt intelli-
gi expresse ex textu illius ꝙ pena
ignis puniūtur licet mitissima
respcū aliorū. Nō ergo eā dixit
mitissimā simplicit sed respcū
pene actualiū pccōrū. Nō ergo
pt iste textus reduci ad solam
penā carentie visus. Preterea hē-
sis illa pelagiana puat puu-
los visiōe dei et regno celorū s-
dat ipsis ut ipse augꝰ dicit. ꝓmos
ticon id ē qualemcūq requiē
ī alīo loco. Ubi etiā hñ reprobat
augꝰ expōnē illorū qui dicūt

ꝙ hñt magnā consolacoēm sicut
hēsim pelagianā. dicit enī sic.
Duo sūt loca dext iudicis et sinis-
tra. In dextrā st oēs elcī quorū ē vi-
ta etna et regnū celorū de quoꝝ nūo
cte nō baptizatꝰ non excipitur.
In sinist oēs reprobi quorū ē
maledictō et ignis etnus et sup-
pliciū etnū. Hs dīcēs nō multorū
locoꝝ diuisionē dedit sed duorū
tm. Teniū fingūt de officina pūsi
dogmatis ubi possidē qntulācū-
ꝙ reqem tuus puulꝰ possit. In-
dex uēo q dedit dextm et sinistm
oībus q st ī sinist dicet. ite ma-
ledci in ignē etnū. Puulꝰ ergo
tuꝰ nō baptizatꝰ cū dyabolo et-
no igne arsurꝰ ē. Hs est snīa au-
gustini et quasi textus nichil
īmutato de eius snīa. Ubi po-
tes uidē ꝙ ex textu euangelii
math xxv et ex vbis xpī probat
qmedicit. Nec poteris dicē ꝙ p-
uuli nō erūt ī iudicio. Dicit ibi
textꝰ ꝙ cōgregabūt aīn eū oēs
gentes. Ubi dicit. Oīs e-
tas oīs sexꝰ. Gregoriꝰ morꝝ ix
sup illo vbo multiplicabit vul-
nera mea etiā sine causa eandē
confirmat snīām cū augustino
Dicit enī sic. Nōnulli etenī pus
a pnti luce subtrahūtur qm ad pro-
merenda bona mala ve merita
actiue vite pueniāt. Quos nā
a culpa origīs salutis sacrāmē-
ta nō liberant et hic ex pprio nil
egerūt et illuc ad tormenta
puenerūt. Quibus vnū vulnꝰ
est corruptibile nasci. aliud
carnalit mori. Sed quia post
mortē etna mors sequit eciu-

to eius iusto q3 iudicio etiā sīt eī
vulnerā mltiplicantur. Perpetua
q̄ppe tormenta percipiūt etiā q̄ nil
ex ppria volūtate peccauerūt. Hic
namq3 scriptū est. Nō ē mūdus
ī conspectu eius nec vnius diei
īfans sup trā. Hic p semetipsā
veritas dicit. Nisi q̄s renatus
fuit exaqua et spū sctō nō pt ī-
troire in regnū dei. Hic paulꝰ
ait. Eramꝰ natura filij ire sic̄
et ceteri. Qui itaq3 nullū ppriū
adiūgens ex solo origīs reatu
punitur q̄ iste ī illo extremo
iudicio q̄ntū ad huāni sensus
estimacōēz n̄ sīt causa vulnerā
tur. Hec tn̄ sub dīna districtōē
iustū est. ut ppago mortalis
velut īfructuosa arbor et in
ramis seruet amaritudinē
quam traxit ex radice. Ait eī
In turbine contēt me ꝫ multipli
cab᷑ vulnerā mea sīt causa. Ac
si apte humani gnīs dāpna con
sideans dicat. Districtꝰ iudex
qua eos a iādusiōe trucidat q̄s
culpa ppe actōīs dāpnat. si et
illos ētnū perimit q̄s reatus a
lieni arbitrij morti addicit. hᵉ
gregorꝰ. Vbi apte patet q̄ puu
li erūt in iudicio et q̄ wlt eos
puniri pena sensꝰ q̄ pluries re
plicat eos pati ppetua tormē
ta. Tormētū aūt dicit̄ quasi tor
rēs mentē id ē arcēs. Concor
dat etiā cū augustino ī enchi
ridion q̄ perituri sūt ī ineternū a iu
dice sed leuiꝰ q̄ q̄ puniūtur ex
ppria actōē. In legenda etiā sti
hylarij pictauēsis epī et docto
ris dicit̄ de adā muliere cuiꝰ

nō baptizatū filiū suscitauit q̄
plus dolebat eius etnā mortē
iehēne q̄ subtractōēm huiꝰ vite
licet aūt ī libro yponostiton lo
quitur augꝰ contra pelagia
nos. In libro tn̄ de fide ad pe
trū intendit nude tōē reglās
fidei nō excessiue nec ī ppe lo
qui. Et idō repetit ad singlās
reglās firmissīe tene ꝫ nullate
nꝰ dubites. Quasi dicēt hec
ē firma et clara veritas fidei
xpiane. Int̄ q̄s regulas poīt
istā sic dicens. Firmissīe te
ne ꝫ nullatenꝰ dubites puu
los q̄ sīn sacrāmēto baptismatis
ex hoc seclo trāseūt etnū ignis
supplicio puniendos. Itē idē
Cuiuscūq3 ita vniue incipit ut an
finiat vitā q̄ ab originali obli
gacōē soluat̄. si vniꝰ diei ul' vniꝰ
hore spacio aīa vixerit ī corpe
nāte ē eā cū eodē corpe ītimīalia
iehēne supplicia sustinē. hᵉ au
gꝰ. Itē apls rō v. Regnauit
mors ab adā usq3 ad moysen
et ī eos q̄ nō peccauerūt ī sili
tudinē puaricacōīs ade. Vbi
dicit glosa. Regnū mortis est
cū q̄s ab etna luce diuidit̄ et
ad eā q̄ sctā mors ē pducitur
Hoc regnū mortis regnauit
ab adam usq3 ad moysen de
quo minꝰ videbat̄ q̄ p legē
nondū erat peccm manifesta
tū. Hoc regnū sola grā xpi
destruxit etiā in sctīs patribꝰ
antiq̄s pt̄ quos ī oēs regna
uit etiā in eos q̄ nō sua vo
lūtate peccauerūt sicut adā
sed originali solo tenebantur

Ubi expresse patet q̄ utrāq̄ penā
iehenne et carentie visiōis dei tm̄
duas extinguit et utrāq̄ puulis
attribuit. Preterea iohēs in apocalipsi
2° dr. Et q̄ nō est īnct9 ī libro vite
scriptus missus ē in stagnū ignis
Et supra dixit q̄ istud stagnū ig-
nis ardet sulphure q̄ et īfn9 et
mors mittūtr in eū. Ubi apte ondr
q̄ q̄ nō sr in libro vite ihū p fidē
ul' fidei sacramentū oēs ardebūt ī
stagno ignis. Preterea nūq̄ īuenit a-
liqs scōn scē textus istas duas penas
carētie visiōis dei ētnū et penā
tormētorū sensibiliū abinuicē se-
parari subiecto ut dicatur origina-
li pcto solā penā carentie visiōis
dei deberi sicut dicit mgr senteñ-
ciarum. Qui licet multa bona dixit
eciā in multis aliis locis nō bene
dixit nec tenetur. Augus autem libro
xi de ciuitate dei ca° 23° dicit exp̄s-
se q̄ nō est mediū dare p̄mo q̄
cūq̄ nō est ī regno celorū ētnū
semper erit ī supplicio etno. Sed nec a-
liciu9 scī dictū ego legi ubi dicatr
q̄ p̄uat9 ētnū a regno celorū nō
patiatur etnū suppliciū. Nō est ei
ptr dicē q̄ originale pctm̄ nō mēat
penā sensus cū videam9 puulos
tribiles penas ī hac vita susti-
nē et amarissimam mortē. Nec
valet iudicio meo soluco quā
faciūt q̄dam ad istā instanciā
Dicūt enī q̄ nō est sīle de pena
tpali et etna q̄ pene tpales nō
tm̄ sr9 puitiue sed eciā promotiue
et in hac vita multis dei dantr
amicis. Licet enī iste pene sr9 p-
motiue et in q̄ntū est de se oīm
hūanū liberi arbitrii vsū puulo-
rū tm̄ sn̄ baptismo decedēciū pe-
ne sūt puniue. Preterea si dēs pt
tpalit' puire puulos acbissia
pena sensus hoc ē ppt' pctm̄ ori-
ginale qd' hūt q̄ tlēm penā mē-
antr cū aliud ad hr nondū cōmi-
serūt. Aliter enī dēs eēt īiusti9 ino-
centē puniendo īiuste. Et ita ē
īpossibile dm̄ īiusticiā facē in
vno istanti tpis sicut ī īfinito et-
nitatis. Iustū ē ergo q̄ dēs puīt
puulū ī tpe q̄ culpā habet pu-
nicōe dignā. Ergo q̄a habebit
eā in ppetuū iustū est eū pena
sensus hrē ētnū. Preterea dcī mgri
manifestantes q̄d ē originale
dicūt q̄ originale ē cōcupia q̄ p-
nat hoīem debita iusticia et po-
nit in eo īordinatū appetitū
boni cōmutabilis īten sīr et īor-
dinatū. Et rō hui9 ē ista qm̄ ori-
ginale pctm̄ nō tm̄ est culpa sed eci-
am culpa mortalis. In q̄ntū cul-
pa ē dicit p̄uacoēm ordinis debi-
ti. In q̄ntū mortalis ē nō tm̄ di-
cit boni debiti p̄uacoēm sed eciā
dicit ordis et iusticie subuisioēm
Hec sr v̄ba vni9 eorū q̄ eciā ab oīb9
conceduntr. Originalis enī ī sermo
dicit subuisionē mētis ī oī ma-
lo ī hitu ad qd' postea īclinat ad-
ultos ī actū. Et sic patet q̄ dicit
amorē sui ppt' se et deordina-
coēm oīm aliorū ad suū vicio-
sū amorē. Qui dilligit se ad de-
lectacoēs carnis et ad delicias h9
vite nō tendēs in deū nec ī amo-
rē īuisibiliū nec diligēs dm̄
n̄ ut seruū ppe volūtatis. Et
istud ētnū manet ī aīa nisi
p xpī passioēm et mortē sacra

me~to sue g~re deleat~. Q~s g~ dicet
i~iustu~ si tanta malicia pu~iat~
dolorib~ i~etnu~. Sine g~ actiua
siue co~tractia~ di~na iusticia h~t
i~etnu~ pu~ire i~nq~tate~. Et q~ ibi e~
duplex i~iq~tas .s. p~ditio~ origi~al~
iusticie et i~fectio~ q~cupie~ ideo du-
plici de~t pena pu~iri .s. care~cia
visio~is et pena ignis. Ner suf-
fice~ videt~ q~d dicit~ q~ q~pt~ fedi-
tate~ concupie~ pu~iunt~ loci vili-
tate no~ sensu doloris. Co~cupia
e~i~ dicit~ malignitate~ o~im sp~u-
aliu~ pc~o~ cu~ feditate carnali-
u~. Et i~o sicut debet~ vilitas fedi-
tati sic angustia malignitati.
P~tea loci vilitas nulla videtur
eis pena ex quo no~ i~mutat~ do-
lore vl~ t~sticia ab aliquo extri~seco
vl~ ecia~ leticia. Ex quo sequitur q~
q~p~ e~ positu~ i~ originali pc~o se-
c~d~ istos paru~ q~ nichil pu~it~.
P~tea cu~ xp~s dicitur effc~m sue
passio~is et mortis mai~festi~e
maxi~e i~ baptismo quod quide~
datur i~ remediu~ pc~i original~
p~ncipalit~ licet ecia~ deleat o~ia
actualia q~ nu~c fiunt ta~ doloro-
sas sensus angustias pati. et
i~ mente tantos dolores si pc~m
originale penas et dolores et~-
ne mortis no~ meret~ maxime
cu~ p~ncipalit~ xp~s sit passus
ad purgandu~ pc~m n~e. Vt sic~
p~ i~obedie~cia~ vni~ ho~is silicet
ade pc~ores co~stituti s~t multi
ita p~ vni~ ho~is obedie~cia~ iusti
constituantur multi. Ro~. v°. Et
sicut ibi patet tota deductio
ap~li e~ q~ passio xp~i et mors
nos redemit a delicto et morte
qua~ in ada~ contraximus licet
ecia~ o~im alioru~ pc~oru~ deletio
sit in xp~o. No~ ergo videtur se-
curu~ dice~ q~ pc~m p~q~ d~s ho~ sus-
tinuit dolores sensibiles non
me~eat i~etnu~ pu~iri. Q~d aut~ ad-
ducit pro ro~e q~ d~i u~r~i videtur
dice~ deum ita seue~ age~ cu~ pu~u-
lis ut eos cruciet i~etnu~ et cu~ sce-
leatissi~s viris multa~ mi~am fa-
ciat miror quo~ xp~ia~ sapi~a po-
tuit ha~c ro~em p~offe~ cu~ illi sce-
leati pc~ores de q~b~ loquit~ sit
xp~o i~corp~ati p~ gr~am et sacr~m~tu~
fidei et co~tc~o~is donu~. pu~uli a~t sit
serpe~tes et vipe~a~ genimia et
i~imici dei et natu~a filij ire et p~-
uaricatores et fractores federis
dei. O~ia e~i~ hec mala et pl~a
alia eis attbuit sc~ptu~a pro pc~o
nature viciose et da~pnate. Pro q~
ecia~ p~ncipalit~ dicit~ xp~s tanta
sustinuisse supplicia ut sup~ d~m
e~ in quib~ o~s redemit ab etnis
supplicijs. Q~d no~ est ve~m si d~ca~
opinio dicat ve~m ymo mille mi-
lia pu~uli i~ xp~o baptizati s~t in
regno celoru~ q~s no~ redemit a doloib~
i~ferni si pc~m originale no~ de-
buit i~ etnis ignib~ cremari ymo
de hoc pu~uli illi no~ de~nt xp~o g~-
g~ti q~ talia no~ erant passuri i~ so-
lo originali vitio finientes sed
solu~ sibi regraciari debe~t q~d p~
sua~ gr~am optinet regnu~. Q~d
quide~ multu~ appropinquat
he~esi pelagij si q~s diligent~ inspi-
ciat. P~tea quo sequitur i~ ro~e
sua q~ silicz deus multas mi~as
fac~t ela~s q~tumcu~q~ sceleatis qui
sunt xp~s ihesus fili~ su~ p~ gr~m

et membra corporis eius quod crudelis sit
deus si puniat puulos qui sicut dicitur
sup sunt reprobi et membra dyaboli in e-
ternum. Hoc enim videtur destruere reglam
sanctorum de redemptione electorum qui dicunt quod ex
mera gratia eis datur quod non debetur
per meritum ihesu xpisti et aliis datur quod
omnibus debebatur ut habeant eternam vitam gratias
pro dono gratie et misericordie et reprobi non inve-
niant quod reprehendant in recto iudicio recte
iusticie. Quia vero predicta opinio nec
verisimilis sanctorum dictis nec textui scrip-
ture. ymmo magis expresse ei repug-
nare videtur et videtur quadam huma-
na ratione et ficticia pietate moveri que
quidem parum novit ponderare iudi-
cia dei que sepe sunt irreprehensibilia et
tamen occulta velut abissus multa et
maxime in traductione et punitione origi-
nalis peccati. Cuius reatum contra sanctorum doc-
trinam parum ponderare videtur et per hoc
diminuere necessitatem xpisti adventus et
redemptionis eius et ex consequenti
diminuunt affectum gratitudinis et dilec-
tionis nostri et omnium ad ihesum qui in duris-
sis doloribus vixit 33 annis pro pur-
ganda natura a reatu originis et
aliis nostris culpis. Ideo teneo cum au-
gustino et gregorio et cum sacro textu sententie
ihesu xpisti. Math 25 quod totum corpus re-
proborum in puulis et grandevis in
eterno igne cum dyabolo cruciabitur
in eternum. Licet dissignam sicut augustinus
dicit in enchiridion quod ibi est in cru-
ciatibus gradus et pro gravedine et
peccatorum multitudine. Et qui pro solo
originali ibi sunt mitissima pena pu-
niuntur. secundum quod alii pro actualibus
vite eorum in minus ibi puniuntur secundum
sceleris gradum pro tanto enim pena est
minus acerba quanto culpa est minor. Quia

vero totum fundamentum opinionis predicte
quam reputo viam magnam et ad ex-
cludendum xpisti meritum et ad multa ma-
la fundatur in hoc quod non relucet in tali
punitione puulorum misericordia dei que simul cum
iusticia debet apparere in omnibus operibus suis
et dicunt ibi deum crudelem monstrari
licet ad hoc reprobandum debeat suf-
ficere quod sancti qui de deo piissime senserunt non
hoc reputant crudele sicut per greg
patet in auctoritate predicta et quantumcumque
adverteret a carnali sensu hoc durum
reputavit. tamen asserunt hoc debite fi-
eri a deo iusto et misericordi. Tamen
occurrit una sententia sive opinio que multo-
rum magnorum fuisse dicitur ab an-
tiquo silicet quod puuli sic sine reme-
dio gratie et ihesu xpisti decedentes eterna-
liter tenentur a divina iusticia et misericordia
et sapientia sine liberi arbitrii usu et
actuali cognitione. In quo quidem modo
dicendi predicta ita elegantur salvari vide-
tur. Iusticia quia sicut membra dyabo-
li et serpentes venenosi et de repro-
borum collegio cum eis ardent in eternum quia
tamen pena est temperata correspondens culpe
Dicunt enim illa culpa est nature non
persone sic in eis punitur naturalis sensus
nature in finali igne non tamen est pro-
punitio que dicitur persone. Quia persona
summus ipse per dignitatem rationis et volun-
tatis. Nec quidem quia in eis non vene-
runt in actum peccati. ideo ipse ratio et voluntas
non paciuntur penam suppliciumque. Ipse enim
dicitur pati liberum arbitrium quando patitur
contra sue voluntatis appetitum repug-
nantem in contrarium et penam vermis
interius corrodentis que quidem est sum-
ma ratio doloris in dampnatis. Et ab
ista eximuntur puuli temperante misericordia
iusticiam. ut sicut non peccaverunt

ꝑpā volūtatē sic nō hēant volūta-
tis cruciatū. Et ita relucet ibi mīa
Quia ex magna mīa tenētur sine
vsu liberi arbitrij que hūt dāpnati
ad suorū dolorū augmētū. ymo
tamē eis summū tormentū ꝑ qđ affli-
gūtur et pena dāpni et pena sensꝯ
et pena vermis rodētis ꝑ cōsciē re-
morsū et extm̄ desētie odij in dīnā
iusticiā puniētē. Sapīa aūt dīna ī
hoc relucet maxīe qā sic scit distīguē
originale ab actuali et ī ordīe sup-
plicij et sīm respondē cū mīa et ius-
ticia cruciatū pene reatū nature
et qꝫ sic ītern̄ū tenet eos ī ignibus
tamē subiecta et monstra dāpnate
natuē ad demōstrādā magnitudi-
nē tm̄ sgressiōis pmaīe et ncītate
xpī grē et redēpcōis eius ꝑ mortē do-
lorosā ut sic pateat oībus electis a
quā pcā eos xpī ihu grā sū aliquo
eorū mito libeāuit ac ꝑ hoc sint
sibi ītern̄ū plenissie grāti. Hec ergo vide-
tur m̄ mag catholica et sacro tex-
tui consona. Nō tm̄ ē hic aliqđ te-
meāie affimādū n̄ aliter deus re-
uelaret qā statꝯ altiꝯ vite quo ad
pmia et supplicia oīno supat cō-
phēsioēm rōis hūane. Et iō auc-
toritatibus ē credendū et scōrū
reuelacōibꝯ ī hac pte ꝫ parū va-
lent sīt tasmata rōnū subtilitatis
paganice. Nō etiā augꝯ asserit
libro x° de ciuitate dei caplō 30. loqns
contra plathonicos q̄ mlta absur-
da de sepate aīe statu dixerunt
dicēs. Cur ergo nō potius dīni-
tati credimꝯ de hijs rebꝯ quas hu-
mano īgenio īuestigāe nō possu-
mus. Loqtur aūt ibi de statu aīe sep-
ate. de q° credendū nō phīs sed

scīs asseruit. Et idcirco nō istū modū
suppositū assēo licet m̄ videatur pba-
bilis. Hoc aūt cū scīs assero ī solo ori-
ginali decedētes tm̄ sensus qꝫ dāpni
ꝑpetua tormēta ꝑpāpe. Qđ augꝯ
tamē regulā fidei tenendū nō formi-
dat asserē. Et greg īdubitāt asserit
sub dīna districtōe ꝫ iustū eē et fieri
ac ꝑ hoc mitissimā penā īfecte ori-
gīs puulis ī deo referri. Cont tm̄ p-
dicta dicēnt pme opiōis sectatores
qꝫ nō videtur bn̄ intelligibile qꝫ aīa
sepata vsu rōis pūetur et volūta-
tis. Cui rn̄demꝯ qꝫ cū sepacio aīe a
corpe sit opꝯ dīne iusticie ꝑpt pcm̄
nō nature condite. talis ē status aīe
sepate ꝑ dīnā potētiā qlē requirit
meritū uel demeritū ꝑ culpā ul
grām aīe ipiꝯ dū vixerit ī corpe. Et
sicut corpa dāpnatorū nō viuūt
naturaliter ī igne sed ꝑ rigorē dī-
ne iusticie sic nō ē naturale aīas
puulorū pūari vsu liberi arbitrij
ītern̄ū sed ē effectus iusticie rn̄des
culpe cōtracte. Quo etiā ē veīsi-
mile qđ aliq eorū dicūt qꝫ aīe p-
uuli reprobi et mortis filij ut
dctm̄ ē supra q̄ nō ē in xpō ihu
īfundatur spēs a creacōe q̄ suā cog-
nicoēm illūinet ꝫ creaturarū cog-
nicōe cū ctū sit qꝫ nec mīma grā
datur ī alia vita dāpnate natuē
n̄ redēpte ꝑ ihm̄ xpm̄ sed ipi nē
conseruatur eē ad suū suppliciū
et honorē dīne iusticie sm̄ sniāz
scōrū. Ex hoc enī sequit qꝫ impie
predicatur qꝫ tales puuli plus hūt
delectacōis cū pūetur oī pena sensꝯ
et habeāt maius delectamētū in-
tellectus qꝫ possit hrē homo ī vita
ista in delectamento nature. Qđ

cui sit catholicu et dcas sacre scriptiure
consonu et redemptois ihu xpi hono-
rificu nullus q sacras scripturas le-
git ignorat. Certe esto q eet veru
qd tn est falsissimu et si bn examina-
tur nimis e heresi conforme. Hoc
tn e stolidissimu pplis pdicare cu
hec sit materia min9 curandi de
baptismi remedio et ipsis metu-
bus occasio fetus extinguendi sine
remedio sacramenti ihu xpi sicut
ego experimento pbaui i vna pes-
sima filicida. q se excusabat q ma-
ius malu iminebat sibi de oppro-
brio huius vite. si pueri datus fuisset
auditu q puulo habeat de mor-
te. Ego iq illa pessima audiui pdi-
catores dicentes q habent maius gau-
diu qd pde no pnt q possit aliqs
ho in hac vita hre. Alias etia scdz
phoz sniam aia creat in corpe
e sicut tabula rasa et nichil pos-
sit cognoscere p natura n qd p app-
hensionem sensuu recepit i corpe
dicut q aia separata puuli q nul-
las spem secu traxit cu no heat
i natus nichil possit cognoscere
nisi sibi noue spes datetur a cre-
atore. Qd si vm e qd no dico. no
e magne difficultatis sustinere li-
gamen huius rois p diuina iusticia
i puulo. Multa eni maiora icog-
neniencia et magis ordini diuine sapie
repugnancia videtur icludi in
deo corum s. q aia puuli q habet
tota subuersionem originalis iusti-
cie et q habet habituale concu-
piam iclinante ad malu et re-
trahente a bono et alia mala q
dca sut sup sic sit mortificata si-
ne gra xpi ihu et diuine voluntati

subiecta q no doleat de tanto malo
dapni sui sicut pde e regnu celi. et
q ita equanimit portat sua loca-
coem i carcere tenebroso ignis ifin-
quituncuq scdm eos no vrat ab illo
et si a nullo affligit q no delectet
saltem in quiete sua ee et naturalis lu-
mis et q sic sit recta sub diuina ius-
ticia et q i nullo contradicit sibi eor
voluntas oi vicio plena. Quo eni e
credibile q voluntas plena oi habitu
vicioso sicut e voluntas talis puuli
si veniat ad vsu liberi arbitrii q no
producat actus siles habitibus. max-
ie cu idem doctor dicit q deordina-
cio originalis culpe e silis manui
vel membro tremulo ex paralisi ex de-
fectu regitiue virtutis et pulso laca-
uo sive retractacio freni. Qd tm pbat
clau in hac misera vita q regnati
p gram xpi ihu et adiuti multis
virtutibus et exemplis vite et passio-
nis eius vix vmq venire ad su-
ma pfeccoem gre pnt. sub diuina ius-
ticia contemplari de hiis q fiunt i regimi-
ne mundi. Quo g raconabile est
vel credibile q aia puuli venena-
ti tanto malo i vsu liberi arbitrii
sic suas concupias refrenet et sic
sit ordinata sub deo ut i nullo mu-
muret vel irascetur de rigore diuine
iusticie sup se et sup alios dapna-
tos quos videt in tantis acrbis torme-
tis ardere. Magnam eni gram luis
clari accepit a deo si clare videt
sine resistencia q iustu e ea puni-
ri. Merito ergo dixi q multo dif-
ficiliora st ista ad sustinendu in a-
nimabus puulorum q q p diuina ius-
ticia sapiam et rationem seruentur
sine vsu liberi arbitrii modo pdco.

Exurge ergo anima mea in gratiarum actionem de regeneratione sacri baptismatis misericordissimi reparatoris nature Ihesu Christi et esto grata doloribus mortis sue et angustiose sanguinis effusioni eius in quo es baptizata et lota. Et humiliter recognosce pro te et pro tota redempta natura humana et gaudenter quod te liberavit ab exilio eterne patrie et ab eterno cruciatu ignis iehenne. Et quantum potes culpas tuas arguas et tue nature vicia. Et beneficium gratie Ihesu Christi te iustificantis honora. Et noli erubescere remedium querere tue viciose vite etiam sacramentali confessione manifestans tue conscientie occulta sive tuis prelatis sive aliis auctoritatem clavium gerentibus vice Christi exemplo ipsius benedicti Ihesu qui licet esset filius dei et innocens agnus voluit tamen publice in conspectu populi ac si esset peccator sicut alii publicani a Iohanne baptizari.

¶ Quod Christus post baptismum immediate intravit desertum et quare et de multiplici deserto et ieiunio. Ihesus desertum incolens. Capitulum [illegible]

Baptizatus autem dominus Ihesus confestim de aqua ascendisse dicitur et ductus a spiritu in desertum ubi quadraginta diebus et xl noctibus sine esurie ieiunavit. Attende ergo anima mea carnalis miseriam exemplum benedicti Ihesu qui post eterni patris testimonium post spiritus sancti descensum post apertionem celorum procedit ad solitudinis desertum et cum bestiis pariter in solitudine commoratur. Ubi in deserto solum tibi et tecum pro te informanda et redimenda maceravit carnem suam ut qui pro te baptizatus fuerat in aqua sicut dicit Crisostomus baptizetur in austeritate vite et temptatione hostili. Ideo autem ante sue predicationis decursum intrat desertum ut doceat quod qui debet aliis predicare prius debeat contemplationi vacare in solitudine cordis sui separatus a mundo ut predicatio sit refusio contemplationis accepte et perfectionis redundantis et plene non impedimentum salutis sue. Quod quidem illis contingit qui inexperti in via contemplationis populorum multitudini se immiscent. Hec est enim causa quare status contemplativorum et predicatorum preponitur statui in solitudine viventium quia solitarii vacant in contemplatione assuefieri et virtutibus per studium proprium exercitii in gratia Ihesu Christi repleri. Predicatores vero et prelati supponuntur virtutibus pleni et contemplativi perfecti de sua plenitudine aliis refundentes. Debent enim esse sicut conche lapidee que in aqueductibus prius implentur quam effluant ut sic plene sine suo dampno aliis superfluant et refundant. Sed heu hodie sunt canales in quibus nichil aque permanet sed totum refunditur usibus aliorum quia hii verba sacre scripture tantum pro aliis addiscere videntur cum de virtutibus eis multa predicent in se ipsis multis sceleribus deformati. Et ideo parum de fructu sequitur in populo quia quod dicunt verbo vastant exemplo. At non sic magister omnis perfectionis Ihesus qui prius et plus fecit quam docuit cum ante exitum ad predicationis officium innocens agnus divina carnem suam multipliciter maceravit. In hoc etiam dat exemplum quod spiritus sanctus mentem sanctificans prius eam ducit ad [illegible] vite perfectionem per exercitium perfecte actionis et quiete contemplationis quam eam impellat ad discur-

rendū p aliorū procuranda salute.
Et id q̄ se tribꝰ officiis ĩgerūt ante
vniusq̄ꝫ vite pfectõem adepta a spū p
suṗsiciõis et vanitatis trahūt nō a
spū caritatis pximorū procurande
salutis. Vnde pfectā caritas ĩcipit a se
ipsa. Et spūs scūs fuit pꝰ datꝰ aplis
ĩ statu pticipacõis pfectionis xpi et
vite q̄ daret pro aliis ĩ spē lingue
Preciā ondit xp̄s q vita solitaria
et austera ē pncipalit eligenda tp
pfectiōa sui ĩ mortificacõe viciorū
carnis et distractõis mētis. vita
vo pdicatõis et cure aliorū nō n a
viris pfc̄is sola misericõe ĩfirmorū
procurande salutis. Vt q̄d oīs pfectio
nis dissipatiuū arbitror tm̄ discur
sū et euagacõem et ĩuolucõem ĩ ne
gociis mūdi. q oīa nūc apparet in
religiosis tpis huiꝰ. Et q̄a ipsi ac
cedūt ad ista exercicia pdicacõnū et
confessionū et discursū sub spē
salutis pxi et suā dissipacõem p
curāt et sepe p̄uū ~~fructū~~ fructū aliis
faciūt. Quinymo suarū ĩpfectionū
ad alios exēpla trāsmittūt. Vt ergo
aīa mea cū bn̄dcō ihesu solitudĩs
secreta rimare et esto cū bestiis sic
de ipo legit anima a vanitate mū
di appetentibꝰ licet curare nō debe
as sed multū gaudē reputabeis
bestiales. Et vbicūq̄ fueris vtuosā
solitudinē ĩ edificare studeas me
tē tuā ab oībꝰ sepando. q̄a tūc bn̄
dcs ihs te associabit ĩ mente. et de
sertū tuū quasi delicias ponet.
Hāc artē docet bnardꝰ ĩ sermõe
xlo sup cantica dicēs. Tu ĩnq̄ si
ad sp̄s sc̄i incitamēta moueris
et ĩnardescēs dare operā quo a
nimā tuā facias sponsā dei sede
as scdm pphām solitariꝰ qm̄ leuasti te
sup te o ĩno supra te angelorū dnō
desponsari. An nō sup te adherē dō
atq̄ꝫ vnū spm̄ eē cū eo. Sede itaq̄ꝫ so
litariꝰ sicut turtur. Nichil tibi et tur
bis nichil cū multitudĩe ceterorū
Etiā ipm̄ obliuiscē ppl̄m tuū et
domū p̄ris tui et cõcupiscet rex
decorē tuū. O scā aīa sola esto ut
soli oīm serues teipam q̄ ex oībꝰ
elegisti. Fuge publicū fuge et ipos
domesticos. Secede ab amicis et
ĩtimis etiā ab illo q tibi ministrat
An nescis te verecūdū hre sponsū
et qui tibi nequaq̄ velit ĩdulgē su
am p̄ntiā p̄ntibꝰ ceteris. Sece
de ergo sed mente nō corpore. sed
ĩtencõe. sed deuocõe. sed spū. Sp̄s
enī an faciē tuā xp̄s dn̄s q requirit
spūs nō corpis solitudinē. Quamq̄
ĩ corpe ĩterdū nō ociose te sepas
cū optime potes p̄sti ĩ tpe orõnis
Tenes etiā in hoc mandatū sponsi
et formā. Tu ĩqt cū orabis intra in
cubiculū tuū et clauso ostio ora.
Quod etiā q̄d dixit fecit solus ĩ orõe
pnoctabat abscondēs se a turbis
sed nec vllū discipulorū domesti
corū admittēs. Deniq̄ꝫ tres secū
ĩtimos sibi adduceat cū vltro ppe
raret ad mortē avulsus ē ab
ipis orare volens. Ergo et tu fac
similit cū orare volueris. De cetero so
la ĩdicit et mentis et spūs solitu
do. Solus es si nō coīa cogites. si
nō affectes p̄ntia. si despicias q̄d
multi suspiciūt. si fastidias
q̄d oēs desiderāt si iurgia deui
tes. si dāpna nō sencias si nō re
cordeis ĩniuriarū. Alioqn nec si
solus es corpe solus es. Vides ne

posse te et solum esse inter multos et inter non
multos non solum. Solus in quantumcumque
hominum conuentus frequencia. tamen caue alie-
ne conuersacionis esse aut curiosus explora-
tor aut temerarius iudex etiam si perpe-
ram actum quod deprehendas nec sic iudices
proximum magis autem excusa. Excusa
intencionem si opus non potes. puta igno-
ranciam. puta subrepcionem. puta ca-
sum. Quod si omnem dissimulacionem rei certitudo
recusat suade nichilominus ipse eti-
am et dicito apud temetipsum. Vehe-
mens fuit nimis temptacio. Quid de me
illa fecisset si accepisset in me similiter
potestatem. Et memento me alloqui sponsam
et non amicam sponsi instruere. cui alia
non est diligencius obseruandi. ne quis
peccet. et explorandi an peccet. et
emendandi si peccatum fuit. A qua sa-
ne necessitate sponsa libera est soli vi-
uens sibi et ipsi quem diligit sponso
pariter et domino suo qui est super omnia deus
benedictus in secula amen. Huc usque bernardus
Ubi eleganter docet solitudinem mentis pro
loco et tempore quantum fieri potest etiam solitu-
dinem corporis que multis modis exem-
plo boni ihesu suffragatur. solitudi-
ni mentis et mortificacionibus car-
nis. O anima mea amplectere benedictum
ihesum tibi solitarium in deserto. Esto
una de illis feris cum quibus conuersatus
est sepe oportet ipsum benedictum ihesum tu-
as ferinas et crudeles commociones
pacienter portare. et bestiales tuos
motus verecundo declinare asspectu
quia in deserto cordis tui sibi soli et
tibi sunt noti et tuam beluinam feri-
tatem a qua continue offenditur be-
nignissimus et pius ihesus sue con-
solacionis blandimento pacificat
et dure lesus de recepta iniuria

et cruentam bestiam humiliter appellat
ad pacem. O crudelis bestia recognos-
ce benignitatem et pacienciam te suppor-
tantis tam diu benedicti ihesu et tua fe-
ritate deposita humiliter pedibus eius
prosterne coram ipso tuas iniquitates a-
mare deplora veniam pete emendam
propone tuas necessitates expone et pius
contricionis lacrimas et oscula pedum
erige vultum tuum ad sue diuine faciei
aspectum et contemplare piissimos radi-
os vultus eius si forte respiciens
in faciem christi tui merearis efficacissima
influencia trahi ut in ardore spiritus
clames et dicas cum sponsa dilecta
et diligens osculetur me osculo oris
sui. Quod si tibi dignatur concedere cla-
mabis et dices vulnerata carita-
te ego sum et ideo amore langueo nisi
tu supportes me ad teipsum et loces
me in medio cordis tui. Quod si ad
sua secretissima traxerit te mentium trans-
portator ihesus primum quod intimes sit
dotalicium quo sponsus sanguinum
fuit tibi in doloribus crucis amarum
tamen mentis quam sue deliciosissime
carnis et in ipsis tempore in immenso occe-
ano immensurabilis et dolorati a-
moris totam teipsam subiunge et ibi
dolorosum lamentum assume dicens
Veni in altitudinem maris et tem-
pestas demersit me. Et contemplare
illud mare magnum et spaciosum
manibus ad natandum in quo repti-
lia omnium anxietatum et dolorum omnium
electorum qui in eius cordis virtute ma-
nibus et pedibus reptando proce-
dunt quorum non est numerus. Et si in hoc mari
per graciam christi ihesu tota demersa quasi
tu ipse donat scrutata fines inuias
et immensas voces doloris cordis

eius. et gustauis absinthiũ ama
ritudinis ei9 statĩ ne te demerget
tẽpestas aque amoros9 spons9 tui9
ihs te faciet saltare ad mare sue
abissalis et ĩmensurabilis gl'e de
gustandũ ut apte cognoscas q
scd'm multitudinẽ doloꝝ ihu ĩ cor
de suo. cõsolacões ꝑsone ei9 diuine
letificauerũt aĩam eius. Et apte
tibi ondet ĩ ipso eẽ completũ q do
miat' a mari usq ad mare id ẽ
q ꝑ plenũ dn̄iũ uolũtatis ĩfla
mate ⁊ ĩ dei ꝑsona unite ẽ sil'
mare ĩmẽsurabilis pene ⁊ ĩesti
mabilis gl'e. Et sic ĩ teipa senci
es qd' ĩ ipo cõtẽplais. hoc ẽ mare
uitreũ mixtũ igne apoc. xv. sup
qd' stãt elcĩ victores hñtes cytha
ras dei et cãtantes canticũ moy
si serui dei et canticũ agni. Ubi
sil' pietas amoris xp̄i ihu ĩ tole
rancia passionũ pro honore dei ⁊
salute elcõꝝ et ĩmensitas gl'e di
uinitatis collata ihu cantabit'. ab
elc̃is ĩ cytharã mortis et ĩ iubilo
exultacõis scd'm cõcordiã utriu
sq testamẽti ut clare videat' ĩ ma
ri vitreo qd' eciã ꝑpt' euidenciã
veritatis apte q̃rto ca° vocatur
sil'e cristallo. In hoc mari aĩa dñ
ẽ in via ĩ summo ꝑfcõis apice bap
tizat'. Ipi tñ nubes associat' ma
ri apt' desertũ visionis apte ugs'
strãt9 vie et pate distinguat'. In
hoc deserto solitudĩs cũ dil'cõ ihu
cõmorare aĩa mea toto quadra
genalo tpe pegnacõis donec
ad qnquagesimũ gl'e trãsferaris
Deas at' q nõ ñ sp̄u scõ ducente
te exemplo et merito sponsi tui
ihu ad id poteris ꝑuenire. Dedz at'

e ot' t' ꝑdcã distĩcte attẽdas. Primũ
osculũ pedũ. 2ᵐ faciei ñalis respõn
et oris osculũ. 3ᵐ trãsformacõez ĩt'
cor suũ ĩ mare amarũ. 4ᵐ resulta
cõem nr̃i ĩ mare vitreũ splendi
dissie gl'e ꝑ cõtemplacõem vie.
Volo intrare quadruplex desertũ sp̄u
ihu ad imitãte me et te ducẽ. Et pᵐ
ẽ austeritatis abstinẽcia. 2ᵐ est
religiositatis eminẽcia. 3ᵐ ẽ ex
cess9 cõtẽplacõis extatice. 4ᵐ est
strat9 consc̃ie trãquillate. Et ista q
tuor deserta reputant' ꝑ ea q̃ ĩ
decto sensibilo discũt' scd'm tpli
cẽ ductõnẽ agitacõem et expul
sionẽ scĩ sp̄us. Hec eñ dicũt' de sp̄u
xp̄i ihu. math' 4° ductus ẽ ihesus
a sp̄u. luc' 4° agebatur a sp̄u. Mar
ci p° et expulit eũ sp̄s. Ut aũt ĩtel
ligas q absq dubio sp̄s iste fuit
sp̄s scõs lucas ꝑmittit. Ihes9 aũt
plen9 sp̄u scõ regress9 a iordane
et agebat' a sp̄u ĩ desertũ ita q
sp̄s timoris et fortitudĩs ducit
ad primũ. sp̄s sc̃ie ⁊ consilii ducit
ad scd'm. sp̄s ĩtellc̃s et pietatis
ducit ad t'ciũ. sp̄s sapie ducit ad
q̃rtũ. Diuisimode eñ cõbinari
pñt dona sp̄s scĩ. Primũ at' deser
tũ est pñie q sicut ĩ deserto ẽ
ĩopia victualiũ et copia spinaꝝ
et veprũ. sũt eciã secreta cubi
liũ aĩaliũ. sic ĩ pñia vera debet
eẽ restrĩcõis penitas. tribulacõis au
steitas. ꝑpe consideracõis puritas
Ut p̃ᵐ dicit' Ie'. 2°. Recordatus
sũ tui miserans adolescenciã tuã
et caritatẽ desponsacõis tue qñ
secuta es me ĩ desto ĩ t'ra q̃ non
seminat'. Scãs isrl' dño ꝑmicie
frugũ ei9. In t'ra q̃ nõ seminat'

nō hn̄dat victualia. Miset gͦ dn̄s
illi9 q̄ ex timore offensionis p̄tei
te sibi subtr̄hit delcubilia carnis
Et hūc filialē timorē adiuuat
sp̄s fortitudīs ut penitēs man9
mittat ad fortia austeitatis. Et
hic īcapit spūalis vita scdm illud
Ro viij. Si spū fa carnis mortifi
cauitis viuetis. Et tūc ex parci
tate refectoīs efficit cont̄ īcina
mēta carnis isrl' vidēs dm̄ mise
rentē prēm & punientē iudicem
et adiutorē fortē cont̄ ignoran
ciā cece mentis. Et tūc p̄mitie
frugū eius id ē p̄ncipia sue cōu
sionis vel conu̇sacoīs et austere
operacoīs st̄ dn̄o. s. p̄n̄tute p re
cognicoēm bn̄fitij ab eo ut ī me
rito ihū se inchoa̓e senciat et ei9 ho
rē intendat. Post scdm. s. austeita
tes tribulacōnū q̄ comitātur pei
tentem di' exodi xv° q' filii isrl'
de mari rubro egressi sūt ī deser
tū sur ambulauerūtq3 tribus di
eb9 p solitudinē et nō īuenerūt a
quā donec venerūt ī marath
ubi īuenerūt aquas amaras
quas pt̄ amaritudinē nō bibe
poterāt donec īmisso ligno in
aquas ī dulcedinē st̄ conuse. E
gressis eū de piculosa cōusacoē
p̄teiti secleis quasi rubri maris
et īcedētib9 p desertū p̄mē tōno
cōfessioīs contcoīs et satisfactoīs
occurrūt angustie tēptacoīs mul
tiplicis sicut psalmista dicit. Os
tēdisti p̄plo tuo dura. Nec pt̄ hͨ
aqua bibi eo q' īportabilis eis
videt' p̄nā et amara. Sed cū ad
memoriā reducit' lignū crucis
et amaritudo quā potauit ihs
pro nobis ex sola miā cōpassio
nis ad nos dulcessit oīs amaritu
do tribulacōīs et veificat' illud p
pheticū. Conputrescet iugū a fa
cie olei. Jō q3 de bn̄dca' cruce can
tam9. Dulce lignū dulces cla
uos dulcia ferens pondera. Post
zm dicit Math' p° Surgens ihes9
abiit ī desertū locū ibiq3 orabat
Qa sicut fere p̄diē euagari solēt
p nemora et de nocte repetūt se
creta cubilia sic penitens a p̄cīs
surgēs et distractoēs relīquens
ad desertū consciē dēt redire & se
metip̄m considerando diuis bn̄
ficiis īdignū p9 orōnis suspiri
ū in spe venie reqescē tamq̄ ī cō
cesso cubili. Tm desertū ē emīnē
cia regl'aris vite. In deserto ē eīm
hoīm solitudo florū pulchritudo
et auiū cantancū dulcedo. Qa
ī religione dēt ēē reclusio sensuū
et sepacō a conu̇sacoē hoīm maxīe
p̄ntū et p̄pinquorū. pulchritudo et
odor v̄tualiū exēplorū. concent9
concors et suauis spūaliū p̄miss
sionū. Post p̄mū dicit' exodi z°. Cū
minasset moyses gregē ad īteri
ora deserti apparuit ei dn̄s. Qͣ diu
aūt mixt9 egiptiis fuit nō ei
apparuit dn̄s qa q̄ curis tp̄alibus
et p̄ntū affectoib9 ē impeditus
nō ē ad pfcoēm religionis apt9
Nec fcāt' instancia q' religiosi
paupertatis multū tlib9 indigēt
ī misceri. Qa qd' cū lacrimis ē ru
minandū nūc quasi ī oī statu
ē prostrata religio et q̄ optim9
ē ī eis quasi paliur9 et q̄ pfcōs
quasi spina de sepe. Hec pro
corrupcoē statuū dico. Alias

multe pfte sclares psone st hodie
p mūdū dispse quorū consilio et
exemplo nolēt regi religiones re
relaxate. Et io nolētib9 ad pfcoz
ascende optz nō oim relaxacōnū
exēpla attendē sed tliū relaxatoz
declinare cōsilia et diligent attē
dē qd dicit antiquoz prm istitucio
n regle et ad ipoz dcā et exēpla
suā conūsacōem formare. Hy sut
hodie intiora deserti qa cois tnsgressio
vitatē regulariū abscodt
et scoz prm exēpla desertauit
Questū enī reputāt pietatē et
hūdancia tpaliū ordinacōem re
ligionū. carnalitatē pntū carita
tē suoz et pietatē obsuacie pcep
toz. Contr quos ihero9 dicit. P
calcatū pge prem. p calcatū pge
mrem gen9 pietatis ē ipmū eē pro
xpo. Et btūs anthoni9 monachis
conūsantib9 iuxta pntes qntucū
q i exteriori conūsacōe religionis
et bona itencōe ibi moratib9 dic
q i supno iudice i eoz cōputabū
tur nūo quoz tbulacōib9 et cōso
lacōib9 variant in aio. Ecō q̄ di
cem9 de illis q i aio turbant ł fatigant
et resistētib9 pntib9 suis et ai
ās adusantur vbis signis disc
sib9 ab aliis sclarib9 et pplis a suis
fr̄ib9 eis dissiles cognoscunt. Imo
qd peius est multi repiunt qui
tanto st studiosiores et psump
tuosiores i malis tractandis ł
referendis et pcurandis qntu
sub hitu religionis magis oc
cultant a ceteris et qnto minus
timēt q ppt sui ordis reuenciā
manus eis ab hostibus iponāt
ulteres. Et quia nō āi onerant
i decordinacōe armoz leue ē eis ia
cula mitte vboz. Comixti enī st
int gentes et didicerūt opa eoz
Moises q̄ scs assūptus de aqs egip
ti id ē religiosus conūsa a vanita
tib9 mūdi minet gregē ad itiora
deserti id ē cogitacōnū suarū stu
diū conūtat ad contuitū regule
et pmissi status et fundatoris
pmi et ibi apparebit sibi dns in
igne flāme rubi. Et videbit q ibi
ē i rubo ignis et lux sed nō cōbū
tur rub9. Videbit ibi expresse q
i regla et i prmis exemplis ē ignis
diui amoris et lux veritatis. q app
t malicia filioz nō pt cōburē
spinas suaz deformitatū et i pug
nacōis regle ł resistentis conat9
Et io audierūt dnm dicentē sibi
Solue calciamēta de pedib9 tuis
id ē dissolue a te affcm imitande
exēplaritatis trnsgressiōis et re
laxacōis qa eoz exēplis male
calciat9 incedis. locus enī in quo
stas id ē stat9 i quo pfessiōe te lo
casti terra scā ē qa regla firma
et imobilis ē. Plena scitatis cō
siliis et preceptis. Vtinā ds tles
inueniat p quos silem eductōem
faciat de filiis suis a malicia hui9
tpis illi quā moyses fecit de filiis
isrl tyrānide egipciaca tribulatis
Non min9 enī mō q tūc affligi
t sps veritatis q i luto et late
re et palearū recollcōe pro edifi
candis vanitatis edificiis oppmū
tur et i voluptuoso i discrecōis
fluie p carnis prudēciā subm
gitur q oritr ina sculini. Sed
dimissis lamentis trnsgressio
nū ad cōsideracōem illius q gre

gem ad intiora deserti minauit co
uitam 9 stilu cui optie conuenit qd
dicit iob Quis dimisit onagru li
berum et vincla eius quis soluit.
Onager e asin9 siluestr q onera re
gle leuia et suauia ppt coem trans
gressione siluestrata libet assu
mit et a vinclis distractonu q sunt
vera onera e solut9. Sed qa hoc est
valde mirabile q iuuenes i medio
ipsforu senu inoluti coru consiliis
et exeplis sciat se ab eo ipsfoe ex
cute et ad pfcoem auolare io
dns ponit hoc i qone. Qa val
de raru est et difficile et nuq n
dei mune. quo recepto facile est
et dulce. Enumerat at dns munera
q tli aie cofert cu ait. Cui dedi i
solitudie domu qa s. itellcm ei9
et affcm aiui ut no sentret coe re
laxacois malu et qete et pacifice
solitari9 secretur. sue professio
nis votu et tranquille ihitaret me
tis secretu p custodiam sensuu
Et tabnacla ei9 i tra salsugis
Salsugo siti accedit qa desideiu
tlis aie ad imitacoem xpi vite
iflamat cotidie et sp sitit ad ma
iore xpi coformitate attige. Atte
de aut q dom9 e i solitudie aia
hita mentis sue stabilis et fix9
ut dom9 e in regle obseruacoe
q ppt causas pdcas solitaria est
effca. Tabnacla vo ei9 i salsu
ginis tra quia desideria eius et
act9 q ad modu tabnacli varian
tur sp sr i ardorib9 et suspiriis
vite cruciformis. Sequit. Con
tepnit multitudine ciuitatis
quia non dimittit via pfcois
propt transgressionis mltitudie

Clamore e exactoris no audit. Ex
actor e vent et tota vita carnalis
cui9 voce necitatis utiqz audit i
necessariis nutendo natura clao
re exactois spnit a supfluis pme
do lasciuia. Circuspicit montes
pascue sue et virecia qqz pqrit qa
eminencias xpi vite tam q altos
montes no solu inspicit sed circu
spicit quia oes opacoes xpi hois
et tam dine dignacois ex hoc qi
cuiusdam ciuilais i mesitatis itelligit
et virore vitalis huoris caritatis
s. xpi ihu i oib9 opib9 suis pqrit
et i his tam i xpis pascuis iugi
t meditando se reficit. Ppt qd no
e miru si a multitudie ciuitatis
se diuidit q xpi caritas lactat et
ad solitudine ducit ubi loquit
ad cor ei9 vba bona. verba conso
latoria sue s. vite exepla sui it
ni amoris indicia sui ducatus
clara lumia sui influxus continua
adiutoria. Cui ppt tenebras con
siliorum ipm retrahecium ab eius se
qla quasi singlare et supsticiosu
i intimis cordis clamat xps. q
sequit me no ambulat i tene
bris. Ppt qd ctm sit qucuqz sit tlis
q hc no est reprehensibilis si
gularitas sed vtualis coitas q
hoc e seq vexillu pncipis s. pmi
pris puta bndcu vel francisci
pmo pncipalis istitutoris xpi
et e statutu seruare vniusalis
consilii professionis cois. Alias
aut si ppterea sua relaxacoem
vocat via coem quia pliu. et
hanc singlare qa e paucoru.
tunc via transgressiois e via cois
et laud[illegible]abilis et via pfcois

erit viciositatis et singlaris. Et quis
n̄ cecus hec dic̄e audeat. Via g̊ vere
coitatis laudabilis ē obseruācia p̄
misse pfessionis . Sedō ad siliti
dinē pulchritudīs florū ē in scā re
ligiōe pulchr̄tudo exēplorū scōrū vi
rorū. Sicut enī in deserto inueniūt mul
ti et pulchri flores sic etiā in scā
religiōe ī viris spūalib9 gl̄iose v̄
tutes. Et ergo qd dic ps̄. Pinguescet specio
sa deserti. Sicut enī apes pinguescūt
et mel colligit ī florib9. sic prudēs in
uenit ī scōrū seniorū moribus. Sed
ubi multitudo bestiarū incipit de
sertū penetrare et flores conculcāt
et stercorib9 fedāt. ita heu mō ī mul
tis religionib9 statuta reglaria p
bestialē multitudinē prauis mo
ribus conculcant et multis spurci
cijs maculant. Et desertū religi
onis qd̓ olī consueuerat ēē ī finis
cōpꝫ aliorū adiutoriū p̄sidiū virtu
tis. nūc ꝓpt̓ successorū malorū iun
danciā est pcliui ruine etiā p̄fctis
Vix int̓ eos pt̄ obseruari paupertas
ꝓpt̓ habūdanciā oim̄. vix puritas
et austeritas propt̓ deliciarū ab
usū et multiplicis feditatis exē
plū. vix obediētie veritas ꝓpt̓ p̄sidē
ciū sepe inductōne ad malū et p
misse reglē fermentū. Vn̄ in hoc
deserto videtur tm̄ ī hitare malū
ut vix possit obseruacō p̄fcīo n̄ q̄
p dei miraculosū ducatū sicut dici
tur deutrō. viii. Ductor fuit tuus. s.
deus ī solitudīe magna atqꝫ terribi
li in qua erāt serpēs flatu adurēs
et scorpio atqꝫ dipsas et nulle
oīno aque q̄ eduxit riuos riuos
de petra durissimā et cibauit te mā
na ī solitudine qd̓ nescierūt pres

tui illi. s. q̄ te adduxerūt ad ordi
nē. Sed ā deformati sūt malicosa
trāsgressione reglē et relaxacōe
vite recedentes a via p̓orū prim
et reglē ꝓmisse. Et hec est solitu
do tribilis. O quot serpentes hic
sūt suo malo exemplo adurentes
et scorpiōes blādimento fl̄e discre
cōis cruciantes aculeo pessimo
De quib9 dicit̓ apoc̓ ix. Et dipsas
q̄ siti occidit q̄a tm̄ ambicōis cꝫ aua
ricie et gulositatis ipsorū ē insaci
abilis appetitus. Contra quē de
petra durissīe passiōis ihū riu9
aque refrigerātis hāc siti edu
cit̓ volentib9 reglam obseruāe
Et iō pro deformatis moribus
soriorū colliguntur flores priorū
prim et reglariū promissionū
et ī hijs pinguescāt. De suaui
concentu autē ī meditacōe diuiꝫ
ꝓmissionū dicitur ysa Con
solabitur dn̄s syon et cōsolabit̓
ruinas ei9 et ponet desertū ei9
quasi delicias et solitudinē eius
q̄ ortū dn̄i. Consolat̓ enī dn̄s
religiosos per multiplicē pro
missioēm hēditatis etne. Et cō
solatur ruinas ei9 quia licet mul
tū difficilis sit ī casu culpa. tm̄
pius ē eis benign9 pt̓ ꝑp filius
ī veniā. Et ponet desertū eius
quasi delicias . . . reglares diffi
ciles obseruancias ī multas delici
as consolacōis conuertit. Et soli
tudinē eius quasi ortū dn̄i. quia
ī solitudine sepacionis ab im
micōe p̄usorū fuit . . . germīare
virore v̄tutū q̊ ortū dn̄i cōtinu
sū ex hūdancia grārū rigatū
Alios etiā scōs religiosos qui

satagu̅t reformare seipos et alios
consolat^r d̄n̄s. q̄a eos multo᷑ alio
ru̅ conuersione quasi ortu̅ fu̅t cres
cē i̅ multa v̄tutu̅ habu̅dancia et di
noru̅ bonoru̅ consolacōe. Ad istud
sc̄d̄m desertu̅ p̄mo dispo̅it sp̄s sc̄e
cui9 ē oīa i̅ suo valore ponderare
et gradu̅ oīm cognoscē. Cui9 semi
ta p̄ficit sp̄s consilii. cui9 ē me̅te
p̄ficē ad amplectenda cu̅ dulco
re et plena obseruācia consilia
ihu xp̄i q̄ in votis sc̄aru̅ reglaru̅
continetur. Et sc̄d̄m q̄d p̄fco̅res
s̄t regl̄e. p̄fecti9 consilia ihu xp̄i
obseruancia p̄p̄t ~~dīn~~ q̄d cui ā gli
ca regl̄a tenet sipliat^r gd̄u̅ su̅mu̅
Terciu̅ desertu̅ ē co̅te̅placōis ex
tatice de quo dicit^r can. 3. Que est
ista q̄ ascendit p desertu̅ sicut v̄gu
la fumi ex aromatib9 mirre et
thuris et vniu̅si pulueris pigme̅
tarii. Et hoc desertu̅ sequit^r ad 2^m.
Aīa enī̄ fugiēs alioru̅ consorciu̅
eleuatur ad co̅te̅placōis do̅nu̅
In conte̅placōe enī̄ su̅t tres diete
Primu̅ ē suu̅ desc̄m plene cog
noscē ut ip̄m delictu̅ de se videat
ab oī v̄tute nō solu̅ q̄a pron9 ē ad
faciendu̅ mala sed difficilis et du
rus ad recipiendu̅ dei dona. Et
ut melius possit humiliari debet
i̅ se tātu̅ malicia̅ contuēi ut q̄si
oēs alios videat respc̄u̅ sui ut p
fc̄os sicut dicit^r iohelis 2°. Quasi
ortq voluptatis t̄ra cora̅ eo et p9
eu̅ solitudo deserti. Tunc ortus vo
luptatis ē oīs t̄ra cora̅ co̅te̅pla
tore. q̄n aīas p̄xio᷑ reputat plenas
v̄tute et p9 eu̅ solitudo des̄ti. quia
tota vita sua p̄tita videt^r ab eo
ut vacua oīs boni. Et t̄lis si est
plene illu̅iat9 a g̅ra̅ reputat se
oīm pessimu̅. Nec ē p̄iclm̄ i̅ repu
tando se peiore̅ ē q̄ forte sit i̅ oc̄lis
dei duplici de causa. Prima ē q̄a
sp̄ ex te sic est q̄ alit^r sit hoc ē ex
gr̄a dei qua̅ t^u nō debes attribuere
Sc̄d̄a ē quia eciā ista g̅ra̅ p̄p̄t^r tuos
defectus q̄b9 ea̅ i̅pugnas debes te
reputare nouissimu̅ eciā respc̄u
cuiusq̄ʒ sceleratissimi sicut dic^t
b̄nard9 sup cant^r s. 31 dn̄s. Quo sis
o homo si vnus ille quē forte oīm
nouissimu̅ atq̄ʒ miserrimu̅ repu
tas cui9 vita̅ sceleratissima̅ ac sin
gl̄arit^r feditissima̅ horres et p̄pterea
illu̅ putas sp̄nendu̅ nō p̄ te q̄m
forte ia̅ sobrie et iuste ꝛ pie viuē
te co̅fidas sed eciā p̄ oīb9 ceteris sce
leratis t̄q̄ oīm sceleratissimu̅ q̄d scis
inq̄ si melior te et ill^e mutacōe dex
tere excelsi melior i̅ se quidē futu
rus sit i̅ dō vo iam sit. Et p̄pterea
nō mediocre̅ nō ul^e penultimu̅
nō ip̄m salte̅ nos it^e nouissimos
eligē locu̅ noluit. sed recu̅be i̅q̄t
i̅ nouissimo loco. Ut solus videlicet
oīm nouissim9 sedeas teq̄ʒ nemi
nō dico p̄ponas sed nec co̅pare p
sumas. h^c b̄n9. Et sup^a posuit ex^m
de ostio depresso p quod i̅tu̅ti nō
ē p̄icl̄m ullu̅ se inclinare sed si ul^e
modicu̅ plus se erexeit statu̅ fron
te ꝛ caput quassat. Ad q̄d vitan
du̅ ē consiliu̅ ihu oīm se nouissi
mu̅ reputare i̅ hoc desertu̅ sicut
dicit^r p^i mach. 2°. Descēderu̅t mlt̄i
q̄rentes iusticia̅ et iudiciu̅ i̅ desto
In hoc enī̄ descensu ē iudiciu̅ dis
cussionis sui et iusticia sc̄ificacōis
dei. Et t̄lem humilitate̅ admirant^r
angeli sc̄i posse repiri i̅ aīa uest̄i

ta carne mo͛tu͛ li + hac͛ reputaut sub
limit͛ ascendisse. ī oī perfcōe. Vn͂
et dicitur q̄ est ista q̄ ascendit ꝑ de
sertu͂ id ē ꝑ sue destibilitatis cōti
nuu͂ aspcm͂ et etiā gemitu͂. Et q̄a
aīa q̄ totalit͛ deficit a seipa stati
assumit͛ a bn̄dc͂ ihū mia͂. Jd sequit͛
scdā dieta. Que quidē est cōtinua
contēplacō excessiuu amoris ihū
morientis et passionati pro no
bis. Sed ī hoc aīa a seipa excedit
et in ihū dolores tn̄sit et conti
nue ī sua cruce hītaclm fcīt. Jste
ē excessus quē moyses et helyas
loqbant͛ cū xpō ī monte tn̄sfigu
rato. loqbantur ait lucas excessu͂
eius quē cōpleturus erat ī ihrlm.
Et quia aīe ī se deficienti utile ē
et nōm + delectabile ī xpi passio
ne + morte morari id cū petro ta
lis aīa dicit bonū ē nos hic esse.
Hi sunt enī munitissima loca de q̄
bus dicit͛ pº reg̃ 23º. Morabat͛ at͛
dauid ī locis munitissimis ma
sitq3 ī monte solitudinis ziph
ī monte opaco. Dauid enī noster
manu fortis ihesus ī suis deuo
tis filijs quos ī suā morte tn̄sfort
moratur ī locis munitissimis
sue uictoriose crucis et ī altitu
dīe sui cordialis doloris. Qͥ dolor
rēe dicit͛ solitudo ziph. nā ziph
īptatur florens ul͛ germinans
Licet enī quo ad sanitatē corꝑalē
ibi defloruit. quo tn̄ ad pugnā ī
uphalē ibi floruit rosa martirij
liliū candentis atꝗ et purissimi
uiola humilis indulgencie + pa
cīe respcū timia. Et ex hijs oībus
germinauit multiciem xpianu po
puli et qlibet aīa silitudinē ad

ris sui crucifixi et mortui ut aīa
ibi se genitu͂ cognoscēs dicat illd
apli ad gal̃ā 2º. xpō confixus su͂
cruci ut deo uiuā. Secdō ut ondat͛
q͂ hic ē cōtēplacōis excessus. subdi
tur ī monte opaco qͥ obscuro. Que
quidē obscuritas sigt͛ suꝑexcessu͂
sapīe absconse ī xpi cruce q͂ uocat
apls stultu͂ dei carnalib9 et tn̄ sa
pienciā ꝑfcōru͂. Jn cui9 signū xpō
pendente ī cruce tenebre fce sut ī ho
ra͂ nonā ut ondatur q͂ excessus
sui doloris et sapiencialis amoris
fuit mentē excedē ab expimēto sui
luīs nālis et tn̄sfert ī extaticū lu
men dei. Et q̄a ī illo amoris ardore
aīa plus sentit q͂ ītelligit et dicit͛
ūgula fumi ex aromatib9 mirre
et thuris. Thuribulū enī nrē mē
tis ē aureū per caritatē + rotūdū
ꝑ obediēciā et humilitatē īferius
clausu͂ ꝑpt͛ oīm terrenoru͂ cōtēptu͂
supius aptu͂ ꝑpt͛ cōtēplacoēm ce
lestiu͂. Licet hēat ꝑua foramina ꝑpt͛
īꝑfcōēm ītellcualiū lumīu ꝑ illa tn̄
ascendūt fumida desideria amoris
et cōpassionū et tn̄sformacōnu͂
cordialiū doloru͂ et deuotoru͂ ardo
ru͂ amoris ihū xpi qͥ mirre et
thuris. Et q̄nto magͥ st͛ stricta fo
ramina ītellcūs. sepe ad ea q̄ nō
ītelligit exardescit flāma affcūs
Ex quo sequit͛ tcīa dieta. s. q͂ mēs
īamorata de ihū. oīa q̄ntucūq3 mi
ma tm̄ reputat q͂ nichil excidit
ab eius memoria. et nichil ē ita
ꝑuū de ihū siue ūbū siue nomē
siue ueritates īfantiles nature
ihū siue q͂q͂ aliud sit ihesu uel
de ihū qd̄ nō teat eā fixā et īamo
rosa cōtēplacōe stabilitātuq͂ res

sumi dei pro ipsa anima ex amore as
sumpta. Et hoc est nichil negligere et
amatum carissimum reputare. Et
hoc potest figurari .2. reg. 15. Ubi dicitur
quod rex david transgrediebatur torren
tem cedron et cunctus populus incedebat
contra viam olive que respiciat ad desertum.
Cedron significat decursum Christi vite
quam transgressus est ex passibili car
ne. Cunctus populus huius regis est omnis status
et actus Christi conversacionis qui totus
incedit contra viam olive. quia omnis eius
actus est ex pinguedine sue dulce
dinis ad nos manat. Sed hec oliva
respiciat desertum quia misericordia que in
eius corde ad nos flagrabat fe
cit eum etiam a patre et a seipso in mul
tis angustiis et penis pro nobis
derelictum. in quo ipsemet sui amo
ris ad nos excessum admirans
clamabat in cruce. Deus meus deus
meus ut quid dereliquisti me. Hoc
est quod subditur. Et universi pulve
ris pigmentarii. Pulvis enim te
nuis et multus est vite Christi quo
ad sua membra innumerabilis actus
Et iste pulvis est pigmentarii
quia ab infinita ihesu sapientia pro
nostra salute electus. Non enim nostrum
fuit eligere pigmenta nec qualis de
buit esse Christi vita sed sapientia dei
in ipso et de ipso et per ipsum faciente
omnia que nos debent provocare ad
amorem Christi. In hiis ergo tribus di
ebus contemplacionis ihesu et sue pas
sibilis vite scilicet in derelictione sui in trans
formacione in passionem et mortem
Christi. in ruminacione et summa estima
cione et gustarum actione omnis actus ihesu
quantumcumque minimi sepe rapitur anima
in excessum sui. Et hoc est primum ma

re de quo dictum est supra. Hec est via
trium dierum de qua dicitur numeri 33. Am
bulantes filii israel tribus diebus
per desertum ethan castrametati sunt
in mara. Ethan interpretatur fortis sive
robustus sive fortis eorum aut re
fectio eorum et significat benedictum ihesum. cuius
amor in se fortis et robustus est
fortitudo nostra et nostra refectio. Per hoc
desertum in quo totus ihesus quo ad se de
lectus est et nobis datus ambulat
tribus diebus predictis. sed castrametatur
in mara que hebraice cordis nostri debet
esse in infinita et abissali amaritu
dine mortis sue in quo debet esse ex
cessus totalis nostri amoris. Ad hoc
tercium desertum ducit spiritus intellectus et
pietatis. quia intellectus facit penetrare
abissales altitudines perfectionis amo
ris cordis benedicti ihesu ad nos. ac
per hoc incomprehensibiles dolorum exces
sus quos inestimabili amore
sustinuit tam ex respectu divini honoris
recompensandi quam respectu perfectionis vir
tutis expandende quam respectu humani ge
neris pene redimende. Et post
quam sic donum intellectus inabissavit
racionem. donum pietatis transfort vo
luntatem per compassionem ad cognita
et per liquefactionem amorem ad Christi
ihesu ruminata supplicia. Quartum
desertum est mentis tranquillitate.
Licet enim in superiori deserto sit ex
cessus a seipso in mari pene ihesu
tamen non tranquillatur donec procedat
ad mare glorie unionis personalis
utriusque nature. Dicitur autem gloria
ihesu desertum non qualitercumque sed ar
tificiose edificatum. Solent enim re
ges magni habere nemorosa de
serta ad speciales delicias max

ie artificiose edificata et deliciosi
tate secretissima et amenitate ple
na. Unde salomon edificavit do
mum saltus libani in qua erant omnia
ossa armamentaria et pigmenta
et deliciosa solacia. Unde ipse dicit
ecclesiastes ij. Feci ortos et pomeria con
sevi ea cunctis generibus arborum. Istud
desertum est humanitas deitati unita
in quo anima habet cellarium scilicet superhabun
danciam divine suavitatis. habet
refectorium eterne sacietatis. habet
dormitorium interne tranquillitatis
Unde in deserto humanitatis christi
ihesu est anime retributum quod ipsa fi
at per ihesu consilium sumendo votum
paupertatis obediencie et puritatis quia
paupertas possidet cellarium. obediencia
refectorium. puritas lectum pacatum
et quietum. Cellarium ergo est habundancia
suavissimi amoris dei quam experi
tur anima in consideracione unionis ihesu
in persona filii dei. In quo gustat
anima tantam dei habundanciam in amo
re ad universam creaturam quod non vi
detur sibi quod aliqua creatura debe
at aliud plus appetere ex quo se
videt deum in ihesu unione. Et habet
pro maiori dono quod sic unitur deo
quam si sine ihesu modo quocumque alio uni
retur. Et sciat anima quod quanto plus
poterit crescere in amore humanita
tis ihesu et delectacionis humanitatis
gloriose eius non habito respectu ad se
ipsam tanto plus sublimatur in trans
formacione immensissime delectacionis
divinitatis eius. O anima mea hic
tota ex te exeas et numquam in te re
deas. quia in te non est tibi male
est in quo cum ipso tu ipsa deus es
Et millesies milies plus te totum

enim secreta in generali actione ad hanc perso
nam filii dei de hoc quod benedictam ihesu
humanitatem sibi personali unione
univit. Et te in ipsa quam si te sine ihesu
aliter assumpsisset. Si enim extra te exis
quod simpliciter melius est diligis et
in ipso optimo delectaris. Quod si nul
lum dubium est quod multo melius fuit
illud quod deus elegit ab eterno facere
in assumpcione ihesu quam si fecisset
aliud ad quod tua vel cuiuscumque fan
tasia vagatur concludit expresse
quod multo magis debet delectari anima
in eo quod humanitas ihesu est deo uni
ta quam in aliqua alia fictione quam in sua
fantasia componat. Et ideo anima
perfecta que omnino non diligit se nisi in deo
et est evacuata suo amore vicio
so reputat suum melius simpliciter
quod est magis deo honorificum et
ibi verius seipsam diligit ubi ma
gis deum esse cognoscit. Unde quod videt
deum honorari in unione ihesu ideo
ibi se reputat tanto melius uni
ri se deo quam in quocumque alio modo quan
to ibi non dubitat deum amplius
honorari. Primo hoc cogitare de
se in se reputat deo contumelio
sum ac per hoc sibi molestum ut quasi
dampnum infernum. Ad hoc non attingit
anima que nescit a proprio amore exire
Si ad hunc gradum poteris ascendere
poteris intelligere quod est per amore
ihesu pauperem esse. Cum enim deus fe
cerit delectamenta bonorum natura
lium quibus nunc comprehenduntur bona
fortune delectamenta habituum virtualium
et in multis viris delectamenta to
lerancie passionum et in humili
tate profunda. sepe appetitum ze
lo iusticie et aliarum punicionum

sui sunt commissa. nove offense et
delectamenta fruicionis proprie plenis-
sima paupertas sui pro amore et
omnibus istis spoliatum fore. In hiis omni-
bus nichil velle nisi illud quod benedictus
ihesus de illa anima in se et per se et ad se
eterna ordinacione disposuit. Unde
ista anima non vult per se non in se de-
lectari in aliquo predictorum bonorum
Et si queras quare ideo quia non sunt mea
nec aliquid est meum in me et pro me
bonum. Totum quod sunt in ihesu sunt. Nichil
volo eligere quia nescio quid sit, tamen me
dei velle. Dicit sponsus meus ihesus quod
est meum scire et meum velle et me
non esse et ideo nichil volo nisi illud quod
tantum sum ipsum velle. Vult quod me pre-
cipit facere. In hiis me volo excitare
non propter aliud premium nisi pro ipso quod
est mihi in ipso datum scilicet quod ipse deus est. Et
si ipse est deus et ego. Non presump-
tuosa superbia ut lucifer esse no-
luit sed tamen transformacione amorosa et ex-
tatica per quam in meum malum esse
deficit quia vivo ego iam non ego
hoc declarat augustinus et ait super pso. in
auctoritate posita in fine libri e. ca. lo
e. Et hoc est spiritu pauperem esse. Et
ideo pluries dixi quod vera paupertas est
dei sine aliqua distractione posses-
sio. Predictis enim affectionibus tem-
poralibus a mente exclusis nichil re-
manet quod impediat deum pacifi-
ce possidere. Non mireris autem quod istius
delectamenta a deo creata et eciam
in appetitum iusticie punitive
sui eternum pro offensis preteritis
sunt addicione novarum offensarum
Causa non solum hic est bonum communicacione sed
est excessive anime rectitudo ad quam
profunda humilitas in recognicione

sue iniquitatis et zelo tempi fervoris
caritas ad rectitudinem dei iusticie
ducit animam deum videt iustissimum
et deo honorificum quod tamen scelus ab
eo commissum puniatur eternum. Et sua-
vissimi dulcoris gustus est in tanto
amore iusticie dei quod hoc appetit
per honore sui et ad hoc sepe excessus
gratie rapit mentem sponse. Unde si sic
revelaret quod vult deus iusticia acci-
pit hoc anima cum suavitate pacifi-
ca et plus est sepe cum electione principal-
sia et hoc intellige pena separata a cul-
pa. Quod autem hoc sit racionabile probat
psalmus. Letabitur iustus cum viderit vindictam
Dilectatur videndo vindictam in alio non
in seipso. nequaquam iustus est sed crudelis
licet enim talis punicio a mente car-
nali apprehendatur quasi desperacionis a
deo et separacionis. nequaquam tamen sic accipit
mens a spiritu sancto fervore ad hunc ze-
lum commota. Sed cum beatitudo sua vera
consistit in fruicione voluntatis dei non
sue hoc anima per sua beatitudine accipit
quod voluntas dei de ipsa ab eterno e-
legit. Et ideo ibi anima fruitur dei vo-
luntate eciam si sit in suis penis eternis
Et quia humilitatis abissus et ius-
ticie zelus sepe vult in penis proprium eli-
gere pro dei honore statim paupertas
spiritus firmum apposuit dicens. Nequaquam
in futura proprium in pena vel gloria quia mecum proprium
non habere. Non sunt mea sed sponsi. Et ideo
illud volo esse quod ipse fecit de me in
se. Fruicio mea est videre continue et ru-
minare quod ipse est deus. Et ex quo ipse
deus est et non potest ullo modo solum
quando deus sit semper deus et quando ihesus assumptus
et unitus semper sit deus unione perso-
nali in quo ecclesia omnium membrorum suo-
rum in ipso et per ipsum et cum ipso iam me

sencio gloriosam. Ymmo non me sencio
sed ipsum sencio. Hoc est desertum de quo
dicit ysayas xliii. Dedit in deserto
aquas et in invio flumina ut darem potum populo
meo potum electo meo. Et in isto deser-
to beneficiorum ihesu dedit dominus aquas glorie
per se et per omnibus electis sicut ipse sama-
ritane promisit. Qui biberit ex
hac aqua quam ego dabo ei fiet
in eo fons aque salientis in vitam eter-
nam. Hec sunt flumina que de ventre scilicet creden-
cium fluunt aque vive quia dilata-
tis brachiis mentis sue natant
in infinitate glorie dei et in immensitate
in se et in humilitate assumpta beneficiorum
ihesu. Dicit ergo de cellario reple-
tur refectorium sic de spiritu paupertatis
perficitur obviene votum. Et sicut pau-
pertas recipit habundanciam suavita-
tis. sic obediencia dulcedinem sacie-
tatis. Hec autem obediencia ideo est prompta
et in omni voluntate dei saciata cum ipsa
gustat quam bonus est dominus per sapiencie
donum. Ubi est humilitas ibi est sapi-
encia. Et ideo clare videt quod omnia
que contingunt in hac vita et in alia
sunt ad dei honorem subservencia. et ad
salutem electorum ordinata. Et quod
semper leta. quia videt quod semper completur
dei voluntas vel uno modo vel a-
lio. Habet autem hec obediencia triplicem
respectum dum honoratur. Primo in gustu
contemplacionis glorie ihesu. In quo isto
modo obedit deo quod multo plus con-
templando christum beatum quam se beneficia-
tum. Et plus exspectat et desiderat
frui gloria deitatis et humanitatis
ihesu quam sua propria a qua nunc sunt de-
siderium avertitur et ad illam ihesu convertitur.
Et sepe pluribus animabus datur quod
hic sine labore ab ipso beneficio ihesu

recipiunt in actu sed non semper in habitu. Et
de gloria ihesu transit ad penas quas sustinuit
et secundum immensitatem earum que experta
est in christi gloria transformatur in eius dolo-
rem et penam. ¶ Secunda obediencia est quod per
latum que sibi deus dat semper ut christum res-
piciat et sicut christo ihesu dulciter et re-
verenter et sine aliqua rebellione obedit
nulla difficultate retracta vel per-
secucione commota. Nec propter maliciam corrup-
cionis temporis prelati deformati aliquid pre-
cipient vel suadent quod regule profes-
sionem destruerent. Hoc excluso eciam
in hiis que quantum ad extrinsecum appa-
rencia minus bona aliquando videntur
viri perfecti noverunt voluntatem suorum
prelatorum iussionibus subdere. illa re-
compendant in maiora scilicet obediencie merita
¶ Tercia obediencia quam facit talis anima
deo est quod de se et de omni re sibi dilecta
secundum sensum tranquille currit in op-
positum afflictivum. Et ideo obedit deo
in dimittendo consolacionem anima locu-
cione et delectacione in eius temporalibus
bonis et eius dampna amplectitur
a deo volita in quantum sunt sui propria afflic-
tiva et ipsum a mediacione sui cordis
abscindit et ad omnia ista per secucio-
nem suum delectabiliter introducit. Et
hoc modo anima sequitur inspiraciones
patris dicitur multiplicat eam. Ihesus
spirans afflatus. Vel tamen eum debet
erubescere mens que dicit aliquid perfectio-
nis habere quod non multo dulcius a-
marissimum hostem amplectatur
pro amore ihesu quam quemcumque ami-
cum parentem vel filium pro ligatura
sanguinis vel similium temporalis quod
ad minus deberet facere ductio-
ne racionis. Sed et magne imperfeccionis
signum est si in hoc sensualis appe-

titus repugnat in tantum quod retineret
promptitudinem rationis. Licet et in hoc
et in aliis prudens ihesus ad humili-
tatem servandam permittat animas sum-
mas perfectiones habentes in quibusdam
imperfectionibus vivere que vivere reprehen-
sibiles essent etiam in novitiali fer-
vore. Non est ergo mirum si talis obe-
dientia que hic pro dilecto ihesu sic currit
ad curanda contraria in eodem di-
lecto ihesu satiatur suavitate divina.
Et quia obedientia in omnibus animam sub
deo ponit ideo eam in christo totaliter trans-
ponit. De hoc deserto delicioso
dicitur numeri 24°. Dirigens balaam contra
desertum vultum suum et elevans oculos
vidit israel in tentoriis commorantes
per tribus suas. Et infra quam igitur pul-
chra tabernacula tua iacob et tento-
ria tua israel ut valles nemoro-
se ut orti iuxta fluvios irrigui
ut tabernacula que fixit deus quasi ce-
dri prope aquas. Balaam in verbis
istis potest significare celestes ange-
los admirantes altitudines talis
anime. Unde contemplantes istam animam que in deser-
to presentis vite tanta obedientia deo est
subdita dirigentes vultum conside-
rationis sue vident eam in tentoriis
commorantem per tribus suas. Tento-
ria significant facilitatem motus.
Ordo autem tribuum significat ordina-
tiones omnium actuum et appetituum. Vi-
dentes ergo angeli animam in hac vi-
ta tanta perfectione obedientie in omni exte-
riori et interiori ordine deo subiec-
tam extollunt pulchritudinem et de-
corem virtualem in ipsa dicentes quam
pulchra tabernacula tua. Et ratione
humilitatis profunde et devotionis
pinguissime comparant eam vallibus

arboribus quasi consitis quasi virtutibus
altis. Et ortis irriguis exultantem omnis
operationis virtualis et ex irrigatione
divinorum influxuum tamquam irriguorum
fluminum. Pro eo quod dixit ut tabernacula
que fixit deus quia obedientia sic mo-
bilis ad imperium et immobilis ad af-
fectum est singulariter divinum opus. Et quia
hec obedientia elevat animam ad altitu-
dinem divine sapientie ideo dicitur quasi cedri
prope aquas quia dicente Sapientia hec qua-
si videtur angelica non humana. Et hoc
est propter infusas irrigationes continuas
satietatis divini dulcoris quod gus-
tavit optime in omnibus operibus suis. Non
est mirum si ex duobus primis scilicet cel-
lario et refectorio sequitur tertium scilicet
lectus pacificus et tranquillus. Cum
enim paupertas de se nichil sibi re-
tineat et obedientia totam se sub deo sub-
iciat quid potest esse quod puritatem illius anime
possit maculare et tranquillitatem
illius scindere. Pro eo quod deest scientie quod pu-
ritas videtur obedientie et modus eius. Et ideo
nulla anima potest esse quod plena obedientia
subiecta non sit pura. Non potest autem
esse pura nisi totaliter sit deo subiec-
ta. Nec quando plene subiecta non per proprie-
litatem spiritus exeat de seipsa. Et ideo
iste tres virtutes in plenitudine simul
currunt. Tunc autem est anima castissima
quando non adulterat nec secum nec cum
alio sed servat se mundissimam
et integram sponso suo. Cui despon-
satur triplici respectu quibus tenens in se
castissimam ei conservat. Primus
respectus huius sancti matrimonii est quod ipsa
propter se non appetere vel propter se fugere
nisi propter sponsi ihesu amorem. Et lec-
tus connubii est quiescere in hiis in quibus
quievit dilectus ihesus. Est autem

ibi desponsatam ad gustandum honorem dei
et gloriam dei et hominis christi ihesu solum que
dei est. Et quia dei honor est et voluntas
animaz illam sic eius gloriam continue
degustare non habitu respectum ad aliquod
bonum proprium sicut dicitur infra de cru
ce pastorum capitulo. Ihesus cruce ditatus
In 2o respectum est sibi degustatum ne
cessitate et mundissime gustet amari
tudines passionum quas in sua men
te et carne portavit sponsus pas
sionatus ihesus et quas videt continue
ipsum portare in suis viatoribus
menbris. Et omnes necessitates in se
ipsam munda compassione revol
vit et sollicita pietate supplet
et offensas dei in quibus glorificatus ihesus
non potest dolere. vice ihesu amarissime
deplorat. Et nichil aliud amari
tudinis sentit in mundo nisi quod tamen vi
det divinam voluntatem contempni et ma
iestatem offendi ab aliquo in proprio
peccatore. Nichilominus et vice pecca
toribus ex corde compaciens modis
quibus potest eorum conversionem procu
rat ad deum et suspiriosis gemi
tibus ingit divinam misericordiam interpellat
non obstante quod certa sit quod deus
omnibus malis suum honorem eliciet et
melius electorum. Tanto enim mala
sunt peiora de se quanto deum omnipoten
tissimum et optimum crudelius of
fendunt quamvis per omnipotenciam suam de ma
lis honorem suum trahit et de pec
catis et culpis fiunt occasionaliter
augeri gracias electorum in premio istud
est quod mentes seraphicas fiunt arden
tes in dei amore et in dolore peccati. Et que
per humilitatem profundam clericis anima reci
bit in novissimo loco nupciarum
dilectum ihesum et omnes electos videt ihesus

multo melius quam ipsa videat semet
ipsam ideo sibi suavissimum est omnino
rogare ad similitudinem sponsi sui
quod omnes penas corporis christi in quibuscumque
suis menbris faciat eam por
tare illius absolutis a pena. Et hec
prima intencione habens pro premio suffi
cienti liberacionem illorum in quos
amore sponsi a semetipsa excedit.
Pluia quam hic dicuntur clarificata que
dicta sunt supra nunc dimittis. Ali
qua hic dicuntur ibi sunt clariora. Ter
cius respectus puritatis est quod habet
ad ihesum propter amorem reformacio
nem virtutum ipsius in se quod est sibi des
ponsata ad fugiendum delectamen
ta omnium sensuum nisi in quantum per ip
sos sensus in omnibus spectatur spon
sum ihesum et menbrorum ipsius salu
tem. Propter quod et non propter appetitum a
licuius glorie sic est in omnibus temperata cum
specta et clausa quod eciam necessa
riam sustentacionem nature sue su
pit cum tanta modestia quod in illis
magis gustat sponsum quam tempora
lem cibum. Et quantum expedit pro
aliis informandis. eciam ab illis
que sue debilitati aliquando necessaria fo
rent subtrahit manum suam. Ad
lectum sponsi pertinent ista tria
pacifice possidere et cum mentis
tranquillitate et delectacione ad ista
currere sine difficultate, propter amo
rem similitudinis sponsi ihesu et
virtutum eius quas sponsa hec cer
nit in ihesu. Cum difficultate
autem ad ista satagere et niti est infe
riorum virtutum. Non tamen autem quod ordinem
pertinet ad tranquillitatem levis, sed eciam
paratissima et pacifica posses
sio omnium virtutum. Quia enim omnes

v̄tutes s̄t cōnexe ī deo ut q̄ habet
unā plene habet oēs et oīs virtꝰ
cōsūmate pfcā fuit aīam q̄escere
ī lecto pacifica veri salomonis ihū
q̄ undiqꝫ hostes vicit q̄d etiā max
ime ī paupertate refulget. tali g̊ aīe
delectabilit̄ dicit sposꝰ ī amplexus
et oscula ruēs. Tota pulchra es
amica mea et macula nō ē in te.
Hāc admirāt̄ anglorū exercitꝰ sic
adhuc ī carne vincētem trāquilla
tā sponso ihū sed nō minꝰ ihm
trāquillū ī eiꝰ puritate sponsali
dicens cant̄ Que ē ista q̄ ascē
dit de deserto deliciis afflūes in
nixa sup dilcm̄ suū. Potes etiam
vide p supiꝰ dcā q̄ nō ī senitit̄
sed dilcō īnitit̄ in cuiꝰ īnixu est
deliciarū affluētia et mens trā
quillata. Et ī hoc sapore ē pfcō
quā capio posse hūi ī hac misera
bili carne ab aīa peccatrice. Sed
q̄ plus capiet ponet. Et iō adiu
ratio sponsi q̄ nō excitet̄ dilcā
ab īq̄etacōe alicuiꝰ creati p capre
as ceruos q̄ camporū id ē ne tur
bat offensam oīm ciuiū supnoꝝ
videtur ī hac dilcā sponsa īple
ri q̄d nullo pt̄ euētu a sposi trā
quillitate mutari. Ciues enī ce
lestes dicūt̄ capree. ppt̄ lipidita
tē visus. Dicūt̄ cerui ppt̄ agili
tatē saltus. sed camporū pp̄ter
exclusioēꝫ oīs distracti nexꝰ. Et
quia sponsa būdcā ē p pfcōne
v̄tualē ī eoꝝ societate tranquil
lata idō sub cōminacōe eorū offē
se est ipiꝰ sponse īq̄etacō īdicta
Quasi dicat ipa ē sicut vnus
ex nobis. Sicut ergo nō pmittit
sponsus suū intrūpi palaciū nc

q̄etē turbari spūum supnorū. sic
nec pmittit huiꝰ būdicte aīe
cor floridū in quo sponsꝰ dormit
p suauissimū sopnū. Et hoc est
ipām sp ī sponso fore trāqllā. At
tende aūt q̄ plena trāquillitas spō
se fugit scil; turbacōē distractiuā. oēꝫ accī
tepiditatē. et orōnū negligētiā
et īcōpassioēꝫ fratnā ✝ qm̄ oibꝰ
oīa fit sp maneꝫ trāquilla. Et sic
fugit oēm maliciā h̄etice libta
tis. Nā ipām īformat ihs ema
nuel q̄ nouit repbare malū et
eligē bonū. Ad istud aūt vltimū
desēū dnat spūs sapiē ihesu. ī q̄
eius volūtas et bonitas puris
sime seporat̄ a sposa
Quia vō būdictus ihs ī deser
to xl. diebꝰ legit̄ ieiunasse ideo
scdm̄ quatuor quadragenas
būdcā ihū ī quadruplici deserto pscp
to quadruplicit̄ ieiunat̄. In pmo
ieiunat̄ a peccatis mortalibꝰ et
deliciis carnis. In 2° ieiunat̄ a cu
ris seclaribꝰ cū q̄buscūqꝫ societatibꝰ
et affcōibꝰ distractiuis. In 3° ieiu
natur ab oī repugnacōē sui. In
q̄rto ieiunatur ab oī amore sui
et oīs creati ī q̄ntū tlē. Et q̄a in
quolibꝫ ieiunio ē sua refectio
Jdeo ī primo cōphēdūtur q̄nqꝫ panes
ordeacij ppt̄ penitēcialē aspitatē
vite sensibilis afflictiuā et aīe
sanatiuā. quia ī ea spes venie
degustatur. In scdō cōmedūt̄ septē
panes triticei ppt̄ mltitudinē dono
rū spūs scī q̄ acq̄ritur ī statu reli
gioso et sepacōē ab amore mūda
no. In 3° comedit̄ vitulꝰ sagīa
tꝰ ī recepcōē filij dissipatoris a
prē occisꝰ q̄ pīguissimꝰ amor

cordis ihu i imolacoe mortis eius
pro nobis pccoribus redimendis conti
nue degustat. In quarto come
dit panis celicus suauissime mane
gle dei hois ihu xpi. ¶ Prima qua
dragesima pt figurari p quadrage
narium psepij. Sicut enim i parturicoe
sactissime vgis i fetore stabuli et
aspitate psepij et societate bestia
li et refectoe tenui et i fascia liga
menti stetit bonus ihesus ita peni
tens i parturicoe mundi apposita p co
tricois spm. stat i memoria ptite
offensionis tanq i fetore stabuli
i pugna bestialium teptaconu q
bus velit nolit pluries sonat. licz
taliter bestie significet. bos rumi
nacone corum q pro nobis xpus
fecit. asinus iuge deportacoem one
ris pro satisfactoe i positi. Debet
eciam ee i duricia psepij p aspitate
vestis et lectuli et i cibo tenui p
abstinenciam ieiunij. et i fascia liga
menti p obseruanciam sacdotalis
precepti i toto quadragenario pmie
donec ipsa consumata tanq purus
purgatus i teplo dei psentetur.
¶ Secundum ieiunium pt figurari per
quadragesimam qua xps latuit
i deserto. Sicut enim xps tunc fuit
solitarius. sic religiosus det ee
totaliter a mundo seiunctus et i orone
et silencio totus ad seipm reclu
sus. Quod si fecerit sciat q exemplo
ihu post victoriam hostis. loco con
sorcii hoim hebit ministerium angelorum
¶ Tercium ieiunium figuratur p quadragesimam ho
rarum qua caro xpi fuit mortua
et sua vita priuata. Quia q ad ex
cessum contemplacois mortis xpi ascē
dunt sentiunt i se quod aplus dicit

colo 3º. Mortui estis et vita vra ab
scondita e cum xpo i deo. Et illud.
Consepulti enim estis xpo p bap
tismum in morte. ¶ Quartum ieiunium i
quo plena sacietas qua ibi ieiunatur
ab omni malo et reficitur omni bono. figu
tur p quadragesima dierum quibus
dispensatiue ihs gloriosus stetit in
terra. quantum necesse fuit apparens disci
pulis loquens et ammonens. et se
exhibens ad fidem erigens eos et sub
leuans ad spem attrahens eos et trans
formans signis mirificis ad amo
rem et post subito euanescens. Nam
iste quartus status solus aliene
cure potest itendere ideo licet totus
sit transformatus i deitatis abissum
et i deum hoiem sil gloriosum et passum
tm mira condescensioe foras exit
ad proximum solum silicet q hns deum st
supra xpm facie discipulis faciens
et ipse pplis et spualibus psonis
et neccitate expleta ab eis subi
to euanescit. quia a pplorum turbine
et omni familiaritate celeriter se
abscondit. Hoc enim causat i au
dientibus appiacoem et reueren
ciam auditorum et i predicatoribus
confirmacoem suarum vtutum et fugam
mundialium vanitatum. et sufficien
ciam ad nutimentum et regimen pplo
rum. Hauriunt enim ab uberibus
xpi ihu i secreto solitudinis unde
ppplo et tpe utiliter et discrete
pplis effundunt hnde. Recordatur
q gallus e auis pulchra sed co
tinua sui apparicoe vilescit et
tactus manuum suarum pennas deor
dinat et deformat. Et si diu te
atur in manu suo sudore humec
tatur et fit inabilis ad volandum

Spūales aues hoc ex pte nouerūt.
Vn̄ et bn̄dcs ihs p̄dicatorū forma
p⁹ iq̄etacōem turbarū dixit. Veni
te seorsū i desertū locū et req̄escite
pusillū. erant enī q̄ ueniebāt et
redibāt multi et n̄c spaciū man
ducandi hēbāt. Math vi. Sic sepe
ꝑpt multitudinē familiaritatū i
pedit̄ manducacio spūalium sani
tatū n̄c inuenit aīa ad h̄ tps q̄etū
Licet aūt moyses et helyas eodē nūo
dierū q̄ et xp̄s ieiunasse legunt̄
multū tn̄ differenti v̄tute. Nā mo
yses nō esuriit refectus suauita
te diuini eloq̄ij et consorcij. hely
as ē refect⁹ efficacia miraculi
et refectōe solidi et durabilis ci
bi. Qui tanto tp̄e diuina v̄tute ca
lorē naturalē occupauit ne con
sumerent̄ vitales humores ꝛ
corpus i debita fortitudīe susten
tauit. Ita ꝙ dicit̄ ꝙ ambulauit
xlᵗᵃ dieb⁹ et xlᵗᵃ noctib⁹ i fortitudīe
illius cibi. xp̄s v̄o i v̄tute ꝓpe po
tencie corp⁹ tenuit i qua voluit
disposicōe sn̄ esurie. Et ꝗ hoc
fecit ex feruēti n̄re salutis amore
quo voluit se pro nobis tanto
tp̄e delectamēto cōestiōis p̄uare
Ideo suū ieiuniū plenū ē v̄tute et
exēplaritate docēs nos aīm a de
lectamētis carnis retrahē ꝛ i occu
pacōe diuinorū gustum icinij sanc
are palatū. Et ut nos docēt mo
dū dicit̄ ꝙ ē duct⁹ a spū i deser
tū. Qn̄ enī i amore sp̄s scī aīa
desertat̄ a cura delectacōnū sensu
aliū ut cōpleat qd̄ dicit aplūs
Curā carnis ne feceritis i desi
derijs p̄ tlēm mentis recollcōnē
et amorosā intēcionē ab subli
mia dei facile ē sibi sn̄ esurie ieiu
nare a delectacōib⁹ carnis et mū
di. Gustato enī spū desipit oīs ca
ro. Q̄ntū aūt possit amor diuin⁹ i aīa
ostēdit̄ a minori i amarorū amo
re. Sepe enī mercatores iuuenes
et gulosi dū i nūdinis occupāt̄
uł i recepcōe pecunie uel i pla
cabili occupacōe uł negociacōe
obliuiscunt̄ comedē nec senciūt
esuriē. q̄ntomagis spūalis amor
hoc pt̄ facē i spūaliū occupacōe
Sed mēs ociosa et vaga nō vide
t̄ aliud habē facē n̄ cogitaē de sua esu
rie ꝛc̄ ꝓp cibo tenui geme̕ ꝛ hore
tarditate. Vn̄ nō ē mirū si tli ie
iunare ē grue. Ne aūt aliqd deess
exēplaritati nos diligētis ihū d̄
ꝙ postea esuriit. Ubi dicit hylari⁹
ꝙ sue nature hoiēz dēliq̄t. Arbi
tror ergo ꝙ natura ihū p̄ diuinā
potēciā sustētata i quadragena
rio illo fuit sibi relicta ad pēā
lē esuriē ut tn̄ esuriret q̄ntū exi
naniō reqrebat et tenebat̄ na
tura i fortitudīe ne deficēēt ex debi
litate et appetitū pdēt sed i debi
to robore stantē esuries eū am
plius cruciaret. Ita ꝙ tūc ieiu
niū quadragenariū licet nō ha
bueit effcm̄ ad destruendū p̄ de
bilitatē subiectū. habueit tn̄
effcm̄ fortissimū ad infendū fa
mis cruciatus. Nō enī credo ꝙ
ista fueit cōis esuries sicut hō
q̄n̄ post digestionē cibi icipit
esurire. Sz puto ꝙ i hac vita nō
fuit esuries silis ei quā tūc xp̄s
p̄ nr̄a exēplaritate assūpsit. Di
cat̄ aūt i fra aliqd silīe i xp̄i pas
sione ꝗ naturā seruauit i ro

bore usque ad ultimum instans mortis
ex quo sequitur quod tunc dolorosius pas
sus fuit. Istud autem conueniebat xpi
honori et victorioso triumpho et nostre
utilitati in dando exemplo. Unde quod di
cit hylarius quod non erat a deo dyabolus
sed a corpore vincendus. Tanta enim inte
sio famis quam dyabolus attendens per
missus in homine quem videbat aduixit.
dedit ei scilicet dyabolo victorie spem
maximam quia vidit maximam afflictionem
famis et cibi distanciam. Et quanto
fames fuit acutior tanto tempta
cio fortior et victoria gloriosior et exem
plaritas clarior. Unde cum magna
paciencia bonus ihesus necessitatem et afflic
cionem sue diuine carnis sustinuit
experiendo per longum horam fine temp
tacionis. Et ad honorem victorie xpi et
ad afflictionem sue innocentissime car
nis videtur se recollegisse fames in
unum et quem tangere non potuit quamdiu
voluit per quadragenarium tempus nunc
licencia data quasi simul adunata
pugilem nostrum inuasit in temptacionis quasi
tempestatis valida obruere. Sed gigans
noster ihesus xpus fixus stetit et paci
ens hostes deiecit prudencia et
famem paciencia superauit. O anima ma
nequam et impia quomodo unquam presumes
tu de virtutis perfectione et carnis sub
iugacione blandiri ne corpus tuum
vas predicacionis imperfectionis et macule
velis ieiunijs abstinencia macera
re. Ecce dei caro pro virtutis operacione
perfecta affligitur fame acutissima
et pro exemplaritate danda ieiu
nandi carni infecte et peccato subiec
te. Quod ergo dicis tu spiritualis fal
lacia vel veracius carnalis. Est nec
caro tua purgata a fomite quousque
ad mortem scaturit spurcissima fe
ditate. Nullus ergo qui vires habet
in corpore presumat se a ieiunio ex
imere videns ihesum dei filium ieiunare
Quamquam autem cum sit omnibus xpi athle
tis abstinencie rigorem preceptum esse
huius pro perfectione mentis pro dei gratiam
conseruare conantur. Quia tamen nouiter
insurgunt heretici spiritu feditatis ple
ni et alij spiritu presumpcionis fatue sub
pretextu puritatis consecute qui
videntur ipsi dicere quod abstinencia ni
hil habet facere cum perfectione et hij se vo
cant de spiritu libertatis ut libere ma
le agant ideo ad destruendum hoc
dogma pessimum hanc veritatem lucidam
roboremus tam per exempla quam per dogma
ta sanctorum. Et primum quidem ewangli
ce perfectionis precursor suo exemplo eam
destruit et eam gabriel angelus
in ipsius commendacione deiecit. Ait enim
luce primo. Erit enim magnus coram domino
vinum et siceram non bibet. Ergo ab
stinencia magnum coram domino reddit
Hoc ipsum vas eleccionis apostolus sibi ne
cessarium asserit dicens i ad cor ix
Castigo corpus meum et in seruitu
tem redigo ne forte cum alijs predica
uerim ipse reprobus efficiar. Ad hoc
facit multum quod eusebius in ecclesiastica historia
libro ii° refert quod iterum sanctos episcopos quos
ewangelista marcus instituit vinum nemo
nec gustu contigit nec aliquam
carnem. Tantum aqua est eis potus
et panis cum sale et ysopus cibus.
De anachoritis autem quorum vitam
constat fuisse perfectionis exemplar
pretermitto narrare quia de eis libri
sunt pleni. Lege iheronimum ad eu
stochium et collaciones sanctorum patrum
quas scribit cassianus et poricus

mirari potiꝰ q̄ imitari. Beatus eciā ba-
silius et eius regula monachis oī-
gentalibus carnis esū inhibuit
Beatus martinus pietate plenus et vir
aplicus ī suo monasterio mona-
chis secū degentibus et vini po-
tū concedē noluit sicut de ipso
narravit sulpicius. Et sāc vir
b̄ndictus suis monachis esū car-
nis īterdicit. Vides ergo ī q̄t sc̄is
abstinēcie rigor enituit. Et ne
q̄d ad certitudinē desit aliis sc̄orū
auctoritatibus pbandū ē q̄ absti-
nē a vino et carnibus sub debitis
circūstanciis sit pfm̄. Jheronimus ad de-
metriadē. Conceduntur q̄dē nupcie
carniū usus et vini sed horū ab-
stinencia consilio pfcōre suadetur
Idē eciā cont̄ iovinianū. Si vis p-
fectus eē bonū ē vinū nō bibē
ꝛ carnē nō manducare. Melius
ē aīam saginare q̄ corpus. Au-
gustinus eciā de fide ad petrū sic ait
Milites xp̄i sui q̄ cupiunt dn̄o abs-
q̄ īpedimento servire coniugia
nō appetunt a vino et carnibus
abstinent q̄ntū corporis valitudo
pmittit nō q̄ pcm̄ sit q̄ coniugē
habē q̄ carnes vinumq̄ pcipere.
Ad hoc ipm̄ facit q̄d dicit gregorius
libro xxx moraliū. Nullus palmā spi-
ritualis certaminis apphēdit q̄ nō ī
seipso pⁱus p afflictū cōcupiscētias car-
nis īcētiva devicerit. Neq̄ ad
cōflictū spūalis agōis assurgitur
si nō pⁱus int̄ nosmetipos hostis
positus gule neq̄ appetitus doma-
tur. Jheronimus eciā cont̄ iovinianū
Si q̄s estimat hūdancia ciborū po-
tuū q̄ se pfrui et vacare sapiē-
hoc ē versari int̄ delicias et de-

liciarū viciis nō tm̄ seipm̄ decipit
Et infra. Quo-
mō nupciis virginitatē ita saturi-
tati et carnibus ieiunia spūmq̄
pferimus. Hec ieronimus. Dicit g° vacare sa-
pie ē pfcōrū et virginitas pfer-
tur coniugio sicut pfm̄ ipfcō restat
q̄ de gn̄e opis abstinē a carnibus
aliis q̄ delicatis cibariis actū dicit
consonū pfcōi. Et econtra hiis vti
ipfcōez quādā ī portat q̄ntū ē de
sui gn̄is natura n̄ ad pfcōez redu-
catur p circūstanciā supdcām. Vt
pote cū q̄s habz plenā abstinēdi
voluntatē ꝛ tn̄ huiusmodi cibariis
ploco et tpe sobrie vtitur. vel q̄ hoc
reqrit necessitas sustētacōis pp̄e
ppt egritudinē seu debilitatē vel
vtilitas edificacōis fr̄ne p cari-
tatē condescēsiua. In q̄bus duobus
casibus si vtutis perfcō hēat ī cor-
de bn̄ ondetur ī recepcōis sobrieta-
te ꝛ ex hoc q̄ nichil exibit de ore
suo cōmēdacō relaxacōis. Primo
reverēcia et laus oīs aīe absti-
nentis ꝛ sue īfirmitatis sui sp̄s
siue corporis humilis cōfessio. quia
sp timebit ppt amorē virtutis
ī tne. ne actus exterior q̄ ipfcius vi-
detur ēhat ab aliis ī exemplū
Et ideo condescēsio nō erit se-
pe sed raro n̄ forte alias mlta
sechret vtilitas et tūc sobrietas
abstinēciā pdicabit. Quia vero
pdā hēcia ad dāpnacōis sue ci-
mulū p se scripturas pretēdo ad-
ducit ideo oportet aliq̄d breui-
t̄ rn̄dē. Adducunt enim illud ~~illud~~
apli p° ad chor viii. Esca nos
non cōmēdat deo glosa sumpta
vel nō sumpta. Et augꝰ libro 3°.

de doctrina christiana. Quod loco et tempori et personis conveniat diligenter attendendum est, ne temere flagitia reprehendamus. Fieri enim potest ut sine aliquo vitio cupiditatis vel gulositatis preciosissimo cibo sapiens utatur, insipiens vero fedissima gule flamma in vilissimum ardescat. Et sanius quisque maluerit domini more pisce vesci quam lenticula more esau aut ordeo more iumentorum. Hec augustinus. Similiter gregorius 30 libro moralium. Non cibus sed appetitus in vitio est. Unde lautiores cibos plerumque sine vitio sumimus et abiectiores non sine reatu conscientie degustamus. Hic esau primogenita per lenticulam perdidit et helyas in heremo virtutem corporis carnes edendo servavit. Unde et antiquus hostis primum sibi hominem non carne sed pomo subdidit et secundum non carne sed pane temptavit. Ex hiis autoritatibus quas stolide pro se adducunt non plus potest concludi quam quod pro loco et tempore sub debitis circumstanciis potest vir perfectus delicata cibaria comedere et sumere temperate et sobrie. Et hoc fit virtuosius quam supra vilia cibaria gulose irruere. Et hoc nullus dubitat esse verum. Quia tamen delicata cibaria sunt excitativa concupiscentie, ideo ab illis abstinere est salutare. Ac per hoc cum sit difficile et arduum et supererogativum de suo genere natura colligitur esse perfectum tamquam ad perfectionem preparans et ipsam perfectionem promovens et conservans. Unde iheronimus contra iovinianum hereticum cuius heresis fuit non laudare luxuriam nec ebrietatem nec crapulam. Licet enim malus fuit iste, dixisse non legitur, sed pudicitiam coniugalem equavit virginitati et usum ciborum et abstinentiam equalis apud deum meriti esse censuit. Que isti tempore moderni heretica multum extendunt. Dicit ergo sic iheronimus contra heresim predictam quam reprobat. Sic esum carnium cunctis nationibus esse commune et passim licere quod passim gignitur. Quid ad nos quorum conversatio in celis est, qui super pytagoram et empedoclem et omnes sapientie sectatores non ei nos debemus cui nascimur sed renascimur, qui repugnantem carnem et ad libidinum incentivum rapientem inedia subiugamus. Hec iheronimus. Quibus verbis ostendit viris perfectis et celestibus convenire et hoc per virtutem temperancie refrenantis carnis lasciviam. Sed specialis ratio est altissime paupertatis professoribus quod singulariter valet ad hanc professionem servandam. Unde iheronimus ad salvinam scribit. Ubi vile olusculum et panis cibus potus quod moderatus, ibi divicie supervacue. Idem contra iovinianum. Si vis perfectus esse, bonum est vinum non bibere et carnes non manducare. Nam grandis anime exultatio est cum parvo contentus fueris mundum habere sub pedibus et omnem eius potentiam et epulas ac libidines propter quas divicie inquiruntur vilibus commutare cibis. Hic ergo patet quod bonum abstinentie de suo genere est perfectum. Quia vero hii filii mortis quo ad aliquos ex eis dicunt quod abstinentia competit inchoantibus et iuvenibus imperfectis non autem viris in quibus concupiscentie sunt pacate, ideo duplicia debent contra eos considerari. Primo ostendendo quod raro vel numquam in vita ista contingit. Secundo quod esto quod ita esset tamen adhuc multis aliis rationibus competit ab

stinē pstis. Contra pmū audi ihe
roni⁹ ad custochiū. Quādiu he
mꝰ thesaurū ī vasis fictilibꝰ ꝛ
cōcupiscit caro aduūsus spm et
spitꝰ aduūsꝰ carnē nulla ē cer
ta victoria. Et paulo post. Di
paulꝰ aplꝰs vas elcōnis et se
gregatꝰ ī ewāgeliū xpī ob cīr
nis aculeos et ītētiā viciorū
repmit corpꝰ suū et seruituti
subicit ne alijs pdicans ipe
reprobꝰ efficiatur si post nu
ditatē ieiunia famē flagella
supplicia ī semetipm reūsꝰ cla
mat ifelix ego hō qs me libe
rabit de corpe mortis huiꝰ. tu te
putas securū esse debere. Caue
gͦ ne de aliqū te dicat deꝰ. Virgo
isrl' cecidit et nō ē q resuscitet
eam. Jtē iheōꝰ ad saluinā. Scimꝰ
ab aplō dictū oīs creatura dei bo
na et nichil reiciēdū qd' cū grāꝛ
actōe papitur sed inde loquitur
bonū ē nō manducare carnē nc
bibē vinū. Cōmendāt carnes q
carnibꝰ seruiūt quarū feruor
despumat ī coitu. q allegate ma
ritis opam gnacōi et libeis
Quarū uteri portāt fetus ca
rū ī cētina carnibꝰ ipleantur
Tu vō q ī tumulo maritū sepe
listi et oēs pit voluptates nic
hil aliud habes n pseuerare ī
ieiunio. Ex hijs ūbis iheōnimi
satis patet q nullus debet
confidē qn ipm opteat cōcupis
cencias edomare. et nō q pin
cipali res ē abstinēcie pstoī de
trahē ac p hoc ab ea aīōs pstē
ūtuti studenciū reuocare. Nō
solū eñ ad refrenandū vene
res utilis ē abstinencia sed eci
am ad tpandā vana solacia et
verba ociosa. Difficile namqꝫ si
cut dicebat fr nr franciscꝰ est
necessitati corpis satisffacē et
pnitati sensuū nō parē. Jo ecīā
apte pbat q alijs causis cōpe
tit ieiunare pstis q p vitandis
stimulis carnis. Datis eñ doc
tor ambrosiꝰ ī libro de ieiunio
ondit nō tā misie huiꝰ sed ī
ieiunare q īnocencie padisi
cū ait. Jtaqꝫ terenū q nouellū
ne quis putet ē ieiuniū pmꝰ
vsꝰ mūdi a ieiunio cepit qn lux
clara respēdiut. Vbi enī abꝰ cepit
ibi finis fuis ē mūdi. ibi cepit
sua īcremēta nescire. ibi cepat
diña ētu eñ opa feriare. Quo
indicio declaratū ē q p cibos
mūdus habēt īminui p qs de
finit et augeri. Et ut sciamꝰ
nouellū nō ē ieiuniū pma
ī padiso cōstituit legē de ieiu
nio hͨ ambrosiꝰ. Jdē ī eodē. Me
rito īqt helyā dignū celo diña
iudicauit snīa ut cū ipō rape
tur corpe qm celesti vita viue
bat ī corpe et supne vsū cōuisa
cionis exhibebat ī tris. Jdō ē
gͦ ieiuniū n sba et ymago ce
lestis. Jeiuniū refcīo aīe ꝛ cibꝰ
ē mentis. Jeiuniū ē vita ange
loꝝ. Jeiuniū culpe mors excidi
ū delictoꝝ remediū salutis ra
dix grē fūdamentū ē castitatis
hoc ad dm gradu cicius puenit
hoc gradu helyas ascēdit anq
currū. Jn hac virtute ꝛ spū he
lye venit iohēs. deniqꝫ ī deserto
et ille vacauit ieiunijs. Et io qa

vite hu͂ane possibilitate͂ contine͂-
cia supgressus fueat no͂ ho͂ sed an-
gl's estimatus e͂. In hijs v͂bis satis
pbat ꝓpositu͂ et ieiuniu͂ co͂pat a-
gelice vite. Et q̇de͂ satis digne.
Cu͂ eni͂ sicut ait dyonisius ierarchie
celestis triplex e͂ actus s. purgaco͂
illu͂naco͂ et pfcio͂ et ad hec tu͂ p ie-
iunij obseruancia͂ pueniatur ideo
ieiunanciu͂ vita magis o͂ndit͂ur
celestis q̄ trena. P ieiuniu͂ opti-
netur pfcu͂ custodia sanitatis. P°
q̄ntu͂ ad carnaliu͂ viciorum declina-
co͂e͂ de qua eciā dcm̄ e͂ supra. Et
nu͂c iteru͂ audi ihe͂o͂m ad deme-
triade͂. Post cogitaco͂nu͂ diligetis-
sima͂ caucione͂ ieiunioru͂ tibi ar-
ma sumeda st et canendu͂ cu͂
dauid. Humiliaui i ieiunio a͂iam
mea͂ et cinere͂ ta͂mq̄ pane͂ ma͂-
ducaba͂. Et paulo post. Ignita
st dyaboli iacula q̄ sil' volnerat
et i͂flamat et a rege babilo͂is
trib9 pu͂is ꝑpant'. Q3 cu͂ n͂o ibi q̄r-
tus spem hu͂s quasi filij dei inte͂-
sos mitigauit ardores sic et a͂io
v͂ginali rore celesti et ieiunior͂
frigore puellaris calor extingui-
tur et humano corpi angloru͂
co͂nu͂saco͂ ipetit'. De hic eciā ꝑt'
debellaco͂ne͂ e͂m sp͂ualiu͂ hostiu͂
iuxta illud ambrosij libro de
ieiunio. Iudith ieiuna͂s o͂i tpe
viduitatis sue hijs armis mu-
nita processit et oe͂m assirior
circu͂uenit exercitu͂. Sobrij vi-
gore consilij abstulit holofer-
ni caput. seruauit pudicicia͂
victoria͂ reportauit. Hester
quoq3 pulchrior fca͂ ieiunio o͂e͂
gen9 suu͂ a psecuto͂e liberauit

ita ut rege͂ sibi faceret e͂e͂ subiectu͂
no͂ libidinis ardore i͂flamatu͂ s3
celesti miseraco͂e co͂uisu͂ ut i ipm͂
rector q̄reretur et honor sacris red-
deretur altarib9. Est ergo ieiu-
niu͂ reconsiliaco͂is sacificiu͂ virtu-
tis i̇cremetu͂ qd' fecit fecias sanc-
tiores. Ca° p ieiuniu͂ ipetratur pfca͂ itel-
ligencia veritatis. Primo quide͂ inop-
andis cuiusmo͂i e͂ veritas diuine
legis sicut ambro9 dicit libro de
ieiunio. Moyses ieiu͂s de ieiunio
lege͂ dedit ipm̄ q3 ieiunante͂ no͂
voces magne no͂ fulgura et nu-
bes vmbrosa et fumigans syna
pterruit. Neq3 itrouisse i nube͂
et voce͂ dei loquetis de medio
ignis sn͂ picnlo salutis audisse
n munitus armis ieiunij. xl eni͂
dieb9 ieiunauit i monte ut
lege͂ acciperet a dn͂o do͂ n͂ro. Et
i superiorib9 q̇de͂ montis lex da-
batur moysi. In iferiorib9 ppl'o
manducanti. puaricaco͂ sacrile-
gij accendebatur epulanciu͂.
Quo spectaculo motus fregit ta-
bulas moyses idignu͂ iudicans
ut ebrio pplo lex daret'. Dile f-
tur de pre͂ n͂ro francisco q xl
dieb9 i solitudib9 montis ie-
iunauit i pane et aqua et ibi
sicut accepit ex ore dn͂i ut ipe͂
postea asseruit sanctissima͂ re-
gula͂ scribi fecit qua͂ satis vi-
olat gulosoru͂ igluuies. Impe-
tratur eciā p ieiuniu͂ itelli-
gencia scriptura͂r seu veritatis
i speculandis iux͂ qd' dicit ihe͂o9
contra iouinianu͂. Daniel at3
tres pueri reuelaco͂ne͂ sompni-
oru͂ ieiunio meretur pasti q3

leguminibus pulchriores et prudentiores inuenit. Eodem libro dicit. Helyas xl dierum et noctium ieiunio purgatus deum vidit in monte oreb. audiuit quid ab eo. quid tu hic agis helya. Multo familiarior vox ista quam illa in genesi. Adam ubi es. Illa enim pastum terrebat et perdidit. hec ieiunanti famulo blandiebatur. Tercio per ieiunium acquiritur constancia virtutis perfecte. Primum quidem ad faciendum ardua iuxta quod ambrosius ubi supra. Magna est virtus ieiunij. Denique tam speciosa est ut ieiunare delectaret christum et tam valida ut ad celum homines eleuaret. Et ut humanis quam diuinis magis utar exemplis. Helyas ieiunio ore clausit celum. Ieiunio filium vidue ab inferis resuscitauit. Ieiunijs ore pluuias deposuit. Ieiunus ignem deduxit de celo. Ieiunus curru raptus est ad celum et xl dierum ieiunio diuinam acquisiuit presenciam. Tunc denique plus meruit quando amplius ieiunauit. Ergo enim humana virtute igneos equos et currus potuisset ascendere nisi qui naturam corporis humani incorruptibilem per ieiunij virtutem mutasset. Secundo dat ieiunium virtutem superandi aduersa sicut dicit ibidem ambrosius. Et quedam creature natura quam adamantinum vocant nullo facile igne comburitur. que imposita focis ignescit. illico sublata de flamma tamquam aquarum infusione munda resplendet. Talia erant puerorum hebreorum corpora et de ieiunio in adamantis transformata naturam vapore ignis non ad dispendium

sui sed ad graciam mutabantur. Daniel quoque trium ebdomadarum ieiunio leones docuit ieiunare. Missus in lacum in adamantinam soliditatem abstinencie rigore membra induatus non potuit vulnerari. Sic enim constrinxerunt ieiunia ut sic eius corpore ferarum morsibus esse locus non posset. Clausa tenebant leones ora quia abstinencia multiplice saturitatis comprimebat ut ea fere aperire non possent veluti quibusdam sacris vinculis alligata. Colligitur ergo ex predictis quod per ieiunium obtineatur saturitas sapiencie et virtutis per quam mens humana purgatur illuminatur et perficitur instar ierarchie celestis. Ab omnibus igitur seruandum et appetendum sed maxime ab hijs qui cupiunt esse perfecti. Unde et hec tam breuiter exprimit gregoriana illa prefacio qua dicitur. Qui corporali ieiunio vicia comprimis mentem eleuas virtutem largiris et premia. Et augustinus in quodam sermone. Ieiunium inquit purgat mentem sublevat sensum carnem spiritui subicit cor facit contritum et humiliatum quod deus non spernit. concupiscencie nebulas spargit libidinum ardorem extinguit castitatis lumen accendit ebrositatem non amat. diuicias superfluitatem indicat superbiam calcat humilitatem commendat. Hec de ieiunij laude diffusius diximus ut os impiorum viam aperiens relaxacionis carnis obstruatur sciorum dictis vel quod plus cupimus conuertatur. Qui ad hec ipsi e contra virus iniquitatis effundunt dicentes. Nunc

tps e sps sci q e sps libtatis et aiaz
iterus psitit ut oia mudi delca
meta i dm refeat et de abstine
cia parum curat sicut loquti st pro
tpib9 suis qb9 et tanta sps copia
non dabatur. Adducit etia aliqs
p se quas putat auctoritates
scptaru ut illud apli. Ois creatu
bona. Et iteru. Oia munda mudis
Et illud ewangelij. Non qd itrat
os coinqnat hoiem. Et dicit etia
q sca loquutur cont igluuiosos q
nesciut delectamentu referre i deu.
Vn et adducit illud ~~illud~~ aug9
de libro qonu ewangelij qd no it
est qd alimentoru ul' qntu quis
accipiat du illud agit p congru
encia hoim cu qb9 viuit. Et qd
peius e dicit q istos notauit a
pls cu dixit q i nouissimis tpib9
descedet qda a fide attendentes
spitib9 erroris phibetes nube
et abstine a cibis quos deus cre
auit. Ubi sic ieo9 expoit cont
iouinianu intelligit sic. Repro
bat sigt apls eos q prohibebat
nube et iubebat a cibis abstine
sed macheronem desigt et ceteros
hereticos q abstinecia induciit pe
tua ad destruenda et cotepne
da opa creatoris. Nos at creatu
ra oem et maie sagine absti
necia luxurie ieiunia pferim9
saturitati et a dieb9 iohis bap
tiste ieiunatoris et vginis regnu
celor vi patitur. In his vbis ihe
ronimi satis apit intencio apli
i auctoritate ulta et i oib9 pal
legatis et silib9. Ubi ondit q er
rore illor qui creaturas dapna
bat et dicebant a deo malas fuc

tas sicut maniche9 reprobare
itendit et ido nihil ad ppositu
Ewanglicu vbu reprobat sup
sticione phizeoru. Qr eni xps pha
rizeos de supsticone notauit e
wangelic9 textus apte declat.
Et io supsticones tradiconu phi
zeoru intendit xps exclude et dis
cecoes ciboru scdm cerimonialia
legis tm xps q apls ondut non
ee obsuanda xpianis. Vn sup il
lo vbo. Non qd intrat i os coinq
nat hoiem dicit glosa. Uno ser
mone ois sistico obseruacois cli
ditur du i discernendis cibis re
ligio putat. Qd' de illa discrecoe
itelligendu est q scdm pharizeo
ru cerimonia i cibis constituit
imudicie causa et q deliciosa cu
riositate supsticosas ablucones
corpales multas obseruare iu
bebat. no solu ceimoniales le
gis sed st'additas curiositatib9
suis. Cont ista loqtur xps. Disc
ne aut i cibis int delicata et
aspera pciosa et vilia more sco
ru e scdm ewanglica doctina et
obsuacoez aplicam. Si aut illud
vbu apli. ois creatura dei bona et
nichil reiciedu qd cu graru ac
cone pcipit vniusalit itelligi
t alit q dem e supra q secure
possum9 uti pro appetitu volup
tatis nre oib9 creaturis cu cibi
et pot9 sint di creature. et mu
lier a do formata et puer i scdm
hac exposicone pestifera sequt
q comede et bibe et luxuriari
cu qbuscuz mulierib9 et alijs
brutalib9 usib9 contra natura
quos apls vocat ignominias

erunt licita non peccatum nō reci-
endi sed cū gratiarū actōe quociēs
placuerit excenda. Vides dyaboli-
cū fine ad quē brutalis secta dedu-
cit. Vnde istis rndendū eēt nō dis-
putacōe sed igne. Et sicut habū
de patz oī scienti et itelligenti lras
ista st̄ nō solū cont̄ pncipia fidei
xpīane & expssa vba scptue sed
eciā contra naturale iudiciū rōis
et rectū dictamē nature cū apls di-
cat vno vbo ista oīa exsufflans de
medio. Fornicacō et oīs imūdi-
cia nec noīetur ī vobis sicut decz
scōs. Ecce qd̄ scūs apls et vgo mū-
dissim9 non solū actū nephariū
et consensū intrinū prohibz xpīa-
nis de carnis spurcicijs preter
mrīmonij actū ordinatū a deo
sed eciā qd̄cūqz scurrile vbū p qd̄
patet q huic īfnali īmūdicie ē
oīno silenciū īponendū. Qd̄ aūt
p radice erroris assumūt s. q nc̄
ē tps sps scī q ē sps libtatis q̄ sic
dicit apls 2ª ad cor iij. Vbi spūs
dnī ibi libtas oīno est contra eos
Cū enī singlarit dicitur sps scs
a scītate q sue contribuit bonita-
ti quā ī creaturā efficit scītas
aūt ī scptura ī plibus locis antho-
nomatice attribuit corpali mūdi-
cie q ex itna scīficacōe procedit
si nūc vē est tps sps scī tēpus ē
corpalis mūdicie & mentalis
a contagiōe carnis. Dicit enī a-
pls. Hec ē volūtas dei sanctificacō
vrā ut sciat vnusqsqz vrm vas
suū possidē ī scīficacōe & honore
Vbi sanctificacōez vocat conti-
nenciā ab opibus carnis. Mul-
ta alia dicit ipse. Qd̄ aliud qri-

m9 q̄ exeplū summi magri ihesu q nō
n̄ de virginitate nasci voluit iohēz
ut virginitatē seruaret de nupcijs
vocauit castitatis cōseruande con-
siliū dedit qn petro dicēti nō expe-
dit nubē. Math 19 rndit ihs. Plurēs
st̄ eunuchi q se castrauerūt ppt rg-
nū celorū. Et qz istud erat pfcm et
arduū subiūxit q pt cape capiat
Dicg9 tps ē sps scī et xps de spū sco
dicit q cū venerit ille testimoniū
phibebit de me igit nc ē tps cōs-
uandi pfcm xpī consiliū de vgīta-
te & castitate seruanda. Et qz vē
nc est tps sps scī qz ē tps eciā q̄
pfcōis seruāde iđo dyabolus acie
suā cont spm scm ī hijs brutalis-
simis ordinauit. Cū ei sps scs dica-
tur sps īpollut9 et castus sps q̄i
eos ītrauit ad talia opanda ē ille
sps q ītrauit ī porcos q a bndicto
ihu a filijs suis eiect9 hos porcos
reqrente iusticia ihu pmittere
ītrauit et pceps eos īmisit in
mare spumantis luxurie haut
dubiū ī mare eterne amaritudis
demgendos n̄ fuerit ipi9 ihesu
misericōe comissi. Qd̄ aūt addu-
cūt vba apli. vbi sps dnī ibi lib-
tas dicentes q recipiētes copio-
sū donū sps scī libē pnt comessa-
cōib9 & voluptatib9 delectari attē-
dat q iste eēt sps dyaboli et nō
di q sp vellet peccare īpune q
nō est dubiū recepūt. Sz sps scs
ē sps libtatis qz quos replet nō
timore pene facit suire sed filia-
li amore ī xpī imitacōe pfcarū
vtutū exerciciū seruire facit serui-
de nō coacte. Et talib9 multo de-
lectabili9 ē opari vtuosa opa ppt

amorē similitudīs reformatoris nr̄i
ihū quā possit ipi brutales por
ci ī suis spurcijs delectari. Quā enī
hec secta pessīa apiendo sentinā
isin aerē vite spūalis fetida ex
altacōe cōmaculat io loq̄ de ea
aīa mea nō pualet sī horrēdo fe
tore. Vn̄ nō īuenio sufficiēs nomē
quo possit digne ignoīabilis e
orū spurcicia noīari n̄ q̄ videt
m̄ sup̄ oēm heresim p̄citū posse
dici contumelia ihū xp̄i et abho
mīacō sp̄s sc̄i. Neut enī coniū tlia
concedit sed horret et tm̄ aīaz
fuat horrē q̄ non solū illa ne
phanda sed m̄rimonioz conm̄
cia licita qū p̄fcē mentē ihitat
sustinē nō sinit eciā q̄ sc̄ ligati
m̄rimonio n̄ ppt dei p̄ceptū et
m̄rimonij debitū repetendi red
dendū. ul' forte ex dīno oraculo p
ple ad cultū dī. Nō q̄ ibi sit trās
gressio si fiat debite sed status ē
īpfcs q̄ aīa ad p̄fcōez vocata cū
multa p̄t difficultate portare
Hec ē libtas spiritus sc̄itatis q̄
p magnis delicijs habet libidi
nū vinclis libeāri et nō abstinet
timore legis sed amore virtu
tis. Et hoc modo ītelligitur lex
nō est īposita iusto. Et illud. nō
accepistis spm̄ seruitutis itm̄
ī timore sed accepistis adopcō
nis filioz n̄ ī libtatē glē filiorū
dei. Et oīs bona libertas ī scp̄
tura p̄missa nō ītelligit q̄ con
cupīa libera pascatur ī actib9
malis sed q̄ libēa amore ius
ticie nō tm̄ timore pene refre
netur et occidatur ī suis acti
bus et vicijs. Q̄ at spūs sc̄s do

ceat comedē nō dicit sp̄s q̄ sup ih̄z
dicitur descendisse ī baptismo cū
dicat luc. 4° q̄ ihesus plen9 spū
scō agebat a spū in deserto vbi
ieiunauit xl' dieb9 et xl' noctib9
et ibi pugnauit contra dyabo
lū suggestioī gule repugnans
Et hoc cū ipe nō īdigēt ad nrm̄
fecit exēplū. Et hoc ē qd' dicit ihe9
ad demetadē. Saluator gnīs hu
mani q̄ v̄tutis et conu'sacoīs no
bis reliqt ex'm p9 baptismū stā
tī assumitur a spū ut pugnet
cont' dyabolū et tm̄ hostis anti
quus p' xl' dierū ieiuniū p cibū
molitur īsidias. Itē glosa sup
illud ductus ē ihesus a spū ī de
sertū. Hic ē ordo nr̄e conu'sacoīs
ut p acceptā sc̄i sp̄s grām con
t' dyabolū arcius accīgamur. Et
ambrosi9 de laude ieiunij. Iliat9
ē xp̄s ut vīcēt nō q̄ egeret ipe
cōtinēcie sed ut nobis formā cer
tandi p̄bēt et postea daret gra
ciā tūphandi. Certamē nrm̄ ie
iuniū ē. Denic̄ ieiunauit salua
tor q̄ sic ad eū tēptator accessit
et p̄mū gule direxit spiculū et
cibū velut escā laq̄i p̄tendit.
Quē ieiuniū p̄tulit ut laq̄os
tēptatoris vīcula q̄ dissoluēt. Il
lo laq̄o adā fuāt strāgulatus hac
absolucōne dyabolice q̄onis oīs
hō ē libeātus. h' ambrosi9. Quod
at ipi dicūt q̄ sc̄a loq̄bantur pro
suo tpe q̄b9 nō eāt datū tm̄ qū
tū eis lumē scripture. Venti xp̄ia
ne hoc sufficēt ad eoz adiutēdā
īsaniā q̄ scīs p̄citis videtur dec̄
hē. Sz esto q̄ nūc maior habūdā
cia sp̄s sc̄i detur ī declamacōne scp̄

ture seq̄t q plenꝰ et clariꝰ ondetur ex septima abhoiacio vicioꝝ et decor v̄tutū cū ipe dn̄s vocet dn̄s v̄tutū q̄ri .s. xp̄s sanctꝰ ē doctor p̄hibitacoēz ītra. Et p hoc seq̄tur q plus illi q̄ plus poribꝰ sabtli erūt dono ꝯpleti. maiores erūt oīs gule et luxuie et oīs sp̄ualis malicie timiti et magis de mūdicia mentis et corpis et sobetute potus et cibi et oīs v̄tualis exticij erūt solliciti. Qui si tales sīt nō sūt scōꝝ emuli sed imitatores et filij quibꝰ si p̄ficiat nō īuidet scīs. Si contra īiquitatis sp̄m dixisse suffitiat cū tn̄ hoc solū debēt suffice q saluator nr̄ et mḡr ihesus v̄ginitatis obs̄uator et filiꝰ desertū austeritatis īcoluit et xl dieꝝ nisi ieiunauit. Adq īmitandū si mente intuerit sp̄s scō īduciet. ¶ Quare xp̄s teptari voluit et quare nos teptari p̄mittit et q ē et ad quid valet teptacio

Jh̄s hoste teptatꝰ ca. pl. m. iiii.

Attende q bn̄dictus ih̄s pꝰ receptcoēm baptismi et descensū sp̄s scī et solitudinē deserti et vigorē ieiunij teptari voluit astucijs dyaboli. Et p̄mo ppt exemꝯ confortatiuū ut nō turbemur si ī bonis opibꝰ et diuinis seruiciis nos teptamenta cōcutiāt. Sicut enī dicit hylarius ī sāficatis maxīe dyaboli teptamēta grassantur q victoia ei magis ē exoptata de scīs. Et idcirco dicit crisosꝰ ī omelia. Ut hoc accepisti arma nō ut vaces sed ut pugnes. Ideo q teptacoēz a te deus nō p̄hibet. P̄mū quidē est ut veritus appeat quō dyabolo multo fortis es fortior. Scōo ut magnitudiē donoꝝ nō extollais. 3º ut dyabolus expiencia cognoscat q p̄fcē ab eo recessisti. 4º ut p hoc fortior reddaris. 5º ut crediti tibi thezauri signū accipias. Nec enī dyabolus supuenirēt tibi ad teptandū nīte ī maiori honore effectū vidēt hec crisosꝰ. Ubi multas causas et vtilitates teptacoīs describit. Nō solū aūt nos confortat bn̄dcus ih̄s q teptacō signū est accepte grē. sed eciā ex teptacionibꝰ quas ipe recepit ī nobis effecit triumphū victorie. In suis enī teptacoibus nūnc vicit et ī ih̄u et p ip̄m p̄stratus ē dyabolus ī oībus xp̄i menbris. Et hoc ē qd dicit gregoriꝰ ī omelia. Nō erat īdignū redēptori nr̄o q teptari voluit q̄ veneat occidi ut sic teptacoēs nr̄as suis teptacoibus vincēt sicut morte nr̄am sua morte supauit. Et hoc sit tibi regula q ī oībꝰ q̄ xp̄s assūpsit p nobis nos et oīa nr̄a deo sūt grata. et ī illis nobis ē de hostibꝰ data victoria. Un̄ ieiunia nr̄a eos domāt et vincūt ppt xp̄i ieiuniū. In xp̄i solitudiē datur xp̄i menbris v̄tus ut se separēt a mala societate et possīt cū ih̄u solitario stare. In eius orōne oīm menbroꝝ exaudit orō. In eius contrōe oīm contritoꝝ deletur trāsgressio. In eius morte oīs nr̄a mortificat īfectio. In eiꝰ resurrectōe et oēs resurgimꝰ a pctō et resurrcōis nr̄e ctitudinē recipimꝰ iā in xp̄o In eius btītudiē btīficamur. In

eius assumptione in celum loquimur. Nec mirum quia nec aliquis sumus nisi per gratiam dei et in ipso. Et quia ipse est bonum omnium membrorum suorum ideo in omni sua actione spirituali relatione ad omnia membra et ad omnes suos status et profectus et defectus. hos expelendo illos promovendo convertit respectum secundum quod opus quod faciebat tali effectui congruebat. Merito quod dixerim quia in eius temptatione vincimus et ipse temptari voluit in conformationis exemplum quia temptatio signum est recepte gratie et adiutorium christi presentie ut ex dictis patet. Secundo etiam condescensionis et compassionis pie. Quia ut dicitur hebreorum quarto non habemus pontificem qui non possit compati infirmitatibus nostris temptatum autem per omnia pro similitudine absque peccato. Tercio propter exemplum conformativum. Dat enim vincendi doctrinam et dyabolicam detegit astuciam. Doctrina vincendi est per paciam. Unde et ipse paciens famem sustinuit et seipsum corporaliter deferri per spacium longum permisit sed ei nec in minimo consensit nec in dyaboli verbis uel rebus oblatis sibi in aliquo complacuit sed statim primos ictus suggestionis inanes exclusit. O sanissima et efficacissima ars vincendi dyabolum in benedicti ihesu dato exemplo. Qui wlt ergo vincere paciam se muniat et omnem turbationem abiciat. Ad quod faciendum optime valet consideratio eorum que anima recipit a deo et non turbari de non habito. Unde ihesus fecit cum paciens respondit. non in solo pane vivit homo. Ibi enim sicut tibi infra exponetur christus considerauit

unionis donum et ideo impaciens esse non debuit propter panis defectum. Dic tu considera a quot malis quibus dignus fuisti te deus protexit et que dona indigno tribuit et tunc non turbaberis si te ad modicum deliquit. Hec est illa mollia que si deo tradeas diuinam frangunt iram ut non tribulationes et temptationes augmentet iuxta proverbium. Responsio mollis frangit iram. Dicitur enim contra lapidem machine opponitur culcitra feni palea uel aliquid molle ne dissoluatur murus uel castrum. sic semper contra tribulationes et temptationes dyaboli debet opponi pacifica consideratio multiplicis doni dei et commissi flagicii ne per impaciam animus prosternatur. Quodcumque ergo quod tibi contigat temptationis et tribulationis ad tuam utilitatem estima provenire et utilitates temptationis considera. Dicitur enim versus ictibus impugnatur et arbor nucis ut fertur quam melius vberat et excutitur in uno anno tanto plus fructificat in sequenti ita paciens patitur et melioratur ob opprobriis. Tribulatio est rastarium quo deus radit celos ut sit pati ad festum magnum paradisi. Est fornax qua purgat aurum ut fiat vasa splendidissima future glorie continentia. Est malleus quo tunditur species pigmenti celestis ut odorem ferum fraglet unguenti et calitas eorum ad modum auri preciosis tribulationum dilatet. In tribulatione ait psalmista dilatasti me. Est etiam ignis in quo sicut purum incensum electum ponitur ut ad celum odor ascendat. Est etiam sicut sal quod arcet vermes et conseruat ab omni putredine. Unde leu.

xi°. Oīs oblacō sale condietꝛ. Jtē
est sicut stimulus pungēs ut ad
paradisū curramꝰ. Vn̄ sicut bos ꝗ̃
hit ad illā ptēa qua stimulatꝛ
sic clā bones ihū ꝗ portāt eius
iugū suaue ī tribulacōibꝰ currūt
ad ipm̄. Est etiā ferculū pro quo
edendo xp̄s venit ad t̃ras. Et iō
nullus miles ihū dēt regis xp̄i
fastidire pulmentū qđ si apparꝫ
amarū condias xp̄i sanguīe ꝛ
dulcescit. Et si iniuriosū v̄bū et
afflictiuū flagellū t̄ videtur pa
nis nimis durus ad esū fac offas
ī xp̄i wlneibꝰ et durities oīs tibi
ī eis mollescet. Tribulacō enī mū
di testimoniū dat nobis ꝙ de mū
do nō sumꝰ. Nā canes nō domes
ticos sed extr̃neos lacerāt. Ppt̃ qđ
dicit ihesus iohīs xi. Si de mūdo
fuissetis mundꝰ qđ suū erat di
ligēt. Ergo tribulacōes amplectē
pacient̃ ꝗ qt̄ hēs tribulacōes tot
hēs coronas fabros t̄ fabricantes.
Nā excoriatores bt̄i bertholomei
sibi texuerūt tunicā īmortalē
et lapidatores stephani ignorā
tes posuerūt ī capite eius coro
nā de lapide p̃cioso. Pacīa gl̃e ē ho
nor sp̄ualis pugne. Honor enī
tuus ē si tuus tibi famuletur
hostis. Nec ē dedecus militi si in
bello eius frangitꝛ ensis uel si
equus eius moritꝛ et nō deuinca
tur uel si eius castrū machinis
diruitur et nō reddatur. Sic ꝗ
tribulacōibus quatitꝛ honoratur si
paciā cōseruatꝛ. Hoc ē p̄mū do
cumentū artis vīcēdi a ihū datū
ꝗ pacient̃ tulit. Scđm documē
tū q̄ā sapiēter r̄ndit. Vn̄ et de v̄

bis scp̄tur̃e tanꝗ̃ de īvincibili arma
mento arma defensiōis assūp
sit. Prudēcia enī eiꝰ pcussit su
pbū. Jn quo dat nobis exm̄ qđ
stati debemus recurrē ad monita ꝛ
p̃cepta scp̄ture ꝛ scđm illa ne
gando cōsensū hostis fallacias
capire. Hec ē funda regis dauid
ī qua lūpidissīos lapides sīas
videlicet claras et īmobiles de
torrente cursus scp̄tur̃e more dauid
debemꝰ ī fronte iacture golie ut nec
ad minimū cōsentiamꝰ uel delcēm
ī suggestione oblata. Nā illud qđ
dyabolꝰ suggerit p delcāmento
ad trahendū mentē est sicut
esca qua operitur hamꝰ piscatoris
et occultatur laqueus aucupis.
Et iō si nō vis capi fuge sil̃ escā
et hamū et cibū et laqum ut fu
gias dyabolice suggestiōis delca
mentū. Venenū enī nō offertur
n̄ sub aliquo dulci sic et tēpta
cō dyaboli sub aliquo delcābili
ul̃ bono apparenti. Sꝫ nisi cor ve
venenū tetigerit p consensū nō
occidit et si tēptacio nō assit nō
īficit. Jn capite ergo dyabolū p
cute ꝗ ad modū aucupitis caput
hēt debile. Facile ē ī p̄ncipio dya
bolo resistē cū adiutorio grē dūi
tēptacō ē solū extꝰ p suggestiōes
nō p delcācōem. Sꝫ si aīa īcipiat
delectari facile cuit ī consensū
ꝗ ītrodurit hostē in castrū. Do
cumentū ergo ihū ē ut p prudē
ciā ī intellcū scp̄tur̃e discooperiat
decipula et p constanciā nō in
clinetur consensu ul̃ delcācōe
illicita. Jnstruxit etiā ut nunꝗ̃
de nr̃a scitate presumamꝰ uel

gratie prerogativam reddamus nos secu-
ros. Si enim dyabolus post xxx an-
nos tante perfectionis decursus vite
ihesu ad ihesum temptandum presumpsit ac-
cedere etiam nullus debet presumere quin
dyabolus eum audeat et possit temp-
tare. Propter quod etiam ihesus post sub-
limissimam vocem patris et apertionem
celi et descensum spiritus sancti et inhabitationem
solitarii deserti in quo omnino super sta-
tum hominis xl diebus vixit visibile in-
sultum hominis sustinuit ad hoc ostenden-
dum quod quando homo pervenit ad sublimis-
simum statum tunc est sibi ab hostis
cavendum insultu. Unde principium rui-
ne talium est securitatis presumptio. Dat
etiam exemplum in hoc quod vita solitaria qua-
lis fuit anachoritarum in deserto
habitantium non est nisi perfectorum. Unde inexp-
ti timuerunt ibi propter atroces insidias
hostis. Imperfectis utile est in sancta con-
gregatione habitare. Attende etiam
quod beda exponens illud marci primo
quod erat cum bestiis in deserto xl die-
bus et xl noctibus et temptabatur
a sathana dicit quod xl diebus temp-
tatus fuit in deserto insultibus de-
monis. Quod intelligi non potest de
istis temptationibus quas credimus
factas in visibili specie assumpto a de-
mone corpore quas matheus et
lucas narrant factas post xl dierum
ieiunium quando ihesus esurire incepit sed
de quibusdam aliis impugnationibus
quas ihesus illo ieiunii tempore
est forte a dyabolo passus. Non
enim oportet nos dubitare quod quan-
tum dyabolo licuit tantum temptavit
et tantum licuit quantum christo honorifi-
cum et nobis utile fuit. Scilicet solli-
citus fuit circa hominem christum ut quidquid
mali potuit exercere suggerendo per-
sequendo per se et per alios totis
suis fallaciis temptando homines con-
tra christum. Cum enim christus venit pro se
et pro toto electorum corpore expugna-
re dyabolum decens fuit quod eius
fortissimum pateretur insultum. Et
cum omnium electorum tota vita sit temptatio
super terram in bello iustitie multo for-
tius vita principalis ducis et victo-
ris ihesu tota in temptationibus decurrit.
Propter quod licet ihesus pro dignitate sua
moderaret omnia non coacte tamen dyabo-
lus astutissime et malignissime sibi insidi-
abatur ei et sue sanctissime matri. Sed at-
tende quod temptatio a carne proprie non vo-
catur a sanctis tribulatio pene quam ca-
ro necessitate nature sustinet. Sicut
fames et sitis et corporis lassitudo
et dolor suscepti vulneris licet ista
sint in nobis per carnis naturam et sepe
sint sanctis materia temptationis. Hiis mo-
dis posset dici christus temptatus a carne
quia acerbiores penas in ea sustinuit
quam aliqua creatura viator. Non tamen isto
modo accipiunt sancti vel scriptura carnem
quando loquuntur de temptationibus carnis.
Nam modo predicto in viris perfectis spiritum
non impugnat sed roborat quia in pe-
nis carnis sepe multipliciter delec-
tantur propter divinum honorem. Sed alio
modo omnino aliter consideratur ut infer-
ta libidine et concupiscentia et spiritum a bono
retrahens et inclinans ad malum secundum
quem modum dicit apostolus quod caro con-
cupiscit adversus spiritum et spiritus adver-
sus carnem. Isto modo proprie accipitur
temptatio carnis et est unus de illis
tribus inimicis ferocissimis cum dicitur
Mundus caro demonia diversa mo-
vent prelia. Hunc secundum hostem scilicet carnem

isto modo xp̄s nō habuit .i. nunq̄
dicat fuisse teptatus a carne. Hec
enī teptacō carnis ē ab originali
īfectōe que semp ēēt culpa mor
talis ad minꝰ morte originalis
pcī n̄ esset p dei grām emūdata.
Et ī regnatis nō īputat ad mor
tē qz ī illis ē extīcū pene nō fla
gicīū culpe n̄ forte venialis ex
īclinacōe mentis. Pt̄ qd̄ dicit au
gꝰ. Nō nullū pcīm ē cū caro con
cupiscit adūsus spīm et h̄ snīa
pauli apli Rō viii ubi dicit. Nic
hil ergo dapnacōis ē hijs q ī xp̄o
sūt qui nō scd̄m carnē ambulāt
lex enī sp̄s vite ī xp̄o ihū libera
uit me a lege pcī et mortis. Et
vii capitulo satis pbauit atroci
tatē concupiē carnis. Et quasi
ab isto malo carnis oriūtur oīa
mala quo facile deuīcūt ab hos
tibus ceteris. Isto ergo hoste īfec
cōis carnis a mūdissīo ihesu pu
gile nr̄o excluso et a mūdissīa
mr̄e ab alijs duobus hostibꝰ mū
do et dyabolo fuerūt atrocius
ceteris oībus īpugnati et ið sr̄
oēs virtuosi. Pt̄ qd̄ licet forte
ī illo quadragenario quo dicit beda
speciales sustinerēt hostis īsultꝰ
tm̄ in tota vita sua sustinuit pse
cucōnes excitatas ab eo cū dul
cissīa mr̄e. An nō statī incepit
psecucō ihū adhuc exnte ī vtero
qn̄ suspicio ioseph subrepsit de
sācīssīa mr̄e. Si tm̄ est verū qd̄
supꝰ dixi qd̄ sensi. An nō magna
teptacō fuit pregnantē virginē
et paupem cogi ad bethleem
ascendē p longū et durū vie spa
ciū vt tributū soluēt ydolatre re

gi. An nō tibi videt durū q ibi
nullā huānam curialitatē inue
nit sed ī diūsorio iumētorū deū
genitū in tanta paupitate et an
streitate cū bestijs fuit reclinare
coacta. An nō tm̄ statī serpēs ve
nena diffudit cont puerū ihm̄
qn̄ herodis īcitauit īsaniā. Nunq̄
non cōpulsus ē puer ihs principes
suos scōs magos p aliā viā re
mittē et fugē ī egiptū et ibi mo
rari septēnio peregrinus et pau
p. Et ī reuersione de egipto ad
galileā declinare timore ipīi ar
chelai. Omnes g paupertates et
despcūs et labores et psecucōes
ī verbis et fcīs usqz ad emissio
nē sp̄s ī supplicio crucis q oīa bn̄
dcūs ihesus cū sua mr̄e tā habū
de sustinuit fuerūt teptacōes a
dyabolo et mūdo p se et p sua me
bra victoriosū ducē ihm̄ cōtra ex
pte teptacōnū fortissīe impug
nantes sed ex pte pugilis ihū fue
rūt ānullate et tanq̄ nichil repu
tate. Vn̄ nec mīnā puncturā potuer
īmittē tm̄ ītensa dyaboli iacula
ī inuīcabile pectus victoriosi ihū
et sue īuictissīe mr̄is. Pt̄ qd̄ sp
cis affuerūt teptacōes ad bellū
et incitū et victoriosū triumphū
nunq̄ ad casū uel minimū. Vn̄ in isto
teptacōis modo teptacōes ihū ex
pte hostis fuerūt oīm sūme et ut
creditur a sūmo hoste lucifero sed
ex pte vincentis ihū fuerūt nulle
ymo p eius victoriā st̄ teptacōes
oīm suorū menbrorū penitus an
nullate ut ī eius victoria oīs
vincāt. Quāt dicit luc iiii q recess
sit dyabolus a xp̄o ad tps hoc ī

telligit̃ q̃ntũ ad impositionẽ ma
nus in ipm̃ et visibilẽ tẽptatoris as
pcm̃. Nõ enĩ psũpsit xpm̃ dyabo
lus portare corpalit̃ ut tẽptãdo
decipet in quo actu recessit. Sz p9
tps in suis menbris rediit ĩ corp9
eius atroat̃ seuiẽs et ipm̃ p eoꝝ
manus crudelissĩe cruci affigens
Et hoc ẽ qd̾ dicit ambrosius sup luc̃
Recessit dyabolus a xpõ usqꝫ ad
tps q̃a postea nõ tẽptaturus sed
apte pugnaturus adueniret tpe
s. passionis. Et sicut p illã impug
nacõeȝ videbat̃ fortit̃ xpm̃ tẽp
tare a tristicia et impaciã et odio
pprioꝝ sic ĩ deserto delcãcione gu
le ꝟ contẽptu dei p ydolatriã ipꝫ
ĩpie ĩduicens ad adorandũ seipꝫ
Tota ergo vita ihũ ut patꝫ fuit
tẽptacõ multũ acuta. Sed q̃a hic
spalit̃ fuit visibilis congressus
cũ demone exti9 appente ꝟ psu
mẽte ihm̃ manu contigẽ et por
tare iõ singlarit̃ ihs nũc dicit̃
tẽptatus ab hoste. Dicit aũt di
cit augus libro ix° de ciuitate dei
ca° xxi. xps tm̃ demonibus ĩnotuit
q̃ntũ voluit. tm̃ aũt voluit quan
tũ oportuit. nõ p id qd̾ est vita et̃
na sed p quedã tpalia sue virtu
tis effecta ex quibus quandã con
iecturã hẽbat xpm̃ ẽẽ filiũ dei
Et quia rursus ĩ eo q̃dã signa hu
mane ĩfirmitatis videbat̃ ideo
ipm̃ ẽẽ filiũ dei dubitabat. Vñ
etiã dicit̃ math. 4° cũ postq̃ ihesus
esuriit tẽptator accessit. Attende
aũt q̃ artificiose sps scs huius tẽp
tacõis scribit pcessũ tã ex pte
succũbẽtis dyaboli q̃ ex pte triũ
phãtis xpi. Nã ex pte dyaboli

poit tria. psũptuosũ insultũ astu
tũ pcessũ obpbrosũ recessũ. Et ex
pte xpi alia tria. Artificiosũ occursũ
vigorosũ congressũ v̾tuosũ triũ
phũ. Primo enĩ xps artificiose oc
currit. Nã sps s̃cõ consilio q̃n post
baptismũ debuit exire ad conui
cendũ vniũsũ mũdum pcõ sub
iectũ. p9 voluit occurrẽ dyabolo
et ipm̃ tanq̃ pncipẽ congressu so
litario supare. Et quia sicut di
cit augus 13° de trinitate dyabolus
nõ potencia dei sed iusticia sup
andus fuit. Ideo scd̾m ambrosiũ
prudenti consilio desertũ intrãuit
ut sic dyabolũ puocaret op9 as
sumendo pfcm̃. Hoc enĩ mõ sicut
dicit crisos9. Oẽs filij dei spm̃ scm̃
hñtes nõ st̃ contenti sedẽ ociosi
sed sps scs vrget eos aliqd̾ mag
nũ apphendẽ op9 qd̾ est ĩ deser
to ẽẽ q̃ntũ ad dyabolũ q̃a ibi iuus
ticia nõ est ĩ qua dyabolus delca
tur et iõ omẽ op9 bonũ est ext̃
carnẽ ꝟ mũdũ. Tali ergo actu do
cuit nos puocare dyabolũ q̃ nõ
ẽ psũpcõis sed v̾tutis. Dare aũt
occasionẽ p opa infirma sicut
stare iuxta mulieres et filia illud
ẽ pcc̃m ul' piculo se exponẽ uel
peccare. Nũc aũt quia profun
dissiã humilitate op9 assumit de
gñe actus pfcũ sicut fugẽ mũdũ
ieiunare oroni vacare dyabo
lũ reddit anxiũ an ipe sit deus. Po
tuit cogitare q̃d deo et deserto
q̃d sibi et pnĩe tã austere. Et
econt̃ quo pt hõ ieiunio qua
dragenario non esurire. Hic
deus videt̃ nõ hõ. Et si dicis q̃
moysen et helyã tanto tpe no

neat ieiunasse tradet crisos[tomus] super math[eum]
dicens sic. Moyses et helyas quadra-
ginta diebus ieiunauerunt et homines
erant sed illi ieiunantes esuriebant
et sustinebant iste xl^ta diebus non esu-
riit sed postea. Esurire enim et non
manducare pacie est humane.
non autem esurie diuine nature est. hec
crisostomus. Vel hoc modo uel alio quod po-
tuit istorum trium differencia conside-
rare ieiunia ut supra dictum est. Cum
autem postea vidit eum esurire fortis
sie tunc presumpsit eum accedere et incipit
hanc veritatem ingredere. Hic ergo vide
xpi prudentem occursum. Sed nunc
attende presumptuosum insultum. Nam si-
cut dicit crisostomus super math sicut dy-
abolus omnes homines excecabat sic
modo inuisibiliter a xpo est excecatus
Non enim cogitabat superbus dyabolus
quod in fortis athleta ad ea que infirma
sunt descendere potest et ideo presumptuose tan-
quam infirmum inuadit. Audi astutum pro-
cessum. Non enim eodem modo unicuique
suggerit dyabolus sed secundum quod eum
dispositum inuenit. Et ideo viris spiritua-
libus a leuibus incipit ut ad peio-
ra producat. Unde nunc existimans xpm
virum spiritualissimum et dubitans fore
deum. Primum ipsum temptat de eo quod ap-
petitui viri cuiuscumque perfecti scilicet de
sustentacione nature per cibum. 2º pro-
dit ad illud in quo spirituales viri
aliquando deficiunt ut scilicet aliqua ad os-
tentacionem faciant. 3º procedit ad il-
lud quod iam non est spiritualium sed car-
nalium scilicet diuicias mundi appetere
et honores. Unde in primis duabus ubi
ad aliquid mirum et ad vanitatem
intendebat inducere magnificenciam
sue estimacionis quam de ihesu se osten-

debat hec premittit dicens si filius di-
es. In 3a vero quia ad appetitum temporalium
et obprobriosum sue adoracionis ca-
sum intendebat inducere dei filiacionem
non repetit. Quia eciam in secundo ma-
nifeste rem prodi suadebat dicens
mitte te deorsum ideo ad hoc indu-
cere nititur ~~mitti~~ Per allegacionem scrip-
ture sicut eciam in tertia ipsum al-
liciat per ostentacionem sue potestatis et
promissione mendacii. Vides ergo
astutum processum. Licet autem ewange-
lista more suo narret ea que sunt de
substancia facti potest tamen mens illuminata sapien-
ter estimare quod dyabolus ex parte sua
multa dixit et fecit et modos ef-
ficacissimos et astutos inuenit ut
tantum athletam ihesum deicere ac decipe-
posset. Unde credendum est ipsum in for-
ma speciosissima apparuisse et primo
magnam conpassionem tante ab-
stinencie et famis quam sentiebat
in ihesu ostendisse et per verba adulaci-
onis et laudis magnam confiden-
ciam de ihesu sanctitate et magnam dilecio-
nem et ad ipsum reuerenciam ostendisse
et si hoc non faceret ihesus quod sua-
debat ipse pro bono nacio multum
ostenderet se eius sanctitatem discredere. Et
ideo tandem proponit quod petit dicens si
filius dei es dic ut lapides isti pa-
nes fiant. Et credo quod in ista prima temptacione
dyabolus occultabat se esse spiritum separatum
ignorans quod ihesus nudam eius substanciam
cerneret. Licet autem dyabolus nitatur
contra ihesum et omnia eius membra suas
efficaces formare sagittas in veritate
tamen sunt debiles et infirme. Quod ipse
sanctus nunc in hac ihesu temptacione tripliciter
apte demonstrat. Nam eo ipso quod fi-
liacionem dei proponit sibi non esse ac[...]

cendu apte concludit i hoc aut q dicit dic ut lapides isti panes fiat apte monstrat sps scs q ois delcacio pcti qua dyabolus suggerit e durasicca et insipida et ad delectandu icepta de se sicut lapis que monstrat et q no est vim q possit mente ad delcacoez inflecte taliu n mens pbeat ei assensu vl delcacoez quasi apiat os suu. Vn dicit dic ut lapides isti panes fiat qa si tu no dixeis ex tua debilitate non possu dice ego qr nichil tibi su te noceo nc i vitate st panes sed lapides n tua dementata mes conu natiuu talia i cibos accipiat. Et sicut lapis no pt corpus refice sic nulla pcti suggestio potest scam mente delectare. Hec pro spuali intellectu. C. Litteralit tn xpo famescenti demonstrans lapides voluit eu inducere ut i famis ncitate vl p aliqua vana i conspcu teptantis ostentacoe miraculu facet. Ubi ex obliquo eu ad impaciam pvocabat quasi dicat ieiunasti et deo seruisti sed tantu e sibi cura de te q non n lapides tibi monstrat pro cibo. Ihs at se ondit virtuosu hre cogressu sicut leo papa dicit ppositu xpi erat hulitate vince. Un et adusariu vicit testimoniis legis no ptate vtutis ut hoc ipo et homine plus honoraret et adusariu plus puniret cu hostis gnis huani no quasi a deo sed quasi ab homine vincetur. Un et rnsione sua in hulitate fundauit. Atte de aute q i istis rnsioib9 xps dyabolu confudit et ad re licet dyabol9 no intellexerit plene rndit et gnale sua doctrina nuc conu dyabolu inchoauit. Pmo eni dyabolu cofundit dices. licet homo sit carnis fragilitati coniuctus tn tanta dei dulcedie fruit ut vita sua non estimet digna solo cibo carnali sed i oi vbo dei qntucuq mimo delectetur. In q dyal9 potuit cofundi q su carne vl teptacoe hunc cibu in celo deseruit contepnedo dm i delcacoib9 magnis. C. 2o ondt ad re quia ve filius dei erat quasi dicat. Ho que cernis no viuit i solo pane cibi corpalis sed i oi vbo dei .i. i vbo pfco ut oe sit ide qd pfcm .i. i dei filio tanq i ppo suppo sito p gram vnionis. Ondit etia q ipse veneat ad retrahendu homines a carnalib9 desideriis q signant noie panis et eos refice spualib9 vbis. Hic g9 vides q prudent vicit et q plene dyabolu cofudit. Qa tn cecus e dyabolus psupsione no intelliges alte qd dixerat amplius ex xpi huanitate psupsit. Vn et nuc dicit q assupsit eu i scam ciuitate et statuit eu sup pinnaculu templi ut ubi multos vanitatis vicio vicerat istu prosterneret. Dicit aut crisosto9 q licet ad ostentacoez suam dyabolus itenderet ut oes videret ipse aut xps nesciente dyabolo sic agebat ut a nemie videret. Et fuit iste astutus ordo malicie. Qa eni vidit ipm no mouei cibi appetitu voluit eu mouere i anis gle fastu. Vn forsitan hoc suadebat sibi q sic scus erat qr volabat p aere tanq dignu scitate portans eu merito eleuari a tra et forte p aliq

inuisibilem spm de sociis suis ipm
faciebat portari et ipse forte se menti
ebs bonu angelu ex reuerencia se eas
sociare dicebat credens ut dem e
sup q no videt demone in sua na
tura. Et sup pinaclm ipm statu
it tamq summu amicu dei quasi di
ceret. Dicit no est in tra locus sanc
tior vl dignior isto sic nullus e
sanctior vl dignior teipo et io
secure mitte te deorsu qa q te ta
to spacio sic portauit p aera te
plene defendet p manus angelo
rum ne offendaris i casu collisione
lapidea. Scdm enim istu modu for
sitan credens xpm decipe sua
debat ei q illuc portatus fuisset
diuina vtute. Mo an sic fuit non
affirmo. Sz certu est q i isto ta
celeri volatu uel motu no po
tuit se dyabolus occultare qn
cognosceret etia extius a ihu sps se
patus. Attende at hostis astucias
Nam qr ad prima temptacoez xps p scripturam
rndeat deuteo. 8. Nunc nititr eu
decipe scra allegacoe ps. Vn q
sequitur sup aspide et basiliscu a
bulabis et cetera no ponderauit
ut deus et hc adducit fallacit
ut astutus. Vbi dicit theo q no
de xpo sed de viro sco pphia est
Falsas at scripturas dyaboli sagit
tas veris scripturaru frangit clipe
is. Vbi nota q dyaboli et suoru
menbroru est officiu scripturas
puerte xpi at et suoz discipuloz
e veris sentenciis illoz fallacias
confutare. Dicit at supius dixi
debilitas apitur dyaboli q nichil
pt n qntu deus pmittit vtilit
vl qntu homo se subicit negli

gent. Vn et xpm portare potu
tuit sed deorsu mitte no potuit.
Ondit velit nolit i verbis suis
dyabolus q hoiem a creatura glo
ria qre modo quocuq e deorsu
se mitte qr sctus e ho solius dei glo
ria contepla. Rndit at hic ihs si
cut dem supra confundens dyabo
lu q suu dm teptare presupseat
Vn hylarius dyaboli enim conatu con
tundens et deu se protestat et
dnm. Dicit at dicit crisostomus. Hoc
dixit verbis occultis. No dixit no
me teptabis sed dnm deu tuu qd
poterat ois homo iustus dice qa
deu teptat q dei hoiem teptat.
In hoc aut eu confudit qa ondit
eu suggere re pcli vtilitate ca
rente cu alit posset descende. Vn
augus cont faustu 21. Ptinet ad sa
na doctrina qn homo habet qd fa
ciat no teptare dnm dm suu. Et
dicit theo q necia testimonia de
deuteonomio ptulit ut scde legis
sacramenta monstraret. Ondit
etia sua ordinatissimam doctrina
ihesus i rnsione prefata qd salz
veneat discooprire hoib dyabo
lica teptamenta ut eos doceret
no teptare deu in psumptuosis
opibus. Dic at xps tempeauit rn
su ut i maiore dyabolus pcederet
ausu. Vn et ipm assupsit i mon
te excelsu et ondit ei oia regna
mundi et glam eoru. Postq enim
gula et spualis fame glam con
culcare nouerat xpm ad tpale su
pbia et auaricia conuitit isidias
Quo at hoc ondeit diuise sut sune
scoru. Nam crisostomus videt dice q
digito sibi mostrabat puincias

et vniuscuiusque regni hoies et statū
verbis exponebat. Cont'. qd videtur
qd lucas dicit ī momēto tpis. Ad il
la enī q dicit crisostomus maius tps requi
ritur ut videtur. Origenes exponit. qd
ondedit quo viciose regnabat per
diuisa vicia ī toto mūdo. quō alios
regit fornicacōe alios auaricia. Cu
iusdā aūt magni docti legi q ppter luc.
verba q dicit qd oīa sibi ondit ī mo
mento tpis. Dicebat opinatiue
nō assertiue qd forte dyabolus ī hac
tria tēptacōe plus presumēs. ali
qd pstigiū fecerit ī xpi sensitiuo
qd subito potuerit ipm alterare et
repñtauit mundi spēm ī organo
sensus. Nō est aūt dubiū dyabolū
multa posse si pmittatur sup sen
sitiuū huanū. Et dicebat qd non
videbatur hoc īcredibile nec ihono
rificū xpo. Qntū enī plus ē pmis
sus dyabolus facē tanto magis ē
ī deiectoē confusus. Nec aliqua de
cepcō fuit ī ihu qr suū rōnale ī ple
no psistebat lumie veritatis. Nec
magnū est mirū si pmisit dyabo
lū in suū sensitiuū formare spēs
siue interiori siue exteriori qui
istud sensitiuū pmisit dyaboli
menbris sic duris clauis affli
gi. qn potius sūma xpi onditur
dignacō paciētie tria sustinēdo
Et qr hoc fecerat dyabolus ī e
ius sensibus nō adūtēs xpi luci
dū intellcm̄ de ipsius malicia et
nullā decepcōez ī eo fore causa
tū. psūptuose et mēdaciter de v
niuersali dnio se cepit iacta
re et ipm mendaci totius mū
di promissione ad horribile ca
sū sue adorationis inducere.

Ubi uelit nolit dyabolus ondit qd
tpalia appetē hoiem q est ad etna
creatus et adorare dyabolū uel
aliqd creatū est horribilis casus
vñ apls vocat auariciā ydolorū
seruitutē q hic cōtingit dyabolo
Cristus aūt in hac tria tēptacōne
tanto plus deiecit dyabolū qnto
plus presūpserat Et licet oīs sue
huanitatis īiurias pacienter por
tauerit Ubi tū in dei īiuriā se ad
orari poposcit ipm fortissiā de
iectoē confudit dicens. Vade sa
thana. Ubi sicut dicit ~~dicit~~ ihesus
Non dicit ut petro qd volebat ad
sui īmitacoēm īducē sed vade
sathana ut subaudiatur. vade
confusus ī tua ītencoē deiectus
ī ignē etnū q ppatus ē tibi et
anglis tuis. Vel sicut exponit
remigius scdm alia exēplaria
apponitur retro id ē remiscē et recor
dare ī qnta gloria conditus fuisti
et ī qnta miseia cecidisti. Dicit
aūt crisostomus qd exēplo xpi nrās īiu
rias debemus magnamiter sustinē
dei aūt īiurias nec usqz ad audi
tū sufferre debemus. Et attende qd
plene nūc dyabolū xps confudit
dicens. dnm deū tuū adorabis et
illi soli seruies. Ubi ondit dns se
eē illū quē vellet nollet dyabolus
adoraret et qd ī oibus in qbus dei p
missioē tm̄ excesserat dei hōri et
victorie xpi īuitus seruiuit Ta
to enī magis confusus ē dyabolus
qnto magis seruire ē pmissus
et tantomagis ihesus hōratus.
Nō ondit ihesus cū dicit illi soli
seruies qr dyabolus deo et elec
tis seruiendo subseruit Ubi etiā

gnialē suā doctinā xp̄s continuat q
.s. ad hoc veneāt ut doceāt hoīes dm̄
adorare et illi soli pura itencōe ser
uire. Sunc aūt sit verus modus re
citatus supius de modo īmutaci
onis sensitiui ihesu sine nō nichil
ewangelice deperit veitati q̄ q̄
cūq3 mō fuit vm̄ ē qd̄ ewangeliū
scbit. Rabanus tn̄ videt̄ prima
facie resistē q̄ sup hoc verbo dicat
sic. Ondit aūt hec oīa dn̄o nō q
ipse visū eius ampliare potuit q̄
aliq̄d ignotū demonstrare sed va
nitatē pōpe mūdane quā ipse di
ligebat quasi specōsā pōpā et
desiderābilē verbis suis ondens
ī amorē xp̄o suggerens venire vo
lebat. Ubi videtur quo ad aliquid
cū cri sostomo concordare. Sz q̄d
textui luce dicentis. ondit ei oīa
regna orbis tr̄e ī momēto tp̄is
magis concordet et victoriam
xp̄i magis hōret et p̄sup̄sioēz dy
aboli magis confutet. Diligens
lector adūtat et sufficit m̄. Vidis
ti ex p̄te dyaboli astutiā p̄cessū.
et ex p̄te xp̄i victoriosū congres
sū nūc audi ex p̄te dyaboli confu
sibilē fugā et ex p̄te xp̄i triūpha
lē victoriā. Tūc ait ewangelista
matheus. reliquit eū dyabolus. et
lucas. et consūmata oī tēptacōe
dyabolus recessit ab eo usq3 ad tp̄s
Jstud usq3 ad tp̄s ē sup̄ expositū
Jn recessu ergo et fuga cōfusus dy
abolus denunciat̄. Nā audito
vade sathana stati sensit dyabo
lus se ēē deprehensū ut menda
cē et veritati adūsariū in promis
sis ut dolosū et salutis hostē in p̄
suasis. ut ambicōsū et dei īiurio
sū in postulacōe adoracōis. ut ī potē
tē et confusū et debilē in cupitis et
io efficaci virtute xp̄i ihu se supatū
senciens deiectus et p̄stratus abces
sit. Licet aūt ēsos9 videatur tribuē
diuinitati istū recessū dicens q
nō quasi obediēs p̄cepto recessit
sed diuinitas xp̄i et sp̄s s̄cs q̄ erāt ī
eo expulssit vī dyaboli. possum9 di
cē q licz diuinitas oīa faciat tn̄ vir
tuosis actib9 a xp̄o ī hūilitate factis
dyabolus ē deiectus. Sequit̄ triū
phus ihu. Et ecce angli accesserūt
et mīstrabāt ei. Q̄d aūt mīstrave
rūt licet multipliciť possit expo
ni q mīstrauerūt sibi ī oīb9 obedi
entes ad nutū ut serui dn̄o et h̄
sp̄ fecerūt in sue vite decursu sicut
placuit ip̄i ihu. cū hic singlarit̄
ī victorie signū applaudūt duci
triūphanti ī infirmitate assūpta.
Et sic credo cibos sibi mīstraue
rūt quib9 īdigebat esuriens natū
ī signū q pugnantib9 nobis an
gli assistūt et plaudūt seruiūt
q3 victoribus. Q̄d aūt an fuit an de
portacō ihu supra pinaclm̄ tēpli
q̄ deportacō supra montē et tēpta
cō vniuersalis dominij. Augus9 ī li
bro de consensu ewangelistarū
relinq̄t ī certū. Nichil tn̄ ad rē p̄ti
nē dicit dū oīa facta ēē manifes
tū sit. Glosa vō q̄dā videt̄ dicere
q lucas q̄ posuit vltimā tēpta
cōez quā matheus ponit mediā
ordinē seruauit historie. sed ma
th̄ refert tēptacōēs s̄cdm ordinē
quo ī adā f̄cē st̄. Nā p̄mo sollici
tauit mentē p̄mi hoīs de ligni
vetiti esugen 3°. Cur p̄cepit vo
bis deus ut nō comederetis de

oī ligno padisi. Scdo de inani glīa cū dix
it/ apientur oculi vr̄i. Tercio produxit
tēptacōem ad extremā supbiam cū
dixit/ Eritis sicut dij scientes bonū
et malū. Si aūt diligēt attendat
vterqꝫ textus math et luc. magis
videtur math ordinē servare his
torie. Nā post illud vbū nō in solo
pane zc ponit tūc assūpsit eū dy
abolus ī sctām civitatē. Tūc aūt. di
cit ordinē tpis ad īmediate pce
dens. Et ī tercia tēptacōe dicit.
Iterū autē assūpsit. Istud aūt iterū
dicit ordinē ad precedēs. Ex quo
videtur qꝫ iā pmo ipm assūpserat
portās ipm ad tēplū. Lucas vō nō
ponit verba designancia condicō
nē sed narrancia fcm. Vn̄ tm̄ in t'
cia qꝫ ī scdā tēptacōe dicit et duxit
eū dyabolus ī montē excelsū in
scdā quā ponit ī tercia. Et duxit
illū in ihrlm et statuit eū supra
pinaclm. Alias aūt eciā satis racō
nabile videtur qꝫ vltiā tēptacō
fuit illa ī qua xpc hostē obiurgā
do deiecit et eius fallaciā denudavit
dicens vade sathana. Et hoc sentire
videtur crisostomus. Nō enī est veri
silē qꝫ dyabolus tanta reiectōe cōfu
sus ipm amplius ꝑ tūc ꝑsūpsisset
contingē. Et hoc magis concordat
victorioso fini pugilis ihesu tēp
tacōis prefate. Ordo autē qꝫ tenuit
lucas multū nr̄e instructoī servi
re videt. Nā pmo dyabolus tēptat
de pctīs carnalibus et pmo de gu
la q̄ est porta oīs spurcicie. Qꝫ si ap
t' suā vilitatē invenerit hoīem re
sistentē sibi. tēptat de ambicōe
tpalis dominij ī quo tm̄ scdm am
brosiū est horrēda servitus. Unde

dicit ibidē si cadēs adoraveris me.
Sup quo dicit ambrosius. Habet
ambicō domesticū pclm. Vt enī do
minet aliis pus servit et curvat
obsequio. ut honore donetur et dū
vult eē sblimior fit remissior. Post
qꝫ aūt dyabolus viderit hoīem tpa
lē z carnalitatē contēpnētē tūc si
bi īsidiat ut ponat eū in pīnā
tēpli ī fama hoīm de glīa sctātis
et tāqꝫ ī sūitate vite scptura por
tantē exp̄ssā ex fcō sibi videtur
implē qd dicit reputat se magis
terio dignū vel reuēncia hoīm
vel titulo dignitatis. Et quia is
tud malū tardius vincitur iō in hu
ius signū a luca hec tēptacō vlti
mo ponit. Nō aūt scdm ambro
siū dixisset qꝫ cōsūmata oī tēpta
cōe recessit dyabolus ab eo. n̄ ī t'
bus pdictis eēt oīm delictorū ma
teria. Cause enī tēptacōnū sūt
cause cupiditatū sicut delectacio
carnis. aviditas tpaliū et pcā
tis appetitus glīe z fames sctātis
Pt' qd patet qꝫ victor nr̄ ihesus
oēm tēptacōem pfcē deiecit. tēp
tatus ꝑ oīa pro silitudīe absqꝫ pec
cato. De vocacōe et elcōe aplōz
et exponitur ewāgeliū math et
quō apli sequebātur xpm. Jhesus
pvulos colligens. capitulum v.

Quia triūphalis pugil ihesus
mundū se calcare ondebat a sptita
te deserti et rigore ieiunij et pri
ncipē mūdi luciferū vincēdo ꝑsti
ucāt tps ē ut ad publicū exeat
et iā mundo manifestet quis e
rat. Quia vō illud desertū in quo
ieiunavit qd ē int' ihrlm et ihe
rico et caretena vocatur. et mōs

ille in quo dyabolum expulit et in quo
creduntur ei angeli ministrasse non
multum distat a loco in quo convenie
bant populi ad baptismum iohannis. In vigo
re spiritus de monte descendens et con
suete humilitatis servans exemplum
venit ad iohannem tum ut iohannem sua
presentia honoraret quam ut ab ipso in con
spectu populi testimonium acciperet quam
etiam ut secundum eterne disposicionis
archanum aliquos ex iohannis disci
pulis sibi uniret. Tunc enim sicut
dicitur iohannis primo. Vidit iohannes ihesum
venientem ad se et ait. Ecce ag
nus dei ecce qui tollit peccata mundi
quem supra ibi. Ubi sublimis preco et fide
lis amicus et verax servus ihe
su christi iohannes de christi innocentia
et potestate tollendi peccatum et deitate
ipsius testimonium reddidit christo
asserens se de hoc habuisse divi
num oraculum in deserto. et hoc per spiritum
sanctum visibiliter descendentem super ipsum
cognovisse sensibili signo. Unde
et conclusit. Et ego vidi et tes
timonium perhibui quia hic est filius dei
Ihesu autem in partibus illis aliquamdiu mo
rante altera die procedebat in con
spectu iohannis duobus discipulis su
is existentibus secum. Stabat igitur iohannes
evangelista. et discipuli eius duo
Ubi iterum repetijt. Ecce agnus
dei. O anima mea cum quanta pietate
putas commendasse baptistam gra
ciosam innocentiam agni immacula
ti ihesu et cum quanta reliquacione vis
cerum in compassione ipsius ihesu
proferebat holocaustum sue devo
tissime mortis in quo agnus ihesus mo
riens tulit peccatum mundi. Propter quod
et sollicitus erat hoc repetere quia

spiritus illud consueverat rumiare. Totus
enim fuit benedictus baptista christi pas
sione et morte transfixus. Et quanto mi
nus christum propter ipsius obedientiam sequeba
tur corpore. tanto magis in eius pas
siones et dolores transformatus ipsum
ihesum comitabatur in mente. Intu
ere tu anima mea ambulantem ihesum
et dic tibi ipsi quia hic est agnus man
suetissimus pro te mete et sue vi
te austeritate et caritatis ardore
immolatus et totius vite decursu.
Et scias quod agnus ab agnoscendo di
citur quia alloqueris in altari devotis
baptiste verbis dicens. agnus dei
ter. quia tamen agnovit hic agnus in cru
ce. Agnovit patrem cui dure mo
riendo obedivit. Agnovit matrem
quam moriendo discipulo commen
davit. Agnovit latronem et omnem
electorum in ipso quem sua morte re
demit et ad paradisum eodem die per
duxit. Ingessit autem iohannes suorum
discipulorum mentibus per excellentiam
christi respectum sui et eos totis cona
tibus ad ihesum inducebat sequendum
Propter quod duo discipuli audientes
secuti sunt eum quorum unus fuit
andreas. Et intelligas quod secundum
quod communiter dicitur triplex fuit discipu
lorum vocatio. Prima fuit ad christi
notitiam. secunda fuit ad eius fami
liarem societatem. postquam adhuc
redierunt ad propria. Tertia fuit ad in
dividuam christi copulam per quam per
fecte adheserunt ihesu cuncta relin
quentes. Primam scribit iohannes primo
secundam lucas quinto. tertiam matheus quarto. In
prima andreas primo venit ad
ihesum et petrum adduxit et phi
lippum et nathanael. Intuens

at ihs petrū. et iā in ectio ordie p̄nos
cens vicariū statī sibi nomē impo
suit vl' iponendū predixit. Tu es
iquit simon filius iohanna idē hūi
lis et obediens īn p̄gnicā ad pco
nis. Per illā grām p̄gnatā tu es hūi
lis p illā totius mundi prelatus
eris. Et iō vocaberis petrus idē
agnoscens vel firmitas qā ī cogni
cōe fidei p dilcōem opantis ad uni
tacōem dei hoīs firmus eīs et post
me totū mundū firmabis. In cras
tinū ihs vocauit philippū. philip
p9 nathanael et duxit ad ihm q
magno extulit p̄conio dicens.
Ecce vē israhelita ī quo dol9 non
ē. Qd' fecit ihs ne putaretur ex
defcū nathanael q ipm in aplm
non elegit. Attende at q ī galile
ā vadens et de galilea discipl'os
xps elegit ut p hoc ondēt q trās
iens ihs ab oī mūdi amore ī tā
tū simulacōe viuentes et nichil
de mūdo q̄rentes suos fecit ēē
discipl'os. Vñ ipē dixit q de mū
do non estis. sed ego elegi vos de
mundo io xv°. Elegit paupes ut
Crisos9 dixit q retinebat rethia ap
tantes ī eis eāt paupertatis ex
cessus ut laniata reparēt noua
nequintes hēē. Elegit siplicis
mos tm̄ in lrā q̄ in mūdi astucia
Elegit despectissīos qā nichil hē
bāt de mūdi nobilitate et p̄pa
Elegit hūiles q cōtemptos obiā. Vñ
statī q̄ accquieuerūt vocanti relicq̄
tes oīa. Vñ licet 3° sit vocati nō
tn̄ intellexerūt plene ītencōe3
xpi de oīb9 relinq̄ndis usq3 ī terciā
vicē quo ītellcō statī reliq̄rūt oīa
Possetque dici sicut dicūt multi q so
lū bis fuerūt vocati. et qd' marc9
et math dicūt breuit. lucas ap
cius ponit sicut aug9 de consen
su ewangelistarū primo ponit
Communi9 tn̄ dicitur q 3ª vice st
vocati. Et tūc pt' r̄ndet q allecti
amore ihu secuti st' eū oīa relin
quentes ad tps. Sz cū ibi nō refe
āt lucas q xps eis dixit ut seq̄rē
tur eū sed tm̄ p̄dixit petro q cepit
pisces ī signū q hoīes eēt capturus
rethe p̄dicacōis discrete. nō intel
ligit' sicut aug9 ponit qn̄ postea
ad p̄pa sit reūsi. In sola at 3ª dici
tur illis. Venite p9 me. Ex quib9
sequitur q plene obedientes fu
erūt xpi mandato. Elegit at tales
ihesus p̄mo q paupertatē simpli
citatē. mūdi despcm̄. hūilem obe
diām diligit ds tanq sibi cōformia
et p̄fcōis fundamēta. sedo ut ōn
dēt q eāt elcō mera et gratuita q
nichil eāt ī aplis p qd vidēnt
dispositi ad aplicā dignitatē. Et
iō scīa et prudencia ī aplis et
alie eminēcie magis fuerūt
miraculose q̄ gratuite. Vñ gre
gori9 tricesimo 3° moraliū dicit
sic. P̄dicatores dñs īfīmos abiec
tos q hēē studuit q fideles p̄plos
ad spūalis patrīe edificia supna
colligent. Vñ in ewangelio dñs na
thanaelē laudat nec tn̄ in sortē
predicanciū nūat. Ad p̄dicandū
dm̄ tales eligi debuerūt q de laude
p̄pria nil hēbant. ut tanto soli9 ve
ritatis cognosceret' ēē qd' age
rēt quāto apte cernētur. q ad h°
agendū p se ydonei nō fuisset.
Vt q° mira potencia p p̄dicato
rū linguas claresceret pri9 mira

vilius a cctū est ut earū dē p̄dicacō
cū meitū nullū eēt. Jtē morali
ū 13° et 20 dicit q̄ d̄s p⁹ elegit ī doctos
et postea ph̄os et nō p oratores
docuit piscatores sed m̄ia poten
cia p piscatores subegit oratores
Et moraliū nono et deciō q̄rto. ca
pitulo q̄nto decimo. et vicesiō sc̄do
caplō dicit q̄ dn̄s elegit stultos scd̄z
mūdū et paupes. Quocirc̄ 13° mo
raliū q̄rto caplō q̄ sicut īcarnata
veritas paupes ydiotas et sīpli
ces ī predicacōe elegit. sic antix̄s
astutos et duplices et hui⁹ mū
di sciām hn̄tes electurus ē. Qd̄
videm⁹ eē cōpletū in mistico an
tixp̄o sicut infra patebit libro
q̄nto caplō 6°. Tercio ut sicut aug⁹
de ciuitate dei dicit conuīsio mū
di p eos magis apparēt m̄iaclōsa
dicit enī q̄ hoc ē sūma oīm m̄ia
clorū q̄ hoīb⁹ pauꝑibus sīplicib⁹
paucas rē ea incredibilē mūd⁹ credid̄t
Et idcō si q̄s credit eos fecisse m̄iacla
q̄ scbūt credit ipē p̄ m̄iacla. Dicat
dic eos nō fecisse m̄iacla credat h̄ vn⁹
oīm miracloꝝ sūmo. q̄ rē sic īcredi le
tib⁹ vis ea p̄dicatib⁹ totq̄ mūd⁹ sī m̄ia
clō credid̄. Et q̄ de ceteō īcredul⁹ manz ia
magnū et malū ē ipm̄ miraculū.
Quarto ut ōndēt se ih̄s deitatis
cōsuetudīez obseruare cui⁹ ē p̄p̄
ū opari de nichilo. Et iō hoīes oī
no nullos ad ea q̄ intēdit facere
quasi sp videt eligē ut sibi at
tribuatur qd̄ est v̄tutis et grē
nō gl̄etur oīs caro corā illo. Vn̄
ī veteri testamento pastores ele
git sicut iacob dicit genes xlvii°
Pastores ouiū sum⁹ serui tui et
nos et p̄res n̄ri. Et moyses pas

cebat greges exodi 3°. Et gedeonē
mīmū elegit de domo p̄ris sui in
dicū 6°. Et saul de mīma trbu et
humilē tuc̄ elegit ī regē. Quo
p supbiā reprobato p̄mo regū
16°. Elegit dauid tante puitatis
et despc̄s ut nec dign⁹ reputare
tur a p̄re repn̄tari p̄phe. Et ih̄e
miā nescientē loq̄ et pueꝝ in p
ph̄am consecrauit ih̄e primo. Et
sp mīma placuerūt deo. Ppt qd̄
eciā solēpnissīās victorias p fe
minas ī scp̄tura p̄fecit ut p del
borā iahel iudith et hester. Jn
nouo testamento agnetē barba
rā katherinā et alias multas
Et hoc ut glām suā alteri nō da
ret. Soli enī deo debet eē honor
et glā. Jd q̄ iā cōfirmadū sp elegit
hūilia et reprobat supba. Luce
a quinto describūt tria de xp̄o p q̄
fuit multū amanda eius sequela
p q̄ eciā cuilibet hoī rōnabilit
acq̄rit cōtinua. Primū enī est
graciositas sermonis qd̄ ōndit
in ih̄u ibi q̄ turbe irruebāt ī eū
ut audirēt eius verba. Nūq̄ enī
sic locutus ē hō io 7°. Loq̄batur eī
utilia dulcia plana et vēa. Vn̄ v
bū ei⁹ sicut sicut facula ardebat
multo meli⁹ q̄ helye. Scd̄m cō
formitas conu̇sacōis ōndit fuisse
ī eo ī hūili cohabitacōne. q̄a asce
dit ī nauē vilis piscatoris non
horrens eius cōsorciū. Et cū eēt
rex angloꝝ rogat nō p̄cipit. Vn̄
et ipē dicit luc 22°. Ego ī medio
vestrum sū sicut q̄ ministrat. Ter
cio largitas ōndit in habūdanti
remuneracōe piscatoris. Nā statī
dedit sibi tantā multitudinē pis

cuū ut īpleret ambas nauiculas
Hautē multū reddūt hoīem gra
tiosū. Prefigurauit aūt hoc ihs qui
dixit ad petrū duc ī altū idē ī ꝓ
fundū. eo ꝙ de quadrupli profū
do faceret ipm̄ et alios aplos aīas
educēr s. de ꝓfundo. vilitatis. ceca
tis. calamitatis. mortalitatis. et
ducēr eos ī quadruplex altū. In al
tū maiestatis excelse ad venerā
dū numiā oīpotencie. cantices 4. Et
altū profunditatis quas īueniet eā
Claritas ad speculandū lumā sapiē
ad romanos xi. O altitudo sapiē
et sciē dei. Suauitatis eterne ad
degustandū carismata grē. cant 2.
Altitudinis firmamentū est
pulchritudo eius spēs celi in visi
one glē. Etnitatis glē ad desideran
dū premia vite eterne. ps. Qui habi
t in altis dn̄s ꝛc usqz ī longitudiē
dierū. Rethia aūt quibus apli
talia sūt piscati. sunt videlicz cōsa
cōis exemplū. erudicōis vbū oronis
suffragiū supportacōis bn̄ficiū.
De pmo ad corr 2o. 4o Capite nos
neminē lesimus. De scdo luce 4o.
Ex hoc iā eris homines capiēs
De 3o. cant 2o. Sonet vox tua ī au
ribus meis. capite nobis vulpes
De 4to 2a cor 12o. Cū eēm astutus
dolo vos cepi. Que aūt hec sit re
thia ondit ambrosius sup luc dicēs
Demqz si imperat alijs ut laxent
rethia sua solo petro dī duc ī altū
i. ī ꝓfundū dispucaconū. Que
sūt aūt aplorū quā laxari iubētur
rethia nisi verbor complexiones
et quasi quidā oronis sinus et dis
putacōnū recessus. Et scdm hec
dr rumpit rethe sed nō labitur pis
cis. quia suos dn̄s cautū int ꝑsecucōnū
scandala seruat. In verbo aūt dei hoc
rethe laxatur. quia scdm ambrosiū nō
ē hoc humane facūdie opus sed su
perne vocacōis ē munus. Quod aūt pe
trus dixit ihu exi a me scdm ambro
siū signt ꝙ xpo opis ē attribuenda
ꝑfectio ut glā vana sep a nobis ex
eat et vera confessio nos pctores
ondat. Que quidē si pura fuit nos
ad maiora pducit. Unde et petrus
hic confortatur et future dignitatis
glā pmittitur. Hij aūt apli signātur
merito noīe aplorū. Tales enī do
minus diligit ī quibus puuli condicō
nē inueniat ut scdm paulū sit
malicia puuli. Innocentes ī op
acōe ut quibus possit obsequiose
seruiāt et se a nocumentis īferen
tibus non defendūt. Veraces ī locu
cōe ut fideliter tradita pferunt et
nō dolo audita īficiāt. Suaues in
affectōe ut oēs diligūt neminē
odiāt. Priuatos oī possessiōe ut de
se vel de suis ptinē nō hēant. Propt
quod ad galat 4o. Quāto tpe he
res paruulus ē ꝛc. Tales elegit pau
pes dn̄s ī hac vita et subiectos
oībus sed ī altera hēdes celestiū p
sidentes oībus. Unus de hijs pau
lus ait oīm me seruū feci. Alias
aūt vult dn̄s ꝙ hij qui eligūtur ab
eo recognoscāt se ī defectibus puu
lorū ut quod ex eis fuit sunt quia nō natiā
Unde in natā puulorū est originalis
concupiā. actualis ignorancia
corporalis impotencia contra tā
bona predicta a quibus ihesus
liber. liberos suos reddit. Propter quod
querentibus de maioritate reg
ni celorū discipulis ī typo sim p

nulli posit exēplū dicēs. Quicūq
humiliauerit se sicut puulꝰ iste.
maior erit ī regno celorū. math
18°. Et ē notandū q tm̄ sex aplor
vocacōis modꝰ scribit ī ewangelio
videlicet petri andree iacobi et
iohis philippi et mathei. De qua
tuor primis. mathe° et marci p°
Johis 1 additur de philippo. math
9° de matheo et luc 5°. Et istiꝰ ma
thei vocacō sepatī scribit et int
miracl'a ponitur et iā post ml'
tā clarificacōez nois ihesu. Qua
tuor pⁱmi vocantur de piscacōe
vltimꝰ iste matheus de negoci
acōne et exactōe et sigt pius
ihesꝰ q ī pncipio sui aduētus
ī carne aplos elegit qui de pro
fundo ydolatrie et vniuersalis las
ciuie ꝉ amare vite procellis. po
pulos ad xpi fidē tamq ad solidū
litus adduceret. Sz multiplicatus
multis miraclis et sedēte etiā
ad theloneū negociacōis curis
tpalibꝰ īplicata et ī aliquibꝰ
reprobis exactōnē symoniace īpi
etatis exercente. p nonū sui sps
aduentū ad ewangelice pfcōis
statū negociatorē vocauit fran
ciscū et eiꝰ ewangelicū cetū. q
venditis oībus xpi vite marga
ritā sollicite qsiuit īuenit et e
mit et ipiꝰ cte possessionis īpp
a carne bulle īstrumētū porta
uit autenticū notarii xpi ihesu
manu conscrptū et signi sui carac
te premunitū. Attende autē q
sicut ī vocacōe mathei mirū osten
ditur pietas saluatoris q publi
canū vocauit ad statū ewange
licū et malignitas cetus pha
risaici detractoris qa murmurauē
runt p dyabolicū zelū. Vn̄ et sequi
tur Et murmurabāt scribe et pha
rizei. Sic ī renouacōe ewāgelica sta
tus supborū supcilium pietati xpi
detraxit q tā ad sublimē statū pec
catores et simplices exaltat. Vn̄
nota q ī vocacōe mathei aliqua
singlaria ponūtur q ī aliorū vo
cacōe scripta nō sūt. s. q plenu fecit mis
nū conuiuiū ī domo sua et ēt ibi
ihesus cū turbis et pctōribꝰ sil' cū
suis discipulis conuiuatus. Postea
ponitur murmuracō et detractō xpo
fcā ab hiis q religiōe ꝉ scīcie illo
tpe se reputabant excellere. In
qua detractōe pⁱmo inuidia describit
ex murmure. 2° arguitur ex luce vi
tis perspicue. nō enī est opꝰ valen
bꝰ medicus. 3° arguita confundit
ex temeritate cecitatis cōuicte. Vn̄
et ignaros eos vocat dicēs euntes
discite etc. 4° confusa repellitur ex ma
tudie caritatis. Non veni vocare
iustos. Qa vo vacacō tātū de me
dio tanti mali ē signū pietatis
maxime. ideo primo describitur q
vidit ihesus matheū ōdō pietatis
s. et clemencie. Et scdo describitur
status malicose culpe publicanū
sedentē in theloneo. Et tcio poit
consensus volūtatis, pmpte exur
gens secutus est eū. Et quarto
effectus caritatis feruide q fecit
cōuiuiū magnū leui ī domo sua
Vbi nota q ī renouacōe ewan
gelice vite est magna recogni
cō ppe īiquitatis. Vn̄ et mathe'
vocat se publicanū. Sic et fran
ciscꝰ nimiꝰ vocat se maximū pec
catorē. Est maxima dedicacō sanc

titatis. Vnde et iste ī luce vocatur le-
ui q̄ erat t̄ribus dn̄o consecrata. Vnde
et leui ītrepretatur additus uel ap-
positus uel assūptus uel applica-
tus q2 iste status ē additus pfc̄oi
evangelice appositus ad silēm sta-
tu primitiue ecc̄ie. Et ideo est ibi 3°
plena abnegacō ppie voluntatis
et plenā trāsformacio xp̄i silitudīs
Et notatur abnegacō in surgē-
do q2 ppa volūtas psistit in malo
semper. Silitudo ī sequendo siue
ymago q̄ dicit͛ ab ymaginato. Ex
quo sequitur quarto q̄ ibi ē plena
trāquillacō mentis et refeccō gus-
tus suauitatis ī gloria xp̄i hoīs
et sue diuinitatis et alie pfc̄oēs
q̄ tibi descripte st̄ sup̄ ī cantico syme-
onis q̄ oīa notantur ī conuiuio mag-
no mathei. Licet enī in aplis fuit
oīs pfc̄io tn̄ tanta clarificacō lu-
mi et tanta reformacō amoris
ī xp̄m et trāquillacō menciū per
contēplacoīs excessū non fuit tūc
danda nec data sicut patet sapiē-
ter intuenti ī multitudīe conuiso-
rū quanta debet dari ī apcōe sex-
ti signaculi et ī exclusione misti-
ci thelonei in quo usq2 ad huc ma-
theus sedet q2 nondū est facta
ī auribus mētis eius efficax vox
reformacioīs ecc̄ie ihesu ut ip̄z
sequat͛ ad evangelicū statū et
hoc quo ad pn̄cipes q̄ sedent ī
theloneo. Quia vō iā fcā est ista
vocacō in aliquibus paupibus et
hūilibus et ī iniquitatē suam recog-
noscentibus ī quibus huiusdam
di sps primitie p̄libantur ī quo-
rū eciā conuiuiis iā apparet q̄ a-
mator et amatus ihesus ī eorū
mentibus cū magna suauitate dis-
cumbit ideo nec murmur deest nec re-
prehensio nō tm̄ ipōrū hūiliū q̄ deste
sine pietatis ihesu a speudo scribis et
veraciter phariseis audituris non
dubiū q2 non ē opus valentibus me-
dicus .i. qui ex temeritate reputāt
se valentes. Nec minus certū q̄ eos
sequitur īcrepacō sue ignorantis
ignauie qua perfc̄oīs viā sunt neg-
ligentes addiscē quā tn̄ certi se iac-
tant scire ut eis dicat͛. Euntes dis-
cite. Et utrū nō seqt͛ durū iudiciū
reprobacoīs mentis obstinate cū
dicitur seuera snīa. Non veni vo-
care iustos. Nō enī potest iudicio
meo peior a quocūq2 audiri snīa
q̄ q̄ xp̄s nō venerit pro ī pendendi
sibi mīa. Et si snīa non fertur sup
eos ad eternā dāpnacoēz qd' nullū
desidero tn̄ adhuc ī dubio fertur q̄
ad pfc̄oēz evangelicā nō vocantur
p op9 temeritate repugnacoīs ppe
prebente obstaculm. Sicut enī dictū
ē supra temerarios de ppria confi-
dentes sapiā et iusticia et nimie p-
uulos hūilitate profunda ihesus
amator hūiliū non elegit. Hec de vo-
cacōe aplorū simul dixi licet simul
fcā non fuit. Noti aut̄ q̄ ī aplis
fuerūt duodecī prerogatiue nobiles
per quas ī duodecī duodenariis scrip-
ture rōnabilit͛ firmant͛. Que qde
prerogatiue p̄nt ī pfc̄oīs senario cō-
binari. Primo fuerūt pfc̄i contēp-
tatores vanitatū mūdi. Et hii st
quos elegit deus precipiēs ne qd
tollerent ī via. Et multa dicūt͛ ad
hoc ptinencia. math x°. Siguati
p evāgelicū margaritū que ma-
nifestat͛ in duodecī margaritis

in singulis portis ierusalem apo. 21. Et huic coniungitur secunda prerogatiua. Sunt enim heredes et reges celestis regni signati in duodecim filiis iacob gen. xlix. Tercio fuerunt exaratores profundi humani maleficii ac per hoc supportatores proximi defectuum. Christi signati in xii bobus maris enei 3° regum et in xii iugis boum in quibus arabat helyzeus 3° regum. Et qui se humiliat exaltabitur. Ideo quarto sunt imperatores et reges ecclesiastici solii signati in xii leonculis sustentantibus solium pacifici salomonis 3° reg. Quinto fuerunt stabiles et fixi in amore christi figurati in xii lapidibus firmatis et locatis artificiose in pectore summi pontificis exodi ultimo. Et ex hoc conuenienter fuerunt prosexta prerogatiua videlicet lapides fundamentales celestis edificii. Unde ab ipsis sunt compositi xii articuli fidei figurati in duodecim lapidibus preciosis et in duodecim fundamentis celestis ierusalem. apoc. xxi. et in duodecim lapidibus sumptis de iordanis alueo et aliis xii ibi repositis iosue primo. Septimo fuerunt exploratores sagaces diuini consilii figurati per xii exploratores missos a moyse numerorum libro. Et in hoc fuerunt octauo sapientes duces et principes victoriales prelii signati per xii principes tribuum filiorum israel numeri. Nono fuerunt magistri et doctores huius cetus ecclesiastici et euangelici exemplo et verbo signati in duodecim stellis corone mulieris apoc. xii. et in xii fontibus qui erant in helym numeri. Et ex hoc christo erunt iudices seculi et assessores ~~iudicis~~ iudicis christi. Unde dicitur sedebitis super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israhel luc. 22° et mathei 19°. Undecimo fuerunt introductores et clauigeri eterni palacii. Unde cuilibet eorum in persona ecclesie dictum est math. 28°. Quecunque ligaueritis super terram etc. et signati per xii portas ciuitatis apoc. 21. Et ideo xii sunt distributores et dispensatores celestis conuiuii signati per duodecim principes prudentes cibaria mense salomonis 3° reg. et parali. Hii xii sunt minimi euangelici qui sunt omnium maximi quia maxime omnium ihesu sunt perfecta imitacione coniuncti. Conuerte ergo anima mea in requiem tuam que in abnegacione tui plena consistit et paruulam et innocentem et subiectam per omnia ihesu tuo saluatori te reddas. Si forte oculos sue pietatis ad te conuertens tibi reuelare dignetur euangelice perfectionis et transformacionis archanum quod sapientibus et prudentibus patris voluntate testatur absconsum. Quod cum fecerit per graciam suam festinanter assurge et iugum domini suaue et leue cum toto mentis ardore te offer portare ut merearis numerari in numero illorum quos in iudicio de secreto sui cordis extrahens ihesus fidelibus examinandis vite sui recepisse obsequia predicatis ostendet.

De conuersione aque in vinum et de nuptiis quadruplicis acceptis in septimis. Ihesus iure rogatus. capitulum. vi.

Attende anima mea si vis in reuerencia virginis attendi ex in factis nuptiis. Ubi inicia ihesus sue manifestacionis ostendit et de

notissimā mrēm suā grandi p̄uile
gio hōrauit ut sic ipa fuit genitx
sue psone concipiendo xpm in vtero
p spm scm sic eēt genitx spūalit
sue manifestacōis et fame ⁊ con
uersiois ecctie ipam merendo eodē
spū porcōis sue efficacissimū ac
tū. Quod breui verbo sic breuiloqua
expressit filio. sed affcū cōpassi
onis pmaxio et supplicacōis i cor
de suo cū dicit vinū non hn̄t. Cū
enī in vino sit splendor coloris ⁊
dulcor saporis et calor vigoris q̄
oīa priuātur ab aqua voluit ōndē
prudentissiā mr in spūali sensu pi
issimo filio ihū q claritatē cognicō
nis sue persone ⁊ dulcorē refcōis
diuinitatis sue ⁊ vigorē potentie
sublimitatis sue nō noueāt mū
dus. Et iō supplicabat q itellcm
squalentē illūnaret. affcm desi
pientē immutaret. effcm defici
entē roboraret. ut talia opa facēt
quib9 illūnaret fidē erigeret spē
et accendēt ad amorē. Licet aut
dure videat benignissim9 ihs
rūdisse dulcissie mri tn̄ si miste
riū penetretur occultū eā subli
miter exaltauit dn̄ et exaudiuit
plene pro mundo idigno et ōn
dit cōmuniū qd hēbat cū deo dicēs
ei. Quid m̄ et tibi ē mulier. In mis
terio dicit. Quam magnū est istud
vinclm quo eterna dilcīo me t
filialit subiicit vt qui sū filius
dei pris sim fili9 tue ifirmitatis
que mulieris noīe designetur
Quasi dicat. m̄ deo hōi et tibi
mulieri est tm̄ vinclm q qui
sū filius dei pris sū filius vteri
tui. Sz hoc volo te scire q pensa
ta mundi malicia q̄ non mēt me
am noticiā. nōdū venit hora mā
sed tua deuota depcacō meā dilcō
nē inclinat et illud faciā pro tuo
voto de quo faciendo hora nō ē pro
mundi pctō. Et sic meritū virgīs
de nō hora horā fecit vt nec xps sū
debita hora p virgīs meitū miaclm
fecerit et tn̄ mundus non noueīt
q quo ad suū demeritū hora non
fuit. Hn̄ illi duo seraph mr et fili9
dei mutuo amore ardentes alis
cognicōis mutue ad alta tn̄ suolāt
pprio eis pdiomate sibi breuit
et alte loqūt et mutuo itelligt
qd mens pedestris ignorat. Ppt
qd mr voce filij tn̄q plenissie ex
audientis agnoscēs dixit mīstris
Quodcūqz dixerit vobis facite. Qua
si dicat. Audiui vbū et cognosco
effcm. Hic g° potes vidē q beatis
sīa virgo sicut pepit nobis filij dei
psonā sic mr nr̄e grē nūc nobis
parit eius noticiā. O quātū est hoc
q sacratissie virgini oms redēpcō
nis filij sint deuoti. Oīa enī in ma
nu mris posuit gratissim9 filius
sicut i dispensatrice oīm grārū
sicut ipe oīa a pr̄e accepit nō so
lū ut deus sed vt hō fons meiti
oīm redemptorū. Quia vero istud
ē primū miaclm qd legit fecisse
bn̄dictus ihs qui oīa fecit i sapiā
talit hoc miraculū fecit ⁊ talit
ewangelista describit iohīs 1°. et
quantū ad tps et quātū ad locū ⁊
quātū ad modū et quātū ad ichoa
cōis iniciū et quātū ad consūma
cōis tminū et quātū ad fructifica
cōis donū vt i ipso oīm purissi
ihesu opm pfcīo demonstretur

Tps enī fuit dies tercia. ƚaliť tercia
dies fuit a v̇bis q̄ dixeāt supra ī
prima nocacōe aplorū. Sed spuālit
vlt ondē q manifestacō xpi psone
p virtutis mirācula et salutis bnfi
cia constituebat terciā diē mundi
decursus q̄ dies grē appellat. Nā
prima dies fuit sub lege nature
ī primis priarchis. scda sub vete
ri lege sub moyse et pphetis. tcia
ī luce grē ex claritate xpi psone
et vite et ex diffusione ī cciā sue
doctrine. Grā enī et veitas p ihz
xpm fcā est vt ondatur clare oī
bus xpianis q bnficia redēpcōis
et salutis ihu ex mera grā dant
mūdo scdm prm promissa et ppha
rū vaticinia et sub nullo merito
cadūt cū sit oīs meriti fundamē
tū. Et ad hoc ducit oīa xpi opa
et eius doctrina. locq at dicitur
chana galilee q̄ optime conueīt
xpi opi et doctrie. Cana enī zelq
galilea trāsmigracō interptat
Vt p hoc ondatur q pius ihs nro
amore ebrīq ex nrē salutis ze
lo trāsmigrauit a seipo nrās pe
nalitatis et dum mortē assu
mens vt nrās penas et mortē
deleret. Et ad hec oīa eius opa
ordinari videntur. Doctria at
xpi ihesu nos zelotes de amore
dei et siu facere dēt ī qua aba
more mundi et nri in bndcm
ihm trāsmigrāre nos docuit sicut ipse p
amore nro a seipo trāsmigrauit
hodius at fuit deficiente vino
affrū intcedente mro repletis
ydriis usqz ad sūmū. p mris et
xpi pceptū. Vbi ondit q ab oī
bq miraclis xpi ihu vanitas

et ostentacō fuerūt exclusa. sep
ca fecit pro rōnabili causa pro vti
litate et necītate mrā qd monstrat vini
defcūs. Et qd hoc meretur nobis sp
virgo bndicta. q̄ post filiū in oī me
rito tenet pmatū et post mrēm h°
meretur ī sua deuocōe et fide mr
cciā. Et sicut ad lrām xps voluit
expectare q bn noty ceēt mīstris vini
vt p hoc suq grē recipet effcūs
sic et ī mirādis et ī aliis suis bnfi
ciis vlt q aīa suū defcm cognos
cat et qd ex mera grā non ex alio
suo merito dei dona recipiat. Pot
quod eciā iubet aqua ipleri ydri
as vsqz ad sūmū. et nullo modo
volt ds pdē donū suū. Pdit aūt ī
sit cognitū qd solū fit p humilitatis
spm. Pot qd elcōs suos sepe quos
ad maxīa elige intendit multis t
bulacōibq et aliqn culpis derat sicud
de dauid et petro bris gregorius po
nit exemplū 33 moraliū. Vn ps. Im
ple facies eorū ignominia et qrēt
nomē tuū dne. Pter qd ī sanita
tibis cōferendis petebat ihs sepe
sanandorū confessionē et consensū
vt p hoc eos reducēt ad cognoscē
dū morbū. Vn eciā dilcm lazarū
noluit liberare ifirmū nec resus
citare mortuū donec q feteret
ē dictū. Sic et nouitates statuū
sblimiū q̄ st qdam resurreccio pe
iorū in melius nō vlt itroducē
donec fetor corrupcōis priorū sta
tuū exalet p mūdū. Et hoc est
ydrias ipleri aqua vsqz ad sūmū
vt exteiq respgentibq ydriis app
ceat aqua non vinū. Dicit ergo
illa aqua nulla fuit potencia
natualis vt subito fieret vinū

ſm eā dei ꝑtās ſup obediām creature
ſic in aqua pctoꝝ nroꝝ nulla eſt
ad grām diſpoſitō ſed hoc eſt ſolū ꝑ
īfinitā dei potēciā miſericordit̄ ī
fundentē grē donū conſiſtentē potē
ter nrm̄ aſſēm. Quia vō oīm electoꝝ
piiſſima virgo maria mr̄ eſt et aduo
cata. ideo affectuoſe nroſ defcūs filio
ſuggerit et nos ad eius monita ſ̄
uanda ſuffragio orōīs diſponit. ꝛ
bndicti ihesu obſeruatis precep
tis ipſe oīa nrā mala ī ſua bona cō
uertit. Quātū ad īchoacōīs iniciū
debes ſcire ꝙ omē dīnū donū ab hu
militate ſumit īiciū. et ipa hū
litas ī nrīs defcīb9 ſumit funda
mentū. Et ſcdm ꝙ ſt̄ gradus grē
ſic grdus īfeior reſpcū ſupioris di
cit̄ defcuus et ſepe īpfcus. nō tn̄
tlis defcus uel īpfectio vt ſepius
dicit̄ pctm. Non enī oīs īpfcio eſt
culpa nc̄ oīs defcūs ſed ſolū illi9
gradus ul' circūſtancie ꝙ̄ pſona
ſcdm ſuū ſtatū debēt hr̄e. Tamē
quia multi ſūt gradus ī aſcenſu
throni beatiſſi ſalomonis. ſcilicet do
mini nrī ihū xpī idcirco qn̄ aīa ad
ſupiorē gradū aſcēdit tot9 ſui9 grd9
pteritus videtur ſibi aqua muta
ta ī vinū quia ī oīb9 potēciis tā
īterioribus ꝙ exterioribus tn̄ ſibi
differre videtur ī primo ī colore
puritatis. ī calore caritatis ī ſapo
re ſuauitatis ī vigore ptātis qn̄tū vi
nū aquā ſupare dinoſcit̄. Pterea qd̄
ſignat̄ ydrie ſt̄ ſex que eſt nrīs
laboris. Que vſq ad ſūmū īple
tur qr tūc ſinglārit̄ diuino bnfi
cio aīa pmittit̄ in īpfcōe inferio
ris ſtatus laborare ꝛ illas īpfcō
nes hūde cognoſcē ꝛ multas īe

is anxietates et ſepe tribulacōēs hr̄e
vt ſtupendū audiat conſolacōīs
verbū ſubito facte īmutacōīs in
dīm dulcoris vinū. et ſic patet cō
ſūmacōīs cōplementū ꝙ ſp̄ ē ad
gradū ꝑticipacōīs dīne bonitatis
hactenus īexptū. Hic potes vidē
ī gnālib9 opib9 dei qn̄tū ad tres
status pncipales mūdi. Quoꝝ
pm9 ē ſtatus ſynagoge iudeoꝝ
q̄ cōprehendit qcqd fuit an̄ xpm
ſcdus eſt gentiū. tcius cōuerſiōīs
iudeoꝝ ſiue ecc̄ie cōtemplatiē ī vni
one iudeoꝝ et gentiū in ouile dnīcū
Hic prim9 pt̄ dici ſtatus veteris teſ
tamenti. ſcds ſtatus noui. tci9 decla
racionis concordie vtriuſq. Nō enī
ſūt tria teſtamenta ſed duo tn̄ noua
clarificacō īntellcūs tm̄ noui ꝙ̄ vete
ris vocatur ſp̄s concordie vtriuſq
Quā vtiq fiendā apcio ſexti ſigil
li et cantus ſexte tube ꝛ angl̄s phi
ladelphie ꝛ quelibz ſexta ps apo
calipſis euident̄ oñdit ſi aſſit ſp̄s
qui condidit librū. In quolibz aūt
iſtoꝝ ſtatuū ſt̄ due ydrie q̄ circa
finē ſue īmutacōīs ī melius īplē
tur aque manifeſtacōīs ſue defcī
bilitatis vſq ad ſūmū. Et licet q̄
libz ſtatus pro ſuo tpe ſit bon9 tn̄
reſpectu melioris ſequentis eſt
aqueus. Et hic multa miſteia mi̇̄
ta explicacōē īdigencia cōtinent.
Debes aūt ſcire ꝙ triplicē aque mu
tacōēm ſolēpnit̄ ſcptura deſcribit
que hoc miſterio continetur. Mo
yſes enī aquas mutauit ī ſang
nē exodi.   .ihs ī vinū Io. 2o he
lias ī ignē 3o regū. Dignificatur
aūt ꝑ conuerſionē aquaꝝ ī ſang
nē corrupcō pcedentis ſtatus. ſic

tipe xpi moyses q significat scribas
et phariseos aquas scripturarum scarum
suo pverso itellcum convertit i sanguinem
psecucois inocentium scilz xpi ~~xpi~~ ihu
et suorum discipulorum. Aliter etiam car
nales observantie suarum cerimo
niarum verse sunt i sanguinem mortife
rum. ipas tamen nectias servantibus p9
clarificatam doctrinam datam p xpm
xps autem in nova ichoacoe sui sta
tus aquas veteris testamenti convertit
i vinum iocundissime sacietatis et ie
briantis amoris i carne assumpta
Sz sps scus adveniens i die pen
thecostes q p heliam figuratur a
quas convertit i ignem. Appropia
te autem vetus testamentum aquas
convertit i sanguinem qz sanguinem
fundebat transgressores legis pe
na sanguinis puniens i bellis hos
tes occidens. Prius autem ihs aquas
convertit i vinum qz pijssimo cor
dis amore et suavi bnficio iniu
cis i popa ipos convitem docuit et
legem inebriantis amoris et iugum
suave tradidit xpianis. Sz hely
as veniens quo ad tertium statum a
quas testamenti novi et veteris
convertit i ignem flammantis amo
ris et totaliter quantum deus disposuit
viatricem ecclesiam dare transformantis i
ipsm bndcm ihm dnm et hoiem
crucifixum et glorificatum. Unde 3o regum 18o
Helyas fecit aqueductum quasi p
duas aratiunculas i circuitu alta
ris quia utrinsqz testamenti scrip
turas circa altare incarnati dei
hois et misterium sue crucis addu
cens quatuor ydrias aque scdm
quatuor scripture facies scilz le
galem historialem sapientialem et propheta

lem. tertio fundi iussit scdm intellcm
triplicem lralem misticum et moralem
ut p misticum intelligas allegorie
et anagogie secretum. Et compositis
lignis oim bnficiorum humano gnri
factorum et sup altare ihu oibus men
bris corporis mistici quoad di
versos status q fuerunt i ea dilige
ter et districte locatis holocaustum
et ligna et lapides pulverem quo
qz et aquam que erat i aqueductu ig
nis de celo descendens absorbu
it oia convertens i flamma. Tunc
qz ois pplus clamavit dns ipse est
deus. Vita mea deficias et non loque
ris. Inexpssibilis est enim habunda
ntia carismatum sup cetum electorum
designata effundi qn sacerdotes
baal et pphas eius dignabitur
deus trucidare i spu et virtute helye
qm quicqd est factum ab initio mundi i
iudiciis et bnficiis et scripturis et
gestis et gratiis et culpis i electis
et reprobis quiet spus ihu usqz ad
minimos pulveres fuisse amorem
flammeum dei ad honorandum et p
movendum et transformandum in dim
humanitatem assumptam p gram uni
onis ad filii dei psonalitatem et
quolibz eius membrum incorpan
dum p ardentissimam eius carita
tem. Tunc qz ois pplus electorum ex intimis
precordiis vis scilz interius et ex
terius clamabit quia dns ipse
deus. O deus pijssime excita potentiam
et veni et ostende indignis faciem
tue trinite caritatis et da nobis
misericorditer istud tuum desiderantis
simum salutare. Utinam celos dis
rumpes eminentis et regnantis
superbie et descendens pessum

gr̃e repromisse. a facie veritatis tu
e montes supbie false religiosita
tis defluerēt. Et sicut exustio olle
fervientis. s. appetitu mundane gl'e
et reputatōis fl'e utiq; exusti ta
bescerēt denigrati vel confusi a sub
limi gloria sctitatis vē quā apparē
facies tue in gl'a electoꝝ. O etiā
nūc flib9 denigrata lege ysa. lq.
qr ut mulierē delicatā et meren
tē spū vocavit te dn̄s et uxorē ab
adolescētia abiectā dixit dn̄s de
us. qr flib9 malis plātis et fal
sis ypoc̃tis tradidit te regendā.
Sz utinā qd' sequitur tibi i ferat.
Conuertens dispsiones tuas ad pūc
tū et i modico dēliqui te vel i mi
seracōib9 magnis congregabo te
et sicut i dieb9 noe istud m̄ est.
cui iuravi ut nō inducerē ul
tra aquas diluvii sup terrā. sic
iuravi ut nō irascar et non increpē
te. Et ista paupcula paupꝑtate cō
vulsa absq; ulla consolacōe. O aīa
mea deduc quasi torrentē lacrimas
et luctū unigeniti fac tibi planctū
amarū quia i diebus tuis i defor
macōe sc̃e m̄ris ecc̄e esse ista la
menta sic habunde cōpleri cōspi
cis ut plura expiaris mala et fla
gicia i oculis tuis q̄ i tuis cordib9
invenisti. Utinā merearis associa
ri viris virtutū sup quorū fron
tes est signatū thau qr gemūt
et dolent sup cōtricōe viduate spō
se q̄ iudicio adultrix h'is videtur
ꝑib9 ꝑturbari ihū snīa iudicata
qr posuisse eā videtur i prostibu
lo meretricū. Clama ne cesses
et quasi tuba exalta vocē orōis
ad dn̄m. Sup montē excelsū emi

nentis cōtēplacōis ascende si forte
dilcm̄ sponsū cōspicias advenire vel
audias eū sic̄e ecc̄e ꝑ effectū dicē q
iā diu est an̄ promissū. Ecce ego
sternā lapides tuos ꝑ ordinē et fū
dabo te i saphiris et ponā iaspidē
ꝓpugnacula tua et portas tuas in
lapides sculptos et oēs terminos tu
os i lapides desiderabiles universos
filios tuos doctos a dn̄o et i multi
tudīe pacis filijs tuis vel i iusticiā
fundaberis. Exurge aīa mea et
de sopno excute prioris torporis
et associa te viris virtutū in qui
b9 iā futurie ꝑfcōis ascendit auro
ra et virū ihm̄ sponsū ecc̄e tecū
luctantē amplectē q si se excuset
q sufficiat tibi qr iā apparet auro
ra predicta i paucis et idcirco pos
tulet a te se dimitti. confidenti
assecuracōne rn̄deas. nō dimit
tā te nisi bn̄dixeris michi. Ut iā
ad luctā ꝑuersorū qua dilcā tu
a sponsa sublimis pastoris usq; nūc
fuit iacob isr'l ec̄e incipiat i io
cundo affcū tuorū radiancium lu
minū et i amplexu tuarū suavi
u sctitatū et gustuū divinorū. Tan
ge pie ihū nervū femoris huius
sponse quo tota vivit i affcū car
nis et sanguinis et i malis delca
cōib9 pōpe vel tpalis habundan
cie. Claudicet bone ihū sponsa
tua ut solo necessitatis pede tpalia
tangat. nec nervū corpalis et
sensualis vite comedat ampli9
typo tui dilcī ppli israhelis ut
sic tota aqua distractōis prete
rite ꝑ veri helye spm̄ i ignē
amoris flāmei ꝑfcōis vite tue
dilcē ihū efficiat convertatur a

Si aut̄ vis istam pfectōem ī sciētia lu
cide speculari porta spm̄ ihū p su
ū donū tecū qui tibi illucet textū
et studeas eo post ysa 40°. Ubi post
iudicia gentiū et multa mala de
scipta ꝑplis suis incipit eū pmissi
onibus consolatoriis confortare
Et sic usq̄ ad finē libri discurre.
Que oīa uno modo sūt cōpleta
ī aduentu xp̄i psone p dona exhi
bita huānitati assūpte. ꝛ q̄ntū
ad aliquid ī conuisione ecc̄e de gē
tibus. Sz multo pleni9 ē implē
dū in perfcōe vite ewangelice
dandi cōtēplatiue ecc̄e ex concor
di conuersione vtriusq̄ ꝑpli con
gregate cū oīs isrl' saluus fiet.
Hic promissiones oms̄ p ꝓphas
predicte illi ꝑplo īplende p9 re
ditū de captiuitate babilonie hāc
pfectōem continent intūseco ītellcū
Hic etiā reedificacō templi sub
esdra et neemia hui9 est figuā
templi reformandi. Et visio eze
chielis de illo magno tēplo. a 40° c°
et ult° hāc pfectōem signat quā
ītelligere nō poteris nisi ī visioīb9
dei ad terrā adducaris virorū is
rahelitarū ꝛ sup mōte cōtēplacōis
excelse diuinitatis q̄estē et no
ueris p expiencie sentimentū
q ī spū nō in carne est edificiū
ecclastice ciuitatis q̄ ad austrū
meridiei respicit. vbi sponsꝰ
ī amore tuū crucifixus dormit
ī morte ꝛ introducaris ī aptū
latus precordior amoris ihesu
quo int° cordis sui intima hāc
dilcām sponsā ꝓpetua caritate
attraxit. Hic g° potes vidē quo
pcessꝰ operū sponsi ecc̄e ihūsu

mūt inicū a vilitate aque ꝛ vini ī
ebriatiā carismata cōsūmant. Nū
tū uero ad fructificacōis bonū dēs
attendē q vini cognicio architri
clino defertur sponsꝰ aduocatur
cōis consuetudo hoīm allegatur
et singlaris modꝰ sponsi sub ad
miracōe ꝓponitur. Architriclinꝰ est
iudiciū rōis illuīate q̄ gustat vi
nū in mutacōibus ihū p sapora
cōez amoris. Quo gustato spon
sꝰ ihs̄ āmiracōe sp̄s aduocat
p orōis suspiriū et gratitudīs de
uotū affcm̄. Considerāt diuisꝰ pcessꝰ
mūdi fallacie dyabolice astucie
et īperfectoīs contracte. In qui
bꝰ oībus ī dilcōne pcī primo po
nitur quo ad apparenciā mentis
decepte vinū apparentis boni. et
cū p dementacōem rōis īebriosā
stulticiā gustauit delicias pcō
rū ponitur sibi vinū deterius v
ua fellis et botrus amarissimꝰ
īfernaliū penarū. Sponsꝰ āt et
ne sapīe ihesus vinū bonū glē
usq̄ adhuc seruat electis quia
paulatiue p amaritudines ex
trīsece pnīe. eos ad externas ma
nuducens leticias sz dū adhuc
viuūt in carne augmentandas
reseruat. ut ī oī incremento glē
iubilās et exultans aīa possit
dicē. bone ihū tu seruasti bonū vi
nū usq̄ adhuc. donec totalit car
ne soluta inebrietur ab ubertā
te domus dei ut sit sponsū tene
at q iā non supsit sibi quod q̄
rat. Hoc g° ītiū signorū ihesu
sicut modicū est expressū sapiē
ter est fcm̄ a sapiente ihesu in
chana galilee. Ubi pt̄ videri

apte q magnifice xp̄i manifestat
gl'a vt merito in eū crederēt discipli
gustato vino ī quod conuīsa ē aqua
Talit at iste architriclin' q dicitur ē
princeps triū mēsarū. Pōt dupliciter
intelligi vl' princeps ministranciū vl'
scd̄m crisostomū. Princeps recubē
ciū honorabilior ceteris īuitatis
cui primo pocula proponūtur
Discipli aūt hic dicūtur ihesu vl'
quos iam elegerat scd̄m aliquos
ad pp̄tuam sequelam. uel qd̄ magis
credo et ē magis cōe quos iā vo
cauerat circa iordanē prima vo
cacōe ad sui noticiā trāsseūdos ī
pp̄tuam seqlā. quos viso miraclo
confortauit ad fidē. Expō aūt
augustini q mrī tūderit q eius
natiuitā nō recognoscebat ī faci
endo miracl'a. q hec vt deus op
atur non ut homo. et q nōdū
eāt sue mortis hora ī qua pate
tur ex mris natura ī qua eam
recognoscē sollicite curat. vn̄ in
tellcā est scā deuota et vera q̄
nullū p̄iudiciū facit prime. A
lias eciam miracl'a q̄ fecit ihs
non solū fecit vt deus sed ut
homo d̄s. Vn̄ et plene et pp̄e īmu
tacō naturarū potest attribui
hoī tā vnione personali q̄ di
ne virtuti cōicacōe sublimi. Dis
eni creatura obedit illi hoī nō
solū ad motū localē sed ad na
turalē trāsmutacōem. Sz magis
cū de miraclis xp̄i agetur hec
explanabitur materia vbi
duplicis apacōis xp̄i ihesu pp̄
etas distīguetur. Hoc autē p̄mū
miraculū ihesu etna sapiā op
time disposuit fieri ī cōiuuio

nupciali. vt in fronte suorū opm̄
cognoscatur apte q ipē est vnic'
sponsus vniuersalis ecce ⁊ cuius
libz singlaris aīe sibi ī feruore fe
briantis amoris per sui miraclo
sā conuersionē misericorditer
desponsandus ⁊ vt ondit' q oīa
opa pegrinacōis vite ihesu sūt
ad istud nupciale cōiuuiū incho
andū p̄monendū honorandū et
eternaliter consūmandū. Ad cu
ius misteriū mltū accedit si io
hēs sponsus nupciarū fuit quē vn̄
dictus ihesus secūdum iheronimū
de nupciis vocauit ad virgineū
celibatū. Et forsitan ex humilita
te ipse tacuit q fuit ille sponsus
sed circumstancie textus satis os
tendūt q vl' ipse uel aliquis
glose virgīs marie ppinquus
fuit cū dicitur q mr ihū erat ibi
Deuotissiā eni virgo rumorū tūlū
refuga nō videtur ibi fuisse ni
si ex magna coniunctōis causa. ul'
forsitan ex mistica sapiā qua mul
ta cognoscebat futura. Ihs autē
qui iam se incipit manifestare
mundo et iā scd̄m formam pau
ptatis ewangelice paup discur
rebat per mundū. Vocatus dici
tur cū disciplis suis uel q̄ iam e
rant vl' qui futuri erāt et iam
cū familiarit' licet forte non in
diuisibilit' sequebantur. Ex quo
eciam videt' q sponsus erat eis
familiaritate coniūctus. Vtrū
aūt vm sit hunc fuisse iohem nō
teme asseram' sed p iheronimū
constat ipm̄ ēē vocatū in cōiuu
uio nupciali. Qd̄ multū concor
dat misteriis q̄ in dilcō iohānis

tam in ewāgelio q̄ in apocalipsi
figurantur p̄sona. Hoc enī fuit sc̄o
singulare pre oībus ap̄lis quia
figurāt illū statū eīne de quo sepe
tibi facio mentionē quia ad ip̄m
tota mente suspiro ī quo iā non
distracta p̄ tp̄alia et carnalia vt
pedissequa sed tota ī camerā it
ne recollcōis inclusa. quiete et trā
quille pulchritudinē faciei spō
si. reformata in se sponsi vita ec
ciā sponsa respiciat et in suauis
simo lecto nuptialis cōnubij cor
dis qd̄ sibi in cruce apuit sopora
ta eius suauissimis vacet amplex
ib9 simul gustans cū crucifixo ama
ritudinē sue mortis et cū glōso
sue glām deitatis. Et q̄ singlā
rissimē tunc dabit gustare sue vi
litatis nichilū et ī oī bono defcm
et se oī dono dei indignū. ideo ple
nissime cognoscetur sc̄dm statū vie
q̄ mera dei dilcō erit causa sola et
precipua tanti status. Propter qd̄ dis
cipulus sublimis iohes cū maxīa
hūilitate in hui9 rei typo singlārit
se vocat non ih̄m diligentē se ab
ip̄o dilcm̄ sed ineffabilia narrat
priuilegia de seip̄o. Qd̄ quidē sc̄dz
lrām fuit verissimū sed cū hoc figu
rat q̄ ille status ē in tantū xp̄i trās
formacōem formandus et ī ihesu
pectore in cena vltima status eīnē
soporandus q̄ dubitare non pote
rit qn̄ a xp̄o sit excessiue dilcūs.
Et quia nichil meritis suis attri
buet ideo dilcm̄ et non diligentē
nouerit se vocare. Qd̄ eciā anglō
philadelphie lo cuius diuina pmit
tet et sicut inquit qm̄ ego dilexi
te. Cui9 hūilitatis prerogatiāz

premittit cū dicit q̄ modicam hēs
virtutē id ē hūilitatē sc̄dm glosā.
Status enī de quo nūc tibi dico. si
quis misteia scp̄turarū scrutetur
profundissime hūilitatis et excel
lentissime contēplacōis et suaui
tatis et plene trāsformacōis ī xp̄m
tam passū q̄ glōsum. ac per hoc dig
nitatis sublimissime futurus de
scribitur. ut merito cōpleatur ī ip̄o
q̄ se hūiliat exaltabitur. Propter qd̄
eciā iohēs circa se multa p̄uilegi
a scribit sed per fictōes ex se sibi nl̄
las attribuit. qn̄ pocī9 hūilitatis
future ī ip̄o figura ponit qn̄ apo
calipsis primo ī visione filij hoīs
tāq̄ mortu9 ad pedes eius dicit
cecidisse. In quo illa plena paup
tas sp̄s et hūilitas obediencie dei
ī quibus ē sp̄ualis mors toci9 sui
viciosi esse figuratur de qua ī plib9
caplīs ē supra descp̄tū. Propter quā
formandā nō dabitur illi statui
excessus tanti9 rigoris abstinēcie
et ineffabiliū ieiuniorū q̄ in ana
choritis leguntur vt sibi ipsi oīmo
de vilescat. Nullo tn̄ modo ad re
laxacōem vite nel ad aliqd̄ spon
sū offendens vl' suū virgineū ornā
poterit inclinari. Qn̄ pocī9 se vi
lissimū reputabit q̄ nō poterit
predictos sc̄orū rigores attingē
et ī ipsismet paucis q̄ sūme ple
narie paup̄tatē modestiā tēpā
ciā et gule mortificacōem oñdet
ut pote qui in oīb9 gustat dilcm̄
Hec aūt diuina sapiā facit ut oīs
status habeat in se vn̄ hūilietur
et in alio q̄ reueātur hūilietur
mireturue. Propter qd̄ credo illā senti
nā inferni illorū pessimorū qui

se vocavit de spiritu libertatis contra hanc sublimem christi miliciam nunc a dyabolo seminari per mundum. Unde et primine sublimis spiritus qui nunc in pluribus aliis personis apparet et illius pessime sentine fetor qui in multis spiritualissimis sub titulo spiritus nares spiritualium horrore et detestacione replet testimonium menti oculate reddit quod desiderabilis status predicti iam ascendit aurora haut dubium in plenum diem reformandi. Ex hoc autem quod christus honoravit nupcias sacramentum matrimonii approbavit. Ex hoc autem quod iohannem inde vocavit ad celibatum perpetuum non dampnavit matrimonium ut dicunt heretici sed virginitatem pretulit. Unde ibi significatum est quod matrimonium ratificatur per verba de presenti ante carnalem copulam et per spiritualem mortem que est in perfecta christi sequela disrumpitur christo vero pontifice in melius commutante. tunc quoque aquas carnalis conubii convertit tali arte in suavissimum vinum nupcialis copule christi ihesu. Nam ex sacra scriptura in utroque testamento matrimonium confirmatur et extollitur semper tamen in novo testamento virginitati postponitur. In veteri testamento commendatur. ex institucionis auctoritate quia a deo genesis 2°. Non est bonum hominem esse solum faciamus ei adiutorium simile sibi. Ex loci dignitate quia in paradiso ut patet ibidem. Ex temporis oportunitate quia lapsum ante. Fuit enim coniugium tunc in officium non in remedium. Ex revelacionis veritate ibidem propter hoc relinquet homo patrem et matrem. In novo autem testamento commendatur ex presencia autentica iohannis secundo.

Ex sentencia evangelica mathei 19°. Quos deus coniunxit homo non separet. Ex doctrina apostolica prima corinthios 7. Hiis qui matrimonio sunt iuncti precipio non ego sed dominus uxorem a viro non discedere. Ex mirabili refulgencia cum in vinum est aqua conversa iohannis 2°. Quia vero de nupciis est sermo attende anima mea quas nupcias debes eligere. Sunt vero enim nupcie excusabiles propter coniugale officium. exoptabiles propter spirituale commercium. expectabiles propter dotale stipendium. execrabiles propter infernale supplicium. Prime sunt coniugales que dicuntur sacramentales quia significant unionem personalem naturarum in christo et unionem spiritualem anime cum deo. et unionem nupcialem ecclesie cum agno que ad literam est copula indivisibilis et designat ecclesiam per indivisionem copule universalis ecclesie cum pontifice summo. ephe. 5°. Sacramentum hoc magnum est ego autem dico in christo et in ecclesia. Dicuntur autem excusabiles quia licet ante lapsum solum esset in officium gratia communis natura tamen corrupta et lege propagacionis infecta extunc fiunt in remedium excusans actum infectum propter triplex bonum coniugii sacramenti prolis et fidei. Lex quoque matrimonii licita est 4 sententiarum. ubi intenditur sponsio perpetuitatis ut inseparabilis sit unica uni ozee 2°. Sponsabo te mihi in sempiternum. Ubi attenditur successio posteritatis ad cultum et honorem dei tobie 8°. Tu scis domine quia non luxurie causa accipio sed ex sola posteritatis dileccione in qua benedicatur nomen tuum in secula seculorum amen. Ubi servatur tenicio fide-

litatis in reddicōe debiti in exhibicōe
mutui obsequij. Ozee 2°. Sponsabo te
m̄ in fide. Ubi ergo istud triplex bonū
concurrente affcū et in loco debito
intenditur et seruatur actus qui ali
ter esset dāpnabilis excusatur. Ex
tunc eciā in remediū est fornicacōis
cū bonū plis qritur pdictis circūsta
ciis stantibꝰ. Et adhuc sic excusatur
si propter cauendā fornicacōez inte
ditur. ad minꝰ a mortali q̄ uis fit
sī veniali. Ubi uero bonū coniugij p
uertitur qz ibi est affcūs illicitus
non cōiugalis sed meretriceꝰ vtens
sua tanq̄ non sua. sicut ducit bru
talis impetus ubi eciā modū et
tps et locū libidīs explende cū ab
usꝰ querit nō excusat sed dāpnat
pocius et accusat. Quia sicut dicit
augꝰ talia execrabiliter fiūt ī meret
ce s; execrabiliꝰ ī uxore. Si ergo ihs
cū sua mr̄e dulcissiā et discipulis
interēe debeat et si voluit cōiuga
ti qz aquas lascivie ī vinū casti a
moris conuertat oportet qz sit hōra
bile connubiū in oībꝰ et thorus
īmaculatus heb ultimo. Tales nup
cie sūt exoptabiles propter spūale cō
merciū et conubiū inter sponsam
aīam et ihm sponsū. Contrahitur
ergo hoc connubiū in baptismali
īnocencia. ratificatur ī uirtualis opis
efficacia. cōsūmatur ī finali per
seuerancia. Ad istas nupcias vo
cat veritas locat humilitas ornat
caritas. Vocat ergo veritas Math 22°
Ecce prandiū meū parauī etc. Qua
si dicat saluator. Seruate pmis
sionē fidei nō violantes thorū
spūalis cōiugij qz tauri mei idē
fides per aplōs et martirum sanguinē est

firmata. Vel tauri sunt opacōes xpi ihu
quas fecit in corpe. Altilia sūt pingues
deuocōes et amores et volatus cōtempla
tōis ipiꝰ ihu q̄s fecit ī mente q̄m
oīa sūt īmolata ī cruce p dolores
ineffabiles in quibꝰ est nobis paratꝰ
oīs gustus nupcialis amoris. Ecq̄
mire sūt iste nupcie dū preparā
tur. Quicquid eni fecit deus ab inicio
sdi. quicquid sustinuit idē bndictus ihs
ī carne passibili istarū nupciarū p
paracio fuit. Mire dū ad eas clā
vocantur quilibz suo modo. petrus
de piscatoris officio. matheus de the
loneo iohēs de nupciali cōuiuio.
Et quidā p blandicias bnficiorū in
troducuntur alij p aspa flagella. Et
modis īnūis quibꝰ bndictus ihesus
vocare dignatur ad has nupcias
puenitur. Mire dū gustantur qz
intellectus gustat veritatē affcūs
suauissimā bonitatē. animus altis
simam maiestatē. effcūs efficacis
siaz pietatem. Ubi masticat bndcūs
ihs q̄ntū ad suā cōprehēsibilitatē
et q̄ntū ad corū que fecit ī carne
continuā ruminacōez. Ubi suauis
sime bibitur recepta iustificacōis
ma glē promissio. et supne glē
p minimas īmissiones prelibacio.
Mire cū recusantur. Mirū est et
quod huāna malicia tanta bonita
te ī huānitate ihesu expta tot p
dicacōibꝰ et inspiracōibus īuita
ta. tot bnficijs attracta. tot cōmi
nacōibꝰ territa. tot exemplis et
expimentis de mundi vanitate et
breuitate edocta pt has nupci
as recusare. Eccā infelices fuerūt
se excusantes quos decepit uxor
concupiscē. iugū auaricie. villa

excellencie. Mire due transferuntur. Primo
enim ihesus vocauit ad has nupcias po
tentes nobiles sapientes diuites sa
nos fortes et in omnibus in hoc seculo fortu
natos. Hec enim dei dona sunt prima et
principalis vocacio quantum est ex parte
dei quia hanc vocacionem primo in nature
institucione seruauit. Et quia nunc talia do
na tribuat in statu miserie mag
na inuitacio est quantum est ex parte dan
tis et doni vt ipsi benedicto ihesu ex
ipsis donis humilientur ipsum recognos
centes datorem et ipsi ex eis fideliter
obsequantur. Non enim abiciunt nobiles
rex regum et dominus dominancium nec fortes
fortitudo dei. nec pulchros speciosus
forma pre filiis hominum. nec diuites
in quo omnes thezauri. Sed abusio mentis
peruerse que dona sua impugnat. ihesum
facit nupciarum sparum transferre deli
cias ad paupes et debiles cecos et
claudos quibus nulla suppetunt nec
placent comoda huius vite. Sic ergo
translatum est regnum dei a gente repro
ba que ambulat in magnis et mira
bilibus super se et a populo graui pleno iniq
tate qui incrassatus impinguatus
dilatatus dereliquit deum factorem suum
ad despectos et humiles et christi pau
pertatem et crucem imitantes. Et horum
quosdam introducit persuasiones et vo
luntarias inspiraciones. quosdam vero per
asperas tribulaciones ad has nupcias
intrare compellit. Et sic miro dei con
silio transferuntur a reprobis ad electos
Mire eciam sunt iste nupcie due obse
rantur quia benedictus ihesus qui nunc ar
guit obsecrat increpat instat oppor
tune inportune ut ad has intret
nupcias receptis sapientibus et
preparatis virginibus et clausa ianua. sic

rectitudine sue iusticie harum nupcia
rum obseruabit ingressum. vt nulla ob
secracione nulla alterius intercessione
aditum aperiat ei qui nunc eius clamo
rem ut veniat contempnit. Secundo in hiis
nupciis locat humilitas math. c. Cum
inuitatus fueris ad nupcias recumbe
in nouissimo loco. Tres autem sunt gradus hu
militatis. Primus est se abiciendum
cognoscere. Secundus est se facto abicere. nouis
simus ab omnibus abici appetere. In hoc
nouissimo recipiam loca quia benedictus
ihesus vult hec nouissimo dare. Et nunc
est hora nouissima recipiam nouiciam
di ex quo nouissimo modo deus
humiliatus pro te facto et verbo cla
mat nouissimus sum virorum. Si
ergo erigeris confunderis. si volas
rues et dicetur tibi da huic locum. Sed
si te locaueris in nouissimo loco. qui
te inuitauit ihesus locabit in summo
dicens. amice ascende superius. Ubi
autem humili datur amplexus amicicie
gradus reuerencie. tytulus honoris
et gracie. Tercio dixi quod in hiis nup
tiis ornat caritas. Unde sine veste
caritatis accedens expellitur confun
ditur et punitur math. 22. Amice
quomodo huc intrasti. Ubi arguitur ut
prodigiosus quia fictus amicus. ut
presumptuosus. quia accessit indignus
vt obprobriosus quia defecit orna
tus. Et attende sequencia. Quia
prodigiosus obmutuit. quia presumptuo
sus ligatus fuit. quia obprobriosus te
nebras exteriores incurrit ubi erit
fletus et stridor dencium. Tercie nup
cie expectabiles et desiderabiles sunt
propter regale dotalicium quod est celeste
regnum quod desideramus et paciencer
expectamus sicut agricola fructum ia

nota

cobi ultimo. Ad has enim nuptias
inuitati recipiuntur ad obsequium et
meritum debite disposicionis ad tripu-
dium interne consolacionis reficiuntur
per conuiuium eterne refectionis. Respec-
tus enim diuine gratie nos disponit
per merita que fiunt nos operari debita
et graciosa sponsi ihesu obsequia
per que disponuntur ut recipiantur. Et
econtra indispositi repelluntur math.
xxv. Virgines que parate erant etc. Vir-
gines iste composite et ornate ad
similitudinem gloriose virginis marie re-
gine matris agni que agno assistit
a dextris in vestitu deaurato circum-
data varietate cum sponso intrant
ad nuptias. Et attende ibi qua-
druplicem ornatum illarum sponsarum
scilicet sinceritatem affectionis in titulo
virginitatis. simplicitatem intencionis
in oleo iocunditatis. strenuitatem
operacionis in lampade claritatis. se-
dulitatem expectacionis in sagacitate
prudentie et vigilitatis. Hee enim
prudentes virgines oleum simul
cum lampadibus acceperunt quod fatue
obmiserunt et acceptum vendere et
distrahere noluerunt. quinymmo sue
conscientie de eo lampades ornauerunt
Non est mirum si sic disposite reci-
piuntur ad tripudium apoc. 19. Gau-
deamus et exultemus et demus
gloriam deo quia venerunt nuptie
agni et uxor eius preparauit se et
datum est ei ut cooperiat se bisso splen-
denti et candido. Gaudium est in-
trinsecum de bono increato et exultatio
extrinseca de bono creato. Gaudi-
um est de bono diuino. exultacio de
bono proprio et de toto collegio ut per-
fecte habeatur gloria in terra nostra. Vx-

or agni bisso splendenti et candido
operitur dum anima glorificati corporis in-
mortalitatibus vestitur. Tercio reficiuntur
etc. apoc. 19. Scribe beati qui ad cenam
nuptiarum agni sunt vocati. In hac
cena apponuntur diuersa fercula oppo-
nuntur diuersa specula sumuntur di-
uersa pocula. substituuntur firma
sedilia. Speculum recipit cognicionem
ferculum dilectionem. poculum delectacionem se-
dile perpetuam tencionem. Quarte nup-
tie sunt execrabiles peccatorum quia in il-
lis fides violatur thorus maculatur
fedus separatur. In hiis nuptiis pri-
mo violatur fides que promissa est in
baptismo. ubi spirituale connubium
est contractum. Anima peccans pactum
preuaricacionis voti violans fidem datam
euacuat violat et infringit dum
a deo per peccatum auersa adulteratur
cum dyabolo carne et mundo. Dic-
ergo commisso crimine adulterii
peccant iste nuptie contra bonum
fidei Sapie 9. Neque vitam neque nup-
cias mundas custodiunt. O infelix
anima sponsus tuus est amator zelo-
tipus ego inquit deus zelotes exodi
20. Lectus etiam tuus est angustus
Coangustatum est enim stratum ita
ut alter decidat et pallium bre-
ue utrumque operire non potest ait
ysaias 28. Non potest enim esse adul-
ter et sponsus. In hiis nuptiis
secundo thorus maculatur dum per
peccatum gratia subtrahitur et virtutibus
abscedentibus ymago feditur.
Egressus est enim a filia syon omnis
decor eius treni 1. Et tamen christi spon-
sa debet esse tota pulchra. Cant.
4. Tota pulchra es amica mea etc.
Sapie 10. Aliarum iniquacio. nup

ciarū inconstancia. ī ordinacio ne
chie ꝛ ī pudicicie supple sūt in cō
missiōe pctī. Ex isto mādato thoro
nascitur proles īfamis exps here
ditatis q̄ debet legitimus. Et sic iste
nupcie peccant contra bonū prol'
dū p̄ firiū pniē ꝛ opib9 iusticie q̄b9
debetur hereditas glē aīa concip't
dolorē ꝛ parit iniquitatē. peccm̄ vō
cū consūmatū fuit gnāt mortē
Ja. i. In hijs ecīa nupcijs ꝫ° fedus
separatur. et ꝓpt' hoc sponsa q̄ assu
mi debēt ad regnū exēplo vasti
deiecta de solio submergit' ī infio
dū peccat contra sacramenti bonū
Et sic nupcie baptismalis regnia
ōis aīe p̄uaricauit pmissiōis pac
tū separato coniugio p̄ ecīe dāpna
ōis s̄niām cōuertitūtur ī luctū. Ob
ꝓbriosius ē eñ aīe xp̄iane ul' re
ligiose et ecclesiastice repudiari
a sponso q̄ iudice gentili ul' se
clari p̄a macha io. Cōuīse sūt nup
ne corū in luctū et vox musicorū
suorū in lamentū. Expgiscē aīa
mea et has execrabiles nupcias to
ta mente deuita ꝛ ad spuāles sposi
ihū amplexus ītima affectōe as
pira. Et si tibi desit vinū spuā
lis leticie attende piissimā mrē
q̄ te appellare ad sponsū allegās
q̄ vinū non hēs. Nec patitur ad
petic̄a a mrē non fieri būdict9 ihs
q̄ mrēm p̄cipit hōrari. si tū sis sc̄e
mrīs monita seruare sollicita
ut pij ihū obsuās mandata ydri
as potenciarū tuā mentis q̄ cor
pis ipleas aqua lacimarū et fle
tuū in te oēm recognoscentes
defectū et gemitiosis suspirijs
anhelans ad sponsū indubi
tant' expectās q̄ dū nō adūtes pi9
ihs tuas tuas aquas conūtet ī vi
nū. ¶ Q' xp̄s ē pastor et de boni et
mali pastoris condiciōe. Ihesus pas
tor circuiens. Caplm. septimū
Conuocatis discipulis mundi
manifestacōe cognito iā ihū a pli
bus pr̄ate ꝛ gr̄a pleno cepit se pas
torē būdictus ihs ōndē ꝛ p ciuitates
et castra sollicite ciruīre ut erratites
oues posset reducē ad pascue celes
tis ouile ōib9 clams et annūcians
cibū vite. Quanta aūt sollicitudīe
laborauerit ad pditas oues redu
cē ad pascua ipse bon9 pastor ōn
dit ī pabola boni pastoris et ouis
centesime perdite multa q̄ cura q̄
site ꝛ tandē inuētē ī hūeris depor
tate cū gaudio luc̄ xv. Et et apte
ī typo sui bonū pastorē describit
cū dicit bon9 pastor aīam suā dat
pro ouibus suis. Q' et ipe efficac't
īplens de se potest rōnabilit' dicē
et consueuit. Ego sū pastor bon9
Nimū at' censura iudicij moribū
das oues et gregē inficientes redar
gueit scribas sc̄lz et pharizeos eo
rū vicia describendo ī ocūs testes
sūt predicacōēs ei9 cont' eos ī mul'
tis locis ī ewangelio math xxiii.
Ubi multociēs eos vocat cecos et
ypocritas a dei veritate auersos. Et et
q̄nta pietate publicanis et pctōrib
ad pniām conūsis se mansuetū
et affabilē dederit murmur nō
veritus pharizeorū aut scandalū
asserens ꝓpt' male hn̄tes se venis
se ī mundū testes ī uoco et adduco
ī mediū matheū et zacheū pecca
trīcē illā ad pedes ei9 pstrātā et mu
lierē ī adulterio dephensā. Hunc
ergo pastorē piissimū dilectū

ihm aīa mea more mathei pſētē
ſectare. more zachei hoſpicio ſuſ
cipe. more peccatricis vnguento ꝑ
unge. more adultere i pietate ei9
confide ſi forte pharizeos te accu
ſantes excludat et a pietate cor
dis eius ſniām abſolucōis mēa
ris audire. Nemo te condēpnauit
mulier. nec ego te condēpnabo.
Et quia tm̄ cenſura iuſticie q̄ af
fcūs mīē a natā cordis iheſu in
oīb9 caritate pcedūt qui oēs
hoīes vult ſaluos fieri et nemi
nē vult pire. ideo nolēs relinquē
btiſſimū petrū ſui paſtoratus
vicariū. trio ipm̄ de dilcōe exāīat
Cui et trio repetens paſce et cari
tatis ītitudine et pietate ī amoris
feruore ſibi oues et agnos et cor
pis miſtici paſcendos cōmendat
et ut a ſuo exemplo nō deuiet q
pamore omīū in morte tradidit
aīam ſuā tūc eidē btō petro mar
tiriū qđ pro amore dei et ſollicitu
dīa omīū ſuſtinē debat expreſſit
qn̄ poſtea ſurgens cū plures ibi
eſſent diſcipli ſingulariter dixit pe
tro iohis vltio. More aūt boni paſ
toris ihs multa omīb9 fecit. Nā o
ues redemit cū in carcē detinere
tur a raptore. ſic et bon9 iheſ9
pimas oues ſicut adā et euā q̄ er
rauerūt et intrauerūt phibita
paſcua pomi vetiti cū toto grege
ppagatōis ipoꝝ quos ipi9 rap
tor lucifer i carcere tenebat i ſu
vitā ſuā dans pro eis carcē con
fracto redemit. Vñ qđ iohis x dī
Aiam meā pono pro oīb9 me
is. Oues defendit qn ſt obſeſſe
ul' infeſtate a lupis. Qđ et ipſe

paſtor iheſ9 fecit cū pro earū defen
ſione confregit potencias beſtialis
caterue arcū ſcutū gladiū et bellū
Oues deducit ut proficiāt. Qđ fecit
dñs aſcenſione qūit ad eterna paſcua
ꝑparauit. Erant enī paſcua glīe om
bus clauſa foſſato pfunde concupiſc
et muro diuine ſnīe. Sz pi9 paſtor
iheſ9 pontifices īformās de ſuo cor
pe omīb9 pontē fecit ī cruce. ne
de cetero ī concupīc cadāt profū
dū. et murū fregit diuine ſnīe. cō
fringens ſuū corp9 ī morte et por
tas frangens obſerate clauſure
Vñ micheas. Aſcendit ꝑ pandēs
aīn eos. Et iohis x. Cū ꝑprias oues
emiſerit aīn eas vadit et oues ipm̄
ſequūtur quia ſciūt vocē eius. Iſ
te g° pius ihs ſol9 ē ver9 paſtor q
ſol9 pt ꝑ oſtiū nre mentis īrare
Oſtiū enī mentis ē affcō nrā quā
ſolus ihs pt ſanare. Hic habz ꝑprias
oues ꝑ eternā elcōez quas uocat ꝑ
īternā inſpiracōez ſed noīatim. qa
ſcdm qđ de unoquoqz ꝑ meritū mortis
ſue ī ſcīpo diſpoſuit ſcdm hoc
eis grē donū infudit. Et aūt eas
dit ꝑ exemplare vitā et tutā pru
dencia. Et oues ipm̄ ſequūtur ꝑ
imitatoriā vitā quia ſciūt vocē
eius ꝑ ſecretorū ihu īcelligenciā.
De hiis ꝑprie dicit iohis quarto. Et
nō pt eas quiſq̄ rape de manu
mea. Hic eſt ille pauꝑ de quo dicit
reg' xii. Dixit nathan ad dauid q
ouē emerat quā nutrierat q̄ de
pane eius edebat. et de calice
eius bibebat et ī ſinu ei9 dormi
ebat quā impi9 raptor abduxit
et piū paſtorē occidit cui et diui
iudiciū reſeruatur. Tales oues

xpus corpore et sanguine suo pascit ita
quod viatico ne deficiat. Quas etiam lo
cat in latiori loco cordis sui de quo omnibus fide
libus suis fecit ovile. Hos generales ef
fectus xpus facit cotidie singulariter fi
delibus suis. redimit eos a carcere
cum eos revocat a peccato. defendit cum
protegit a temptacionis laqueo. deducit
cum promovet in bono. pascit cum beati
ficat in paradiso. Quia vero ter dictum est
pasce beato petro sicut et primus pas
tor ihesus ter pavit videlicet verbo
et exemplo et subsidio. Ideo no
tandum quod quilibet pastor debet pascere quoli
bet horum modorum triplicat oves suas
Nam tripliciter debet pascere verbo. scilicet exhor
tacionis de penitencia facienda ecc. xviii
Qui misericordiam habet docet et erudit quasi
pastor gregem suum. Misericordiator excipi
ens doctrinam misericordiacionis a primo pas
tore ihesu docet perfectiores alta consi
lia. erudit simpliciores precepta communia
et modificat verba pro auditorum
convenientia. Sicut enim dives ho
habens diversi generis gregem quem una pro
prietate possidet et diversis cibariis
nutrit et replet. sic pastor ecclesias
ticus multos habet regere et docere unus
invariatus in seipso persistens diversa nu
trit pastura cum parvulis lacte opus sit
solido cibo grandevis. Et hoc est gre
gem erudire et ut pastor docere. Secundo
pascit verbo consolacionis de assequenda
gloria exodi 3. Moyses pascebat oves
iethro. cumque minasset gregem ad interio
ra deserti venit ad montem dei oreb
Moysi mansuetudo pastoris conso
lacionem. ductio ovium ad interiora deser
ti. excitacionem subditorum ad contempla
da gaudia paradisi quod appellatur
desertum propter amenitatem florum loci

secessum avium concentum viriditatem
herbarum habundanciam fructuum quod omnia
sunt secundum litteram in deserto et agro vel
viridario culto et secundum spiritualem in
telligenciam in paradiso. Pervenio
autem ad montem dei oreb qui interpreta
tur mensa refectio est que debetur in
futuro in ipsa sunt superexcellentissima
deitatis et humanitatis natura et
nichilominus sentitur prelibando in
quadam iocunditate interna. Sic e
nim pastor materialis nunc umbro
sa et secreta ovibus providet ad re
frigerium loca. nunc arbosa et mol
lia ad recubitum. nunc cantilenosa et
suavia adhibet ad removendum
fastidium dum suavitate fistule gre
gem quasi alloquitur cantans suavi
tatis aliquid vel amoris. Tercio pas
cit verbo correctionis de timenda sententia
michee primo. Pasce populum tuum in
virga tua gregem hereditatis tue.
Quia per potestatem ordinariam noto
rii et incorrigibiles sunt compellen
di. Et bene dicit pasce virga ut in
verbo correctionis sit temperamentum ne
ex nimia austeritate exulceret
vel ex nimia lenitate resolvat.
Nam si taces approbare videris
si excedis spiritus indignacionis et furo
ris agitat sub passione zeli atque fer
voris. In signum huius discrete pru
dentie symon instituendus pastor
a xpo cognominatus est petrus id est
agnoscens vel firmitas ut sapientia
sit in intellectu firmitas in effectu et af
fectu. Unde et iethro dixit moysi de insti
tuendis pastoribus elige tibi viros
sapientes. Sed prochdolor completum
est verbum ysaie. ipsi pastores igno
raverunt intelligentiam et ideo non

pascūt verbo. Nā vbū exhorta
cōis conuisū est ī taciturnitate
ihēc x. Non est qui extēdat vlt̃
tentoriū meū non ē qui erigat
pelles qui stulte egerūt pasto
res et dnm̄ non quesierūt ꝑptēa
non ītellerūt et oēs grex eorū
dispsus ē. Ita congrit dn̄s. Nō
est qui etiā dei in fide amplifi
cet ī caritate dilatet. quia pas
tores stulte agūt ex defcū boni
opis dn̄m nō querūt ex defcū pie
intencōis. non ītelligūt ꝑiclm̄
qd̄ īcurrūt ex defcū optimi ser
monis. Et grex eorū dispgit
vl̄ se diuidendo a veritate sac
mentorū uel errando a via mā
datorū uel resiliendo a spe ꝑmis
sorū. Vbū consolacōis versū ē
ī obiurgacōe3 zacharie xi. Assu
me tibi vasa pastoris stulti q
ecce ego suscitabo pastorē in t̃ra
qui derelicta nō visitabit et dis
ꝑsa nō q̄ret et contritū nō sanabit
et illud qd̄ stat nō nutriet et car
nes pinguiū comedet et vngulas
ipsorū dissoluet. Vasa pastoris
panis in pera. vbū predicacōis
ī memoria canis ī fine zelus
cū discrecōe baculus cū virga auc
toritas gn̄is et correcō medio
cris cornu cū fistula timor extre
mi examīs et spes ex dulcedīe
dn̄e misc̃acōis. Hec vasa decoris
et grē in bono pastore auferūtur
ab ignorante et stulto. Heu heu
ī dieb9 nr̄is talem et tales habu
im9. Nā derelicta nō visitāt pec
catores ad ꝑnīaz non excitant
dispersa non querūt errantes
nō reducūt contritū nō sanant
temptatos nō curant illud qd̄ stat nō
nutriūt ꝑficientes cōualescē nō si
nūt carnes pinguiū comedūt. qd̄
pinguedīs est in tpalib9 ī domi
niū suū conuītūt et vnglās suas
dissoluūt q2 cordi p9 vinclō cari
tatis vnita diuidūt. Et io īpletur
illud geñ 20. Detestantur egipcii
oēs pastores ouiū q2 raro īueniū
tur aliq̄ peccatores subditi qui mo
ꝑ salute aīe sue q̄rūt suū epm̄. aut
q̄ ī confessione velit adire sacdotē
ꝑpriū q2 conspiciūt ī ip̄is et audiūt
nūc verum sniaz apli oēs q̄ sua
sūt q̄runt nō que ihū xp̄i. Vbū
correcōis vsū est ī remissionē et io
p consequēs ī seduccōnē. Jhē c 50
Grex ꝑditꝰ factꝰ ē ꝑpl̄s me9 pasto
res eorū seduxerūt eos. Qd̄ fit cū
publicos et notorios pcc̄ores non
corripiūt sed sustinēt et pro pe
cuniis excōicatos absoluūt ꝑter or
dinē iuris. Vasa mea assume la
mentū sup contritōe ꝑpli filii tui. q2
oc̄lis tuis vidisti pastorē et pasto
res nō solū nō correctores sed quoꝝ
oīs amicicia videtur fuisse ī mali
cia. Nā scelestos et īfames hoīes
hēbāt in sua familia. hos ante ꝑ
mouebant ī dei eccīa pios et scōs
repellebāt cū iniuria. Fugebāt
gratis dare būficia nō dabantur
scā nisi pro pecuīa nō curabat n̄
pro ꝑtecla. et q̄ bon9 accedebat
redibat cū malicia. Hec nōne nō
ē iste pastor singularit̃ de quo
dictū est supra cui tanq̄ stulto
et adultero debēt vasa pastora
lia digne auferri et sua non fuis
se oīb9 ꝑplis demonstrari. Vtinā
fuisset michi iste centenarius

solū qr mltos iā habuimꝰ tlēs et eēt
tolerabile malū et gemens tacere. Sz
nūqd nō iste vetus lupꝰ q rapit et dis-
pergit oues scismata fcā nutrit nō
fcā serit et sua malitia de nouo p-
duxit ciuitates turbat et diuidit
regna cōmouet et pacē impedit
clerū deformat religionē turbat
ppl'm captiuat symoniā approbat
auariciā predicat lasciuiā exaltat
gulā puocat pōpā et supbiā sup
cathedrā locat iracūdiā et furorē
quasi sibi desponsat miaz fugat
pietatē annullat castitatē fedat
abstinenciā dissipat hūilitatē in-
carcerat paciēm annichilat carita-
tē fermentat. Et nūqd tlibꝰ opibꝰ
fidē non euacuat et spē oēm diui
iudicij et pmij qntū ex se est ab
oībꝰ fidelibꝰ videntur. rape p pdcās
et inuās alias malicias qbꝰ nec
dm timē nec hoīes reuereri vide-
tur nec futurū iudiciū et etnū
premiū expectare. Sed vltra plꝰ
facturus ē homo pcti filiꝰ pdicōis q
exaltat et eleuatur sup oēe qd dr
deus aut colitur ita vt i templo dei
sedeat ondens se tāq sit deꝰ. destru-
at et hic sicut et illū destructurꝰ
ē dns ihs xps spū oris sui et int-
ficiat illustracōe aduentꝰ sui. Hec
enī pastores q i malicia cōueni-
unt pnt dici vnꝰ malꝰ pastor et
ad oēs q tlia faciūt pnt predicta
referri. Vidisti ergo quō dei ppls
pascat verbo. vide quō pascat
exemplo. Vnde eplicā. s. pme exte-
rioris pma peti v°. Pascite q i vo-
bis est gregē dei puidentes non
coacte sed spontanee scdm deum
nec turpis lucri grā sed voluntarie

nec ut dnāntes i clero sed forma
fti gregis ex aīo ut cū apparuit pn-
ceps pastorū percipiatis inmarcessi-
bilē coronā glē. Forma inqt fti
gregis ex aīo qr pnia i pastore ex-
emplū est pnie et mortificacōis
i grege. Et hoc fieri dēt ex aīo vide-
licet ppria emendandi vitā et in-
formandi plebē subiectā. Et si nō
idigeat pro seipso dēt tn ppt alios
custodire vias duras ppter verba la-
bioꝝ. ysaye xl°. Sicut pastor gre-
gē suū pascet i brachio suo porta-
bit et i sinu suo leuabit fetas ipse
portabit. Ex pacia enī et compas-
sione interiori piꝰ pastor ihs ag-
nos inualidos ad ambulandū pas-
sus supportauit i sinu infundendo
suauia. fetas oues in humeris
pacie sue portat dans tps ad pe-
nitenciā et qd conceperit p debile
ppositū expectacōe roboretur et du-
catur ad actū. In hoc doces pius
ihesus pastores esse ut ex interio-
ri pacia et compassione ad oues
oīm ibecillitates nouerint suppor-
tare et sentire i oratione allegent ad
ipm ihm pastorē expertū illud ge-
nes xxxiij. Nosti dne mi qr paruulos
hēam teneros et oues ac boues
fetas mecū quas si plus i ambulādo
fecero laborare morientur vna die
cuncti greges. Vigilancie et dilcōis
Pastores erant i regiōe eadē vi-
gilantes et custodientes vigili-
as noctis sup gregē suū. Vigilā-
tes dicit et custodientes. ut p vi-
giliā ferantur in deū et circūspici-
ant aduersariū et per custodiā des-
cendant ad pplm. Sz heu sicut ex-
cia sapientes cōmutauit i igno-

rantes. sit spirituales et carnales. Nam
de pastoribus dicitur ysa. Omnes in vi-
am suam declinauerunt id est secundum
placitum sue concupiscentie viuunt. Nam
exemplum presentie degnatur in voluptate
petulantie zacharie x. Super pasto-
res iratus est furor meus et super hir-
cos visitabo. Hircus est animal petulans
et fetidum. Hic est pastor carnalis per
inordinationem gule et fetidus per con-
cupiscentiam luxurie. Super tales irascitur
furor domini in presenti sicut patet sepe
in eorum detestabili morte. Sed visita-
bit in futuro quando corpus et animam pu-
niet morte gehenne. Exemplum pa-
storie degnatur in crudelitate tyrannie eze.
xxxiiii. Hec dicit dominus ad pastores
cum austeritate imperabatis eis et cum
potentia. Et sequitur lateribus et
humeris compingebatis infirma pe-
cora donec dispergerentur foras et cor-
nibus vestris ventilabatis in impio et
insolentia. In humeris et lateribus
ostentatio et superbia in ventilatione
cornuum violenta exactio et rapina.
Exemplum solitudinis et vigilantie
degnatur in tepitudine negligentie
naum 3. Dormitauerunt pastores
tui rex assur. Assur interpretatur fac-
tura vigilans ad temptandum id est dy-
abolus qui est factura dei. cuius pastores
scilicet quos sua malitia facit locari
in ecclesia non vigilant per curam sed dormi-
unt per negligentiam vel sub pretex-
tu studii suam petunt absentiam. vel
per ambitum maioris boni sunt in curia
trahunt moram semper tamen volunt sua ex-
fructuare prebendam zacharie xi. O
pastor et ydolum delinquens gregem.
Et sicut dicit apostolus scimus quod ydolum
nichil est et ipsi in ecclesiis nichil faciunt

et nichil sunt nec cantant nec serui-
unt ipso. Hii vero non pascunt exemplo
¶ Vide 3o quod prelatus dei debet pascere sub-
sidio et hoc tripliciter. scilicet temporali. Ihe. 3.
Pascet unusquisque eos qui sub ma-
nu sua sunt. Cum enim terrenam substantiam
secundum gregorium plus quam oves dili-
git meritum pastoris perdit. Corporali
iohannis x. Bonus pastor animam suam dat
pro ouibus suis. scilicet ingruente necessitate
mors corporalis sustinenda est pro sub-
ditorum salute sicut dictum est supra
exemplo benedicti ihesu et petri. Spiritua-
li amos 3o. Quomodo si eruat pastor
duo crura de ore leonis aut extre-
mum auricule. sic eruentur filii
israel qui habitant in samaria que interpre-
tatur custodia quod pastores custodi-
entes subditos suos per suffragium
orationis eos eruere possunt a potestate
demonum primi regum xvii. Pascebat
seruus tuus gregem patris sui et veni-
ebat vrsus et leo et tollebat arietem
de medio gregis et sequebar eos per-
cutiebam quod et eruebam eum de ore le-
onis. Sed prochdolor non pascunt pas-
tores ipsi in subsidio quod sicut in pre-
legata auctoritate ysa. 1. dicitur. O-
mnes ad auaritiam declinauit a
summo usque ad nouissimum loquitur de
pastoribus. Exponat aliter qui voluerit
ubi nichil excipitur nichil relinquitur
ab hac malignitate exceptum a sum-
mo usque ad nouissimum. Ille enim
caput languidum fuit ydolum et non
pastor rapinam auaritiam symoni-
am in omnes status sua mala exem-
plaritate propagasse videtur usque
ad nouissimum plebanellum. Quia
enim spoliauit omnes a subiectis spo-
lia rapere didicerunt. Hic igitur ca-

pidi nō pascūt subsidio tpali q̄ fures
sunt et latrones eze. xxxiiii. Lac co
medebatis et lana opiebamini.
qd̄ crassū est comedebatis et gre
gē meū nō pascebatis. Ecce furtū
manifestū pauperibus cibū subtra
he. bnardus. Conceditur tibi si alta
rio servias ut de altario vivas. nō
ut de altario luxurieris et compa
res tibi frena aurea et sellas depic
tas. quidquid enī preter necessariū victū et
vestitū accepis sacrilegiū est fur
tū est rapina ē. Non corporali q̄ st̄
occisores zacha. xi. Pastores oc
cidebant et non dolebant et venū
dabant ea dicentes bndictus dn̄s
divites facti sumus. Occidūt ad litt̄am
sepe et si nō manu ppria tn̄ aliena
et si non gladio tn̄ lingua et cō
silio. Et sepe ad litt̄am occidūt aīas
dantes mala consilia et nō curā
do aliquā surgē de lecto vel de mē
sa ut ministrent pauperibus sacramen
ta parū curantes de aīa multū cu
rantes hr̄e tpalia. Non spūali
q̄ sūt proditores Jeremie ce.
Quis filiis mei quis sustinebit
me. Et quis ē iste pastor q̄ resis
tat vultui meo. In hoc enī vultui
dn̄i resistūt q̄ eius voluntatē et p̄cep
ta nō faciūt. Vz alit̄ vellet sibi resis
ti dn̄s a sacerdotibus s. ut occurrerēt
sibi sicut moyses resistebat sive
dn̄i p salute ppli. Isto enī modo
pt̄ exponi vbū p̄missū ubi desper
tine dicit dn̄s. Et q̄s ē iste pastor q̄
resistat vultui meo. Quasi dicit
faciet iste me revocare snīaz ira
cundie sup subiectū pplm. occur
rendo m̄ cū maleficiis lascivie. cū cō
messacōibus gule. cū pōpa supbie

cū cura sue ptele cū fuga ecclie cū
p̄pario lingue quā debet in officiū de
bitū psolvē. Nec enī sūt ista suffra
gia quibus de manu pplm liberabit
Nonne g° isti sūt veri proditores q̄
nō militāt ymo fugiūt de plio. Sti
pendia pugnātiū accipiūt et emer
gente pugna fugiūt. ymo qd̄ peius
ē adūsariis ad depopulandū se iū
gūt iohis x°. Mercenarius et q̄ nō ē pas
tor vidit lupū venientē et dimit
tit ce. Hec aūt rephensiones solū
contra eos ferūt qui illa agūt. Nā
pastoris officiū scm̄ est et optimū
Est enī ppli reductiuū in dm̄. Primo
quidē scdm multiplicē metapho
rā que de eis ī sc̄ptura scribit. s. ar
chitecti. agricole pastoris fideius
soris medici speculatoris ducis pn̄
tis et nutricis. Primo pontificale
officiū sub methaphora architecti
describit apt̄s eruditoēz credibiliū pma
ad cor. 3°. Ut sapiens architectus fun
damentū posui. Quot enī st̄ lapides ī
edificio tot sūt articuli fidei ī aīo in
quo hītat xp̄s tanq̄ ī templo suo ad
eph. 2°. Superedificati sup fundamētū
aplorū et pphaz ipo summo angula
ri lapide xp̄o ihū ī quo oīs edificacō
constructa crescit ī templū scm̄ in
dnō. Postea dicit xp̄m habitare per
fidē in cordibus nr̄is. ac p hoc sicut
se habet edificator ad edificiū sic
et sacdos ad pplm ī fidei veritate
fundandū et pmouendū. Scdo sub
metaphora agricole apt̄ plantacō
nes virtutū quas irrigare debet
p documenta sc̄pturarū pma ad
cor 3°. Ego plantavi apollo riga
uit. Hi enī ppls ecclesiasticus or
tus ē et padisus plantatus et virēs

ꝑ m̄l' informitatē virtutū nr̄e īfor-
mator plebiū in doctrina morū
dicitur agricultor designat⁹ ꝑ ho-
minē primū quē posuit deꝰ ī ꝑadi-
so ut operaretur et custodiret illū
¶. Tercio sub metaphora pasto-
ris ꝓpt solitudinē oīum iohīs x.
Qui intrat ꝑ ostiū pastor ē oīu-
ū. Et de hoc satis dcm̄ ē supra. ¶.
Quarto sub metaphora fideius-
soris siue aduocati ꝓpt īteruencō-
nē precū ad dn̄m et oblacōēm sui
hebreorū v°. Oīs pontifex ex hoīb⁹
assūpt⁹ pro hoīb⁹ constituitur ī
hiis q̄ sunt ad dn̄m ut offerat dona
et sacrificia pro pctīs. Agit enī pō-
tifex causas hoīm apud deū ut ad-
uocatus. Agē etiā debet causam
dei apud hoīes sue cure cōmissos
3° reg̃ xx°. Custodi virū istū q̄ si lap-
sus fuīt erit aīa tua ꝓ aīa illius
Circa qd̄ ē fideiussor ꝓu̇ʳ vi°. Si spo-
sponderis pro amico tuo defixisti
apud extraneū manū tuā. Quīto
sb̄ metaphora medici ꝓpt curacōēz
plagarū hostiliū qd̄ insinuat ꝑa-
bola illius qui incidit ī latrones
luce x°. Ubi samaritan⁹ alligans
vulneā eius īfudit vinū et oleū
designans ꝑissimū ihm̄ et eos q̄
tenent eius locū in medela vicio-
rū iacobi v°. Infirmatur qs ī vob'
inducat pbr̄os ecc̄e et orent su-
per eū vngentes eū oleo scō ꝛc.
¶. Sexto sub methaphora specu-
latoris ꝓpt ꝑnūcia cōēz īminen-
ciū ꝑiclorū ezel' 3 et 32°. Fili hoīs
speculatorē te dedi domui isrl'. De
quo etiā consequēt' adiūgit. Nec
si disc̄nia ꝓplis annūciare neg-
lexeris sanguinē aīarū illarū de
manu tua requirā. ¶ Septīo sub me-
taphora ducis ferentis vexillū ad
repulsionē hostiū instar illi⁹ no-
bilis machabei ꝑ' macha 3° q̄ idu-
it seloricā sicut gigas et ꝓtegebat
castra gladio suo. Sest enī ecc̄e
q̄ est terribilis ut castrorū acies
ordinata cant' vi et deputatur ad
custodiendū lectulū salomoīs q̄ sex-
aginta fortes ambiūt ex fortissimis isrl'
tenētes gladiū et ad bella doctissi-
mi cant' 3 ¶ Octauo sub metha-
phora ꝑntis ꝑ' cori' iiij dicit apls
in xp̄o ihesu ꝑ evangeliū ipse vos
genui. Circa methaphora ꝑris. Audi
methaphorā mr̄is. gal' iiij. Filioli
mei quos iterū ꝑturio donec xp̄s
formetur ī vobis. Quod dulcis affectus
pastoris debet ēē ad subditos ī q̄
caritate vtriusq̄ ꝑntū vnit affectus
¶ Nono sub metaphora baiule vl'
nutricis que ꝑpatū cibū tribuit ꝑuu-
lo ipm̄ portando debilē vel mamil-
lis lactando ꝑma cor' 3°. Tanq̄ ꝑuu-
lis in xp̄o lac vobis potū dedi nō
escā. Idem alibi tanq̄ si nutrix foue-
at filios suos. Circa habuisti noue
metaphoras quib⁹ pontifices et
pastores aīarū in suis officiis com-
ꝑantur. Has silitudines bn̄dictus
ihs suo bn̄dicto ore describit et si-
bi conuenire ī ꝓphis ꝑ spm̄ scm̄ an-
predixit. Primo ī ꝑabola edificato-
ris qui edificauit domū suā supra
petram. et se architectū ondit pe-
tro dicēs. super hac petrā edifica-
bo eccām meā. Ihs ē agricola ī fi-
gura seminantis. Ihes⁹ ē pastor
ī ꝑabola pastoris. Ihm aduocatū
describit ioh' ꝑmo. Aduocatū hēm⁹
apud prēm ihm xp̄m iustū. Hoc of-

ficiū valenter exercuit9 ē ihesus ī orto
ī plixa orōe quā fecit ad prēz ioh xvii
Medicus fuit ihs ī pabola vulnerati
q̄ incidit ī latrones. Medicū se vo
cat ī vocacōe mathei. Non ē op9 ī qt
valentib9 medicus s; malehītib9 ma
th ix. Qd' eciā appet ī oib9 lanis q̄s fe
cit. Speculatorē piissimū et vigilā
tissimū se ōndit ihs ascendens ihrm
qm̄ predixit ciuitatis excidiū. sup quā
sacrilegā prius ihs assūpsit lamētū
luce xix. Ducē se ōndit cū clamauit
si quis vult venire p9 me abneget
semetipm̄ 7c̄ math x. Qui et fc̄o mō
strauit qm̄ ipe dux ihs ī pma cōmi
sit acie cū demone qm̄ math quar
to ipm̄ supauit ī teptacōe. Sz q̄ mar
te qm̄ illū debellauit in cruce. et baiu
lās sibi crucē inqt ioh xix exiuit ī eū
qui dicitur caluarie locū. Piissimū pa
trem se ōndit ihesus ī recepcōe pdi
gi filij redeūtis ad prēm luce xv. Te
nerrimā se ōndit ihs sub metapho
ra galline q̄ cū suis pullis īfirmat
Quociens inqt volui cōgregare fi
lios tuos q̄madmodū gallina sub a
lis et noluisti math xxiii. Nutricē
sollicitā se ōndit ihesus ī multipli
cacōe panū tam q̄nq; de ordeo q̄ sep
tē de tritico. vbi et discrecōez īnuit
nutrimenti. math xiiii et xv. m' vi
et viii. Sz nutricē īpscrutabilis a
moris tunc maxīe se ōndit qm̄ nos
corpe 7 sanguīe suo cibauit. Vade
ergo pastor eius viciie et tu fac
silr. Sz mlt'plicatis ruinis ī edifi
cio et artificis debilitata manu. mlt'
tiplicatis herbis malis ī agro et mlt'
tis defcib9 culture laxato ambulā
tib9 gregib9 p deuia et pastore neg
ligēte ī cura mlt'plicatis debitis

ī plebe cōmissa et ī fideiussore deficiēte
de thezauro apostematis vulnerib9 in
īfirmis et ipo medico cū eo pariter īfir
mato vallatis castris scōrū multiplica
tate hostiū et speculatore deosculato fcā
strage ī plebe fideliū et duce ducto cap
tiuo mortuo prē 7 filius orbatis pdi
tante mr̄e et paciente aborsū in nu
trice exsiccatis mamillis ut nō infe
rant cibū sed sepe venenū nouos
adiutores misit dn̄s pplō suo mise
racōis viscera sup ipm̄ effundēs du
viros v'tutū scōs religiosos quos ī
oib9 supdictis ī scīs pmis prib9 et
acie eius cōnumeratū fecit ī oib9 pre
missis virtutib9 tam ī se q̄ ī pplis
refulgē qd' et adhuc p ipo2ū veraces
imitatores non desinit misericordi
ter opari ī pplis. Sz defle mr̄ eciā
tuā defectiuā labē quā īnuosā mlt'
titudinē tam cleri q̄ ppli īcurristi
Nā trāsgressionū tuarū mlt'itudo tū
tū in tue religiōis aere causauit
epidimiā vt sancta religio t' sana
ad tuā medelā misericordit' a pio ihu
pmo pastore emissa de celo ex tue cō
uersacōis consorcio sit īfecta et q̄nto
purior de sublimi celo descendit tanto
tue īfectōis exalacio magis eius īti
ma corrupcōis viao penetrauit.
Plena vocē tuā infirma sponsa ī
eiulatū et fletū quia quos a spon
so tuo ihu efficacissimos recepisti
medicos. opt'et te curare de qua
non habes medicina ipos curare
īfirmos. Quorū tanto magis est
dolorosa plaga q̄nto ad similitudinē
xp̄i formis vite eorū creati fuerant
delicata natura iā quasi in eor
offensis pōpis auaricijs curiositati
tib9 discordijs et discursib9 vanis

iustificata videtur. mltorū malicia
clericorū typo ihrlm q̄ sororē suam
samariā ydolatrā et ipiā iustificas-
se dicitur p prophaz ezechielē. Exurge
g° mr̄ ecciā teipam cito et istos re
forma et ad dilcm̄ ihm pijssimū spō
sū amorosa et contrita emitte sus
piria vt te totā collapsā ad gracialita
tē statū sua īfinitissia pietate ele
uare dignetur. Reduc ad mentē
tuā priores prēs tuos veros qz pas
tores petrū dico et paulū vtrūqz io
hēm et ceteros aplōs xpi m̄ēs et
doctores qz eorū pfectio interijt et
ipsā conspiciens a longe p ipa pdi
ta cū iob xxix assume lamētū et
dic. Quis michi tribuat ut sim iux
ta menses pristinos scdm dies q̄
b9 deus custodiebat me qn̄ splen
debat lucerna eius sup caput meū
et ad lumē ei9 ambulaui ī tene
bris sicut fui ī dieb9 adolescencie
mee qn̄ secrete de9 erat ī tabna
clo meo. qn̄ erat omps mecū et ī
circuitu meo pueri mei etc. Et to
tū illud caplm assume ī lamen
tū pdicōis dolorū tue pfcōis anti
que. Et caplm sequēs scilz 30m qd
incipit. nūc autē derident me iu
niores tpe etc. assume ī fletū et la
crimas p tua trāsgressione ṗnti
p cenia ex deformitate vite et tuo
rū p̄sidencium a sectis erroneis
iuuenib9 et lasciuis eciā mlti
plicat9 derideris. si forte videat
sponsus tuus te haberi cōtēptui
et reformet te ppt nomē scm̄ suū
qd tuo malo exēplo ī gentib9 est
pollutū et reducat te ad pasto
rē et epm̄ ihm dulcissimū sponsū
tuū vita et morib9 imitandū ī

tota multitudiē sicut et p ipi9 ihu bn̄
ficiū facit in paucorū virorū spualiū
paucitate. Quos ñ tibi dn̄s quasi p
pauca semina reliquisset quasi sodo
ma fuisses ī abissū lasciuia et gomor
re silitudinē demonstrasses. Jdz p eos
exibit pastor ihs semen grē iterū se
minare. De fatigacōe et lassitudiē
xpi et q nudis pedib9 incessit ipe
et apli eius et de conuersiōe sama
ritane ī qua exponit totū illud euā
gelium. Jhesus vigor lassatus. caplm. vm

Pastor iste ihesus ciuitates et castel
la circuiēs nō tm̄ mltorū equorū
apparatu discurrit sed nudis pedib9 pe
dester ambulat. nō baculū nō auri
non pecuniā in zona. sed longa iti
nera faciens. estu ymbre defcū cibi
et hospicij pluries fatigatur q̄ ē vigor
et fortitudo virtutis utpote sup oia
bñdictus deus. Jā memorare aīa mia
ad lassitudinē bñdictu ihesu cū mlta
ta cōpassione ruminādas ī corde qd
dcm̄ est sup̄ de fuga ipi9 ihu ī egip
tū et reditu septēnis ihu pueri ab
egipto. Et qō veniens a galilea ad
ad iohēm p longū vie spaciū solus va
dit pedest et paup. Dilit et ī oib9 iti
nerib9 suis diligent attende q nūq
legis ipm̄ vsū iumento nisi cū veni
ens ī ihrlz ad reformandū regnū
glē per soliū sue crucis ut rex recipi
voluit. et humilitatis mgr ppt myste
riū et exemplū azina et pullo mo
dico vie spacio fuit vsus. Hec autē
est scōrū snīa quā expresse ondit
euangelica lrā. Vn̄ crisostom9 sup
iohēm sup illo verbo. Jhesus fatiga
tus ex itinere. xps ergo ī samariā
accedens facilē et deliciosā vitā ab
iciens laboriosam sequēs nō sub

singulis utitur sed ita difficulter incedit ut ex itinere fatigetur erudiens nos ita a superfluis alienos esse ut multa nimia abscindamus a nobis. Et hoc ewangelista ostendit dicens. Ihesus ergo fatigatus ex itinere. Quod nudis pedibus iverit ambrosius in libro de fuga seculi. Ihesus discipulos sine calciamentis et pecunia misit ne secum terrena portaret. Iheronimus etiam ad eustochium. Moyses et ihesus naue nudis in terram pedibus iubentur incedere et discipuli sine calciamentorum onere. et vinclis pellium nudi ad predicacionem ewangelii destinantur et milites vestimentis ihesu sorte diuisis caligas non habuere quas tollerent. Nec enim habere poterant dominus quod prohibuerat in seruis. In hiis ostendit iheronimus ihesum et apostolos nudis pedibus ambulasse ad literam debere intelligi. Idem quoque ad geminianum de monogamia. Discipuli toto orbe non esse in zona non virgam in manu nec caligas habuere in pedibus. Item crisostomus in ultima omelia super mathe. Apostoli unica tunica induti et discalciati circuierunt et omnes superauerunt. Item idem omelia xxxii dicit xpus apostolis. numquid aliquid defuit vobis cum misi vos nudos et discalciatos. Eusebius etiam libro ecclesiastice historie in laude origenis sic ait. Sed omnia vero precepta ewangelica et voce saluatoris summo amore et studio implendas esse censebat quibus precipitur duas tunicas non habendas neque calciamentis utendum neque de crastino cogitandum. Et paulo post. Denique et multis annis traditur absque omni calciamento nudis incessisse vestigiis. Ex quibus patet quod origenis fuit sententia et multorum doctorum xpum sine calciamentis iuisse et idem

mandasse apostolis. Nec obstat contra hoc quod aliqui peruerse adducunt verbum baptiste dicentis cuius non sum dignus corrigiam calciamenti eius soluere. Consideretur textus et glosa et aperte videbitur. quod iohannes ibi verbis misticis et parabolicis utitur cum xpum dicit habere in manu ventilabrum et securim. Apparet quod sicut per hoc intelligi vult districtionem futuri examinis. sic per calciamenti corrigiam misterium incarnacionis. Glosa. calciamentum incarnacionis misterium. corrigia misterii ligatura et multa similia de quibus transeo. Alias etiam modus est loquendi hominis respondi altius se humiliare volentis quod sit indignus minimum seruicium sibi facere quod in corrigia calciamenti ostendit. Et quod non intendit asserere xpum calciatum incedere patet ex hoc quod sicut claret consideranti textum mathei. hoc testimonium fuit antequam xpus veniret ad baptismum et tunc iohannes non recognoscebat eum quo ad faciem corporis et amictum sicut dicitur ioh primo et ita nesciebat utrum nudis pedibus vel calciatus incederet. Et si quis adducat quod angelus dicit ad petrum. calcia te caligas tuas ac per hoc quod petrus et apostoli non fuerunt discalciati. audiat bedam super hunc locum in originali dicentem pro caligulis vel caligis ut quidam habent grecus habet sandalia. Et dicuntur a callo pedum vel quasi a colligando. Hoc enim genus calciamentorum in ewangelio legitur apostolis fuisse permissum. Hec beda. Cui etiam consonat papias gramaticus dicens Caligae vel caligule id est sandalia dicta sunt a callo pedum vel a colligando quod ad pedes ligantur. Hic

ergo patet quod xps nudis incessit pe-
dibus. Licet autem multas fatigaco-
nes habuit ihs tamen ex puersitate
inpugnancium quam ex ruditate sequen-
tium discipulorum quam aliorum qui tardi erant
ad credendum et rudes ad intelligendum
et sepe ex grossicie improuidi ad obse-
quendum et compaciendum secundum teneri-
tudinem sue complexionis et affligen-
tis laboris singulariter tamen eius fati-
gacio litteraliter exprimitur iohannis 4°
Ubi legitur ex itinere fatigatus corpora-
liter. Et ex fatigacione illa alia spiritua-
lis potest intelligi ex labore quem habuit
in conuersione samaritane. Ubi gratia
huius fatigacionis illud ewangelium
transcurramus in quo singulariter quatuor
demonstrantur exemplo. Itineracio labo-
riosa in principio. Collacio graciosa in
mulieris obsequio. Informacio virtuo-
sa apostolis ostensa de spirituali cibo. Predicacio
fructuosa samaritanorum conuersio. ex
ciuitate illa multi crediderunt etc. C.
Attende fatigacionem conflictus boni ihe-
su cum samaritana que significat uel generaliter
ecclesiam de gentibus uel specialiter quam-
libet animam in quo septem ictibus percus-
sa a xpo. in septimo ictu relicta ydria
mortua est peccato. Et licet sex gradibus
usque tunc cum aliquali resistencia sp...
in suo deficiendo malo in xpo bonitate
procedebat. tamen in principio quasi hostem al-
loquitur. xps ergo sic artificiose contra sa-
maritanam pugnat et ipsam expug-
nat. Nam primo petit obsequium. secundo
promittit beneficium. tercio explicat igno-
ranciam. quarto aduocat eius virum
quinto aperit secretum. sexto declarat
dubium. septimo manifestat seipsum
E contra mulier spiritualiter intelligen-
do de puteo mundane malicie vole-

bat delectacionem haurire per ydriam concupiscencie.
Unde licet autem voluit haurire aquam de pu-
teo quam et non dedit xpo petenti sed que-
stionem reddidit sicienti. Primo ergo venit
haurire. Secundo noluit dare sed quasi
emulum et hostem ipsum appellauit iude-
um. In 3° iam in reuerencia tussiens vocat
dominum. In quarto iam liberalem attendens
petit dominum. In quinto iam in veritate pro-
ficiens dicit verum. In sexto iam suam inqui-
tatem cognoscens magnificat ihesum
prophetie donum. In septimo ad xpm iam
sursum tendens nominat xpm. In octa-
uo per manifestissimam bonitatem ihesu
qua limpidissime et clarissime primus
ihs seipsum expressit dicens. ego sum qui
loquor tecum. statim mulier deficiens in se
ipsa et tota in xpm transiens in figura mun-
di contemptus sitim non curauit pute-
um despexit et ydriam reliquit. Et iterum
facta apostola in ciuitate veniens prudenter
et sagaciter xpm predicauit et iam
eius amore ebria delectatur sua ma-
nifestare peccata ut xpi posset gloriam
predicare. Unde et origenes dicit Et se-
re quidem quasi quodam apostolo ad ciues
utitur hac muliere adeo eam inflammans
per verba ut amphora dimissa iret
in ciuitatem relatura conciuibus. Reli-
quit ergo ydriam suam mulier non cu-
rans de corpore atque viliori propter uti-
litatem plurium. Interest quoque nimia
omissis et neglectis propriis satagere
ad impertiendum aliis de commodis ac-
quisitis. Et crisostomus. sicut apostoli vocati
dimiserunt rethia ita hec dimisit
ydriam et exequitur ewangelis-
tarum opus et non vnum tantum vocat sed
integram ciuitatem. Augustinus 83 questionum.
Ydria relicta ydria discessit mulier
non negligenter preterendum est ...

dria enim amore huius seculi signat id est
cupiditatem quia homines de tenebrosa pro
funditate cuius ymaginem puteus ge
rit. hoc est de terrena conuersacione hauri
unt voluptatem. Oportebat ut christus se
culo renunciaret. Jdest super iohannem. Dicit
quod cupiditatem et premisit annunciare
veritatem. Discant ergo qui volunt euan
gelizare ut ydriam ad puteum premittant.
Vide ergo quod euangelica perfectio per christum
data est mulieribus. Insulenter preter ist
ri ergo quod contra christum pugnant qui mu
lieres a via paupertatis alienant ac
si christus fuit incipiens et nesciuerit hanc
eorum stultam prudenciam quod mulier est
fragilis et ideo ut dicunt sibi paupertas
non conuenit. Errauit ergo ihesus magda
lenam et martham ymo et suam dignissi
mam matrem faciens paupertatem euan
gelicam obseruare. Non habuit consili
um ihesus sapiencia patris nec eius successor
petrus spiritu sancto plenus cum sapientibus
viris. Nam cum consilium paupertatis de
dit ihesus dicens. math. Omnis qui re
liquerit etc. centuplum accipiet etc. non
excepit inde mulieres. Nec actuum cum di
citur erant possessores agrorum et do
morum etc. non excludunt ibi mulieres
cum tamen capitulo sexto ostendantur multe fu
isse ibi super quarum regimen sunt septem
dyacones constituti. Has predictores
igero contra prudenciam carnis que
nostris tamen inundauit temporibus. ut perfectionem
euangelice paupertatis quam beatus
ihesus per suum signiferum franciscum in
mundo renouauerat in sexu mulie
bri in beatissima claram et secundo ordine suo
sic exsufflauerit de medio. ut scilicet
regulam quam signifer sanctus franciscus
ediderat abstulerit eis etiam repug
nantibus diu. Nec mirum si dyabolus

nunc volens destruere perfectionem euan
gelii fecit eos a muliere incipere suam an
tiquam victoriam memorantes. quia et iam
in ipsis carnalibus usus paupertatis euan
gelice tamen effugit ut iam non possit aliqua
tergiuersacione celari. quod hii qui mulieres
paupertate euangelica priuauerunt
eam pro viribus odientes parum vel nichil
volentes de usu in suo tamen volunt falso
nomine gloriari. Sed et mulieres paupercu
las quas vocat christus dominus ad perfectionem perfecti
non desistunt timentes confundi si eis
acciderit quod dicit phariseis. quia publica
ni et meretrices precedunt vos in regnum dei
Unum et eciam quod aliarum paupertatem seruare
voluerit videntur horrere qui in eorum ope
re facto eorum transgressio denudatur
Et est ista horrenda malicia ne parum
vel nichil perdit ~~pdit~~ professionis in nomine non
posse perfectionem in aliis sustinere. Hec pro
malicia huius temporis sub qua amare
gemo sint dicta. Sed nunc ad samarita
nam redeamus processum. Ad literam enim fa
tigatus ihesus petit bibere mulieri sed
sicut augustinus dicit sue salutis auidus
eius fidem magis bibere potabat. Jnquo
significat quod nostra temporalia petit nos relinquere
quo ad perfectos vel largiri distribuere quo
ad alios ut per hoc possimus sua spiritualia
accipere temporalium amore sublato. Felix mer
cator christo dare nostra vicia reliquendo
et eius virtutes accipere. felicior possidere
celestia pro terrenis. felicissima possidere
christum pro nobis. Ad hunc finem conflictus
ihesu samaritanam adduxit. Unum in secundo
conflictu celestium preeminenciam aperit sub
typo aque viue que sanat. dum fiet in
eo fons aque salientis in vitam eternam
Jste cunctarum dum quis plus bibit ex eis
fit magis ydropicus plus sitit. De his vim
dixit mulier illa christo loquens. Nec

inquit in quo haurias habes et puteus
altus est. ydria hauriendi concupiscentia est pu
teus voluptatis vorago. Ve pauper ihesum non
habes in quo haurias quia nulla in te concu
piscentia nulla avaricia nulla superbia. Has
malas ydrias quas non habes mones non re
linquere. Ve tu melior es antiquis patribus
qui aquas vite nequiuere donare. Atten
de etiam quod viva aqua secundum augustinum est illa
sola que fluit continue sue origini iunc
ta quod per gratiam gratum facientem signatur
que sola sue origini spiritui sancto est iuncta
hoc est donum dei quod unicum est in spiritu sancto
ymmo sine tota trinitate quod nos optat
scire ihesus et ab ipso peti ut donet si
tienti. Unde origenes. Nam quasi quoddam
dogma est nemini accipere divinum donum
ex non querentibus illud. Ipsum enim salvatorem
iubet pater poscere ut det illi secundum psalmum. Pos
tula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam. Et
ipse salvator ait petite et dabitur vo
bis. Et ideo signanter dicit. Petisses et
dedissem tibi. hec origenes. Unde et sub le
vata mulier aquam petit licet adhuc
carnaliter sapiat. Pete tu anima mea
a ihesu salvatore tuo aquam vivam spe
ciem ut non sitias voluptatis lutum et
tuam concupiscentiam haurire festines. Sed
quia carnalis mulier non capit spiritua
lia dona virum ihesus advocavit qui eam
ad intelligenciam vel intelligibilia sub
levet. Virum secundum augustinum vocavit intel
lectum illuminatum. Hic enim est vir anime
portio superior significata per virum. sed
hunc virum non habet qui xpistum non novit
ipse enim est lux vera etc. Confitere tu anima
mea cum samaritana si forte erravisti
quia virum non habes ut a ihesu edoc
ta quinque sensus te adulterantes cog
noscas et sextum quem ex eis concepis
ti errorem adhuc peiorem adulterum re

cognoscens ut ad septimum ihesum totam men
te perveneras. Aliter potest dici quod hec mulier
habuerat quinque viros et tunc virum non
habuisse sed adulterum esse convictam quia ista
erat invalida et mollis quasi per viris
utitur quinque sensibus nichil ultra cognos
cens. Sed tunc est adulterata cum convalescente
intellectum erroneum format ex eis. Ali
ter etiam pro synagoga potest dici quod quinque
libros moysi viros habuit sed falsas tra
diciones et adulterinas plantaciones pha
riseorum recipiens declinavit a viro.
Vult ergo ihesus dicere mulieri quod intellectum illu
minato audita percipiat et tunc aquam postulan
accipiet. Desinit augustinus dicit 83 quo
num. fortasse ut in intellectibus indicaret
quinque corporis sensus quinque virorum nomine
designari posuit quinque carnales visiones
que supra in lectione patent. Dextra visione no
minat xpistum sed quod futurum expectat ad
huc nec presentem agnoscit. In sola septima
ihesum accipit virum sponsum relicta ydria
et annuncians xpistum. Ad literam autem attende
quod mulier auditis malis suis non
turbacionem sed confusionem accepit. Unde et
illum quem vocavit prophetam de salubri quas
tione appulsat. scilicet de orationis loco. Dam
mea vide quod primum confusionis bonum
est scire quid et in quo et quo ores. Non
in monte reputacionis tue non in templo
superstitionis et fame sed in spiritu fervten
tis amoris et in veritate fidei illustran
tis. Hii sunt veri adoratores quos querit
qui in spiritu et veritate adorant. In spiritu id
est in plena conformitate voluntatis
ad ipsum. Qui enim adheret deo unus spiritus est.
In veritate illuminate racionis ut non dubites
ipsum super facere quod melius est. Hoc est quod
iacobus dicit. Postulet in fide nichil he
sitans. Ad literam autem xpistus respondit quod omni
opportune quod neque in monte illo ubi sama

ritani dominum adorabant quasi localem nec in
Jherosolimis ubi adorabant dominum iudei in ce-
rimonialibus observanciis sed in spiritu id est
in fide quod deus est ubique et spiritus est et veri-
tate id est nuda revelacione cognicionis eorum
que in figura testamenti veteris sunt opera-
ta. Licet autem super iudeorum et samarita-
norum adoracionem elevare mulierem in-
tendat prefert tamen iudeos samaritanis
in cultu veri dei. quod iudei verum deum per le-
gem cognoscebant. samaritani vero deum
et ydola sociabant. In hoc eciam prefert
iudeos quod salus id est ipse ihesus salva-
tor gentium ex iudeis est ortus. Vel secundum ori-
genem. Per samaritanos signantur here-
tici circa scripturas qui nescientes quid cre-
dunt suas fictiones adorant. Per christum autem
et suos cum quibus seipsum associat signa-
tur cognicio veritatis fidei que ex dictis
iudaicis in literis apostolorum venit catholicis.
Dicit autem in spiritu et veritate adorare di-
citis. scias quod messias in mente tua
venit et audies illum clara voce dicentem
ego sum qui loquor tecum. Quam bonum fruc-
tum fecit christi disputacio nam statim hec
mulier relicta ydria tota inflammata in christum
avolavit a mundo. Tercia pars huius e-
vangelii est formacio virtuosa. Ubi
attende tria que christus fecit. Primo ostendit
suum inestimabile desiderium de salute
peccatorum. Secundo ostendit abilitatem ipsorum. Tercio
ostendit mercedem predicatorum. Suum desi-
derium apte declarat quia discipulis
ipse manifeste respondit ego cibum habeo
manducare quem vos nescitis. Super quo
dicit theophilus. Considerandum est quod cibos
ab aliis oblatos dominus suscipere solebat
non quod alieno ministerio indigeret qui dat
escam omni carni. sed ut deferentes meritum
consequerentur. Dilit formam tradens scilicet
non erubescere paupertatem nec grave puta-
re ab aliis nutriri. Non enim et necessarium est

doctoribus alios hortatur predicatores ciborum
ut ipsi de nullo timentes ubi ministracionem
perciunt sollicite. hec ille. Aliam autem pos-
sumus dicere quod cibo humanitatis nature indige-
bat et tanto plus nobis quanto delicacior et
pauperior erat. Non est ergo mirum secundum augustinum
si mulier non intelligebat aquam. quia ecce
discipuli non intelligunt escam. Sed qui bibere
mulierem appetebat comedere multitudinem
Inestimabilis dileccio nostre salutis flagrans
in corde ihesu. Nam lassatus ex itinere estu fer-
vente ieiunus et sitibundus in hora sexta
siciens fortiter non videtur bibisse nisi mu-
lieris fidem et quasi ex eius conversione re-
frigeratus in animo sitis sui corporis non cu-
ravit angustias. Sed et nunc rogantibus
discipulis ex compassione discreta ad ma-
gistrum lassatum respondit se desiderare pro
cibo conversionem populorum quos mulier tra-
hebat ad ipsum. Meus inquit cibus est ut faci-
am voluntatem eius qui misit me. Unde origenes
ydoneus cibus filio dei cum actor paterne vo-
luntatis efficitur. hoc velle in semetipso
prestans quod erat in patre. Solus autem filius
perfecti operis paterne voluntatis est capax. ce-
teri vero sancti nil preter divinam peragunt voluntatem
qui dixit. meus cibus est ut faciam etc. Propter
enim eius cibus efficit ut perficiam inquit
opus eius. Ubi si opus dei est racionalis
creatura quam transgressio fecit imperfectam
hanc perfecit filius dei cum ad eam verbum
caro factum accessit. Nam naturam integram
et perfectam omni carentem vicio assumpsit
in quo et omnes electos perfecit. Insuper
si opus dei dicitur impleno voluntatis sue
ipsa solus ex gracia christi et suum defectum perficere
potuit in quo solo nos omnes perfecisse dei
voluntatem dicimus. quod eius suppleat perfeccio
nostras imperfecciones exemit. Quod ergo in nobis
per graciam ipsius cum multis imperfeccionibus inchoa-
tur et fit in ipso solo perfeccione ihesu plena con-

summacione perficiatur. Hic ergo fuit sibi ci-
bus continuus quo ad vixit in natura pas-
sibili carnis ut cum inestimabili cari-
tatis excessu dolendo applicando dili-
gendo serviendo pro nobis deitati
in dei perfectione nostras imperfectiones excludens
nos in seipso redderet plene perfectos secundum
mensuram uniuscuiusque membri sicut re-
quirit dispositio sive locacionis in corpore
mistico quam sibi in seipso ihesus benignus
largitor distribuit. Ergo igitur ihesu fameli-
co de nostra salute opera propria reputantur
quasi perfectum christo nauseam provocant
cuius cibus est ut ipsemet perficiat. Ergo
non dicunt secundum eius doctrinam in omnibus
bene factis servi inutiles sumus et quanto
plus procedunt in virtutis opere tanto magis
ex se vident se opera illa vastare et
sic semper benigno ihesu se in omnibus accusant
deficere. Hii sunt suavissimus cibus ihesu
quos sibi incorporare desiderat et quos
imperfectos perficit in seipso. potest etiam dici
quod opus dei fuit lex vetus quam perficit
implendo et cessare faciens omnibus que in ea
erant perfectis a corporali cultu ipsam in
spiritualem reduxit. Nota quod gradatim dicit me-
us cibus est ut faciam voluntatem eius qui
misit me et post subiunxit ut perfici-
am opus eius quia principalis christi per-
fectio et intencio fuit secundum dei volun-
tatem vivere in altissima operacione virtutum
Et ex hoc consequenter intendebat
opus dei perficere redimendo genus hu-
manum. Opus autem dei precellentissimum
est misericordia qua nos errabundos redux-
it pius. Et miseraciones eius super omnia opera
eius. Et quia hoc est per fidem ihesu christi
ideo iohannis dicit ihesus. Opus dei est ut cre-
datis in eum quem misit ille. Ostendit autem
hic humiliacionem apostolorum ad conversacionem
sub metaphora albescentis mes-
sis. Et quia localis messis quatuor dis-
tabat mensibus de spirituali se loqui in-
tuit dicens. Levate oculos vestros et videte
regiones quia albe sunt iam ad messem. In quo
devocionem apostolorum expressit. Dicitur enim
messis quando maturescere incipit albedinem
ostendit in summo maturacionem et postea recon-
datur in horrea sic et accessus devotorum
apostolorum ad dei verbum audiendum signum est
desiderii conversionis ad deum. Sed heu quia
pro defectu verorum predicatorum verificatur
illud luce x. Messis quidem multa operarii
autem pauci. quia multa est devocio populi et
pauci sunt predicatores veri qui quod dicunt
verbo monstrent exemplo. Cuius devo-
cionis signum est quia populus mala exempla
que vident adhuc non desistunt ad audi-
endum verbum dei accedere. Et licet videant
eos sepe loquaces et vanos et in vi-
ta deformes tamen devoti populi recordantur
sermone salvatoris et verbis sanctis refici-
untur et mala predicatorum non sequun-
tur. O quot sunt verbosi nam totus mundus
plenus est verbis et quasi ad hoc solum vi-
dentur studere religiosi istius temporis ut ad-
discant loqui non facere. Propter quod videtur quod
figurentur per arborem illam cui dominus ma-
ledixit. quia non habebat fructum operum
quem ihesus esuriebat in ea sed folium tantum
verborum. Ex cuius maledictione subse-
cutum est quod folia aruerunt. Prochdolor
iam videmus impletum quia illi qui deberent
esse aliorum exemplar. sicut carentes
fructibus ita deficiunt verbis. Et circueuntes
per domos et plateas loquentes ex hu-
tu itinere loquuntur de mundo de guerris
de partibus de nominibus de trufis de inutilibus
et vanis. Et si aliquem ex verecundia
illorum quibus loquuntur illa quam ab
eis fastidiunt audire inutilia incipiunt
velle loqui de deo satis patet quia ari-
erunt folia quia verba procedunt insipida

parum vel nichil audiencium commotiua.
Hic etiam in eorum predicatoribus accidit.
nam quia eorum dicta cum curiositate et
vanitate sine deuocione et sine vite
ostentacione curant addiscere et populis cu-
riose proferre. Hinc est quod statim apparet
virorem in foliis defecisse. Nam insi-
pide et inefficaciter proferunt et paruam
commocionem in populis faciunt. Et fit eis
digna correspondencia. quia sicut ipsi
non curant in seipsis facere sed populis dicere
sic et populus econuerso in pluribus parum
curat seipsum conuertere sed ab eis inutilia
curiosa audire. Et hinc est quod nunquam for-
te ecclesia dei plures habuit loquaces
et forte vix vmquam pauciores habuit
efficaces quia vanitates predicatorum
vanificant dei verbum adulterantes
vanis curiositatibus parum Christi verbis
et sue passionis doloribus que prope con-
uertunt animas insistentes. Et iam possu-
mus videre quod regiones albescunt quod
populi verba virtutis et spiritus a viris effica-
cibus qui votum Christi in conuersacione sua scrip-
tum portant audire satagunt et pau-
cos inueniunt et inuentos sepe audi-
re non possunt. Quia sicut pseudo
apostoli impediebant paulum qui eorum
questus et vanitates denudabat
in populis sic et predicatores vanita-
tis sue et fame et temporalium cupidi
impediunt homines veros et imitatores
Christi qui nichil aliud querunt nisi salu-
tem animarum et honorem dei. Et hoc
faciunt tamen ex malicia quia obstina-
ti oderunt bonum quam ex erubescencia quod
propter virtutem talium suum vident de-
nudari defectum. Quantum differunt stipu-
la et sagitta electa tantum differre cog-
noscuntur a populis istorum et illorum
verba. Nam horum verba corda pene-
trant illorum vane aerem verberant
horum verba appetitum saciant illorum
nauseam prouocant. Quos bene signat
vana venacio esau qui vane discur-
rens cum arcu et pharetra venacionem
cepit quam non benediccionem a patre habuit sed
eius fastidium prouocauit. Et ideo illo
vagante per deuia atque vana minor
frater matris consilio ad gregem pergit et duos
optimos elegit matri detulit et pelles
detraxit quos mater optime parauit et cox-
it vinum cum cibo addidit filium vestes
primogeniti quas apud se habebat quas
stultus ille nudus ad venacionem rece-
dens dimiserat induit matre habens
pro filio illum quasi extraneum reputans
alterum sic paratum ad patrem misit. Hic
patrem refecit vestimentorum odore patrem
allexit. Et dum esau vagatur per deuia
ad querendum que generent patri fas-
tidium. minor iste suis indutus vestibus
primogeniture benediccionem accepit quam fa-
tuus ille credebat se possidere temporis etate
non professionis virtute meruisse debuerat
quod pro cibo lenticule rufe primogenita ven-
diderat abstinenti. Attende lector et per
ea que vides et palpas expone figuram.
Quia vanus venator iam primogenita
pro gula vendidit et occupatus est deui-
is in sola quasi antiquitate confidit quod sit
de altis parentibus ortus quorum tamen huius-
modi est filius degener sed supplan-
tabitur a minori qui benediccionem non an-
tiquitate sed pura imitacione querit
et benediccione recepta a patre maiorem
seruituti debite subiugabit et profectio
operis clarificabit figuram. Sed redea-
mus ad textum. Leuate ait ihesus oculos
vestros et videte quasi diceret. Soli illi
qui oculos mentis leuant verba mea de-
bite ponderant et illi soli messem populorum

rum et albescere cognoscunt et predicatoris
fructum in horreo celesti recondunt. Tales
operarios desiderat ihesus et nos desiderare
docebat dicens. rogate ergo dominum messis
ut mittat operarios in messem suam. Augustinus
super iohannem. In opus ihesus feruebat et
operarios mittere disponebat. Circa 3m
scilicet circa predicatorum premium attende quod xpus predi-
catorum premium ostendit debere esse mercedem eternam non
temporalem cum dicit quod mercedem accipit et congregat fructum
in vitam eternam. Et per hoc distinguit va-
nos predicatores et veros et addit ut
et qui seminat simul gaudeat et qui metit.
Quia prophete seminantes xpi aduen-
tum in prophetiis et gaudent cum apostolis
qui in xpo ihesu receperunt promissa. et pro-
missa completa sunt. nec seminantes
patriarche et prophete vel metentes apostoli
sunt mercede priuati. Unde et hic dicit
augustinus. Disparis temporis labores habue-
runt. mercedem tamen simul accepturi vite eter-
ne. Unde inuidia procul est a sanctis quod me-
tens et seminans simul gaudent
contra consuetudinem temporalis euentus
in quo multum dolet seminans si me-
tatur ab alio. Et hoc sepe contingit
ideo addit quod intendit et adaptat ihesus
commune prouerbium. quia alius est qui semi-
nat alius est qui metit. Quia alius
fuit status patriarcharum alius aposto-
lorum licet idem sit premium. Propter hoc dicit
ego misi vos metere quod non laboras-
tis. Quia perfectio quam messuerunt a-
postoli de obseruacione euangelice vite
utique fuit patriarchis et prophetis predica-
tum temptacionum et martirii onera sunt
eis imposita in quibus laborauerunt por-
tantes onus diei et estus. Quorum la-
boribus tamquam matura messis vita a-
postolica fuit exemplata ut merito di-
catur eis. Alii laborauerunt et vos in

labores eorum introistis. Quia status
perfectionis et aduentus ihesu cum multo labo-
re quasi per quedam semina occultatus
fuit in illis in tempus clariorem cognicionem et
perfectionis secundum quam sunt apostoli introducti. Unde
dicit crisostomus. Ego misi vos metere
quod non seminastis quasi dicat. Ubi
minor labor est maior est delectatio ad hoc
vos reseruaui. Et quod laboriosius fuit
hoc fuit prophetarum scilicet metere semina.
Ubi nota quanta est connexio statuum cor-
poris mistici. quod semper primus status respectu
sequentis habet se per modum seminis
et sequens per modum messis. ut seminantes
reuereantur et diligant et in quolibet
sit sua prerogatiua virtutis. Unde et primus
status se habet per modum radicis secundus
per modum fructus vel insercionis. Et atten-
de et vide quod sicut messis precedit in
suauitate et fructu seminacionem vel in la-
bore et sollicitudinis perfectu sic pos-
teriores status sunt semper clariores in cog-
nicione et suauiores fruicione et ideo
leuiores obseruacione propter superhabun-
dans adiutorium gratie. Unde cum minori
labore altitudinem virtutum obseruant
priores non sunt in tendencia desiderii labo-
ris et conatus ad status sequentes
sicut imperfectio ad perfectionem tendit. Et ideo
sicut dicit augustinus apostoli fuerunt messo-
res respectu prophetarum sed seminantes
respectu sequencium statuum. Licet
propter connexionem sui ad xpi personam apostoli
omnem perfectionem in xpo ihesu perfecta imita-
cione messuerunt. quod tamen usque in finem tempo-
rum hanc etiam non tamen sufficiunt ut patet
per tempora que post sunt ideo status apostolorum
quantum ad hoc. et totus decursus ecclesie
se habet in ratione seminis et laboris pro-
minandi et anxie sollicitudinis pro
conseruando quod oritur respectu illius

desiderabilis messis q̄ dabitur viris ꝑfctis
ī renouacōe ecc̄ie contēplatiue exsufflatis
de medio vanis curis et sollicitudībꝯ distr̄
tius. De quo statu desiderabili ī plibus
locis dictū est sup̄. Ꝑ quo introducendo es
timo ꝙ signū signorū stigmatū xp̄i ih̄u
fuit datū francisco a cuiꝯ signato multū
declinauerūt filii alieni. Ꝑt q̄d usq̄ ad
huc hec est retardata ꝑfctio nō dubiū ī
troducenda de ꝑxīo ī elc̄is seminibꝯ pau
ꝑibꝯ et despectis q̄ metet ꝑfcōem ꝑmis
sa et eā ī posteros seminabūt. Quibꝯ
et repetentur oīa clarificato modo q̄
ab ip̄o dn̄o cō ihesu aplis dicebantur
Isti q̄ metent labores quos ecc̄ia sei
nauit ī sanguine mr̄m ī studiis docto
rū ī ꝑnīa anachoritaꝝ ī sollicitudībꝯ
scōꝝ pontificū et ī tota laboriosa ꝑpa
gacōe ꝑitorū tp̄m. Que oīa ī alta ꝑ
fcōe recipiēs ꝑ superhabūdanciā sp̄s sc̄i
quā ihesus ī eos diffundet tn̄ ī formās
eos ī amaritudīeꝫ passiōis sue et ī al
tas contēplacōēs et ī volatus seraphi
cos ī gl'am sue diuinitatis. Qd̄ ondit
francisci consignacō passionalis per
alatū ih̄m ī seraph sp̄e appentē. Et
ꝙ sp̄s sc̄s mentē plene illiat ī cog
nicōeꝫ dei et sui qn̄ dat hūde. ideo hii
singlarit̄ hūilitatis ꝑrogatiua ful
gebūt. Hii et si ꝑoribꝯ sc̄is maiora re
cipiāt. seip̄os tn̄ plenissiā reuerēcia
illis subicient eorū laboribus sed q̄
maxīe xp̄i ih̄u et aplōꝝ attribuētes
ꝙ tantā suauitatē sp̄s metunt. Ꝑt
q̄d hii singlarit̄ scd̄m expoēm bt̄i fran
cisci sunt illi minimi quos vice sui in
dex ihesus fidelibus examinandū os
tendit ī quibꝯ pietatis opa ab eis re
cepisse se dicit. Quos ꝑ hūilitatis ꝑ
rogatiā et plena resilicōe ī nichilū
creature nō ꝑuos sed minimos appel

lat. Cuiꝯ formā franciscꝰ sequēs frēs suos
appellauit minores. Cuiꝯ signo sp̄s
sc̄s ad eos paupculos modernos q̄ ꝑfcōeꝫ
francisci satagūt imitari ꝑ superbos
et degeneres nō frēs sed alio nōīe no
minare decreuit. Deū q̄tīa suauitate
audiuē ꝙ obseruatores ewangelii mi
mi noīarentur a mūdo. et sicut de scē
derūt noīe sic se sepeliuēt hūilitate.
ꝙ hec v̄tus ē illa q̄ altitudīem metit
maiestatis dīue. Ad horū autē intel
lcm̄ nec̄cā attingit altitudo superbie n̄
ītellcūs eorū q̄ ī terrā statuerūt oclōs
suos declināre sed quos leuat hūilitas
ꝑ nichilū sui ad cognicōeꝫ dei. Hii al
besc̄e regiones ꝑodcē aduenientis
semīs ꝑdcī cōspiciūt et seip̄os parāt
ꝑ ī fusioēꝫ sp̄s sc̄i totalit̄ annichilare
ꝑ imitacōeꝫ ih̄u ut hiꝰ scē messis
ꝑticipes fiant cū elc̄is messoribꝯ ītel
ligentes statū ꝑdcm̄ messē predcōꝝ
tp̄m et gl'e semen ꝑfcōꝝ. Noīa ergo
ꝙ status comissiōis ecc̄ie de gentibꝯ
ī aplis et ꝑmis comissis ē messis res
pcū totiꝰ veteris testamēti et semina
riū respcū totiꝰ statꝰ futuri. Status
ꝑfcē obseruācie ewangelii ī ecc̄ia re
formata et cōuisione v̄triusq̄ ꝑpli mes
sis ē respcū ꝑteriti decursus ecclesias
tici et seminariū respcū gl'e ꝑadisi
Status gl'e ꝑadisi et cōsūmacōis sc̄li
messis ē respcū oīm statuū ꝑdcōꝝ
sed maxīe respcū tcii q̄ ad eius cōte
placōēm plenius appropinquat. Ad
hoc aūt ītelligendū sicut aplis data
ē noua eleuacio intellcūs respcū vete
ris testamenti sic et nūc viris aplicis
danda ē sp̄ualis concordia v̄triusq̄. Ad
quod intelligendū nota quō illustrōeꝫ
noui testamēti. respcū veteris orige
nes describit sup hūc locū dicēs. Leua

te oclos vros etc. In plib9 locis scptur
hoc legitur iubente nobis vbo dino ex
tolle et sublimare consideracoes et
cogitacoes deorsu conitus nec vale
tes erigi n elevante illas ihu. Nemo
enim consistens i passionib9 et vivens
carnalit hoc ppositu servat manda
tu. Quapropt qui talis e si videbit re
giones si albe sut ad messe n cu ade
dei verbu illustrans singlas regioes
scpture fecundans i eius adventu.
Et etiam oia sensibilia sut quasi re
giones albe pate ad messe pnto ex
istente levantib9 oclos roe q de quo
libet est ut quisqz fulgore recipiat
profuse videlicz veritatis. Qui at
metit predcus messes duplex ht e
molimetu. Unu quide du accipit p
miu. Un di et q metit mcede accipit
qd arbitror dem cu futuraru remu
neracionu. Altm qd seqtur et congre
gat fructu i vita eterna bonu hitu
quendi denotat itellectus qui e fructs
ex speculacoe pveniens. Arbitror
aut q i qualibz doctrina seminat
quida qui pncipia excogitant q sus
cipientes alii ac pertractantes si qd
novi poterut exprime conuigetes
fiut iuencois sue gnm posteris cu ut
metendo quasi maturos fructus ag
gregent. Multo at magis hoc i ar
te artiu expedit cotemplari. Itaqz
seminantes sut moyses et pphete
pnnetes adventu xpi. Metentes
at sut apli qui xpm susceperut.
Semē aute erat totu ro scdm reve
lacoem misterii tpib9 pteritis ob
fuscati. Regioes at id e legales et
pphetice scpture nondu albuerat
hiis qui adventu verbi nequaqua
extiterut capaces. Qd aute simul

serens et metens gaudeat eit cu pna
tis meroris et angustie i futuro sit scdo
Dum tn ihs tnsfiguraret i gla simul cu me
sorib9 petro iacobo et iohe. moyses et helias
sators pit gaudet i videndo filii dei glo
ria. Attende tn si hoc qd dico altius et
alt9 intelligi pt pter aliā et aliā vite
conversacoez i qua hoies iustificati sut
ut liceat aliu dice quide legis cultore
aliu vo evangelii. Et tn exultat sil
du ide finis ab uno deo i unu xpm i u
no spu sco reponit. Ad labores aut ppha
ru et moysi advenerut apli instructe
ihesu metentes ac i horreo colligetes
aie sue intellcm scpturis illoru recon
ditu. Et sp q debite capiut disciplina
prioru labores ad maiore evidencia
tnhut no tm laborantes sut qui semia
condiderut. h origenes. Ecce p orige
ne vides quo illustraco aplorum fuit ad
videndu xpi fide et icarnacoez ipi9
i lre veteris testamenti decursu. Et
eis messes albesce fuit. hec i scpturis
clare intellige. mete fuit crede fide
p dilcoez opante. et seminare fuit
hec aliis predicare. Dicat aut qse
minatores et messores simul gau
si sut in gla tnsformati. Poia sile
itellige i tpib9 istis scdm q huic sta
tui congruit. Nam sicut tuc mundo
misericorditer data fuit filii dei pso
na i carne i cui9 fide seminandi fuit
etia cui9 seminacois fuat mia i pro
phis contenta q tn iudeis fuit clau
sa sic et nuc danda e et i pte data
pfcois xpi imitatoria vita scdm q
pure aplis a xpo fuit tradita. Que
quide ab eis pure servata no fuit ple
ne usqz ad hec tpa i terra ppagata.
Franciscus ergo et eius legitia ples
et alii huı9 mudi pleni cotemptores

nunc metunt clare quod usque nunc in professoribus singula-
ribus quantum ad multas perfectiones eorum est quasi pa-
gnum occulte. Et in utriusque pagina testa-
menti regiones albescunt ad messem il-
lis qui intelligunt nunc huius plene renova-
tionis et perfectionis tempus instare. Simul autem
gaudent et qui metunt et seminant quia
perfectio apostolica in hiis novis apostolis renova-
ta fuit apostolos petrum et paulum et iohannem
et ceteros gaudere in hiis novis imitato-
ribus suis tamquam in legitima prole et tamquam
in hiis qui metunt perfectionem vite de seminibus
fidei ab eis predicate. Unde quidem ostenduntur
familiarissime apparitiones facte horum pau-
perum patriarche et eius commilitoni et
sectatori precipuo scilicet fratri egidio viro
probato omnibus nostri temporis in contemplatione extatico
Cui anno quo beatus pater ex hoc mundo transi-
vit ihesus christus et virgo sanctissima mater eius
et apostolorum cetus et in medio eorum fran-
ciscus a vigilia nativitatis domini usque
ad festum sancte apparitionis quasi continue
apparuisse dicuntur. et ei talia revela-
sse quod nostris diebus fidem plenam dare vide-
tur ut per hoc ostendatur quod hii sancti mes-
sores evangelii status cum primis semina-
toribus apostolis summe concordi gaudent
leticia quos et imitantur conformi-
ter. Sed nunc redeamus ad fatigationem
ihesu quam nostro amore ebrius et de nostra con-
versione delectabiliter recreatur. Et
sicut vidisti quod samaritanam cum multa
pietate est venatus ut caperet sic
et sepe contra aliquibus obdurescere
videtur ut per sollicitum studium capia-
tur ab eis et quaeratur avidius dum se
elongare videtur. Hoc tamen sciat anima
quecumque sit illa quod nulla querit ihesum nisi prius
in visione quaesita sue primo a ihesu sit ipsa
quesita. Sed qui infundit amorem intimum
et internum attendit desiderium se dili-

latet satire auditum. Unde in cananea mathei
xix capitulo monstratur. ubi quasi sicut sa-
maritana ipsum fatigaverat differendo
conversionem. sic quasi ihesus cananeam fa-
tigat differendo exauditionem. Et est sta-
tus quem cananea representat sublimis mi-
ti et cruciatus magni dum dilectum non
desistit insequi nec valet consequi
Sed hec dilata dilatio si perseveraverit
querens sponsa ad habundantissimam
ipsius copiam terminatur. De ista cana-
nea quatuor ewangelista demonstrat
videlicet magnitudinem affectionis. dila-
tionem exauditionis celsitudinem commenda-
tionis et plenitudinem satisfactionis. Mag-
nitudinem affectionis demonstrant tria
scilicet sollicita insecucio. fortis cla-
matio compassiva petitio. Nam sicut mar-
cus dicit hec mulier in domum ad ihesum
accessit ihesus non respondit ei sed qua-
si fugiens de domo exivit hec insecu-
ta ipsum de finibus illis egressa fuit
Per quam signatur anima quando ad primus quod
peccatum et peccati circumstancias dimisit
et tamen dei permissione sepe a dyabolo
multis temptationibus et tribulationibus
molestatur ex quibus in dei amore cres-
cens fortius ad ihesum clamat. Sed atten-
de quod si hec anima esset plena reumate
carnalitatis vel haberet os clausum
negligencia tepiditatis vel deficeret
virtute amoris clamare omitteret
quia non posset. Hec enim tria corporalem
clamorem impediunt reuma oris clau-
sio et virtutis defectus. Nunc quidem
fervens amor ab anima quantumcumque tempta-
ta excludit. Vide quod compacientes
apostoli pro ea clamorem assumunt dicen-
tes. dimitte eam quia clamat post nos
Sic enim pro christo certanti celestis
milicie adest presidium. Sed vide quam

cõpassiue suã uitutẽ allegat filia me
a male a demonio vexatur. Hec voluntas
filia vocis quã allegat male vexari qñ
tribulatur temptacõe hostili ac per consequens
videtur amatus fugere et hostis adesse
quod aĩa nõ sustinens nõ cessat clamare
Sequitur secundum. exaudicõis allocutio
nã nõ rñdit ei vbũ. Quod diuin ẽ aĩe
ĩ temptacõe afflicte clamare et nõ exau-
diri. Tunc enim aĩa ĩ medio fluctuũ tota
confringit et quasi se relictã a dilco
arbitratur. Sz vide obsurdescẽ ihm. Alle-
gant apli preca ad ihm quibus fit rñsio mi-
tu dura. nõ sũ missus nisi ad q̃ perierũt domus
isrl. O quã durus ẽ hic sermo qñ ĩ amaritu-
dine tempestatis videtur ihesus rñdẽ aĩe
tribulate nõ succurrendo quasi nõ sit de
omnibus isrl id ẽ de nũo electorũ. Sz ad
litteram voluit xps dicẽ q̃ principalit mis-
sus eẽt ad iudeos et nõ ad gentiles. Sz
tu aĩa tribulata nõ discedas a cananee
exemplo. Nã et ipa fortius se inges-
sit et quasi penitẽs se ad pedes ihu pro-
strauit dicens. dñe adiuua me. Sz
multũ obdurat ihesus q̃ multiplica-
ta prece multiplicat negacõ. Sz et proba-
tur hec sponsa utrũ sustineat iniuriari
a sponso quod ẽ super oĩa amarũ. Sz sicut
probata fuit ĩ clamore feruens ĩ sequela
diligẽs ĩ negacõe sustinẽs sic etiã ĩ
iniuria humilis recepta probatur et paciẽs
Nã iudeos hic xps vocat filios hãr
et sui siles canes appellat. O quã se-
pe ihesus aĩe tribulate talẽ rñsionẽ
scit dare ut eã tñ in manus hostiũ
sinat incidẽ et tantũ sui obduracõez
ad eã ondat. q̃ quasi aĩe videtur q̃
a sponso audiat q̃ ipa sit pessima
oĩm creaturarũ. O si vbũ de ore spõ-
si sciat tempe more cananee. totũ ut
aptũ fontẽ faciet efflue ihm q̃ sic

se ondit thesauros gre obtinuisse. Etiã in-
quit dñe canis sum. O aĩa mea dicas et tu
canis sum et immũda etate digna excludi. nõ
presumo petere magnitudinẽ panis sed
gri quia contenta sũ tuis minucis sagi-
ari. Da m nũc tue huãnitatis ĩfirma
cognitare quia nõ peto presũptuose me
diuinitatis archana penetre. Sub mẽ-
sa dñorũ volo edẽ ĩ terra vilitatis mee
q̃ oĩbus electis me volo supponẽ nec ipis
in aliquo cõpare. Vidisti fidem probatã
vinã veram et firmã audisti sponsũ
obdurescẽ. sed videas q̃ precedat de ca-
ritate quod ondit cõmendacio. O inquit
mulier graciosa cõnubio fecunda vte-
ro sedula misterio feruẽs aĩo confidẽs
de amato. magna ẽ fides tua q̃ quod ĩ
mea humilitate est minimũ credis sufficẽ
ad tue salutis remediũ. Vere magna
ẽ fides tua q̃ inopẽ credis thezaurum
paradisi ĩpotẽtem brachiũ dei desper-
tũ regẽ celi crucifixũ gl̃am et ni gau-
dij morientẽ vitã totius mundi. Mag-
na ẽ fides tua q̃ ĩ obduracõe sponsi cre-
dis promocionẽ tui et medicinã oppor-
tuni remedii. Si habueritis fidẽ inquit ma-
xime quãtũ granũ est sinapis id est in
me qui exterius sũ humilis despectus et
pauus. interius tñ diuinitatis virtute
maximus dicetis huic monti scilicet in
qui sũ mons factus de lapide abscisso sine
manibus trãsi hinc et trãsiet id ẽ de
aduersitate ad prosperitatẽ de tribula-
cõe ad consolacõez te trãsire faciet. Et
ideo dubitur plene exaudicio fiat tibi
sicut vis. O plenũ gaudiũ ĝctacõ de-
siderii et plena possessio sponsi. habe-
as pro regula q̃ temptacões electorum sũ
marie promocões et purgacões eorũ
et humiliacõ tribulacõis ẽ via ad ve-
humilitatis virtutẽ. Nam nisi fallor sup-

distinxi dictam humilitatis et humiliacionis.
Optimum ergo signum virginitatis sponse est
profunda humiliacio quam concomitatur humili-
tas. Et in eadem anima sepe ihesus ostendit
in se tractionem samaritane que anima cum fati-
gat eius inspiracionibus nolens acquiescere
et obduracionem cananee qua videtur
sequentem se fugere. Sed si fatigaciones
corporales sponsi sui ihesu anima voluit col-
ligere et cum affectu ruminare, paciencius por-
tabit si eam permittit sponsus affligi, pre-
mo si ipsemet videtur eam temptacionibus
et tribulacionibus fatigare. De pauper-
tatis perfectione et responsio ad xii. instan-
cias sufficiens. Ihs pro nobis indigens. cap. ix.

Inter ceteras virtutes quas dei
filius ihs ex alto divinitatis secre-
to attulit mundo altissime paupertatis
amorem et ipsius paupertatis observan-
ciam in se et sua matre sanctissima facto ostendit
verbo predicavit et discipulis maxime
apostolis observanciam iniunxit. Et quia
totum presentis temporis malum propter falsifica-
cionem paupertatis ihesu et sue dulcissime
matris mundo evenit, ideo hoc capitulum
prolixius extendentes propter dulcedinem
matris paupertatis et veritatem clarifi-
candi eius desponsacionem a christo xviii
partibus vel distingui. In quarum prima osten-
ditur quomodo ihs et eius paupercula mater
hanc tanquam suam progenitivam propriam ser-
vaverunt simul cum hoc declarantes quod
est illa paupertas que proprie evangelica dicitur.
In secunda ostenditur quod ihesus eam impo-
suit apostolis sub precepto. In tercia ex-
cluditur fallacia usus opulenti a be-
evangelica paupertate. In quarta i-
terum hec paupertas sanctorum doctorum probatur.
Postea sequuntur xii instancie contra
eam et solutiones earum que simul cum
predictis faciunt partes xviii. Postea xviii

duodena eius progenitiva monstratur
xviii per plures similitudines et auctorita-
tes paupertatis gloria commendatur. Cir-
ca primum sciendum quod paupertatem christum ihesum pre-
dicaturum et observaturum singulariter
predixere prophete. Unde ysaye. Spiritus domini
super me eo quod unxerit me evangeliza-
re pauperibus misit me. Et quod perfectio christi
singulariter ad pauperes deberet transfun-
di idem propheta. Qui dicit pauperes homines in
sancto israel exultabunt. Et zacharie ix. Ecce
rex tuus venit tibi ipse pauper. Et da-
vid in eius persona. Pauper sum ego et in
laboribus a iuventute mea. Et psalmus
ille ~~ille~~ qui totus est de christo. Deus iu-
dicium tuum regi da singulariter ostendit
quod pro pauperibus christus venit. Et quod hec
virtus singulariter esset predicanda in
adventu suo ostendit ihesus. Cum iohanni post
multa miraculorum signa precipuum sui
adventus signum intulit dicens. Pau-
peres evangelizantur. Hoc etiam dece-
bat illud propter quod predicare venerat
Nam qui regna celorum predicare ve-
nerat voluit terrena contempnere. Unde
quod et apostolus dicit. Scitis graciam domini
nostri ihesu christi. Quoniam cum dives esset propter nos
egenus factus est. Christus ergo fundamen-
tum religionis christiane pauperem se esse
voluit hoc ostendens quod fides que per dileccionem
operatur quanto plus crescit tanto plus
separat a terrenis. Cupiditas autem omnium
malorum est radix quam quidam appeten-
tes erraverunt a fide ut ait apostolus i
ad thimotheum vi. Ex hac nempe radice cum
annexa superbia sibi universa mala
originem fomentum et incrementum sus-
cipiunt. Unde quod civitatis babilonice
fundamentum ab augustino esse perhi-
betur. Et ideo veniens ihesus qui
in hoc apparuit ut dissolvat opera dyabo-

li oppositum cupiditatis paupertatem altissimum professionis instituit fundamentum. Unde super illud Mathei: Ecce nos reliquimus omnia, dicit Bernardus: Optime et non ad insipientiam tibi. Nam et mundus transit et concupiscentia eius; et relinquere hunc magis expedit quam relinqui ab eo. Et quia cupiditatis vitium radicatur in inordinato mentis affectu, occasio vero et fomentum sumitur a rebus exterius possessis, ideo gemina hec abdicacio que eciam paupertas spiritus dicitur, ipsa est qua radix omnium malorum amputatur cupiditas et babilonis evertitur fundamentum. Patet quod professionis evangelice per quam Christo configuramur, per quam paupertas spiritus secundum quandam analogiam et coherenciam ad fidem et caritatem radix est et fundamentum. Patet quod eciam Christus perfectionis magister nove Iherusalem descendentis de celo fundamenta ponens a sancte paupertatis excellencia sumit inicium dicens: Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. Deinde tribuens de perfectionis aggressione consilium primum ad hanc invitat suo exemplo dicens: Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus et sequere me. Quem locum tractans Iheronimus ad Demetriadem ait: Apostolici fastigii est perfecteque virtutis omnia vendere et pauperibus distribuere et sic levem atque expeditum ad celestia subvolare. Cum autem circa temporalium bonorum possessionem duo considerare contingat, dominium videlicet et usum, sitque usus necessario annexus vite presenti, usus dico facti non iuris, evangelice professionis est possessiones terrenas quantum ad dominium et proprietatem et ius utendi relinquere. Usum vero non omnino reicere sed artare tamen quod est extreme paupertatis que est evangelice vite clarum insigne. Iuxta illud quod dicit Apostolus: Habentes alimenta et quibus tegamur, hiis contenti sumus. Ex hiis patet colligere evangelice paupertatis rationem quod ipsa ex excessu ferventis amoris ad Christum Ihesum imitandum est virtus temporalium abdicativa bonorum qua quis nil proprium habens sustentatur de non suo. Et hoc dupliciter contingit. Cum enim duplex sit rerum dominium, privatum scilicet et commune, unum quidem spectans ad determinatam personam, alterum vero ad determinatum collegium, et cum primum abdicari possit retento secundo, possit eciam abdicari secundum cum primo, duplex secundum hoc est professio paupertatis. Una quidem qua quis omni temporalium abdicato privato dominio sustentatur de non suo, id est non sibi proprio, communi tamen iure cum aliis de collegio suo possesso. Alia vero qua quis omni rerum abdicato dominio et omni iure tam proprio quam communi sustentatur de non suo, id est non sibi proprio nec suo collegio in communi sed alieno, prestito tamen ab aliquo sibi pro sustentacione oblato. Prima paupertatis forma processit in turba credencium de qua in actibus apostolorum dicitur: Multitudinis credencium erat cor unum et anima una nec quisquam eorum que possidebat aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Quem scripture locum tractans Iheronimus ad Demetriadem dicit: In actibus apostolorum quando domini nostri Ihesu Christi calebat cruor et fervebat recens in credentibus fides omnes vendebant possessiones suas et precia eorum ad apostolorum deferebant pedes ut ostenderent pecunias esse calcandas, et dabatur singulis prout opus erat. Hic eciam fuit tradita forma ecclesiastice vite seu cenobitice

iuxta qd glosa bede dicit ibidem. Qui
ita viuunt ut sint eis oia coia in domi-
no cenobite vocantur. Que vita tanto
felicior est quanto statum futuri secli imi-
tatur ubi sunt oia coia. Excedens autem
paupertatis forma precessit in vita aplo-
rum quam perfectionem magister xpus eisdem in-
stituit quando eos ad predicandum misit sic-
ut legitur x. math. Nolite possidere
aurum nec argentum neque pecuniam in zo-
nis. non peram in via neque duas tunicas
neque calciamenta neque virgam. dignus
enim operarius cibo suo. Ubi glosa. Hic
modum necessaria vite amputat ne vel cu-
rent de crastino qui docent oia regi
a deo. nec ipsa necessaria nec cellarium se-
cum vehant nichil preter vestitum nec etiam
minima. In hiis igitur verbis dns aplis
et predicatoribus veritatis extreme ac
penuriose paupertatis formam servan-
dam imposuit quantum ad carentiam non so-
lum possessionum sed etiam pecuniarum
et aliorum mobilium quibus sustentari
vel communiri solet communis hominum vita ut
tanquam viri pauperes in summa rerum consti-
ti penuria carerent pecuniis alimen-
ta non ferrent simplici vestitu contenti
essent et sine calciamentis incede-
rent ut sic paupertatem altissimam actu
et habitu quasi quoddam perfectionis insigne
preferrent. Hanc paupertatis formam
tanquam spirituali prerogativa perfectionis et xpus in
semetipso servavit et aplis servan-
dam instituit et hiis qui eorum cupiunt i-
mitari vestigia consulendo suasit.
Et ideo hec est illa paupertas quam ipse evan-
gelica nuncupatur. Quod enim xpus illam
servaverit ostendit crisostomus super ma-
theum omelia xxiii. Ne possideatis inquit
aurum neque argentum neque peram in via
Quia enim per opera ondit eum tunc iam

et legislatorem quod est in verbis validio-
rem induceret quin et facile susceptibilis
sermo fuerit cum operibus suis prius certifi-
catus. Ubi ergo ostendit per opera audi-
eum dicentem. filius hominis non habet ubi
caput suum reclinet neque in hoc suf-
ficit solo sed et discipulis tribuit
hanc apodixim id est ostensionem secundum
papam. hec crisostomus et glosa super
illud math. Vulpes foveas habent. Quid
me propter lucra seculi vis sequi. cum ita
sim pauper ut nec hospitiolum quod me-
um sit habeam. Quod si forte quis dicat
xpm non proprium habuisse sed commune obmi-
cat idem crisostomus in sermone de propri-
etate inde. Quis inquit preciosorum mar-
morum pompa delectatur cognoscat xpm
dnm cum locum in quo caput inclinaret
non habuit et ideo discipuli ipsum interro-
gaverunt et dixerunt ubi vis ut paremus tibi
comedere pascha. hec crisostomus. Sed si xpus
habuisset domicilium commune illud disci-
puli non ignorassent etiam cum xpus lo-
co non caruisset in quo caput recli-
naret et pascha comederet. Colligi-
tur ergo ex interrogatione discipulo-
rum et hospitii incertitudine quod xpus
domicilium non habuit nec proprium nec commune
Altissimam quoque dni paupertatem de-
clarans ieronimus ad nepocianum ait. Tur-
pe est ante fores sacerdotis dni cru-
cifixi et pauperis qui cibo quoque alieno
vescebatur lictores consulum et mi-
lites excubare. Fuit et xpus tanquam ve-
re pauperrimus et alieno cibo susten-
tatus. Hoc ipsum bernardus in quodam ser-
mone cum facto concordat ihs amorum duo-
decim dicit apte. Ut te dne pompa nostre
paupertati conformares et omnes vite
humane calamitates susciperes cum
unus in turba pauperum stipem et elemo

sinā seriatī p ostia mendicabas. Nos
dabit me buccellarū mendicaturū p-
ticipē fieri. Anselm⁹ ī libro de sacmē-
tis. Paup ita fuit xp̄s ut veniens in
mundū nō in sua sed in aliena nas-
ceretur domo et natus ꝓpt inopiā lo-
ci ī p̄sepio brutorū aīaliū poneretur et
vivēs ī mundo non habēt ubi hitaret
nec moriens vn̄ nuditatē suā tegēt
nec mortuus vn̄ īvolveretur. nec se-
pulchrū aut locū ubi corp⁹ mortuū
locaretur. Ex hijs colligitur q xp̄s
paup fuit in ortu. paup fuit ī vite
pgressu. paup ī exitu. Dane ut hāc
paupptatē amabilē reddēt mundo
paupimā mrēm elegit paupptatis
defcūs voluntarie ptulit et ut pau-
per et inops discalciatus īcessit. De
paupptate namq mrīs ipi⁹ dicit beda
sup marcū exponens illud. Qui m
ministrat me sequatur. Considēm⁹ ī-
qt qua via gditur ut sequi mēam
Cūte cū dn̄s sit et creator anglorū
suscepturus naturā nrām priusq
ī uterū virgīs venit nasci tū p dīvi-
tes ī hoc mundo noluit pauperes pa-
tres elegit. Vn̄ et agnus q̄ pro eo offe-
rtur defuit. columbarū pullos et par
turturū ad sacrificiū mr invenit
Hijs concordat crisos⁹ sup math. omē.
viij. Pariēs quidē virgo filiū cōfes-
ti illū reclinavit ī presepio q mul-
tis convenientib⁹ ꝓpt descriptōez nō
poterat domū invenire. Sz quid
fuit qd suavit magos adorare. Nic-
hil enī sensibiliū magnū erat illis
sed presepe et tuguriū et mr paup
ut nudam magorū videas ꝓphetiā
Ide quoq ī omelia ephyphanie ad
magos loquēs sic dicit. Viderūt pan-
dochiū tenebrosū et sordidū magis

aīalibus quā hoīb⁹ aptū in quo nemo
erat contentus sedere nī ī itineris nec̄i-
tate coactus mrēm q eius vix tunicā
hntē unā nō ad ornatū corpis sed ad
nuditatis tegumentū sufficientē. Ad-
at pauperime vixerit sup illud math. ī-
circūspectis oīb⁹ glosa declarat dicēs
Circūspectis oīb⁹ si quis eū hospicio
suscipet. Tante enī paupptatis fuit et
ita nulli adulatus ut ī tanta urbe nul-
lū inveniret hospiciū. Sup quē etiā lo-
cū beda ī originali dicit. Intelligēdū
ē q tante paupptatis dn̄s fuit ut ī ur-
be maxima hospiciū nullā mansionē
īveniret sed in agro pvulo apud la-
zarū sorores q eius hitaret. Constās
ē ergo q xp̄s nō solū hospicio sed p-
cio quo illud conducēt caruit. tūc nec̄i-
tate compulsus de civitate exivit illo
videlicet die quo eandē urbē tanq rex
asello vectus intravit hospitium glosa sup
illud iohis. Venit princeps mundi hu-
ius et ī me nō habet quicquā expressius
asserit. Noluit dn̄s hrē qd pdēt pau-
per erat ne haberet dyabolus qd auf-
ferret. Sz omē tpale sine cōe sive ppriū
auferri pt et pdi. Eandē ut pauper
discalciatus īcessit vestimentis vo
nrīs carere nō potuit. Volens tū in
sumē paupptatis nuditate vitā cōclu-
ndi elegit ī cruce pendē. Ex hac
paupptas fuit aplis īposita sub pre-
cepto. Secunda pars

Quia vo paupptatis mgr ihesus xp̄us
hanc pro nobis sic penuriosā paupta-
tē assumpsit ut pfectōem hui⁹ virtutis ī
se ondēt et nobis exemplo monstrēt
ideo sacris aplis tanq sue sctātis imi-
tatorib⁹ pfctis hāc extremā paupta-
tis formā servare pcepit. sicut in
evangelijs legit math. marci et luce

Nam math. x. dicit. Hos duodecim misit
ihesus precipiens eis dicens. In viam gentium ne
abieritis etc. Ubi premissa forma paup-
ertatis describitur. Et in principio xi capituli
Et factum est cum consummasset ihesus duo-
decim discipulis precipiens etc. Ubi xpus sanctus per
os math. exprimit etiam in principio locucio-
nis et in fine quod paupertatis perfectio
imposita est a xpo ihesu xii apostolis sub precep-
to. Licet autem ex textu sit certum et evidens
nisi maligne intentio litere distrahatur.
Ad omnem tamen dubietatis scrupulum amo-
vendum sanctorum auctoritatibus confirmetur.
Nam super illud math. x. Nolite possi-
dere aurum dicit crisostomus quod multa per hoc
unum emendat. Primum quidem non suspec-
tos faciens apostolos. secundo autem ab omni eos
eruens sollicitudine ut vacationem omnem
sermoni tribuant. tertio docens eos
suam virtutem. hoc nempe eis et pos-
tea dicit. Numquid aliquid defuit vobis
quando misi vos nudos et discalciatos. Et
in orbe terrarum doctores erant missurus
propter hoc angelos eos ex hominibus ut ita di-
cam constituit ab omni absolvens vite hu-
ius sollicitudine. Et post intende qualiter
omnibus eos denudans omnia eis dedit per-
mittens in domibus eorum qui docentur eos
manere et nichil habentes introire. Di-
cit in aliena patria existentes et apud
ignotos abeuntes nichil amplius opor-
tet peti cotidiano cibo multomagis
domi manentes. Hucusque crisostomus. Idem
quoque omelia ultima super math. Si
bonum esset aurum habere hoc utique dedis-
set apostolis xpus qui ineffabilia eis tri-
buit bona. Nunc autem non solum non
dedit sed et habere prohibuit. Ideo quod petrus
non solum non verecundatur sed et decora-
tur in paupertate dicens. Aurum et ar-
gentum non est michi. Super prefatum etiam ma-
thei locum rabanus in originali sic ait. Con-
sequenter hic precipit evangelizatoribus
veritatis quibus ante dixerat gratis
accepistis gratis date. Si enim sic predicant
ut precium non accipiant superflua est auri
et argenti nummorum que possessio. Nam
si habuissent aurum vel argentum vide-
rentur non causa hominum salutis sed lucri
causa predicare. Idem quod subiungit quod
divitias detruncaverat propemodum necessaria
vite amputat ut apostoli doctores vere
religionis qui docebant omnia guberna-
ri dei providentia seipsos ostenderent
nichil cogitare de crastino. Ex hoc pre-
cepto arguit philosophos qui vulgo
appellantur bactroperite quod contemp-
tores huius seculi existentes et omnia pro
nichilo ducentes cellarium secum vehant.
His etiam beda super marcum consonans
dicit. Precepit eis ne quid tollerent in via
nisi virgam tantum. Tanta enim debet predica-
tori esse fiducia in deo ut presentis vite
sumptus quamvis non provideat tamen sibi eos
non deesse certissime sciat ne dum mens
occupatur ad temporalia minus aliis pro-
videat eterna. Item paulopost subdit.
Illa apostolis loquebatur ut securi non pos-
siderent neque portarent huius vite
necessaria nec magna nec minima. Ideo
non posuit nisi virgam ostendens a fidelibus
omnia deberi ministris suis nulla superflua
querentibus. His concordat ambro-
sius super illud luce nichil tuleritis in
via nec virgam nec peram nec panem
nec pecuniam. Qualis debeat esse
qui evangelizat regnum dei preceptis
evangelicis designatur ut sine virga
sine pera sine calciamentis idest subsi-
dii secularis adminicula non requirens
fideique totus putet sibi quo minus
ea requirit magis posse suppetere.

Ad qđ etiã facit qđ ab eodẽ dicitur su-
per illud luce. nolite portare neqȝ sacculũ
neqȝ perã. Dū prohibem̃ aurũ possidere
quasi eripe. Apľs primus dñice execucor forme
oñdens nõ ĩ vanũ effusa dñi manda-
tũ cũ posceretur a paupe ut ei aliquid pe-
cunie largiret' ait. Argentũ et aurũ
non hẽo. Tñ nõ tñ in hoc gloriat' pe-
trus quod argentũ neqȝ aurũ nõ habet
quãtum quod seruat dñi mandatũ qđ precipit
nolite possidẽ aurũ etc. Hoc ẽ dicere
Vides me xpi discipulũ. et a me au-
rũ requiris. Aliud vobis multo preciosius
auro donabo. Cui concordat qđ dicitur
ĩ libro de mirabilibus sacre scripture
In exercitatõe mẽdicis elemosine et pau-
pertatis professione petrus paralitico dix-
it. surge et ambula illud magistri ser-
uans. Nolite possidẽ aurũ neqȝ argẽ-
tũ. Qđ enĩ soli deo seruierat de iniquo
mãmona expeditus fuerat verbo ipius
morbo ligata cito soluebat. Hoc ipm
bernardus ad eugeniũ libro secũdo confir-
mat. Nec locus inquit ono. ubi sedu-
la viget sollicitudo oĩm ecctiarũ. Nã
qđ aliud tibi dimisit scs apls. Qđ
aut' hẽo hoc tibi do. Qđ illud. Vnũ scio
nec aurũ nec argentũ cũ ipse dicat
Argentũ et aurũ nõ est m. etc. Et
infra. Esto quod alia quacũqȝ rõne vendi-
ces tibi hoc. sed nõ apľico iure. Nec
enĩ ille tibi dare potuit qđ nõ hñit
Id ipsum iheronimus ad geruntiã dicit ex-
pressius. Apli toto orbe peregrini nõ
es ĩ zona nõ virgã in manu nõ ca-
ligas habuere ĩ pedibus. Crisostomus eti-
am de laudibus bti pauli. Paulus
inquit pecunias non possidet nã
ipse hoc testatur. Vsqȝ inquit ĩ hanc
horã esurimus et sitimus et nudi
sumus et colaphis cedimur. Et quod
dico de pecunia cũ ille necũ sepe nõ ha-
beret cibũ. nec quo se circũdaret indumẽ-
tũ. Ex predictis autoritatibus fr̃ bonauẽ-
tura concludit sic vij capitulo apolo-
gie sue cuius capituli titulus ẽ rubrica quod
voluntaria et penuriosa paupertas
fundamentũ ewangelice perfectionis asser-
itur. et que huic possunt videri cõtraria dis-
soluuntur. Concludit ergo sic. Ex hijs
oĩbus aperte colligit' scriptam paupertatis for-
mã q̃ nichil possidetur nec ĩ proprio nec ĩ
cõi et in sũma rerũ penuria viuitur
apľis fuisse preceptũ et ab eis seruatã
hec predictus doctor. ¶ Contra condep-
nantes vsũ pauperũ. Tertia pars

Miror ergo vñ nr̃is temporibus hec mon-
struosa et contra dcm̃ scõrũ doc-
trina quod vsus paup' includitur ĩ voto
ewangelice perfectionis et ĩ perfectõe altis-
sime paupertatis a xpo docte et ple-
ne obseruate et apľis iposite et a
bto francisco et eius filijs ĩ regula
promisse. Sz video quod inde processit vñ
et alia mala hijs temporibus ĩ mũdo ve-
nerũt scilz a falsitate religionis et ap-
parencie ypocritalis que ad tm̃ profun-
dũ malorũ deuenit ut nõ sufficiat
eis laxate viuere et sine aliquo alte
virtutis perfectõe. Quinymo ne ĩ sua trãs-
gressione appareãt degeneres fi-
lij paupertatẽ ewangelicã ab eis
ĩ relaxatõe viuendi quasi ex oĩ par-
te prostratã nituntur premisse et ĩpre-
cutere ĩ modo viuendi et docen-
di dicentes quod paupere vti rebus nõ
ẽ de sba ewangelice paupertatis.
Qđ tñ ridiculosũ videtur michi quod nõ
solũ sapientibus et doctis ĩ sacra scrip-
tura sed etiã puto quod oĩbus sclaribus
discretõe naturali vigentibus apparere
debeat monstruosũ. Cuius enĩ vnqȝ

audiuit q temporalia relinquantur ab aliquo
ut fugiat usum pauperem et habeat opulē-
tiā. Et quare diligunt impie et contra pre-
cepta dei ab auaris. ai qz per eas arbitrā-
tur licet false se posse omnem indigenciā
fugere. Et licet auari aliquo modo stric-
te utantur rebus hoc nō est q usū penu-
riosū diligunt sed qz diuicias cōsumi
formidant. Vnde et si hoc nō timerent
nō subest racio quare nō semper ex eis usū
opulentū haberent. vellē ergo habūde
uti rebus ē sibi in usū nichil deficere. et
cū hoc pauperem euangelicū dicere
videat quanta blasphemiā xpo et apostolis
eius imponit qui eū talem paupertatē
docuisse et seruasse asserit. Ad illud
quod malū ducit longa transgressio. Iustū
enī est ut qui diu transgressione viuit
per opera ad hoc iuste deducatur ut ma-
le senciat in doctrina. Quod figuratū fu-
it in illa ficulnea. Et hoc maxime conti-
git quando simul sanctitatis professio et
vite relaxacō coniungitur. Inde enī ex
laxacōe vilescat suorū viciorū fomē-
ta sub quibusdā operibus et verborū inuolu-
cōe dogmatizant et tenente eos affecti-
one concupiscentie ad sua fouenda in professionis
opera scripturā nititur attrahē repugnā-
te condescensionibus tā xpi quam sanctorū quos
aliquando legunt factas ad cōfortandū
infirmos ad suā intendā caliginē
abutentes. Quorū et sermo nō ut
tuba apostolica clare intonat veritatē sed
ut cancer serpit quasi in quibusdā specu-
dibus subterraneis venenū in professionis sub
discrecōis nomine in auditores transfundēs.
Et quia dicunt istos xpi veros discipulos
qui usū pauperem et seruant et ab eis
obseruandū sub vinculo professionis semper pro-
fessionis asserunt inpone obseruatoribus
euangelice regule tā pueri et pape nimo

virtutis. qz ex hoc sequeretur q quicūqz recipit
bonū prandiū in domo nobiliū et diui-
tū nō seruat pauperem usū et ita fran-
git votū et cōmittit mortale peccatū. Et
qui iacet in domo alicuius diuitis in precioso
lecto et qui stant cū regibus et principibus
et cardinalibus et prelatis aliis nō seruat
usum pauperem cū viuant de illorū opu-
lencia diuiciarū. Et multas tales instancias
adducunt. Ex quibus sequitur ut ipsi di-
cunt q vocare pauperem usū esset res per-
niciosa et inobseruabilis ac per hoc viciū nō
virtutis. Ad clarificacōez ergo huius
sui pauperis usus dicunt pauperes euan-
gelici imitatores xpi ihesu et ab ipso
illuminati q nō fuit intencio pauperta-
te docentis et seruantis ihesu xpi et
eius pauperem usū nec sanctorū apostolorū
eius nec sui renouatoris francisci q u-
sus pauper accipiatur in voto profitentis in
anthomo indiuisibili inmutabili ut semper
eodē cibo et eodē indumento eodē
utantur habitaculo uel per omnia semper cōformi.
Sed usus pauper habet mediū virtutis quod
mediū nō semper destruitur uno actu quali-
cunqz. Sed isto modo usus pauper ē de ne-
cessitate euangelice professionis et pau-
pertatis ut salz estimacō sapientis et
eius iudiciū sic feratur super vitā profi-
tentis paupertatē euangelicā q pen-
satis circumstanciis persone sanitate
et egritudine debilitate et robore
et statu cōis officii in quo occupatur pro
salute aiarū vita eius et cursu cōi
viuendi quo ad victū vestitū et ha-
bitaculū et ad alia quibus uti potest
iudicetur merito pauper usus et nō
diues penuriosus et non opulentus.
Et si sapientis iudiciū secundum regulā
sanctorū nō possit sic ferri super vitā ta-
lis profitentis. quinymo ex sue vite ex

cessu hēat cū indiscrete opulentū vsum
et nō pauperem habundantē nō penuria
sapientē hēc. et scd'm vsū t'lem viuere
tūc status eius ē p'iculosus et a t'mite
sue p'fessiōis exclusus. In quib9 coīt' con
u'satur t'lis p'fessor sicut sūt loca q̄ p eo
rū h'itacōe cōstruūtur tunice et lecti q̄
et q̄ p eius vsu fiūt cibaria q̄ sibi coīt'
et ordinariē ī loco sue h'itacōis p'parāt'
vtensilia oīa q̄ p suis coīb9 vsib9 hn̄t'.
In quib9 oībus relucē debet austitas
vilitas paupertas scd'm gradū vtetis
vtibilibet vsus et circūstanciarū supi
us descriptarū. P qd' patet q' fantastica
ē illa instancia q̄ sup'9 ferebatur de
vno bono loco vel prandio ī aliena do
mo. Nam ad usū pauperem spectat hu
militer cū gratiarū actōe suscipe qd' paup
ibus administrat'. Vn̄ et xp̄s dicit aplis
edentes et bibētes q̄ apud illos sūt.
Et b'ts franciscus dicit ī regl'a. De oīb9 ci
bis q̄ apponūtur eis liceat manduc
care. Qd' nō deuiat a coī statu paupn̄
mūdi q̄ ī alienis domib9 sepe habūdāt
et ī suis tuguriūculis pauperrime
viuūt. Licet magna sit differencia
int' paupes quos fecit necitas et quos
fecit euangelij fūt caritas. Primi enī se
pe dū habundāt seipos ingurgitāt.
Scdi s'p secū sue paupertatis amore por
tāt et ideo vbiq3 se paupis vs9 et pa'
ti amatores monstrāt. Et io vbiq3 di
ligūt paupertati cōformia tamq' cōsona
et amica. et difformia fugiūt tamq'
eis horrida et eorū volūtati adu'sa.
Ut qd' nō sūt t'les paupes ad modū
gluttonū q̄ libent' circueūt domos diuitū
ut īpleant ventrē suū. Quinymo si ad
t'les declināt hoc faciūt exemplo xp̄i
ihesu mgr'i sui qui nō venit vocare ius
tos sed pc̄tores ad pn̄iaz. Et sic tp'ate

illorū bonis vtuntur q' eorū accessus ab
ip'is met diuitib9 si volūt eorū signa
pensare magis zelo salutis eorū ascri
bitur q' ī finito cibo reputetur. Cuius
virtutis multi hodie qui se p'dicatores
paupertatis iactant contraria exempla
mundo trāsmittūt. Veri aūtē pau
tatis amatores et ī alienis domib9
q'ntū possūt superfluitatē reprimūt. Et
ī habitaculis eorū vsib9 a fidelib9 co
cessis scē paupertatis strictū vsū cus
todiūt. De his vō q̄ morantur ī curijs
d'nūstūq3 si p obediencia suorū plato
rū eos ī inuitos districte compelli cont'
gāt credo q' ipsorū non ē mora dampna
bilis sed actus v'tutis dū tn̄ sic pau
ptatis limites custodiāt q' illis d'nis
cū quib9 morant' sicut paupertatis p'
dicatores p exemplaritate opm̄ et
sic se ondūt veros mundi cōtēptores
q' eorū vita ibidē cū eis habitantib9
sit speculū sāctitatis. Si aūt eorū mo
ram ī curijs pauret et ibi sicut alij
sclares clerici vel layci cōmessacōib9
et superfluitatib9 vacēt sue penitus
se paupertatis austeritatē declinent
quis dubitet q'n sicut scā paupertas
ab eorū voluntate discessit sic eciā
ī eorū opib9 penitus euanescat. Vn̄
ī eorū typo qui flagellandi erant
ī mente a demōib9 p trāsgressiōib9
offensarū. p'r ipsorū franciscus flagel
latus corpe a demonijs legitur ī cu
rijs magnatorum. Quō aūt paup vs9
ex regl'a trahat' b'ti francisci apte licet
clarū sit ī textu regl'e hn̄ti oclos me
tis iusticia tn̄ habūde p'babitur dū de
ip'i9 p'fectōe ī spali agetur sed nūc tm̄
dixisse sufficiat. Tn̄ attende q' fr' bo
nauentura ī tota apologia sua nō
qualēcūq3 paupertatē defendit sed il

lam quam vocat penuriosam et ewangelicam
et que ad arctum necessitatis usum seruandum se
voto astrinxit. Et hanc asserit xpi et dis-
cipulorum eius et beati francisci et sue sancte re-
gule professorum. Et hoc patet in toto decur-
su illius libri. Et de hac dicit eiusdem libri
capitulo xi aliquantulum circa medium. Ewan-
gelica autem paupertas pro eo quod ad eternam spem
sublevat tamquam ea que in celis totaliter thezau-
risat perfecte eam promittenti suadet temporalibus
omnibus debere nudari quantum ad affectum vel do-
minium. et arta sustentacione necessitatis esse
contentum quantum ad usum. Et hoc est ipsius mo-
dus sive medietas quod sic relinquat do-
minium quod non reiciat usum. sic recipiat
usum quod non reseruet dominium. sic artitudi-
nem usus seruet quod sustentacionem nature
necessariam non vitet. sic necessitati subveniat
quod ab artitudine non recedat. hec predictus
doctor quibus nichil clarius ad propositum
scribi potest. ¶ Iterum probatur pau-
pertas et pauperum usus. Quarta pars

Sed iam hanc veritatem sic lucidam propter te-
nebras palpabiles huius temporis iterum
auctoritatibus fulciamus et probemus quod hec
penuriosa paupertas a xpo et eius disci-
pulis consiliter assumenda tamquam perfectionis
via ab hiis qui voluerint eorum vestigia imi-
tari. Quod in consilio adolescenti dato ma-
thei xix. Si vis perfectus esse inquit vade et
vende omnia que habes et da pauperibus et se-
quere me. Quod exponens rabanus ait. In
potestate nostra est utrum volumus esse perfecti.
Tamen quicumque perfectus esse voluerit debet vendere
omnia que habet et non ex parte vendere sicut
ananyas et saphira sed totum et sic prodest
ante sibi thezaurum in regno celorum. Nec
hoc ad perfectionem sufficit nisi salvatorem se-
quatur. Constat autem quod xpus in summa pau-
pertate vixit. hoc ipsum apostolus 2a ad corinthios viii
persuadet. Scitis igitur graciam domini nostri

ihesu xpi quoniam propter nos egenus factus est cum esset
dives ut illius inopia vos divites essetis. Et
consilium in hoc do. Super quo augustinus in origina-
li. Factus est egenus in tantum quod non haberet quod habent
vulpes. Et in hoc consilium do subauditur
ut eius paupertatem imitemini. [illegible] enus.
Idem quoque in libro de bono coniugali non ip[...]
gali. Non ideo malum est institu[...] mo[...]
aut propheta in domo sua suscipere quod nec domum
habere debet ut quod melius est faciat qui vult
ad perfectum xpum sequi. In quo augustinus perfecte de-
clarat quod alieno suscipi tecto ei maxime con-
petit qui perfecte xpum imitari cupit. Ad idem
est illud quod crisostomus super iohannem ait omelia xix.
Omnia agamus per que xpum imitemur. Quid ergo
xpus ait. Vulpes foveas habent etc. Idem super
matheum omelia nona. Si ab honore quidem qui
in inferioribus est palaciis penitus nos expu-
lerunt contemptibiles erunt celorum ante
regem per singulos dies clamantem et dicen-
tem difficile est cum illis celum intrare non pro-
iciemus omnia et non desistemus ab omnibus tribus
ut cum libera facie regnum ingrediamur.
In hiis concordat ieronimus ad heliodorum. No-
lo te huius pregnacionis terreat difficultas
qui in xpum credis et eius crede sermonibus
primum querite regnum dei et hec omnia adici-
entur vobis. Non precia tibi sumenda non
virga. affatim dives est qui cum xpo pauper
est. Idem ad rusticum monachum. Si habes
substanciam vende et da pauperibus. si non habes
grandi onere liberatus es. Nudum xpum
nudus sequere. Durum grande difficile est
sed magna sunt premia. Constat autem
quod sicut frater bonaventura ubi supra
quod duricia et difficultas non est cum pro-
pietas rerum contempnitur nisi penuria con-
mitetur. Unde quia tales religiosi penu-
riam fugiunt sicut aperte claret mundo
multi pauperes in seculo libenter intrant
ordines ut possint evitare penuriam.

Item ad superiora facit quod dicit gregorius naza
senus in apologia sua libro 2o. Si paupertate
inquit et penuriam exprobrabunt iste sunt di
uicie mee ista me non solum gloriantem
sed arrogantem faciunt. Videor e
satur... hoc audire ab inimicis quia
in humana vestigijs illius incedam qui propter
nos factus est pauper cum diues
esset. Ac vtinam exuere me possem is
tis panniculis quibus induti videor
ut nudus effugerem spinas seculi que
retinent et renocant pergentes ad eum.
Hec ille. Huic consonat quod dicit ber
nardus. Habetur in euangelio perfectionis
consilium et remedium infirmitatis.
Nolite thezaurizare vobis thezau
ros in terra hec perfectio est. Denique filius
hominis vbi caput reclinet non habet.
petro et iohanni nec aurum nec argentum
erat. paulus simplici victu vestitu
que contentus hec ipso labore manu
um acquirebat. Sed non omnes capiunt
verbum hoc sicut nec consilium castita
tis hec bernardus. Genadius quoque de
ecclesiasticis dogmatibus. Bonum est
inquit facultates cum dispensatione
id est paulatine pauperibus erogare
sed melius pro intentione sequendi dominum
semel donare et absolutum a sollici
tudine egere cum christo. Sed qui habet
vnde sustentetur in communi proprie non dicitur
egere nisi forte ex rapacitate vsurpan
tium sibi bona communia et nolentium alijs
debite communicari sicut in multis mo
nasterijs patet hodie in quibus est dis
sipata obseruancia regularis. Nam
de illis quibus erant omnia communia in acti
bus dicitur. nec erat quisquam egens inter
eos. Deinde ut videas quod sit perfecte
abrenunciacionis forma attende quod
dicit beda super illud marci. relictis om

nibus secutus est eum. Perfectam nobis abrenun
ciacionis formam sancti tribuit dominum non solum lucra
vectigalia sed et pericula contempsit. Tanta
enim cupiditate sequendi dominum ductus est
ut nullo prorsus huius vite respectu vel cogi
tatione sibimet reseruauit. Per hec sancto
rum doctorum testimonia tam manifesta
quod certa et alia quam plurima que reticentur
ad presens irrefragabili patet racione concludi
quod christum et apostolos imitari non solum quo
ad abdicacionem proprietatum verum eciam quo ad
extremam temporalium rerum penuriam. non solum
est licitum sed laudabile atque perfectum. Et plus
possumus addere quod tenet perfectionis respectu
temporalium summum gradum. Non tamen ex hoc
debet vel potest inferri quod abdicantis re
rum proprietatibus possidere aliquid in communi simpli
citer sit imperfectum. quia licet perfectionem suo statu
rudentem. quia perfectio paupertatis habet plures
gradus sicut infra aliqualiter ostendetur. Capitulum de
duodecim instanciis. ... plene ... co
mendant virtutes non habitas. Quinta pars
Quia vero hec luminosa veritas altissime
paupertatis que in penuria paupertatis
vsus ihesum sequitur obnubilatur ab ipsius pau
pertatis emulis multis modis falsifi
cando sanctorum dicta et fratrum et sinistre ap
plicando ad sua vicia nutrienda ideo
adducimus duodecim instancias que contra
paupertatem et eius vsum allegant et
eisdem nobis instruente paupertatis ma
gistro ihesu per ordinem dissoluemus. Primum
quod adducunt est per allegatorum vita sanctorum
qui non debuerunt aliter docere quam vixerunt
et ipsi habuerunt diuicias in communi. Quibus
respondemus quod mos solet esse prius doctori
bus ut eas virtutum prerogatiuas quibus ca
rere se vident in alijs admirentur et
predicent et cum magna humilitate comme
dent. Redeamus ergo ad sanctorum humi
les auctoritates qui in alijs venerentur

et diligunt que sibi deesse cognoscunt et gemunt. Dic theos ad palmacium scribens. virginitatem inquit in celum fero non quia habeo sed quia magis miror quod non habeo. Ingenua enim et verecunda confessio est quod ipse careas aliis predicare. Numquid quia gravi corpore tenetur a mium non miror volatus. Crisostomus etiam super matheum egiptios monachos laudans ait. omelia viii. Nunc veniens in heremum egipti paradiso hanc meliorem videbis effectam. Etenim est videre ubique regionis illius christi exercitum et regalem gregem et superiorum virtutum urbanitatem vel existentiam omnia exuti et mundo omnino crucifixi. Et ultra rursus procedunt corporis operacionem ad indigenciam sumentes cibum. Neque enim quoniam ieiunant et vigilant vacare per diem dignum estimant sed noctes quidem sacris hymnis primo et vigiliis dies in orationibus et manuum operacionibus apostolicum imitantes zelum. Verecundemur ergo omnes et divites et pauperes cum illi penitus nil habentes nisi corpus et manus suas cogant litigent impensam habere supple de labore manuum indigentibus subvenire. Nos autem decem milibus intus reconditis neque superflua adhuc tangimus. hec crisostomus. Cum doctor sanctus et verax quasi ad suam et aliorum verecundiam paupertatis excellenciam in monachis egipti commendat. Disce preter omnia sacer dicit ambrosius omelia xvi super genesim. christus dominus noster sacerdotibus suis quod precepit audiamus. Qui non renunciaverit omnibus que possidet non potest meus esse discipulus. Contremisco hoc dicens enim primo omnium meus inquam accusator existo. meas condempnaciones loquor. Negavit christus suum esse discipulum quem viderit aliquid possidentem et eum qui non renunciat omnibus que possidet. Et quid agimus Quomodo hoc et ipsi legimus et populis exponimus qui non solum non renunciamus hiis que possidemus sed acquirere volumus ea que numquam habuimus cum numquam venitemus ad christum. Numquid nam quia nos redarguit consciencia tegere non proferre que scripta sunt possumus. Nolo duplicis criminis esse reus. Confiteor hec scripta esse etiam si non implesse me novi. Sed ex hoc saltem commoniti festinemus transire a sacerdotibus pharaonis quibus terrena possessio est. ad sacerdotes domini quibus terrena pars non est quibus dominus porcio est. Talis enim ille qui dicebat Tamquam nichil habentes et omnia possidentes. tamquam egentes multos autem locupletantes. Paulus est hic qui in talibus gloriatur. Huius sacris doctoribus et humilibus verbis nichil expressius dici potest ad propositum. Et beatus gregorius 3° dialogorum. Viri mirabilis ysaac vitam describens ait. Servus omnipotentis dei egressus urbem non longe desertum locum repperit ubi quoque sibi habitaculum construxit. Ad quem dum multi pergerent exemplo illius eterne vite accendi desiderio ceperunt atque sub eius magisterio in omnipotentis dei servicio se dederunt. Cumque ei crebro discipuli innuerent ut pro usu monasterii possessiones que offerebantur acciperet ille sollicitus sue paupertatis custos fortem sententiam tenebat dicens. Monachus qui in terra possessiones querit monachus non est. Sic quippe metuebat paupertatis sue perdere securitatem sicut avari dites solent divicias perituras custodire. hec gregorius. Cum ergo monachus et ipse esset et in monasterio quod possessionibus dotaverat vitam duxisset virum tamen sanctum ysaac omnes possessiones rennuentem miratur et laudat qui in sacro monte super civitatem spoletanam habitans ex uno latere sacram vallem faciunt quam ex alio

latē in ciuitate ~~Feminate~~ assisij scūs frā-
ciscus cū deo dicata ūgine clara altissīe
penuriose paupertatis obseruancia pfcā
plenissīe decorauit. Ex pdcīs impie
psupcōis ēē conuincit' virtutē nō hītam
spnē et psidē ptinacie et obsti-
nacōis dyabolice ipam ūtutē nō hītā
ī alijs condēpnare. Ut si cui9 vis doc-
tis viri extreme paupertati nō est oī-
no uel ad oīa consona. Nathanieū
ē q ppter hoc ipī9 doctīa paupīm
pfcōi repugnando contdicat. Dedō
contra hec q̄ de paupertate sūt dcā ad
ducūt. ūbū scī augustini cont' ada-
mantiū manicheū qui prefatū de
paupertatis forma mandatū aplīs
datum dicit' spūalit' ēē pscrutandū
Et alibi scilicet libro scdō de concordia
ewangelistarū caplō xiii dicit pmis-
sīue ēē intelligendū. Cui tndem9
q cū marcus dicat expresse q pre-
cepit eis ihs ne qd tollerent ī via
et ipse vna cū alijs expositorib9 sic
ex pmissis claret ītelligendū ad
lrām doceat si hoc simplicit' alibi
negaret et ewangelice veritati t
scōrū doctīe simul atq sue apte cō-
tīret. Ndō ne tanto doctori ipie īpona-
tur eius exponenda sūt verba. Atte-
dendū ergo ē q cū aplī fuerūt pmi
fundatores xpīane religiōis et pfes-
sores pfessionis excelse pfessores ī
q̄ et sicut pruate psone et sicut exē-
plaria quedam pfcōis oīb9 volenti-
b9 pfcōez ewangelicā imitari. pdcā
dnī verba intelligere possum9 eis
dcā tāq fundatorib9 xpīane religi-
ōis ext' quam nō est salus. Et sic itel-
ligūtur extendi per modū pcepti
spūaliter intellcā ad oīs ut scilic3
null9 hēat affcm inordinatū possi-
dendi aliqd tpale. Qz tū non omes arti-
tur ut hanc vite regulā ad lrām tene-
ant ne scilicet quoquomō possideāt sicut
manichei ipie dogmatizant. Et ideo cō-
tra ipōs hereticorū malleus aug9 cōt'
adamantiū ondit q hc verba spūalit'
ītelligenda sīt si sic accipiāt' tāq oīb9
sīt pcepta. Possum9 etiā intellige-
dcā fuisse aplīs tāq exēplarib9 pfcō-
nis. Et sic intelligit' ad lrām p modū
consilij qd de se non obligant n eos q
hēāt viuendi formā voluntarie pfitent'
et vouēt. Intellige possum9 insup dcā
fuisse aplīs ūba pdcā sicut certis pso-
nis et viris pfcīs pmis pdicatorib9 e-
wangelice legis. Et sic cū duo ī simile
tur ī verbis dictis. scilicet abdicacio
tpaliū et receptio stipendiorū. pmū
intelligitur fuisse pceptū et ad lrām
obseruandū sicut dicit textus et glo-
sa. Un beda missis ad pdicandū di-
scipulis ne quid tollerēt ī via pcep-
scdm aut nō fuisse pceptū sed cōces-
sū siue pmissū. Un glosa sr illud luc
x In eadem domo manete. Qz sacrificet
perām phibuit sūptus ex predicacōne
cōcedit. Et raban9 sup math. Claret aūt
dnm hoc nō ita pcepisse tāq ewange-
liste viuē aliūde nō debeāt q eis pñte
tib9 qb9 annūciāt ewangeliū. Alioqīn
cont' hc pceptū fecit aplūs qui victū de
manuū suarū laborib9 tnsigebat s3 po-
testate dedisse ī qua sciret istas debei.
Cū potestas datur licet cuiq nō vti sed
tāq de iure suo cedere. hec raban9.
Et hoc mō intelligit' verbū augustini
de consensu ewangelistarū supposita
Ex pdcīs manifeste colligitur q p
dcā dnī verba iuxta consideracōes pmis-
sas intelligi pnt et spūalit' et ad lrām
ut et ut consilia et ut precepta et

licet permissa sive concessa. Preter hoc omnis con-
trictas et calumpnia de medio tollitur si
mlr informis huiusmodi intelligencia ca-
piatur. ¶ Arguunt autem doctores ex eo quod dictum
est quod paulus non accipiebat victum aut stipen-
dium ab illis quibus evangelizabat sed
de labore manuum victitabat dicit quoniam
contra inscientiam continuit istam materiam magis
deridendam viro perfecto quam redigendam in scripto
scilicet quod quia apostolorum thesaurorum superius por-
tat evangelium predicando hic a perfectione
non deficit sed supererogat. Nam si intelli-
gatur quod possidens divicias et ex eis sump-
tus in predicacione evangelii portans su-
pererogat perfectioni consilite per christum et apostolis
proposite in preceptum hic impie blasphemat
ipsum christum et sue perfectionis statum. Si vero intel-
ligitur quod qui nichil possidens evangelium
predicat in paupertate et tamen hoc nichil omit-
tendo de hiis que spectant ad salutem animarum
de labore manuum suarum victitat sicut
rabanus dicit supra de paulo. hic utique
supererogat. Et hoc modo est sane dictum quia
apostolis evangelizantibus regnum dei et
in tali labore sufficienter occupatis concessum
est a christo ihesu de elemosinis vi-
vere absque alio manuum opere sine labore
Licet dicti sint per illa paupertatis calump-
nia effugienda. Arguunt tercio ex iheronimo
ad nepocianum ubi dicit quod vivens
de decimis et altaris sustentatus ob-
lacione nudam crucem nudus sequitur tamen quia perfecte
paupertatis summa consistat in vivendo de
decimis et oblacionibus sicut sacerdotes
et clerici vivunt. ¶ Quibus respondemus quod
est multiplex gradus et differencia nu-
ditatis. Alia quidem est cordis. alia est
cordis et corporis. Nuditas cordis est per
spoliacionem spiritus perfecte ab omni affectu avaricie
et cupiditatis. Et de hac gregorius in
omelia. Nudi cum nudo luctare debemus

quia si quis cum nudo vestitus luctatur citius ad
terram deicitur quia habet unde teneatur. Hoc quidem
de intelligitur dictum generaliter omnibus christianis
sicut eciam tibi supra exposui preceptum de nic-
hil possidendo ad omnes debere referri
spiritualiter intelligendo. Nuditas autem cor-
dis et corporis triplicem habet gradum. Nam quedam
dicitur est magna que attenditur in abieccione
omnis superfluitatis et proprietatis possessionis
et omnis peculii. Et huiusmodi quamvis non sit
de necessitate est tamen de congruencia status et
ordinis clericalis. Unde cunctus signum cum tonsu-
rantur dicunt dominus pars hereditatis mee etc.
Et de hac iheronimus ad nepotianum. Si autem ego
pars domini sum et funiculus hereditatis eius
nec accipio partem inter ceteras tribus sed
quasi levita et sacerdos vivo de deci-
mis et altari serviens altaris oblacione
sustentor habens victum et vestitum hiis conten-
tus ero et nudam crucem nudus sequar.

¶ Est et alia nuditas maior que non solum
consistit in hiis verum eciam in abnegacione po-
testatis possidendi proprium et abnegacione
proprie voluntatis et hec competit regula-
ribus et cenobitis. De quibus iheronimus ad he-
liodorum. Nolo pristinarum necessitudinem
recordeis nudos amat heremus. Nu-
dos hic intelligit iheronimus non solum a fa-
cultatum appropriacione verum eciam a propria volun-
tate. Iuxta illud bernardi de colloquio
simonis et ihesu. Age ergo quicumque re-
linquere omnia disponis te quoque inter dere-
linquenda enumerare memento. Immo
vero maxime et principaliter abnega
teipsum si deliberas sequi eum qui exina-
nivit semetipsum propter te scipsum. ¶ Est et tercia
nuditas maxima que consistit in hiis que
dicta sunt et insuper in abdicacione omnis tran-
sitorie facultatis cum penuria et indi-
gencia oportune sustentacionis. et hec
competit apostolis et apostolicis viris. De hac

super illud math. Qui dederit uni ex hiis calicem aque frigide etc. glosa dicit. Minimi sunt qui nichil penitus habent in hoc mundo. Tales fuerunt apostoli. Unde iheronimus ad eustochium ait. Nemo apostolis pauperior fuit nemo tamen pro domino reliquit. Vidua illa in evangelio que duo minuta misit in gazophilacium cunctis prefertur divitibus quia totum quod habuit dedit. Ad hanc nuditatem tanquam summe perfectionem hortatur iheronimus nebridiam in epistola quam ad eam scripsit. Vis ait esse perfectus et in primo stare fastigio dignitatis fac quod fecerunt apostoli. Vende omnia que habes et da pauperibus et sequere salvatorem et nudam solam quia crucem nuda sequeris et sola. In hiis iheronimus satis manifeste asserit quod ea paupertas ad perfectionis attingit fastigium qua quis expressius et conformius nuditatem crucis amplectitur et nudum crucifixum imitatur. Arguunt etiam quarto quia dicit gregorius censum non esse in culpa sed affectum. Et ideo non temporalia habere sed temporalia diligere est peccatum. Cui tandem quod si quis sentiat quod census vel res temporalis sit culpa causaliter vel formaliter id est quod non possit sine dampnatione possideri errat cum manicheo et hoc gregorius reprobat. Si autem quis intelligit censum esse occasionem culpe a summa veritatis non deviat. Cum ipsa veritas dicat in marco quam difficile qui pecuniam habent regnum dei intrabunt. Nullo enim modo pecunia impedimentum difficultatis dei regnum intrare volentibus prestat nisi quia vel est occasio inclinationis ad malum vel distractionis a bono. Hoc testimoniis sanctorum apte monstratur. Nam quod sit infectiue cupiditatis ambrosius dicit in libro de officiis. Feralis inquit avari illecebrosa pecunia que habentes contaminat. Cui etiam bernardus concordat de colloquio simonis et ihesu. Hec fi-

generandarum divitiarum propria causa est quia vix aut etiam nunquam sine amore valent possideri. limosa siquidem et vilpinosa nimium non modo exterior vim etiam interior substantia videtur et facile cor humanum omnibus quibus frequentatur adheret. Item augustinus super psalmum. Non sunt ait iste vere divitie sed mendicitatis quia quanto magis habentur tanto magis crescit inopia avaritie. Non sunt vere divitie que plus augent cupiditatem eis qui possident eas et sic patet quod faciunt concupiscibilem et extollunt irascibilem quia sunt occasio vanitatis et superbie. Augustinus de lapsu mundi. In divitiis nichil tam cavendum est quam superbie morbus. Qui enim non habent divitias non habent unde extollant se. Idem de verbis domini. Nichil est quod sic generet divitie quam superbiam. Omne granum et omne germen habet vermem suum. Vermis divitiarum superbia est. Quod vero sint occasio distractionis qua dispergitur rationale manifeste insinuat gregorius primo moralium. Solet inquit rerum habundantia tamen a timore divino mentem solvere quantum huiusmodi curam exigit diversa cogitare. Nam cum foris per multa dispergitur stare in intimis firma prohibetur. In omelia. Erit qui seminat. Quis enim unquam michi crederet si divitias spinas interpretari voluissem maxime cum ille pungant iste delectent. Et tamen in veritate spine sunt quia cogitationum suarum punctionibus mentem lacerant. Hic ergo patet quod census formaliter seu causaliter non sit in culpa est tamen multipliciter occasio culpe. Propter quod a salvatore spinis comparantur et ab ambrosio illecebrose dicuntur. Et quod sicut patet ex predictis unum rationalem distrahunt irascibilem extollunt et concupiscibilem alliciunt. ac propter hoc totum

etiam multiplici captiuitate subiungunt
non solum sunt illecebris sed periculis ple
ne. et tantum quo ad imperium dominum quam
quo ad imperium opulentum et relaxatum
usum. Unde augustinus de lapsu mundi. Dicit
ipse quas putatis plenas esse deliciis
pleniores sunt periculorum. Cum itaque perfectionis
sit non solum peccata vitare verum etiam occa
siones peccatorum et bonorum impedimenta
succidere dicente gregorio in moralibus
liquido claret quod omnis possessiones vel
pecuniam habere de se non sit peccatum sed li
citum. est tamen eas abdicare vel volunta
rie eis pro christo carere perfectum. Quod si for
te quis diuiciarum amator et camillo
se impugnator paupertatis dicat quod a
temporalibus rebus imperfectis mentibus datur
occasio peccandi non perfectis. quasi ma
gis competat statum imperfectorum diuicias fu
gere eis quam carere et hoc non expediat
viris perfectis. Qui iste errore asserit vite
christi ihesu eius quam doctrine aduersatur aperte.
Neque enim secundum hoc prophanum dogma christus
perfectissimus debuit carere diuitiis neque hoc
docuisset perfectos cum tamen dixit. Si perfectus vis
esse vade et vende. etc. Numquid igitur apostoli per
fecti non erant quibus dictum est. nolite possi
dere aurum. Quod verbum tractans ambrosius
in libro de officiis. Nolite inquit pos
sidere aurum vel argentum neque pecu
niam que sunt velut falcem pullulantem
in pectoribus humanis succidit auari
ciam. Ex hiis datur intelligi quod propter
vitandam occasionem mali fuit apostolis
interdicta pecunia cum tamen essent per
fecti. verum est siquidem quod temporalia vel etiam
peccatorum occasiones tamen non prestant in vi
ris perfectis distractiones immittere. et peccati
occasionem dare quantum prebent mentibus
infirmorum. Licet quantumlibet pura mentis
distractio vel illectio appetitus viciosa

in mentibus perfectorum ad eterna suspensis ma
gis est dissona quam longe maior imperfectis
circa filiorum educacionem et curam rei fami
liaris occupatis. Hic est quod perfecta abdicatio re
rum temporalium perfectis consulitur non imperfectis
in velint esse perfecti. Imperfecti enim propter suam
modicam caritatem non possunt christi consi
liorum grauamina que tamen in se sunt facilia
et leuia cum hilaritate vel suauitate por
tare quia multum obsistit puritas consili
orum christi ipsorum imperfectionibus. Et ideo eis
videntur grauia sicut infirmis oculis o
nus est lux solaris. Nam ipsis imperfectis
sufficit peccata maiora vitare per man
datorum obseruanciam. Perfectis autem compe
tit superfluas cogitaciones etiam a men
te rescindere sicut et gregorius 2o mo
ralium docet spiritualiter explicans naza
reorum ritum perfectionis quam figuram. Deuocione
inquit completa caput nazareus ra
dere. capillos in igne sacrificii ponere
iubetur quia tunc ad perfectionis culmen atti
gimus cum sic exteriora vicia vincimus ut
etiam cogitaciones superfluas a mente
resecemus. Quas nimirum igne sacrifi
cii cremare est flamma eas diuini a
moris accendere ut totum in dei amo
re ardeat et cogitaciones superfluas
cremans quasi nazarei capillos de
uocionis perfectione consumat. Arguuntur quo
to hostes paupertatis quod illa promissio
ihesu christi determinatis obuiat de pau
pertatis perfectione seruanda usque ad exitum
vite. Quibus respondemus quod illa promis
sio centupli ad spiritualia dona refer
tur. Non enim magister perfectionis ihesus a
liquid promisit quod sit fomentum cupi
ditatis et auaricie nutrimentum. quod esse
sequeretur si centuplatas diuicias promit
teret in hac vita. Unde ihero nimus super matheum
et etiam rabanus quasi eisdem verbis utentes

Occasionem inquit huius sententie quidam in-
troduxit annos mille post resurrectionem
dicentes nobis futurum esse centuplum omnium rerum
quas dimisimus et vitam eternam esse redden-
dam non intelligentes quod si in ceteris dig-
na sit retribucio in uxoribus appareat tur-
pitudo ut qui unam uxorem pro domino dimiserit
centum recipiat in futuro. Sensus ergo est
quod qui carnalia pro domino salvatore dimi-
serit spiritualia recipiet que comparacione et me-
rito sui ita erunt quasi parvo numero centena-
rius numerus comparetur. Cui eciam gregorius con-
sonat super ezechielem omelia vi. Neque enim
sanctus vir ideo terrena deserit ut hec pos-
sidere in hoc mundo multiplicius possit
Sed per centenarium numerum perfectio designa-
tur quia quisquis pro dei nomine temporalia contemp-
nit hic perfectionem mentis recipit ut ea non
appetat que contempsit. Centies itaque re-
cipit quod dedit qui perfectionis spiritum recipiens
terrenis non indiget et si hec non habet
hec gregorius. Cui consentit bernardus
in sermone super illud de beato petro.
Dixit symon petrus ecce nos reliquimus
etc. dicens. Quod est centuplum istud fratres
nisi consolacionis visitaciones primicieque
spiritus qui super mel dulcis est et post pauca.
Non pater aut mater non domus aut ager est nobis
a cibus aut vestis non denique terrenum
aliquid aut corporale. Delectabilius
super omnia hec dulcius universis huius iocun-
dius est et quecumque desiderantur in hoc
seculo neque huic non valent comparari. Et
si forte quis pertinaciter obsistit tamen
per textum marci quod per augustinum contra
adamancium manicheum asserens bo-
na temporalia repromissa fuisse a christo. Re-
debimus promissionem donacionis et re-
cepcionis huiusmodi debere intelligi per
modum caritative comunionis non per modum
possessionis. Quod sit autem ista comunio insi-
dicetur. Unde beda super illud marci. ne-
mo est qui reliquerit domum etc. Quia in-
virum a fratribus atque consortibus propositi sui
qui ei spirituali glutino colliguntur mul-
to graciorem eciam in hac vita recipiet
caritatem. Cui consonat glosa ibidem. Deo
sancti et quicumque huius comitantur ei. Et
augustinus contra adamancium fidelis totius mun-
dus diviciarum est. Vel certe intelligendum
est per modum cuiusdam celestis promissio-
nis contra manicheos qui dicebant hec
temporalia bona a tenebrarum principe fuis-
se creata et ab illo solo repromitti et
dari a christo autem tribueri. Sed hec nec promit-
tuntur a deo ad hereticorum confundendam
perfidiam et a cordibus fidelium omnem dif-
fidenciam amouendam. Unde super illud mathei
hec omnia adicientur vobis. glosa. Dia st
filiorum et ideo hec omnia adicientur eciam
non querentibus quibus si subtrahantur ad pro-
bacionem est si largiantur ad graciarum actionem
Et augustinus super illud iohannis. Vado piscari.
Cur non invenit aliud unde viveret cui dominus
promisit dicens. Primum querite regnum dei
et hec omnia adicientur vobis. Prius dominus
sic eciam quod promisit implevit. Nam quis aluit
pisces qui caperentur apposuit. Constat
ergo promissionem huiusmodi per modum promis-
sionis debere intelligi ad tollendam diffide-
ciam non per modum augmentacionis tempora-
lis substancie quia hoc non esset cupiditatem
abscindere sed augere. Unde crisostomus super
matheum omelia 63. Nichil ita sistit cupi-
ditatis sitim sicut desistere a lucrandi
concupiscencia. sicut amaram coloram abstinencia
et evagacio. Facilius enim est homines in terra
existentes volare quam adiectione pecunie
quiescere fine desiderium. Et augustinus lxxiiii que-
stionum. Cupiditatis venenum est spes adipiscen-
dorum temporalium. Si ergo christus multiplica-
cionem rerum temporalium per modum possessio-

nis discipulis suis promittet caritatem in eis permanet non augent dum possessionis terrene con-tuplicacione promissa temporalium bonorum affluencia spernenda doceret potius quam sperneda quod impium est sentire de christi doctrina. Clarissime sermo paupertatis emuli quod modus apostolice vite paupertatis altissime perfecte adversatur. Legitur enim in actibus apostolorum quod multitudinis credentium erant omnia communia et quod rerum venditarum precia ponebant ad pedes apostolorum. Ad quod dicimus quod neque intelligendum est quod apostoli proprium aliquid vel commune possederint quia communitas illa non refertur ad apostolos sed ad turbam sicut et glosa ibidem insinuat. Discernit enim ordinem doctorum et auditorum. Nam multitudo credencium rebus spretis copula caritatis invicem inherebant. Apostoli vero virtute fulgentes christi misteria predebant hec glosa. Cui nec per ipsum textum declaratur quod sicut illa rerum communitas erat turbarum sic et signorum virtus erat apostolorum. Ad hoc etiam facere videtur quod in legenda sancti augustini dicitur quod regula illa de qua in actibus apostolorum scribitur erat sub apostolis constituta cum dicitur quod erant illis omnia communia etc quod de hoc ibi sunt scripta. Si autem referretur communitas huiusmodi ad apostolos ~~esset~~ esset regula illa non sub apostolis condita sed super apostolos ipsos ligans constituta. Neque enim huius repugnat quod sequitur quod ante pedes apostolorum prediorum precia ponebant quia dicit theo. ad demetriadem virginem hoc fiebat ut discerent pecunias esse calcandas. Vel certe ut se et sua apostolice dispositioni committerent sicut docet ambrosius super epistolam secundam ad chorinthios ubi loquens de apostolis dicit quantum ad presentem vitam pertinet pauperes videbantur sed spirituales divicias credentibus largiebantur. Egeni in terris in celis dites ut nichil habentes omnia vero possidentes. Hoc enim fuit in apostolis glosa ut sine sollicitudine et nomine possidendi non solum ea que in possessionibus erant sed eorum dominos possiderent hec ambrosius. Ex quibus insinuat quod apostolis in sua egestate manentibus eorum dispositioni quantum ad res et personas primitiva illa ecclesia suberat. Hanc tamen rerum dispositionem maluerunt committere aliis sicut in actibus consequenter legitur. Non est equum relinquere verbum dei et ministrare mensis. Quod quidem dixerunt ut distractionem misterii effugerent non quia per illud misterium aliquid possideret. Redeamus igitur ad paupertatem amabilem apostolicam status in qua petrus intrans sanctum templum pauperi elemosinam a se petenti respondit. Argentum et aurum non est mihi. Ubi glosa memor illius precepti nolite possidere aurum neque argentum pecuniam que ad pedes apostolorum ponebatur non sibi retrodebat sed ad usus pauperum qui sua patrimonia reliquerant. Ubi patet ad visionem petri quod apostoli nichil habuerunt nec in ipso nec in communi. Nam cum regula aliqua habet aliquid in communi licet non possunt subditi dicere se illud habere ut persone singulares tamen prelati non possunt recte negare se illud habere in quantum sunt persone communes. Petrus autem omnium princeps apte asserit argentum et aurum non esse mihi. Hanc etiam paupertatis formam iohannes evangelista servavit cum suis discipulis inter quos duobus qui magnas reliquerunt opes pro nimia egestate temptatis sicut scribitur in eius legenda ait. Numquid non valet manus domini ut faciat servos suos diviciis affluentes. Sed in hoc certamen statuit animarum ut sciant se eternas habituros divicias qui pro eius nomine temporales opes habere noluerunt.

Grandē paupertatis districtōem et omnēs
apl'i seruauerūt. Vn̄ apl's paulꝰ de se
simul et alijs apl'is chor̄. ait usqꝫ ī hac ho-
ra esurimꝰ et sitimꝰ et colaphis cedi-
mur ecce egestas et īiurie et īstabi-
les ecce defuīts domꝰ ppē. Vbi glosa
dicit usqꝫ ī hanc horā id ē continue. Et
alibi ad chor̄. In fame et siti ī frigo-
re et nuditate. Hanc penuriosam vi-
tā duxisse apl'm nō ad tpꝰ sed cōti-
nue ut prefata glosa īsinuat et su-
pius allegata c̄osostomi de laudibꝰ
bt̄i pauli auctoritas cōfirmat. Vbi qn̄
ictitur se hr̄e oīa et habūdare dicit
nec debet nec potest intelligi scd̄m
opulenciā siue affluenciā rerū sed
q̄ntū ad sufficienciā mētis. De qua au-
gustinꝰ ī libro de beata vita. Nullꝰ
pfectus aliquo eget et qd̄ videtur corpori
necc̄m sumet si affuerit et si nō affuerit
istarū rerū nō franget eum inopia. Ad hāc
pfctōem hortatur sapiēs cū dicit. Fili ī
vita tua ne īdigeas melꝰ ē em̄ mori
q̄ indigere. Hoc enī modo ē pfcm̄ cōsi-
liū ut vitetur mentis egestas q̄ rerū
penuria pturbatur. Apl's enī paulꝰ
licet fuit passꝰ latronū piculū nō tn̄
portabat qd̄ latrones caperent. Vn̄ am-
brosꝰ ī originali tractās hoc vbū pi-
culis latronū ait. Cū in ciuitate eū
occidē nō posset latrones sibi exquira-
bat ī via cū tamē nichil ferret qd̄
latrones caperent. Cui cōcordat c̄osoſꝰ
de laudibꝰ pauli. Job nā oues et bo-
ues hr̄et īnumerās erat ī paupes libera-
lis. Paulus vō nichil amplꝰ corpe
suo possidēs de hoc ipo sufficienter indigētibꝰ tri-
buebat. Mira pauli ex hac laude p-
pendē valemꝰ īopiā cū nil pter corpꝰ
hr̄et. mira nichilominꝰ strenuitatis
affluenciā ut nō solū sibi sufficeret ve-
rū etiā in alijs habundaret. Ex pmissis
claret q̄ status aplōrū fuit ī penuriosa
paupertate et si quis ī dictis scripture vel
doctorū superficialiter videtur obsiste-
re et dēt scd̄m predictū exponi. Con-
ducūt septimo pdcā paupertatis hostes
instancias loculorū xp̄i ad pfectā
paupertatis obseruanciā obstruendā.
Quibꝰ rn̄demꝰ q̄ xp̄i loculi nō disso-
nāt a sue paupertatis exēplari altissi-
si quō et quare ipōs hr̄e dignatus fu-
it pia mentis ītensione pensemꝰ. Nā
vnigenitꝰ dei filiꝰ qui cū diues esset
ī oībꝰ p nobis adeo fc̄ūs est egenus
ut alieno cibo et hītaclō vteretur nō
sū magna dispensacōe supni consilii
loculos deferri fecit. caueāt sibi ama-
tores loculorū q̄ illorū custodē illū
deputauit discipulū quē furē pditorē
sciebat ēē futurū. Habuit aūt xp̄s lo-
culos ad consolandū infirmos ad repel-
lendū impbos et ad īformandū pfec-
tos. Vn̄ hōmōi actus scilicꝫ hr̄e loculos
ī xp̄o respc̄ū īfirmorū fuit condescē-
sivus ad consolandū illos q̄ loculis ca-
rē noluūt sicut ait augꝰ ī libro de ope
monachorū. Dn̄s memor miē sue ī-
firmioribꝰ cōpaciēs. cū ei angeli pos-
sent ministrare loculos habebat ī qbꝰ
mitteretur pecuūa q̄ conferebatur. utiqꝫ
a fidelibꝰ boīs eorū victui necc̄ia quos
loculos iū cōmendauit. Respectu aūt
īpiorꝫ fuit actus cōminatoriꝰ. Pmo
quidē ad refellēdū hr̄ticos q̄ loculos
repbabant. Unde augꝰ fr̄ iohēm omē
xlvm̄. Quare loculos habuit cui an-
geli ministrabāt n̄ q̄ etiā ipiꝰ locu-
los hītura erat. Vn̄ loculos hēbat
vt doceret nō ēē pctm̄ loculos hr̄e. In
hijs augꝰ manicheorū refellit īiq-
tatē dāpnanciū eccīe statū aplōrū

tpaliū possessiones. Secundo comminatorius
fuit ad detrendū auaros qui loculos
concupiscūt quia nullus de xpi discipul'
legit nisi qui loculos portauit. Vnde crisos9
sup iohēm omē lxv. Si vero quis scrutabit
quare furi existenti loculos cōmisit pau
perum et dispensare fecit auarū exis
tentē nisi ut oēm abscindet occasionē
Etenim sufficientē hēbat ex loculo cō
cupiscie mitigacōem sed propter necāria mil'
tū quā volebat cōprime xps multa
condescensione ad eū vtens nō incu
sabat subripientē obstruens prīcō
sā cōcupiscēciam et omnem auferēs oc
casione. Hic crisos9 apte declarat quod
nō penuria paupertatis sed nequicie
cupide mentis causa fuit tante impi
etatis. Respectu vero perfectorū fuit ar
tus informatoi9. Primo quidē ad quantum
modū hēndi fuit forma perfectōis in
ecclesiasticis psōis maxime monachorum
et cenobitarū ut nullus sibi quicquam
appareret sed hēent oīa in cōi. Vnde
augus omē lxxvij sup iohēm. Habebat
dñs loculos a fidelib9 oblata cōseruās
suis necessitatib9 et aliis indigentib9 tribu
ebat. Tunc primū ecclesiastice pecunie forma
ē instituta ut intelligēm9 quod precepit nō
esse cogitandū de crastino nō ad hoc fu
isse preceptū ut nichil pecunie seruaret
a sanctis sed ne deo propter ista nō seruiat
hec augus. Quia formā regulariter viuē
ciū et in cōi possidenciū describēs sicut hēt
xij q. prima ait. Cum huius nre cōgre
gacōis fr̄es nō solū a facultatib9 sed
eciā voluntatib9 propriis in ipsa ordīs suscep
cōe renunciauerīt certū est eos nichil
hēre dare uel accipe sine superiorū licencia
debē. Quantum vero ad modū dispensādi
fuit secundo forma perfectōis in eciā platis
ut exemplo xpi ecclesiastica bona dispē

sent ad sustentacōem ministrorū ecclie
et ad pauperum releuandas miserias.
Vnde crisos9 sup iohēm omē lxxij de loculis
xpi dicit sic. Qualiter nō peram nō virgā
nō es iubēs deferre marsubiū ferebat
Et rndēs subdit. Ad ministiū ut discant
quam valde pauperem et crucifixū hominem
oportet perfectis multā facere curacōem. Mul
ta enim ad mīm dispensans doctrinā
fecit. In hiis ondit crisos9 quod viris per
fectis cōpetit miserabiliū psonarū ge
rere curā quod maxime locū habet in platis
ecclie quorū perfectōi consonat ut spūalit
et eciā tēpalit pascendis sibi gregib9
cōmissis intendāt. Vnde prosp de vita
contēplatiua. Scientes viri sci nil ali
ud ēe res ecclie nisi vota fideliū et precia
peccatorū et patrimonia pauperum nō eas
vendicauerūt in vsus suos ut proprias sed
ut cōmendatas pauperib9 erogauerūt
hec possidendo cōtēpnere docuerūt nō
sibi sed aliis possidere et nec cupidi
tate hēndi ecclie facultates ambire sed
pietate subueniendi eas suscipere
et quod hēt ecclia cū oīb9 nichil hēntib9
hēre cōe nec aliquid inde eis qui sibi
sufficiūt de suis erogare cū nichil a
liud sit hēntib9 dare quam perdere. Quan
tū vero ad modū vtendi forma fuit
perfectōis ipsis aplis ac ceteris ewange
licā paupertatē professis ut saltem p
se talib9 non vtantur. Vnde sup illud
math. Vade ad mare glosa dicit. Do
minus tante fuit paupertatis ut vnde
tributa solueret nō hēret. Iudas quidē
cōia in loculis hēbat sed res pauperum
in vsus suos cōuertē nephas duxit id
ipsum dīs exemplū nob hic glosa. In exē
plū eciā viris perfectis ut nō iudicent
loculos hūtes. Vnde magister hugo de
sancto victore dicit in exposicōe per illius

bonum est confiteri domino. Habebat ihesus lo-
culos et que dabantur suscipiebat
conformans se imperfectis. Paulus autem
noluit sumptus accipere de evangelio
sed gratis fratribus est ministrans ubi. Et sic ue-
nitur paulus aliquid maius fecisse
quam christus. christus enim in mundo imperfectorum inue-
niri voluit ne presumeretur non accipien-
tes et estimaretur non christianus faciens
quod voluit facere christus. Cum quo concor-
dat augustinus super psalmum centesimum tertium. Habu-
it inquit dominus loculos sicut dictum est de
quibusdam religiosis feminis que ministrabant ei
de substantia sua futurus erat paulus nichil
tale querens et omnia provincialibus do-
nans. Sed quia multi infirmi ista consecu-
turi erant magis infirmorum personam sus-
cepit christus. sublimius paulus supple quam
predicti infirmi. Numquid et christo. Subli-
mius christus quam misericordius. Cum enim videret
paulum ista non consecuturum providit ne damp-
naret consecuturum et prebuit exemplum
infirmo. Ex his apte monstratur
quod viris perfectis et evangelicis datur
exemplum in christi loculis de non iudican-
dis infirmioribus uel inferioribus condicionibus
non de assumendis loculis precipuis.
Aliquibus tamen videtur quod etiam ipsismet
evangelicis professoribus in hoc detur
forma ut tempore persecutionis instantis et
fortis etiam precipuis possint loculis uti
cum aliter eis propter persecutionis rabiem
vivendi non pateret facultas ponen-
tes exemplum de christi discipulis qui transe-
untes per terram samaritanorum qui
ipsis nolebant necessaria ministrare abi-
erant in civitatem ut cibos emerent iohannis
quarto et hoc modo exponit beda ver-
ba christi luce xxii. Nunc qui habet saccu-
lum tollat similiter et peram dicens. Egit
itaque dominus quod vetitum ut modum discreti-

onis instrueret missis ad predicandum disci-
pulis ne quid tollerent in via precepit vi-
delicet ordinans ut qui evangelium an-
nunciant de evangelio vivant. mortis vero
instante periculo et tota simul gente pastorem
gregemque simul persequente congruam tempori regulam
decernit pecuniam scilicet victui necessariam
donec sopita persecutoris insania tempus evan-
gelizandi redeat tollere permittebat. hec
beda. Ubi non sicut quidam impie asserunt
dicit mandatum de paupertate et de non por-
tando pecuniam datum apostolis nunc revocatum
a christo sed potius cum discretionis modera-
mine durante autem tantum extrema necessita-
te pro victu necessario temperato. Non sic temperant
nostri temporis religiosi per mundum discurrentes
cum bursariis et bursis plenis qui non sunt
inter persecutores nec mortis instante peri-
culo sed gulositatis sue inundante proflu-
vio bursarios ducunt et laute in tabernis
expendunt. Et in tantum communem statum sine
pecuniis corruperunt ut veri pauperes
sue professionis consortes per eam in evan-
gelica penuria incedentes vix possent
credi pecuniam non deferre. Ac per hoc illo-
rum transgressio horum est pauperum afflictio
quia fidelium devocio propter illorum superfluam habun-
danciam istos vix patitur credere egere. Patet
ergo ex predictis quod paupertatis hostes lo-
culos christi ad fomentum cupiditatis alle-
gare non possunt sed exemplum pietatis pauper-
tatis et humilitatis multiplicatur mente
devote subserviunt. Dicit enim in sal-
vatore nostro crucifixo ihesu nichil fuit
quod seculares glorias aut delicias saperet
sic nichil egit nichil docuit per quod nobis mun-
di divicias appetendas esse monstraret
quin potius nos ad perfecte paupertatis
amorem accenderet. Ihesus mundi cum
hoste expugnaturus ingrediens de pau-
primo matre pauperrimus prodiit sed et

se hostiam deo ut pontifex offerens nudus
in cruce pependit. Nec non ut veritatis eius
tamquam perfectissime rectitudinis nequaquam discorda
ret medium ab extremis tota eius vita
continuus extitit paupertatis. Adducunt
occasio crudelitatis instanciam contra vir
tuosam mendicitatem rerum necessariarum. quam
includit evangelicus status virtuosa
paupertas dicentes hanc esse defectivam
et transgressivam apostoli documenti quia huius
modi pauperes non manualiter laborant
et ideo dicunt eos vivere dampnabiliter oci
osos. Precipit enim apostolus quibusdam ut cum si
lencio panem suum manibus operando man
ducent. Id quod econtrario tenedemus quia
non precipit apostolus laborem omnibus generali
liter sicut patet per textum sed quibusdam
dumtaxat ociose curiose et inquiete
viventibus opus manuum imperat non blan
diciis et adulacionibus questu sibi victum
conquirerent volentes laute de elemo
sinis vivere cum dispendio salutis proprie
et impedimento salutis aliene sicut
multi falsi pauperes nostris temporibus faciunt
quorum ociosa vita scandalum non sub
sidium prebet mundo. Hos nequaquam
in hac responsione defendere intendimus
quorum reprehensibilem vitam et cum pu
dore videmus et cum dolore portamus
unde eciam contra verborum nostrorum sagit
tentales in pluribus locis percutiunt. Sed
nunc veros et ewangelicos pauperes
qui pro cordis mentis invigilant et spiritu
ali studio et sapiencie pro zelo sa lutis
animarum sollicita occupacione iterum
dicit a rusticano et manuali labore
exceptos decernimus. Et propterea cum il
lacionibus impugnacionum tenedemus. Hu pi
orum enim ad que vocantur nequiunt sine
amicicia septuitarium ad quarum pre
claram intelligenciam pervenire non pos

sent nisi per studium sapiale quod consistit in le
gendo meditando orando contempla
do audiendo conferendo et predicando. Ideo
recte competit eis huius studii spiritualis op
acio septiformis maxime ordinis exercitium
virtuosum ad quod tam in regula quam in vita
pater spiritualis laboris franciscus eos effi
caciter trahit. Et quia difficultas totum ho
minem requirit iuxta quod designatum est
in exodo ubi precepit dominus quod vectes quibus
ferenda erat archa semper essent in circulis. Quod
exponens gregorius ait. Qui ad officium pre
dicacionis excubant a leccionis studio
numquam recedant. Ignominiosum enim
est si tunc quis querat discere cum debebat
aliis questiones enodare. Ideo qui huic stu
dio septiformi sollicite intendunt quia
magis est sublime in se difficile menti
expediens esse et necesse plebi eciam
si non laborent operibus manuum. digni
tum sunt quod ab ecclesia sustentetur secundum
deuteronomii. Non alligabis os bo
vis triturantis in area fruges tuas
Glosa. Victum non subtrahes predicanti
bus ut vacent oracioni et predicacioni. Et
alia glosa ibidem. Occupati in doctrina
non possunt providere sibi necessaria ex quibus propo
situm apte concluditur. His concordat
ambrosius super illud luce quarto. maria op
timam partem elegit dicens. Ne arguas
eos ociosos et iudices quos vides stu
dere sapiencie. Hanc enim sibi cohabitatricem sa
lomon pacificus accivit. Denique apostoli
non putaverunt equum relinquere verbum dei
et ministrare mensis. Huic eciam concordat
theodorus in prologo super iob. Si autem fiscel
lam texerem aut palmarum folia manibus
complicarem ut in sudore vultus mei
comederem panem meum et operis ventris
sollicita mente pertractarem nullus mor
deret nullus reprehenderet. Nunc quia autem

iuxta sententiam salvatoris operari volo aliquid, qui non perit falsarius vocor. Ad idem facit quod scribitur in psalmo dicitur: Defecerunt oculi mei, dicit augustinus. Non est ociosus qui tantum verbum dei studet nec plus est qui exterius operatur quam qui studium veritatis agnoscende exercet. Ipsa sapientia maximum opus est. et aufertur maria que audiebat marthe que ministrabat. hec augustinus. Quibus non resistit illud quod augustinus scribit de opere monachorum cum ibi loquatur contra quosdam hereticos principaliter qui vocabantur heretici asserentes monachis non licere sustentande vite causa aliquid operari male intelligentes evangelium christi quo dicit. oportet semper orare et numquam deficere. Nam sacer doctor ibidem per apostoli documenta convincit simul et arguit monachos illos qui cum in maiori parte essent laici nec predicacioni nec saluti animarum intenderent non tamen volebant corporaliter laborare nec operari. Et quamquam fuissent in seculo laboriosi ~~et pauperes~~ et pauperes iam professi monasticam vitam ab aliis sumptus accipere non solum licitum sibi sed etiam debitum esse censebant. Contra quos augustinus. Isti inquit fratres temere arrogant quantum estimo ut huiusmodi habeant potestatem. Si evangeliste sunt habent. si ministri altaris. si dispensatores sacramentorum dei si saltem aliquid habebant in seculo quo facile sine artificio sustentarent hanc vitam quod indigentibus dispertitum sit credenda est eorum infirmitas et sufferenda. hec augustinus. Ex predictis colligitur quod quatuor generibus hominum digne et iuste competit ab aliis pasci quamquam propriis manibus non laborent. scilicet qui alios pascunt verbo ut predicatores. vel altaris viatico et dispensatores sacramentorum

ut sacerdotes vel qui divino vacant ministerio ut reliqui clerici vel qui pauperes fuerint sive distributione substantie. Ubi nota quod qui religionem intrantes sua distribuunt parentibus suis hoc privilegio sunt privati quos beatus franciscus in legenda sua fratres muscas et fraudatores pauperum et indignos collegio pauperum appellavit. Secundum hoc igitur illi quibus aliqua predictarum condicionum competit digni sunt ut de evangelio vivant. illi vero quibus plures digniores existunt. Quibus autem omnes ut pote qui predicant celebrant confessiones audiunt et temporalium affluentiam contempserunt maxime digni esse probantur. Quibus vero omnes predicte condiciones desunt et validi sunt et pauperes non ociosi et infructuosi sunt sibi et onerosi ecclesie iuxta sententiam augustini laborare tenentur non per hoc excusentur quod eis qui predictas condiciones habent deserviunt et assistunt et ideo cum eis sustentari merentur. Iuxta quod misterialiter dicitur in iob quod boves arabant et asine pascebantur iuxta eas. Illa quoque astruitur lege sanctissima qua strenuus pugnator ille david iuste decrevit et equa portio esset descendentium ad prelium et remanentium ad sarcinas. Porro si quantumlibet idiote ac simplices tamen sunt devotionis in prece. tante districtionis in vita tante edificationis in exemplo quod eque fructificant solo exemplo quantum alii exemplo et verbo excusant eos merita vite et si desint verba doctrine. Tales enim contemplacioni et predictis professionum studiis aptos. velle ad opera manualia compellere. non est aliud quam dei sapientiam revocare. et filiis israel more philistinorum divinorum eloquiorum

orū arma p̄ripe vel more pharaoīs opib9
duris luti et lateris iugo q̄ servitutis īpor-
tabilis a dei servicio ꝑturbare quēadmodū
īsinuatur ī exodo ꝑ hoc q̄ pharao dixit
Quare moyses et aaron sollicitatis ꝑplm
ab opib9 suis. v. Ite ad onera vr̄a. Ubi glo
sa sc̄i ambro9 omel. 3a super exodū. Hodie
si moyses et aaron .i. ꝓpheticus et sacerdota
lis sermo aīaz sollicitat ad serviciū dei
exire de sc̄lo. renūciare oīb9 attendē le
gi et verbo dei cōtinuo audies unam
mes eciā amicos pharaoīs dicentes.
Videte quō seducunt hoīes. qualit ꝑ
vertuntur adolescentes ne laborēt
ne militēt ne agant aliq̄d qd ꝓsit eis
velitis reb9 necessariis ī ternas sectāt
et ociū laborare nolūt et ocii occasioēs
q̄runt. Huis v̄bis sc̄i ambro9 ꝑdicte
cavillacoīs dolus patenē detegitur
et ex suꝑdictis oīb9 efficacit effugat.
Adducūt nono cavillacoēs pauꝑta
tis altissime ī ipi9 iniuriā qd nō videt
v̄tutis tenē mediū sed viciositatis ex
tremū maxīe dicente ambrosio q̄ nō
sunt effundende opes sed dispensande.
Hec nō ut aiūt ꝑdigalis et viciosa
pauꝑtas sit oīa indiscrete et indiscre
te effundit q̄ nichil sibi nec ī coī nec
ī spāli retinet vn̄ vivē possit. Unde cō
sili rōe posset v̄ginitas scā oīnō nō lau
de sed vituꝑio digna quasi extremū
nō mediū teneat dū ab omī cōcubi
tu sive licito sive illicito se tam mē
te q̄ carne sequestrat. Ad dogma
ꝓphanū aliquī ingrī erroris ī dero
gacōnē sacratissīe v̄gīs et sive v̄gī
nee prolis ihū sub verborū murmu
re ꝑ sive īmundicie ut arbitror cōtē
ꝑta dicē nō verentē. Quorū errorē
tā q̄ impiū et īcredibilē nō solū xp̄i
aīs devotis sed ipismet paganis ꝑt
manifeste apparere. Talib9 sic p̄usis
īposito silencio ad refellendū pauꝑta
tis calūpniā cōvertam9 sermonē et
supra sc̄s tradicū fidei nr̄e īmobilē re
gulam de virginitatis excellencia nr̄az
rūsionē fundem9 dicentes q̄ sicut ali
ud est mediū pudicicie coniugalis ita
aliud sīmonie virginalis aliud largi
tatis pollicite aliud pauꝑtatis evā
gelice. Largitas enī pollicita quia
circa negocia mūdana versatur pos
sessionū terrenarū neq̄q̄ suadet ab
renūciacōez a xp̄o consultā sed poci
us bonorū iuste possessorū dilcōnē
modeātā dispensacōez largā et ꝑi
am. licet eciam ꝓpter distractoēz quā
ī mente faciūt tpales divic multi
phylosophorū eas reliqūt ac ꝓpter
studiū sapiē vacaverūt relinquēdas
ꝓpter dilcōis moderanciā dicit salo
mon ꝓū. 30 ī ꝑsona viri pollicitinō
viri evangelici et mag ꝑ statu ve
teris testamenti q̄ novi. Duo roga
vi te ne deneges m̄ mendicitatē
et divicias ne dederis m̄ ꝓpter dis
pensacōis pietatē pro tpe et sta
tu quo divicie assumūt in usū v̄tu
tis dicit ī ecclastico. utilior ē sapiā
cū diviciis et mag ꝑdest videntib9
solē. Quia videlicet pauꝑib9 ī fir
mis et debilib9 ē multū iocūdū
et eciā utile qū pascuntur a suis
pastorib9 non solū verbo et exem
plo sed eciam tpali subsidio hoc
ergo modo ꝑt sumi mediū polli
citū. Evangeliū vō pauꝑtas q̄
calcatis tpalib9 ī celis possessorē
locat suadet oīb9 tpalib9 ꝓpriis et
cōib9 q̄ntū ad affcm̄ et dn̄iū demi
dari et circa sustentacōe nccitatis
q̄ntū ad usū pauꝑem contentari.

Et hoc est ipi9 mediu siue ipi9 medie
tas i quo mediatore dei et hoiem ihm
paupem nititur imitari scilicet q sic
relinquatur dnium q no reciat vsu
sic recipiat vsu q non reseruet domi-
niu. Sic artitudine vsus paupis sic et
q sustentacioez nature neciaz no dem
tet sic neitati subiciat q ab artitudie
vsus paupis non recedat. Igitur ppt
vbere abdicacoez possessiois et depone
affcus terreni dicit iheo9 ad lucilliu.
Seipm deo offerre xpianoru est et a
ploru qui duo paupertatis siue i gazo-
philaciu era mittentes totu terrenu
censu que habuerut dno tradiderut
et merentur audie sedebitis sup se-
des duodeci iudicantes duodeci trib9
isrl. Pter artitudine vo sustentacois
qntu ad vsu i psona h9moi paupm di-
cit apls ad thimoth. hntes alimenta et
quib9 tegamur etc. hntes dicit no qn
tu ad ppetate domini sed qntu ad fa
cultate vtendi p que modu hic dicim
ome quo vtimur etia si no sit nobis p
ium sed gtis aliude collatu. Huc pau-
ptatis modu tamq mediu virtuosu
mediator dei et hoim dei q vtus et
sapia xps ihs i seipo monstrauit q
sicut dicit iheo9 ad nepocianu alieno
cibo vescebatur. huc et apls paulus
imitator ei9 pcipuus secutus. In cu
ius laudib9 dicit crisosto9 q nichil he-
bat n corp9 s i hoc exemplu aliis
pbuit cu ait. Imitatores mei estote
sicut et ego xpi. Igitur huc viuendi
modu taq a medio recedente vtutis
nichil aliud e arguere q magrm ve-
ritatis atq vtutu ihm sup excessu vicio
so culpare cu quo vei paupes spu no
refugiunt a fatua mundi sapia vi-
lipendi. Diligent tn oportet adute

q sicut alio et alio modo tenetur mediu
a virtute politica et purgatoria et aia ia
purgata sic etiam difformit modu te
net ciuiliter largus ex rectitudine com
vtutis et xpiformiter egen9 i beatitu
dine paupertatis. Et hoc e qd i aucto
ritate auguendo allegata tricate
isinuat. Ceteru mgr no wlt dns effu
di simul opes sed dispensari in quo
explicat mediu largitatis politice
Sz ne qs ex hoc credet q mediu pau
ptatis ewanglice non apparet ime
diate subiungit n forte helizeus boues
suos occidit et pauit paupes ex eo
qd habuit et i nulla cura tenet do
mestica sed relictis oib9 i discipli
na se pphetica daret. Iter ambro9
addidit ut ewanglica paupertate
subtiliter extolleret q singularit i he
lizeo et i mgro suo helya i figura pfessi
¶ Decimo calupniandi modo se ar
mant sancte mendicitatis ewange
lice cotemptores et hoc cu multa
malicia figurata. Pmo allegantes q
no sit op9 virtutis perfecte. Scdo q
non sit op9 virtutis iocunde. 3o et
ipiissimo modo q sit op9 tm sgressi
onis pniciose. Pro pmo calupniose ar
guunt q nobilis et xpo ihesu accep
ta mendicitas non heat annexam
ewangelicam beatitudine sed men
talem ipfectoez p eo q actum xpi di
cit apls paul9 ex ore dni ihu. Beati9
e dare q accipe ex quo sequi videt
q beatiores et pfectiores essent
h9moi paupes si essent i statu ele
mosinas dancium q ex eo q sut in sta
tu accipiencium. Et si in statu illoru
eecut qui elemosinas liberaliter of
ferut potius q illoru qui petut cu
dicat iheo9 ad nepocianu nunq pete

tes uero accipiamus rogati. Et augus s'r
ps 102. In loculis habendis et exigendis quo
dammodo annona xpus non petendo sed prebe
do indulgenciam suscepit. Ex quibus vide
tur inferri quod status clericorum prebendas habe
ncium xpo sit silior et perfectior statu mendi
cancium et pauperum minorum. Unde si huiusmodi
determinacionis fundamentum vigilancius atten
datur magis potest ex hoc causa pauperum
virtuosa extolli. Si enim beatius est magis
dare quam accipere ille minime est beatus qui
bona plurima accipit et pauca largitur.
Cum igitur omnia ecclesiastica bona sicut di
cit prosper sint vota fidelium precium peccatorum
et patrimonium pauperum sequitur quod
nunquam redditus ecclesiasticos habet cum lon
ge plus accipiat quam alijs largiatur ma
gis erit pinguis accepcione miser quam ex
illa donacione beatus. Econverso vero pauper
qui propter xpm omnia deserit et dispergit
non solum que habuit sed que conqui
sisse potuit ac per hoc totum mundum di
misit pro xpo et dedit ac paucis et mo
dicis ad sustentacionem eius nature
contentus erit secundum hanc racionem accep
cione parcissima minime miser sed donacione
largiflua ac iocunda summe beatus. Cui
etiam consonare videtur evangelicus
textus qui secundum crisostomum habet in greco
beati mendici quoniam ipsorum est regnum celo
rum. ubi latinus habet pauperes spiritu. Ambrosius
etiam concordat ambrosius in libro de
officijs. Pauper ait et si non habet unde
reddit peccuniam reddit graciam. Immo
certum est quod plus reddit quam accepit.
peccunia enim nummo solvitur gracia vero
nunquam exinanitur. Rendenda vacua
tur peccunia gracia autem et habitudo solui
tur et soluendo retinetur. hec ambro
sius. Ex hijs euidens est quod predicta
domini nostri ihesu xpi auctoritas contra evan
gelicos pauperes militare non potest. Alius potest
hic esse sensus secundum glosam bede ibidem. Non
illis qui relictis omnibus secuti sunt dominum
dites elemosinarios preponit sed illos max
ime glorificant quia cunctis que possidet renun
ciantes laborant nichilominus operando
manibus ut habeant unde tribuant necessitatem
pacienti. Hijs cassianus consonat de insti
tucione monachorum. Hec est magister inquiens
beatior largitas quam accipientes penu
ria que non de reconditis avaricie thezau
ris impenditur sed de fructibus operis proprii et
pio sudore perfertur. Ex quibus habetur quod si
quis cum paupertate et extrinseco studio spiritua
lis labori manuum intendens seipsum et
alios pascit imitator effectus apostoli pau
li opus agit maioris supererogacionis quam
qui ab alijs recipit et accipit. Et ideo
omnis perfectionis amator franciscus ad la
borem manualem sectatores suos et
filios moderate quam turpius petere introdux
it. Et quia huius perfectionis qui paupertatem
evangelicam fugiunt non causa studij
turpe est mendicare ideo statutum fuit
in carthaginense consilio quod clericus pau
per victum et vestitum artificio suo querat.
Et quia etiam in clericis secularibus non
dum apostolicam perfectionem accepit ideo statu
tum est sicut patet de consecracione dis
tinctione prima ut nulla ecclesia dedice
tur nisi prius dot~~atam~~ ut videlicet clerici
in ea ministrantes habeant ~~unde~~ unde sus
tentari possunt. Similiter etiam per nova iu
ra introductum est ut clerici sine titu
lis non debeant ordinari. Et si ordi
nati fuerint ab ordinibus suspendantur.
Que quidem iura certum est nullate
nus eos tangere qui pro xpi nomine in extre
ma paupertate ad imitacionem ihesu
nunc devoverunt. Qualiter autem verbum
augustinus quod dicit xpm non petendo sed

prebendo indigenciam suscepisse intelligi debeat ipsemet apostolus aperit cum subsequenter adiungit exempla de christo et zacheo et helya et vidua dicens. Cum quis sanctus suscipit non suscepto sed susceptori prestatur. Quasi dicat quod dominus in exigendo annona non querebat commodum proprium sed meritum alienum quo fiebat ut christum suscipienti plus prestaretur ex merito quod suscepto conferret ex dono. Verum non solum habet veritatem in ipso capite ihesu verum eciam in membris eius pauperibus pro quibus benefactoribus eorum math. xxv. mercedem repromittit cum dicit. Quamdiu fecistis uni ex hiis fratribus meis minimis mihi fecistis. Et alibi. Qui potum dederit uni ex hiis minimis calicem aque frigide tantum in nomine discipuli amen dico vobis non perdet mercedem suam. Ubi glosa. minimi sunt qui nichil penitus habent in hoc mundo iudices erunt cum christo. Valde ergo pauperes sunt qui nichil penitus habent in mundo et aque frigide calice indigent. Sed nichilominus valde sunt dites in quorum susceptione christus se suscipi asserit et quibus iudiciariam potestatem repromittit. ¶ Secunda calumpnia huius decimi est qua dicitur quod non sit opus virtutis iocunde ac per hoc nec virtutis opus cum hoc annexum habeat spirituale solacium. Hec vero mendicitas trahit secum penale cruciatum racione cuius ut dicitur imprecatur eam psalmista filiis impiorum cum dicit. Nutantes transferantur filii eius et mendicent. Sed et sacri canones mendicitatem clericum asserunt infelicem. Ad cuius cavillacionis dissolucionem et consilium intelligendum quod quintuplex est mendicitatis differentia origine modo et efficacia a servitute des-

pata. Prima est quam parit calamitas et hec est in personis miserabilibus et egenis annexum habens penale cruciatum cum merito si sit cum paciencia. Qualis fuit mendicitas lazari ulcerosi et pauperis iacentis ante ianuam divitis epulonis. Vel cum peccato si sit cum impaciencia. Et quia hec multum penalis et punitiva est hanc imprecatur propheta david zelo iusticie filiis impiorum. Et quia est multorum malorum occasio quando est cum impaciencia ideo eam abhorrebat sapiens in persona hominis infirmi et timentis per egestatem involuntariam ad impacienciam compelli. Unde postquam premisit mendicitatem ne dederis mihi subiungit ne compulsus egestate furer et periurem nomen dei mei. Et hec est proprie dicta mendicitas iuxta quod dicit ysidorus x. ethimologiarum. Mendicus dictus est quasi minus habens unde degit vel quasi manu dicens necessitatem suam. ¶ Secunda est quam parit cupiditas et hec est in pauperibus simulatis habens annexum cruciatum culpabile quo torquentur omnes avari et cupidi non tam fame corporali eorum quam spiritualis nequicie propter insaciabilem avaricie voracitatem. iuxta illud iob. Attenuatur fame robur eius et inedia invadat costas illius. Et hanc dissuadit apostolus ad thess. quarto dicens. Nullius aliquid desideretis. glosa. Nec dominum rogetis vel tollatis in quo prohibetur appositum cupiditatis rei aliene et peticionem ad ipsa venientem. Iuxta illud ad ephe. iiii°. Qui furabatur iam non furetur. magis autem manibus laboret etc. ¶ Tercia est quam parit pigricia. Et hec est in mendicantibus validis et ociosis habens annexum cum cruciatu solacium

vicosū atq3 fructuosū. Studiosū eni la-
borē refugiūt et ociosam vitā et pni-
ciosam q̄ est via frangenti libent' incur-
rūt ac per hoc fructuosā q̄etē virtutis ꝑ-
dūt/ sc̄dm illud sapientis. Desideria occi-
dūt pigrū noluerūt eni manꝰ eiꝰ op-
ari. Et iterū. Ꝓpt' frigꝰ piger arare no-
luit mendicabit igitur ī estate et nō
dabitur ei. Et huiꝰmoī mendicitas
nō dū lege diuina sed et lege ciuili ꝓhi-
betur. Et ut ab hac mendicitate re-
uocet ap̄ls laborē manualē iniūgit
thess. 2e 3o. Audiuimꝰ inter vos quos-
dā ambulare inq̄ete nichil opantes
sed curiose agentes. Hiis aūt qui huiꝰ-
moī sūt denunciamꝰ ut cū silencio op-
antes panē suū manducēt. Cuiꝰ ma-
dati glo. roiez idorꝰ dicēs. Qui ad alie-
nā mensā frequēter accedit ocio dedi-
tus necc̄ ē pascenti se adulari. Mul-
ta enī alia vicia hanc mendicitatē
sequitur qz ociū taliū malorū oīm
est sentina. ¶ Quarta est quā pīt
industria et hec est ī paupibꝰ studi-
osis circa disciplinā scolasticā occupa-
tis habens annexū cū cruciatu penu-
rie solaciū veritatis inuente q̄ adeo
mentes studiosas oblectat ut multi
dies laboribꝰ et crucipmis plenꝰ io-
cundi videantur et pauci p magn-
itudīe dilcōis malunt qz ea cū rubo-
re addiscē q̄ delicate viuendo igno-
rare. Quod ī pluribꝰ vidimꝰ q̄ cū me-
dicando didicerit/ postea exūtes vi-
ri virtutū magnū locū in dei eccl̄ia
tenuerūt. Et de talibꝰ augꝰ de ope
monachorū dicit qz eis bona opa
fideliū subsidia supplendorū nec-
c̄iorū deesse nō debēt. cū ad erudien-
dū aīm ita vacāt ut corpalia huiꝰ-
moī opa ab ipis geri nō posīt. Q-

si vacantes studio lr̄arū possit de elemo-
sinis viuē. multomagꝭ vacantes stu-
dio gemituū cordialiū et contempla-
cōnū sublimiū hoc pūt licet sint idi-
ote qui tale exerciciū nō sinit eos labo-
rare manibꝰ. ¶ Quinta ē quā pīt insti-
cia et hec ē ī paupibꝰ voluntariis īmu-
nibꝰ ab amore tpalis lucri et corpo-
ralis quietis hns annexū cū cruciatu
solaciū virtuosum et verū p eo qz sic
mendicantes solū mouentur amo-
re paupertatis extreme et imitacōis
dilecti ih̄u quā ideo amplectūtur
ut liberiꝰ sapiē vacent/ q̄ xp̄s est
et efficaciꝰ ad culmē virtutū ihesu
attingant/ quo magꝭ in camino pau-
pertatis clā ipiꝰ penuria purgent'
a crimine ipiꝰ erubescencia humili-
entur ī corde. ipiꝰ parsimonia casti-
ficentur ī carne. ipiꝰ deuota grati-
tudine cōsilientur ad pxim. ipiꝰ
condescensiua benignitate cōfigu-
rentur ad xp̄m. ipiꝰ virtutis celsitu-
dine sursū agantur ī deū. Hee sūt
sex utilitates huiꝰ sc̄e mendicitatis
tibi supra notate et satis ī ſtra p-
bande cū de laude penuriose pau-
pertatis ꝓpt' xp̄m assūpte agetur.
Quarū nullus sane mentis dubi-
tare queat qui penuria purget' e-
rubescencia humiliet'. parsimonia cas-
tiget'. gratitudo accipientis bn̄fi-
ciū bn̄factori cōciliet. condescensio
benigne ac voluntarie paupertatis
configuret ad xp̄m qui cū diues
esset amore nr̄e salutis effici volu-
it egenꝰ et paup. Celsitudo pau-
pertatis qua quis oīa calcat/ et se-
ipm cū oībꝰ sursū agit ī deū non
solū ꝓpter spiritꝰ libertatē vm
etiam ꝓpter experienciā īcōmodo-

ru q pauperes comitantur dicente be-
ato gregorio. Mala q nos hic p-
munt ad deu nos ire copellut. licet
aut avaris sit molesta penuria. et
supbis erubescentia. et lascivis fru-
galitas. et indevotis gratiru actio
et ifidelib9 coformitas ad xpm. et
desperatis elevacio mentis i dm. Ve-
tu paupib9 solaciu est penuria pa-
ti. humilib9 despici. continentib9 cas-
tigari. devotis caritatis consilia-
ri bnficio. credentib9 cofigurari ihu
xpo. sperantib9 sequestrari a mu-
do et coniugi bndco ihu etno deo. Ad
quoru oim cofirmacoem hoc sufficiat
qd dicit gregori9 pmo dyalogoru. Si-
cut supbi honorib9 sic plerumqz humiles
sua despectoe gratulantur. cumqz se
i alienis oclis vilesce sentiut ideo
gaudent quia illud iudiciu cofir-
mari intelligut qd de se et ipi ha-
buerut. Hui9 virtuose mendicitatis
spuale solaciu viri carnales igno-
rant q et eius laudatores pharize-
oru more avari derident vi sci di-
ligunt et toto desiderio concupiscut
unde de beato francisco scribitur in
eius legenda. Nemo tam auri q
iste cupid9 paupertatis nec thezau-
ri custodiendi sollicitior illus q
iste hui9 ewangelice margarite. Et
qa i acquirendis elemosinis non
cupiditate trahebatur questus sed
spus libtate et dulcis ihu silitudie
deliciosa io solitus erat i solepni-
b9 festis p iocunditate sps mendi-
care. Hui9 mendicitatis sce dulco-
re etiam a magnis invitatu cardi-
nalib9 privari nolebat. Iuniua fe-
cit de quo pauca i legenda sunt
scripta i quib9 apte probatur ipm

p devocoe ebriu hui9 sce et penuriose pau-
ptatis et mendicitatis amore. De hac
theco9 illam devotissima paula come-
dat dicens q hoc hebat voti ut mendi-
cans p xpo moreret et unu nummu filie
no relinqret et i fune suo aliena si-
done involueret. Deniqz ipissima om-
cavillacoum est hec tria hui9 decimi
moi qua ipissimi sce mendicitatis
hostes ipm eminant q sit op9 trasgres-
sionis pniciose dicentes q viri ewa-
geliti q elemosinas cu tenuit virtute
petunt ut dcm est supa sut viri sang-
uinu qz validi et fortes accipiut pane
egenoru q opari no possut ac p hoc
ipos fame occidut adaptantes sup
eos verbu ecclastici qui dicit. Panis
egentiu vita pauperis e q defraudat
illu homo sanguinis e. Insup addunt
q sunt eccie onerosi et multis pivilis
q pcedut de iopia se exponut cu ec-
cu dicat ecclasticus. Pt iopia multi
deliqrut. Ex quib9 etia sca videtur
q talem mendicitate pfiteri et i ea vi-
ue no e res meriti sed pcti. Qui talia lo-
quitur more proditoris iude i ipis ve-
ris paupib9 psequitur xpm ipm viru dei
hoiem iopem et medicu et copunctu
corde nititur mortificare. Et ipse est vi-
r sanguinu et dolosus q no dimidiabit
dies suos paupat sperabit i dno et
exultabit i deo ihu salutari suo. In
sca mendicitate pcedet de virtute i vi-
tute ~~i virtutem~~ donec dm deoru i syon
videat dnm ihm xpm exemplu et p-
miu paupu minoru. Hii eni ewan-
gelici viri qui ppriis facultatib9 renu-
ciaverut et saluti aiar intendunt
no sunt viri sanguinu sed viri mie qr
iusticie oblivione no acceperut. Eni
ex habundanti mia tpalia bona largiu-

sunt ad sustentanda corpora pauperum. et
spiritualia bona cotidie largiuntur ad susten-
tacionem omnium aliorum. Et ideo digni sunt ut ab
eciam sustententur quam non conuiuant sed
alleuiant multo magis quam illi qui ecclesiarum
redditum ubertate pinguescunt. Quos
tamen eciam plurimi eorum habere potuissent mul-
to perfectius elegerunt cum Christo paupere men-
dicando egere. Nullum ergo defraudant
pauperem qui pocius causas pauperum a-
gunt dum suis sanctis exemplis et moni-
tis impios homines ad opera pietatis in-
ducunt. Sustentacio autem corporalis eo ma-
gis debetur eis quam pauperibus ceteris quo
magis sunt voluntarii pauperes magis
que Christo similes magis que deuoti. Unde Ieronimus
contra vigilancium. Non negamus
cunctis pauperibus si tamen sit largitas
stipes esse porrigendas idem stipendia
apostolus docet faciendam quippe elemosi-
nam ad omnes maxime autem ad domesticos
fidei de quibus saluator in euangelio
loquebatur dicens. Facite vobis amicos
de mammona iniquitatis ut cum defeceritis
recipiant vos in eterna tabernacula. Numquid
isti pauperes inter quorum pannos
et illuuie corporis flagrans libido
dominatur possunt habere eterna tabernacula qui
non presencia possident sed futura. Non
enim simpliciter pauperes sed pauperes spiritu
appellantur. De quibus scriptum est. beatus
qui intelligit super egenum et pauperem.
In vulgi pauperibus nequaquam intelligen-
cia sed elemosina opus est. In sanctis uero
pauperibus beatitudo est intelligencie
ut ei tribuat qui erubescit accipere et
cum acceperit dolet metens carnalia
et seminans spiritualia. Hucusque Ieronimus.
Ex quibus patet quod singulariter pre
ceteris debetur eis sustentacio lege
misericordie. debetur eciam eis lege iusticie

tamquam predicatoribus veritatis. Quam quidem
iusticiam exigere possunt non iure fori sicut
prelati in quibus accepcio stipendiorum non
est mendicitas sed potestas. sed iure poli
et ordinacione Ihesu eam exigere possunt et debent
per modum humilitatis videlicet pro amore
Ihesu gratis petendo ut alii mereantur dan-
do et ipsi humilientur accipiendo. Unde
Bernardus ad fratres de monte dei. Cum di-
ues esset Ihesus pauper pro nobis factus est
et qui voluntarie paupertatis dedit pre-
ceptum ipse eiusdem in semetipso formam
dignatus est demonstrare. Ut enim sciant
ewangelici pauperes quid eis faciendum
sit ipse eciam a fidelibus pasci voluit
numquam ab infidelibus. Sed ut fideles faciant
vite necessaria accipere non recusauit. Con-
stans autem est quod hic Bernardus non loquitur
de prelatis ; sed de religiosis paupe-
ribus. huiusmodi autem pauperes sustentare
pro Christo maioris est meriti quam edificare ba-
silicas. Unde Ieronimus ad demetriadem. Alii
edificent ecclesias vestiunt altaria parietes
marmorum construunt non reprehendo non
condempno. unusquisque in suo sensu habundat.
Tibi melius est hoc facere quam repositis opibus
incubare. Sed tibi aliud propositum est Christum
vestire in pauperibus. visitare in languen-
tibus. pascere in esurientibus. suscipere in
hiis qui tecto indigent maxime in do-
mesticos fidei. virginum alere monas-
teria seruorum dei et pauperum spiritu habere
curam qui diebus ac noctibus seruiunt domino
suo qui in terra positi imitantur angelorum
conuersacionem et nichil loquuntur nisi quod ad
laudem dei pertinet habentes que victum et ves-
titum hiis gaudent diuiciis qui plus habere
nolunt si tamen seruant propositum. Alioquin
si amplius desiderant hiis que necessaria sunt
probantur indigni. Ex hiis Ieronimi
verbis colligitur quod sustentare huiusmodi

ewangelicos paupes e op9 pietatis
pmaxie ac p hoc ipos psequendo scel9
e no pue pfidie. No est iopia volunta
ria ca malorum ut arguunt sed e am
putatx ut infra pbabit omnium mala
tum radicum. No ergo multi deliquerunt
ppt iopiam quam multi dilexerunt sed pp
t iopiam quam oderunt. uel certe sicut di
cit glosa vbum intelligitur no de io
pia rerum tpalium sed spualium carisma
tum. Hec idcirco diximus no quia come
dem9 effrenatam mendicancium multi
tudine a oem mendicandi modum vt
pfcm approbac velim9 sed eum duxtax
at q sup descpsim9 pfcoem ewangeli
cam pfitei. Nec laudam9 ymo fortit
horrem9 eos qui hui9 pfcois titulo
abutuntur tam i pacia penurie q i
cupiditate auaicie [illegible] vt
vsum heant opulentum et lautum
i ociositate pigrie cum sint fortes et
validi sed ex defcu sps et spualis
exrcicij ociosi. Contra quos istucia de
defcu laboris manualis et cupide
acqsitiois et ipie subtractiois alijs
paupib9 eorum q ipi i suo multipli
cat amplo et supfluo vsu cosumunt.
Quamuis mito mx pfatam auctoritate ihe
ronimi etiam veritas pbatur indigni.
Adducunt vndecima cauillacoem paup
tatis emuli ad ipi9 viciosam penuriam ca
uillandam dicentes q vita sacerdotum et
leuitarum et scorum priarcharum qui diti
is hndauerunt fuit figura pfcois ewa
gelice et ideo si nouum testamentum vetei
no repugnat qn poci9 consonat ut sit
rota i medio rote nullo modo ewangeli
ca perfcio consistit i carencia hui9modi
possessionum sed poci9 i hndo eas ut dno
dedicatas. Hec aut vo q multas ab
surditates continet displicibiles sas
no tm nro q iporum testimonio refellatur
No tam sla q hetica ee pbatur cu co
t textum apli pfcoem ewangelicam di
cat i leuiticis possessionib9 et coru
statib9 continei. Vn apls heb v. Si co
summaco inqt et pfectio scdm glosam
p sacdociu leuiticu erat qd adhuc ncium
fuit scdm ordine melchisedech aliu
surge sacerdote et no scdm aaron ordi
ne dici. Translato em sacerdocio nece
ut legis translaco fiat. Vbi glosa. hic
incipit noui et veteris testamenti diffe
rencie q illud ipfcm hoc aut pfcm. Cui
cosonat qd ide apls consequet adiungit
Vmbram inqt hns lex futurorum bonorum
no ipam ymagine rerum nunq pt acce
dentes perfcos face. No est igitur p
fcio virtutum et consiliorum ewangelij in
litali obseruancia mandatorum lega
lium et i modo viuendi illorum recipiendi
n sicut i figura et vmbra q hoc modo
dicitur. rota i medio rote no p litalis ob
seruancie equalitate in vtroq testamento
sed p spualis itelligencie allegoriam
pfiguracoez. Audi sup hoc ihe9mad ne
pociani. Nec vo m quis opponat dices
i iudeorum templo lucernas et mensas
thuribula patellas ciphos mortari
ola et cetera ex auro fabrefacta. Tunc
hec pbantur a dno qn sacerdotes hos
tias imolabant et sanguis pecudum
erat redepco peccatorum quamq hec oia i
figura pcesserint. Nunc vo cum pau
ptate domus sue paup dominus dedi
cauerit cogitem9 cruce ei9 et diuicias
lucrum reputabim9. Quid miramur
q xps vocauit iniquum mamona. Quod
suspiram9. et amam9 quod petrus
se no hre testatur. Alioqn si tm litt
sequimur et i auro atq diuicijs sim
plex nos delectet historia cum auro

obseruemus et conducant pontifices
vxores virgines. lepra corporis anime vicijs
preferatur. crescamus et multiplicemur et
repleamus terram. Figamus septimo mense
se tabnacula et solempnia ieiunia bi
annis concrepemus. Ut si hec omnia spiritualibus
spiritualia comparantes intelligamus ut
dominus noster intellexit et in temptatus est sabbatum
aut aurum repudiemus cum ceteris festiuitatibus
iudeorum. Quod si aurum placet placeat
et iudei quos cum auro quod approbare nobis
necesse est aut dampnare hec theologus. Atque
luce clarius non premissa dissoluitur et e
uangelice paupertatis professio noue legi
esse conuenire docetur. Ita sicut illis iudicium
non erat castitatis integritas sic nec
consulta paupertas. Unde theologus ad custo
chium. Alia fuit in veteri lege felicitas in
qua dicitur beatus qui habet semen in syon
et repromissio fit diuiciarum. Statim autem
ubi filius dei ingressus est super terram no
uam sibi legem instituit ut qui ab angelis
adorabatur in celis haberet angelos in
terris. Tunc olofernis caput iudith conti
nens amputauit tunc iacobus et iohannes
relicto patre zebedeo et nauicula secuti sunt
saluatorem affectum sanguinis et vincula
seculi et curam domus pariter relinquentes
Tunc primo auditum est qui vult venire post
me abneget semetipsum et tollat cru
cem suam et sequatur me. Nemo enim miles
cum vxore pergit ad prelium. Discipulo ad sepul
turam patris ire cupienti non permittitur.
Vulpes foueas habent et volucres celi nidos
filius autem hominis non habet ubi caput suum recli
net ne forte contristeris si anguste per
manseris hec theologus cui concordat bernardus
de collocutione symonis et ihesu. Longe inquit
aliud est in luto aquarum multarum di
uitijs mais iter facere turpe terrena lici
te possidendo aliud ipsam nouis gressibus
vnda calcare omnia relinquendo.
Sed tempori gratie hec prerogatiua debetur.
Antiquorum sane patrum diebus donec in ter
ris videretur et conuersaretur inter homines
dominus maiestatis non erat euangelice
forma professionis sed per spiritum solum deus
interim spiritu loquebatur. At ubi verbum caro
factum est et habitauit in nobis. iam in eo tradita
est ymago vite et conuersacionis exemplar
quod oportebat etiam corporaliter imitari
et vtroque sequentes vestigio non vltimus
cum patriarcha iacob altero femore clau
dicemus. Nec id dicimus tamquam si saluari
quis uel hoc negatur tempore si secus egerit
sed ut quemadmodum agnoscat prerogatiuam vel locum professionis
aut disciplinatus officium non vsurpet
His duobus veritatis preconibus confundun
tur viri nostri temporis a quibus sub pietatis
specie per antiquorum patrum diuicias subdo
le euangelica impugnatur paupertas
Ut autem dicunt fugientes paupertatis
penuriam quia sunt similes abrahe et ia
cob et dauid audient rursionem eius
dem. Bernardus ubi supra. Excusant se ali
qui fortasse dicentes. abraham ysa
ac et iacob ceterique sancti numquam terrenas
diuicias habuisse leguntur. Sufficit no
bis esse sicut illi fuerunt. Neque enim su
mus nostris patribus meliores. si culpabi
lis esset possessio diuiciarum numquam illi in
diuicijs tantam a deo gratiam obtinerent.
Quod tamen debimus nouis imitatoribus
sanctorum veterum. Imponant vitulos super
altare domini. mactent arietes hircos
que immolent quia et hoc abraham fecit
Sed intelligunt statim vltro non habent ubi re
uelata est veritas umbra transiuit. Ut
si ipsas quoque diuicias temporales umbram
dixerimus fuisse futurorum. In figura
siquidem eis omnia legimus contigisse
Quod denique in terrenas palam diuicias

possiderent sed pfti tm sola terrena pala
pmittentur a dno. Ubi sane celestis pmis
sio sonuit nte e spualib9 spualia co
pari et mutari sacrificiu spe mutata
hec bnardus. Ex quib9 et alijs pmissis
liquet q fcta scoru prm veteris testame
ti quo ad diuicias et multa alia no sut
tenenda i exemplu coit xpianis p qd pa
tet insania multoru pfessoru ewange
lice paupertatis qui exemplo salomois
opulenti regis diuitijs se dm horare. sup
tuosas fabricas de hijs q deberet paup
es xpi comede erigendo i quib9 impie
infirmoru et paupm vacua itestina
defraudant ipis dispensandas i talib9
consumendo. Adducunt rij perniciose
paupertatis fastidiosi de perfcoe ecce q
fcta e in possessione xpi coi sbe tpalis
nitentes roes sophisticas adducere ad
pbandu possessiones ecclasticas ad p
fectionis facere cumulu tanq pfcius sit
illis i xpo afflue q xpo carere. Qd no
solu gloriam paupertatis euacuat vm e
tiam fundamentu ipi9 ecce xpm et
suos aplos maculat q nequaq ut p
batu est sup posséderut aliquid tpa
le licet aliqui vbis insanis et ptermit
tendis xpm et aplos tpalia possedis
se pbare nitutur. Quib9 rndem9 veri
tate approbantes et erroris fallacia
confutantes vm e enim q facultates ecce
scta interecoe a scis prib9 recepte fue
rut et sine sue pfcois lesione. Unu e
etiam q xps ihesus scdm etne dispo
sitois archanu. utiliter pvidit ecce
tpe congruo ipam sublimando ad
regni corona et dando sibi tpaliu
possessione ampla ppter vtilitate mul
tiplice qua sci pres nunc sps sci fu
erut allice afferri sui no inuscau
do eisde et ipam vtualit dispesado

Et sic error manicheoru eliditur qui
ppter possessiones acceptas ecciam
dei asserut a statu sue pfcois ec col
lapsam. Nesciuerut enim nec volue
runt distinguere varios pfcionu gdus
qb9 pfcionis fons ihesus vario modo spo
sam suam i diuisis statib9 ornat. De
quib9 infra dicetur ca° 10 ubi pfcis co
sules. In quib9 tn status paupertatis
xpi et aplorum eius et mod9 quo ipo
sunt eis se hndi ad tpalia optinet su
mu gradu. Propter qd sicut approbam9
vm sic et reprobam9 erroneu scilicet
q possessio reru tpaliu faciat ad p
fcois culmen. Cu enim ex supdictis est
sit habunde pbatu q xps et apli tpa
lia possidere noluerut ad pfcois culme
scdm istud dogma pphanu asscendit no
sunt. Quippino modus viuendi pncipu
tpm i habundancia tpaliu vite xpi
pferretur et aplorum qd dicere impiu
e et falsum. Unde ihero9 mala monachi
vitam describes ait. Scribe disposi
ab aduentu saluatoris usqz ad nram
id e ab aplis usqz ad hu9 tpis feces quo
et p quos xpi eccia nata sit et adul
ta psecucoib9 creuerit m'tijs corona
ta sit. Et postq ad xpianos principes
venit potencia et diuicijs maior sed
vtutib9 sit minor effecta. In hijs ihe
ronimi vbis clare eliditur error pfato
Sequeretur enim q q plus hndant
i ecclasticis redditib9 hij pfciores exist
rent et q absqz detrimento ad religi
one paupertatis altissime nequaq se
tnsferre pnt qui pocius e conuerso pau
pertatis exsupnas abicere et ad facultat
tes ecclasticas aspirare scdm eitatis
pfcm. O quot nunc pfcti ecent i mundo
scdm istud dogma pphanu et anti
xpianu comentu. Nos deridens ihe

ronimus ad nepotianum yronice ait. Ditiores monachi quam ante fuerant seculares possideant opes sub christo paupere quas sub locuplete dyabolo non habuerunt et suspiciat eos ecclesia dites quos mundus tenuit ante mendicos. Quia vero dictarum quarumlibet possessio et si posset esse sine peccato et absque perfectionis detrimento in aliquo statu maxime in prelatis perfectis. eos tamen commendare excessive omnino doctrine sanctorum repugnat et ambiciosas mentes ad desiderium ipsarum inclinat. Propter quod sancti ab eorum desiderio retrahere quantum sciunt. Redditus enim ecclesie sunt illecebrose divicie et periculose et ipsismet perfectis viris sepe prebent occasionem ruine et ideo eas relinquere perfectionis est. Perfectio enim nostra dicit iusticie rectitudinem vel eciam expeditionem. Unde gregorius in moralibus. Rarum valde est ut qui possidet aurum ad requiem tendat cum per semetipsam veritas dicat quam difficile qui pecunias habent intrabunt in regnum celorum. Item in quarto dyalogorum. Cura rei familiaris vix sine culpa agitur eciam ab hiis qui aliter culpas declinare debeant sciunt. Cui concordat ambrosius in libro de officiis. Si bene meminerimus nichil utile nisi quod ad vite illius eterne prosit gratiam definimus non quod ad delectacionem presentis neque aliqua commoda in facultatibus sed incommoda huiusmodi putamus si non reiciantur ea quo oneri magis cum assunt estimamus quam dispensacioni cum erogantur. Idem quoque in alia parte libri sic ait. Nullum adminiculum prestant divicie ad vitam beatam. Quod evidenter demonstravit dominus in evangelio dicens. beati pauperes spiritu quoniam vestrum est regnum dei. beati qui nunc esuritis etc. Itaque paupertatem famem dolorem que putantur mala non solum impedimentum non esse ad beatam vitam sed eciam esse adiumentum evidentissime pronunciatum est.

Sed et illa que videntur bona divicias saccietatem et leticiam expertem doloris detrimentum esse ad fructum beatitudinis dominico declaratum iudicio liquet. Dicit ergo non solum adminiculo non sunt ad vitam beatam corporis bona sed eciam dispensacioni hec ambrosius. Ubi superior error apertissime confutatur. Quod si dicat cavillator ista intelligi de possessionibus secularium non de ecclesiasticis bonis que sunt sanctificata domino videtur sibi evidencia sancti et sanctorum dictis. Non enim dicuntur domino sanctificata quod aliquid in scripturis sanctum contineant vel quia sanctos faciant possidentes sed quia non nisi cum sanctitate mentis debent adiri sine amoris affectu et non nisi sancte debent expendi. Quod satis probat auctoritas prosperi de vita beata supra allegata. Sed augustinus pro primo sic dicit in fine libri vii malum. Qui inquit bene uti vult temporalibus bonis non eis amore conglutinetur et velut membra animi sui faciat quod fit amando ne cum resecari ceperint cum cruciatu ac tabe fedent. Sed eis totus superferatur et hec illa atque regere paratus sit amittere vero et non habere pacior. Cui concordat gregorius nazanzenus in quodam sermone contra piscatores ecclesie. Si de facultatibus inquit defraudabunt. quibus. Acheis. Sed facilius in alas abscindent quas non habeo. Sic at ecclesiasticis hoc utique est pre omnibus pugna et omne certamen est. Ut ignoramus quod per pecunie cupiditatem et loculorum fraudem ad prodicionem perfectus sit christi. Ad hoc facit quod dicit ambrosius in libro de officiis quod apostolos sine auro misit ecclesias sine auro congregavit et cetera. Qui plurimum auri possideret non haberent quia nichil est expositum in

sclo ē. Et qui exiguū hȝ nō mi-
nuit/ qr nichil amittit/ qd. Res
sine dispendio ē que tota dispē-
diū est. Ex hijs scorū dcīs claret
cꝫ bona ecctastica licet/ sn amore
dcant/ possideri sit tn̄ illecebrosa
et/ multorū occasio ambiendi
Qd tn̄ videmꝰ ī psssitis huius
tpis ī symonijs ī litibꝰ clericorū
et/ ī ambicōibꝰ bonorū ecctie et/
ī unguentis crebris ꝓpt/ appetitū
sue habundantie excitantis cꝫ
de hoc magis flendū est/ cꝫ scri-
bendū. Nec de hijs exprimendis
occupandi sumꝰ qr cū ubiꝫ ī curia ro-
mana ī fletibus exprimitur et/
exprimit/ mundꝰ. Tm̄ enī in hoc
erumpnoso tpe multiplicata st
mala in tpalibꝰ ecctie ut/ parū
valde sit cꝫ invenimꝰ ī dcīs scorū
respcū eorū que exprim̄ ī intui-
tu malorū pncīu licet/ acutꝰ ex-
pugnator ꝓstibuli cleicorū ex-
imiꝰ doctor et/ oīs scītatis ama-
tor btūs Bnardꝰ sagittas acutas
qꝫ plurimas cont ipsorū lasciviā
et/ vecordiam iecerit/ Audi tn̄.
unā de sagittis rspcū aliorū plu-
rimū acutā. Ait enī sic de collo-
quio symonis et/ ihū. Dotatas
et/ ditatas videmꝰ ecctias a potē-
tibꝰ et/ divitibꝰ huiꝰ scli qui in
opibꝰ bonis divites iuxta xpī
ammonicōem amicos sibi facē
studuerūt/ de mamona iniquita-
tis a quibꝰ ī eterna tabnacla
recipientur. Qd ni sperarent/
ab hijs se recipi qui claues vidē-
tur hrē. Sed heu data est/ ista ꝓ-
uidencia eorū ī occasionē car-
nis qui sibi atqꝫ alijs ī celo tab-

nacula facē debuerant ī terra
coniunxerūt/ domū ad domū et/ copu-
lant/ agrū ad agrū. Vs rapiūt
ab ore aplorū huiꝰ tpis verbū
gre verbū fiducie ecce nos reli-
quimꝰ oīa et/ secuti sumꝰ te.
Ecce enī ut/ ꝑlis sicut/ sacerdotes
dites fieri volūt. Dilit et/ sua hic
et/ habūdantiꝰ suā recipiūt/ con-
solacōez. Dilit amicis egerent et/
ipi ut/ ī aliena tabnacula recip-
erent/ ut/ potē ꝓpria nō hñtes. Bti
enī pauperes spū qm̄ ipsorū est/ rg-
nū celorū. hec bnardꝰ. Quō at
st antiqui pastores tpalia ecctie
dispensabāt/ cū ipsorū contēptu
et/ spū paupertatis quo inter re-
rū affluentiū copias sic vivebāt
sicut/ egentes multos aūt locuple-
tantes tanqꝫ nichil hñtes et/ oīa
possidentes satis ondūt/ ꝑfcōes
eorū in gestis legendis contente.
Nichilominꝰ altissimū gradū
ꝑfcōis ipsimet attribuūt/ aplice pau-
ptati. Qd satis apte iheronꝰ demō-
stravit/ ī cōmendacōe uniꝰ sci e-
piscopi de quo sic scribit/ ad rus-
ticū monachū. Scs exuperiꝰ tho-
losē eps vidue sareptene imita-
tor esuriens pascit/ alios et/ ore
pallente ieiunijs fame torqt
aliena ocīn qꝫ sbiam xpī visceribꝰ
erogavit/ Nichil eo ditius qui
corpꝰ xpī canistro viminco sā-
guinē portat/ ī vitro q avariciā
pricit/ de templo qui catedras
vendenciū columbas mensasqꝫ
subuertit/. Mamone et/ nūmu-
lariorū era dispsit/ ut/ domus dī
vocaretur domꝰ orōnis et/ nō
spelūca latronū. Huiꝰ sectatē

tu vestigia et ceterorum qui virtu-
tum illius similes sunt quos sacerdotum
et humiliores facit et pauperiores
Audi si perfectum desideras exi cum ab-
raham de patria et cognatione tua si
habes substantiam vende et da paupe-
ribus. si non habes grandi onere es li-
beratus nudum xpm nudus sequere
Durum grande difficile sed magna
na sunt premia. In hiis sanctus ieronimus
verbis apte distinguit perfectio bene
dispensantis temporalia ecclesie et perfectio
nudum xpm sequentis per spiritum pau-
pertatis extreme que quidem est
perfectio ewangelica seu apostolica
sicut idem dicit ad demetriadem
Culmine aplice fastigium perfecte quod vir-
tutis est vende omnia et pauperibus
distribuere et sic leuem et expeditum
cum xpo ad celestia subuolare.
Quia igitur sancti doctores dupli-
cem tangunt perfectionem de quibus ma-
gis infra dicetur scilicet perfectionem que
habetur in communibus bonis ecclesie de quibus
sancti dicunt quod dono consequuntur et
eorum dominium non debent sibi nus-
quam eciarum proprietate dampnabili vin-
dicare et quod bona huiusmodi magis
sunt celestia quam mundana magis
communia quam priuata. hec est prima. Alia
est in paupertate ewangelica seu
apostolica et penuriosa. Ideo ad
euidentiam vtriusque distinguemus
Primo quadruplicem rerum temporalium
communitatem ex ewangelico iure ma-
nantem et postmodum subnecte-
mus duodenam progratiuam paupertatis
tatem aplicam commendantem. Prima
communitas est que manat ex iure neccessi-
tatis nature qua fit ut omnes res
ad nature sustentacionem pro(d)one

a quantumcumque sit aliter proprie appropriata il-
lius fiat qui ea indiget in necessitate
extrema. Et hoc potest dici ius po-
li cui concordare non potest ius fori
Et huic communitati renuntiare non est
possibile pro eo quod manat natu-
raliter ex iure inserto homini qui dei
est ymago et creatura dignissima
propter quam sunt omnia mundana crea-
ta. Secunda communitas est que manat
ex iure caritatis fraterne qua fit ut
omnia sint iustorum ex connexione quadam
caritatis que sunt proprie singulorum
fiant vniuersorum communia secundum illud
apli prima ad corinth 3o. Omnia nostra
sunt. de qua augustinus super iohannem omelia
vi loquens contra donatistas here-
ticos. Veniant inquit ad catholi-
cam ecclesiam ut nobiscum habeant non
solum terram sed eum qui fecit celum et
terram Et huic communitati renuntiare
est omnino illicitum quia manat ex iure
diuinitatis infuso per quod est vnica in
columba id est in vniuersali ecclesia.
A qua quidem vnitate et communitate nul-
lus potest discedere seruata diuina
lege que tota completur in caritate et in
hac centuplicatur quod pro deo relin-
quitur etiam in hac vita. Tertia com-
munitas est que manat ex iure ciuilita-
tis mundane qua fit ut vnius ipsius reg-
ni vel ciuitatis vna fiat respub-
lica vel vnius societatis mercatorum
vel pugnatorum commune fiat lucrum et
dampnum. vel vnius indiuise familie
vna sit communis hereditas. Et huic commun-
itati renuntiare est de perfectionis ewangeli-
ce necessitate quia talis communitas perso-
nalem includit proprietatem que manat ex
iure humanitus instituto. Cui eciam
annexa sunt que occasionaliter indu-

cunt difficultate ab bonu et pni-
tate ad malu ac per hoc pfcoi e-
vangelice aduersantur. Et ideo
aie scte huiusmoi suadetur dimis-
sio ut i ps dicitur. Audi filia et
vide et inclina aure tua et obli-
uiscere ppl'm tuu et domu pris tui
Quarta coitas est q manat
ex iure dotacionis ecc'e q ptin
e dinu et ptim hnanu est. si qs
subtiliter penset dicta canonu
et scoru. Hac coitate fit ut qia
bona q fecerit ecc'is dno dederit ad
coez sustetacoem ministroz suoru et
paupm et hec coitas e i oib ecclis
collegiatis hntib possessioes. Et
huic coitati nolle renunciare no facit
hoiem ipfcm qz tenet pt salua p-
fcoe scdm acp pfcois statu sicut
apparz i plátis et religiosis cenobitis
pfcis et scis scdm suu statu q tpalia
possidet i qi qz tlis coitas ex iure manat
diuinitq ordiacoe ut de altari viuat q al-
tari deseruiut est illis oia coia qbus
e cor vnu et aia vna vnq pr spi-
ritualis et vna norma viuendi.
Cui tn renunciare facit ad ewange-
lice perfcois culmen et dicit ewa-
gelice pfcois altissie statu pro
eo videlicz qd tlis coitas qq ma-
nat ex iure dino manat etiam
ex humano. Et quia no solu spi-
ritualis vm etiam et tpalis. et qz
licz i ea excludat psonalis ppe-
tas icludit tn ppetas collegialis
cuius etia qlibet psona de colle-
gio pticeps ee dinoscit no solu
qntu ad usu reru sed et qntu ad
dnu du vnusqsqz auctoritate ht
a iure ad res ecc'e sue recupan-
das et exemptone ad defenden-
das qd re declarat dominiu reru ipa-
ru agente uel accipiente aliquali-
ter ee pticipem. Nam ergo valde
difficile est oib abdicatis in sola
paupertate gaude qd est apliciss-
tus. Difficile est nichilominus i pso-
nali ppetate exclusa sola ecciastica
coitate ee contentu qd est ppe ceno-
bitici status i quo comitatur casti-
tatis votu cu abnegacoe ppe vo-
luntatis ideo vtrucqz perfcm licet i-
pari gradu. Et p hoc patet q pau-
pertas altissima que e aplica ni-
hil sub celo possidet tpale sed de-
nudans pfessore ab oi iure et opu-
lentia rerz nudus nudu sequitur cru-
cifixu. Ad qz paupertas valet ad que
ex quoru quolibz puenit ta alia
bona et sut i nuo duodecim. Decima
septima pars

Quibus aut paupertatis al-
tissie que consistit i penuria
vsus reru exterioru no solu i exp-
acoe interna e multiplex vtilitas
distinguenda. Est eni figurata p il-
lam ewagelica margarita que
tante preciositatis est ut p illa
emenda sint singula oia distra-
da. Valet etia spaliter ad quatuor
videlicz ad exterminiu iniquitatis
ad exerciciu pfce virtutis ad possessi-
one interne iocunditatis et contempla-
cois ad publicacoem ewangelice
pdicacois. Primo quide ppter expia-
coem culparu peccatoru. Est eni
caminus expurgans et eliminans
sordes viciorum. iux illud ysaie. Ego
Elegi te i camino paupertatis. Qd
maxime de illa paupertate ht intel-
ligi que no tm volutate interius
per reru cotemptu afficit vm etia
corpus per penuria affligit. De

qua gregorius i omē de lazaro et dite
Mala inqt lazari purgauit ignis īopi
e et bona diuitis remuneauit felici
tas trāseūtis vite. Illū paupertas afflix
it et tersit istū hūdancia remunera
uit et repulit et infra de paupib9
vō sollicite pēsate quia eorū vitā ma
gistra paupertas cruciat quousqꝫ ad
rectitudinē pducat hec greg9. Et
si purgat paupertas nccitatis cū radi
ce caritatis multomagis illa penu
riosa paupertas purgat quā fer
uēs caritas ī voto voluntatis causat
Scdō ꝓpter subtractoēm occasionū
peccandi que sicut affluēcia dicia
rū crescit sic volūtaria paupertate
minuītur. Vn̄ cꝛisostom9 sup eplām
ad heb sermone quarto. Xp̄ian9 ī
paupie constitutus que tn̄ diuiciis
mag irradiat quō hic ē qꝫ exclu
dit a se supbie typū nō erit arrogāns
sed paciens obtēpans pudicus mi
tis et paciens. Q' vō ī diuiciis con
stitutus est multa illū adhuc boā
īpediunt. Inspiciam9 ergo que st
q̄ diues opatur. Rapit aliena ex
tuat cupiditate nephandos nō de
sinit ꝑpetrare cōcubitꝰ maleficia gē
ra cōmittit. Nōne vniusa hec ex
diciis cōspicis gnari. Intueis quō
ī paupie mag q̄ ī diciis v'tutes
facilius possidem9. Nec m̄ dicas
qꝫ ī hac vita nullā vindictā sus
cipiūt nā cū oib9 malis suis etiā
hoc malū habēt dicie quia ma
lignitate peccantes ab vltionib9
tuentur. Et qui dicias possidet sꝑ
peccans nulla pena reuocatur
sed sine ullis remediis vlnera sus
cipit peccatorū et frenū illi nul
lus īponit hucusqꝫ crisosto9. Qꝫ si

forte quis dicat qꝫ de paupie mlta
mala oriūtur rndet īfeius sermone xom
Nemo causetur inquit paupertatē
tāq̄ causa sit multorū neqꝫ obloqat malorū
xp̄o qui pfectoēm illam dixit si vis per
fectus ēē. Hoc ipse et v'bis dixit et
opib9 cōpbauit ondit et discip'los
suos docuit. Sectemur igitur paup
tatē maxīe quippe bonū est. Nichil
enī opulentius eo qui paupertatem
sponte diligit et cū alacritate susa
pit. Vale et zelo adūgtatis extminū ꝓpter abra
sionem viciosarū radicū. Unde et
crisosto9 sermone eodē. Ubiciam9
q̄cūqꝫ corp9 florē faciūt viciant
aūt aīam ut puta sunt dicie deli
cie et glā cūcta hec carnis sūt et
amoris corpis. Itaqꝫ nō amem9 ā
pliora sed paupertatē sectemur. Ista
enī magnū bonū est. Qꝫ sapiā ī
quit paupis ꝑ nichilo hētur. Et
itm̄. diuicias et paupertates ne dede
ris michi. Et ex camino paupertatis
libera me. Quare ergo hec dcā st
eciam ī veteri testamento. Hec dice
bantur ubi multa diciarū rō habe
batur. ubi paupertatis plim9 erat
cōtemptus ubi hec quidē maledcō
erat illa bndictio. Qꝫ nūc nequaq̄
ita est. Si vis audire paupertatis ꝑ
dicamenta ipām et ꝓfess9 ē xp̄s
et dixit. Filius hoīs nō hēt ubi capt
suū reclinet. Et itm̄ discipulis suis
dicebat. nolite possidē aurū neqꝫ
argentū. Et itm̄ petrus dicebat ei
qui ex sua natiuitate claudus erat
aurū et argentū non est michi.
Et ī ipō qd̄ē veteri testamento nō
ne helyas preter melotā nil hē
bat. nōne helyzeus nōne iohānes.
hucusqꝫ cꝛisosto9 paupertatis tolerācia

am laudat quia per eam corporearum rerum amor abscinditur qui est prima radix viciorum. laudat etiam quia per eam abscinditur secunda radix que est timor male humilians. Unde et consequenter adiungit. Vides quam magne fiduciam facit. Hec est paupertas dives servus est obnoxius existens dampnis et tribuens omni volenti se nocere. Ille autem nichil habens proscriptionem non timet nec dampnacionem. Nequaquam igitur paupertas fuit sine fiducia cum Christus cum paupertate mittebat discipulos per universum mundum habentes fiduciam multam. Valde enim fortis est pauper et non habet unde iniuriam patiatur. Hec verba crisostomi intelligi non possunt nisi de paupertate que penitus nichil habet. Nec tamen superiora aliquid concludunt de paupertate mathematica que gloriatur solum se nichil possidere in proprietate et omnia velle habere in usu habundanti et rerum ubertate. Sed penuriosa paupertas que est ewangelica. ex hiis concluditur multis valere ad exterminium omnis culpe. Valet secundo penuriosa paupertas ad exercitium virtutis perfecte. Primum quidem quia per eam virtus acquisita probatur. Unde ambrosius libro primo de officiis. Non potest quis premium accipere nisi qui legitime certaverit. neque gloriosa victoria ubi non fuerunt laboriosa certamina. Ideoque dominus in ewangelio. Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. Non dicit beati dites sed pauperes. Ibi enim incipit beatitudo divino iudicio ubi erumpna estimatur humano hec ambrosius. Constat autem quod erumpna non est in paupertate racione contemptus rerum in

mente et ex sola expropriacione sed racione penurie temporalis quam sustinemus in corpore. Secundo valet quia virtus per eam probata custoditur. Unde iheronimus ad paulinum. Crates ille thebanus homo quondam ditissimus cum ad philosophandum athenas pergeret magnum auri pondus abiecit nec putavit se virtutes posse simul et divicias possidere. Denique et tu audita sentencia salvatoris si vis perfectus esse etc. Verba veritatis in opere et nudam crucem nudus sequere. Expeditior et levior ascendens scalam iacob purisque manibus et candido pectore pauperem te spiritu et opibus gloriaris. Valet etiam secundo quia per eam virtus custodita expeditius in finem perducitur. Iuxta quod dicit crisostomus super epistolam ad hebreos sermone quinto. Non habentes divicias non propterea doleamus sed gracias magnas universorum domino deo referamus quia nos parvo labore eandem mercedem potuimus quam dites promereri et si voluerimus etiam ampliorem. Nam ex paucis magna lucramur. Huic eciam gregorius in omelia super ewangelium vocacionis apostolorum consonans ait. Regnum celorum tantum valet quantum habes. Et item ibidem. Nunquam est vacua manus a munere cum archa cordis repleta fuerit caritate bona voluntate. Quippe cum adest voluntas ubi deest possibilitas pro facto reputetur et facilius sit satis pauperibus velle quam ditibus velle et facere. Multum ergo facit paupertatis inopia ad virtutis expedicionem. Unde et ewangelici pauperes discurrentes per mundum quot vident necessitates in Christi fidelibus tot habent cordium cruces in immolaciones in sue pietatis visceribus. Unde et isti sunt magis elemosinarii in

affectum et ab omni seclusi avaricia. Nulle rei extrinsece parcunt qui eam liberalis tribuunt pro Christi pauperum relevando defectum. Quo contra hii fallaces pauperes qui nichil volunt de sue penurie usu avida portant viscera ad afflictos pauperes et mendicos. Et non solum de sibi necessariis nichil volunt indigentibus compartiri sed multis superfluitatibus quasi continue satagunt superfundi expoliantes alios pauperes necessario victu in hiis que consumunt in suo superfluo usu et fastu. Hac ergo fallaci paupertate exclusa de medio que est omnium viciorum sentina veram paupertatem evangelicam extollamus quia plurimum valet ad exercicium perfectum virtutum ut dictum est et amplius foret dicendum nisi modus voluminis nos artaret quia per eam virtus probatur et conservatur et in finem debitum multum expedite reducitur. Consequenter eciam valet tercio hec alta et penuriosa paupertas ad perfruicionem iocunditatis interne et ad extaticam elevacionem contemplacionis excelse. Primo quidem racione extrinsece securitatis. Excludit enim omnem timorem humanum et mundanum servilem et viciosum et ipsum et formidolosum. Unde Crisostomus omelia ultima super Math. Divitem necesse est multis indigere et turpiter servire formidare et suspicari et timore eorum qui suspicantur oculos et calumpniatorum ora et avarorum concupiscencias. Sed non paupertas aliquid tale sed contrarium universum regia est pluribus non subiecta sed munita portus tranquillus palestra et gymnasium philosophie. Constat autem quod paupertas finibus non subiacens ea potissimum

est in qua nichil habetur de quo subditur ibidem. Audite quicunque pauperes estis magis et quicunque ditari concupiscitis. Non pauperem esse malum est sed non velle pauperem esse et neque malum existima paupertatem et non erit tibi malum. Et si philosopharis decenter multorum erit bonorum fons et origo. Nec tantum dat securitatem penuriosa paupertas in hoc seculo verum eciam in futuro iudicio. Unde Bernardus sermone qui habitat ps. Felix paupertas voluntaria relinquencium omnia et sequencium te domine Ihesu. Felix plane que tam securos et tam gloriosos faciet in illo singulari fragore elementorum in illo tremendo examine meritorum in illo tanto discrimine iudiciorum. Ex quibus sequitur quod evangelica et penuriosa paupertas reddit securissimum presentem quod multum valet ad perfruicionem interne leticie. Sed eciam mirabiliter confert ad sublimacionem contemplacionis excelse. Quod in nullo sollicitatur animus nec eciam pro necessario victu. Propter quod Christus Ihesus a suis pauperibus apostolis quos super montem perfecte contemplacionis extulit omnem sollicitudinem amovit dicens. Nolite solliciti esse anime vestre etc. Ubi non quod diffidencia omnis amovetur a pauperibus Christi cum eis dicitur quod primus querant regnum dei et iusticiam eius quia omnia adicientur eis. Est tamen quedam diffidencia que provenit ex pusillitate que habet infidelitatem vel desperacionem annexam utpote cum quis de deo diffidit vel quia non credit deum curare humana tamquam infidelis vel quod estimat se derelictum a deo propter peccatum suum tamquam desperatus. Et talis diffidencia et

sollicitudo procedens ex ipa oib9 phi-
betur. et confidencia illi opposita
oib9 precipitur. Est et alia diffi-
dencia q̄ ex pusillanimitate cordis
veniens hēt annexā remissionē a-
moris dīni et supfluū amorē sui
et hoc stare potest cū caritate ip-
sīu. et iō hec pusillanimitatis diffi-
dencia et sollicitudo ex ipa pueni-
ens ewangelicis viris et pfcīs īhi-
betur. et confidencia eidē opposita
a pfcōis mgro īiungitur quate-
n9 cōtēplatores veritatis algorē
pusillaīmitatis sollicitantis pro
necijs refugiāt et ardorē caritatis
confidentis de deo cū pmptitudine
ad pferenda paupertatis īcōmoda
constant' assumant ut ī iubilo io-
cūditatis ītne sit ei secura mens
quasi iuge cōuiuiū et sit ei sicut
volatus securq ac liber ad cōtem-
plandū dilectū. Ad hāc cōfidenciā
aug9 īuitat ī libro de elemosina
Metuis inqt ne patmoniū tuū
forte deficiat si ex eo opai largit'
ceperis. qū eni fcm̄ est ut iusto de-
esse pūt subsidia cū scptū sit nō
occidet dš aīam iusti fame. He-
lyas ī solitudine coruis ministātib9
pascitur. et danieli ī lacu ad leo-
nū predam iussu regis īcluso prā-
diū diuinitus apportatur et time-
m9 ut opanti etiā dīn pmenti de-
sit alimentū cū ipse ī ewangelio
ad exprobracōez eorū quorū est mēs
dubia et fides parua contestetur
et dicat. Aspicite volatilia celi
qm̄ nō seminat neqꝫ metūt neqꝫ
congregant ī horrea et pr̄ vr̄ ce-
lestis pascit illa. Volucres deus
pascit ī quib9 nullq dīne rei sensq

ē. nec ab9 nec potus deest et tu dei
seruo tu xpiano tu bonis opib9 dedito
tu dnō tuo caro existimas aliquid
defuturū. An putas qui xpm̄ pas-
cit a xpō non pascatur. Aut eis tra-
deriit quib9 diuina et celestia tri-
buitur. Unde hec īcredula cogita-
cō est. Uñ impia et sacrilega medi-
tacio est h' aug9. Nota igitur sup
verbis dnī q singulait' volatilia
celi se pascē' dicat qꝛ vacantes cō-
tēplacōis volatilib9 singulari cura
nutriūtur ab ipō. Ipi eni sunt q
excellenter pascunt' ihm de ītimis
mentis sue occupati cōtinue ī cō-
tēplacōe magnaliū sue potentie
et dolorū et crucis assūpte nature
vñ excellentissime valet paupertas
ewangelica ad cōtēplacōis altitudi-
nē sequendā. nā ipsorū singula-
riter ē regnū celorū. Vñ pluries
dixi qd' repete' nō piget q paupertas
ewangelica ē trāquilla pacifica
dei possessio absqꝫ distractōe sol-
licitudis sīu molestia et īpedime-
to p qd' patet q doctores illi qui dicūt
q religio ordinata ad cōtemplacōez
eēt impfcā ñ hrēt sufficienciā tēpa-
liū ignorāt et paupertatis bonū et
alte contēplacōis statū. Nam p
hoc etiā sequetur ut dimittam9
de xpō ihū q bēāssimā v'go mr̄ eius
et sci apli fuissent ī contēplacōis
altitudine īpfci et īquieti nā al-
qū fuerūt paupes penuriosi utiqꝫ
pdcās patz hn̄de. Scdō valet ad iu-
cunditatē interna' roē expectationis
cordis. Uñ super illud iob. Derideꝛ
iusti simplicitas lāpas cōtēpta
apud cogitacōēs diuitū pata ad
tpꝰ statutū dicit gregor' 19. Statu-
tū qppe cōtēpte lāpadis tēpus ē ex-

tremi iudicij dies pdestinatus. Tunc ē
pbozu ocl'is patescet q celesti potesta
ti sbmissi sūt q terrena oia reliquerūt.
Quisqs eni diuini amoris stimulo ex
citatus hic possessa reliquerit illic pro
culdubio culmen iudiciarie ptatis ob
tinebit ut simul tūc iudex cū iudice
veniat qui nūc consideracoe iudicii se
se spontanea paupertate castigat. hec
gregorius. liquet aūt q paupertas pro qua
quis deridetur et cotēpnitur ea potissia
ē que hz annexā exteriorē penuriam et
vilificacoem. vn bnardus i quodā ser
mone. Duo habet paupertas sequentiū
dnm afflictoem scilicet et vilitatē de
quibus aplā. vide inquit humilitatem
meā et laborē meū. Et ppterea i terra
sua duplicia possidebūt. Ut p pudore
sit honor iudiciarie ptatis. p labore
refrigeriū placidissie sessiois. hec ei
q castigat et purgat et pbat humi
at et sublevat sive exaltat. Paup
tatē igitur penuriosā toe incedis co
mitatur leticia mentis. vn sup il
lud ps. Ego sū paup et dolēs salus
tua deus suscepit me. glosa. laudabo i me
et i me et i mēbris meis nomē dei cū
cantico id est cū delectacōe q si oia desūt
deus tū meū est. Dz constat q nullus
ē illo paupior cui oia desunt nec tū
illi deest mentalis iocunditas ac p
hoc nec contēplacōis sublimitas ppt
quod subditur. videant paupes et
letentur querite dnm et vivet aia
vrā. Tercio quoqz ad ipam valet
toe scīfise consolacōis. vn crisostomus
omē quarta sr math. Descendamus
inquit ad paupertatis caminū vide
amus qui ambulat i eo et elatorū
colla conculcant. Videamus miraculū
et paddorū hoiem psallentem. hoiez

in igne grās agentē paupertati vltre
alligatū et multū fervētē deo laudi
toem. Etenī pueris illis tbs siles sūt
qui paupertatē cū gratiū actōe ferūt
Nam et igne terribilius paupertas i
cendē consuevit sed pueros illos ne
quaq incendit. Ita et nūc si in pau
ptate grās egeris vincula dissolvuntur
et flāma extinguitur. Et si nō ex
tincta fuit q multo mirabilius est p
flāma ros oritur. Qd et i phantibus
ē vidē qm i paupertate divitibus co
piosius disponitur i medio camino
rore puro potiuntur. Etenī maximus
ē ros nō detineri concupiā divicia
rū. Et illi tunc contēpnētes regē
fri sunt rege clariores. Et tu vti
q si despexeris mundana negocia
mūdo eis nobilior et hōrabilior
scdm scōs illos quibus dignus nō erat
mundus. ut ergo dignus celo efficia
ris deride pncia. Ita enī et hic eis
clarior et futuris potieris bonis huius
crisostomus evidenter ondens q volū
taria rerū penuria ē q maxie valis
ad pfruicoem itne iocunditatis.
Valet eciam quarto ad publicacōem
ewangelice pdicacōis. Primo q facit
eā magis credibilē. vn crisostomus
omē xv sr math. Talis ē vita vrā
ut nō solū luceat sed illuc ducat
illos qui sequuntur. Cū enī viderint
oīa pncia nos contēpnentes et
ad futura ppatos anī oem sermonē
opibus nris credent. Nos enī ita a
mēs ut videns eū qui heri lasciui
ebat et ditabatur oibus exutū et
ad fam et inopiā et durā vitam
et picula et sanguinē et occisionē
et oia q videntur piculosa ppatū
nō manifeste accipiet hinc futu-

torū demonstracoēm. Dicat ꝑntib9
nos ꝯpluciꝫm9 et īmiscueim9 qualit
poterit crede ꝙ ad possessionē aliam
festinem9. Huiusq3 c̄los9 in hijs clác
demonstrans ꝙ voluntaie et penu-
riose paupertatis exemplar ī ꝑdicá
tore magis credibilē facit ewan
glicā predicacoēm. In quo et apte
confundūtur ꝑdicatores huius tꝑis
qui se paupes iactant. Impudēs ex
celsus eciam apte concluditur ꝙ ī
hoc consistit rō quare eis ad fidem
salutis parū aut nichil credit mū
dus. ¶ Scd̄o ecīa valet ad hoc ꝙ
reddit eam magis efficacē iuxta
quod damascen9 libro tᵒ dicit. E-
wangeliū diuīe cognitionis ꝑdica-
tū nō in bellis et carneis exctib9
adūsarios deuincens s3 pauci nudi
paupes et illitterati verberati et
mortificati crucifixū carne mor
tuū predicantes sapientib9 et īsipi-
entib9 ꝑualuerūt. hᶜ damascen9
Silia ī nri tꝑis fieret predicacoib9
si ad ꝑplm silia verba et exempla
deferrent. ¶ Tercio etiam valet ad
hoc ꝙ efficit eam magis acceptabi
lem. Vn̄ sr̄ illud mathei. dign9
ē opari9 cibo suo dicit c̄los9 omē xxxī
Quis enī opari9 iste manifestū
ē qm̄ et discipulos eos cibari opꝫ
tebat ut nec magna sapent ad-
ūsus eos qui docebantur oīa ꝑbē
tes et nichil accipientes ab ipis
neq3 ipi rurs9 abscindantur tā-
ꝙ despcti ab eis. Vult dicē c̄los9 ꝙ
maior cōnecto amoris erat qm̄ vi-
debāt aplōs a quib9 oīa salutis
ūba recipiebāt sibi familiarit9
vniri ī receptoē familiari necciorū
ad victū ꝙ ꝑ hoc patebat ꝙ non

despiciebant ꝑplm īfirmū. Cum er
go voluntaria reru penuria ewange
lij predicacoēm magis reddat credi
bilē efficacē et acceptabilē ac ꝑ hꝯ
auditores inducat ad fidē erigat ad
spem alliciat ad caritatē manifes
tū est ꝙ maxīe valet ad ewangeli
ce predicacoīs publicacoēm. Cui9
ecīa euidens signū est ꝙ ꝑ aplōs
paupes reb9 et spū qꝫ nūo pau
cos diffusa ē ewangelica veritas ī
orbem vniuersū ut de ipis rᵉ dicitū
sit. In omēm terrā exiuit son9 eorū
Vn̄ c̄lostō9 omē xlvi sr̄ matheū.
Si aūt duodecī orbē terrarū conuice
rent. excogita quātā ē uirtū malicia
cū tanti existentes eos q̄ regunt
non possum9 corrigē quos decem
milib9 mūdis oportebat suffice
et eē fermentū. Sed signa faciebat
s3 nō signa mirabiles eos fecerūt
Multi enī et demones ꝑiciētes ꝙ
iniquitates opati sūt nō sūt fā mira
biles s3 puniti fuerūt. Et quidē
miꝙ quod eos magnos ondit. pe
cuniarū conteptus. Hᶜ despicē
ab oīb9 vite huius negocijs exceptꝯ
ꝙ si nō hoc habuissent etiam
si decē milia mortuos suscitas
sent nō solū nulli ꝑfecissent sed
et seductores estimati eēnt. hucꝫ
usq3 crisostom9. Cum ex hijs pa
tent ondit ꝙ nichil tm̄ valuit ad
dilatandū xpi ewangeliū quātū
ꝑfectus conteptꝯ oīm mundano
rū. Cum ergo voluntaria et pe
nuriosa paupertas sicuti ex pre
dictis elucet valores īcōpabiles
quatuor hēat triplicatos ad
quos maxīe valet ꝙ singlārit

prefigurat et assimilat paup̄i vite
ihū et sue penuriose morti q̄ nudus
ī cruce pependit rc̄e designatur non
solū p̄ vnā ewangelicam ingharitam
vm̄ eciam per duodecī illas prefulgi
das ī portis noue ihr̄lm descendētis de
celo p̄ magno sui valore mira q̄ pul
chritudine positas quib⁹ et noīa duode
cī paupm̄ spū aplorū sculpta ī funda
mentis collocata rn̄dit sicut iohis a
poca. xxi° scribitur. Designantur etiā
p̄ duodecī p̄cosos lapides ī typico ro
nali quadruplici ordinacōe distictos
ī quib⁹ noīa duodecī tribuū isrl̄ moy
ses legitur descripsisse. Quib⁹ sunt ce
dit duodeni⁹ ille aplorū cathalag⁹
qui in spū paupertatis ihū consecuti
sunt pmissiones pr̄m et p̄ vō abra
he sene cōputantur. Hīis enī tanq̄ duo
decī filiis dei isrl̄ in superhumeali
summi pontificis conscriptis et p̄p̄a
noīa signatis summa paupertas indi
citur. Sic enī scribitur math̄ x°. Duo
decī aplorū noīa sūt hec. Primus simō
qui dicitur petr⁹ et deinc ceteris
noīatis subiungit. hos duodecī misit
ihs precipiēs eis nolite possidere aux
neq̄ argentū ecc̄ q̄ ibi ponitur de
forma paupertatis pfcā. In quib⁹
superhumeale vite aplice cū ronali
pfcōis et paupertatis altissime p̄ca
ritatē regni celestis tanq̄ vitta ia
cintina indissolubili mutuā cōstrin
git cū interponit gratis accepistis
grātis date. Hoc superhumeali et rō
nali verus pontifer nr̄ ihesus xp̄s
adornatus fuit dū scē paupertatis
pfcōem et verbo docuit et exemplo
monstrauit. Et tūc potissime cū
verus pontifex p̄ p̄pu sanguinem in
gressus ī scā paup̄ et nudus ī recō
siliacōis sacrificiū pro nobis opulēte
viuentib⁹ in cruce pependit. Qr̄
paupertatis gl̄a rursus scōrū aucto
ritatib⁹ cōmendatur. xviii. pars.

Sed redeamus ad speciose paup
tatis cōmendacōm decorē ipius
q̄ valorē si forsitan et ipi p̄uocati
nobiscū deformitatē metricis abi
ciāt et legitīe sponse paupertatis p
misse amplexib⁹ mente concussa sus
pirent. Est enī icompabilis hui⁹
speciositas inguite oī p̄ciositati terene p̄fēda
ut ait cros⁹ sup math̄ omē xlvi.
Vnd at̄ si q̄s t̄ p̄ponet̄ facē fenū au
rū et posse oēs pecuās ut fenū cō
tēpnē nō vtiq̄ hoc suscipes magis
et valde decenter. et tibi ex hoc vti
q̄ hoīes mariē attraxisses. Et si
hoīes viderēt fenū aurū effici con
cupiscerent et ipi hāc vtutē ut
symon et augetur eis vtiq̄ pecu
arū cupido. Si at̄ viderit hoīes ut
fenū aurū despicientes olim vtiq̄
ab hac egritudie eruti eēnt. Audisti
p̄ciositatē inguite nūc audi sil̄ va
lorē et pulchritudinē sponse. Item
omē vltima. Si quis t̄ p̄ncipatū
et ciuiles potestates et diuiciasē
delicias p̄ponet. Cū enī paupertatē
posses quodcūq̄ velles eligē hāc
confestī rapes si tū cognoscēs ei⁹
pulchritudinē. Michi at̄ paupertas
cuisdā puelle pulchre et speciose
silis eē videtur. Cū hac helyas coīu
catus rapt⁹ ē in celū btā illa ra
pina. cū hac helyzeus claruit cū
hac ihs cū hac apli omēs. Sz et ip̄z
hui⁹ puelle pulchritudinem ītuea
mur etenī ocls̄ eius est purus
et p̄clar⁹ nichil hn̄s turbulentū

sed mansuetus tranquillus delectabilis
et ad omnes respiciens mitis et humilis
nullum odium habens nullum aduertens. os il
li et lingua sana est continua caritatis
rum actione plena et dulcedine et nutri
bus uberibus et delectabilibus. Si autem et proporcio
nem membrorum eius videre velis longa
est et multo excelsior quam sublimitas.
Si autem fugiant eam multi ne mire
ris etenim alias virtutes fugiunt insipi
entes. Sed contumeliis afficitur pau
per a diuitibus. Rursus in copie laudes
diuitis quam beatus est qui continuum patitur
sed hoc ferre admonet copia. Sed esurit
pauper diuitis. Et paulus esuriebat et
in fame erat. Sed non habet requiem. nec
filius hominis habebat vbi caput suum recli
naret. In hiis expresse declarat os au
reum quam voluntaria rerum copia non so
lum est magne preciositatis sed et mire
pulchritudinis. Est eciam quod plus est
magne opulentie et honoris sicut idem
vir sanctus ait super iohannem omelia xlviii. Alia
copiis quidem voluntarium fulget velut
aurum splendet velut margarita ful
gens florescit autem vt rosa. Non est ei
illic tinea non est illic fur non sollicitu
do vite huius negociorum sed sicut angelis
ita conuersatur. Vis animam meam huius
pulchritudinem videre. vis copias diuicie
addiscere. Non subiacet demonibus
non assistit regi sed assistit deo non mi
litat cum hominibus sed cum angelis. Non
habet archas duas vel viginti sed ta
lem habundanciam vt cum habeat mundum vni
uersum nichil se habere estimet. Non habet
thezaurum sed celum. non indiget seruis
magis autem habet suos passiones et cogi
taciones que regibus dominantur. Regnum
autem et aurum et omnia talia quemadmodum
puerorum ludibria deridet et sicut

rotam et pilam omnia hec estimat conte
mptibilia habet enim mundum quemadmodum videre qui in
hiis ludunt possunt. Mundus quippe pauperibus
melius est vnquam. Pauimentum denique
habet celum. Si autem pauimentum tale est
excogita tectum. Si non habet equos et cur
rus quid autem ei hiis opus est qui super nu
bes vehi debet et esse cum christo. Hucusque
iohannes os aurei igniti fulgidis ponde
rosis et preciosis eloquiis voluntariam pau
pertatem que penuriam vsus rerum habet
annexam admirabilem pulchritudinem et
preciositatem commendat. Ita tamen hec non
reuelantur mundi sapientibus iuxta
illud math. xi. Abscondisti hec a sapi
entibus et prudentibus et reuelasti ea
paruulis non proponuntur carnalibus sed spi
ritualibus iuxta illud. Nolite sanctum dare
canibus etc. non innotescunt amatoribus
diuiciarum sed paupertatis amatoribus
et despectis qui iam vicerunt mundum
iuxta illud apoc. Vincenti dabo manna
absconditum et dabo ei calculum candi
dum et in calculo nomen meum scriptum quod
nemo scit nisi qui accipit. Paupertas
est calculus iste actiue et passiue quia
paupertas se ipsam et omnia mundana cal
cat et per humilitatis spiritum ab omnibus vult
calcari. Et in hoc calculo est nomen
dei magnum tetragramaton scriptum quod
legi poterat non proferri quia paupertatis
consignatiue ihesu delicias preter pauper
spiritu aliqualiter sentire non loquitur. Ipsa pau
pertas huiusmodi per thezaurum absconditum
in agro designatur quem qui inuenit
homo abscondit et pre gaudio illius va
dit et vendit omnia que habet et emit agrum
illum. Si quis ergo vult nosse sancte pau
pertatis valorem aut in se hanc experiri
studeat quod expertorum sine accessit iur

qd bnardus i epla quam amor scte re
tardabat proposito veniendi ad religionez
ait. Quam salubius disces xpm ihm et
hunc crucifixum quam utique sciam haut fa
cile n qui mundo crucifixus fuit apphe
dit. Falleris fili falleris si te putas i
uenire apud mundi magros quam soli dis
cipli id est mundi conteptores dei munere
assequuntur. Nec enim hanc docet lectio sed
unctio non eruditio sed exercitatio in man
datis domini. Huius bnardi sacris eloquiis
multorum religiosorum huius tpis vana stu
dia feriuntur. Et ideo quia magis lectione sicut
quam unctione deuota vitam suam occupant
parum eis est sepe de virtuosa et euan
gelica vita credendum. Sed utinam saltem
ociositate suam in talibus studiis occu
parent quia quod cum dolore referimus ipsorum
multitudinem quasi de mane usque ad
vesperam n forsitan illo modico tpe i
quo licet male et indeuote diuinum offi
cium dicunt. Videmus eos sub porticibus
vanis urbis et ociositati vacare. vel
per vicos et plateas ciuitatis discur
rere non quaerentes dilectum ihm. sed vanum con
templantes mundi decursum et circa quem
pti suspiratum ptim relictum eorum mi
sera videtur vita languere. Hec et
huius filia que dicimus supra et infra contra
solos viciosos dicimus de quorum viciis
respectu eius quod est satis loquimur
tpate. Quia autem paupertas male sine
amata experientia cognoscitur dicat
ipsorum omnium xxxvi super math. Verumptamen
quicumque dixero nichil reputabit esse simo
ille rex experientia. Ideo velle quem
dam cuilibet illorum qui in illam iam
venerint philozophie vtice nobis ad
esse et tunc manifeste videre huiusmodi rei
delectaciones et qualiter nulli eorum qui
diligunt paupertatem acceptaret diuiti

decem milibus prebendis tamquam qui non lame
tant i solitudinibus sed rident et saltant
et huius qui dyadema sibi compoluit ma
gis i paupertate decorant. Sicut ergo paup
tatis valorem et pulchritudinem et delici
as sola experientia et unctio docet. illi
qui in usu temporalium deliciis et honoribus hn
dare satagunt et omnem paupertatis austi
tatem refugiunt nec experti sunt nec exp
ri volunt. nature hnt qui huiusmodi sunt circa
hanc materiam contra veros paupertatis
amatores desistere garrulare ne tamquam
ceci videantur de coloribus disputare.
Talium enim temeritatem theodosius ad demet
riadem redarguens ait. Rudem inquit
cum loqui nesciant tacere non possunt doceri
scripturas quas non intelligunt et cum persua
serunt eruditorum assumunt simulum prius
imperitorum magistri quam doctorum discipli. Bo
num est enim obedire maioribus et parere
perfectis et post regulas scripturarum vite sue
tramitem ab aliis discere nec preceptore
uti pessimo presumptione sua hucusque theod.
Hoc preceptore pessimo si multi fal
laces paupes huius tpis non uterentur
nequaquam i sugillacionem pauperta
tis perniciose quam xps seruauit et
docuit veros paupes artitudinez usque
pauperis amplectentes tamquam supsti
ciosos arguerent nec religionis des
tructores asserent cum aperte clarescat
quod xpm ihm primum paupertatis magistrum
et eius aplos et patres primos ordi
num fundatores maxime patrem patriar
cham franciscum in rerum penuria
satagunt imitari. Aliqua sublimia
de paupertate dicta sunt supra tractatu primo
Ihs desertum incolens. Attende quod
quod circa paupertatis altissime statum
duo errores ipsi contraria via decur
runt. Manicheus enim errauit dicens

ad altitudinē paupertatis ewangli-
ce cem xpianū obligari nesciens dis-
tinguere int' ea que xps pfctis consu-
luit et int' ea i quib9 ipfctis misericor-
dit' condescendebat. Vsq̄ ē iste impi9
pessimo fundamento ponēs vnū pmū
malorū oim pncipiū a quo oīa visibilia
ista creata asserit. Cōt' quē in sym-
bolo aplorū dr. Credo i vnū dm patrē
oipotētem. Ite qd additur i symbolo pa-
trū visibiliū et invisibiliū. Et hunc e-
lidens paulus dicit. Deus qui fecit
hunc mūdū et oīa que i eo sunt. Con-
hunc impiū manicheū q̄ etiā i aliis
multis errauit augustin9 scribit
et cont' eius impiam plē faustū +
adamantiū. Contra aīe icedit vi-
gilantius ml pfctōis attribuēs paupertati
cont' quē ihe09 scbit. Vo cui9 icrepa
tōēz error ille ut nichil hns a pncte(?)
iā dudū dormitauit. Huc excitas-
se videntur nris tpib9 mgri errōris
guilhelm9 de scō amore q̄ sn amoē
melius meli9 dici posset et giral-
d9 ipietatis illi9 discipls quos ele-
ganter eximi9 doctor fr bonauētura
cōfundit. Noua labes nuc isurex-
it cont' altissime paupertatis vsum
peniosū et artū sine vtutis pau-
ptatis efficacia nō solū maculat
i supi9 expssa vtilitate multiplici
q̄ p vsū opulētū latū exsufflat de
medio pmo etiā cōteptibilius red-
ditur et chymerica repūt nō solū
ab oculatis viris pfctis sed etiam
a quolibz itelligēte quātūcūq amato-
re mūdano. Ppter qd qz dulce est
de paupertate loq̄ et dulci9 ē pfctōis
archana scrutari quā multorū ru-
ditas porcina maculat ideo plūri
orē ititaū p ipi9 defensione cōpe-
cgim9 qz requirēt exēplaris angustia
Que etiā ppt multiplices dethestū
morsus nō sum9 scorū prm densa
allegatiōe firmare ut iter securū et
planū p artū vsū peniose paup-
tatis ihū xpi pateat volentib9 pfctōis
ewangelice regulam icalūpniabilit'
obseruare. Quō iudei xpm ihm
tractauerūt i vbis fctis et cogitatōib9 et
quō xps eos cōuicit. Ihs ihōratus

Caplm decimū

E xpergiscere nūc
aīa mea neqz et ipia q̄ despi-
cis refugis et ad hōres suspiras intuere
dilcm ihm regē regū et crm pns fi-
liū i toto9 sue vite decursu ppt te re-
dimēdā et iformādā multiplici ihōra-
cōi subiectū quāpmo et contumelio-
sis iniuriis a reproba plebe despcm.
Excepta enī illa ultima iniuria pmo
iniuriarū exitu quib9 repletus fuit
citra tps passionis sue cū finalit' i
obprobrosa cruce obprobrioso modo it'
sceleratos voluit p nra redēptiōe pendē
qd fuit i vite sue exitu inuenio ipz
dilcm et sr oīa venerādū ihm mul-
tiplici iniuria fuisse cōfusum et ihōra-
tū i toto vite sue decursu. Fuit aūt
ihōratus a iudeis sicut sacra ewan-
gelii hystoria docet i verbis i fctis i
cordiū machinacōib9 et estimatōi-
b9 ipsis. In vbis pmo fuit ihōratus
et iniuriose confusus iposito sibi mul-
tiplici defcū sapīe inocētie potentie
regle originis sine psapie et religiōis
dinē. Imponētes s defcm sapīe quo
ad naturalē idustriā dicebāt qz i fu-
riam vsus ē. Et alibi Iohis x. Do-
eū audiuīs furit et isanit ipi fui-
osa mente reprobi qui pacificū splē-
dorē pēne sapīe ihm audebant de-
fixā iculpare. De defcū l'rature e-

nomine legis dei sibi imponebant cum dicebant iohis vii. Quomodo hic scit litteras cum non didicerit. Quarto autem ista comminatio de indignatione et vilificatione procedit ondit ut cum dixit et scandalizabantur in eo. matthei vi. Quinto autem reputaverunt suam sapientiam dubiam hoc ondit iohis ix dicentes. Nos scimus quia moysi locutus est deus hunc nescimus unde sit. Glosa quod moyses a deo accepit de hoc nescimus unde accepit. Nos autem cum beato petro dicamus magistro ihesu. verba vite eterne habes et cum iudeis confusis simpliciter confiteamur iohis vii. Numquam sic locutus est homo et ipse forsitan nobis explicando suam sapientiam respondebit. Verba que locutus sum vobis spiritus et vita sunt iohis vi. Multa circa despectum sapientie christi iniuriosa et inhonorata locuti sunt in diversis ewangelistis et tamen respectu eorum que dixerunt ei pauca sunt scripta. Contra eius innocentiam multiplicant propriam assererentes eum peccatorem respectu sui. seductorem respectu populi. transgressorem respectu legis moysi. blasphemum respectu dei. et quod nequius est dyabolo coniunctum in societate communi. De primo dicunt iohis ix. Nos scimus quia hic homo peccator est. Contra quos tamen secura mente suam allegat innocentiam dicens iohis viii. Quis ex vobis arguet me de peccato. Et mathei xi. Ecce homo vorax et potator vini. Ubi panem qui de celo descendit et dat vitam mundo de edacitate redarguunt cum tamen se sobrissime vixit et sobrietatem docuit dicens mathei et luce xxi. Attendite ne corda vestra graventur crapula et ebrietate. Dicamus ergo de benedicto ihesu contra iudeorum perfidiam nequitiam et mendacium cum beatissimo petro. Prima petri ii. Peccatum non fecit nec inventus est dolus in ore eius

De secundo dicunt iohis seducit turbas. Et mathei ultimo. Recordati sumus quia seductor ille dixit. Et luce xxiii. Hunc invenimus subvertentem gentem nostram cum tamen ipse mitissimus ihesus ex summa pietate ad modum galline vellet eos nutrire et sub alis sue preciosis eorum infirmitates assumendo eos salvare. Unde quod dicit mathei xxiii. Quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum congregat gallina pullos suos etc. Et alibi. Venit filius hominis querere et salvum facere quod perierat. De 3o dicebant iohis ix. Non est hic homo a deo qui sabbatum non custodit. Contra quos ipse dicit mathei xii. Dominus est filius hominis etiam sabbati. Plures autem sicut patet in multis locis de hoc redarguerunt eum et ipse semper humiliter satisfecit. Aliquando rationem sumens a prima similitudine ut iohis quinto. Pater meus usque modo operatur et ego operor. Quasi dicat sicut opera creationis que in veteri testamento attribuuntur patri facta sunt sex diebus. sic et opera redemptionis ego dei filius unum cum patre inchoo septimo die. Per hoc secundum ambrosium se ondens etiam creatorem qui opera dei cepta que ad redemptionem pertinebant sex creationis operibus intexebat. Aliquando convincit eos ex operis bonitate et utilitate ut luce vi. Ubi post plura dicit licet sabbatis benefacere. Et alibi hoc probat ondens quia multo melius est hominibus subvenire quam bestiis quod tamen ipsi faciebant sine violatione sabbati. Aliquando convincit eos ex legis similitudine et comparatione ut ibi. Et in sabbato circumcidistis hominem. Si circumcisionem accipit homo ut non solvatur lex moysi. michi indignamini quia totum hominem salvum feci in sabbato. Ex quo apte concludit quia opus suum

eciam multo plenius et utilius quam opus circumcisionis legalis et ideo multo magis exemptum a reprehensione mandati de sabbato. Aliquando eos convincit ex auctoritatis potestate ut math. xii. Dominus est filius hominis eciam sabbati. Pro tercio sepe imposuerunt sibi blasphemiam ut iohis x. Non de bono opere lapidamus te sed de blasphemia et tu homo cum sis facis teipsum deum. Et pluries tamquam blasphemum dei et arrogantem ipsum ihesum reprehenderunt. Contra quos tamen humiliter respondit. honorifico patrem meum et vos inhonorastis me. ego gloriam meam non quero. In multis operibus nostre salutis iudei mortis filii et vere blasphemi sanctificato ihesu dei filio crimen blasphemie imposuerunt. Pro quinto dicebant illi filii dyaboli opera benedicti ihesu attribuentes dyabolo luc. xi. et math. ix. In beelsebub principe demoniorum eicit demonia. Impie calumpniantes benedictum ihesum quod occulto commercio cum demoniorum principe eiciebat de obsessis corporibus demonia ad dei legem per demonum adiutorium expellenda. Quibus benedictus ihesus humiliter respondit probans et docens quod in digito dei id est in spiritu sancto per cuius amplissimum donum ipse benedictus ihesus eciam deus per gratiam unionis eiciebat demonia que ipse expellebat potestatis et virtutis efficacia non occulta amicicia que nullo modo potest stare cum effectibus xpi et dyaboli quia ipse dispergit humanam mentem a vero dei cultu quam ipse xps recolligit in ardenti caritatis affectu et in efficacia virtutis sue fortem armatum dyabolum de atrio mentis humane quam per exclusam xpi gratiam pacifice possidet per fortitudinis sue potenciam misericorditer instillando gratiam suam

mentibus redemptorum alligat et ipsum de habitaculo humane mentis cum tota vasorum suorum armatura dividit et expellit. Ex quibus omnibus plene concludi poterat iudeis quod per xpm in eos pervenerat iam dei regnum regnum divine gratie sanctis patribus repromissum per xpi dei et hominis et salvatoris adventum. Sed quia ingratissime susceperunt non solum unum demonum secularis vite habitavit in eis sed universitas demonum et spiritualium viciorum eos in malicia obstinatione possedit inducens eos ad blasphemandum deum humanatum et ipsum condempnandum ad mortem ut mesto et lamentabiliter conveniat eis quod dicitur iohis viii. Vos ex patre dyabolo estis et desideria patris vestri vultis perficere. Ille ab inicio homicida erat et in veritate non stetit. Diligentius tangit omnibus ad aliud statum mentis quando ex mentis ingratitudine et dyabolica falsitate de spe salutis statum impugnando puniuntur sicut est infra notatum capitulo. Jhesus crucifixus in exemplificatione pharizaice crucis. Dic ergo vides quomodo impii iudei inhonorabant benedictum ihesum ipsum omnimodo innocencia spoliantes. Cuius nos devoti filii cum iohe baptista innocenciam predicemus et in eius innocencia confidamus dicentes illud iohis primo. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Defectum potencie imposuerunt ihesum non solum sicut dictum est super opera sue virtutis attribuentes dyabolo sed eciam miracula ab ipso facta expresse a sua potencia detrahentes sicut iohis ix. dicebant ceco per xpm illuminato. Filii da gloriam deo supple quia te liberavit per seipsum et non per hominem istum quia nos scimus quod hic homo peccator est. Quasi dicerent certi sumus quod per ipsum non est factum miraculum. Contra quos sanctus ceci ...

stanter respondit. Unum scio quia cum essem cecus
iam video. Et sibi attribuens miraculum
adiunxit. In hoc enim mirabile est quod
vos nescitis unde sit et aperuit oculos
meos. Multis aliis modis sue poten-
tie detrahebant sibi imponentes infirma et
sua maculantes potentie miracula vel
dicentes non esse vera. vel dicentes non
esse sua vel detrahentes esse maleficia
sicut iohannis quinto dicebant illi qui tb9
annis iacuerat in grabato non licet
tibi tollere grabatum tuum. Cui ille iam
mente sanatus respondit quod qui fecerat eum
sanum dederat ei salubre mandatum
Qui me ait fecit sanum ille michi precepit
tolle grabatum tuum et ambula. Fu-
gientes ergo maliciam iudeorum omni-
potentis ihesu potencie detrahencium
cum sancto leproso nostram infirmitatem re-
cognoscentes adoremus benedictum ihesum
dicentes. domine si vis potes me munda-
re. si forte nostram infirmitatem mise-
ratus ihesus tangat nos sue virtutis
effectum dicens. Volo. mundare mathei viii.
Propter defectum sequele dicebant iohannis vii. Num-
quid aliquis ex principibus credidit in eum
Sed turba hec que non novit legem male-
dicta sunt. Sed et vilitatem discipulorum
suorum sibi imponebant. Nonne fratres
eius iacobus et iohannes. Et de amicicia
peccatorum ipsum inculpabant mathei ix.
Quare cum publicanis et peccatoribus
manducat magister vester. et luce xv. E-
rant appropinquantes publicani et pecca-
tores ad ihesum ut audirent illum et mur-
murabant scribe et pharizei dicen-
tes quia hic peccatores recipit et man-
ducat cum illis. Et xix de zacheo mur-
murabant dicentes quod ad hominem pecca-
torem divertisset. Cuius efficaciter respondit
non excusans hanc infamiam sed suam

exprimens misericordiam et reprobans falsam
iusticiam. mathei ix. Non est opus ait
valentibus medicus sed male habentibus
euntes discite quid est misericordiam volo et
non sacrificium. Non enim veni vocare ius-
tos sed peccatores ad penitenciam. O miseri
pharizei euntes id est recedentes a vestra
superbia ceca. discite dei misericordiam que super-
exaltat iudicium et vestram infectivam
maliciam et petetis quod peccatores re-
cipiat celestis medicus. cum in tota mas-
sa perdicionis nullum medicus ihesus inveniat
qui non sit miserabiliter egrotus. O
dura sentencia super fictam iusticiam non
veni vocare iustos sed peccatores. Sed iuxta
sentenciam apostoli ad romanos viii. Quos pre-
destinavit hos et vocavit. Si hos ius-
tos misericors deus vocare non venit
ergo nec predestinavit. O anima mea
salubriter tuam infirmitatem agnosce
et medicum pietatis ihesum sua tibi
voce consolativa. Venisti bone ihesu
peccatores salvos facere fidelis sermo
Ergo sum maximus peccator. Pro me ergo
venisti maxime benigne ihesu. Sit
huc ergo maximum peccatorum medice
virtuose ihesu ostende maximum tue virtu-
tis effectum ut me quoque cum illa pecca-
trice associes de qua eiecisti septem de-
monia luce vii. et dicas remittuntur
ei peccata multa quoniam dilexit multum
O anima mea tota reliquare in amore
benigni ihesu qui totus peccatorum amo-
re ebrius nunquam calumpniam amicicie
peccatorum vitare voluit sed tali calump-
nia honoratum se credens super misericordiam
peccatorum fructum sui adventus ostendit
Unde et luce xv. per tres parabolas hoc
confirmavit. Et xix. murmuranti-
bus de zacheo respondit. Venit filius hominis
querere et salvum facere quod perierat. Sup-

oīa aīa mea supabū tue iusticie fuge
q̄ tales sūt capitales īimici ihū quos
a sua redeptōe exclusit dicens. Non
veni vocare iustos sed petōres ad pe
nitentiā. O aīa mea mille milia
aū te conterāt fulgura q̄ tāta iore
morte ymo vē eterne mortis hāc
sniām audias q̄ p te vocanda atq̄
saluanda ihs ipē nō veneit. Pro
defcū originis siue p(ro)sapie xpm ītho
nabāt dicentes. Primo p vilitate pa
tre iohis vii. Scrutare scripturās q̄ a
galilea nō ppha surgit. P defcū pa
rentele dicebāt iohis vi. Nonne hic ē
filius ioseph cuius nos nouimus prēm
et mrēm. Quō ergo dicit hic q̄
de celo descendi. Et marci vi. Nonne
hic ē fabr filius marie fr iacobi et io
seph symeonis et iude. Et aliter
Nonne mr eius maria dr. Quasi
dicant. Mulier ~~ex~~ plebeia paup
cula et despecta p cuius paupertate
et vilitate arguebāt xpm ihm nō
ēē xpm dicentes iohis vii. Nonne
ex semie david xps venit et de beth
leem castello. Quasi dicant. Ex
hoc patz q̄ ihs nō ē xps q̄ nec de
semie david nec ī bethleem natus
ē cū ipē sit galileus. Patet etiā
q̄ ī hac vilificatōe et ī aliis q̄ blas
phemando dixerūt mentita ē iniq
tas sibi. Benigne et pie ihū nō hor
ruisti paupcule mris īfamiam
quā predestinasti oim creaturarū
fore reginā. et quā voluisti sm
carnē ex semie regis david oriri.
voluisti paupertate et vilitate des
pici. ut in vilitate nobilitatē ser
vares. et exemplariter nobilitatē
fastus huāni despiciendā ēē ondes
Apte quod ī oī mundano despectu

fuit totus tue sanctissime vite decur
sus quod et ēē voluisti ī tua sanctis
sima mrē. et ēē papis ī tua pfta et
imitatoria ple. Tabescente itaq̄ pn
cipū et pharizeorū pfidia despicie
tiū humilitatē ihū. nos cū sca simpli
ciū iudeorū turma ipm nrē salutis
regē recognoscamus dicentes. O sa
na filio david bndictus qui venit ī
noīe dnī. Sz et scē ecclie huius humi
litatē predicemus dicentes. Ecce rex
tuus venit tibi mansuetus sedens sup
asinā et pullū eius filiū subiugalis
mathei xxi. Pro defcū religionis
diuine vocabant eū iohis viii sa
maritanū quasi ī diuino cultu he
reticū non iudeū. P cuius defcūs com
meliosa calūpnia conspirando sta
tuerūt iohis ix q̄ si quis cōfiteretur
ihm xpm ēē ext synagogā fieret.
Quia vō iudei vē in diuino cultu a di
errant heretici et tamq̄ errantes. a di
cultus sede p(re)scindendi et tā sama
ritani q̄ alie gentes erāt abraha
semini īserendi. ideo hac īfamia
qua eū vocaūt samaritanū xps ihs
non curauit vitare. Tū q̄ oēs sal
uare veneāt nullū volebat spne
re. Tū etiam quia sciebat sibi signi
ficatū huius noīs conuenire. Samarita
nus enī custos īterptatur. Et ipē est
dnūs qui custodit nos et qui solus
ē ptector electorū. Extra vō synago
gam excludebant ihm et eū confi
tentes illi qui a dei cultu et reg
no excludi debebant ex malicia
sua. Et sicut tūc fuit sic ī filiis
temporibus filii nequitia īuolutis con
tinget. Dicitur enī tūc ex diuturna
et longa trāsgressione diuine legis
ī scribis ex presūptuosa et ambi

cosa prelacione plebis ex symoniaca
et contenciosa procuracione dignitatum in
principibus sacerdotum ex falsa et ypocriti-
ca apparencia iusticie in pharizeis. et sub
typo suarum servandarum tradicionum vera
falsificacione tocius religiose et virtu-
ose observacionis contente in medulla
legis sancta scribarum est excecata. prius
principum fuit deordinata religio pha-
rizeorum fuit simulata ac per hoc reproba-
ta et similiter hec tamen quia hominum propter amo-
re reciprocum et carnalem honoris proprii
cavillose tamen excusatum sub zelo hono-
ris divini et propter amorem carnalem
subieccionis suorum appetituum coopertum
falsa iustificacione quia dicebant se timere
deseri templum dei. Propter ista igitur et
multa alia mala que sequuntur ad
ista dati sunt omnes hii in reprobum sensum
ut conspirarent unanimiter malig-
nissime contra christum ihesum verum princi-
pem sacerdotum verum magistrum omnis veri.
verum exemplum omnis status religiosi.
verum cultorem eterni dei et templum spiritus
sancti in assumpta natura. eternum deum in
unita persona et dicentes se honorare
patrem crucifixerunt eius filium. in quo et
pretendentes legis zelum occiderunt finem
legis christum. Et dicentes se servare
hereditatem sanctorum patrum extra illam heredita-
tem eiecerunt heredem legitimum. ac per hoc
eorum est reprobata potestas ut puniunt male
facientes et non bonum eorum est excecata ma-
gistralitas ut sint duces ceci et impul-
sores precipicii. eorum est sophisticosa et
reproba facta religiositas ut sint ficti
iusti et veri impii et omni spurcicia ple-
ni et exterius ypocrisy dealbati. Et huius
exclusis datus est principatus vere hu-
milibus. magistratus fidei simpli-
cibus. celibatus publicanis peccatoribus

Sic per omnia intelligere in finalibus temporibus damp-
naciones reprobas et miras dei mutaciones
contingere. Nam tunc propter longam et
diutinam transgressionem in similibus statibus
quam dei iusticia ultra portare non debet
nec vult statim illos iudicio stupendo
confundet ut prelacio deordinetur et
precipitet mala et prohibeat bona
ac per hoc sit reproba. sciencia excecetur ut
prelacionem ad precipicium impellat et quod
est verum et salutiferum non agnoscat.
religio falsificetur ut per ypocrisim tota
in oculis hominum se effundat et interius
vacua omni perfeccione in divinis oculis eva-
nescat et pre omnibus formosa in sua va-
nitate confidens contra orientem novum
statum de celo qui suam denudet ypo-
crisym per furiam inardescat ac in eum
dentibus strideat sicut et tunc videmus
quod principales in christi persecucionem fue-
runt pharizei quibus intenta racione
et decepcionis conatu scribe sunt soci-
ati quorum sollicitacionem et malig-
nitatem in condempnacione principes sunt
imitati et omnes similiter ad subversionem po-
puli sociati ut ipsum facerent consenti-
re primo acclamare et expetere mor-
tem christi. In quo eciam secundum eorum
exquisitam maliciam nichil poterant
dampnabile invenire quod eciam eum flecti mi-
naciones cum exquisita fraude adducte
prima facie apparebant inexperte et ma-
liciose conficte. Ad hanc autem malorum
voraginem et sic horrendam caliginem
multis sue malicie gradibus pervenerunt
Nam primo viderunt christi vitam in-
nocentem et doctrinam veracem ipsum quod
temporalia reicere ad quorum haustum ipsi
canunt continue sollicito corde ac per hoc
christi statum maliciam denudantem ce-
perunt invidere. Simile de christi humilitate

contra eorum superbiam. et eius scimonia
contra ipsorum lasciviam ex invidia sibi
ceperunt detrahere. Et quia doctrinam suam
xpistus ihesus confirmabat per opera divine
potentie ceperunt miracula falsificare
et quia falsificare non poterant ex modo
agendi quia in sabbato reprehendere et
cum hoc modo non poterant incipere ce-
perunt principi demoniorum attribu-
ere. Sed quia nichil tale potuerunt dicere
sicut in resuscitacione lazari ceperunt
invidia et ira tabescere et de eius mor-
te tractare. Et quia per omnia superatum vi-
debant virtuosum ihesum populum ad suam seq-
lam attrahere et ad verum dei cultum re-
iecto falso inducere ceperunt xpistum ihesum
diffamare verbis persequi factis expel-
lere de suis terris reprobum omnibus suis suis
et contra omnes ipsum sequentes et
confitentes tamquam divini cultus des-
tructores sententias fulminare. Ex quibus
secutum est quod pauci erant qui in eorum
conspectum auderent xpistum confiteri nisi
xpisti persecuti discipuli et inundante perse-
cucionis procella in crucifixione ihesu
sola dulcissima mater in fide remansit
Sic processit quo persecutio xpisti persone.
Sic etiam per omnia advenit discipuli ihesu xpisti
in hoc tempore illuminati circa persecucionem
et crucifixionem xpisti vite. Et quia
nunc tribus clavis eam in cruce figen-
tibus falsa sapientia arguente vera ypo-
crisi impugnante reproba potentia
condempnante pendens in cruce sic
confixa doloribus cum clamore valido
et lacrimis expirasse videtur ideo
nullus audet eam confiteri nisi hii
qui more marino xpistum ihesum crucifix-
ionis et passionis sue spiritum mentis sue
mentis viscera per amorem seraphicum
portant inclusum. Hii typo matris om-

privati potentia et repleti doloribus
per crucifixione vite ihesu lamentis et
suspiriis vacant et iheremie lamenta
continue replicant. Que tanto ve-
rius sibi competere sentiunt quanto verum
iherusalem et verum dei templum nunc pla-
gunt per principes babilonicos destru-
tanto perniciosius quam tunc fiebat quanto
veritas figuram superat et corpus umbram.
Non hic defuerunt anna et cayphas.
Non hic defuerunt pylatus et herodes.
Non hic defuerunt ceci scribe et impii
pharizei. Non hic defuerunt sinani
fulgura non pericula non carceres non spi-
ne pungentes non sputa immunda non
vela execrancia non alaphe non cola-
phi non falsa oscula proditoris non
clamis purpurea derisorie contexta
non acclamaciones crucifixionis non pe-
sitiones barrabe latronis. Tandem pen-
dentis in cruce multiplex non defuit
irrisio nec arundine vacua abhomi-
nabilis potus porrectio. Et licet
desit ortus virtuose sature quem verus
plantavit assuerus non tamen deest
ortus ahab olerum terrenorum pro
edificando veri naboth destructione
vinea et ipse obstinacionis lapidibus
est oppressus. Nec in hoc ortu deest
speluncam horrende execracionis anfrac-
tuose vulpis astutie in qua vita
xpisti mortua sit sepulta non condi-
ta aromatibus sed involuta fetoribus
nec involuta linteo contemplacionis
suavis sed vestita cilicio pungentis
et exasperantis horroris. Nec huic
nephande spelunce deest lapis ob-
stinacionis pergrandis cum sigillatura
auctoritatis et armatorum muni-
tura custodum. scorum discipulorum im-
pedientium devotum accessum et ipsi

sepulte vite phibentiu victoriosu eg̃res
su ac p hoc credentiu se xpi spm sub
mortis vinculis dire tene inclusum
Qz velint nolint blasphemi hostes sps
sci. xps resurget i sue imortalis sps
pfcois et angelus dni descendet de ce
lo qui i plenitudie ptatis velut mor
tuos reddet ~~custodet~~ custodes et confor
tabit pauidas mulies. Erit em aspcs
eius ut fulgur ad malignaciu pti
nacia pstemernenda. Sz vestimet
tu eit ut nix ad xpi vita splenden
te et candida luciformiter reforma
da. Tuc et singulariter petro nucia
bitur p nucios hules qui et ipe dole
bit et flebit amare se i pastore rep
bo xpi spm denegasse. Pmo q i f'
uore sps ad monumentu curres vi
debit lapide obstinacois sublatu ac
p hoc cognoscet ppoctales argucias
et cauillacoes sophisticas tanq suda
riu inolutu in quibg p viros nepha
rios vita xpi iuoluta fuerat i morte
Tuc q pcedente spu ihu i galilea
trasmigracois pfce ab amore mun
dano et ipe cu ceteris coaplis suis
duce sequtur ihm i monte evan
gelice pfcois ubi constituit ihs i
finalibg tpibg eccam renouari.
Tuc q clara voce itonabit salua
tor ihesus i spu paupertatis altis
sime q eidem spui data sit ois ptas
i celo et i terra. Tunc q comitet
dns syon et edificabit ruinas eius
et ad mundi conusione pfcam bap
tizaco superflues sps sci descendet
ad pfcoem evangelica ifundenda
et supbndce trinitatis p none cogni
cois lume spu clare conteplacois
singlaris expressio et predicacio
apparebit. Tuc q sic oibg reformatis.

sce sponse sue none ihrlm descendeti
de celo et eius felicissime phi dulas
sia voce pmittet ihs dices. ecce vob
cu sum usq ad consumacoez scli. Hg
btissime reformacois statu descbit
iohes apoc xxi. Angelus aut ille qui
ibi di ondit ciuitate ihrlm. descende
te de celo a deo hnte claritate dei q
ad aliqd designatur p angelm phi
ladelphie quo ad aliquid p angelm
sexti signacli qui hebat signu dei vivi.
q ad aliqd p aglm sexte tube in
cuig capite iris erat et facies erat
ut sol. quo ad aliquid. per agnu
stante sr montem syon xiiii capto
quo ad aliquid p tres angelos qr
pmg casu babilois annuciat. alig
clamat ad sedente ut metat alig
aut vindemiat botros vinee xiiii cao
Qz et p illu angelu descendente de
celo hnte ptate magnam a cuig
gla illuminata e terra xviii. Hec de
ductio m mo occurrit data occasio
ne ab ihoracoe ihu qui tanq in divino
cultu heticus exorcizabatur ab ipis
q silia nuc sustinet sps paupertatis
Ex pmissis patet quo multiformit
bndictus ihs fuit ihonoratus ab ipis
et multis affectus iniuriis et falsis
obis. Que ut epilogando pstringam
vide aia et considera cu lamento q
tus ihs sup oia bndcus deus p te sus
tinuit vocari i despcu paupercule mris
filius. et faber et fabri filig et fr pau
pm de parentela vili iacobi et iohis de
vili patria galileus et qd peius est
pcor et pcoru amicus vorax et po
tator vini et seductor ppli blasphe
mg dei violator sabbati expugnator
moysi. comotor ppli. isanig et furiosg
demoniacus et demonioru socius

litterarũ indoctus. samaritanꝰ et ĩ diui
na lege hereticus. Ecce iniuriarũ defuit
benigno ihesu. Vbi ergo similitudo pa
ciẽ reproba aĩa mea si laudari deside
ras et ĩpperia illata nõ portas. Bene
dictus ihesus falsissimas ĩiurias pacie
sustinuit et suas veras iusticias des
pici et falsa crimĩa sibi ĩponi et tu
vis superbia ceca ĩ tuis pc̃is laudari
nõ reprehendi et falsis ṽtutibꝰ ĩ te
gloriari et vano rumore extolli.
O quanta dissilitudo ẽ in tali aĩa
ad dilcm̃ ihm̃. Non eius sponsa s;
emula probatur q̃ p imitacõẽ ihesu
non ĩ tolerantia ĩiurie gl̃atur.
Nõ solũ vrbis nephariis sed et frãs
ipĩus ĩhõratus fuit benignꝰ ihs. Nã
p̃ter apprehensionẽ crucis de qua ĩ
fra dicendũ ẽ puulus fuit de ter
ra iudeorũ expulsus et ĩ egiptũ
fugatus math 2. Et postea docere
incipiens fuit ĩ nazareth luce 4.
cõtumeliose de synagoga eiectus
et cũ vituperiis ext̃ synagogã ex
pulsus et usq; ad supercilium montis
ductus ẽ et ibi p̃cipicio ĩtemptatꝰ
ẽ. Postea ihe̊rosolimis ioh 8 p vita
te doctrine voluerit eũ lapidibꝰ obrue̊
qd̓ nõ semel sed plures attempta
uerũt. Similiter et iohis 7 miserũt
p̃ncipes ministros ut apprehẽderent eũ
Nõ solũ ab hostibꝰ suscepit ĩiuri
as in factis sed eciã a samarita
nis qui ut dicit lucas eũ recipe
hospicio noluerũt tpe necitãtis. Sz
se exceptus ĩ multis locis potes
cogitare q sicut mendicus et
paup fuit cũ magna vilitate tr
tatꝰ. Sz ab illis cũ quibꝰ mutuus
fuit cõparcõis et p̃ntibꝰ fuit in
multo despc̃ũ hitus sicut aliqd

sup̃ tibi posui cũ de silencio sue vite
ẽ actũ iohis 7 ubi dr̃ q nolebat ĩ
iudeam ambulare q; querebant iu
dei eũ interficẽ. Vbi dicitur: Neq; ei
frẽs sui credebant ĩ eũ. Ibi enĩ pu
gebant eũ ac si mũdanam gloriam
q̃ret dicentes. Si hec facis manifes
tas te mundo. Licet aũt ista ad dis
cipulos referri non credam. tñ ipi
sicut grossi et ĩexꝑti et nondũ ihũ
dancia sps scĩ pleĩ nõ plene cognos
centes ihesũ xpm̃ nõ fuerũt dũ ẽẽt
ĩ corpe passibili ut dignꝰ erat vene
rati. qñ potiꝰ et ipẽ benignꝰ ihs in
eis multos supportauit defectus et
multas irreuerentias nõ solũ paciẽ
sed amorose sustinuit. O benigne
ihũ quõ int̃ viros huiꝰ vite sp̃ ignob
ciosus fuit aspectus tuus et quot i
ĩnumeras in tue vite decursu ab igno
to humano genẽ irreuerencias et ĩiuri
as suscepisti. Nam plures solus
pauper sine pera et male vestit
et nudis pedibꝰ circuisti per mũ
dũ sicut deuote ex euangelio cre
di potest ut pote qñ a nazareth
venisti ante iohẽm ad baptismũ
sicut dr̃ mathei 3. et qñ redisti
post baptismũ et ieiuniũ ĩ naza
reth añ indiuisibilẽ cõitiuã aplõrũ
forsitan venisti solus. Et tũc pro
credi probabiliter mendicasse ihs q
p extraneas terras vadens pecu
as non portabat. Et forsitan tũc
multas pungitiuas recepit ĩiuri
as et p peticõne elemosinarũ cõ
tumelias reportauit. Et si aliquã
receptus fuit attende q viliter
et penuriose cibatur q humiliter
sedet q deuote recipit q fruga
liter cõmedit q grate recognoscat

q̄ pacienter p̄ctōes audit q̄ humilit-
rudes q̄ saluber īstruit quot dilcō-
nis signa p̄tendit. Q̄ eni laborare
fecimꝰ ī p̄tis nr̄is forsitan dn̄ sic
pegrinꝰ īcedet et elemosinas peteret
fuit de ociositate arguitus. Quo-
mō aīa xp̄iani quātūcūq3 parū fi-
delis et xp̄o deuota p̄t mente ru-
minare q̄ dei filiꝰ ꝓpter ipm̄ redi-
mendū ad talia despicabilia sus-
tinenda descenderit sn̄ cordis sciss-
one īterna et extrinseca imitacōe ꝑ-
fcā ad benedcī ihesu amplexan-
dos et imitandos despc̄us. O aīa
mea associare iniuriato ihesu et
ipm̄ ī oīb9 despc̄ib9 cōtemplare
et ab aliis īhōratū mitere totis
vib9 ꝓ te et eleīs hōrare et tamē
nullo modo dubites q̄ inter iniu-
riantes ei pro tua malicia tu ob-
tines p̄ncipatū. Maliciosa aīa
mea tu ipsa facta es michi ipi ī
portentum q̄r sentio ista sicco
corde reuoluere et ad iniuriā le-
m mente portandā segniter te
hr̄e. Sz et pigrrima es ad emen-
dandū benedcī ih̄u honoris detrim
q̄ te sibi subtraxisse ī tota vita
tua cognoscis. Sz ille qui ab īfā-
cia iniurias portare didicit tuas
usq3 hodie portare non desistit.
¶ Fuit tercio īhōratus bndc̄us ih̄s
ī cordialib9 machinacōib9 et īt-
nis estimacōib9 īpiorū. O q̄nta
sunt hec et quis ista estimare v
cogitare sufficiat q̄ turpiter
illa reproba ~~illa~~ natio p̄ncipū
sacerdotū et scribarū q̄ maxīe pha-
rizeorū qui gn̄di supcilio se xp̄o
opponentes et ipm̄ ut scelератū v
dei blasphemū in cordib9 repu-
tantes sibi reformabant de ih̄u fan-
tasma propheciū et īiquū. Et ipi
pharizei dicebāt se zelare ꝓ dei
cultu et tn̄ dei cultorē ih̄m esti-
mabant blasphemū dei hostē.
et legis trāsgressorē et mundi glo-
riam q̄rere v dei uām glā non
docē. Vn̄ merito eos reprehendit ī
plurib9 locis de suis cogitacōib9
nephādis maxīe luce xv° q̄ re-
cognosces ih̄s cogitacōes eorū
dicit ad eos ut quid cogitatis
mala ī cordib9 vr̄is. O benigne
ih̄u q̄ plurie vidisti eorū scele-
rata corda ī quib9 te sic īpie de-
scribebāt, ex, et quib9 sepe ymo
quasi continue te dilacerabant
diuellebāt cōspuebāt ut ipm̄
dei hostē sediciosū q3 latronē v
diuini noīs vsurpatorē rapacē
et paterni honoris dissipatorē
q̄ tn̄ ꝓ omī creato sedula mēte
et p̄fecta colebas ymo ī quo
solo et nō alibi ē verissimꝰ cultꝰ
dei. Quis enarrare sufficeret q̄t
cruces quot mortes quot vba
quot īp̄ecia ille reprobe mentes
bndcō ih̄u cogitabāt p̄ctabāt
et cupiebāt īferre. Sz et tn̄ hor-
rēda corda horribiles xp̄o ī piorū
oclorū suorū emittebāt aspc̄s
toruos et deformes vultus cru-
deles et subsannatiuos et inu-
idia plenos p̄tendebāt gestus
ut ī benignissimū ih̄m īsania
cordis eorū eciam ꝑ exteriora
signa toto videtur furore bacha-
ri. Die ac nocte xp̄i mortē exq̄-
sitā et horrendā illa īpia corda
tractabāt et intra sua beluina
cogitamīa totū decapillando

corrodebant dentibus lacerabant manibus
et pedibus conterebant et quomodo posset
hoc opere facere quod ipse cotidie
pertractabant in cordis cruciatu con-
tinuo fatigentes magis seipsos
cruciabant perfidia quia ad hec imple-
da occurrebant impedimenta. Hec fu-
it summa inhonoratio et contume-
lia filii dei ihesu quam videbat et in
hoc apparuit summa pacientia benig-
ni ihesu quia non solum in predictis ma-
lis sustinuit sed etiam continue
per eorum confusione premorauit et
inaudito preteritis seculis dilectionis fer-
uore pro tam scelestis redimendis
seipsum satisfactionis precium obtulit
eterno patri in ipsamque quam intule-
runt acerbissimam morte. Hic ergo
potes videre de benigno ihesu et pa-
tientissimo sponso tuo quantumque es anima
christo ihesu deuota quomodo verbis et factis
et internarum cogitationum tractatibus in
pluribus non solum inhonoratus despectus
et vilificatus sed etiam iniuriatus
et contumeliis affectus fuit pa-
tiens ihesus ac ipse blasphematus

De miraculis christi et quomodo super
creaturas ostendit miracula. Jhesus
miranda faciens. capitulum. xi.

Non solum per sua vilitate sic des-
pectus fuit ihesus ab ipsa
gente cum a sue vite principio usque
ad extremum mortis sue sicut fi-
delia fuerunt assumpte humanitatis
indicia sic et diuinitatis vnite in
principio medio et fine apparuerunt
euidentissima signa per diuine ma-
iestatis potentiam sepe circa ipsum
et per ipsum effectum. Unde et mira-
cula que fecit benedictus ihesus in carne
mortali fide dignum testimonium
et sufficiens perhibebant diuinitatis et
humanitatis in eo sicut ipse dicit io-
hannis v°. Opera que dedit mihi pater ut faci-
am ipsa testimonium perhibent de me.
Que quidem miraculosa opera con-
siderare conuenit. primo sub nomine com-
posita sive speciali. Et primo videndum est
quomodo diuinitas per ea sufficienter
probatur quomodo ea ipsum decens fuit
facere et hoc diuina virtute quomodo con-
gruo tempore sciuit ea monstrare. Se-
cundo quomodo sua miraculosa opera per rese-
pectum triplicem fuerunt sue diuinita-
tis testimonium fide dignum. Primo
quidem secundum speciem operum que transcende-
bant omnem potestatem create virtutis
et ideo non poterant fieri nisi virtute diuina
Et propter hoc cecus illuminatus a
christo dicebat iohannis ix. A seculo non est
auditum quia aperuit quis oculos
ceci nati. nisi esset a deo hic non posset facere
quicquam. Secundo propter modum miracula
faciendi quia scilicet propria virtute mi-
racula fecit non inuocatione alterius
nominis nisi sui. Unde dicitur luce vi quod virtus
dei de illo exibat et sanabat omnes
propter quod ostendit sicut cirillus dicit
quod non accipiebat alienam virtutem
sed cum esset naturaliter deus propriam super in-
firmos ostendebat virtutem et propter hoc in-
numerabilia miracula faciebat.
Unde et secundum illud math viii. Jhesus e-
iciebat spiritus verbo et omnes male
habentes curauit dicit crisostomus. Intel-
lige quantam multitudinem curatam
transcurrant euangeliste non vnumquemque
quia curatum enarrantes sed vno verbo
pelagus ineffabile miraculorum in-
ducentes. Et ex hoc ostendebatur
quod habebat deo patri coequalem virtutem
secundum illud iohannis vi. Quecumque pater

fecit hec et filius similiter facit. Et ibi
dem. Sicut pater suscitat mortuos et
vivificat sic et filius quos vult vi
vificat. Tercio ex ipsa doctrina qua
se deum et dei filium asserebat et non
vana esset nequaquam virtus divina as
sisteret in miraculis faciendis. Et hec
est omnium fortissima racio. Impossibile
est enim tam scelesti mendacio contra
esset istud si non esset vim divini fer
re testimonium per opera infinite virtu
tis. Et que fecit ipse ihesus in carne
mortali et que post eius glorifi
cacionem ad dexteram patris in huius
sublimissime veritatis assercione
usque hodie in fide sancte ecclesie fiunt
propter quod dicitur de hiis que fa
ciebat ipse mira primo. Quevis est
doctrina hec nova quia in potestate spi
ritibus immundis imperat et obediunt ei
Nec obstat contra hanc inexpugna
bilem veritatem si dicatur quod similia mi
racula et ante et post ab aliis le
guntur facta sicut gentiles obiciunt
et augustinus refert in epistola ad volu
sianum. Nulla inquiunt competentibus
signis tante maiestatis indicia
claruerunt sicut illa leprosorum
purgacio debilium cura reddita vi
ta defunctis si et alia considerentur
deo parva sunt. Et ad hec respondet au
gustinus. Fatemur et nos quidem talia
fecisse prophetas sed et ipse moyses et
ceteri prophete dominum ihesum prophaverunt
et ei gloriam magnam reddiderunt
qui propterea talia et ipse facere voluit
ne esset absurdum quod per illos fe
cerit si ipse non faceret. Sed tamen et ali
quid proprium facere debuit nasci de vir
gine resurgere a mortuis et celum
ascendere. Hec deo qui parum pu

tat quid plus expectet ignoro. An
hominem assumpto alium mundum facere
debuit ut eum esse crederemus per quem
factus est mundus. Sed nec maior mun
dus nec isti equalis in hoc fieri
posset. Si autem minorem faceret infra
istum hoc parum similiter putaretur
hec augustinus. Ubi obiectoribus eius
apte respondet. Quam eciam et aliter
refellimus. Quia que alii fecerunt
in nomine alieno xpistus excellencius fecit
in suo et per ipsos et in ipsis operatus est
Unde super iohannem xv. Si opera non fe
cissem in eis que nemo alius fecit
dicit augustinus. Nulla in operibus xpisti vi
dentur esse maiora quam suscitacio
mortuorum quod scimus eciam ~~eciam~~
antiquos fecisse prophetas fecit tamen
aliqua xpistus que nemo alius fecit. Sed
respondetur nobis et alios fecisse
que nec ipse nec alius fecit. Sed quod
tamen multa vicia et malas egritu
dines vexaciones que mortalium cura
vit nullus omnino fecisse legitur
antiquorum. Ut enim taceatur quod iu
bendo sicut occurrebant salvos
fecit ut marcus dicit. Quocumque
introibat in vicos aut in villas aut in
civitates in plateis ponebant in
firmos et deprecabantur eum ut vel
fimbriam vestimenti eius tange
rent et quotquot tangebant eum
salvi fiebant. Hec nemo alius
fecit in eis. Sic enim intelligendum
est in eis quod ait non inter eos et coram eis
sed prorsus in eis quos sanavit eos.
nec tamen alius fecit quecumque in eis talia
opera fecit. Quam quisquis alius homo
fecit aliquid horum ipso facien
te fecit hoc. Non autem ipse illis fa
cientibus fecit. Ubi apte conclu

dit augꝰ ꝙ ĩ oĩbꝰ miraclis fcīs an̄
et postea xp̄s ē auctor cuiꝰ ꝑtute
fiunt a quocūqꝫ fiant. Ppt̄ quod e-
ciam si discipuli xp̄i maiora fece
rit sicut ipse dicit iohīs xiiii. Qui
credit ĩ me opa q̄ ego facio et ipe
faciet et maiora horū faciet sicut
ponit exemplū augꝰ tractās hoc
vbū ꝙ xp̄o p̄dicante adolescens di
ues recessit tristis. Discipulis p̄dicā
tibꝰ tēpalia multa ꝑplus multi re
liquūt. Et ait. Ecce maiora fecit
p̄dicatus a loquentibꝰ q̄ʒ allocutꝰ
audientibꝰ. Et infra. Audi ergo q̄
credit ĩ me opa que ego facio et
ipse faciet. Prius ego facio inde ipe
faciet qꝛ ego facio ut ipe faciat.
Dic ergo vides ꝙ nullus talia fe
cit xp̄o. nullꝰ enī in noīe suo nec
ferens testimoniū de se deo. Vnū
ergo miraclm̄ diuine potencie
fc̄m ĩ tali assertōe eēt testimoni
um fide dignū deuote menti et
illuīate ꝙ faciens ipē sit deus.
sic vnꝰ actus rōnaōis ĩ hoīe ē
sufficiens argumentū ꝙ ipē sit
rōnalis. ¶ Circa scdm̄ scias ꝙ de
cens fuit xp̄m talia miracula
facē. Conceditur eī diuinitꝰ hoī
miācla facē ꝑpter duo. Primo et
pncipalit ad confirmandū veri
tatē doctrīe. Quia enī ea que sūt
fidei huānā rōēm excedunt et
nō pñt de facili menti simplici
rōē ꝓbari oportꝫ ꝙ ꝓbentur ꝑ
miracla vtutis dei. Vt dū aliqs
facit opa q̄ solus deꝰ facē potest
ea q̄ dicūtur credūtur a deo ꝓce
dē sicut lr̄e sigillate sigillo re
gis credūtur ex volūtate regis
manare. Et iō xp̄s miracula fe
cit ĩ quibꝰ se dm̄ eē ꝓbauit. Et licet
miracula diminuāt meritū fidei
ĩ qntū ꝑ hoc ōnditur duricia audi
torū tn̄ meliꝰ ē eis ꝙ ꝑ miracla
cōuertātur ad fidē q̄ʒ ꝙ sīt eis ĩ infi
delitate ꝑmaneāt. Ppt̄ quod dr̄ i
cor. xiiii. Signa ĩfidelibꝰ data sūt
ut scilicet cōuertātur ad fidē. ¶ Se
cundo fuīt miracla ad ōndendū
pñciā dei ĩ hoīe ut dū hō facit opa
soli deo possibilia credatur deꝰ ꝑ
graciam hitare ĩ eo. Vn̄ dr̄ ad gala
th. 3°. Qui tribuit nobis spm̄ et
opatur virtutes ĩ nobis. Vtrūqꝫ
aūt circa xp̄m erat mundo mani
festandū scilʒ ꝙ eēt deus ĩ eo ꝑ grām
nō adoptiōis sed ꝑsonalis vnio
nis et ꝙ eiꝰ supnaturalis doctrina
et ꝑfcōnū consilia eēnt a deo. Ideo
cōuenientissimū fuit ut ĩ opibꝰ
suis bn̄dictus ihesus miracla o
ꝑaretur. Vn̄ ioh x° dicit. Si m nō
vultis credē opibꝰ credite. Et qꝛ
vā miracula nō pñt fieri ni vtute
solius dei cui soli subest ĩmuta
re rerū natās et ordinē qd̄ est
de rōe miraculi. iō deꝰ homo ihs
opabat ĩ vtute diuina ita ꝙ vna
natūa agit ĩ xp̄o cū cōicacōe al
teriꝰ ĩ qntū scilʒ huāna ē instrumē
tū diue actōis et actō huāna a
diuina nā accepit vtutē robo
is ut tc̄ ē sup̄ monstratū caplō
ix° pmi libri dū de duplici xp̄i
opacōe tractarēmꝰ. Nec obstat
si aliqn̄ xp̄s ĩ miraculis orasse
legitur qꝛ sicut dicit crisostomꝰ
sup illud math xiiii. Acceptis qn
qꝫ panibꝰ et duobꝰ piscibꝰ. Op
tebat inqt credi de xp̄o qm̄ a pr̄e
ē et qm̄ ei equalis ē. et ideo ut

utriusque ostendit: minora quidem cum potestate
maiora autem orans miracula fecit. Et in
minoribus quidem respicit in celum pu-
ta in multiplicatione panum. In maio-
ribus autem que sunt solius dei cum potestate
utitur ut puta cum peccata dimisit
cum mortuos suscitavit hec econtra.
Quod autem dicit iohannis xi quod in suscitatione
lazari oculos sursum levavit hoc
non fecit propter suffragium sed propter
exemplum. Unde dicit propter populum qui
circumstat dixi ut credant quia tu me
misisti. Licet autem aliqua eorum que
Christus faciebat posset et aliter fieri
quam virtute divina sicut et pharisei
Christo imponebant quod in beelzebub prin-
cipe demoniorum eiceret demonia
non tamen eo modo quo Christus expulit
possunt nisi virtute divina expelli ut
scilicet de corpore expellantur et
mente. Quod electum Christus probat
eisdem sicut dictum est supra. Tercio
autem congruo tempore Christus incepit mira-
cula facere licet ei omnis creatura
sue nativitati testimonium perhibuit
ut probatum est supra tamen ipsum mi-
raculum facere in tempore vocis sue non de-
cuit in infantili etate sicut dicit
econtra frater iohannem. Decenter non incepit
signa facere ex prima etate estimas-
sent eum fantasiam esse suam incar-
nationem. Et quia ut dictum est supra
miracula fiunt ad confirmationem
doctrine et ad manifestationem perso-
ne et Christus voluit ante tricesimum an-
num docere nec seipsum manifestare
ideo ante illud tempus non decuit ipsum
miracula facere nec fecit sicut
est tibi in pluribus locis supra probatum.
Circa miracula autem Christi in specia-
li est quadrifaria consideratio quia

fiunt miracula in angelicis spiritibus in cor-
poribus celestibus in hominibus in creaturis
irrationabilibus. Circa spiritus angelicos
attende quod effectus redemptionis Christi et
sue doctrine erat homines a dyabolica
potestate eripere et angelorum glorie
sociare. et ideo decuit demones
a corporibus humanis in ipso sue potestatis
expellere secundum illud iohannis xii. Nunc
princeps huius mundi eicietur foras
et sanctos angelos devotis hominibus facere
apparere secundum illud ad colossenses primo.
Pacificans per sanguinem crucis sue
que in celo et que in terra sunt. In cuius
signum in nativitate pacifici regis
Ihesu et in resurrectione et ascensione
ipsius ipsemet Ihesus fecit devotis suis
angelos suos pacifice et consolato-
rie apparere. Circa angelos autem sanctos
non oportuit aliquid miraculose osten-
di. Demones vero sicut fuerunt ex-
pellendi sic virtute potentie Christi
fuerunt multipliciter cohercendi
et ideo compulsi sunt et adhuc hodie com-
pelluntur veritatem voluntarii confi-
teri de qua tamen circa Christum potuerunt
et hodie circa eius membra possunt
et non plus quantum pro electorum utili-
tate pius Ihesus dignatur conce-
dere. Multa quia fallaciter se ostendunt
scire que nesciunt. Unde augustinus nono
de civitate dei. Christus in tantum innotu-
it demonibus quantum voluit. tantum volu-
it quantum oportuit. Sed innotuit eis non si-
cut angelis sanctis per id quod est vita
eterna sed per quedam temporalia sue virtu-
tis effecta. Quod autem aliquando demones
egredientes de corporibus hominum eos
molestaverunt sicut marci ix dicitur quod
demon ad preceptum Ihesu exclamans
et multum discerpens hominem exiit

ab eo et factus e sicut mortuus ita
ut multi dicerent q mortuus e et
q etiam i porcos se mitteret et
precipitarent i mare ut di math
viii. no fuit q prevalent demones i
pcanti ihu ut plus posset lede q
ipse pmitteret. sed fuit ut p talia opa
demonu nos salubter istrueret
sicut crisosto9 dicit sup matheu. q
xps pmisit demonib9 i porcos ire
no quasi a demonib9 psuasu. sz
primo quide ut instruat magni-
tudine nocumenti demonu q nl
i eo qd pnt noce hoib9 isidiant
secdo ut hoies discerent qm necz ad
usus porcos face aliquid audent
ni ut ipse concesserit. tcio ut ondet
q graviora i illos hoies opati es-
set q i illos porcos ni diva provi
dencia ceret adiuti hec crisos9. Pt
addi et quarto ut ondat thesus
q a conabiliter viventib9 demo-
nes exeunt et a porcinis moib9 i-
volutos plena possessioe iusto dei
iudicio itroeuntes i mare bulli-
entis concupie eos suffocando p
cipites mergunt. Hoiem aut de q
exit dyabolus affligit ut ondat
q involuntari9 exit et q q pei9
pt facit. A qua tn afflictoe xps
libeat sz velud mortuus ho dimit-
titur i signu spualis mortis i-
troducendu qui ve vita e ut di
cit theo9 q sanatis di. Vos mor-
tui estis et vita vra abscondita
e cu xpo i deo. ¶ Secdo circa corpa
celestia decuit ihm face mira-
cula. mutacio eni istoru corpu
iferioru multis causis potest con
tige sz cursu corpu celestiu sol9
deus pt mutare. Et io ad suam

deitate pbanda maxie fuit conve-
niens ihm i eis miracla facere. Et
hoc e quod dicit dionisius i epla ad
policarpu. Cognosce oportet no
alit aliqm posse puti aliquid celes
tis ordinacois et motus ni causa
hret ad hoc moventem qui facit oia
et mutat scdm suu sermone. Cui
at maxie fuit conveniens eius di-
vinitatis potencia testimoniu hre a
celesti na qn eius ifirmitas mul
tu monstrabat in terra. Qd qde
fuit du eet pvulus lignatus i pse
pio sz q maxie qn fuit crucifixus
et mortuus i crucis supplicio. Et
io utroqz tpe ihesu despecto i terris
celu testimoniu reddidit. Nam p
primo dicit maxi9 i sermone de na
tivitate. Si psepe despicias eri
ge paulisp oclos et nova in celo
stellam ptestante mundo nativi
tate divinu intue. P secdo du cru
cifixus eet ihs de quo dicit paul9
secdo ad cor ultimo q crucifixus
e ex ifirmitate sed vivit ex vtute
dei di luce xiiii tenebre facte sut
i univsa terra usqz ad hora no
na et obscuratus e sol. Et quia
tunc verus sol iustitie totius vtute
luminosus ihs morte illata ab ipius
obscurabatur i morte et eius
devotissima mr tunc luna plena oi
lumie gre a sole ihesu obscurabat
cu ipo dolorib9 mortalib9 i suo
corpe receptis. io tunc maxie co
venientes fuit ad testimoniu divini
tis ihu q pncipalia mundi lumina
ria sol et luna cursu naturale i
muteret morientis vtute. Et hoc

e quod dicit crisostomus sup math.
Hoc e signum quod petentibus p
mittebat dare dicens. generacio pra
ua et adultera signum querit et sig
num non dabitur ei nisi signum ione
prophe crucem significans et resurrectionem
Eternum multo mirabilius e in eo q
crucifixus erat hoc fieri q ambu
lante eo sr terram. Non at p hoc
sicut infra patebit fuit immutatus
naturalis cursus tpm quem tamen p sua
voluntate sine offensa nec opus ihs
poterat immutare. Et hoc e qd di
cit ambrosius xxii cont faustum et
habetur in glosa sr illud ro nos xi
contra naturam insertus etc. Deus
creator et conditor omnium creatu
rarum nichil contra naturam facit
q ide est cuiusq rei qd fecit. Qua
si diceret naturalis creature obia sc
e sub creatore q illud e bonum cre
ature qd de ea creator volt facere
¶ Circa miracula at eclipsis
nota q p ea non e puersus tpm
cursus. Nam scdm theologos ille tenebre
facte sunt p hoc q sol lucis sue ra
dios abscondit. Dicit tamen sr ma
theum. Videtur luminare maius re
traxisse radios suos ne pendentem
videret dnm ne impii blasphemantes
sua luce fruerentur. Talis at ser
mo tropicus e. Nam radiorum re
tractio non sic e intelligenda quasi
si radios retrahere vel emittere ~~sicut~~
sit in solis ptate. Non ei ex electione
sz ex natura sol radios emittit ut di
cit dyonisius iiii ca de diuinis nomi
nibus. Sz dicitur retrahere radios in quantum di
na virtute e factum ut solis radii
non venirent ad terram. Origenes

at dicit hoc accidisse p interpositionem
nubium multis verbis sr math. Sz
circa hoc magis credendum est dyo
nisio qui hoc contigisse dicit p inter
positionem lune inter nos et solem qd
etiam oculata fide se asserit aspexis
se. Dicit enim in epla ad policarpum
inopinabile soli lunam incidentem vi
debamus in egipto scilicet existentes ut
ibidem dicitur. Et designat ibi quatuor
miracula. Quorum primum e q eclip
sis solis p interpositionem lune numquam ac
cidit nisi tpe coniunctionis vtriusq tamen
at luna xv erat in oppositione ad solem
vnde ibi dicit. Non erat enim vel conue
niens tps. Scdm miraculum e q cum
circa horam sextam luna visa fuisset
simul cum sole in medio celi in vespis ap
paruit in loco suo scilicet in oriente op
posita soli. Vnde dicit et rursus vi
dimus ipam scilicet lunam a nona hora
scilicet in qua recessit a sole cessanti
bus tenebris usq ad vespam supnaturaliter
restitutam ad dyametrum solis.
idest dyametraliter esse soli oppositam.
Et sic patet q non e turbatus consuetus
tpm cursus q virtute diuina e factum
ut ad solem supnaturaliter accederet et post
a sole recedens ad proprium locum rediret.
Tertium miraculum e q naturaliter
solis eclipsis sp incipit ab occiden
tali pte et pueniet ad orientalem
de curiacone puisco. Et hoc est qd
dicit. Eclipsim etiam ipam ex ori
gente vidimus inchoatam et usq
ad solarem terminum venientem post
iterum regredientem. Et hoc est
dicere q totum solem eclipsauit.
Quartum fuit miraculum q in natura
li eclipsi ex eadem pte sol incipit

relucē ex qua pte eclipsi īcipit
obscurari qr scilz luna se soli sub=
iciens et nrō aspectui īterponēs
nali suo motu solē ptrāsit versꝰ
oriētē. Mouetur eciā cicius sole qr
minorē hz orbem et ita ptē occi=
dentalē solis quā p̄mo occupat
eciam p̄mo reliquit. Dz tūc lu=
na miraculose se ab oriente v=
sus occidentē rediens nō ptrāsi=
uit solē sz postqȝ puenit ad t'mi=
nū solis vsqȝ occidentē sole eclip=
sato ī toto reuersa ē v'sus ori=
entē. et ita ptē solis quā vltiō
occupabat p̄mo eciā reliquit
et sic ex pte orientis īchoauit
eclipsis sz ī parte occidētis p̄mo
recepit claritas solis. Et hoc
ē quod dicit. Et rursꝰ vidimꝰ
nō ex eadē pte solis et defcm
et repurgacoēz sz econt'ꝰ scdm
dyametrū fcā. Quītū miraclm
addit crisosꝰ sup math' dicēs
qr trībꝰ hoīs tūc tenebre pmāse=
rūt cū eclipsis solis ī momēto
ptrāseat. Vn̄ datur ītelligi qr
luna miraclōse sub sole qeuit
uel ad ipiꝰ obscuracoēz magꝰ
lente motu sit. Nō ē aūt īcon=
ueniens crede horū pdcorū
tm̄ doctorū sil' quo ad aliquid
veām ēē sz maz qr hoc magꝰ ho=
reat miraclm et ōndit multi=
plicꝰ creaturarū sup moriētē
ihm fcm̄ fuisse lamentū. Cū
eī luna tm̄ sole sil' scdm oēs
ptes suas cū minor sit obscu=
rare nō possit ad hoc ut ple=
na reddat' obscuritas. Verū
ē qd' dicit theoꝰ solē radios
subtraxisse et lunā sil' cū hoc

se oppone ī impiorū oclis obscura=
dis ī passione ihu creatoris
morientis. Dz et qd' dicit ori=
genes quasdā tenebrosas nu=
bes multas et magnas tūc co=
currisse sr' ihrlm et terrā iu=
de. conueniēs videtur ad agsti=
nandā tenebrositatē scelēis
scelerator' ū iudeorū et ad on=
dendū qr eciam īpassiones acēs
concurrit ad pn ihu moriēns
lamentū. Circa miracula ī
hoībꝰ fca dēs scire qr pīssimꝰ
hoīm saluator ihs qui de se=
ipo dicit ioh 3°. Non misit dēs
filiū suū in mundū vt iudi=
cet mūdū sed ut saluetur mū=
dus p ipm̄. Circa hoiēs multi=
plicia salutis miracula fec̄
et nullū voluit miraculose
pcutē ut se vniūsalē et spūa=
lē saluatorē ōndet et cōfirma=
ret facto qd' dixit vbo. Filiꝰ
hoīs nō venit aīās pdē sed sal=
uare. Cū aūt miracula sint
opa diuine potencie que sua
vtute potestatiua vtutēs īmu=
tat circa corpales egritudines
humanorū corpm maxīe debuo
it hac potestatē ōnde. ut ph=
ondet qr eciā spūales mentis
egritudines expellē veneat
si vellent voluntarie consentiē.
Nam sicut ea q̄ st' ad finem
ab ipō fine differre noscūtur
sicut miracla salutis corpū
debent differre ab effectu sa=
lutis aīarū. Ad hoc enī ordi=
nabantur a saluatore ihesu
tamqȝ ad finē intentū. Et qr
salus aīarū nō est n p ma

volūtatis consensū idcirco nō de-
cuit saluatorē ihm̄ subito īmūtare
ꝑtinaces volūtates suorū hostiū
ad ipē salutis bonū nec illustra-
re tenebras suorū cordiū ad cog-
noscendū vm ex iustificare hoīez
veneāt nō violenter eius volunta-
tē opprimendo sz dulcit viā salu-
tis ondendo et ītnū adiutoriū ī-
mittendo et p extiora miracla
īducendo ad fidē qua iustifica-
mur. Iustificacō aūt hoīs rectitu-
dinē volūtatis īportat. Que
quidē rctitudo ī nob fit p gram
ꝑuenientē illuīatē intellcm
et īmutātē affcm nrm ab affcu
mali ad dilcōez boni īmutando
volūtatis consensū. In quo cō-
sensu ī bonū si plenus ē sanitas
mentis consistit q possumus ī
nobis īpedire nō facē. Sola eī
grā huc consensū in nobis facit
nob nō resistentibus nō ex nrā
vtute bono consentientib sed cū
grā et p gram. Ideo exigente
dei iusticia noluit nec debuit
rēs et pius ihs furiosas et cecas
mentes suorū hostiū subito
īmutare ad sue salutis conse-
sū ipsis rebellantibus sue salu-
ti. Nichilominus hoc plene pote-
rat sicut et superhabūdāti mīa
ondit ī paulo. Ideo iustificāe
hoīez isto mō īfundendo sapiāz
et volūtatē īmutando p grāz
mag spectat ad miraclorū
finem et fīm q ad opacōez
et actū loquendo de miraclis
q extius faciebat ihs ad sue p-
sone testimoniū et doctrīe.
Nichilominus et hoc summū et
omnium miraculorum et

oīm mirabiliū finē intentū et vlti-
mū ipē saluator ihs et tūc fecit
et usq ī finē faciet a sui cordis
centtate et ꝑsitate potissīs mo-
dis conuertendo electos. Et licet fa-
ciat occultis modis nō tamē miris
sed ex tūc circa īmutacōez menti-
um et ad sapiāz et iusticiā mul-
ta miracula fecit ī suis electis.
Nā īmutando ad iusticiā pa-
tuit eius vtus ī vocacōe aplorū
quos subito potenter ac misericor-
dit īmutauit ut patz mri pmo
et mathei quarto sz q maxīe
math ix ī ipius mathei cōusiōe
Vn ibi sr illud surgēs secutus
ē eū dicit ieronimus. Fulgor ipē et
maiestas diuinitatis occulte q
eciā in facie relucebat, hūāna
videntes ad se trahē poterat ex p-
mo aspcu. Vn et ipē humilis
math cōusionē suā inter mi-
racula scribit. Dilit et simpli-
cibus discipulis sapiam īfundit
vt quod dicit luce xxi. Dabo
vob os et sapiāz cui nō poterūt resistē
oēs aduersarii vri. Qd quidē
qntū ad illuiacōez mentis īt
sensibilia miracula de quibus
nūc loquimur nō nuatur sed q-
tū ad extiorē actū pdicacōis
ī qntū scilicz videbāt hoīes il-
los ydeotas et simplices subi-
to ī sua locucōe et scptuarū
expositōe sup alios lectos docto-
res appare sapientes. Vt qd
di actuū quarto. Videntes
iudei petri constanciā et iohis
cōpto q hoīes esent sn lrīs et
ydiote admirabatur. Et hu
spuales effcus sc maiora ref-

timonia xpi doctrine et virtutis q̄
tū ad ea q̄ fiunt ī miraclis cor-
pis scdm illud heb' scdo. Contes-
tante deo signis et portentis
et varijs virtutib9 et sps sci dist-
bucoib9 nichilomin9 ipe bndcs
ihs licet ī hostib9 suis noluit
face' miracla ī mutacois mētis
modo pcedo fecit tn circa eorū
īferiores vires multa portenta.
Vñ sr' illud math' xxi Eiciebat
ementes et vendentes dicit
theo9. Michi īter oia signa q̄
fecit dns hoc videt' ee mirabi-
lius q̄ vn9 ho et illo tpe cōtemp-
tibilis poterat ad vni9 flagelli
vbera eice' tantā multitudinē
Igneū enī qdda et sidereū ra-
diabat ex oclis ei9 et deitatis
maiestas lucebat ī facie. Et
origenes dicit sr' iohēz. Hoc ee
magis miraculū eo quo aqua
cōu'sa ē in vinū. eo q̄ illic sub-
sistit ī aiata materia. hic vero tot
milia hoīm cogitanc' īgenia. Et
sup illud iohis xviii. Abierunt
retrorsū et ceciderunt ī terram
Vna vox odijs turbā ferocē ar-
mis q̄z terribilē sn̄ telo vllo pcus-
sit repulit strauit. Deus em̄ la-
titabat ī carne. Et ad idē p̄ti-
nz qd' dr' luc' x: Jhs trāsiens
p medium illorū ibat. Vnde
dicit Crisos9 q̄ stare ī medio īsi-
dianciū et nō apprendi deitatis
eminēciā ondebat. Et qd' dr'
iohis viii. Jhs abscondit se et
exiuit de tēplo exponit aug9
dicit q̄ nō abscondit se ī an-
gulo tēpli uel p9 murū aut co-
lupnā diuitens sed celica po-
testate se īuisibilē īsidiantib9
constituens p mediū eorū iuit.
Ex quib9 oib9 claret apte q̄
qm̄ voluit ops ihs sua virtute
aias hoīm īmutauit nō solū
iustificando sed et sapiēz īstru-
endo qd' ptinz ad miracloꝝ fi-
nē sz ecā exterius alliciendo al-
terando trendo stupefaciendo
qd' ptinet ad ipa miracla.
Alia talia fecit ī die de ramis
palmarū de quib9 īfra dicet'
In p̄mo libro 4° ca°. Jhs asce-
lo latus. Alia miracla nō ē
dubiū ipm face' sepe circa me-
brorū suorū tutela et īpugn-
natorū malicia q̄ sepe ad
pacifice audiendos electos de-
q̄ sibi sunt valde molestia ī-
mutat eorū furiā ne ipos p-
sequitur refrenat eorum auda-
ciam sepe terrificat eorū astu-
ciā sepe īfatuat eorū oclos
et astutos conat9 sepe hebetat
et qi excecat ut p illorū me-
diū trāseat illesi paupcu-
le teneantur ab eis licz ali-
qn̄ ipos reprobos sr' suos paup-
culos fure sinat sicut et ipē
ī corp9 ppriū fure pmisit iude-
orū īsania. Cū multa iocū-
ditate expto ~~videre~~ miraclum
illud vide' qd' p viros virtuti
mūdo despectos fīis flagellis
de funiculis paupertatis et ex
nūmulariorū effūdat et supbos
moniacos auaros et sacrifice
de ecciē tēplo eiciat et cathe-
dras vendenciū columbas euertit
Dic ergo vidisti modū oipo-
tentis et pij ihū circa mini

cula fcm in vib9 aiar hoim. Nuc
attende modu qd tenuit circa mi
racla corpu. Nam qz piissimus
ihs saluare mudu veneat no so
lu dina vtute s p misteriu carnis
assupte q quide natura assupta
istrumentu dine psone fuit io fre
qnt i sanacoe ifirmoru ut ofi
dat pleitudine ptatis sanat uel
suscitat vbo ipi eciam in absencia
corpis sui sicut patz iohis c de fi
lio reguli cui dicit. Vade filius
tuus viuit. Et i filia cananee
math xv. Aliqn vo et freqnt vte
batur aliqno ptinete ad huani
tate ipi9 ut tactu manuu et si
liu ut carne sua doceat istrum
tu fore nre salutis. Vn sr illud
luce e. singulis manu9 ipones cu
rabat oms dicit cirillus. Quauis
vt de9 posset oms vbo pelle mor
bos tangit tn eos ondes ppa carne
efficace ad pstandu remediu.
Vn sr illud iohis ix. Fecit lutu ex
sputo dicit aug9. De saliua lutu
fecit qz vbu caro fcm est. Aliqn
etia i hijs corpalib9 signis volu
it spualia significare mistia.
Vn hic sicut dicit crisostom9 lutu
fecit ex sputo ad signandu qz
ipe erat qui ex limo terre homi
ne formauerat. Et sr illud ma
vm. Expuens i oclis ei9 ipoitis
maib9 qn curauit cecu dicit cri
sosto9. Expuit quide et manu9
iponit eo voles onde qd vbu diui
operacoi adiuctu miracla pficit
Manu9 ei est operacois ons sua spu
tu sermois ex ore plati. Est eciam
circa miracla xpi considerandu
qd coit pfectissima opa faciebat.

Vn sr illud iohis ii. Ois homo pm
bonu vinu ponit dicit crisos9. Ta
lia sut xpi miracla ut multo hijs
q p natura fiut speciosiora et va
liora fiat. Et silit i istam ifirmis
pfectam sanitate cofebat. Vn sup
illud math viii. Surrexit et mi
nistrabat illis. dicit theo9. Sa
nitas q cofertur a dno tota sil
redit. Specialit at i ceco illo qd
curasse dr marci viii contrariu
apparuit. Na pmo ipse vidit vi
deo iqt hoies velut arbores abu
lantes. Deinde iposuit iteru ihs
manu9 sup oclos eius et cepit
vide et restitut9 e ita ut clare
videret oia. Et sic patz qd eu po
ipsete et postmodu pfecte curauit
Quod ut dicit crisos9 accidit
pter ifidelitate ipi9 vel ppt
mistiu sicut beda dicit. Qd vno
verbo totu sil curare poterat et
paulati curat ut magnitudi
ne huane cecitatis ondat qd vir
et quasi p gradu9 ad luce redeat
et gram sua nobis idicet p qd
singula incrementa adiuuat
P silez modu sepe psonas suos pi
us et sapiens ihesus faciendo
miracla no sil s successiue
curat scdm sue disposicois et
na sapiaz miracla sua moderan
do nuc sanando sil pfecte nuc
paulatiue et successiue p ut
fidei et vtilitati recipientiu cu
tepamento sue iusticie expedie
cognoscit. Nec sunt talia des
picienda miracula s mag cu
graru actoe papiendu est qcqd
illud sit quod p scos suos opari
dignatur. Sp eni ad id qd meli9

ē īdeclinabit opatur. Quia vō
dcm̄ est sup̄ ꝙ finis xp̄i erat sa-
lus aīarū et ipsum est ꝙ finē
nō consequitur iō ut eius opa
eēnt pfcā decebat ut nullū
curaret ī corpe ꝗ nō curaret
ī mente. Vn̄ sr̄ illud iohis vij
Totū hoīem saluū feci ī sabba-
to dicit augꝰ. Curatus ē ut sanꝰ
esset ī corpe credidit ut sanꝰ
eēt ī aīa. Aliqñ tn̄ ī spāli exp-
mebat aīe salutē sicut ma-
thi ix° dicit palitico dimittū-
tur t' pcc̄a tua. Quia sicut
dicit theoꝰ. Ex his vbis ītelli-
gi datur. ꝓpt' peccata plerūqꝫ
euenire corpm debilitates. Et
iō forsitan prius dimittūt pec-
cata ut causis debilitatis
ablatis restituatur sanitas.
Et iō videt' ꝙ de pcc̄is dimis-
sis mentionē facit alicubi ut
illa oñdit egritudīs fore cau-
sas. Licꝫ aut dimitte' pcc̄a ma-
iꝰ sit ꝗ̄ sanare corpa qꝫ tn̄ il-
lud est occultū et hoc maīfes-
tū pbat minꝰ notū tn̄ ī se maiꝰ
sꝫ ptātē hr̄ē dimittendi pecca-
ta p illud ꝙ ē ī se minꝰ cū hoī-
bꝰ notiꝰ sit miraculose sanare
corpa et tn̄ argumētū ē effi-
cax et forte qꝫ vtrūqꝫ ē solius
dei potencie. Et iō sicut mira-
clm̄ pbat ilꝫ dcm̄ ita pbat ilꝫ
dimitte' posse pccm̄. Vn̄ hic
expssissīe xp̄s p miraclm̄ pbat
se dcm̄ cū dicit. Vt sciatis aūt
qꝫ filiꝰ hoīs hꝫ potestatē ī tra
dimittendi pcc̄a tūc ait pa-
litico surge ꝛc. Dicit ei deū
eē nō potest pbari p aliqꝫ

notius scdm̄ rē qꝫ nichil ē veiꝰ sed
p aliquid notiꝰ ītellcm̄ audientis
sic ihm̄ eē dcm̄ int' cūcta nichil hꝫ
notius uel veiꝰ p qd̄ possit pbari
Nichil eī ē veiꝰ ꝗ̄ ihm̄ eē dei fi-
liū et filiū dei psonā ī assupta
carne. Sꝫ hoc pbat nobis p ali-
qua minꝰ veā sicut p īmutacōes
corpū possibilē soli deo. Hec aūt
sua miracula q̄ mgr̄ oīs v̄tutis
ihs aliqñ occultari papit ut
math ix. Videte ne qs̄ sciat. ali-
qñ publicari ut marci v liberā-
do a demonib dicit vade ī domū
ad tuos et nūcia eis q̄nta tibi
fecerit dn̄s et misertꝰ sit tui.
Vt sicut dicit c̄sosꝰ sr̄ primū v̄-
bū erudiat nos phibē eos qui
volūt nos ꝓpt' nos laudare. Si
aūt ad gl'aꝫ dei referūt nō debe-
muꝰ phibē sꝫ magis īiūgē ut
hoc fiat. Nō solū aūt circa rōna-
les creaturas opꝰ ihesꝰ debuit
facē miraclā sꝫ eciā circa irrō-
nales et īsensibiles debuit suā
v̄tutē monstrare ut sic sue
diuinitati pbetur oīs natura
subiecta. Qa vō aīalia bruta
ꝓpinque se hn̄t scdm̄ genꝰ ad
hoīeꝫ vn̄ in eodē die cū hoīe
fcā sunt nō optebat ꝙ circa
corpa brutorū aliqua mira-
cula faceēt. Qa q̄ntū ad natu-
rā corpalē et sensibilē eadē
rōē cū hoībꝰ censebantur et
multo fortiꝰ eiꝰ maīfestaba-
tur v̄tus ī corpibꝰ hoīm. Pis-
ces aūt cū viuāt ī aqua magis
a natura hoīm differūt. Vn̄
et alio die sūt fcā. In quibꝰ
miraclā fecit ī copiosa captu-

m piscium ut habetur luce v° et ioh ultimo et in pisce quem petrus cepit in cuius ore staterem reperit. Et alii porci in mare precipitati sunt non operacione diuini miraculi sed opus nequicie demonum et ihesu permissione dispensatiua et utili fuit. In plantis autem miraculum fecit cum ad verbum illius ficulnea aruit matth xxi°. Nec propter hoc sicut dicit crisostomus super matheum quod in plantis uel in brutis aliquid tale dominus operatur aliud aut quare iuste siccata est ficus si tempus non erat ut marcus dicit. Hoc enim querere est ultime demencie quod scilicet in talibus non inuenitur culpa nec pena. Sed miraculum inspice et mirare factorem. Nec fecit creator iniuriam possidenti si creatura sua ad aliorum salutem suo utatur arbitrio. Sed magis ut hilarius dicit super matheum ibi bonitatis diuine argumentum reperimus. Nam ubi afferre voluit et peruare per se exemplum bonitatis sue potestatem in humanis corporibus exercuit. Ubi uero in contumaces formam seueritatis constituebat futuri speciem dampno arboris indicauit. In aere uero et aqua benedictus ihesus miracula fecit quod nouit sue pietati conuenire ut legitur math viii. Imperauit ventis et mari et facta est tranquillitas magna. De quibus et aliis pluribus eius miraculis particulariter infra dicetur. Non autem conueniebat pacifico ihesu qui omnia in statum pacis et tranquillitatis reuocare veneat ut uel turbaciones aeris uel diuisionem aquarum induceret sicut moyses mare diuisit et iosue et helyas iordanem. Et cum dabatur lex in monte synay fuerunt in aere tonitrua et micantia fulgura sicut eciam helyas fecit 3° reg. xviii° postquam prophetas baal occidit. Et autem hoc non decebat facere patet ihesum ostendit apostolus heb. xii° dicens. Non enim accessistis ad tractabilem ignem et turbinem et caliginem et procellam et tube sonum et vocem verborum quam qui audierunt excusauerunt se ne eis fieret verbum. Et infra. Sed accessistis ad syon montem et ciuitatem dei viuentis ihrlm celestem. Et post. Et testamenti noui mediatorem ihesum et sanguinis aspersionem melius loquentem quam abel. Circa passionem tamen discissum est velum templi ad ostendendum reseracionem misteriorum legis. Aperta sunt monumenta ad ostendendum quod per eius mortem daretur mortuis vita. Terra mota est et lapides scissi sunt ad ostendendum quod lapidea hominum corda per eius debent passionem scindi et quod totus mundus iste debet ad modum conpassionis morientis ihesu virtute commoueri. Tanta ergo miracula facienti in vniuersa creatura omnipotenti ihesu cum propheta cantemus. Domine dominus noster quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra.

De xpi verbis et disputacionibus claris sanguinibus et efficacibus. Ihesus verbis sensatus. Caplm. duodecimum.

P̄ eterne sapie splendor. etne
veritatis mgr sapiens ihs
qui usq ad tpus trenaiu tacuit
et postmodu apiens os suu ce-
leste mundo sapiam i sue predi-
cacois affluentia eructauit. Qd'
maxie discipulis fecit tam i ser-
mone q eis fecit i monte. q i
illo maxie q fecit eis i die ioins
sco p crucis suppliciu expressum
de corpe. Hijs eni electis dei disci-
plis tanq sapie vasculis gratu-
ita elecoe mgri ipoꝝ ihu datu
e nosse misteriu regni dei ac per
hoc ubi incarnati hundanti9 alijs
verbis splendentib9 illustrai
licet at mgri ihu sapia ma-
gis se electos discipulos fulseit
vniusalit tn respcu oim verbu
pris thesus i oib9 vbis suis
sensatus apparuit. Quod tripli-
ci effcu ondit. Fuit ei suauissi-
m9 i attrahedo. clarissi9 i mai-
festando efficatissim9 i conuice-
do. P ei9 suauitate sapie dice-
bat ministri iudeoꝝ qui missi
fuerat apphende eu ioh vii
Nuq sic locutus e homo sicut
hic homo loquitur. Et turbe
mirabantur i vbis gre que p-
cedebant de ore eius. Et spmo
petr9 vboꝝ suoꝝ suauitate
attractus p se et p ceteris disci-
plis ait ioh vi. Dne ad q ibi-
m9 verba vite etne hes. et nos
credim9 et cognouim9 qr tu
es xps filius dei. Pt' disserti-
tudine i rone reddendo tanq
nou9 mgr laudabatur inci po
Que na e hec doctrina noua.
Et luce v. Cu appuisset psaia

apham et legisset. Sps dni sup
me euangelizare paupib9 misit
me. Pter quod vnxit me. etc. q
ibi dicuntur. Sequitur q oim i si-
nagoga oculi erant intendentes i
eu. Et hac maifestacoe vtebat
aplis cu tn eet singlaris sicut
dicit marcus eis oia dissolebat
Pter ptate i conuicendo dr luc
Scm e at du hec dicet erubesce-
bat oes adusarij eius. Et licet
fuit vim i spali de hijs q̄ tunc di-
cebat singulariter fuit tn vniu-
salr q sermois ei9 efficatia oes
suos adusarios confudit qui eu
suis teptamentis voluit tndere
sicut patz i oib9 disputacoib9 qs
huit cu scribis et phariseis et ca-
lupnijs sibi ipositis uel attemptais
ut de violacoe sabbati de quo
pluies eos conuicit et de alijs ca-
lupnijs sibi ipositis de quib9 ali-
quid dcm e sup caplo ihs thomas
Patz eciam i teptacoe multiplici
qua ei fecerunt ut math xv de
transgressione tradicoum seniorum
q discipuli non lauabant manus
et de qone census vtru liceat ce-
su dari cesari math xxii de mulie-
re eciam i adulterio dephensa
ioh viii Et de calupnia resur-
rectois i muliere que huit sep-
te viros et de qone pnpu ma-
datoru facta a legisdoctore tep-
tante. Et de multis alijs qonib9
sibi fcis i quib9 oib9 victis
hostes remanserut confusi.
Dicit q maxie patz i mul-
tis disputacoib9 quas singula-
riter discipul9 iohes collexit v-
boru etni verbi ihu i decursu e

wangelij sui ponit maxie v vi vii et viii caplis et quasi p totu ewangeliu suu. Pt qd inito pt conclu di de efficacia potentis sapie ihesu qd scribitur math xxii. Et ne mo poterat ei rnde vbu nec au sus fuit quisqz eu ex illa die amplius iterrogare. Ad euiden ciam aut oipotentis efficacie vbo ru eterne sapie ihu e maxie ponderandu qz i rnsioibus quas sapia ihu hostibus suis fecit coi ter tu facit. Rndet ad qone rea lit rndet ad hoiez condecet et sua doctina cotinuat euidet. Rnde ad re e aliquid dicere. vbi quesite qonis veitas pate at illuiate menti. Hoc p tanto dico qz qz no sp pateat ceco cor di qz ad re rndeat sicut nec sple dente veitate suaru rnsionu pfida ignorancia iudeoru adu uertit sicut nec eciam dyabo lus teptans ihesu vim suaru rnsionu aduitit ut sup dcm e qn de hoc actu est. Responde ad hoiez condecet est eius frau dulentu malicia detege et pai te vicuu vn ipinge nititur i ma gistru. Ordinacia vo doctina xpi cait. dignitate sue psone ondet et gras et officia et causas as supte nature et sui aduentus i carne qua sapiens ihs tuc sigla rit cotinauit qn ipm teptatoris pfidia ab hoc ipedire nisa fuit In quo maxie ondit sue sapie efficaciam qz sic illoru malicia faciebat sue itentoi subseruire ut inde expediat ad suu itentu et ad sui aduentus maifestam

dm bnficiu. Vn sibi hic aliquid dare conantur ipi ipedimentu ut si cut fortis pugil i campo certa mis poius qcqd sibi piat ad iti tu i hoste retorqat uel i suu sb seruire faciat iuuamentu. Hoc aut est magne sapie scire iue ri i sapia ihesu. Et si i luce lo quitis ihu lcor ad vba sacri ewa gelij cu humilitate accesseit cu magno itellcs tpudio i rnsioibus ihu tria supius dca continuei excel lenter aduite poteit. Et de hoc aliquid sup diximus cu agetur de rnsione bndci ihu i pugna dyaboli. Exempli aut causa tibi adduco illud math xxij qn mit tunt phaizei discipulos cu hero dianis ut capent ihm i sermone cu multis dicentes blandicijs licz censu dare cesari an no. Vbi eleganter not ea supdca. Na ad hoiem rndet. illoru discoop iens fallacia ondens eos i lau dibus subdolis i qone malignos Cognita igit ihesus nequicia il loru ait. Qd me teptatis ypocite. Ad re aut rndet cu dicit. Reddite ergo q sut cesaris cesari et que st dei deo. Pter quod sequit Et abierut audientes mirati quasi de sua malignitate cofusi et su a itecoe priuati. Ordinacia eciam sua continuauit doctina. Cu eni pposuisset pabola de nuptiis filio regis fcis i quibus se docuit aiaru sponsu quas tn no sine caritatis ornameto i sua copu la recipit et cu pabola conclu sisset multi st vocati pauci vo e lci. pdcis ipedimeta pstantibus

p dolosā interpositā cōnē suā ordi
naiā cōtiauit doctinā ōndēs alio
tipo q sicut aīa redēpta ē sponsa
ihū quā tū de ornamento caritatis
examinat et p de defcū repudi
at sic et ipā ē moneta regia et
in regis naturali īsignita ymā
gine et v̄tuali silitudīe supscrip
ta. De quorū integritate uel supi
ducta pegrina deformitate dyā
bolici caracteis ihs examinator
aduenit et repbator caracteis dy
abolici quasi ymaginis cesaris et
recollēcōr silitudīs dei. Ppt qd' m̄
mīsima petit sibi ōndi qz q̄ sunt
ī facie aīe p cōtrīcōēz et opacōēz
nrām iubet exāīnai ī oculis di
et īuentā deformitatē inectiue
redarguit tū ex cōne mentē ad
sui confusionē īducit dicēs
Cuius ē ymago hec et supscrip
tio. Et si aīa cōfusa et confes
sionē veridica se peccatricē recog
noscens dicat cesaris .i. dyabo
li. Cesar em̄ īt'pretat possidēs
princeps et p' significare dy
abolū qui rex ē sup oēs filios
supbie. Audi remediū peurāde
salutis. Reddite ergo que sunt
cesaris cesari et que sunt dei deo.
Cesari aūt reddē ē dyabolo sua
tēptamēta resistendo refundere
et iō deo purā conseruare na
turā et ab ipō oēm recognoscē
grām. Hec t' exempli causa
breuit' dcā sint licet et multis
aliis modis possit hec figura
exponi. De aliis xpi tristionib'
breuitatis causa ptrāseo. Cir
ca aūt integralē ecīni verbi ihū
sapiaz debes notare quatuor

scilicet q decēs fuit ihm p'mo solis
pdicare iudeis scdo ut cū ipōrū
scandalo debuit publicare veritatē
sue pdicacōis. tcio q debuit docē
publice nec occulte. q'rto q docē
debuit solū verbo nō scripto. Ppt
mo potes notarē q licz de bndicto
ihū sit scptū ysa'. xlix. Parū ē
ut sis m' seruus ad suscitandas
t'bus isrl' conuertēdas q feces ia
cob. dedi em̄ te ī lucē gentiū ut
sis salus mea usqz ad extremū
terre tū a pncipio cōueniēs fuit
tū p aplos q p ipm ihesū pdica
cōem sui aduentus solū exhibē
iudeis. Primo quidē ut ōndēē
p suū aduentū ipleī pmissiōēs
patrū que iudeis et nō gentili
bus p'ma facie videntur facte. Ppt
ter quod ad romos xv. Dico aūt
apls xpm ihm ministrū fuisse cir
cūcisionis .i. aplm et pdicatorē
iudeorū ppter veritatē dei ad cō
firmandas pmissiones patrū. Se
cundo ppter seruandū ordinē
ierarchicū q sp deus ī oibus ser
uat ppter qd di' ro' xiii. Que
a deo sunt ordinata sunt. Et iō m
a deo sunt ordinata sunt. Et iō iu
deis qui dei erant ppinquiores p
fidē et cultū unius di debuit p'
doctrinā xpi ppi et p eos ad
gentes trāsmitti sicut p supiores
angelos ad īferiores lūia diuīa
deueniūt. Un' sup illud math'
xv. non sū missus n' ad oues
que pierūt domus isrl' dicit glo'
Nō hic dicit qn ad gētes missus
sit sz q p'mū ad isrl' missus. Tcio
Et hoc ē qd di' ysa' ultimo. Mit
tā ex eis qui saluati fuerint .i.
ex iudeis ad gentes et multis

emittis nacoib9 dicit et annũtiabũt gloriã meã gentib9. Ubi aptē hunc ordinē describit ꝓpha. Tercio ut a iudeis auferret scandalũ uel saltē materiam scandali. Unde sup illud math x. In viã gentiũ ne abiecitis dicit theo9. Oportebat pmũ aduentũ xpi pdicari iudeis ne iustã hrent excusacōez dicētes q ad gentes et samaritanos aplōs miserit. Quarto ut ondēt sue passionis fructũ et meritũ in cōuisione gentiũ p quã meruit gētib9 piissim9 ihs sue redēptōnis noticiã et ab eis excludi p dolatrīam et ī eis pdicari sui nōis gloriã. Apt qd dr apoc 2. Qui vicerit dabo ei ptatē sup gentes et reget eos sicut et ego accepi a prē meo. Et philippē 2o q factus ē obediēs usq ad mortē crucis. de exaltauit illũ ut ī noīe ihesu omne genu flectat et oīs lingua confiteatur etc. Et io an passionē suam noluit gentib9 suã publicari doctrinã sed post passionē suam dixit math vltimo Docete oīs gentes et predicate omni creature. Hanc racōnē ihs innuit cũ īminente passione quidã gentiles vellent vidē ihm rndit iohis xii. Nisi granũ frumenti cadēs ī terra mortuũ fuit ipm solũ manz. si aūt mortuũ fuit multũ fructũ affert. Ubi dicit aug9 q ipē ihs erat granũ mortificandũ ī fidelitate iudeorũ et multiplicandũ ī fide ꝑplorũ. Et sicut nō decuit sapientē ihm a pncipio oīt ad tras gentiũ mitte ut iudeis

tamq pmogenito pplō honor debitus seruaretur ita nō debuit gētiles oīno repellē ut nō spes salutis eis oīno pcluderētur. Quapropt hic aliqui gentiliũ pticulariter admissi ppt excellenciã fidei et deuocōnē eorũ sicut centurio et mulier sanguinflua et chananea ī quib9 magna fides erat et tamq ī suis pmicijs fuit dulcit acceptata a benigno ihu et cōmendata magnifice. Quarta racō ꝑmissiones prm erat ī iudeorũ pplō p ipossibile erat euacuari ideo ī ipsorũ conuisione quã cũ magno gaudio expectam9 mlta ī psone xpi et sue passiōis et pfectōnis vite et sublimitatis glē pgustabitur magnalia. Eorũ et cōuisio erat pfca ita q ī filijs eorũ futuris appebit emēdata malicia et ipi meter hnde xpi doctrine luia et pfcōis exēpla que nūc videntur ociose a ihesu sr prēs eorũ ī credulos seminata. Et passionē piissimi ihu a prib9 suis illatã sup oms alios plangent p amara suspiria sin … gflarit conplacati et consepulti siliudi mortis bndci ihu ita q ī eis appebit q nō ocio se int eos xxxiii annis vixit in carne mortali. Unde et figure q illã cōuisionē signat multũ pcellentē diuã familiaritatē ptendunt ī eis respcu pnti status sicut patz ī resuscitacōe filie archisynagogi ut infra dicetur et sicut aliquid ī caplō Ihesu redēpti ꝑuulus de symeone et eius cantico est suprarm. O benigne ihu

qui in pectori dedisti anxie suspi-
rare ad illius sublimis status excel-
lentiā et illis felicibus iudeis nō
īuidē sz tota mente colectari ad
tuā glām p illā supexcellentissimā grāz
quā in illo tpe sr electos tuos īdig-
nus cognosco te velle effundē te hu-
militer et instāter pcor. ut more
catelli tui de micis illius superhū-
dantis cōuiuij tui me digneris re-
ficē micis illorū supexcellentis pfco-
tū qui ī sua nā nondū sr et ī
tua etiā bonitate īmutabilr sr
Circa scdm dēs scire qd sicut ppter
ter excellentiam prim pfcois et
futurorū filiorū debuit bndictus
ihesus ī sua psona tm pdicare
iudeis. sic etiā ppt maliciā et
scandalū iudeorū tnc pncipū nō
debuit omittē qn apte pandēt
veritatē et utilitatem sue sapiē
doctrinalis. Nā salus multitudīs
et utilitatis electorū quā redēp-
tor ihs clare videbat ē pferenda
paci quorūcūqz singlariū hoīm
In finalibus aūt tpibus sp sr aliqui pes-
tilentes qui alios videntur regere
q indocta īflant scīā de fīa psu-
munt ista. Et tales ptiue [illegible] scien-
tie cōtra veritatis spm orientis et
multitudinē plebiū simpliciū
q pata ē seq̄ ac credē ptinaci ma-
licia et dolosa astucia toto cona-
tu īpediūt ne ī splendorē noui lūīs
accipiat remediū pdicate salutis
Nō licz videtur nouū qz noua
pfcōe nouit explicatū. tn antiquū
est qz ī antiquis et autenticis scrip-
turis medullaiter īclusū sicut
xps dicebat iudeis Scrutamini scrip-
turas ī quibus vos putatis vitā et-

nā hrē et ille sut q testimoniū de me
phibēt. Et iudeis zelātibus p moyse
dixit. Est qui accusat vos moyses
ī quo speratis. si crederetis moysi
credetis forsitā et m de me enī
ille scripsit iohis qnto. Tales eī ppo
crite noui veritatis spm psequētes
gloriant se antiquā scripturaz defēdē et
p antiquorum prm honore zelarē. Quo
cōtra xps ondit qd et scripturā ignorāt
et scorum prm cōtra se iracūdiā puo
cāt. Vn et gloriantibus ī pre abrahā
dixit iohis viii Vos ex pre dyabolo
estis et desideria pris vri vultis fa-
cē. Dilit et iohes ī canonica sua ondit
euangelicā doctrinā nō ēē nouā sz
antiquā dicēs nō mādatū nouū
scribo vobis sz mādatū vetus qd au-
distis ab inicio. Nā tn noua spūs sci
illuīacio p xpm circa scripture itelligē-
ciā et circa pfcoēz assumēdā dabat
dicebat discipulis suis iohis xiii. Mā-
datū nouū do vobis etc. Pp aliū et
go scandalo nec post voluit suā
veritatē obmittē nec eorū scādalū ī
docendo vitare. Impugnabat enī
salutē simplicis ppli. tn qz ipugnabat
xpi doctrinā p quā solā poterat ēē
salus. tū etiā qz prauis suis moribus
vitā ppli corrūpebat. et qd peius
hec duo mala sub spē boni pplo sua-
debat ad hec pbanda scripturā
intelligentiā subuertētes. Ppt qd
utilius erat qd appareret hostes xpi
publice qm sibi blādientes ī fame
et ab sequela pplos reuocarent or-
culte. Ex publico eī ipsorū scāda-
lo cōtra xpm poterat īnotescē qd ex-
quisita malicia et īuidia dei hebāt
ei et eius salutari doctrine. Ppt qd

nec eorum scandala vitare debuit sic
nec fecit. Nec tamen eos scandalizare
debuit nec voluit non ex veritate doc-
trine sue vel sanctitate vite quam pro eorum
scandalo nec voluit nec debuit omit-
tere quin potius illa que ~~potius~~ aliter potuisset
sed facere in oculis eorum voluit facere et in
sabbato. unde accipiebat materiam cen-
tatis quia de iniusticia voluit virtus latentes
malicie ipsorum misericors simplicium illis
manifestare populis ne seducerentur ab
eis. et eos sicut digni erant amplius
excecare. Et tamen faciebat opus sanum et
utile. quia cerimoniale observanciam sabbati
de qua curabant pharizei et de eius
destructione morali non curabant debu-
it rectificare et populis aperire. Similiter et
in aliis suis observanciis superstitiosis de-
buit eorum carnalem ypocrisim et cecita-
tem detegere. de quibus dicitur Math. et Marc.
Pharizei enim nisi crebro lavent manus
suas non manducant panem tenentes
tradiciones seniorum et a foro venien-
tes nisi baptizati comedunt. Et alia mul-
ta sunt illis servare consueta scilicet bap-
tisma calicum et urceorum et eramento-
rum et lectorum et huiusmodi. Pro quibus omnibus
acute ibi confudit eos vocans ypocritas
et testimonio ysaye eorum vanum cultum
dei reprobans tamquam exterius cultum appa-
rentem ypocritalis et interius vacuum virtute
morali ex quo fuerunt fortiter scanda-
lizati. Hic scriptum est Math. xv. Hoc quod nunc
dicitur quod discipuli dixerunt ei. Scis
quod iudei audito hoc verbo scandaliza-
ti sunt. At ille respondens ait. Omnis pla-
tacio quam non plantavit pater meus
eradicabitur. Sinite illos ceci sunt
duces cecorum. Cecus autem si ceco du-
catum prestet ambo in foveam cadunt.
Expresse patet quod eorum scandalum parvi-
pendit et prudenter debuit quia ipsi vere
simplicem ducebant ad eternum scandalum. Math.
17 legimus quod ipse vitabat scandalum
gentilium qui petebant didragma. Ubi
probat quod ipse non tenebatur solvere tamen voluit
et supererogationis facere nolens eos turbare
unde ibi dixit petro. Ut autem non scandali-
zemus eos vade ad mare etc. Ubi enim
dicitur quod fecit solvi censum pro se et petro
ad illorum vitandum scandalum. Ubi non
minus sapientiam et pietatem simul et iusti-
ciam videmus ihesu. Nam enim scribe et pha-
rizei impugnabant spiritum xpi ex obstina-
ta malicia et scandalizabantur de op-
timis .i. de eius doctrina et ideo erant
excecandi et a cultu dei prescindendi
ideo eorum scandalum non curavit et non
curandum discipulis dixit quin potius do-
cendo et faciendo ea que erant divinis ho-
ris modis illis displicabilibus ipsorum
scandalum occasionaliter augmenta-
vit et quasi de industria procurare apparuit.
Nam vero colligentes didragma et
gentiles et simplices iudei ex infirmi-
tate et ignorancia sumebant scanda-
lum ex omissione aliquorum a quibus xps
et eius discipuli erant liberi licet fa-
cere non esset peccatum sed magis supereroga-
torium. ideirco pius ihesus quia tales vocare
venerat eorum scandalum pie vitavit
per hoc dans exemplum in similibus temporibus pu-
sillorum scandala que pati sunt sequi spiritum
gratie viribus totis debere vitari et illo-
rum qui silentes sunt pharizeis et scribis
qui scandalizantur de hiis de quibus edi-
ficari debuerunt scandala parvipendi.
De primo dicitur Math. 18. Qui scandaliza-
verit unum ex hiis pusillis qui in me
credunt ~~expedit ei~~ expedit ei ut
suspendatur in collo eius mola asinaria
et demergatur in profundo etc. Mola asi-

naia p[er] itelligi vita laboriosa
et p[er] p[ro]fundu[m] maris p[er] itelligi p[ro]fu
ditas humilitatis et supportac[i]o[n]e t[ri]bula
c[i]o[n]is. Vult [er]g[o] o[st]ende[re] q[uod] viri v[ir]tutu[m] et
exe[m]plares i p[ri]ncipijs statuu[m] maxi[m]e
debe[n]t labores et t[ri]bulac[i]o[n]es et m[u]l
tas humilitates vilitatis mu[n]di sus
tine[re] ut possint simplices et rudes
p[o]p[u]los ad bonu[m] attrahe[re] et eoru[m] sca[n]
dala cauere. P[ro]p[ter] q[uo]d dicebat ap[osto]l[u]s.
Si esca scandalizat fr[atr]em meu[m] car
nes no[n] comeda[m] i[n] et[er]nu[m]. Et b[ea]t[u]s fra[n]
ciscus sciens se alijs datu[m] i[n] exe[m]plu[m]
lic[et] eis i[n]noce[n]s carne nullo[que] p[ro]p[ter] offe[n]
sas exigeret flagello cotidie t[ame]n pe
nas illi renouabat et onera cus
todie[n]s p[ro]p[ter] alias vias d[omi]nas. Di
cebat en[im]. Si li[n]guis angelor[um] loq[ue]r
et ho[m]i[nu]m caritate[m] a[u]t[em] no[n] h[ab]eam et p[ro]p[ri]is
v[ir]tutu[m] exempla no[n] monstre[m] paru[m]
p[ro]fu[i] alijs m[ih]i aut[em] nichil. Hoc itaq[ue]
modo exe[m]plo mag[ist]ri p[er]fect[i]o[n]is Jhesu et
strenui imitatoris ei[us] pauli et fi
delis renouatoris ei[us] fra[n]cisci pu
sillor[um] sca[n]dala vitare debem[us] et
mola[m] asinaria[m] i[n] collo portare. Ta
les e[ni]m sc[i]o[s] asinos xp[istu]s equitare
dignatur et felici sessione sup[er]
eos cu[m] sc[or]u[m] angelor[um] iubilo eos
i[n] ciuitate[m] sup[er]ni regni ih[e]r[usa]l[e]m sc[ilicet]
i[n]troducit. P[ro] p[rae]pe[n]de[n]do a[u]t[em] sca[n]
dalo ypocritarum et phariseor[um] q[ui]
volu[n]t fama[m] h[abe]re et s[an]c[t]itatis op[er]a
no[n] facere. dicebat ap[osto]l[u]s sup[ra]s pre
dictus. Emulant[ur] vos et no[n] b[e]n[e]
et subuerte[re] vos volu[n]t ut illos e
mulemi[ni]. Tales e[ni]m q[ui] op[er]a p[er]fec
t[i]o[n]is face[re] nolu[n]t. volentes i[m]pedi
u[n]t et ad sua carnalia op[er]a imi
ta[n]da i[n]ducentes et cogentes eos
q[ui] p[er]fect[i]o[n]i i[n]ugilant ipsos a p[er]fect[i]o[n]e sb
uertu[n]t cauda[m] longam vulpine

astucie sup[er] an[imu]m sue i[m]p[er]fect[i]o[n]is porta
tes ne ipsor[um] op[er]a appare[n]t. i[n] ord[in]is
ho[m]i[nu]m pudibu[n]da. P[ro] taliu[m] vita[n]do
consortio et p[ro] vita[n]do sca[n]dalo
xp[istu]s dicebat ap[osto]l[i]s luc[e] [xii]. Attendite
a fermento phariseor[um] q[uo]d e[st] ypo
crisis. Istud e[st] fermentu[m] malicie
et nequicie q[uo]d totu[m] massa[m] religi
onis corrupit ne viuat i[n] azimis
sinceritatis vite p[er]fecte. Quia t[ame]n di
no iudicio et s[ecundu]m p[er]fect[i]o[n]e[m] crescente[m] suo
suo b[e]n[e]ficio i[n] ela[ti]s debet h[abe]re i[m]pie
vulpis cauda t[ri]ncati et ip[s]i[us] reue
lari obprobriu[m]. i[n] cui[us] t[ame]n nodoso cau
tractu q[uo]d diu stat ita lo[n]ga cetus
elector[um] affligit[ur]. ideo consolatorie
promittit dicens. Nichil op[er]tu[m] q[uo]d
reueletur et occultu[m] q[uo]d no[n] sciat[ur].
Quia v[er]o illis de p[er]fecta[m] v[er]itate sca[n]
dalu[m] nascit[ur] q[ui]a xp[istu]s Jhesu i[n] auri
cordis suis paruulis loquit[ur] id
circo p[rae]cipit veritate[m] i[n]spirata[m] publi
ce p[rae]dicari et illor[um] obstinator[um]
scandalu[m] p[ar]ui pe[n]di dicens. Q[uo]d d[ic]o
vob[is] i[n] tenebris dicite i[n] lumi[n]e et
q[uo]d i[n] aure auditis p[rae]dicate sup[er] tec
ta. Pat[et] [er]g[o] q[uo]d taliu[m] obstinatoru[m]
et veritate[m] p[er]sequ[en]ciu[m] no[n] vult ih[esu]s vi
tari scandalu[m] s[ed] p[er]fecta op[er]a ac[t]i[on]is
nocti. No[n] e[ni]m scandalizant n[ec] de op[er]e
p[er]fect[i]o[n]is more phariseor[um] masculini
ori[gin]es sue relaxac[i]o[n]is necessitates i[n]
fluxe. et femininu[m] et fragile m[un]
tentes i[n] obsequiu[m] sue i[m]p[er]fecte vite.
Hor[um] exe[m]pla t[ame]n i[n] nostris dolo
rib[us] multiplicata videm[us] q[uo]d ge
me[n]tes i[n] talib[us] possum[us] cu[m] dauid
lugere dicentes. Circu[m]dederu[n]t
me sicut apes et exarserunt sicut
ig[n]is i[n] spinis. Utina[m] lucr[um] cito
v[er]tat[ur] in gaudiu[m] ut possit ubi

lare quod sequitur. Et in nomine domini quia ul
tus sum in eos. Hec ulcio caritatis ut
assimis impugnacionibus coniungitur. Licet
autem apostolus dicat 1 cor 10 sine offensi
one estote iudeis et gentibus et ecclesie
dei et 1 tim. 5 seniorem ne increpa
ueris sed obsecra ut patrem. non fecit
xpistus contra hoc nec imitatores pau
li fecerunt quia intelligit paulus
sic esse faciendum ut nulli facto suo uel
dicto minus rectis occasio detur ruine.
Si tamen de ueritate scandalum nascatur
siue uite siue doctrine utilius scanda
lum nasci permittitur quam ueritas relin
quatur ut dicit gregorius. Increpare
autem seniores et non increpare apostolus
intelligit de aliis senioribus qui non
solum etate uel antiquitate sed etiam sanctita
te et honestate sunt senes secundum il
lud numeri xi. Congrega michi lxx ui
ros de senioribus israel quos tu nosti
quod senes populi sunt .s. non tantum etate cor
poris sed sanctitate uirtutis. Sic autem aucto
ritatem senectutis in instrumen
tum malicie utuntur publice peccando
et alios suo malo exemplo defor
mantes. manifeste et acriter argu
endi sunt etiam a sancto puero. Ut
probatur daniel 13 ubi dicitur quod suscita
uit dominus spiritum pueri iunioris cui
nomen daniel qui diiudicauit se
nes redarguit et confudit ad pri
mum. Inveterate dierum malorum.
et ad secundum. Semen chanaan et non
iuda. species decepit te et concupiscentia
subuertit cor tuum. Circa 3m scien
dum est quod xpistus publice non occulte
predicauit. Et sic predicare debuit sic
dixit ipse ioh 18 Ego palam locutus
sum mundo et in occulto locutus sum
nichil. Ad cuius euidentiam est sci

endum quod doctrina aliqua in occulto potest
esse triplex. uno modo quo ad intentionem
docentis qui intendit suam doctrinam non
manifestare multis sed magis occulta
re. Quod quidem duplici causa contingit.
Quandoque ex inuidia docentis qui superbe
uult solus in sciencia apparere quod in xpisto lo
cum non habet. quinymmo dicere potuit
illud sapientie 7. Quam sine fictione
didici et sine inuidia communico et hones
tatem illius non abscondo. Quandoque con
tingit propter honestatem eorum qui do
centur sicut augustinus dicit super iohannem
Quedam sunt mala que portare non potest
qualiscumque pudor humanus. Unde
de doctrina hereticorum dicitur prouerbiorum 9 aque
furtiue dulciores sunt. Doctrina autem
ihesu xpisti fuit mundissima et uera de
qua matthei 5 dicitur. Nemo accendit lu
cernam .i. ueram et honestam doctrinam
ut sub modio ponat. Alio modo
aliqua in occulto doctrina dicitur quia
paucis proponitur. Et sic etiam
xpistus in occulto non docuit quia doctri
nam suam uel turbis proposuit uel
suis in commune dixit discipulis ut ipsi
postea tempore congruo dicerent omnibus.
Unde augustinus dicit super iohannem. Quis in oc
culto loquitur qui coram tot hominibus
loquitur quod per eos uelit innotes
cere multis. Tercio modo aliqua
doctrina est in occulto quantum ad do
cendi modum. Et sic xpistus quandoque tur
bis locutus est in occulto parabolis
uelans ad spiritualia annunciandum
misteria ad que capienda non erant
ydonei uel forsitan digni. Et
tamen xpistus tunc dabat audientibus
intelligentiam in hiis que docebat quan
tum sue iusticie et pietati uide

bat congrue. Unis tn̄ fr̄e et sapiē
sue aplis suis parabolas expone
bat per quos sapiā ihesu deueniret
ad alios sicut ceccīt ydonei scd̄z
illud 2ª thymo. 2 Que audisti
a me per multos testes hec cōmē
da fidelib9 hoib9 qui ydonei e
runt et alios docē. Aplis aūt dic
ihs luc 8 vobis datū est nosse mis
teriū regni dei ceteris aūt ī parabolis
Qd' figuratū fuit nū e ubi mādā
tur qd filii aaron īuoluerent vasa
sc̄uarii q̄ leuite īuoluta portarent
Licet aūt dicatª marci 4 q̄ sine pa
bolis nō loq̄bat ad turbā ītelli
gēdū est sc̄dm crisostomū q̄ntū ad
illū sermonē q̄ tūc fecit quus et
alias sine parabolis mlta locutus sit
turbis. Vel sc̄dm aug9 in libro
de q̄stioib9 euāgelistarū hoc dr
nō q̄ nichil p̄prie locutus ē sz q̄
nullū fere sermonē explicauit
ubi nō per parabolā aliq̄d significauit
q̄uis ī eo aliqua p̄prie dixit. Nō
etiam discipulis suis dn̄s oīa pfū
da sue sapīe maīfestauit cū eis
dicat ioh 16 Adhuc multa hēo
vobis dicē q̄ nō potestis portare
modo. Et scintillā sermōis ei9
sustinē cte nec sinini seraph ho
mīs ihesu sapiāz cōphendūt qui
potius ut diª eze. i. cū fiet vox sr̄
firmamētū qd' erat sup caput eorū
stabāt et submittebāt alas su
as. Et licz ī eze. vocentª cherub
ysa. tn̄ 6 diª q̄ seraphī velabāt
facies suas sicut expoīt dyom9
ī typo ei9 ~~eius~~ qd' dcm̄ ē q̄q̄ tn̄
sc̄dm matiarū suarū moderāmē
sapiens ihs palā p̄posuisse dicatª
licet nō oēs ītellexerūt cū sicut
dicat aug9 ītelligēdū est ita dixisse
dn̄m. palā locut9 sū mūdo. ac si
dixisset multi me audierūt. Et
rursus nō erat palā q̄ nō intel
ligebāt. Nec ē cōtra hoc qd' ma
thei x° dixit qd' ī aure audistis
p̄dicabit' in tectis sicut hilari9
hoc exponit dicēs. Nō legim9
dn̄m solitū fuisse noctib9 sermo
cinare et doctrinā ī tenebris tradidisse
sz hoc dicit q̄ oīs sermo ei9 carnali
bus tenebrescat et vbū eius in
delib9 nox. Vel sc̄dm ihēom cōpa
tiue loquitª q̄ videlz erudiebat
eos ī pmo in dee loco respcū totius
mūdi ī quo per aplorū p̄dicacōez
xpī debebat publicari doctrina. Sunt
aūt valde cōueniens xpm̄ ī parabolis
loq. Parabola enī sensibiliū rerū
acceptio ad spūalia figurandū. Et
q̄ una figura pōt significari īmīa
io maxīe alios magros decet ī pabo
lis loqui quorū est doctrina breui
loqua qd' maxīe cōpetit xpō qui
verbū eternū p̄ne sapīe seipm ī
breui carta recluserat humanā as
sumendo naturā ut ex hoc mito di
catur vbū abbreuiatū fecisse dn̄z
super terrā. Scd̄o q̄ per hoc docebat
sensibilia debē et posse ad spūa
lia et diuina referri. Tercio quia
per hoc sapiēs ihs et magis illūīa
bat et deuoti9 excitabat humiles et
deuotos discipulos et excecabat ī
pios phariseos et eis abscondebat
sapīe sue archana seruās humilis
ihs qd' ipse scē p̄dixit. nolite sanc
dare canib9. Quarto ut ī modo do
cēdi uteretur scz naturē veritatē ihs ī car
natū vbū oīdet. Dicitur enī in pa
rabola spūalis sensus corporalibus

figuris obvolvit. Sic et splendens
deus dei filius carne vestitus et
dei verbum eternum lingua corporali in
assumpta carne principaliter sapientie eructuit
archana. Multis aliis racionibus possem
patere xpm ihm decentissime fu-
isse locutum licet hoc pro summa racione
devote et fideli menti sufficiat
solum scilicet scire quod sit de facto procedere
et loqui xps elegit. Non enim du-
bitat mens humana devota et
illuminata a ihu quod optima et de-
centissima omnia xps fecit. Et ex eo
quodcumque sit illud optimum est quod
id dicere vel facere optimus ihesus
deus et homo elegit. Circa quartum
debes scire quod non decuit sapientem
ihm qui omnia fecit in sapientia doc-
trinam suam tradere scripto sed ver-
bo. Primo quidem propter dignitatis
sue excellenciam. Cum enim ihesus
esset summus doctor summum docendi
modum ipsum competebat accipere
scilicet verbo voluit ut discipulorum cordibus imprimeret
propter quod dicitur mathei x° quod e-
rat docens eos sicut potestatem habens.
Unde eciam apud gentiles pyta-
goras et socrates excellentissimi
doctores inter eos nichil scribere vo-
luerunt. Secundo cum ordinantur ad
impressionem doctrine in cordibus au-
ditorum sicut ad finem et maio-
ris efficacie est doctrinam suam im-
primere verbo quam scripto unum testimo-
nium invenitur sapientie ihesu quod ipse
est magister magistrorum [illegible] imprimens
fuit per maximum quod simplices et
ydeotas apostolos tantam et tam al-
tam retinere fecit sine scripto sed so-
lo impressivo verbo de operibus benedicti
ihesu sublimitate doctrine. Se-

cundo propter excellenciam doctrine ip-
sius ihu que litteris comprehendi non potest
secundum illud iohannis ultimo. Sunt autem
alia multa que fecit ihesus que si scriban-
tur per singula nec ipsum arbitror
mundum capere eos qui scribendi
sunt libros. Ubi sicut dicit augustinus
non spacio locorum credendum est
mundum capere non posse sed capaci-
tatem legentium comprehendi non
posse. Si autem ipse ihesus suam doctri-
nam per se scripto mandaret sic
nichil altius de ihu doctrina
homines estimarent quam quod ipsi continet doc-
trina pretenderet. Tercio ut ordi-
ne ierarchico ad omnes sua doctri-
na procederet dum ipse discipulos
suos verbo docuit qui postmodum
alios verbo et scripto docuerunt.
Unde de sapientia dicitur proverbiorum ix quod
misit ancillas suas vocare ad
arcem et ad menia civitatis.
Hee autem ancille fuerunt apostolice
mentes dociles et subiecte.
Si autem ipsemet ihesus suam doctrinam
scripsisset cum omnes legere potuissent
immediate pervenisset ad omnes.
Sic ergo patet quod sapientia ihesu
prudenter elegit non scripto sed
verbo docere. Nec obstat quod lex ve-
tus dicitur a deo scripta exo-
di 24. Dabo tibi tabulas lapide-
as et legem ac mandatum que
scripsi. Quia enim lex vetus sensibi-
libus figuris dabatur et populo ru-
di sic conveniens sensibilibus
signis debuit scribi. Sed doctri-
na xpi ihu que dicitur lex spiritus vite
scribi debuit non atramento sed
spiritu dei vivi non in tabulis la-
pideis sed in tabulis cordis carnalibus.

nalib9 vt aplŝ dicit .2ª cor. 3. Et
si dicat sicut ad hebreos .x. di-
q vmbrā habz lex futuroꝝ boꝝ
et io sicut moyses dedit librū le-
gis sc̄ptū sic 29 legislator ihs
debuit tradē sc̄ptū verbū. dicē
dū est q nō ē silē de ihu et mo-
yse. Moyses eñ fuit hō deffu9
et io nō potuit ipē eē liber exē-
plaris plene doctrīe sz librū īfor-
tuiū dedit librū sc̄pture. Jhes9
vō ex toto se ītus et extei9 ē ~~li-~~
~~ber~~ ē liber vite cōtinēs specla
vite mittēs lucida vite cōtinēs
exēplar vite iux̄ qd̄ dcm̄ ē mo-
ysi. Inspice et fac scd̄m exēplar
qd̄ t̄ ī mōte mōstratū est. Nā
et ipē exultauit ut videt il̄z
vidit et gauisus ē. Sc̄ptura g̊
legis ī tabulis lapideis nō fu-
it vmbra uel figura q de9 hō
scribē dēret ī cartis sz q ipē ver9
lapis abscisg de mōte sn̄ maib9
eminētie vgialis ī stabili et
īdelebili firmitate sue cōūsa-
cōis scribet exēpla xpiane p-
fectōis quā q leget imitādo vi-
uet vitā pfcā. Et tn̄ sicut lex
diª sc̄pta manu seu digito dei
viui. sic doctrina euuāglica sc̄p-
ta ē p aplos quasi maib9 xpi
et hoc ē qd̄ aug9 dicit libro de
cōsensu euuāgelistarū. Nib9
disciplis suis tanq mēbris corpis
sui xps ē caput. Itaq cū illi
sc̄pserūt q ille ondit et dixit
nequaq dicēdū ē q ipē nō
sc̄pseit qm̄ quide mēbra ei9 id
opata st̄ qd̄ dictāte capite
cognouerūt. Qdq̊ eñ ille de
suis fcīs et dc̄is nos legē volu-
it hoc scribendū eis tanq suis ma-
nib9 īpauit. Qui vō aplorū sc̄p-
turis credē noluīt nec ipi ihesu
scribenti crederet tn̄ eis ipē dicit
Qui vos audit me audit. et q
vos spnit me spnit. De pfcīs
cōsilijs xpi. Et q xps sine pfcōis
lesione ī multis cōdescēdit īfir-
mis. Et q nō a pfcīs viris xps
dēt imitari ī oib9 actib9 suis ex-
tīsecis. Et quō dr̄m̄ pfcīo et
īpfcīo. Et de expōne ordīs dn̄ice
Et q ī viris pfcīs status multi-
formitas distiguitur. Et quō di-
uersi status adīuicē cōpat. Jhs

pfcā consulens. cap. xiij

Sicut aūt sapiēs ihes9 ī oi-
b9 vbis suis sensat9 appa-
ruit. sic et ī oib9 disciplis suis
mgr̄ pfcōis ihs pfcā consuluit
et ī vite sue decursu et ī se et ī
deuotissimā mrē sua pfcōnē tenuit
et ī oib9 pfcīs exn̄s sine cōdes-
cendēdo īfirmis sn̄ alte volādo
et sublimib9 vtutib9 ppis oib9
ipē ihs saluator oim̄ se viā sa-
lutis ondit et ī se singlarit̄ pfcō-
nis vite semitā declarauit. Et ī
īpfcōis alijs videt̄ assumēs ma-
ioris pfcōis ī se ex hoc ximē
ondens nō solū carne sz et ī mē-
te condescēdit īfirmis. sicut ī
tractatu de paupertate ī scd̄o
dictis plib9 sup9 allegatis appa-
it dū de paupertatis ei9 altitu-
dīe ageret. Ad videdū aūt quō bn̄
dn̄s ihs pfcā consuluit. pmo
tria pambula ponūt. In quo-
rū pmo ondit q sn̄ lesiōe pfcō-
nis ī multis cōdescēdit īfirmis
2º quō nō volet ihesus q ipm̄

incedit viri pfti i oib9 extrinsecis
suis actibus. 3o quo pfectio et ip
fectio differunt no sicut utrq et vi
ciu nec sicut mitu et pctm. Pp9
hec pambula declabitur. Primo qd
ad pfcoes consilioru ihu substa
nalit continet et i quo ipfcoe
statu scaddendo trascendat. In
qua etia parte iteponitur expositio
ordis dnice. 4to. multiformitas
statu i viris pftis distinguet.
Sexto ipsoru statuu adiuncte co
paratio ondet. Et sic ptibus sex
caplm consumat. Qz xps
condescendit ifirmis sn lesio
ne pfectonis. prima pars.

Ad declacoez pmu pmo ponu
tur dcta scoru. postea distingu
tur bonu et malu. pfcm et ip
fcm ut p hoc videat quo ihesus
cu pfcois celtitudie codescedit
ifirmis. Dicit enim ambros9 sup
lucam 22. trasfer calice hunc a me
Errat igit hoc loco qui tristicia
salvatoris ad argumentu ioli
te potius a pncipio qz suscepte
ad tps ifirmitatis iclinat et
naturalis sensu cupiunt detor
quere sue. Nusq magis pieta
te eius maiestatez demiror. Mi
nus enim mi detuleat ni meu susce
pisset affcm. Ubi satis ambros9
ondit q pfecto metis ihu codes
cendit ifirmis spale mortis
horrore assumes ad ipfcoz i seactu
formandu pt illa gnale comis
ifirmitate qua ab origine as
sumpserat. Cui cocordat augs
sup ps 102. Habuit igit dns lo
culos sicut dcm est de quibus
da religiosis feminis q ministra

bat ei de sba sua. futurus erat pau
lus nichil tale aliqu qrens et
oia pncipali donas. Dz qa mlti
ifirmi ista qsituri erat magis
ifirmoru psona suscepit xps.
Sublimius paulus nunqd et xpo.
Certe sublimius xps quia mise
ricordius. Cu enim videt paulu
ista no esse quesituru pvidit
ne dapnaret quesituru et pbu
it exemplu ifirmo. Quo eni
videt multos pmptos et gau
dentes ituros ad martiriu pas
sionis exultaturos i ipa passi
one. fortes centenarios matu
ros ad horreu. tn quorunda i
firmorum quos videbat posse
turbari ventura passione ne
deficerent sz potius volutate hu
mana voluntati creatoris co
iungerent ipsoru psona i passio
ne voluit suscipe xps dicens
tristis e aia mea usq ad morte
Huiusce augus clais verbis on
dit q sublimus pfcois fuit i
xpo talia opa ipfcois assume
i quibus no tm ratione ifirmis
condescedit sz benigna men
te. Ut aut tibi clarescat i qui
bus mgr vite nre via pfcois
edocuit et i quibus summa pfcoe
retenta iteri9 ipfcois opa egit
exteri9 des scire q sicut bonu
et malu vm et falsu tplicat
dicit. s. i gne ex circustancia et
scdm se sic pfcm et ipfcm.
Bonu naq i gne est actus
transiens sup mateia debitu.
ut ire ad ecclesia dare elemo

sina. Bonum ex circumstantia est actus
circumstantiis laudabilibus informa-
tus. sicut dare elemosinam serva-
tis debitis circumstanciis circa datum da-
tem et accipientem quantum ad locum tempus
et personas. Et hec duo bona de-
pravari possunt per aliquam circumstantie defectum
et maxime propter inordinacionem inten-
cionis utpote si quis in dando ele-
mosinam vel ieiunando vel eundo
ad ecclesiam gloriam principaliter in-
tendat humanam. Tercium est bonum
secundum se quod nullo modo potest male
fieri sicut est opus virtutis ex cari-
tatis radice procedens. Et hec sunt
propria opera dei in nobis sicut et de
habitu virtutum procedunt. augustinus dicit quod
virtus est bona qualitas mentis
qua recte vivitur qua nemo ma-
le utitur quam solus deus in nobis
et sine nobis operatur. Per hunc etiam
modum triplicatur dictum malum. Ma-
lum in genere est actus transiens super
materiam indebitam ut occidere
hominem. Malum ex circumstantia est ac-
tus informatus circumstantia deordi-
nata ut comedere extra horam. Ma-
lum secundum se. sicut sunt illa que mox
nominata coniuncta sunt malo ut men-
tiri fornicari odire veritatem et
approbare errorem. Tali etiam modo
perfectum dicitur triplicatur. Perfectum namque
in genere est actus difficilis et excel-
lens utpote omnia relinquere virgini-
tatem servare religionem intrare
Perfectum ex circumstantia dicitur actus
predictus debitis ~~circumstanciis~~
circumstanciis ordinatus ut reli-
quere divicias gaudenter et humi-
liter propter honorem dei et edificationem

proximi. Perfectum secundum se est actus diffi-
cilis a virtutis sublimitate proceden-
s ut est modus fervide et extatice
dilectionis in deum vel proximum et plene di-
lectionis ad inimicum. Iuxta hunc modum
triplex dicitur imperfectum. Imperfectum quidem in genere
dicitur actus fragilis ad quem humana
fragilitas inclinatur. sicut mortem
fugere ieiunia solvere et pecuniam
possidere. Imperfectum ex circumstantia dici-
tur actus informatus circumstantia indi-
uăte ad infimum iusticie statum ut
vim facienti et iniuriam dimitte-
re vestem propter fugam maioris iniurie
Imperfectum secundum se est actus qui non
stat cum evangelica perfectione sicut
in matrimonium consentire uxorem
ducere vel fugere paupertatem. Cum igitur
tam multiformiter dicatur tam perfectus quam
imperfectus actus clarum est quod sicut ma-
lum in genere potest fieri bonum ex circumstan-
cia ut occidere hominem auctoritate iudici-
quia maleficus est et quia lex iubet
et quia reipublice confert et econtra
bonum in genere potest fieri malum ex cir-
cumstantia. ut dare elemosinam propter
vanam gloriam. sic et perfectum in genere
potest fieri imperfectum ex circumstantia.
ut relinquere sua bona modica ut
accipiat bona maiora ecclesiasti-
ca. vel religionem intrare ut penuriam
fugiat vel ab omni actu carnalis li-
bidinis abstinere propter vitam corporis
prolongandam. Econtrario imperfectum in genere
potest fieri perfectum ex circumstantia. ut-
pote fugere mortem ut quis gloriosius
fructuosius et oportunius patiatur
pro honore dei et salute proximi. quod fe-
cit christus et apostolus paulus. Hic etiam
similibus est similiter iudicandum. Ex his
patet potest quid de perfectione operum ihesu

vocant sentiendum est. Nam cum loquimur de xpi operibus perfici sermo de opere interiori. Interius dicimus opus operans vel idquod in sua efficit mente. Exterius opus dicimus operatum quod patet in oculis hominum vel est in actu sensitivo. Omne autem xpi opus operans sive interius in mente est perfectissimum quia ex perfectissima caritate procedit et est actus perfectissime virtutis. Opus vero exterius in se consideratum aliquando fit perfectum de genere actus ut morti se offerre animam pro omnibus ponere. aliquando imperfectum ut a facie persequentium fugere et seipsum abscondere vel tristem esse et mortem timere et pro amocione calicis exorare. Verumptamen hoc opus relatum ad incendium caritatis ihesu et racionem et causam quare hoc faciebat et quod divina persona ihesu xpi cuius erat opus non solum non erat imperfectum sed erat perfectissime perfectum. Unde bernardus in sermone de beato andrea tractans illud. si fieri potest transeat a me calix iste. Agnosco in duce pusillanimi trepidacionem agnosco vocem egroti in medico. agnosco infirmitatem gallinam cum pullis. Considero caritatem stupeo dignacionem et expavesco humilitatem. Misericors deus noster beati andree robustum accepit affectum quia non sanis opus est medicus sed male habentibus. Si quem forte dignacio scandalizat plane mereatur audire an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum. Huic enim odor vite in mortem est. Quod magnum fuerat domine ihesu si accidente hora passionis quam veneras intrepidus stares tamquam qui potestatem habebas ponendi animam tuam et nemo tollebat eam a te. Nunc non gloriosus fuit quam quod toto tempore nos agebat ut non solum passio corporis sed eciam cordis affectio pro nobis fieret et quos vivificabat mors tua. tua nichilominus trepidacio robustos et mesticia letos et tedium alacres et turbacio quietos faceret et desolacio consolatos huiusque bernardus. Et supra habuisti ab augustino quod sublimius aliquid fecerat paulus quam xpus quantum ad exteriorem opus. non tamen paulus sublimius xpo. Immo xpus sublimius quia misericordius quam dicit quia ipsa condescensio qua xpus membris condescendebat infirmis et imperfectis ex sublimitate procedebat perfectissime caritatis ac per hoc verum est quod omnia opera xpi sunt perfecta ad ipsum relata. Verum est eciam quod post aliqua fecit opera infirmorum in se suscipiendo personam de genere actus infirma et imperfecta. Verum est nichilominus quod illorum opposita laudabiliter possunt fieri et laudabile est facere illa perfectis pro loco et tempore quam in hoc imitari ihesum in exteriori opere. Verum est eciam quod nunquam ex hoc discipulus est super magistrum quia nullus tanta caritate ascendit ad ista fortia quanta condescendit ad ista infirma.

Quod non vult xpus quod ipsum imitentur perfecti in omnibus extrinsecis actibus suis. Secunda pars.

Pro secundo preambulo sciendum est quod verbis ihesus non vult quod in omni exteriori opere suo vir ad perfectionem anhelans ipsum debeat imitari. Quia aliqua sibi convenerunt sicut universali exemplari omnium salvandorum et sicut universali medico et medicine omnium infirmorum. que aliquis vir particula-

ris laudabilius omittit quam facit.
Sicut pius Jhesus mulieres se co-
mitantes et sustentantes habuit.
Quod sicut theologus dicit inter iudeos
consuetudinis non reprehensibilis fuit.
Paulus tamen perfecte fecit qui genti-
libus predicans hoc ipsum ad evitan-
dum scandalum recusavit. Dilec-
tionis omnium salvator Jhesus inter ho-
mines habitavit. perfectus baptista
Christi Johannes ad reddendum insus-
pectum Christo testimonium in deser-
to solitarius vixit. Jhesus pius con-
descensor vinum bibit. Johannes bap-
tista rigidus predicator vinum et
siceram non gustavit. Jhesus cum mu-
liere solus locutus fuit. sectator
puritatis Jhesu Christi Johannes mulie-
rum consortia fugit. Christus peccatri-
ci pedes deosculandos prebuit.
Johannes vir sanctus peccatoribus predicans
tactus mulierum abhorruit et ab-
iecit. Christus sciens loculos servandos
furi commisit. sapiens platus infidum
dispensatorem repellens fidum requi-
rit. Jhesus misertus pauperibus lo-
culos habuit. paulus proprijs la-
borans manibus pauperes sustenta-
vit. Omnium fortitudo Jhesus imminen-
te passione sua trepidavit.
andreas securus et gaudens cru-
cem salutavit. Sic et in pluribus a-
lijs potest inductio fieri ut in fuga et
loculis. In quibus benedictus Jhesus
suam quidem caritatem ex qua talia
procedebant opera imitanda proposuit
viris perfectis aliquando suadendo
aliquando precipiendo imposuit. Sic de
pecunia patet quam apostolis precepit
non portare. sicut et apostolos con-
fortavit ad intrepide portandum

tyrannorum supplicia dicens nolite ti-
mere eos qui occidunt corpus. Sicut
enim benedictus Jhesus eternum verbum et ars
plena omnium rationum viventium est exem-
plar perfectum et idea omnium creaturarum
ita quod sine aliqua imperfectione deitatis
sue omnis creatura quantumcumque mo-
dica reputatur in eo et quantum parti-
cipat divini exemplaris similitudi-
nem tantum est et non plus et quelibet cre-
atura habet propriam rationem quam imitatur in
esse divino. et ad cuius exemplar
est facta. sic et omnium redemptor Jhesus uni-
versale principium gratie fons et exem-
plar omnis iustificationis creature
secundum suam humanitatem in sue cari-
tatis immensitate continet omnem
gratiam et omnem gradum gratie dandum
donandum et ut credo donabilem
omni redempte nature. Nec aliquid
sive modicum sive magnum gratie vel
virtutis est in membris Jhesu nisi il-
lud quod ipse eisdem in seipso meruit
dispensavit et distribuit et
proprijs in seipso a sua deitate ac-
cepit. Nec aliquid sumus in esse
gratie nisi quod benignus Jhesus in seipso
nos fecit. Et sicut divinum verbum
Jhesus sine imperfectione sue pulchritudinis
eterne varias fecit figuratarum
formas in corporibus quarum aliqua
respectu superiorum videntur imperfecta
licet in sua specie sint perfecte sic
incarnatum verbum in sue conversa-
tionis vel exemplo varios mem-
brorum suorum figuravit status
et actus. Quorum aliqui ex genere
operis sunt imperfecti correspondentes su-
is imperfectis membris. Cuncta mem-
bra perfectorum habent debita secundum
illum gradum gratie ad quem elec-

tis mitas ihesu eos elegit et si
bi in seipso et suo merito dispensa
vit. Et illa opera piissimi ihesu
que extrinsecus imperfectum apparent in ipsa ca
dice mitatis sue tanto sunt subli
mius perfectum sicut dictum est supra quanto
maioris misericordie condescensione
sunt a piissimo corde ihesu exhi
bita et assumpta ut dictum est su
pra. Quod videndum autem in quibus acti
bus vel exemplar virtutum ihesus
se exhibet imitandum viris per
fectis. distinguemus actus multifor
mes qui in xpo ihesu refulgent. Nam
quidam actus in xpo ondunt subli
mitatem potentie ut super aquas
siccis pedibus ambulare. ele
menta continere. panes multipli
care. seipsum transfigurare et cetera
mirabilia facere. Quidam ondunt
lucem sapientie ut archana celes
tia referre. secreta cordium scru
tari. futura predicere. Quidam se
veritatem iudicii et potentie iu
diciarie sicut eicere vendentes de
templo et cathedras vendentium
columbas evertere. et durum increpa
tione ferire pontifices. Quidam
officii dignitatem ut sacramentum
conficere sacratissimi corporis sui. ma
gis imponere et petrum velamare. Quidam
condescensiones misericordie ut latere
in persecutione fugere trepidare contris
tari in morte loculos portare.
et pro amore calicis precem exorare.
Quidam respiciunt et ondunt infor
mationes vite perfecte. sicut paup
tatem servare. virginitatem custodire
deo et hominibus seipsum subicere pedes
disciplorum lavare. noctes pervigiles
in oratione ducere. pro crucifixoribus ex

orare et morti seipsum tradere pro i
nimicis offerre. Cum ergo sex ho
mo sit actuum varietates in ul
timis hiis dumtaxat tenetur ipsum imi
tari perfectus. Nam in hiis que sunt ex
cellentie singularis est ipsum
et luciferianum non sunt alicui
privilegii specialis dono imposita
et concessum. In hiis autem que sunt se
veritatis. dignitatis et presiden
tium platorum. In hiis vero que sunt
condescensionis infirmorum imperfecto
rum est imitari ihesum quantum ad
actum extrinsecum non quod imperfectorum
sit condescendere quia condescendere
quantum ad actum intrinsecum et ali
quo extrinsecum est perfectorum. Sed imp
fectorum est similia opera facere in sue vi
te decursu que in talibus condescensi
onibus extrinsecus xps ondit. Quo
dent perfectio et imperfectio. Tertia pars

Pro tertio preambulo attenden
dum est quod imperfectio non differt
a perfectione ut multi ignorantes
dicunt sicut rectitudo et distor
tio sicut iustitia et peccatum sicut
puritas et pollutio sicut gloria
et ignominia sicut vita et
mors sicut sanitas et morbus
sicut incessus rectus et claudica
tio. quia ex hoc multa sequuntur
absurda. Sed ergo perfectio et imperfectio
differunt sicut contraria sed sicut
maius et minus bonum ac per hoc
sicut magis meritorium et minus
sicut magis deiforme et minus
sicut gloria et sanctitas maior et
minor. Que licet intelligentibus
sint per se nota ondam tamen de
hoc sententiam sanctorum. Dicit enim
ambrosius libro primo de offici

is Officiū omē q̄d mediū q̄d ꝑfcm̄
ē q̄ eque sc̄ptuarū auc̄te ꝓbare
possum9. Legim9 eī in ewangē
lio dixisse dnm̄. si vis ad vitā
īgredi serua mandata. Nō occi
des nō furtū facies nō adulte
rabis. Hec media st̄ officia q̄b9
aliq̄d deest. Jō seq̄t̄ si vis pfc̄s
eē vade et vende q̄ hēs et da pau
pib9 et seq̄re me. Hoc ē ergo
ꝑfcm̄ officiū qd̄ greci chathor
thoma .i. correctoꝝ vocāt quo
corrigūt oīa q̄ aliquos potuerūt
lapsus hrē̄ hec ambros9. Ex quib9
colligitur q̄ mediū officiū ē īp
fcm̄ et nullū dicit pctm̄ cū con
sistat ī obseruancia mandato
rū. Cui consonat augꝰ de bono
coniugali. Nō dicturi sum9 ad
ūsus euidētissimā voce apli
dicētis qui nubit nō peccat et
si acceperis vxorē nō peccas. et
si nupserit v̄go nō peccabit. Hi
ēte dubitare fas nō est nupci
as nō eē pctm̄. nō vtiq̄ nuptias
ꝯ veniā concedit apls. Nā quis
ambigat absurdissiē dici nō
eos peccasse quib9 venia dat̄.
Sꝫ illū cōcubitū scd̄m veniā
cōcedit qui fit ꝑ cōtinētiā nō so
lū causa procreandi ꝯ et aliqn̄
nulla causa procreādi q̄ nuptie
fieri nō cogūt ꝯ ignosci īpetrāt
Concubit9 eī sola causa procreā
di īculpabilis sol9 ipē nuptia
lis est. hec augꝰ. Constat aūt
q̄ nuptie nō stāt cū ewangē
lica ꝑfcoē quia eunuchisāt ꝑfcos
doꝫ ūsꝫ ꝓpt̄ regnū celorū. Jgit̄
īꝑfcio coniugalis nō reqrit veniā
Multa silia dicit augꝰ ī eodē
libro. Bonū igit̄ erat q̄ martha
occupata circa ministeriū scorū. ꝯ
meli9 q̄ maria soror ei9. Bonū
susanne ī castitate coniugali lau
dam9 ꝯ tn̄ bonū vidue anne
et et mltomagꝯ marie v̄gīs
anpoīm9. Bonū erat qd̄ faciē
bāt q̄ de sua sbā xp̄o et ei9 di
aplis ministrabāt ꝯ meli9 q̄ oēꝫ
sbām dimiserūt vt xp̄m dnꝫ
expeditiores sequerent̄. hec augꝰ
Jheō9 quoq̄ꝫ ad demetriadē phi
bet mala ꝑcipiūt bona conce
dūt media suadēt ꝑfca. Jn du
ob9 p̄mis pctm̄ eē concludit
reliqua vo ī nrā pcāte st̄ poitā
vt q̄ vtām cōcessis ac licās
q̄ ob mai9 p̄miū ea q̄ nob p̄mis
sa sūt respuam9. Ex hijs scōrꝫ
auctoritatib9 clare patet q̄ īꝑ
fcio nulla dicit culpā ꝯ defēt
sicut mai9 bonū et min9 bonū
Nō ex hoc min9 itelligēs ad
uēte potest q̄ recēt baptizat9
q̄ q̄ nōdū venit ad apicē ꝑfcōis
boni. nulla tn̄ est īfinit9 labe
pcti. Que reqritur ad ꝑfco
nē xp̄i et q̄ stat9 ꝑfcōis cōti
neat et ī qua ē ꝑfectior. Ex
positio orōis dnice. Quarta ꝑo
Hijs ergo pambulis ꝑno
tatis nobis cōsiderandū
est ī quo ꝑfcōis ewangelice q̄
consiliis ihū summa cōsistit q̄d re
ꝑfcōis stat9 ad statū īꝑfcōis ridi
ciat quotq̄ꝫ modis ꝑfcoēꝫ repiri
contingat. tādēq̄ꝫ ꝑ que modū
vn9 stat9 ꝑfcōis alterū ī ipa
ꝑfcoē trāscēdat. Sciendū est er
go q̄ radix forma finis cōple
mētū et vīclm̄ ꝑfcōis caritas

est. ad quam magister summus ihesus legem
et prophetas et per consequens universa
dei documenta reducit. Ipsa vero
caritas triplicem habet statum. Unum
quidem infimum in observantia man-
datorum. Secundum vero medium quod consis-
tit in adimpletione spiritualium consiliorum
Tertium supremum quod consistit perfru-
itione premiorum. Ideo triplex est perfectionis
differentia in scriptura sacra descripta.
Una quidem necessitatis de qua in deu-
teronomio 18. Perfectus eris et absque ma-
cula coram domino deo tuo. glosa. abs-
que macula criminali. Et de hac
prosper de vita contemplativa. Perfecti
sunt qui volendo quod deus vult
nullis peccatis quibus offenditur ac-
quiescunt. Secunda est perfectio supero-
gationis de qua dicitur in matheo. Si vis
perfectus esse vade et vende omnia que habes
usque ibi sequere me. Et de hac ihe-
ronimus ad heliodorum. Perfectus ser-
vus christi nichil preter christum habet. Aut si
preter christum aliquid habet perfectus non est.
Tertia perfectio est ultimate plenitu-
dinis et est patrie de qua sapiens
in proverbiis. Iustorum semita quasi lu-
cia splendens procedit et crescit us-
que ad perfectum diem. i. divine fulgida
visionis claritate. Prima igitur et
secunda perfectio differunt a 3a sicut meritum
et premium sicut via et patria. Me-
dia quoque differt a prima sicut
distinguitur consilium et precep-
tum. Omnia vero tam consilia quam precep-
ta referuntur ad caritatis illius in-
pletionem et observantiam quam sic
describit apostolus thymo. primo. Finis
precepti est caritas de corde puro et
conscientia bona et fide non ficta.
insinuans triplicem actum caritatis

videlicet declinare mala cum dicitur
de corde puro. prosequi bona cum dicitur
conscientia bona. patienter ferre adver-
sa cum dicitur et fide non ficta. glosa. i.
non fictili vel fragili sed constanti adver-
sa forti. Caritas vero hec triplex carita-
tis actus duobus modis ab habitu
virtutis egreditur. vel secundum legem
precepti. i. obligationis necessarie et univer-
salis que includit omnes qui salvari volunt.
vel secundum legem consilii et obliga-
tionis spontanee et specialis quod so-
lum suadetur hiis qui perfecte desiderant
configurari ad christum ihesum. Et
sequens includit primum et superad-
dit quantum possibilitas viatoris
admittit. diviso tamen gradu in
divisis. Hec est quod secundum cum pri-
mo dicitur perfectum. Primum vero absque
secundo quamquam sit quodammodo perfectum
respectu tamen secundi dicitur imperfectum sicut
supra ostensum est per ambrosium libro de
officiis. Cum ergo de perfectione evange-
lica loquimur dicentes quod ihesus perfecti-
onem consuluit communiter de hac media inten-
dimus loqui. Et istiusmodi perfectionis
notificatione ex precedentibus colli-
gere possumus videlicet quod ipsa sit con-
formitas viatoris ad christum ihesum
per illum virtutis habitum quo supero-
gative vidit ihesu sequendo consi-
lia declinantur mala efficiuntur bona
et perferuntur adversa. In hiis namque
tribus partes evangelice perfectionis
magister ihesus non solum voluit decli-
nare mala innocenter vivendo. Sed
omnem occasionem extrinsecam malo-
rum radicitus in exteriori sua conversa-
tione fugiendo et ideo pauperrimus
vixit ut supra patuit de virgine
natus virgo mundissimus et ho-

nestissimus semper fuit. Et licet esset secundum
quod homo rex regum et dominus dominantium et
secundum personam dei filius tamen semetipsum
exinanivit non solum sic accipien
do naturam sed servilem et subiectum
deo et hominibus ducendo vitam. propter
quod beatissime marie virgini matri et
ioseph subditus fuit. In hiis ergo
tribus tamquam mali radicem que tamen de
tantum ordines bestie quibus carnalium
vitam devorat perfecte contrivit. ac per
hoc ab omni malo et mali occasi
one perfecte declinavit. Hec ra
dices sunt avaricia sive concupiscentia ocu
lorum. luxuria sive concupiscentia carnis
et superbia vite. Quia ergo sic
perfecte omnia mala declinavit in se
declinanda docuit in perfectionis sue con
silijs. In primo dedit consilium pau
pertatis in quo consuluit omnia tempora
lia iura relinqui cum dixit. Si vis
perfectus esse vade et vende omnia que
habes. et si possibilitas adest pau
peribus dispergi. cum subdit et da
pauperibus. Penurioso et stricto
usu rerum alienarum amore dei
concessarum contentari quantum ad ne
cessitatem vite. in eo quod subdit et
veni sequere me. Nam sicut su
pra probatum est taliter ipse ihesus vix
it in paupere usu. In 2° dedit con
silium profundissime humilitatis.
Math. 18. Qui vult venire post
me abneget semetipsum. scilicet de
sua voluntate nichil retinendo
sibi. et tollat crucem suam. scilicet di
nas inspirationes interius. et impositi
ones prelatorum exterius contra proprie
voluntatis appetitum complendo. ac
per hoc ad ipsius semper studens crucifi
xum. Et sequatur me ut in hiis

perseveret semper usque ad mortem. Et
in hoc superbiam et omnem superbia eius
le funditus eradicavit. Per 3° con
silio dicit math. 19. Sunt eunu
chi qui se ipsos castraverunt propter regnum in mundi
desiderate se castraverunt. i. omnem
actum carnis absciderunt propter
regnum celorum. i. propter immunditiam
dissimum virginem et eius mundis
simam matrem in quibus solis celes
tis mundicia plena regnat.
Et quia semper oportet istos falsa cam
tam portare in manibus ad se in
giter castigandum et amputan
dum pullulationes carnalis libi
dinis que in membris concupiscentie et
in omnibus sensibus quasi cotidie germi
nat. veritas et spiritus appeti
tum in mundorum. Et hoc est sum
me difficile continue talium a
puta con vacare et ab omni eorum
concesso carnis actu abstinere.
Ideo hec singulariter subiungit non
precipiendo sed consulendo qui potest capere
capiat. Et quia istud est perfectissi
mum dei donum nullo modo ex nob
is petro dicenti non expedit nubere
respondit ihesus quare zelator. Non omnes
capiunt verbum istud sed quibus datum
est. Et tunc diversis modis difficul
tas continentie. subiungit evange
lice puritatis consilium sicut
dictum est. Quam mundiciam corporis
custodie in affectibus in operibus in om
nibus sensibus. In hac ergo triplici
sive erogatiam declinatione tri formis
ius originis omnis mali christus ihesus
docuit primam partem consiste perfectionis
evangelice et omnis regule perfec
tiue. Secundum vero perfectionis per

notificacō supposita dicit consistē
ī pfecōne dō bona q̄ scdm duplicē vi
tā s. actiue et contēplatiuē ī duo
bus consistit. s. ī cōdescensiōe ad px
imū et ī sursū actiōe mētis ī deū
Consistit aūt sirerogacō caritatis ad
pximū ī eo qd scdm legē iusticie et
miē amoris signa et bñficia nō
solū ad amicos vm̄ etiā ad īimi
cos benignitate largiflua ptendā
tur. scdm illud math 4. Diligite
īimicos vrōs. Et subiungit estote
ergo pfci. etc. Aliud etiā modū
sirerogatiua sursū actio mentis
ī dm ī hoc attendit vt scdm legē mē
talis mūdicie ac pacis p amorē
extaticū ī splendores diuinos
et ardores mēs deuota sacriū
sensiat et patiat excessū scdm
illud apli 2a ad cor 4. Siue exce
dimus mente deo siue sobrij sumus
vobis. Et hic ē abs solidus pfco
rū eorū qui exercitatos hnt sē
sus ī orōis studio p quo dicit ihs
opz sp orare et nunqm deficē.
Et multū efficacit ad orōis
studiū īducit aplōs duc eos ī
multis vbis exhortatiuis ī
pabolis īductiuis docz apud
prēm ī orōe istaē īportune
ondēs pijssimū pris affcm ad
effluent dandū vtilit postu
lata. Licz aūt dēs sit liberalissi
mus pruptior ad dandū qm nos
ad accipiēdū. wlt tn orari a
nobis vt occasionē hēat lar
giendi nō solū orōne mētali
q est ascensus intellcs ī dm vm
etiā vocali q est petitio decēti
um a deo nō solū p nosipos
vm etiā p scōs tanqm p coadiu
tores nob dimitus datos. Horū
aūt rō est qz licz ihs sit sume bo
nus ī seipō est tn̄ misericors sil
et iustus ī ope suo. Ut sua mi
sericordia libentissiē condescē
dit hūane miserie sua grām
īfundendo et sp pma grām dat
sn̄ aliquo mito maxie condig
ni. Rā vō cū hoc sil iustus ē iō
donū pfcm̄ nō dat n̄ desiderā
ti de lege coi nec grām n̄ recg
nanti. nec īpendit miām n̄ su
am misericiam cognoscenti. Ut
hilominus desideāe regratiari
recognoscē se miserū totū a
grā procedit qd n̄ puciat ī aīa
corrupta nullo mō sit ista. Wlt
ergo ihesus p grām suā gra
tiā peti ne vilescat nobilitas
doni. Cm ergo orantis ē diui
nū affectare subsidiū ppriū allega
re defctm̄ et grās age pt bnfi
ciū gratis datū hic ē qd deus wlt
īcessant a nobis orai vt iu
tius sua munea largiat. Rā
vō ad hoc qd desideriū sursū te
dat ad īpetrādū efficacit tria
dina necē est qd affectio nrā
sit feruida et cogitacō ī vnū
collcā expectatio nrā sit certa
et firma. et qz nrm̄ cor frecp
et ē tepidū dispsū et pauidū
pt pcti remorsū nec audet
p seipm̄ sepe appare aū diuī
conspcm̄. Hic est qd dn̄s volu
it nos orare nō tm̄ metalit
vm etiā vocalit ad nri af
fectus tepidi excitacōez īfla
macoēz et recollcoēz cogita
cōnū p sensū vborū q vocali
t pfeimus. Voluit etiā nos

orarē et ab ipō petē ꝑ scōs et scīs
et ipōsmet orare ꝓ nobis ad dn̄
dū fiducia͠ pavidis vt q̄ nō au=
dent uel nō p͠nt ip̄etrare ꝑse ꝑ ydo=
neos ip̄etratores optineat. Sic per
hoc humilitas ī oratib9 cōseruatᵃ
ī scīs īt͠cedētib9 pietas declaᵃt.
ī oīb9 xp̄i mēbris caritas et vni=
tas ōndit ᵃ qua īferiora ad supio=
ra fiducialit͛ recurrūt et supi=
ora īferiorib9 liberalit͛ condescē=
dūt. Rursq̄ qꝛ dn̄s iustus et mise=
icors exaudire nō dēt nī ī hiis q̄
spectat ad suū honorē et nr̄am sa=
lutē q̄ quidē nescim9 nī doceamᵃ
ab eo. ideirco piissim9 ih̄s ne va=
garemur ītēti formā nobis posuit
ī orōne quā docuit ī q̄ sb' septe=
nario peticōnū vniu͛sitas cōphē=
ditᵃ petendorū. Si aūt cōsidet͛ q̄s
hac scīssimā orōēz cōposuit.
qꝛ ih̄s apte videbitᵃ q nec sapi=
entio9 nec ordinati9 nec feruē=
ti9 nec efficati9 nec salubri9
potuit ab alio q̄ ab ipō ihesu
filio dei nr̄ē orōis forma appoī.
Jtā ipē bndc̄s ih̄s splēdor p̄rne
sapīē clarissīē cognouit q̄ dece=
bat dm̄ dare et q̄ expediebat
nos recipe. Jpē etiā ih̄s amore
nr̄ō tm̄ ebrius vt mortē pro no=
bis liberandis eligeret ex ardē=
tissimo amore ī hac orōē posu=
it q̄dq̄d nobis nec̄im et vale vi=
dit. Et qꝛ tota nr̄a vtilitas est
dm̄ ꝑfc̄ē colē quē ih̄s hō ꝓ nob̄
ꝑfc̄ē coluit. ideirco hac orōnē il=
lo mō cōposuit quo magᵗ ī eā di=
cēdo dn̄s colatᵃ a nobis. Et io nul=
li dubiū dēt ēē qn̄ ista sit ꝑfc̄is=
sīa orō et sup alias frequētissīē

ruminanda et etiā pri feruētissīē
et confidētissīē ꝓponēda ī mito et
caritate īstituētis ih̄u. Consulo aūt
oī ipam recitāti q mētē suā re=
colligat et erigat ad ītellcm̄ et
caritatē ih̄u īstituētis ipāz q̄ tūc
ꝑfectissīē diligēs oīa mēbra sua
actu videbat oēs eorū defectus et
necītes. affc̄s et deuotōēs. et oīb9
suū applicauit amorē. Et io dicat
orās ad ih̄m. Hec totū ītromit=
to ī illū splēdorē ītellc̄s et ī illū
ardorē affc̄s quē habuisti ta
morate de nobis ihesu qn̄ hāc
orōēz cōposuisti et dixisti ꝓ oīb9 me=
brīs tuis et ꝓ me miserō peccato=
re. Ad totā aūt ītimitatē brēssimā
q̄ ī p̄rno ꝑmittit nōīe dicat ī
corde suo q ī mito et caritate
redēptōis ih̄u et aīē sue accedo
ad suū aspcm̄ hoc solū et ni=
hil aliud ītendēs petē q̄ q vn̄
dn̄s ih̄s ꝑ se et ꝓ oīb9 hac orōēz
dicendo petē ītendebat. Atte=
dat aūt q due sūt radices diuini cultꝰ
ī quib9 vē colit dn̄s et has ī p̄rio
orōis aū peticōēs ih̄s ꝓ fūdamē=
to locauit. Prima ē sentīē de deo
piissime. Pro hac dicit p̄r nost͛.
vt et piissīē te faciat sentire diui=
nū ad p̄rnū vocabulū et affi=
cit dicit p̄r. et ī teipō te piissīē
faciat diligē oēm ꝓximū q ad
sūmi p̄ris filiacōēm tecū assort
aūt cū dicit nr̄ et nō me9. In q̄bus
duob9 vbis ꝑfecte duo p̄cepta
caritatis substernit. Secunda ra=
dix est sentīē de deo altissime
Vt ꝑ p̄ma sciās eū velle et ꝑ
secūdam posse. Altitudo aūt sui ce
nobis sensualib9 īgeitur ꝑ eī

existenciam in altissimo celo etiam corporali. Sed spiritualiter eleuando intellectum per esse in celis voluit ostendere deum esse in altissimis sue nature perfectionibus incomprehensibilibus et celatis. Et etiam quod est in altissimis sanctis quos celos vocauit. Ac per hoc nostra augetur fiducia cum ipsi solliciti sint pro nobis. Inter quos est principalissima virgo maria mater. Postea format peticiones. Quarum prime tres animam ordinant ad ipsum deum. quatuor sequentes respiciunt spiritualiter hominis defectum. Prima peticio petit regulari ad deum totam nostram intencionem. Secunda petit nos esse perfecte dei peticionem. Tercia petit in nobis ad deum nullam esse rebellionem sed perfectam in ipsum transformacionem. Pro prima dicit. Sanctificetur nomen tuum. i. talis sit tota vita mea quod nomen tuum sanctificetur in ea. Et hoc est primum et summum quod debet anima petere quod in se diuina factura laudetur et glorificetur ille qui fecit eam ac per hoc appareat sanctus et bonus talem creaturam faciendo et talem sibi tribuendo vitam. et hoc quidem erit si addatur 2a peticio per quam 2a addit adueniat regnum tuum. Id est regnum tuum optimissimum sic ad me veniat ut plene me possideat in omnibus interioribus meis et exterioribus. Nam si aliquid ibi remanserit non a te possessum in me non sanctificabitur nomen tuum. Tunc autem plene a te possidebor si tue voluntati per omnia subiacebo. Et hoc est quod petit 3a peticio per quam subiungit. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Id est sicut in patria voluntas beatorum est et sine rebellione subiecta sic et nostra sit qui sumus in via illi celum et nos terra. Vel sicut fit in celo mentis sic fiat in terra totius constatus inferioris. Vel sicut in celo tum influxus vel immisse gratie fit voluntas tua sic fit in terra nostri affectus et operationis extrinsece. Vel altius sicut in celo assumpte nature ihesu sic in terra infirmitatis nostre qui sumus eius membra. Tunc enim voluntas fit in nobis cum tota voluntas nostra est per christi gratiam mortificata et exclusa a nobis ut in omnibus nichil velimus de nobis vel de aliqua creatura nisi quod deus vult et modo quo vult et sicut ab eterno in suo secreto disposuit et in christo ihesu compleuit. Et in hoc stat plene voluntas deo subiecta et in se mortua et in deum totaliter transporta. Et hoc est quod dicit. fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Id est sicut in celo lato et eterno consilio est firmum et dispositum sic fiat in terra i. omni creatura que respectu eius est terra per opus extrinsecum. Et sic vides quod istud petere est perfectissime dei voluntati conformem esse et nostram voluntatem sine rebellione annichilatam iacere sub deo. Et hoc est nomen domini in nobis sanctificari et suum regnum in nos plenarie aduenire. Vnde vides quod ipse peticiones mutuo se continent et vna est explicatio alterius et in vna intelliguntur omnes. Ad hanc etiam possunt reduci omnes inferiores quatuor. Quia hic est solum panis qui est super omnem creaturam substanciam et sic supersubstancialis. Qui est et cotidianus i. cotidie sumendus. Quem solum debemus comedere et a deo petere vt in hoc solo reficiamur nos nichil velle

non divina voluntate. In hoc solo sunt nostra debita que debemus petere nobis remitti si inveniamur in aliquo divine voluntati reniti. Hec est sola temptatio in qua debemus petere non induci ne scilicet aliquid in nobis remaneat vel immittatur contrarie voluntati sub specie cuiuscumque boni proprii vel alieni. Et in hac plene liberamur ab omni malo quia in deum transeuntes efficimur dii et filii dei excelsi. O quanta immensa altissima hic continentur et inexplicabilia menti infirme. Sed descendendo inferius prosequamur quod diximus. Quod quatuor petitiones ultime respiciunt nostre fragilitatis defectum. Quia ad hoc non possumus attingere maliciose resistentie conatum quia hoc conamur impugnare. Contra primum est quarta petitio. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie. Ubi nomine panis intelligitur omne adiutorium tam sustentationis nostre quam collationis gratie ad patriam assequendam et conservandam. Propter quod secundo subnectitur tamen. Nam ei collationi gratie impedit preterita culpa presens pugna penalitas contracta ideo triplex impedimentum postulat amoveri. Aliter possumus dicere quod nomine panis petitur sustentatio corporalis que petitur temperate. Unde cassiodorus dicit super hoc. Qui superflue comedunt non petunt panem cotidianum sed multorum dierum. Qui vero noluit cogitare non potest dicere nostrum. Quinta petitione petitur dimitti debita id est peccata preterita. Cui et ro subditur dimissio fraterna. Sexta petit in temptationem non induci id est non intus duci per consensum quod est a temptatione liberari. Non enim petit non temptari quia posset esse dampnosum sed petit de temptationibus triumphare. Septima petit liberari a malo. Aliter omnis pene tam presentis quam future. Aliter has septem petitiones distinguunt aliqui quia tres prime spectant ad premium patrie. Quatuor ad viaticum vie. Ad primum patrie spectat visio summi veri quod videtur in anima cum divis et sanctis. Et hoc petitur cum dicitur sanctificetur nomen tuum id est tui nominis notitia sanctis et mundis donetur. Secundum est tentio summi ardui quod reges faciunt. Et hoc petitur cum dicitur adveniat regnum tuum. Tertium est fruitio summi boni quod non datur nisi divine voluntati subiectis. Pro quo dicitur fiat voluntas tua etc. Que autem spectant ad viaticum vie quedam sunt adminicula. Et sic petitur in pane cotidiano in quo quicquid est sive spiritui sive corpori postulatur. Aut sunt impedientia et sic sunt mala preterita presentia vel futura. Aut mala culpe pugne vel pene. Primum petitur amoveri in dimissione debitorum. Secundum in victoria temptationum. Tertium in liberatione ab oppressione omnium malorum. Et in hoc stat comminice orationis sufficientia et omnis complementum. Et quia sicut nutritus corporis per gustum oris nutritur in omnibus membris sic per affectum voluntatis in orando a purissimo deo intra os anime quod est ipsa voluntas nutrimentum gratie infunditur quo anima reficitur dulcoratur et letificatur vegetatur et roboratur. Ut omni parte perfectionis compleatur et in robore in oratione recepto perfecte declinet mala

sequatur bona et perficiat pacienter
adversa. In deco perfectionis magister ihesus stu
pendum et mirabile pluries dedit
discipulis suis orationis exemplum.
Nam ad vitanda mala dum turba vo
luit eum regem facere et ad superbiam
vite inducere et discipuli intrent ve
torum mare. dicitur quod ascendit in montem
solus orare. Ut ostenderet orationis vigo
rem ad prosequendum bona quum voluit
apostolos eligere in oratione legitur pernoc
tasse ut dicit lucas. Ut ostenderet
quod in virtute orationis preferuntur adver
sa in illa septimana penosa dicit
lucas quod exibat noctibus in montem
olivarum et quod erat pernoctans in oratio
ne dei. Et quum voluit morti occur
rere et eam pro omnibus moriturus vincere
et omnia corporis sui tam in se quam in
membris suis adversa tolerare et
triumphaliter superare orationis arma
turam assumpsit. cum procidens in fa
ciem suis in agonia prolixius orabat.
Cum quanto autem nos vellet orare fer
vore suo exemplo monstravit
dum inaudito fervoris excessu factus
est sudor orantis et agonizantis
pro nobis piissimi ihesu sicut gutte
sanguinis decurrentis in terram.
Et ut ostenderet quod in sola orationis virtu
te est omnium hostium prostrata victo
ria et civitatis dulcedo exercetur ac
quiritur patienter subportancia in
iuriarum insultus et ad inimicos
beneficia. ideo ab oratione ihesus surgens
in dei et proximi amore fervidus oc
currens turbis furentibus hec tamen
ostendit dum furentem turbam vocis
sue verbo ad terram prostravit fetidum
oculum in ipsius proditoris benigne
ne suscepit mutilati hostis

auriculam servi pontificis tactu
suavissime manus sue sanavit
Hec sunt ergo arma militie nostre
orationum studia que non sunt carnalia
sed potentia deo ad destructionem
inimicorum. sine quibus in vanum labo
rat et errat qui perfectionis non dico
culmen sed ipsum initium se credit pos
se consequi vel servare. Hec
sunt scuta aurea que perfectionis fabrica
tor tamquam verus salomon pacificus
ihesus fecit in armamentario domus
saltus. s. apostolici status que secundum intri
secum et extrinsecum perfectionis dupli
cem partem ducenda constituit ut
per hoc ostendat quod in preciosissimo pu
rissimo luminosissimo fervientissimo
pacientissimo auree orationis studio
perfectum perfectionis consistit roboratur conser
vatur et consummatur. Propter quod dicitur
quod armigeri regis .i. viri perfecti
ante faciem regis portabant ea
dum ingrederetur domum domini. Hanc
armaturam imitator perfectionis
ihesu fidelis franciscus imponebat
filiis cum dicebat. Et non curent
nescientes litteras litteras discere. Sed in
quarum supple curiosa vagatio
cordis mentes dispergit et a virtuosa
oratione distrahit. Sed attendant
quod super omnia desiderare debent habere
spiritum domini et sanctam eius operacionem
orare semper ad dominum puro corde.
Et quia sancti patres in orationis studio
religionis fundamenta iecerunt
ideo in multa pacis concordia re
ligionum suarum possederunt ini
tia et divinarum illustrationum a deo
acceperunt sapientissima lumina
et animas suas possederunt cum
pacifica dei templa. Unde

quolibz eorũ pt̃ salomonis as
sumi figũa de q̃ dr̃ eciã est.
Salomon ĩpauit ĩ diebus
pacis cui subiecit dñs oẽs hos
tes ut conderet ĩ noĩe suo domũ
et pararet sctãtẽ ĩ sepiternũ
et ĩpletus ẽ q̃si flumen sapiã
ad ĩsulas longe diuulgatũ
ẽ nomẽ suũ. Et multa pul
chra ibi dicũtur q̃ licz ad oẽs re
ligionũ pr̃es pñt referri sin
gulãiter tñ ad miimũ minoz
ĩ pleissiã paupertate pacificũ
et euãgelicũ patriarchã fracis
cũ. Sz prochdolor de ipõ et de
ceteris p̃ suis degeneribus filiis
pt̃ nõ minus uicat q̃ lacrimabi
liter sumi qd̃ sequitur. Et finẽ
habuit et sepultus ẽ cũ pr̃ibus
suis et reliquit post se de gñe
suo genti stultitiam et ĩminu
tũ a prudentia roboã q̃ auertit
gentẽ cũ filio suo. Vbi stultitia
gentis ẽ ĩmutacõ cõsiliorũ pa
tris et diminutio prudentie
ẽ refutacõ hereditatis pr̃ne. Au
terunt at gentẽ consilio suo.
q̃r auerterũt religionẽ ab obser
uando testamẽto pr̃no. et mo
re stolidissimi roboã dimittẽtes
consilia seniorũ et priorũ fun
datoz secuti sũt relaxacões et
gulã quasi adolescẽtũ suaz.
Sz cũ dolore uidemus cõpletũ
qd̃ iterũ sequitur. Commouit ei
bellũ rex egipti. ĩtrauit ihr̃lm
et depdauit tẽplũ et thezau
rũ regiũ et uasa scã et ducta
scuta aurea q̃ fecerat pr̃ eius salo
mon. Quia uanitas mũdi bel
lũ mouit religiosis et optimũ

it et spoliauit tẽplũ. q̃r uiolauit
diuinũ cultũ. asportauit thezaurũ
quia depdata ẽ oẽs pfcões uirtu
tũ. Clipeos aureos ardoris me
talũ et anagogicorũ qñstuũ
quos sci pr̃es fecerãt ĩ religioe
sup oĩa mẽtalium orõnũ studia
adamãtes. Hec mũdi pessiã ua
nitas a religionibus cõsustulit. du
cis orõnũ mẽtalium p distractioẽ
tpaliũ et uanitatẽ et ãbicõnẽ re
gnũ sic ĩpediuit ex tã a re
magna ps religiosorũ huius tpis
eciã ignoret nõ solũ interiorũ et
mẽtalium excessuũ expimẽta
sz eciã ignoret ipa uocabula.
Et qñ legũt ĩ scpturis nõ ĩtelli
gũt. Et qñ audiũt a psonis ex
ptis deridet et despiciũt. Quin
immo excessus mẽtales et cõtepla
cões alias psonarũ sublimiũ q̃
ipi sua ĩexpientiã demoniũ
oppssiones et decepcões estimãt.
Et ĩõ multas alias psonas a
mẽtalis orõnis studio pturbãt.
Hec ẽ minus uã figũa q̃ de robo
ã dr̃ q̃ p scutis aureis pdictis fe
cit scuta enea. q̃r degeneres reli
giosi ab aurea prima suorũ ca
ritate et anagogica pfcõe excluti
si. et p mũdi distractiuã cau
spoliati scuta enea cõfinguñt.
dũ de lacinosis et mẽtalibus ex
cessibus nõ curantes et ĩ sola
orõne uocali confidũt. Quia
eciã cũ ĩsipiditate ĩtrĩa ĩ ordĩe
hoĩm opponẽdo tũ sciũt et
p uana studia litterũ. ut oblos
nõ oposi mũdo appareant. tpus
cõsumunt magis studẽtes ĩ dcis
pagnitãs q̃ ĩ deuotis scõrũ dcis

Et quod peius est in congregandis tempora-
libus locis mutandis et superfluis edi-
ficiis de rapinis pauperum constru-
endis sic mentem suam destruunt et
ab interna quiete divellunt ut nec
in pace interna vivant nec altum perfectio-
nis sue statum cognoscant nec divi-
narum immissionum alta sentimenta
percipiant sed in quadam superficie semper
ipsos paralogizando et turpiter
decipiendo in huius sibi religiosam
observantiam fingunt et quasi co-
lorem aureum in exterius sclarum vin-
um auricalcum sophisticosa vanitate
confingunt. dum in huius se ornant sue
saluti et divino cultui et religioni
et aliarum saluti servire. Talia
scuta tradidit iste stolidus ro-
boam in manu ducum scutariorum et
eorum qui excubabant ante ostium do-
mus regis. quia in talibus quasi to-
ta videtur studere religio eorum et
ad talia intendentes volunt hec pla-
tos et talibus vacare studiis suos
subditos compellunt. In talibus glo-
riantur se ordinem promovisse dicen-
tes. Tot philosophica studia fe-
ci in ista provincia et similia loca tam
alta tam ampla erexi edificia tot
ordini procuravi temporalia bona. In
huius miserrimus suus status culpa primus
et sue professionis immemores gloriantur se
dignos fuisse prelatos. et divinum
cultum et ordinis promovisse statum
ac pro hoc dicunt quod dignum in ecclesia
tenent locum. Postquam opere in predictorum
figura sequitur. Cum ingrederetur rex
roboam in domum domini portabant scu-
ta ea precedendi qui habebant officium
In huius ergo sentis gloriantur quasi se di-
cunt in huius temporis religione perfectos

Obmittimus de illis dicere qui etiam de
hoc arido studio non curantes ocio-
sitatibus et vanis discursibus et quan-
tum possunt comessacionibus vacant in quibus
non est tegumentum pudorum sanctorum
quia in eis est aperta transgressio et annul-
lata perfectio et orationis devotio sepul-
ta in carne. Hec forsitan transgredien-
do prolongavimus pro magno desiderio
quod habemus ut omnes legentes attendan-
tur ad orationis studium. et pro ingen-
tis doloris aculeo quo patimur
ipsum et Christi Jhesu consiliorum perfectum
exercitium de medio religionis sub-
latum. Sed iam ad propositum revertamur.
Tercio namque evangelice perfectionis
portio consistit in superrogatam tole-
rancia adversorum. Quem quidem at-
tendit non solum in hoc quod quibus pa-
tienter adversa perferat cum sic serven-
tur quod secundum legem dei declarari non
possunt tamen ad hoc omnes tenentur verum etiam
ut ex fervore divini amoris pro
honore dei ex similitudine crucifixi Jhesu
magno desiderio illa propter et
cum gaudio magno sustinet sicut
dicitur hebr. Per patientiam curramus ad pro-
positum nobis certamen aspicien-
tes ad auctorem fidei et consumma-
torem Jhesum qui proposito sibi gaudio
sustinuit crucem confusione con-
tempta. Secundum quod etiam iacobus di-
cit. Omne gaudium existimate
fratres cum in varias temptationes inci-
deritis. concludens postea. patientia opus
habet perfectum ut sitis perfecti et integri
in nullo deficientes. Hec namque est
consummatio et perfectio caritatis propter
quod dicitur primo iohannis .iiii. Perfecta caritas
foras mittit timorem. Et petrus. Si
quid propter iusticiam patimini beati. Hac

singlariter pfcōis formā pfcōis
mgr ihs exemplauit i seipō a su
is cunabulis vsqȝ ad patibulū
crucis. Ad hāc ḡ ciuqȝ habȝ amorē
ad silitudinē pfcōis ihesu conti
nue isudare debet vt cōtinu expe
dit diuo hōi et clarificat de ve
ritati et configurāde i silitudiēȝ
dei ihesu psecuti et ab ipis tbu
lati i psecutōibȝ viuāt et de ipo
ihs dicat pfectȝ oīs erit si sit si
cut mgr eius. In hoc btitudīs vice
sūmā mgr pacīe ihs declāuit i
sermone q̄ fecit i cena discipulis
de hoc fūdamentū faciēs sub v
no visitato iuramēto contestās
et dicens Jo. 13o. Amē amen di
co vobis nō est seruus maior
dnō suo. neqȝ apls maior eo q̄
misit illū. Si hec scitis bti eritis
si feceritis ea. Et isra 15o idem re
petens dicit Mementote sermo
nis mei quē ego dixi vobis. nō
est seruꝰ maior dnō suo. si me
psecuti st̄ et vos psequētur. si
sermonē meū seruauerūt et
vrm̄ seruabūt Ac si apte dicat
In hoc est vēa btitudo pfcti in
hac vita vt pro veritate vite et
doctine pacientes nichil aliud appe
titis hōīs consolacōīs et opu
lentie rerū q̄ qd i me dnō vro
mgro et saluatore refulget. O
q̄ breuis sufficiens et sublimis
ē hec doctina ihu ad oēs pfcōīs
culmē attingēs vt nullꝰ aliud
desidēt q̄ qd i ipiꝰ bndēi dei ho
mīs ihu viti refulget. Vere aīa
q̄ digna cocm ipiꝰ ihesu recog
noscit hac ipi bndcō ihesu con
formacōēȝ pro sua btitudine.

pūti totā mente desideāt. Et i
hoc ē oīm consūmacio sermo
nū sc̄ptuē et i hoc vniūsa lex
pendet et pphe. De hys pfcōibꝰ
ē sup̄ dcm̄ i illo capl̄o. Ihs redēp
tus pmulꝰ. et i illo. Ihesꝰ deserti
icolens. et isra in cao. Ihs cruce
ditatus i 3a cruce q̄ pfectorū di
plene st̄ dcā. Ex p̄dcīs ergo colli
gitur q̄ spūalis pfcōīs archa i sili
tudinē illiꝰ noe cū sit tamen cōa
ta isferius i triplici cōmissione ma
lorū et bicamerata i medio i 2a
psecucōē bonorū. cōsūmatur i cu
bito iocunde tolerācie aduersorū
Et sicut illa requieuit i mon
tibus sic i eiꝰ designacōēȝ eminētis
pfcōīs. cū hac aplos docē volūt
i montē conscendit turbas ip
fectās i valle relinquēs et discipu
los ad pfcōēȝ formandos ad mō
tis altitudinē ducēs et ibi ihs
eterna sapiā os suū sapienter ap
eris. a pfcē paupertatis expolia
cōe icipiens et fundamentū po
nens sex p̄dcā eo modo quo dcā
st̄ ordine docuit i aduersorū leta
tolerācia btifice pfcōīs finiens
statū. A fundamento ergo icho
ans pfcāȝ oīm abrenūciacōēȝ be
atificat dicēs. bti pauperes spū
Scdō addens bti mites induat
abnegacōēȝ oīs pprie volūtatis
et sensꝰ. quibꝰ qui imitiuri
mitis et pcerꝰ efficitur. Tercio
subdēs bti qui lugent oēȝ vana
lasciuā et carnalē fugat leti
ciam et voluptatis concupiscēciā
De hic eto subiungēs. bti qui e
suriūt et sitiunt iusticiam. et
bti misericordes attrahit ad

iustitiam et zelotipiam voluntatem aliene
procurande salutis et piam condescen
sivam supportacionem aliene infirmita
tis veritatis et equitatis. Post hec
subiiciens beati mundo corde et beati pa
cifici allicit ad sursum actionem supi
ori claritati in intellectu. et tranquilla
et pacificam in affectu quibus divi
nus amor in anima perfecti viri est exta
sim faciens ut dicit dyonisius de
divinis nominibus. In quibus duobus
anima viri perfecti veri salomonis et
iherusalem sedes efficitur que visio pa
cis interpretatur. Tandem in cubito per
fectionis concludens consummacionem
doctrine beatifice. beati ait qui persecu
cionem patiuntur propter iusticiam quoniam ipso
rum est regnum celorum. Ubi quasi
circulum faciens redit ad principium
ut perfectionis integritatem in hoc ostendat
consistere quod in hoc uno summa com
pletur universorum. Et quia pati per
secutionem propter iusticiam est singula
ris paupertatis spiritus quod nullo humano
fulcitur auxilio sed nec fulciri
voluit. Quia in hoc consistit summe
voluntarie paupertatis perfectio. quod
sicut sunt pauperes rebus sic etiam
amicis et carnalibus adiutoriis
Ideo regnum celorum pro premio
ponitur utrobique quod anime et totius
viciose vite est perfectum dei sacrifi
cium in utroque. Ac per hoc senaria per
fectio minoris mundi in esse repa
rationis et gratie directe correspondet sena
rie perfectioni mundialis machine
in esse nature. Unde sicut illorum
tria principia pertinent ad distinctio
nem. tria sequentia ad ornatum
sic et in hiis tria principia quasi
distinguendo animam vires ab univer

sitate malorum ut habeant esse pu
rum atque distinctum. tria sequentia
quasi adornando easdem ordinant
ad proximum et reducunt in deum ut
habeant esse decorum et consummatum
Porro tanta si descendatur ad sin
gula et tam mira est correspondentia
ordinis tante quod similitudinis symbolum
ut illud quod post sex dierum opera di
citur perfecti sunt celi et terra et omnis
ornatus eorum in anima perfecti viri vi
deatur esse completum. Preterea quod istarum
trium operum que sunt mundi fundamen
ta et trium sequentium que sunt
complementa. tria prima ex hiis
cadunt sub voto. tria sequentia sub
ardenti desiderio occursum esset et
vanum non frequens et sollicitum stu
dium ad hoc pareret etiam iugem
conatum. Propter quod etiam forsitan
non esset irrationabiliter dictum si diceret
quod tria ultima cadunt sub voto quantum
ad aliquem ipsorum gradum. Quia
vero minus est ipsorum ramificata
perfectio et transcendens propter innumeros
ipsorum respectus. ideo melius dicitur quod ma
gis cadunt simpliciter sub deside
rio quam sub expresse obligacionis vo
to. In cuius rei testimonium evan
gelice regule institutor franciscus in
principio regule sue tria prima proponit
ut vovenda tamquam fundamenta altis
sima ut infra patebit. Regula ait
est vita minorum fratrum hec. scilicet domini
ihesu christi sanctum evangelium obser
vare vivendo in obediencia sine proprio et
in castitate. Alia vero tria postmo
dum ut desideranda et quasi debita
commendat tamquam complementa
et ad hoc toto conatu et in vita
et in regula fratres inducit dicens.

Attendat fres q sup oia hre deside
rent spm dni et scam ei9 opacoez
orare sp ad dm puro corde et hre
hulitate et paciam i psecucoe
et i infirmitate et dilige eos
q nos psequnt et rephendut et
arguut. Ubi tn illa ultima tang
expresse. Na pm sursu agit i deu
subiugere vult ordinacoez et con
descensione ad pxim tepoit i me
dio toleracia adu'sorum. Igitr i
trib9 pmis vir pfcs crucifigitr
mundo. i tb9 seqntib9 conformis
efficitr pfectissimo ihesu xpo ut
qi sex alis seraphicis trib9 pmis
quasi sinistris a mudialib9 ele
uetur et trib9 ultimis qi a dex
tris i diuina feratr. Digne p
m huic paupculo sacro q pfcoez
ewangelij pfce seruauit et do
cuit apparens ihs i seraphici for
ma stigmata pussime passiois
sue passionatus ihs tanq sigillu
approbatiuu ipssit ut circa fina
lia tpm piculosa caligine manifes
tu nobis i via pfcois ondert signu
cuo reducem i pfce utuis ex
emplar et fine crucifixu ihm
Ac p hoc docem ad pfcoez attinge
si tn discam9 no alte sape cu
degenerib9 filiis s hulib9 cose
tire cu paupculis minus et
despectis. ¶ Quarta ps i qua dis
tinguitur multiformitas status
i viris pfectis.

Postqm ergo ewangelica pfco
consilioru ihu i quib9 sbalitr co
sistat est dcm et eciam qd sup
oem statu addat pcepta serua
cu nc est ei9 multiformitas dis
tinguenda. Nō enim solu consis
tit pfcio i intimis habitib9 mentis s
eciam in extrinsecis exercicijs pfce virtu
tis. Huius autem utuis exercicia talit
scerogancium p imitacoem ihesu
i tplici dra repiri contingit. Aut
eni fuit ex mera volutate absq
obligacoe ppetua et tunc dicitr
quedam pfcoez actois et mita. Aut
fuit cu obligacoe voti ppetui.
sicut i statu religiois i manu
plati. et tunc dicitr status pfce
sactificatois opis et subiecti. Aut
fuit ex debito excellentie status
suscepti officij et tunc dicitr status
pastoralis dignitatis omu xpi. In
quib9 duob9 ultimis modis a
quis pfcis actib9 no solu est de
ditus. vm eciam ad actus pfcois
ietnu astrictus. Et hec quide
astrictio de pfcoe no minuit s
potius culmen supinducit qr de
tpali fuit etenim du licz resilire a
voto. et de nro fuit diuini du non
solu actu s voluntate dedicans
deo totu illi qd e offert iure pp
gat sub iure diuino. Du qz pp
sacrificat voluntate q est ipreci
abile bonu et maxie carum et op
timu offert deo sacrificiu medul
latu ac p hoc pfectu integru et
optimo deo summe acceptu. Et hi
est sacerdotale officium oim pfcoz
i quo non e distinctio inter et
grecu mais et femine. seruu et
liberi. Na oib9 volentib9 ee pfcis
conuenit illud anthonomatice
qd pma petri 2o dicit aplus. Vos es
tis genus electum regale sacerdoci
um gens sca ppls acqsitiois ut virtu
tes eius annuncietis q de tenebris
vos vocauit i ammirabile lumen

sini. Apter hoc augustinus tractans illud psalmiste. Dicit vovete et reddite domino deo vestro vovit deo iacob. ait. Quod vovemus deo ut simus templum dei. Nichil enim gratius possumus offerre quam ut dicamus ei quod psalmista dicit possi de nos. hec augustinus. Dicitur ergo perfectus possidet qui possidet quantum ad proprietatem et quo ad usum quam qui quantum ad usum tantum perfectus se deo sanctificat qui deo se offert et quo ad usum operis et quo ad arbitrium voluntatis. Quemadmodum ancelmus in libro de similitudinibus per exemplum sensibile patenter ostendit in duobus quorum unus tempore suo deo arboris fructum sed retinuit proprietatem alter vero largitur utrumque. Et huius donum secundi et oblationem tamquam liberalius offerentis dicit non immerito debere preferri. ac per hoc iuxta huiusmodi similitudinem opus voventis deo acceptabilius esse confirmat propterea videlicet quod sic introductam voluntatem ex mera liberalitate necessitas gratiositatem obsequii non minuit sed consummat. Idem quoque scribens episcopo parisiensi et eum redarguens quod quendam clericum de monasterio sancti victoris abstraxit. ait sic. Dicit omnia agenda sunt cum consilio. cuius magis consilio quam eius qui admirabilis consiliarius deus fortis dicitur. Ipse quippe consulit ad perfectionem intendentibus ut omnia relinquat et se sequantur. Hoc consilium magis in monastico quam in alio vite proposito impleri sancti patres intellexerunt. Hoc ipsum gregorius in registro scribens desiderio episcopo pro clerico volente intrare religionem dicit. Ne ime ei sit impedimento

vestra fraternitas. magis autem pastorali ammonitione succendit ut fervor huius desiderii in eo non tepescat. Ut anima a turbulento secularium turbarum tumultu se segregans quietis desiderio monasterii portum appetit rursus etiam secularium curarum non debeat tumultibus implicari sed in dei laudibus secure permittatur liber ab hiis omnibus ut postulat remanere. Bernardus quoque in libro de dispensacione. Audire inquit vultis a me unde inter ceteras penitencie instituta monasticalis disciplina meruit hanc prerogativam ut secundum baptisma nuncupetur. Arbitror ob perfectam mundi abrenunciacionem ac singularem excellenciam vite spiritualis qua preminens universe vite humane generibus huiusmodi conversa conversatio professores et amatores suos angelis similes et dissimiles hominibus facit. Immo divinam in homine reformare ymaginem configuratas Christo instar baptismi domini per id quod mortificati membra nostra que sunt super terram rursum Christum induimus complantati similitudini mortis eius. Idem etiam astruit glosa levitici. 27. Alii dicit vovent vitulos alii arietes vel domus nazarei semet ipsum. Hoc enim est votum nazarei quod est super omne votum. Filius enim vel filia aut pecunia aut predium extra nos est semetipsum autem deo offerre nec alieno labore sed ipso placere perfectius et eminencius est omnibus votis. Ex hiis omnibus aperte claresscit quod religionis votum in statu perfectionis collocat. Et

qū obseruatur religio q̄ plimū
adiuuat ad pfcte virtutis exerciciū
custoditōez et cōplementū. Et d
itelligentes scā pres i qrto consi
lio toletano statuerūt q liber sit
clericus ad religionē ingressus
dicentes sic. Placuit clericos mo
nachorū ppositū appetētes. quia
meliore vitā seq cupiūt libe
ros eos eē debere ab epis ad
monastiū igressus. P qd patz
error modernorū aliquorū car
naliter et ignorāter ppriū statū ex
tollentiū qui dicūt q sacdotes
et clerici religionē intrantes
descendūt scdm gradū. Et d v
ticz sic ē verū qz descēdūt scdz
gradū humilitatis pfcte sz ascen
dūt ad culmē pfcōis ewange
lice qd patz luce clari9 nec eē
nec seruari coīt sacerdotib9
sclarib9 quantūcūqz curatis. Hac
at etiam auctoritate nō solū
pbari potest sz inumis scōrū ex
ēplis qui de statu clericali ad
religionē trāsierūt. Adeo cer
tū ut si quis contrariū voluit
dicē nō min9 videat desipe
q errare. Si quis at errore
deceptus maiori ignorācia p
fratis conetur obsistē. asseren
do q pfecti9 sit remanē i sclo
et i voluntario exercicio pfcte virtu
tis qz circa magis difficile v
tus consistit et difficili9 est
it multimodas occasiōes pcca
vitare. et mirabili9 ē hoiez
i medio flāmarū non exuri
et victoriosi9 inter inumosiores
hostiū acies et frequentiōes

insultus. et maiora bellorū dis
crimina de hostib9 triumphare
rndebim9 nō ideo statū eē mi
noris virtutis qz maioris est
securitatis. nec id statū aliq
pfectioris eē insiniē qz proxim
or ē ruine. nec etiā id magis
eē pfcm qz difficili9 i ipo con
tingit vitare pccm. Est ergo
triplex difficultas. Quedā pue
niens ex arduitate et nobili
tate gnis opis sicut ab omni
carnali abstinere cōmercio.
abrenūciare pfcte sclo et ppri
dm alteri se subdē voto. Hec
absqz dubio meritū auget iuxta
illud math. Intrate p angustā
portā. Ubi glosa. Satis angus
tū est oīa pmittentes vnū so
lū diligere vnū querē ad vnū
cotidie pulsare, pspa nō amb
re adūsa non timere. Maiorqz
difficultatis angustia repit
i obseruantia consiliorū ihesu
q cōium mandatorū. Et hoc
dicit ihēo 9 ad rusticū mona
chū ut allegatū est supa. Est
etiā scda difficultas veniens
ex difficultate psone agentis
sicut hoi auaro difficili9 ē da
re minima et pauca q hoi lar
go magna et multa. et sup
bo alteri se subdere et gulo
ieiunare. et carnalib9 diffi
li9 ē continē. Et hec difficul
tas minuit meritū et auget
miseriā et defcm. Un ihēo 9 ad
eustochiū. Soror tua blesilla
etate maior. sed pposito mi
nor primū acceptū maritū sep
timo mensis viduata ē. S

ifelix huana condicio et futuri
nescia. Nam et virginitatis corona et
nuptiarum perdidit voluptatem.
Et quamquam secundum pudicicie gradum
teneat quis illam per momenta sig-
gna sustinere estimas cruces
spectante cotidie in sorore quod
ipsa perdidit. et cum difficilius expe-
rta careat voluptate minorem
continentie hic meredem. Est 2a
difficultas ex circumstanciis a-
neris extrinsecus originem trahens
sicut difficilius est abstinere cum ap-
ponuntur delicata cibaria. diffici-
lius reparata bona contempnere cum of-
feruntur magna et pulchra.
difficilius continere in consortio
feiarum. Et hec difficultas per
accidens et indirecte auget aliquan-
tum. tamen virtus inter hec illesa
triumphat. Sed dicendum et quantum est
de se magis est via ad ruinam
Et ideo vir perfectus omnis debet eam fu-
gere. nisi vel vinculo obediencie vel
magno et evidenti profectu salu-
tis aliene cum probabili securita-
te sui velit hoc sustinere ad tempus
Alias autem presumentes vidimus sepe
ad varias devenisse ruinas.
et ideo expedit ad perfectionem virtutis
et minuendam difficultatem huiusmodi
fugere non amplecti. Unde augustinus
de singularitate clericorum lib.
Nulla spes est que inter fomenta peccati
salvari se sperat. Incerta victoria
inter hostilia arma pugnare. et
impossibile libidinis flammis cir-
cumdari nec ardere. Audi theodorum
contra vigilantium hereticum qui sta-
tum secularem statum religionis co-
nabatur preferre. Cur inquit sup-

ple. vigilantius pergis ad heremum.
videlicet ut te non videam non audi-
am ut tuo furore non movear.
ut tua bella non patiar. Ne me
rapiat oculus meretricis. ne me for-
ma pulcherrima ad illicitos du-
cat amplexus respondebis. Hoc
non est pugnare sed fugere. Sta
in acie adversariis armatus obsiste
ut postquam viceris coroneris. Fateor im-
becillitatem meam nolo spe pugna-
re victorie ne perdam aliam victoriam
Si fugero gladium devitavi. si
stetero aut vincendum aut cadendum
est michi. Quod necesse est certa dimittere
et incerta sectari. Nulla securitas
est vicino serpente dormire. Potest fieri
ut me non mordeat et tamen potest fieri
ut me aliquando mordeat. Quod de
libidine diximus referamus ad ava-
riciam et ad omnia vicia que vitantur
solitudine. Et ideo urbium frequen-
ciam declinamus ne facere compella-
mur que nos non tam natura facere
cogit quam voluntas. Hec theodorus. Cu-
ius errorem confudit vigilancius suorum
que sequacium. qui statum secularem quan-
tum ad perfectionis gradum statum reli-
gionis vel preferre vel equare
conantur. adversus quos et paulo
ante premittit. Quod autem asserit vigi-
lancius eos melius facere qui utuntur re-
bus suis et paulatim fructus rerum su-
arum pauperibus dividunt quam illos
qui possessionibus renunciantes se-
mel omnia largiuntur non a me sibi
sed a domino respondebitur. Si vis perfectus
esse vade et vende omnia que habes et da
pauperibus. Ad eum loquitur qui vult
esse perfectus qui cum apostolis patrem navi-
culam et rethe dimittit. Iste

quem tu laudas eius a quo gradus est
dumtaxat secundus prima 2is et 3is per
fendit hec theologus. Ad evidenciam
autem tante difficultatis debes no-
tare quod licet vincere in talibus circum-
stanciis impellentibus sit lauda-
bile et augeat meritum quando talia
occurrunt nolentibus et non querentibus
nobis nec in eis delectacionem
habentibus. cum talibus allicientibus
ad ruinam se immiscere et cum talibus
morari voluntarie tamen non circumstan-
ciis concurrentibus suppositis. pre-
sumptuosum est ac temerarium et vi-
tuperio magis quam laude dignum. Et licet
aliquando talis evadit carnalitatis
casum sepe ex hoc peius labitur in
terius per superbie stimulum. Et quanto
sua castitas sibi mundior vi-
debitur et fortior. tanto eciam in merito
minorat per hoc peior. Nullo eciam
modo dum sumus in carne fragi-
li debemus nos sine grandi necessitate
periculo exponere nec de firmitate
presumere. Sed quando deus vel precep-
tum prelati vel grandis zelus salu-
tis proximi nos monet talibus nos
exponere debemus patienter et vi-
riliter vincere conari et de victo-
ria Jhesu protectione confidere. Et
si aliquis obiciat quod supradictum
est. quod perfectorum est sibi pro veritate
tribulaciones et martiria peri-
tare. respondemus quod non est similiter de
allectivis lascivie et tribula-
cionibus angustie. Nam tribula-
ciones ad deum nos ire compellunt
eciam imperfectas et sepe effemina-
tas edomant mentes. Volupta-
tes vero et temporalium affluencie
et mundanorum honores debilem spiritum

frangunt forte emolliunt et eciam
qui perfectus videtur sepe constituunt
Alias eciam et perfectum et discretum vi-
ri tribulacionibus et martiriis se
exponunt pro veritate doctrine vel
vite vel pro castigacione interne las-
civie. ¶ Quomodo diversi perfectionum sta-
tus ad invicem comparantur. Sextum capitulum

Hec igitur distinctis perfectionum sta-
tibus patet quod secundum compara-
cionem in eis est gradus et in eodem genere
et in diverso. et utroque modo possunt ad
invicem comparari. Cum enim seipsum cas-
trare propter regnum celorum per votum con-
tinentie sit perfectum. certum est quod
perfectiori modo fit illud ~~primo~~
per virginalem continenciam que fructu
comparatur centesimo. quam per vidu-
alem que per sexagesimum in evange-
lio designatur. Non est ergo con-
tra naturam perfectionis dicatur quod unus
perfectius alio. et eciam unus homo in
perfectionis religionis statu existens per
augmenta gracie in eo facta in diver-
sis gradibus et temporibus est seipso per-
fectior secundum quod magis appropinquat
ad transformacionem mentis et operis
in perfectum Jhesum et vestigia crucis
sue. Possunt ergo comparari tres per-
fectiones predicte que consistunt in exercicio
virtutis sine voto in assumpcione reli-
gionis cum voto in prelacionis iniuncte
officio in eodem genere vel in diverso.
Facta igitur comparacione in eodem genere primo
secundum exercicium perfecte virtutis sed
quod singulares persone distinguunt. eo
tamen in eiusdem religionis statu
illa perfectio est eminencior in qua
radix caritatis est pinguior et
sublimitas operacionis excellenti-
or et firme edificacionis fructus

uberior. Quamquam huius perfectionis totius ori-
go sit caritas, multum tamen facit ad
eius complementum ipsa operacio, gre-
gorio attestante in omelia pentecostes:
De dilectione conditoris lingua ma-
nus et vita requiratur. Numquam est
dei amor ociosus. Operatur enim mag-
na si est; si autem operari renuit, amor
non est. Multum eciam facit congruens et
nobilitas operis. Clarum est enim
aureole premium non deberi tantum ha-
bitui virtutis intrinseco, sed eciam huic operi
privilegiato, utpote predicacioni,
martirio et virginitati. Multum eciam
facit edificacio proximi, cum deus dicat
viris perfectis: Vos estis lux mundi,
sic luceat lux vestra coram hominibus ut
videant opera vestra bona et glo-
rificent patrem vestrum qui in celis est.
Similiter quantum ad votum religionis
illius professionis perfectio est pocior
in qua vovetur paupertas altior,
obediencia universior et forma
castitatis honestior. Nam ista tria
sicut expresse et gradus habent
et minus et plus recipiunt. Ac per
hoc tanto in maiori statu consti-
tuuntur promittentes quanto vovent
sublimius, potissime si ad votum se-
quatur observancia promisse regule
plene et perfecte, ita quod ex hoc au-
sterius castigetur corpus, fructuosius
edificetur proximus et reverencius co-
latur deus. Consistit autem castiga-
cio corporis in artitudine vestium vic-
tualium edificiorum vborum cum au-
steritate laborum, vigiliarum et
aliarum corporalium afflictionum.
Edificacio vero proximi in exhibendis
exemplis virtutum, documentis spiri-
tualium remediis sacramentorum,

presidens regiminum iudiciis iusticia-
rum et beneficiis misericordiarum. Cultus
autem dei licet fundamentaliter stet per-
fectius in maiori transformacione cor-
dialis amoris et continue medita-
cionis in Christum Ihesum et eius crucifixum
statum vel aliquem vite sue actum
vel in sue deitatis pelagus infinitum
extensus consistit in reverenti ac vi-
gili frequentacione psalmorum, ympno-
rum, canticorum spiritualium, adoracionum,
missarum et aliarum devotarum oracio-
num. Hec autem omnia simul reperiuntur in
aliquo uno statu religionis precel-
lencius quam in aliis valde difficile
et fortassis impossibile videbitur
diligenter consideranti. Et ideo
quamvis unus religionis status
alterum excedat in votis specialibus
ac per hoc sit simpliciter perfectior
si debita observancia comitetur,
non preferri potest in omnibus aliis, cum qui-
libet status aliquid prerogative spe-
cialis optineat, quo sancta mater nostra et
Ihesu Christi sponsa ecclesia tamquam in vestitu
deaurato circumdata varietate et
deiformis efficiatur. Propter hoc eciam
modum secundum officium prelatorum excel-
lencior est perfectio in qua eminenci-
or confertur sublimitas ordinis ad
purgandum, illuminandum et perficien-
dum, oneracior imponitur sarcina labo-
ris in pascendo commissum gregem
exemplo, verbo et temporali subsidio;
uberior eciam concurrit fructuositas
salutis et in eo qui presidet et in eis
qui subsunt et in ceteris redemptis Ihesu
ad quos exempla presidentis per-
veniunt. Requirit autem huius perfectio-
nis eminencior sublimitas ut
prelatus ecclesie Christi Ihesu sponse quanto

sublimi9 pest conformis digni
tati ihu tanto sanctius viuat
et sollicitiq9 inuigilet et fructuo
sius gregem pascat ut sicut
dignitate ihu sblimi9 pticipat
sic scitate sci scoru ihesu excel
lentius interi9 habeat et exti9
p alte vtutis exepla subditis
foris ondat. Si at fiat copaco
pfcois ad pfcoem i diuiso gne
qntitu ad modu et statu dupli
cit pt itelligi. vel psuppositoie
uel pcise. Si psuppositoie. sic
absqz dubio maior est pfectio
que attenditur scdm extitiu
vtutis votu religionis et offi
ciu platois q alto mo tm. Si p
cise coparem9 pfcoez religiois
a platois ad pfcoem vtutis. ac
cipiendo .s. illa sola ex pte reli
gionis et placois i quib9 hec
duo differut a voluntario extitio
pfce vtutis aliqd aliud appa
res vlt hoc supaddedo pmo ex
cluso sic respondem9 q hec est
abusiua copaco et nulla i viro p
fcois et Na votu religionis su
extitacoe pfce virtutis corndeu
tis regle presidentis no est pfcio
s puersio non e pfcois sublimitas
s silaco scitatis et ruina virtu
tu vn si viri se i vtutib9 exercetes
i sclo sibi caueat ab igressu re
ligionu qz videt regulam sblime
et arta et i coitate pfitentiu
vitam depssa et relaxatu. et
qd peius est aliquib9 religi
onib9 multiplicat vicosam et
lubrica et correcoez ul puna vel
nulla ac p hoc pfitentes i tali
modo viuendi uitiose ipellut
ad ruina. Tali causa religioez
fugere et alit solitarie viuendo ser
uare vita scam no est a religi
one deficere s e religiois defun
gere e transgressionis laqueu
sapienti cautela fugere. Cu ergo
gnialis sit regula q corruptio me
lioris e peior nichil ifelicius
nichil scelestiq9 q arta gradu
coseqm voto uel officio et illu a
li sua malicosa vita multipli
cit igniare. Tales enim pprie dicunt
sacrilegi qui se deo sacros p sa
statu violant et spu grie conu
melia irrogat du i seipis gra
destruut et ceteris contemptibile
reddut. Heu qntus dolor est
nunc videre vtrasqz pfcoez sic
conculcari sic i sceno miserie et
malicie volutari ut i multis
sclarib9 efficacia vtualis ex
ti confundat hodie vita plato
ru et status religiosi. Sz hec
nunc omittam9 qz ista psequi
nimis est duru et plixu lame
tu. Sicut dixi de religiois voto
sic itellige de placois officio q
su culmine vtutu et meritu no
e vera sublimacio sed deiectio
no excellecia gliosa s ruina pi
closa. pro eo q potentes poter
tormenta patient et durissimu
iudiciu hijs qui presut fiet. Cu
ergo pfectio statu su roe voti si
ne roe officij su exemplo vir
tutu no solu sit modicu bonu s
horrendu dei iudiciu. pfectio
vo miti optinei no possit su cari
ritate q est donu sps sci. et ne
mo ex suo ope. extu seco possit
n idoete assere q alteru in do

no precellat. cũ eciã ibi dẽat ẽẽ
dubius vtrũ caritatẽ hẽat nullus
alteri se et ꝑsonã ꝓferre ꝓsumat
Qui potius dẽnt viri quãtũcũq ꝑfti
iuxta doctinã apli supiores sibi
inuicẽ arbitrari primo sicut alibi ẽ
traditũ in libro hoc magne ꝑ-
fectionis ẽ indiciũ qñ aliquis quã-
tũcũq apparent ꝑfectus nõ se sẽ-
tit ex seipso maximũ pctorẽ et
donorũ dei ĩ se et ex se ipiũ des-
tructorẽ. Porro de cõpacõe statu-
um ꝑlacõis et religionis possu-
mus loqui scdm illud qd' nũc ex-
perimento videt' et tũc nõ est du-
biũ q religiosi obseruantes suã
ꝓfessionẽ q ex hoc solũ rõnabi-
lit' dẽnt dici boni et religiosi. mlt'
to sũt ꝑfectiores ĩ v̓tutibus q̃ illi q
scdm maliciã hui9 tpis dicũt'
reputãi boni plati. Nõ enĩ attẽ-
dit' hodie q hẽant culmẽ ꝑfec-
tõis debitũ officio suo ut bñ re-
putentur. Sz q multitudo co-
tũ fuerit ꝑplo plura mala q̃ bo-
na iõ quasi sufficienct' reputat'
bonus q nõ est apte malus pa-
ralis saliq dimissor ĩmundus
et fideliũ ecctie spoliator. Pla-
cat' ꝑfectõis signa hodie ĩ reli-
giosis famosis requirit' licet
et ipi ut sepe diximus multũ
corruperũt viã suã. Quod cõ
iudicio hoim confirmat' qui
multo plus scandalizãt' qñ
vir religionis itegre fuit ali-
quid reprehẽsibile q̃ si hoc cõ-
mittat qui dĩ ẽẽ ꝑlatus. primo
ẽ tanta corrupcõ hodie illius
status q ad eius opa nõ mul-
tũ attendit' vt ad virtutũ exẽ-

pla primo coĩt' iudiciũ mũdi. pla-
tis auctoritatẽ et religiosis at-
tribuit' scitatẽ. Et iõ eciam car-
nales hoĩes appetentes hodie
dignitates iudicãt ambiciosos
tãq̃ q̃rentes diuiãs et hõres et pa-
rũ aliud hodie ibi appeti cernit'
Vñ Greg' ĩ pastorali dicit q tũc
laudabile erat' epatũ querere qñ
ꝑ hũc quẽq dubiũ nõ erat ad
supplicia grauiora puẽire. Sed
aptũ et terribile testimoniũ est
q eciã dei ĩ illo statu ad ꝑfũ-
dũ malorũ deuenẽit q status
ꝑlacõis qui rõe sublimitatis
et hõris et requisite a deo ꝑfcõis
ĩ eo ẽ eciã ipis sũmis seraph
merito tremebũdus ab ĩmũdis
hodie et scelerãte vite nullius
expiẽntie ĩ v̓tute et pue et ĩ-
sufficientis sũe nõ solũ ambi-
cõse appetit' sed qd' nephas est
auribus sũs apte a ꝑside vẽ-
ditur a talibus emit' et sepe tyrã-
nice vsurpat'. Nõ ergo mirũ
si sedet ĩ catedra pestilentie
si pestilent' regũt' ꝑplm qui per
ostium pestilentie ĩtrauerũt. In
vo stricte respiciamus nõ qd' fit
s; qd' fieri dẽt et hoc loquendo qñ-
tũ ad ea que sũt de congruẽcia
et sbã vtriusq status sic simpli-
cit' dicendũ est q status ꝑla-
cõis et ꝑfectio ẽ eminẽcior q-
admodum ĩsynuat Dyonisius ĩ
libro de ecctiastica ierarchia
dicens. Dicit' qui dicit ierar-
chiã sũmarũ dicit' vniuersorũ sa-
crorũ ornatũ. ita dicens ierar-
chiã monstrat ĩ deũ manẽtẽ
et diuinũ virũ ĩ quo oĩs ierar-

chia pficitur. Similiter et ihero(nimus) ad
fabiolam. Tanta debet esse scia et e-
ruditio pontificis dei ut gressus
eius et motus et universa vocalia
sint virtute mente conciptat et to-
to eam habitu resonet et ornatu ut
quicquid agit quicquid loquitur sit doctrina
aplorum. Item ad occianum futurus
pastor ecclesie talis eligatur cuius com-
paratione subiectis populus merito grex di-
catur. Et greg(orius) in pastorali. Tanto debet
actionem populi actio precedere prsulis quan-
tum distare solet a grege vita pas-
toris. Cuiuspropter ad prelationis statum
non congruit attendere nisi perfectum obe-
dientia spes suum astrictum ut ibidem ait
gregorius. Virtutibus pollens coactus
ad regimen veniat. virtutibus va-
cuus nec coactus accedat. Status
enim prelationis perfectionem requirit iam
habitam que ordinatur ad ipsam exer-
cendam. Status vero religionis indu-
cit non habitam que ordinatur ad eam ac-
quirendam. Unde peccatores et imperfectos
admittit ut iustos efficiat et
bonos et perfectos. Patet quod quamquam p-
relationis status sit altior in perfectione re-
ligionis tamen est securior et mori-
bus nostris emendis expeditior. pro
eo quod a multis periculis eruit quibus
status prelationis se exponit. Primum q-
de ratione amenri horis. Iuxta illud
augustinus sr(mone) ps. e(o). Quanto plus hora-
mi tanto plus periclitamur. Huius
aut periculi occasionem manifestat
greg(orius) super illud iob qui dicit re-
gi apostota. Unusquisque ut rector
quotiens extollitur in eo quod ceteros
regit totiens per lapsum superbie a
summi rectoris officio separatur. Item
in registro. Via capitis mei sequens

summopere decreveram esse opprobrium
hominum et abiectio plebis ut tanto
venitur inter ascendentium quanto for-
tius humilis iacerem. Addiatz ergo sta-
tui prelationis periculum ratione oneris
quod tenetur non solum ad ea que sunt
salutis proprie sed etiam plebis sibi
commisse. Nam ei pro quolibet subdi-
torum a domino dicitur. Custodi virum
istum quod si lapsus fuit erit pro anima il-
lius anima tua. Item ratione occupationis
et distractive dispensationis tempora-
lium. Unde greg(orius) primo mo(ralium). Qui dispen-
dis rebus terrenis presidet cauler
hostis iaculis latius patet. Nam cum
ad ministrandam exterius mens efficia-
tur se extendere nititur a sui considera-
tione separatur. Propter quod flens gre-
gorius primo dyalogorum dicit comparando seipsum
pro statu monachatus et pontificatus.
Infelix animus meus meminit
quod rebus omnibus eminebat et nul-
la nisi celestia cogitabat nunc au-
tem occasione cure pastoralis post
pulchre quietis speciem terrenis
actus pulvere fedatur. Cumque per con-
descensionem multorum ad exteriora
se spargit etiam cum interiora appetit
ad hec procul dubio minor redit.
Religiosi vero qui promonentur tempore
tenentur ad regulares observan-
tias sue professionis quia non impedit
pontificale officium quod status reli-
gionis comparatur ad statum pontifica-
lem sicut dispositio ad perfectionem dispo-
sitio vero non tollitur perfectione adveni-
ente nisi in quantum perfectioni repugnat.
Dicit decreto facto magistro non convenit
eum quod sit auditor. quod tamen legatur
et meditetur magis sibi convenit quam
ante. Dicit adeo quod perfecta imitacione

xpi ihesu ī v̄tutibꝫ sue pastora
lis cure refulgent. et ī hijs q̄ pfec
ne simpliciter cōtinet. multomagis
cōuenit religiosis epis exterī q̄ au
vn̄ di̇ 16 q̄ne pma de monachis
qui ad clericatꝫ ordinē puenit̄ sta
tuimꝰ nō dēre eos a priori proposito dis
cede. Manz ḡo religiosus fcs epus
obligatus ad continētiā et paup
tatē et ad portandū hītū sue reli
gionis q̄ est hmōi obligatoīs
signū. Ad ea vō que repugnat suo
officio. vt sunt solitudo subiectio
porībꝫ sue religionis p̄latis nō
tenet. Et q̄ntū ad hoc et filia di
18 q̄ue i. Monachū canonica electio
a iugo regle monastice pfessionis
absoluit. et sac ordinacio de mo
nacho epm̄ facit. Itē testamētū
facere nō pt̄ sine pape licencia q̄
sola ei dispensatio rerū ecclesiasticā
rū est cōmissa q̄ morte finit. Di
ues att pt̄ dare sn̄ dilapidacōe ec
clesie. et maxīe dēt pauperibꝫ dis
pensare. Et pt̄ eciā ppinquis et cō
sanguineis. si indigent necijs. Vn̄
ambrosꝰ ī libro de officijs. Prios
seminis tui despicias ne si indigē
cognoscas. Nō tn̄ illi ditiores fieri
velint eo q̄ potes cōferre paupi
bꝫ. Singlārit aūt ipm̄ eciā tenet
ī hijs malū exemplū caue et oī
bus indigentibꝫ sue dyocesis maxīe
scdm̄ gdū bonitatis et paupta
tis eorū se pbere cōmunes. Et
mortalissimū ē ī sangūe crucifixi
alijs pauperibꝫ neglectis suos dita
re velle parentes. Cuiuscꝫ plato pi
clm̄ est eos eciā diuicijs emīe vel
le facere de nouo nobiles q̄ pꝰ
nosaunt fuisse populares fuisse

coēs. Nam talis de fame et penu
ria pauperū ditat suos. qd sibi ī ra
pinā sacrilegā ihs pt̄ pauperū ipu
tit. Apparet itaqꝫ q̄ p̄lacōis status
sil̄ est excelsus et pichosus et ideo
ipm̄ ~~appetere~~ simul appetere sil̄ ē psump
tuosū et stultū. Pter quod augꝰ
19 de ciuitate dicit dei. locus supior
sn̄ quo pplꝰ regi nō nō potest. et
si ita administret vt decet tn̄ inde
cent appetit. Et io greg 18 mō di
Dei viri nequaq̄ curas extinsecas
appetunt sꝫ occulto ordine sibi sci
positas gemunt. Et q̄uis illas
p meliorē intencōez fugiant tn̄
p subitā mentē portāt quas q̄dē
sn̄ inope si liceat vitare festināt
Hꝫ timentes occultas dispensa
coēs dei tenet qd fugerunt exeut
qd vitant. Ex hijs apte colligit
q̄ locus p̄lacōis pro sublimitate
quidē gradus et multiformitate
picli a viris iā pbate v̄tutis pt̄
cū coactoē et formidine suscipi
A peccoribus vō et īfirmis tota dēt
īntencōe vitari. et a nullis prorsus
appeti. et ab oībꝰ horai q̄ hoiēs cō
stituit ī dignitate hoīs ihū xpi. Sta
tus aūt religionis ab vniuersis
tā iustis q̄ peccoribus tā pfectis
q̄ īpfectis tā sapientibꝫ q̄ simpli
cibꝫ licite pt̄ appeti et a nullis dēt
cōtempni. Ab hijs qui vocant diui
tꝰ secure suscipi et studiose ser
uai q̄ ī tali obseruancia salitudo
acquirit pfecōis et saraas et mor
tificacōis crucifixe vite pfectio
nis magri hoīs dei ihesu xpi. ¶

De trāsfiguracōe xpi et de gradibꝫ
mentalis eleuacōnis. Ihesus
transfiguratus. Caplm. xiiii.

Qui ī montē pfectōis xpī
ihū sublimia obseruādo
consilia cū petro iacobo et iohē
conscenderit trāsformatus ī simi
tudinē crucifixe vite ihū inebri
tur cū eis videre gl̄am trāsfigu
rati. In signū at̄ q cruci fixio
mentis cū xpō paciente p nob
ducit ad excelsū contēplacōis
cuitatis ipius glosi ihū dī q mo
yses et helias loq̄bant excessū
q cōpleturus erat ī ihrlm. Exces
sū scilicz amoris et doloris et
vigoris q̄ pissimus et robustus
bellator nr̄ ihesus ondit nobis
ī conflictu passiōis et mortis
Modus at̄ eleuatōis mentalis
ī illo fc̄o ihū describit mathi 17
et luce 9 q° nobis apte ondditur
quadruplici gradu. Pmo na
q3 mēs affligit p exticiū et de
sideriū et conatū. 2° dulcorātur
p timū gustū. 3° illud quod di
ligit carū ei efficit p iocūdū
amplexū. 4° secretū tēt apt ti
more nocturnū. et hii quatuor
ī ewangelio describūtur. Quātu
ad pmū in quo mens afflig
tur. aduite qd̄ xp̄s p̄di reat eis
suā passionē et mortē et eos
animeat ad toleanciā passiōis
et ne tīrēt ab afflictoib9 immi
tatorie ihū xpi crucis ondit e
is gl̄az quā eis ī remuneracōe
daret. Optz enī scd̄m aplm o
pantē agricolā pmū de fructib9
pcipe. ideo optz nos pmo crucē
pfectōis p̄dcē ī factis xpī ihū
p ingressē sue passionis et crucis
pmāz ī corde gestare. at eciā
ad silitudinē apli ī corpe circū

ferre. Et hoc ē in montē ascē
de pmo ī ascendere ihū secū du
ci ī spūs v̄tutē. Qui enī negocia
ant et deliciant ī lutosa pla
nicie efficiunt ad tlia gustā
da ī cepti. Status eī scli q ī hac
designat valle ē locus exilii
lacus contagii lapsus pīcli lectus
ocii. E contrario status hūs pfcōis
mōtane ē status sublimitatis
cōt exiliū sinceritatis cont̄ cō
tagiū securitatis cont pīclm
strēnuitatis cont ociū. Et io
q ī bndcō ihū ducit ad mōtē
salutis eruti a sodomorū inco
dio nō debēt pus tergū respicē
ad vallē lasciuie sodomorū s3
ascensu celeri seipsōs cū loth
ī mōtē saluos facē ne exēplo
vxoris loth vtant ī statuā sa
lis. Statuā inqt ppoctale hēn
tē figurā religionis s3 inanē
religionis veritate. Sal at̄ s̄c
religionis veritate condimētū
vtilis ī se et ī aliis condimētū
salubris. In cuius figurā bndc
ihesus anq celū ascenderet ascē
dit ī montē oliuarū. et anq
corpus suū gl̄a resurrectōis ve
tiret ascendit ī crucē. Hoc
exm debet nobis sufficē p ōi
toē. Vn aīa bndcā ihesu silitudi
ne auida nullā aliā tocm q̄ri
nec aliud pmiū intendit nisi
delectetur ī passionibus crucis
xpī silitudine frui. pmmo sta
tī inebriat crucis amore qn
audit q bndcus ihs 33 annis
crucem p nobis ī corde portauit
et corpe. et ascendens ī celū
eā voluit ī t'ris relinquere
sic q signa vulnerū portans ip

sam collocaret in sede celesti. Ad hunc
montem leuemus oculos nostros quia inde
veniet auxilium nobis. Et hoc no
tatur cum dicitur quod discipulos duxit in
montem excelsum propter statum altitu
dinis sed seorsum propter sequestrationem ab
omni mundanorum affectu et sin
gularem experientiam crucis sue. Quan
tum ad 2m nota quod mens post afflic
tionem in penitentia dulcoratur dulcore
dilectionis et ideo xps ondit vultum gloriosum
post montis ascensum et hoc cum tes
timonio legis et prophetarum. Ubi a
postoli quasi mortui ceciderunt. quia for
tis est ut mors dilectio in talis a
mati ihesu aspectum. Mentem enim quam
semel dilectio talis inuaserit ab omni
amore mundi et sui funditus
occidit. Cuius signum est quod sicut
homo mortuus nullum habet actum proprium
sed corpus suum solum mouetur pro vo
luntate impellentium sic anima que ad
hanc transfigurationem cordis ascendit sentit
quod in se debet esse mortua et nullo
motu affectionis proprie debet agi sed a
solo ihesu ut membrum sibi unitum
et ab eo vivificatum ex sola inspi
ratione dei pro honore suo et ihesu
xpi conformitate moueri et tunc
sicut manus mota ab ipso anime
sentit in virtute anime quicquid facit et sen
tit eam sibi intrinsecam et se mouen
tem. sic etiam ista anima sentit xpm
in se solum principalem motorem. et
audit paternam vocem super se transfor
matam in ihesum dicentem sibi. hic
est filius meus dilectus in quo michi bene
complacui ipsum audite. Quasi di
ceret. O multitudo virorum activorum con
templativorum sensuum huius anime transfor
mate audite ihesum in vobis loquen
tem vos instruentem vos mouentem vos
transformantem in sequela huius ihesus qui
in vobis habitat est filius meus natura
lis dilectus et etiam pro vobis incar
natus crucifixus et mortuus in quo
solo michi complacuit vos in ipso eter
naliter eligendo. Et nichil ex vo
bis in vobis michi placet sed in ipso ihesu
dilecto filio meo in quo vos estis di
lecti filii mei facti et ipse ihesus
et eius vivacissima et mitissima
membra. Accemus ergo cum anna
in vertice talis montis dilectum da
tum nobis filium expectantes tobie
quia montes hii diuini perfectionum ihesu
fluunt lac et mel sapientie et dul
coris. Et cum sancta hester dicamus
ihesu beato assuero. valde enim ad
mirabilis es domine et facies tua
plena est gratiarum. Et cum daniel si
mus viri desideriorum dicentes. Do
mine in visione tua dissolute
sunt compages mee et nichil rema
sit in me ultra virium sed et alitus
meus intercluditur. id est in visione
tue transformationis dissolute
sunt me concupiscentie ex meipso me con
paginantes in malo. et nichil
virium reputationis proprie in me de me
remansit. eruditus a lege et
prophetis a moyse scilicet et helya loquen
tibus tecum de excessu inestimabi
lis amoris. Quia opera nostra operatus
es nobis. ideo intercluso anhelitu vi
tali omnis dilectionis mee vivo ego
iam non ego vivit vero in me xps.
Origenes autem hoc dicit mistice
exponendo quia in sex diebus perfi
num totus factus est visibilis mun
dus. Cum transcendit omnes mundi
res potest ascendere scilicet montem excel

siū et glām aspicē verbi dei. Et
idē dicit. Vide cū aliquis sic
trāsficat sexta die videbat trāsfi
guratū ihm aū oclos cordis siu
Diu'sas enī hī dei verbū formas
apparens vnicuiqꝫ scdm qꝫ vide
ti expedire cognouit et nemī su
pra qd capit semetipm ōndit.
Vnī ewangelista nō dicit simplr
trāsfiguratꝰ ē sꝫ corā eis. In ewā
gelijs enī ihs siplicr itelligit ab
eis qui non ascendūt p exhorta
cōeꝫ verborū spūaliū sup excel
sū sapie montē. Eis at qui ascē
dūt iā non scdm carnē cognosca
tur sꝫ diū verbū itelligit. Corā
hijs ergo trāsfiguat ihesus et nō
corā illis q sūt deorsū in conu'sa
cōe trena viuentes. Hij at corā
quibꝰ trāsfiguat fīi sīt filij dei et
ōndit eis sol eē iusticie et vesti
menta eiꝰ fiūt candida sicut lu
mē q sunt sermones et lrē ewā
gelistarū quibꝰ ihs ē indutꝰ sꝫ
eciā illa q ab apl'is dicūt de eo
Sꝫ sicut ēsosꝰ sꝫ math. iō nō cō
festim fcā pmissione sursū eos
ducit sꝫ pꝰ dies sex. ut hoꝝ di
erū spacio vehemenciori concu
piā repleti qui assumēdi erāt
sollicita mente ascenderent. Io
at hos tres assūpsit qui aliis
potiores erāt. Intēde at quali
t' matheꝰ nō occultat eos qui
p'positi sibi sunt sicut et iohēs
facit et p'cipuas pet' laudes
cōmemorās. Abemulacōe et
vana glā mūdꝰ fuit aplorū
chorꝰ. Vel scdm remigiū so
lūmō secū tres discipulos dux
it. qꝛ multi sūt vocati pauci vo

elā. Et in hijs trbꝰ ōndit tota eclā
rū futura pfcō. Ita omēs elā ā
st actiui cū iacobo a cōtēplatiui
cū iohē. a' vtroqꝫ plati cū petro.
Pꝰ hunc gradū sequit ꝫꝰ i quo
mens dulcorat amplexit et
stringit dilcm̄ clamās cū sposa
Inueni qꝫ diligit aiā mea tenui
eū nec dimittā. Et desiderabit nō
trāsitorie sꝫ mansiue iebrata cū
petro dicit. Dn̄e bonū est nos hic
eē. O qꝫ bonū et suaue et iā pe
nimio dulcore ihū oblita sui p'he
nore dei et pxi. Faciamꝰ h' īquit
tria tabnacla t' vnū moysi vnū
et helye vnū. Nesciens īquit qd
diceret. Quūcūqꝫ enī ī hac vita
eleuamr ī diū mltis replemur
ignorācijs nri et dei. Et iō sepe
petimꝰ multa fieri multis modis
q mlto meliori modo ī deo etiā
et ī merito ihesu sūt facta. Vn̄
nec hic fuerūt petenda tabna
cla frondiū qꝛ ī domo pris sūt
etna tabnacla īmmo palacia
stabiliū mansionū. Hic ē ille
mōs dei oreb q itpretat mēsa
ad quē moyses gregē duxit. ad
qꝫ helyas ieiunās puenit ī quo
ē sibilꝰ aure tenuis p'ncia ihu
auditur. O aiā mea audi con
fortamētū psa' dicentis. Venite
ascēdāmꝰ ad mōtē diū et ad do
mū dei iacob et docebit nos vi
as suas. Hij st hij mōtes sup quos
requiescit archa pfectionis
mētalis pꝰ diluuiū tēpestatis
Qui ad hos puenīūt iā int'ia
mas btitudis itroducti psal
lūt dicentes. stātes erāt pedes
nri ī atrijs tuis ihrlm.

ad ſtatum patrꝫ ꝙ aīa amatū te
nens carū tā ꝙ̄ solū et summū
thesaurū ne pdat tenet secre
tū. Et iō fasciculū sponsa int̄
vbera quasi int̄ ītima pcordia
nō extra ꝑ vana ostentoria v̄ba
et facta voluit collocare. Vn̄
et thesaurꝰ euangelicꝰ ab
sconditꝰ ut seruet̄. Nā depdari
desiderat q publice thesaurū ī via portat.
Et iō hic dr̄ ꝙ leuantes oclo͛s
nemīnē viderūt n̄ ihesū solū
et phibiti st̄ discipli ne visioēꝫ
dicerent n̄ scꝫ pꝰ trāsitū in gl̄aꝫ
īmortalem. In quo ondit̄ ꝙ ex
nō caritatē xp̄i sentimꝰ et sic
ī ipm̄ trāsimꝰ nichil videmꝰ qd̄
nos molestet n̄ ea q̄ dolorē iue
nerūt ihū et eiꝰ passionē. nic
hil aliud flebile reputantes
ī mūdo n̄ ꝙ deꝰ ē ita crudelit̄
ab oībꝰ et a nobis offensꝰ et p
hisemēdandis et soluendis et
nobis redimendis ihesꝰ dei filiꝰ
est oībꝰ doloribꝰ nr̄is et oīm ho
minū īnuābilibꝰ modis cruci
fixꝰ et mortuꝰ. Nichil enī repu
tamꝰ delcābile et iocūdū n̄ ꝙ
ihūs ē hō deꝰ et īeffabilibꝰ mo
dis ī gl̄a trinitatis assūptꝰ et
ī se et ī membris suis pfectus
virtutibꝰ et plene beatꝰ et ꝙ
nichil de hijs pt̄ sibi deficere
ietnū. Hō ē leuare oclo͛s et ne
minē videre n̄ solū ihm̄. Sꝫ ne
mi dicē visionē est nō se ver
bis gestibꝰ signisqꝫ qualibus
cūqꝫ iactare a nulla creatura
gl̄am uel reputacoēꝫ q̄re ī solo
secreto cordis ihm̄ totā spem
suā locare ceteris mēbris ihesu

sꝫ velle vilior apparere et se in cor
de vilissimū reputare et ī tali si
lentio expectare saluatorē ihm̄
q̄ reformabit corpꝰ humilitatis
nr̄e configuratū corpi claritatis
sue. In huiꝰ signū helyas cocōdit
panē suū sub cinere absconsū
et pastꝰ est nō a pauonibꝰ oscu
latis ī pennis nec a cignis splē
didis sꝫ a coruis nigris. In hꝰ
eciā signū gl̄osꝰ ihesꝰ appares
discipulis subito disparebat.
qꝫ si nccītas vtilitatis pxi ali
qd̄ apparē cōpellat optꝫ ꝙ since
ritas ītentoīs quasi faciendo dis
parē opꝰ statī confusioēꝫ sui des
truentis bona et ī hōrē dei nr̄i
mala supportantis et bona fa
cientis resiliat. Cuiꝰ exemplū
ī concha marina siue hostrea
elegant̄ hēmꝰ. q̄ recepto rore
celesti se claudit et speciōsam
margaritā in suis ītimis sic clau
sa gignit. Sic aīa mea si ap
ta deo salutiferū grē rorē rece
pis et oī appetitui mundano
te clauseris dilcēm ī tuis ītimis
generabis q̄ solꝰ ē euangelica mar
garita. Hō ꝑpter bndcm̄ ihesu trās
figuracoēꝫ quasi contēplatiue st̄
dcā. ¶ Nūc ad clarificacoēꝫ hꝰ
opis lr̄alit̄ accedamꝰ quatuor
hic breuit̄ exponētes. Pmo quō
fuit cōueniens ihm̄ trāsfigura
ri. 2o quō hāc trāsfiguracoēm
cōueniēs fuit ī gl̄a claritatis
ondi. 3o de congruēcia testiū. 4o
de testimonio pr̄ne vocis. ¶ Cir
ca pmū scias ꝙ cōueniēs fuit
xp̄m trāsfigurari ꝑpt̄ causā in
pte supiꝰ tactā. s. ꝑpt̄ aīandos

discipulos certitudine premii ad tolerantiam passionis, ut scilicet in spem premii oculos sue mentis dirigerent et ipsos de premii expectatione certificaret. Non enim passiones et tribulationes Christi Ihesu nec membrorum suorum sunt delectabiles nec virtuose nec appetende nisi in quantum in eis et ex eis deus honoratur et eius voluntas impletur et in nobis eius amor servatur. Non autem cederet in honorem dei nisi ex eis eliceret incomparabiliter excellentiora bona quam illa videantur mala. ut scilicet pro temporalibus iniuriis et despectibus eliceret et iuste tribueret sublimes et eternos honores et pro cruciatibus dulcedines pro penuriis superhabundantias eternas, et pro humane vite perditione divinam et eternam vitam. Propter quod cum Ihesus suam passionem predicabat discipulis statim tamquam finem principaliter intentum subnectebat gloriam resurgentis. Unde fundamentum predicationis apostolice a resurrectione incepit. Propter quod de eis dicitur quod virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Ihesu Christi domini nostri. Unde nec Ihesus deus voluit publice predicari donec a mortuis resurgeret. Hanc certitudinem pro fundamento ponit Petrus 2a epistola i°. Non enim ait indoctas fabulas secuti notam fecimus vobis dei nostri virtutem et presentiam sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiens enim a deo patre honorem et gloriam voce delapsa ad eum huiuscemodi a magnifica gloria. Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui ipsum audite. Et hanc vocem nos audivimus de celo allatam cum essemus cum ipso in monte sancto etc. Et hec est ergo causa quare transfigurari voluit. Unde Beda super Matheum: Provida pervisione factum est ut contemplatione semper manentis gaudii ad breve tempus delibata fortius adversa tolerent. Preterea fuit ista transfiguratio mutatio figure scilicet clarificatio et splendor faciei et carnis sue redundans a gloria anime. ¶ Circa 2m notandum quod conveniens fuit gloriam suam manifestare in dote claritatis. Licet enim dotes sint quatuor sola tamen claritas cognoscitur magis quia consequitur ipsius personam in se ipsam et est magis glorie manifestativa. Alie vero tres dotes non percipiuntur nisi in aliquo actu passione vel motu. Ostendit tamen Ihesus in se alia illarum trium indicia. Puta agilitatis cum super undas maris ambulavit. subtilitatis quando clauso exivit utero virginis. impassibilitatis quando de manibus iudeorum vel precipitare vel lapidare ipsum volentium illesus evasit. Vel melius quando corpus suum discipulis sub sacramento modo impassibili comedendum tradidit inaudito caritatis excessu. Nec tamen propter illas transfiguratus dicitur sed propter solam claritatem que pertinet ad aspectum persone. Claritas autem quam in transfiguratione Ihesus assumpsit fuit claritas glorie quantum ad essentiam non tamen quantum ad modum essendi. Claritas enim gloriosi corporis derivatur ab anime claritate sicut dicit Augustinus in epistola ad Dioscorum. Et similiter ut Damascenus dicit claritas corporis Ihesu Christi derivata est

a deitate ipi9 et a gl'a aie ei9. Ex
qr a pricipio conceptois ihu xpi
gl'a aie no redudaret ad corp9 ex
quadã dispensacoe diuina fcm est
ut i corpe passibili ure redeptois
expleret misteria. no tn p hoc ad
empta e possibilitas ihu xpi deri
uandi glam aie ad corp9 cu vel
let quo ad oes dotes. Et hoc qn̄
qntu ad claitate in tnsfiguacoe.
Aliter tn qntu ad modu q e corpe glo
rificato. Na ad corp9 glorificatu
redudat claitas aie sicut qda q
litas pmanes corp9 afficiens et
i ipa stabiliens. Vn fulgere cor
palis no est miraclosu in corpe
gloso. In tnsfiguacoe vo ihesu de
riuata e claitas a deitate et ab
aia ihu ad corp9 p modu passio
nis tnseuntis ad claitate et btitu
dine aie sue ondentis et futura
glam corpis pfibantis. Vn ille
fulgor tuc i corpe xpi appares mi
raclosus fuit sicut et hoc ipm q
sup undas mais ambulauit. pt
qd melius dicit q miraculose as
supsit actu q q assupserit ipas
dotes. q dotes noiat qnda clai
tate stabilit imanete corpi glo
so. Et sile qntu ad aiaz de visioe
qua paulus vidit deu in raptu si
vm e qd videit visione nuda q
ptinz ad btos. Qr at sti dicut q
hec claitas fuit ymaginaria no
lut dice qn fuit vã claitas gle s
q no fuit modo stabili et mãsi
uo nec p hoc corp9 xpi fcm est glo
su qntu ad dotes q corp9 xpi no
fcm i passibile. Tantu ptute sue
gle ondit qntu ad statu et actu
sue claitatis. q sicut apparuit cu

voluit sic discesat et i pstino sta
tu corp9 remansit. P claitate
at vestiu designatur claitas ali
quoru scoru me broru xpi in cor
pib9 suis q supabat a claitate
xpi sicut candor niuis a cadore solis
Vn greg 32. mor dicit q vestim
ta xpi fca st splendida q i sup
ne claitatis culmie sci oes ei
luce iusticie fulgentes adhebut
Vestiu eni noie iustos quos sibi
adiunget signt scdm illud ysa
49. Hijs oibg velut ornametis
vestieris. Nubes at lucida obu
bras aplos signi ficauit spitu
sci glam ul' virtute pena ut
origenes dicit p qua sci i futu
ra gl'a ptegentur. Quauis eti
a conueniente significare poss
claitate totius tuc renouati q
eit scoru tuc tabnaclin gloso
Vn petro disponete tabnacla
face lucida nubes discipulos ob
ubrauit. Si at qratur quo aplo
ru ocli tanta potuerut sustine
claitate breuis e responsio. Na
qu ihesus q miraclose sua clai
tate ondit potuit ipoeu oclos
confortare ut voluit. pt ea
aliter dici q lux claitas solis pt
iflentia caloris cosumendo
hu'di ocli affligat intuentis as
peru. claitas tn glosi corpis hoc
no fuit sed cofortat et demul
cet aspctu. Qd tn no est teme
raie assendu q illius claitatis
adhuc ignoram9 natura. Qd
at luc dicit q fca est spes vul
tus ei9 altera no vult dicere q
figura mutauerit s q p clai
tate faciem altauit. Vn theo9

sup huc locu. Ubi splendor faciei
ondit et candor descbit vestiu no
sba tollit sz gla comutat. Certe
transformatus e dns i ea glam qua
venturus e postea i regno suo. Trans
formaco splendore addidit facie
no subtraxit vn et remigius. Di
facies dni resplenduit sicut sol
et sci sicut sol fulgebunt. nunqd e
qualis erit claritas dni et seruoz
sequacium. Sz qr nichil lucidius inue
nitur sole idcirco ad manifesta
du exemplu future resurrectois
et facies dni resplende et iusti
fulgere dicunt sicut sol. Crem
tu est sup ad hunc distinctoez on
dendo q facies eius resplenduit
ut sol. vestimenta at sua fca st
alba ut nix. Ubi marcus addit
qualia et fullo no pt face sup
terra. Quare scdm glosa candi
di erunt sci vtutibus et ois vicio
ru estus erit ab eis amotus. Cir
ca 3m nota q congruentissime
adducitur multitudo testiu ad
videndu glaz transformati. Que
quide testificaco est oi acceptoe
maior. Fuit enim de celo et de tra
et de padiso et de iferno. a deo
et hoibus a viuis et a mortuis
Testis de celo extitit deus pr. testis
de terra discipli. testis de padi
so helyas eximius zpharu in zelo
feruenti. testis de iferno moy
ses legislator. Et hac voluit
sit manifeste testari ut supra
dcm est ut hoies no timerent
p caminu tribulacois mortis trans
ire ad tantam consequendam glam
Et qr hoc conueniebat i utroque
testamento electis. idcirco de anti

quo testamento adduxit moysen
et helyam et de nouo aplos tres
ut i ore duoru vel triu testiu stet
ome verbu. In q signu ipso ad
passione properante i qua sola e
via pueniendi ad hanc glie clari
tate dr math 21 q turbe que pce
debat et sequebat clamabat
osanna filio dauid. Non at hic
angli interfuisse dicuntur sz soli ho
mines qr no illos sz istos itende
bat p desideriu monstrare glie
ad passionis tolerantiam animare. Et
at quedam glosa dicit sup illud
luce. 9. Erat at moyses et hely
as. etc. Dicendu est no corpus vel
aias moysi vel helye ibi apparuis
se sz sbiecta i creatura illa corpa
fuisse formata. Et postea dicit
Pt etia credi et anglico ministerio
hoc factu ee ut angli eoru psonas
assumerent. Hoc unq qd dicit glo
sa no est credendu vm q illius
scis et autenticis inueniri contra
Et illa glosa dr ee assupta de
illo libro qui intitulat de mirabili
bus sacre scpture. q no est plene
autenticus sz false attribuit augu
stino. Qui si
licz multa bona contineat. Qui si
liber a nobis aliqn quasi augu
stini allegetur hoc p inaduertentiam
accidit ex coi vsu loquendi. Ite
accidit ex coi vsu loquendi. Itē
roninus ei expresse asserit contrariu
dicens sr math. Considerandu
e q scribis et pharizeis de celo
signa petentibus dare noluit.
hic vero ut aplorum augeat fidem
dat signu de celo helya inde des
cendente quo ascenderat et moy
se ab infernis resurgente. Quod non q
achaz p ysaiam precipit ut petat

sibi signum de inferno uel de excelso. Non autem intelligendum quod anima moysi tunc corpus suum resumpserit inmortale quia in hoc christus secundum apostolum est primogenitus ex mortuis sed anima eius apparuit per aliquod corpus assumptum in forma gloriosa. uel forte solum talem similitudinem formabat in oculis apostolorum sine noua assumptione corporis uirtute diuina. Helyas autem apparuit in proprio corpore non quidem de celo empireo allatus sed de aliquo eminenti loco ut creditur de terrestri paradyso in quo fuerat in curru igneo raptus. Non solum autem ihesus in forma gloriosa apparuit sed et hii duo sicut remigius exponit et tercius aperte dicit luce ix° cum dicit quod apparuerunt uisi in maiestate. Hii autem duo singulariter ducuntur in testimonium sicut crisostomus dicit super matheum. Quia turbe dicebant eum esse helyam aut ieremiam aut unum ex prophetis capitum prophetarum secum ducit ut saltem hic uideant differentiam seruorum et domini. Secundam quia moyses legem dedit. helyas autem pro zelo legis et gloria dei emulator fuit. Istis ergo apparentibus cum christo excluduntur calumpnie iudeorum accusantium ihesum tamquam transgressorem legis et blasphemum patris sibi gloriam usurpando. Terciam ut ostendat se habere potestatem uite et mortis et iudicare uiuorum et mortuorum. Quarta quia sicut dictum est uolebat eos animare ad tolerantiam passionum et ideo moyses et helyas sicut dicit lucas loquebantur cum eo de excessu quem completurus erat in ierusalem .i. de passione et morte. Nam hos duos adduxit in medium quia constituerunt se morti exposuerunt pro gloria dei aperte se presentan-

do et resistendo tyrannis. helyas in ipso achab. moyses pharaoni. Quinta quia uolebat quod discipuli horum zelarent priuilegia et fierent mansueti sicut moyses et zelantes ut helyas. Sextam addit hylarius ut ostenderet se per legem et prophetas predicatum. quia moyses legem dedit et helyas extitit inter prophetas precipuus in quorum medio ihesus apparet gloriosus. Per quod etiam notatur ro. Septimam que est origenis dicentis. Si quis intelligit spiritualem legem conuenientem sermonibus ihesu et in prophetis absconditam sapientiam christi ille uidit moysen et helyam in gloria una cum ihesu. Exponit autem crisostomus quia illud uerbum beati petri. domine bonum est nos hic esse processit ex feruido et tenerrimo amore ad ihesum. Quia enim audierat eum ierosolimam ire uelle in qua iudei querebant eum occidere. non audebat iam dure increpare de hoc istud ihesum dissuadere aperte. per aliam uiam hoc ex pietate uolebat precludere. Et ideo petit ibi tabernacula fieri ut uel sic induceretur ad morandum ibidem. Sed sic dicit iheronimus. Erras petre. Noli tria tabernacula petere cum unum sit tabernaculum euangelii in quo lex et prophete recapitulanda sunt. Si autem tria queris tabernacula nequaquam seruos conferas cum domino. sed fac tria tabernacula immo unum. patri et filio et spiritui sancto. Errauit etiam sicut dicit remigius quia uoluit regnum electorum in terra quod dominus promiserat dare in celo. et quia oblitus est se esse mortalem. sine morte uoluit eternam felicitatem habere. Et etiam quia languente et moriente mundo uoluit cum paucis quiescere in monte. Et quia ta-

bernaclm de frondib9 petiit vbi ds
ē etnū tabnaclm electorū. Nō tn̄
vacat verbū pet a pfunde vei
tatis misterio Nā tria tabnacla
diusitatē scdm tpm fuerut fie
da i monte diuini cultus pro
salute electoꝝ et glā dei. Vnū
figuratū p moysen qd attri
buitur pri i cultu scorū prim ve
teris testamenti. Aliud expres
sū p ihm apparentē in carne qd
et sibi dei filio attribuit i cul
tu noui testamenti quo ad voca
coēꝫ gentilis ecclie qd usqꝫ modo
durauit. Tertiū dicitur eē helye cuius
ē pem̄ corda conuertere i filios et
icredulos ad prudenciā iustoꝝ
et pare dno plebē pfectam p spꝫ
concordie vtriusqꝫ testamenti co
uersiois et vnionis vtriusqꝫ ppli i
altissimo spū paupertatis euan
gelice qꝫ pfcōnis et hoc attri
buitur spui sco. Et tn̄ est vnū
tabnaclm i vnione caritatis et
fidei simul et trinū in distinc
tōe gradu9 et statu9 pfti. Et de
hoc fuit et erit alias magis ser
mo plixus. In huiu9 clarificacōe
misterii vniusa lex pendet et
pphe et pfcio itelligentie sacre
scripture et expimentū pfcōis ec
clesie. Circa qrtū attende q
nr̄ prīne vocis testimoniū con
uenienter addit. P redēptoēm
ei xpi ihu dei filii reformamur
ad sue conformitatē ymagis. et
hoc dupliciter. Primo quidē per
gratiā vie q confert i pnti q est
respectu scde conformitatis
ipsius. Scdo p consumatā re
formacoēꝫ glie scdm illud pauli

iohis c. iii. filii dei sumu9 et non
dū apparuit qd erimu9. scimu9 qm cū
apparuerit siles ei erimu9. qr videbimus
eū sicuti est. Quia ergo gratiam prime
reformacōis p baptismū consecu
tu m. i transfiguracōe aūt future refor
macōis glie claritas pmonstratur
ideo tam i baptismo q̄ i transfiguracōe
conuenientes fuit ondi naturalē et diuinā
xpi ihu filiacoēꝫ testimonio eterni
pris quia nemo nouit filium ni pater
Solu9 ei ipse consors ē illiu9 supne
generacōis simul cū filio et spū sco
ut p hoc ondatur. q qd q̄d ē in no
bis pfectiōis et gratie siue i via siue
i pria totū est p illā iestimabilē
caritatē pris et filii et sps sci. qua
electi sumu9 conformes fieri ymagini
filii dei ihu xpi. Et totū p iestima
bilē conionē caritatis ihu qua nobis
conīcauit seipm et nos i seipm trans
tulit faciens nos veros dei filios
adoptiuos i sua gratia sicut ipse ihs
deus homo i eadē gratia p psonalē
vnionē est veru9 dei filius naturalis
lis. Et qr veneat actualiter dare grati
baptismo i quo sue morti configu
ramur et gloriam p quā pfecte trans
figuramur i deū et hoiēm ihm
gloriosū xpm pmittē verbo. ideo conue
nienter i transfiguracōe addit prīna
istructio dicēs. Ipm audite. Qui
dicat. Sicut ipse vob dicit i sua
cruce et morte viuite. et p multas
tribulacoēs transeuntes i dubitanter ce
lestis regni quod vob pmisit gloriam
expectate. Et qr dei maiestas
oem̄ creaturā excellit ad ondendū
glam future visiois dei conueni
ens fuit aplos i auditu prīne vo
cis terreri et psterni. Et qr sicut

dicit crisostomus super math. Humana fragilitas conspectum maioris glorie ferre non sustinet. Ab hac autem fragilitate saluamur per piissimi ihesu transformatiuum tactum et consolatorium verbi influxum quod math. exprimit dicens accessit ihesus et tetigit eos dixitque surgite nolite timere. Et quia tam christi formacio per graciam ~~iustificantem~~ iustificantem quam formacio dei per gloriam beatificantem est totius beatissime trinitatis opus indiuiduum simul et vnum ideo in vtroque tam in baptizato ihesu domino quam in transfigurato apparet super infinite trinitatis testimonium expressissimum. Nam in primo vox patris intonuit filius incarnatus affuit spiritus sanctus corporali specie in ipsum sicut columba descendit. Sic eciam et nunc in transfiguracione que est sacramentum secunde regeneracionis apparet pater in voce filius in homine spiritus sanctus in lucida nube. Et quia in vtroque est diuisa spiritus sancti operacio, diuisam speciem ad hoc manifestandum assumpsit. Nam quia in baptismo dat innocentiam caritatem et efficaciam operandi, ideo figuratur per speciem columbe animalis innocentis quia sine felle amorosi quia multum gregalis et socialis et in multorum pullorum ac virtuosorum operum generacione fecundi. Nam vero in resurrectione dabit claritatis refrigerium ab omni estu concupiscencie et absconsio et proteccio ab omni malo infirmitatis nostre et deiformis glorie claritatis lucide. ideo spiritus sanctus ibi per lucidam nubem designatur. ¶ Quomodo christus pernoctabat in oracionibus et de quatuor vigiliis bonis et malis quibus homines vigilant. Jhesus per nocte vigilans. Capitulum xv.

Excita nunc omnes potencias cordis et corporis tui anima mea et prepara cor tuum ad vigilandum diluculo. excute te de puluere omnis distractionis occupacionis et solue vincula colli tui concupiscencie deprimentis et letargi(se) negligencie tue a qua te excitare non potuit et neque premissis excitantibus patriarcharum et prophetarum intonantibus tonitruis et micantibus fulgoribus antique legis. Nunc vero hora est iam nos de sompno surgere nec tibi licet amodo pre tedio dormitare quia sanctus et vigil descendit de celo. Ecce dicit tibi quomodo ihesus saluator et sponsus tuus qui propter te redimendam excitandam desponsandam inflammandam simul et beatificandam de celo descendit pro te sic adiuuanda et informanda vigilat et pernoctat in monte oracionis deuote. Factum est autem luce vi° in illis diebus exiit in montem oliuarum orare et erat pernoctans in oracione dei. O virga de radice yesse benedicte ihesu qui existi de gloriosa virgine tu es virga vigilans iheremie primo quam vtinam semper videam contra mea scelera vigilantem vt illa expellat et ipse benedictus vbi habitant illa saluator introeat. Virgam dicit vigilantem ego video. Vtinam o tu mi o bone ihesu respondeas. bene vidisti quia vigilabo ego super verbo meo vt faciam illud. Hoc est verbum tuum domine. venit christus filius hominis querere et saluum facere quod perierat. Memento ergo verbi tui seruo tuo in quo mihi spem dedisti. Erraui sicut ouis que periit. et vere periit fugata

a me quia fines peccatorum circumplexi
sunt me et iniquitates mee circum-
dederunt me sicut apes. Vigila er-
go bone Ihesu super verbo tue promis-
sionis salutis mee ut facias il-
lud quia vigilaciones scrutacionis tue ta-
bescere faciunt carnem maliciose
concupiscencie mee. Vigilavi ergo in
iniquitatibus meis ut facerem illas
et custodivi vigilias noctis su-
per gregem iniquitatis mee. Et vi-
gilavi tue bonitati obsistens
ne malum propositum cordis mei im-
pedires ut pervenire possem ad pes-
simum quod desiderabam effectum. Et com-
pletum est in me quod Iob predixit 21
Ipse ad sepulturam deducetur et in
medio mortuorum vigilabit. Ve
ad sepulchra concupiscencie ductus fui
et cum impiis filiis carnis deside-
rantibus te ad iracundiam provocavi
super quos dum esce carnium essent
in ore eorum super ipsos iusticie tue
furor exarsit. Quorum multitu-
do exterminata est et ad inferos
descendit. In medio ergo talium
mortuorum vigilavi et ego ut fa-
cerem mala et te ad iracundiam
provocarem quasi unus ex eis. Sed
in vanum laboravi et frustra et va-
ne fortitudinem meam consumpsi. Nam
per totam noctem mee tenebrose ma-
licie laborans nichil cepi. Sed
utinam vel tarde facto mane tue
luciformis orientis vite in verbo
tue doctrine laxarem rethe totius mee sol-
licitudinis et industrie ad te mit-
tendum perfecte. Non defuerunt bo-
ne Ihesu in nocte mee horrende ma-
licie vigilie quatuor a saltem quar-
ta vigilia noctis in meis iniqui-

tatibus consummatis venisti et con-
fusis difficilibus ad me venire am-
bulans et calcans super mare
mee malicie fluctuose. Sed sic
vigilavi et dormivi diu ut iniquе
agerem laboravi. Vigilavi ut fa-
cerem mala. Sed obdormivi ne face-
rem bona ut pressus sompno peccati si-
lens clamarem gaudens dolerem fle-
rem riderem naufragus deliciarer et
ociosus in opere laborarem. Hee sunt qua-
tuor vigilie in opere noctis mee. Sci-
licet continuum tumultuosi silencii gal-
licantus deliciosi naufragii item
pestium dolosi solacii antelucanum on-
osi certaminis. In prima vigilia fuit
labor in opere menstrualis spurcicie
enervantis per affluenciam in deli-
ciis in quo fuit continuum dive lau-
dis. In secunda vigilia fuit labor in
opere fumalis arrogantie mentem
precipitantis per extollenciam in emi-
nentiis in quo fuit gallicantus
ostentacionis propter iactantie. In tercia
vigilia fuit labor in opere stercoralis
opulentie mentem excecantis per
astuciam et sollicitudinem indefessam
in diviciis. Et in hac fuit intempes-
tum insensibilitatis punctionis ant-
ie. In quarta vigilia fuit labor in
opere falsitatis umbratice mentem
vacuantis per evanescenciam in fru-
tibus nocivis. Et in hac fuit antelu-
canum adu[ersi]tentie vanitatis mee.
Et in hac ad me miserum dignatus
es advenire dum me fecisti videre
quia opera mea erant inutilia. Et quia
tota circumspeccio vite mee fuit te-
las aranee texere. Contra has me-
as falsas vigilias et letargicos
sopores vigilasti bone Ihesu pas-

tor meus et pr̄ meus et factus es
pro me sicut passer solitarius in
tecto. Et ideo cont̄ quatuor pdcas
vigilias mee pessime noctis ha
buit et nox tua quatuor vigili
as ut me doceres cont̄ pdcam qua
druplicat̄ vigilare. Unde et quat̄
te lego pnoctasse in oratione et spi
monte ut me doceres q vigilia et
oratio mea nichil valet nisi sit in te
monte et lapide assumpto de mon
te eminentie virginalis. In te q̄
sum qd sum. et extra te non nisi male
sum. In te vigilo ut faciam bona
et dormio ut quiescam a mea mali
cia. In me vigilo ut faciam mala
et dormio ne sentiam diuina. O
quam male vigilaui in prima vigi
lia noctis mee que tres horas pes
simas habuit. In comessationibus ci
borum et potuum. in tactibus et spur
citiis immundiciarum in iocis et vani
tatibus cantuum ex quibus pcedunt
pximo opa tenebrarum spurcicie
menstrualis et effeiate crimina
lis. O quam malus sopnus est iste.
Qui enim dormiunt nocte dormiunt
et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt in thess
v. Quasi dicat. In hac nocte in
pie vanitatis e ques spurcissime
voluptatis. Hic sunt tres mali
operarii et tres mali labores ebri
osi lubrica et lasciui. Et pximo o
perantur ad gulositatem alii ad lux
uriam et carnalitatem. alii ad carnalis
risus discursus familiaritatem et im
pudicam inhonestatem. Hec sunt o
pera carnis contra que dicit apostolus
gal. v. Spiritu ambulate et desi
deria carnis non pficietis. Sequitur
Manifesta enim sunt opera carnis

que sunt ebriositates comessationes quo
ad pximum. fornicationes luxurie quo
ad secundum. immundicia impudicicie quo
ad tertium. In hac pxima pessima noc
tis vigilia fuit conticinium diuine
laudis. clamor tumultuose spur
cicie sodomorum. Non enim peccator carna
lis pt digne laudare dm. ymo nec
quid sit laus sentire. qz totus im
mergit in carne et iacet in loco spurcicie
et luxurie. Hec est vigilia de qua
eccl. xxi. Vigilia et tortura et co
lera viro infrunito. sopnus sanitatis
in homine parco. O quanta tortura est
est in homine illa voluptas que facit
hominem bestialem. ut mito sicut
fera rupto vinculo rationis et diui
ni timoris debacatur super spurci
ciam carnis. Hec est fera pessima
que in iuuentute lascivie deuorat
filium quem faciens eum luxuria inuol
ui et torqueri et colerice cont̄
dei delectamenta irasci et in fruitione
carni immergi. Hec est lectus hu
pupe que nidificat in stercore. In
hoc loco iacere opprobriosum est. Et
enim homines quasi voluntati dormi
entes in sepulchris. Hic est sop
nus lazari qui dormiebat qua
triduanus et fetens in sepulchro
Et sicut sepulchrum clausum fetz
et non sentitur sic et in pis iuuen
ibus que in occulto faciunt turpe est
est dicere. Claudit enim hec spur
cicia oculos iuuenum ppter aspectum
pulchritudinis corporum. Et vere ta
les similes sunt sepulchris dealbatis
que foris apparent speciosa intus
autem sunt plena omni spurcicia. O
quanta dementia iuuenibus sanitas
robur decor in corpore reputantur

ab insanis et lascivis otiosa et perdita non consumant in hijs nepharijs operibus et claudantur in talibus sepulchris. Utinam ista nox sit solitaria ut solum iuvenes occupaverit non viros et senes. Hoc est tam horrendum conticinium divine laudis quod non solum non potest dicere dei laudes sed sicut totus leprosus et naso corruptus nec potest candorem divine pulchritudinis sentire sed quicquid videt et aspiciat quantumcumque pulchrum et secundum statum sua interna malicia inficiat et ad suam spurciciam concupiscat et illi pulchritudini quam deus creavit ad suam laudem inmunda desideria circumponit. Hii sunt fluctus luxurie spumantis maris quibus navicula mundicie operitur et per quos discipulorum cetus a Ihesu dividitur. Illis enim in hijs fluctuantibus ipse solus erat in monte puritatis altissime. Ipse enim Ihesus noster dilectus est sicut filius unicornium, qui nullam habet inmundiciam sustinere sed in solo virginitatis gremio soporari dignatur. Contra hanc vigilat benedictus Ihesus et vigilare nos docet. Attendite inquit Luce xxi ne graventur corda vestra in crapula vel ebrietate et curis huius vite. Et infra sequitur. Vigilate itaque omni tempore orantes ut digni habeamini fugere ista omnia. Exurge ergo anima mea et lauda in principio vigiliarum ut in iuventute tua fugias lascivias iuvenum et in virginitate associa in monte vigilantem Ihesum sponsum tuum. Et si ab eo recidisti et dedisti maculam in gloria tua et inclinasti fe-

mora mulieribus saltem facias quod sequitur Tren. 2°. Effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum domini ut exiteris in principio noctis tue inquietatis antequam consuesceres quia libido inveterata sicut nutritas. In quo habes bonum exemplum de pavone qui post primum sompnum evigilare dicitur et clamare. Narratur ut dicitur videns tenebrositatem noctis et suum non splendere colorem suam pulchritudinem se estimat perdidisse. O anima mea clama pavone terribilius quia ille colorem non perdidit nisi ad tempus sed tu misera et inmunda virginitatis privilegio spoliata iam in eternum ipsam recuperare non poteris. Effunde ergo sicut aquam cor tuum ut tota effluas in lacrimis emendationis perfecte. Ut qui virginitatem non potes amplius consequi saltem non permittas te amplius per tam horrendam spurciciam a sponso Ihesu separari. Ipse patientissimus et piissimus Ihesus te fornicariam inmundam penitentem non repellit sed contra tuam iniquitatem oculos claudit dicens Iheremie. Iam saltem amodo voca me virum tuum et dic dux virginitatis mee tu es. Sed hoc erit si sicut aquam effuderis cor tuum. Non sicut oleum quod post sui effusionem relinquit in vasa pinguedinem sicut fit in illis qui confitentur peccatorum actum sed scilicet per dimittunt erubescibilem modum. Non sicut mel quod relinquit in vase dulcedinem quod fit in illis qui post confessionem peccati eius retinent memoriam cum delectatione. Non sicut vinum quod relinquit in vase odorem quod fit in illis qui post confessi-

sione suā audiuit libenter vana
et libenter olfaciuit p asperū tactū
et sumi uanitatis consortiū eis
odoriferū carnis assencia. Non
lac qd relinquit ī uase candorē
et sui colorē qd fit ī eis qui p9 co
fessionē retinet pristinos gestus ī
iocis ī cibis ī locutōib9 ī vnguentis
ī vestiū captiui curiositate. Nul
li pccōrū plenarie effuderunt. Effu
de ergo aīā meā sicut aquā cor
tuū ut remaneat de sba culpe ni
hil de dulcedine nichil de odore
uel de colore sicut effusio aque
īfectoēm relinquit ī uase. Hec p̄
ma vigilia noctis bone ī qua cōt
opa menstrualis spiritualis p̄me
male vigilie continui laudis
diuine dēs vigilare ī opeib9 cō
trōis et penitentie de qua dicit apo
3. Vigilit pniaz age. Dicit ergo nō
vigilaueris veniam ad te quasi
fur. et nescies qua hoā veniam
ad te. Certe hoc est vim de iudice
punitiuo ī mundicie. et siliter vim
ē de hoste īpugnantis luxurie.
qui stupendo modo negligentes
īuadit ī cautē. Et nō volentes fugē
piculum sue ruine dent iugiter vi
gilare et rigidi sup custodiā suā
stare sicut dr luc 12. Si sciret p̄r
familias qua hora fur veniret
vigilaret vtiqz et nō sineret pfodi
domū suā. Dz si sapiēs est quia
nescit horā dēt hēe totā nocte
suspectā. Scdā vigilia noctis ma
le est supbe altitudis ī qua vigi
lant viri qui se reputant excel
lentes et virilitatē suā extendūt
ī opib9 fumalis arrogantie que
mētem pcipitat ad multas īsa-
nias arrogancias et īfamias. pp
ter supbiā et excellentiā sui q
voluit oib9 eminere. Et ecce hii
ascendunt ut fum9 qui quāto pl9
ascendunt tanto pl9 deficiunt et
p horrenda pcipicia sepe ruunt.
Cum ei altā fit domū suā q
erit ruinā. Hec ht tres horas.
scilz tpler gen9 ambicōis dig
tatis ecclīe ostentacōis sine dna
cōis mundane ī prelatis magistris et
sclaribus dūis. Hec vigilia pdi
ci gallicantus ad modū galli
cantantis pdca ambiciosi ad su
pi scepta expandentes alas īterni
desiderij et conatus extrinseci. Huius
alis suas costas pcutiunt qui ī
huius vane tps cogitatu sumptus
vtilitū hitu consumunt et destru
unt. Et sic cantant erecta crista
erecto collo et ore apto qr se cū
multis vanitatib9 iactant sua sa
piam ostentant pecunias consumunt
et donat aliorū meliorū se vitā
et statū accusant et sepe hec su
pdca p violentiā vsurpant. Hec
ē declinatio et carnalis īflexio
pcipiti supborū qua casu pesti
fero et peis ruinoso veniunt ī mō
tē gelboe. i. ī eminentiā altitudis
vsurpate vbi nec ros nec pluuia
diuine bndcōis effundit. Veniunt
enī hodie plures clericorū et qd
nephari9 est religiosorū ad sta
tū prelacōis ī nominatiuo iactātie
gtō psapie et pntele ī dtō pecu
nie et symonye ī accusatiō ca
lūpnie et supplantatiue frau
dulentie ī ablatiō violentie
et sclaris potentie. Hec ipiorū
declinatō caret vtō qr nō vocā

tur a deo sicut aaron ii forte di
citur q non caret vto lucifeiano
ut ois vocatiu9 sit filiis suo nto
Qui eni in sua fama et sui no
mis iactancia delectant no du
biu q a ppa psuptoe et supbia
ad dignitatis sedem no austra
lem diuini amoris sz ad aqlo
nare honoris xpu a quo pande
t omne malu more lucifei vo
cant. Habet eta aliud pessimu
vocabulu qd et lucifer habuit
q sediciose etiam ciuitates et
congregacoes diduit et necat
suis malis exemplis suggesti
onib9 et pdcis sue declinacois
ca sib9 multitudine stultoru ut
se sequant euocant dimisso vo
regimine veritatis. Oq mali vo
catiui st isti. Certe q st sede de
clinatois nois et non prime. P
ia
enim declinaco est xpi ihu qui de
clinauit a turba constituta i
loco q volebat eu capere et face
sibi regem. math. Et io pma
declinacio e humiliacois et fuge
sz hec scda est psuptois igesta
tiue. Et io vts h9 sede declinaco
nis timinat sp i e q est lra dolo
ris et angustie lancea portas i
ventre. Na tales dolose subditos
lanceant et ad etnos dolores se
cu vocat et sp portat i vetre lacea
tyrannie nec no inetinu portabt
lancea vltois dine. Saul lacea ty
rannie voluit cofode dauid i reg.
Absalon pendes in quercu pfos
sus e lancea vltois dine. Joab
.i. xps tres laceas ifixit i corde ei9
De hac pessima vigilia di psa. 9
Dicaci st qui vigilabat sup ini
quitate. Isti st qui no dormiut ni
malefecerint pino eoru malicia
i conspcu dni di vigilare eo q ipi
vigilant q ex ea puocat sibi la
cea diuine iusticie. Vn quilibz eo
ru dei lancea pfoss9 cu dolore
coqmit dices cum ihemia tren p
Vigilauit iugu iniqtatu mearu
i manu ei9 conuolute st et ipoite
collo meo. O quot exempla hem9
si attende volum9 quo consiliu
horu impioru pcipitat eos q ma
los fines et rumosos videm9 illoz
latronu q no intrat p ostiu in om
le dnicu et videm9 eos mala ma
te mori i tpe et p euidentissima
signa sepe mori indubitant ete
dunt i eternitate. Hu st tres ma
li opari iuxtas tres horas hui9
supbe vigilie. Ambiciosi inuidio
si contenciosi. Ambicosi st plati
qui oib9 volut dignitate pferri
Inuidiosi sut nigri q no pnt al
os sustinere de sue veritate lau
dari sz volut qi pdoe ienarrabile
reputari. Contenciosi st dni scla
res qui sp contendut et guerras
mouet. Alias eta oib9 conuenit
q i quolibz moru e sentina ma
loru. Hec sunt opa dyabolica de
quib9 pa iohis 3o. Qui facit pccm
ex dyabolo e qm ab inicio dyabo
lus peccat supple pcco supbie.
Ipe eni est rex sup oes filios sup
bie. In hoc loco est pclosu dormie.
Est eni in medio fluctuu insidi
acois humane et etia vigilantis
super se dine fme qua no pt ef
fugere. Conti qd di pu. 13. Eris
sicut dormiens i medio maris et
sopit9 gubnator amisso clauo

Quantum autem sit periculum dormire in confidentia alti-
tudinis ostendit exemplum Isboseth 2° Reg.
qui dormiens fuit occisus. Surgite ergo
miseri ambitiosi egredimini de loco isto
quia delebit Dominus civitatem hanc dixit
Loth ad generos suos Gen. 19. Et nota quod
Loth visus est quasi ludens generis suis
loqui. Quia de dyabolo et eius imitatori-
bus dicitur quod in stipulam versi sunt et lapi-
des fundae. Quia tales divina iudicia repu-
tant ridicula et tamen ipsi non credentes
Loth perierunt in scelere civitatis. Contra hanc
humilis Ihesus vigilabat quando humiles
prelatos voluit ad regendum animas mit-
tere sicut dicitur Luc. vi. quod postquam vigilaver-
at et oraverat tota nocte cum dies
factus esset vocavit discipulos suos et
elegit duodecim ex ipsis quos et apostolos
nominavit. Qui ergo sentit se superbis-
se in honoribus huius vitae videat contra se
vigilantem Ihesum. Et ipse incipiat vigi-
lare vacans operibus satisfactionis et
iustitiae tamen se humilians descendendo
post Ihesum quantum ascendit imitando
dyabolum divini iudicii timore concus-
sus. Marci xiii. dicitur quod ianitori precepit
ut vigilet. Ianitor iste est timor
humilians qui semper debet vigilare ne
deficiat in operibus penitentiae. Inter omnia enim quae
depauperant animam est superbia quae more
tyranni omnia devastat frutecta virtutum.
Et ideo superbi convisi debent se nudos et
inopes omnibus bonis attendere et facere sicut
pauperes faciunt qui nocte vigilant
ut opera perficiant et victum acquirant. De-
bet enim esse sicut fabri ferrarii mal-
leus timoris dei percutientes incudem
suae obstinatae malitiae de qua dicitur Eccli.
38. Faber ferrarius sedens circa incudem
et considerans opus ferri. Vapor ignis
urit carnes eius. Et in calore for-
nacis concertatur. Vox mallei inno-
vat aurem eius et contra similitudinem
vasis oculus eius. Vas istud aureum
et preciosum solidum et ornatum est verbum
dei Ihesu humilitate concavum et omni
ambitione vacuum ac per hoc omnis glorie
contemptivum. Hanc similitudinem debet
attendere continue oculis huius fabri
et considerare continue obstinatam ma-
litiam superbiae suae quod potuit velle
exaltari indigne super homines contra quos
filius dei Ihesus voluit se sic humiliare
profunde. Et ideo debet continue laborare
et vapore ignei amoris dei carna-
lem extollentiam suam urere. Et in hoc
dei calore contra fornacem suae ambi-
tionis concertare. Propter quod sequitur
Cor suum dabit consummationem operum et
vigilia sua ornabit imperfectionem ut sci-
licet continue vigilet in se superbiam
destruere et humilitatem Ihesu forma-
re et tamen semper sciat se contra deum super-
bire. Et istud semper cognoscere est mul-
tum suam imperfectionem ornare. Exemplum
huiusmodi habes in passere solitario
quod est volatile parvum quod tenerrime
pullos diligit et in foraminibus petre
ne capiatur ab accipitre nidum facit
vigilare non cessat. Quidquid de-
glutit cito digerit quia venter eius nul-
lum habet diverticulum in quo recipiat
cibum. Et ideo cibus ille corpus non impin-
guat sed sustentat et confortat.
Anima vero humilis tenerrime diligit
pullos parvos suae vilificationis et
annichilationis in oculis hominum et semper in Ihesu
vulneribus et in suae humilitatis signis
stupendis facit nidum suae meditationis
ut fugiat insultus superbiae hostilis
et quidquid occurrit suae reputationis sta-
tim digerit per calorem divini amoris

oia itinerantis. Dic eni oia boa sua
vidz i deo qz seipm no videt u i malo
qz vet' sue memoie nullu ht diu
turnu reputatois ppe. Et io teptatio
supbie qua dyabol' tunc delectabile abu
offert ipz no ipugnat p processu extol
lencie s; sustetat et cofortat ne possit etia
de possessioe humilitatis pciosi9 sup
bie. Et cu istud sit de supnis dois unq
i potit optine u dilatat i orde vigi lare p
ter qd di de eli ecci 38. Cor suu
dabit ad usandos sulcos et vi
gilie i sagina vaccaru. Ra vero
huius continue versat sulcos su
oru defectuu et continue vigilat
ad considerandos et imitandos p
fcus alioru. Tercia vigilia est i
ope astute sollicitudis et sterco
ralis opulentie i qua est item
pestiu dolorosi solatij. Valde eni
e dolorosu solaciu delectari i pu
toribus spinaru. Talis est delec
tacio auarorum. In hac vigilat
pprie senes qz i eis auaricia nunc
uescat. Hec di itempestiu impie
tepestatis. Tempestai eni anxi
etatibus agroru excolendoru et
fiendoru edificioru et congrega
doru thezauroru et i hijs hunda
re opulent' reputat tn illi tate
qua tn ro illuiata grandinate
reputat tempestate. Ipu et paulus
hec oia destrimentu fecit ut ster
cora arbitratus est. Et hij fatui
sicut dicit iob ec sub sentibus de
licias computat. Propter qd dixi q
hec vigilia e intempestiu solacii
dolorosi. Hec vigilia ht tres horas
i quibus laborat tres mali opani
.s. violentia i qua raptores coti
nua iobediencia i qua usuarii do

losa fraudulentia i qua mercatores
et aduocati. De hijs malis opaciis
di iacobi. 2. Nonne diuites p pote
ciam opprimunt vos quo ad raptores
et ipi trahunt vos ad iudicia quo ad
usurarios. et ipi blasphemant nome
bonu qd inuocatu est sup nos quo
ad fraudulentos mercatores et ad
uocatos. qui usitis verbis negoci
antur de simplicibus et labiis do
losis i corde et corde loquunt et li
gua sua docuerunt loqui menda
ciu. Hij vigilant i stercoribus tpaliu
congregandis de quibus di iob 24.
Quasi onager i deserto egrediunt
ad opus suu vigilantes qz ad preda
pparant pane liberis. Dicit eni
aialia ferocia expectant munita
i structuris ubi no est diuiti clam
ut ea capiat et deuoret sibi i cabi
sic et impii auari captant ruca
tes pauperu in potencia suaru
euasionu ut p violentias astu
tias et fraudulentias rapiant sibi
sua et sic pparant pane liberis q ex
cusant se q hoc faciunt p suis nu
endis filiis. Hoc at notabile in
onagris qui dicunt asini siluestres
qui notabilit' horas noctis distin
guunt canibus insequentibus expiecto e
stercoris sui illudunt et vento te
lenti monte ascendunt. Quod optime
copetit predictis maxime usurariis q
tpus notant et norunt qd ipi continue
vendunt et platis ecclie et religio
sis contra se clamantibus p stercora
tpaliu suoru illudunt dum piciunt
ea et donantes eis ora reprehensio
nis claudunt. Ambiunt ascendere i
monte supbie et delectant i vani
tate dormientes a bonis hore dei

et priorum pietate. Magnus est sopnus iste laboriosus et multiplicat inquietus. Et ideo ab ipso surgendum est. Hic est sopnus infirmorum de quo eccl. 33 pt dicitur unicuique eorum. Sopor tuus sicut parturientis fantasias patitur. Hii certe dormiunt in umbra iuniperi pungentes et spinosi. Quibus dicendum est illud michee 2°. Surgite et ite quia non habetis hic requiem. Sed ipsi sunt similes molendinariis qui in rumoribus aquarum sueuerunt dormire sic et isti in strepitu temporalium sollicitudinum. Unde figurantur in iona qui graui sopore dormiebat in naui cum tamen esset tempestas permaxima. Jone 1°. et in dormiente helya sub umbra iuniperi 3 regum. Contra hanc vigiliam vigilauit paupertatis amator ihesus. Unde postquam eiecerat symoniacos et mercatores fraudulentos de templo dicitur quod noctibus exiens morabatur in monte qui vocatur oliueti. Per quod docet nos vigilare contra peccatum maliciam in operibus compassionis et misericordie. Unde et dicitur apo. 3°. Esto vigilans et confirma cetera que moritura erant siue per peccatum temptacione prostrati siue per temporalium defectum penuria afflicti quia tam per spiritualem quam corporalem elemosinam est indigentibus succurrendum. Istud est proprie officium pauperum spiritu qui a se abicientes temporalia ipsa dispergunt indigentibus solliciti vigiles pro animabus priorum ne per temptacionis consensum rapiantur a lupo. Et hii sunt qui debent esse speculatores aliorum qui nichil habent proprie pro se ipsis. Tales debent esse prelati qui greges elegantur informent sicut grues que alternatim vigilant pro se ipsis habentes sollicitudinem ne a venatoribus capiantur

et una precedit ceteras ad similitudinem prelatorum. Talibus utique obediendum est sicut dicitur hebr. 12. Obedite prepositis vestris. ipsi enim peruigilant tamquam reddituri racionem pro animabus vestris ut cum gaudio hoc faciant et non gementes hoc enim non expedit vobis. Utinam tales haberemus vigiles ecclesiastice ciuitatis sed multos habemus ypocritas qui pretendunt se habere animarum zelum et attendunt ad questum ad hoc laborantes ut tondeant oues non ut pascant. De quibus prouerbiorum 16. Anima laborantis laborat sibi quia compulit eum os suum. i. auaricie desiderium quo vult subditorum deuorare substanciam. Hii signantur per vulpem que fingit se mortuam in medio auium ut secure volent ad os suum. Sic et isti mundo sepe simulatis virtutibus se mortuos simulant et sepe talibus modis bona secularium deuorant. De hiis ambrosius in exameron ponit exemplum cuiusdam piscis polipedis. Non preteribo ait calliditatem fraudulenti furentisque polipedis qui cum aliquod saxum reperit cruribus amplexatur illius assumit colorem. multique pisces imprudenter illapsi velut ad petram simpliciter se intendentes decipiuntur facilem sui capcionem maligne predonibus exhibentes. Tales sunt ypocrite qui ad similitudinem xpi suum exterius mutant colorem pretendentes se paupertatem amare et solum animas querere ut tali simplicitate pretensa assecurentur seculares indubie substanciam suam eorum manibus tradere. De quibus ihe. 5°. Percussit eos leo de silua lupus ad vesperam vastauit eos pardus super ciuitates eorum. Leo for-

tior lupus rapacior pardus callidior
Ra i hiis ypocritis est femina leoni-
na. Potent ei tenet et crudelit qd
semel ceperint. Rapacitas lupina
qr vent eoru insaciabilis. Semp
enim inveniunt ad accipiendum va-
cui. Calliditas pardina. Tanta ei
calliditate et varietate vboru sua
avariciam fallaci virtute colorant ut
eciam sepe valde astuti et qui ni-
hil eis dare pposuerant finaliter ab
eoru fallacia se defendere nesciant.
Contra hos xps vigilat paup i monte
ubi no lectum nec tectum nec albu ne
marmoreu et decenatum templum fu-
isse legitur nec fabricasse nec habere vo-
luisse sz nudus ab oibus tpalibus oibus
pietatis oleu in diffusione ciuis-
matum dispensasse. Taliter vigilac
coforte suos imitatores i paupertatis spu
ne temptatore tpaliu supent math 26. Vi-
gilate et orate ut no intretis i temptatoz. Q
ei volunt dites fieri incidunt i temptatoz et i
laqueu dyaboli et desideria multa
et inutilia et nociva q demergunt ho-
mine in interitu et pdicoem. Ter-
tia vigilia est falsitatis umbra-
tice i vanitatis ope mente vacu-
antis p evanescenciam i fructibus
nocivus. Et hoc est anlucanu
ociosi exercicii i quo laborant oes
pdci qui qn volunt examinare te-
nebras opis sui et malu qd se-
cu ferunt recte pnt dicere salvatori
p totam noctem laborantes nichil ce-
pimus supple utile et fructuosu
sz peccatu acquisivimus et infirmu
Vn quilibz eoru pt lamentari cu
iob 7°. Sic et ego habui menses
vacuos et noctes laboriosas enu-
meravi m. Hec vigilia habet tres

horas multiplicat differentes. Pa
est recognoscentium ppam vanitate.
2a e pmanentiu in sua obstinacoe
3a e vane confidentiu de dei mise-
ricordia. qr sp emendare se ppoint et
nunq incipiunt. Pmi operantur remigia
coem emende. Scdi operantur cruciatu
sibi suos i tormentis gehenne. tercii
pdicitur ppter defectu ignavie. Ad
pmos venit ihesus ambulans super
mare. et videns eos laborantes i ha-
c qrta vigilia noctis. Et q pus fuerat
piscati i sinistra recipientes serpentes
iubet mittere rethe i dextera ut ca-
piant spualiu consolacoenu pisces
Scdi despati a mia dei i inferno
lamentantur dicentes illud sapie 5.
Qd nob pfuit supbia q diviciaru
iactancia qd contulit nobis. Tnsierunt
oia tanq umbra et tanq nuncius p-
currens. et tanq navis q ptransit
fluctuante aqua. et avis q tnsi-
volat i aera. q tanq sagitta e-
missa i locu destinatu. sic et nos
nati continuo desivimus ee et virtu-
tis quidem signu nullu valuimus ondere
In malignitate aute nra consupti su-
mus. Ubi nota quod sapiens eleganter
ondit eos deflere ta sui qm oim tpa-
liu quo ad delectamenta huius vite
falsitate brevitate vanitate. Pmi
sui inutilitate et pnciositate. Pnia
bre copantur ppter doloris pnitencia
coez pu. 18. Risus dolore miscebitur
Scdi copantur ppter temptatoris ipul-
sione et mersione. Job 2°. Ducunt
i bonis dies suos et i puncto ad i-
ferna descendunt. Tcii copantur ppter fu-
gre velocitate pu(l)biorum 23. Prec-
gras oclos tuos ad opes quas hec
no potes supple diu qz facient s

pennas quasi aquile et volabunt in
celum ad .i. ignotum superbum et in longinqum
Unde sic dicitur ecclesiastici 8. homo extraneus vo
labit eas. Sagitte etiam comparantur propter
subitam eiectionem et transfixionem pos
sidentium et ipsas per doctum dolore. Di
citur enim sagitta emissa in altum non potest
subsistere. quia mortuas pennas habet
sic de hiis dicitur. deiecisti eos dum alle
varentur job 4. Elevati sunt ad mo
dicum et non subsistent. Propter istos dicitur
ysaie 6. Ova aspidum ruperunt et
telas aranee texuerunt. Ruperunt
quidem ova aspidum quorum visus
eos occidit dum per totam suam vitam prete
ritam semper fuerunt ad peccatum dyabolicum per
peccatum mortalis consensum. Sed telas
aranee texuerunt dum penitentiam solum
pro futuro eis in tecto preposuerunt. Et
vere talia preposita que non habent conver
sionis opera sunt similes tele aranee que
non potest retinere nisi vilia et parum
ponderantia quia tales faciunt aliqua
bona minima. sicut parvas elemosinas
et non faciunt grandia et necessaria sicut
restitutiones usurarum et similia. Certe hoc
est malum dormire quia dampnosum et
infructuosum et ideo hinc fugiendum
Multi autem dum dormiunt sompniant
de futuro dei misericordiam se facturos pe
nitentiam proponentes. Contra omnes hos
vigilat ihesus orans mortem vicinus
et hortatur nos vigilare dicens.
Vigilate et orate ne intretis in temp
tacionem. Io. 6to. Hortatur eos operari con
tra laboris infructuositatem opus
devotionis et sapientie dicens. Operamini
non cibum qui perit sed qui permanet in vi
tam eternam quem filius hominis dabit vobis
Hunc etiam pater signavit deus. Et post
Hoc est opus dei ut credatis in eum quem

misit ille. Hoc est opus sive sapientie et
devotionis per se totam mentem suam in di
lectum ihesum transportare. Et hic est vere
iustus qui tradidit cor suum ad vigi
landum diluculo ad dominum qui fecit
illum et in conspectu altissimi depreca
bitur .i. ad ipsum dominum ihesum christum qui
supplet omnis talis defectum et subm
ergit omnem illius adversarium. Nam ipse
videns ihesus est columpna ignis et nu
bis que in vigilia matutina respiciat
castra egiptiorum et clamans adversatum
et subvertit rotas curruum et ferun
tur in profundum. Et tunc anima pacifica
ta vigilat devocioni et dormit omni
extrinsece distractioni in lectulo pacifici
salomonis tranquillo et quem circa lx
fortes ambiunt ex fortissimis israel.
Nam tota milicia celestis custos
tali anime est intenta. Propter quod assecu
rata sponsa iubilat in amplexibus
sponsi et cantat canticorum 4to. Ego dor
mio et cor meum vigilat. Vigilat
cor dormientis quando viget affectus
cordis in gratia devotionis ihesu et con
templationis transformatione in amplexu
dilecti ihesu tam peregrinantis in mundo
quam pendentis in patibulo quam etiam reg
nantis in celo. Et quia omnis alia con
dicio tali anime tenebrescat et ab
omni districtione quiescat ideo non solum di
dormire sed etiam in nocte dilectum de
siderare. Unde psalmista. Anima mea desidera
vit te in nocte sed in spiritu meo in precor
diis meis de mane vigilabo ad
te. Nocte dicit et mane. quia et sen
sus sopiuntur ab exterioribus et recolli
guntur ad intima. et a videndo ihesum vi
det anima sibi oriri novae claritatis
lumen ad quam suscipiendam digne debet
sollicita vigilare. prima. 8. Anima

ne vigilaverit ad me inveniet me
O quam dulcis est iubilus talis vigilie
na assilati philomene. Et de huius
modi avium condicione dicitur quod cum cantaverit
per totam noctem diligentius vigilat et
cantat / cum diem appropinquare perpenderit
Sic et sancti contemplativi ad amorem
flagrantes dilecti licet in tota nocte
presentis vite vigilent cum vigilante
ihesu tamen cum senserit appropinquare
paradisi auroram tunc singulariter iu
bilant et armonizant voces suas
de omnibus actibus exterioribus vite di
lecti ihesu. et de omnibus venis cordis sui
innumerabilis et inestimabilis carita
tis facientes cytharam suavissime
melodie contra instantiam mortis corporee
confitebor tibi in cithara deus deus me
us. et animam sensitivam horrore mor
tis depressam fiducialiter increpantes cum
subiungunt. Quare tristis es anima
mea et quare conturbas me. Et cum
ad spem future resurrectionis attol
lunt cum dicunt. spera in deo quoniam ad
huc confitebor illi salutare vultus
mei et deus meus. Hic tamen varius
imitacionis modus conformatur in
gutture philomene aliud est illius
suavissime iubilacionis extatice.
Nam mirabile est unde tanta vox in
tam parvo corpusculo tam fixus spe
tam modulatus sonus sine murmure
dissonantie. gravis / acutus / circum
flexus / continuus / creber / plenus / ex
tentus ut omne genus iubili et
cantus armonici videatur proferre
et omnem pigritiam sompnolentiam et
negligentiam ignorare. Que omnia ad
varias iubilacionis et devocionis
dulcedines referuntur. Dicamus ergo et
nos cum sanctis animabus extaticis vigi

lanti pro nobis ihesu. Deus deus meus
ad te de luce vigilo et in nomine tuo
levabo manus meas. Ad has sanctas
et perutiles vigilias sanctus ysaac in
via contemplacionis expertus in libro de
contemplacione hortatur quemlibet qui
velit proficere in via dei modis miris
et multis dicens. Noli putare homo
quod inter operaciones monachorum sit alia
maior vigiliis nocturnis. In ve
ritate fratres si non fiat religioso
dispersio et turbacio in carnalibus
rebus et sollicitudo temporalium et ca
verit sibi a mundo et custodierit
seipsum cum vigiliis mens eius quasi ae
alis in brevi tempore volat et exspo
liatur in dileccione dei et cito pervenit
ad gloriam eius. Et infra. Monachum
perseverantem in vigiliis cum mentis
discrecione non respicias illum sicut
ferentem carnem. Hic utique angeli
ci ordinis est non humani. Et in
Qui autem hoc negligit primo di
quod ignorat ad quod laborat. Et
minimi dicit de utilitate vigilia
Dicit tamen quod parum prodest in nocte
vigilare in oracione et in die se dispergere
propter duo. Primo quia in die perdit lumen
noctis. 2° quia in nocte est totus plenus
fantasmatibus diurnarum distrac
tionum. et ideo oracio eius est inpura et in
certa. ac per hoc parum devota et i
deum transformatoria. Sed qui se conti
net a nocciva distraccione in die cito
cum nocturna vigilia ad profectum as
cendit. Unde et de hoc infra dicit.
Nam si nocturne meditacioni concor
dem facies operacionem diurnam caloris
cordis nec in medio dierum adhibebis
in brevi tempore amplexaberis pectus
ihesu. Et infra concludit. Unde rogo te

qui affectus adipisci mente studi
osa apud dnm et agnicoez none vite
toto tpe vite tue noli neglige cote
placoez vigiliarum qr p ipam api
entur oculi tui ad ituendum totam glam
conu'satois none et vtute vie iusti
tie. Dicit etia ibidem qp si ho corpe
fatigatus uel ifirmitate debilita
tus no pt genuflectoes uel alia
corpalia exercicia face i orando si
nit stare brachia extendere an
cruce se pstne et tamq moriens
p dolore am crucifixum clamae z silia
dicit sic Rogo te tn in caritate ut
si delictus fuis i huiusmoi ne pos
sis eandem opari salte sedendo vi
gila ne dormias i corde tuo sz
oi igenio edne nocte sedes et bo
na cogitaes i intellecu. Et ita co
fortat hoiem oez negligetia exui
te, qz sepe pluit ho qp dormitacoe
ignauia et grauedo corpis et oro
nis tediu et isipiditas metis q oia
opprimunt hoiem ne vigilare possit
uel velit et tepta coes carnis sr et
demonu volentium aiam a pfcoe
vigilie ipedire. Quas si assuescat
deuince pduc at ad illa quiete et
iubilatie conteplatois vigilia et
amplexu ihu vigilantis secu de
quo dcm est sup. Vn pscandendus
e sopnus oibus mois volenti ad pfcoez
ascende et i ipsa pseuerare nqu
tu reqrit nature stricta ncitas.
Et i hijs mirum vndecu ihu potenta
expiet aia q sui corpis fragilitate
suo sustentabit consortio. maxie
si vigili itencoe xpm p se vigila
te attendat ac ipm associat i oroe
pnoctate i morte. Cap. x° i die mr
tu occupabat et de ocio vitando et
qp tota vita xpi fuit dies. Jhesus.
die occupatus. Caplm. xvi.

Magister pfcois ihesus et ois
alte virtutis forma pdcam sci spi
tus psaac doctina suo pmo stituit ex
emplo dn no solu pnoctabat i vi
giliis noctinis p ura salute vm ca
am i die uacabat opacoi consili
oi ab ociositate cauens et iugit
i ure salutis opibus se exercens. Pp
ter qd di matth vi qp erant qui
veniebat et q redibat multi
ita ut nec quide tps manduca
di herent. Multum ergo dapna
uit ociu vndcus ihs du nc die nc
nocte voluit iterrupe opus pmi
horis et exercicium pfce virtutis ex
quibus consecutu est vnstam ure
salutis. Int oia aut opa spiale
exerciciu mentis sp fuit i eo no m
terruptu no solu i qntu comp
hensor fruicois glie sz etia in
qntu viator coteplacoe subli
missia viatori conueniente qntu
ad illu modu quo eat viator.
Et hoc accedimus de vigine vndca
mre sua ad minus ps sedm sacri
ficacoez sicut dcm est sup. Et io
labor ille quo mes exercet coteplat
coe diuina de gne opis est labor
pfcus. Et sicut exercicia corpis q
ad hoc imediate iungut sicut ca
tus psalmoru et diuini officij
exerciciu genuflexionu et clamo
ru vocaliu et cordialiu et sus
piriorum et gemituu et fletuu
Et hec ps pmu modu tenet
sedm locu q pro alio ope no st
pmittendu sit assit facultas
pseuerandi i eis ii i qntu reqrit
stricta ncitas corpis nel zelus

pacitande salutis. Tertiu locu tenet
exercitiu studij illaru scripturaru sacre
q mente instruunt et attrahunt ad
sursu tendendu in deu uel vilificacoe
inducat tunc tibi manifestando de
fecu vel de statu virtutu uel articlo
ru fidei et efficacia sacramentoru.
et occultu lucta temptacoum et alijs
necijs ad intellectu supdictoru et tan
pte q p aliorum salute. Na studia
curiositatu et dcu paganoru uel
historiaru inutiliu int opa frivola
computant n quatu oportz incipientes
instrui i gramatica et in logica tm
qd possit vocabula artis itellige
et ea q in divina scriptura continent
lucidius aperire. Na diu et multu
i dictis paganicis tps occupac vi
te q deb ee pfecty est tps pditu a
pinguedine devotois xpi ihu quasi
totalit arescere fantasmatib9 pprie
mentis iflare loquace et psumptuo
su et garrulu effici et i seipo fasti
diu simplicitatis et puritatis ewa
glice et scripturaru simpliciu actuu
vite ihu. et i discussioe inestimabili
u doloru cordis eius et in alijs que
fecit p ope nre salutis tota die tp9
expendere reputat ociosu respcu ex
cia i silitudinib9 paganicis q me
te mag subtiliat ut pfidia queriat
i fidei veritate q ut veracit itelligat
opa ihu creatoris et redemptoris et
bificatoris i flamea caritate. Qd
uno argumento nitc pbare suffici
at. Na cu aug9 dicat q suma re
ligionis est imitari que colis salz
dnm nrm ihm xpm. si quis respi
ciat vitam taliter studentiu ma
gis conantur imitari supciliu p
suptois et garrulitatis paganice

et illi9 indocte sce iflatiue q hui
litate paupertate et austeritate et
crucifixione sapie xpiane q in bn
dci ihu imitacoe consistit. Cui h
in9 i oculis qd iuget stilus scribe
re compellit meos dolores et ruinas
quas videm9 continue ruinare. Na
hoc est unu de illis quod pfrecm
auulsit a religionib9 paupertatis
et multa mala i medio ecclie sei
navit. Ne que q i talib9 occupat9 fuit iste
i luce sue dici que est lux vera q
illuiat oem hoiem venientem in
hunc mundu. Quartu locu tenz exer
ciu opis manualis uel mechanici.
In quo est utile occupari tam p edifi
cacoe primi ne videamur solu aliorum
velle manducare labores q p vtili
tate vitandi ocij ne pateam9 iacu
lis iimici. Et hoc no est i curiositate
scandalizatiuis mundi et icopete
tib9 paupertati et paupi vsui stratu
ewangelici sicut sunt curiosa co
na alta ampla monstruosa que
mag regalib9 fastigijs q paupe
b9 mendicis apta videntur. Huius er
go exclusis occupacoib9 malis que
i supfluitate congregacois uel edi
ficacois tpaliu paupu statu sunt
icompetentes. multu laudo ope me
chanico occupari duplici causa pdic
tis i tb9 primis melioribus exercicijs no
apt hoc ipeditis. Q uiz att videm
constringe viros ewangelicos ad op9
manuale i ope isto sic volum9 itel
ligi ut dcm est i hoc loco et tali op
pora exercicia anpom. Na studiu il
lud paganu vanu et garrulu ma
gis ad nocumentu q ad pfcm exer
re sentim9 n solu in qntu p hoc
tepatamentu carnaliu excludut.

q̄ multo melius et salubrius modis ali
is deuicimus. Nam p illos modos
nos vincit luxuria q̄n fortius ex hoc
supbia ōnetur qd nō est supare sed
pdere. Nequaq̄ eni bndictus ihesus
talibus studiis docuit temptamentū vi
cē uel v̄tutes acquirere sz dicit q̄ sp op
tet orare et nunq̄ defice cū mar̄ie
ille vanitatis studiū aduersatur.
Attende aūt q̄ licz ī die artificiali ad
littā multū copassime fuit occupa
tus dilēs ih̄s multas sustinendo.
molestias tā īfirmorū visitando cure
q̄ indoctorū instruendo ignorantiā
q̄ etiam ipiorū et repugnantiū repel
lendo fallaciā q̄ etiam itenerando
et discurrendo p nobis affligendo
suā teneram et delicatā naturā. tā
istū diem latius extendimus. Et cū
ipē bndictus ih̄s sit sol iusticie et
dies sit latio solis sup terram dicemus
diem totū decursū luīnose vite bn̄
dc̄i ih̄u quo luxit ī mundo ī medio
natōis pue et puerse solū et vin
luīnare qui sui luciformi vita effu
gauit tenebras orbis t̄re. Et hoc
modo tota eius vita fuit vna longa
dies de qua possumus assumē qd di
citur ecc̄. Vna dies facta ē quasi duo
Quia luciformis eius vita vim
duplicis illuiacōis pfc̄e obtinuit
dn̄ et ipē in se pfc̄is v̄tutibus splē
duit et oēm elcōx suorū vitā in sue
vite merito splendidā fecit. Vere hc
sanctissima dies ī bndcō ihesu fuit lōga
merito longa labore assupto lon
gui dolore ītno longui exemplo
vndiqz illuīoso. De primo. Non
fuit añ nec post tā longa dies
obediente dño voci hoīs pugnātis
p isrl' sicut dicit iosue 9°. Id est di

uina mia obediente voci et clamori
assupte nature bndicti ihesu et pug
nante cont hostes malignitatis
nr̄e pro elcōrū salute. De 2° ps 12.
Quādiu ponā consilia ī aīa mea
dolorē in corde p diem. De 3° io. xi
Qui ambulat ī die nō offendit. s. exē
plorū. Hec dies luīosa opponitur tene
bris noctis p̄sitte ī alio caplō q̄ et
ipā ad silitudinē quatuor vigilia
rū noctis pdcē quatuor hēbz distinc
tōes efficacie luīose scdm quatuor
modos considerandi solē in artifici
ali die scilz q̄ntū ad ortū ad ascēsū
reflexū sine descensū et occasum
sicut dicitur ecc. 2°. Oritur sol et occidit
2c. Hec ergo est dies quā fecit dn̄s
q̄ dicit ego sū lux mūdi. Et q̄libz ps
huius saltem diei hēt tres horas q̄
pnt opponi tenebris noctis horrē
de. Et sic sūt 12 que sūt duodecim
illuīacōes exēplares solis iusticie
in sue vite decursu q̄ rutilant et resplē
dent ī emisp̄io mentiū elcōrū q̄ntū
ad bndicti ih̄u ortū incarnacōis et
natiuitatis ascensū clementie con
uersacōis usqz ad baptismū reflexū
sine descensū sue pietatis ad mani
festandū seipm̄ mundo p sue pdi
cacōis triēniū occasū p victoriose
passionis et mortis extremū sup
pliciū quo ad passibilis vite decur
sum. In ortu habuit ih̄s sol tres
horas radiose exemplaritatis mū
dissime puritatis et integerrime
v̄ginitatis in conceptu ī vtero sa
cratissime mr̄is. et in egressu nati
tatis. paupertatis penuriosissime
ī inuolutōe ī pannulis et ī recli
natōe ī presepio. Austeritatis ri
gidissime ī circūcisiōe vulnere af
flictiuo ī quo piissimus ihesus nobis

et sibi rigidus et austerus noluit pce
sue delicate coplexioni s3 i ptib9 mlt
tu sensitiuus voluit circulariter vo
nenu ut doceat nos ome delectame
tu concupiscie et supbie cauendi. qr
hoc sustinuit obediens legi. In quo
verus sol ihesus mundo oriens effu
lgauit oim tenebrositatu radices
In habuit ascensu silit sol ihesus tres
horas radiosi exempli. Nam i to
to illo decursu legit fuisse pfun
disime subiectois et humilitatis tm
legi in templo qn facti ssime mri
et ioseph i sue comusatois medio.
Scda hora fuit exultacois et pegr
natois dn fugit i egiptu stetit et
redijt et ut pegrinus ad galileam
trusfugit. nec in terra tribus iuda
de qua ortus fuit comusari ~~elegit~~ i
elegit i exemplu q pegrini et ad
uene debent ee elcti inter ciues ba
bilonicos huius mudi. Tercia ho
ra radiosa fuit silenciu q̃tis ihe
su. Nichil eni de eo legit a 12 vsq
ad 30 annu n comusaco cu ioseph
et silenciu de oi facto suo. In quo
vita unam quo ad duplice vita
actiua et contemplatiua ut dcm
e supra instruxit dn de hoc age
tur. In signu hus trinarii exemplu
tplici annoru denario i hijs tribus
pdictis sue vite bndictus ihesus
deduxit cursu. Tercio bndictus ihs
i reflexu sue i descensu sue pi
etatis ad nos qua sum aductu
maifestare voluit mundo tres
horas habuit radiosas i triennio
pdicacois sue. Pma hora fuit
radius vtuose potentie i ostensis
miraclis. 2a hora fuit radius sple
dentis sapie i effusis doctrinis. 3a

hora fuit radius demulcentis mūd
i assuptis consorciis despectoru et
pauperu et i pus familiaritatibus
pctoribus ousis. Huius hore radiosa
testimonia st ignominie et despci
scdm mundu in suis aplis refulge
tes s3 et detractores mordacu mdo
qui i multis locis de pietate ousa
pctoribus pietati ihesu impie detr
erunt. In hijs tribus horis refulgent
tres magnificentie diuini esse po
tentia sapia bonitas p quas ihs
se manifestans mundo potuit cog
nosci sup oia bndictus deus. Certo
bndictus ihs sol i suo occasu tres ho
ras ondit radiose virtutis. Ardentis
sime caritatis i se voluntarie expone
do. passibilissime dolositatis i acri
me paciendo. victoriosissime strenu
itatis i mortis dnium absorbendo
Vel aliter possimus dicere q hec hore
st patia in iniurijs constancia i tor
mentis victoria de hoste mortis.
In quibus suos martires pfectissime
exemplauit confortauit et victores
efficit. Hee sunt duodecim hore de qbus
pt assumi verbu ihu io. 9o. Nonne
xii sunt hore diei. Qui hanc die
secutus no ambulat i tenebris et
qui i ea ambulat no offendunt. ihs
Hec st opa pris de quibus dicit ihs
io. 9. Me oportz opari opa eius q
misit me donec dies e. venit nox
qn nemo pt opari. Nox est diffor
mitas a bndca ihesu vita. Et io
qndiu est in mundo imitatois eo
ru ipe est lux iporu. pfectio at
huius diei soli trinitati bndissime
et ipi homi ihu est nota pfecte. Hec
e dies de qua zacha. Est di
es una que nota est dno no dies

nec nox supple decursus naturalis temporis sed decursus incarnati eterni solis. et in vespere erit lux quia tunc magis nox illuminatur quanto magis radiis sue infirmitatis adversa pascendo pro nobis nostras infirmitates assumpsit et membris infirmantibus condescendit. Et quia de isto decursu est totus liber iste omisso de singulis prosequi labitur. Huius diei claritate ad clarificandam animam per ihesum radium conuitanimur. Nam in anima fit per tres quasi motor cursus sol spiritualis ihesus. Nam in ortu ipsam vivificat per gratificationem. in ascensu ipsam clarificat per utriusque vite perfectionem. in reflexu ipsam simplificat per sui exinanitionem. in occasu ipsam deificat per totalem transformationem. Primo ergo in ortu vivificat primus ihesus animam refrigerans ab estu peccatorum. hebreorum primo dicitur quod ihesus est splendor glorie et figura substantie eius et purgationem peccatorum faciens. Et hic habet tres horas. Videlicet ihesus secundum tres perfectas purgationes omnium malorum in plena observantia christi consiliorum. Et hanc diem non potest cogitare vel assumere mens carnalis. Hec enim est tantum perfectorum qui omnia mala et occasiones malorum voluerunt vitare ad plenum. Huic congruit quod dicitur malachie 3. Ecce venit et quis potest cogitare diem adventus eius. Ipse enim quasi ignis conflans et quasi herba fullonum nullum pullulum obmittit subvegetantis. Sic talis perfectio ortus ihesu in anima nichil dimittit pullulationis male radicis. Secundo suo ascensu mentem clarificat dum in activa eam suo exemplo dirigit et in contemplativa sibi invicem radiose splendescit et in utriusque vite alternati occupatione et prudenti alterutriusque intimissione eam instruendo perficit. Et ista perfectionis summa ut sciat anima per radium lucentis ihesum in eo secundum congruentiam temporis et operis nunc contemplative nunc active nunc in utroque salubriter occupare. Et de hoc in pluribus locis latius est dictum. Huic diei anima talis iubilat sentiens ihesum sue contemplationis principium influxivum mediumque reductivum terminum quietativum dicens cum propheta ipsi ihesu. tecum principium in die virtutis tue. Et quia sentit se facere per mutuum quod ihesus facit in ea per sue condescensionis dignativum illapsum non secure subinfert in splendoribus sanctorum ante luciferum genui te. Quasi dicat. In splendoribus tue irradiationis ad exemplar priorum sanctorum genui te in memetipso dum per tuum donum sive agendo sive contemplando me tibi conformo in spiritu gratitudinis et humiliationis mee non in arrogantia luciferi et proprie confidentie. Tertio suo reflexu videlicet ihesus mentem simplificat dum per exinanitionem sub maiestate dei eam inclinat. Et ipse sequitur ad secundum valde proprie quia quanto mens plus elevatur in contemplatione dei tanto fortius et intimius reflectitur in recognitione sui. Et habet tres horas quia sentit se ex originali corruptione infectam et ex propria malicia et ad omne malum pronissimam et quod peius est omnis divini influxus et doni per omnia destructivam. Et hec est vitalis cognitio que facit animam fecundari omni bono dum sentit se in se et a malo originis exire et ad malum tendere proprie actionis. Huic diei convenit illud zach. 14. In die illa exibunt aque vive de ierusalem medi

dum earum ad mare orientale et me
dium ad mare nouissimum. Et erit dominus
rex super omnem terram et erit dominus unus
et nomen eius unum. Aque viue est
perfecta cognicio animam viuificans que
de iherusalem xpo ihesu exeunt in animam
respicientes infinitam amaritudinem
originalis infectionis et concupiscam
insaciabilem amarissime nostre actionis.
In cuius plena cognicione fit dominus rex
super terram talis anime dum totaliter se sibi
subicit et a seipsa deficit. Et tunc fit
dominus unus et nomen eius unum quando
quicquid boni anima sentit in se totaliter
deo attribuit non partim sibi partim
deo quasi faciens duos dominos operis
sui et duo nomina potestatis sed se solam
ibi recognoscit ad beneficium impedi
menti et totaliter bona attribuit
soli efficacie diuine bonitatis. Ad
talem solis reflexum statim merito se
quitur occasus in quo certo mentem
deficit sol ihesus per totalem transforma
cionem ut iam in seipsa deficiens ni
chil in se de se senciat talis anima. sed
dicat michi viuere xpus est. Et hee sunt
tres hore. Amor transformans ut in deum
transeat. dulcor saccians ut nichil
ulterius querat. Vigor fortificans ut
inde non discedat. Vere hic commen
dat deus caritatem suam in nobis dum sic
pius ihesus nos facit seipsum. De hac
die dicitur iohel ultimo. In die illa
stillabunt montes dulcedinem et
colles fluent lac et mel et per
omnes riuos iuda ibunt aque. Mon
tes sunt eminentes perfectiones diuini
tatis et humanitatis ihesu qui stil
lant tunc in animam dum illam in se trans
format sed multo melius in eis recog
noscat quod sit ihesu quod si sine proprie
essentie quod in se non est sed in ihesu. Et
hoc spectat ad primam horam amoris
Statim sequitur 2a dulcoris et in qua
colles fluent lac et mel. Per colles
accipiuntur humiles condescensiones
quas gustat anima pietatis ihesu eler
tis facte in qua miris modis dulco
ratur et extatice soporatur. Tunc autem per
omnes riuos iuda aque vadunt quando in
3a hora sic vigoratur quod sic in istis
perseuerat quod quicquid est in ea temporis operis
cordis et oris transeat et maneat
fixe in predictis perfectionibus dei hominis ihesu
xpi. Hec est salubris occupacio qua
dies diei eructat verbum ihesus lux
anime illuminate eructat et manifestat
et incorporat semper ipsum. Ad horum autem in
telligentiam multa faciunt que in aliis
capitulis sunt dicta ubi contemplacionis in
ihesu amplius dilatantur. Quod
ihesus panes multiplicauit et pisces
et quod significant illi panes cum piscibus
et turba. Jhesus panes multiplicans. P

Scriptum est qui non laborat
non manducet. Et ideo ihesus
cuius omnis vie sunt misericordia et veritas non
nisi laborantibus in via iusticie muni
cionis sue spiritualis refectionis alimo
niam dignatur misericorditer ministra
re. Et quia sapidior cibus quam possit
habere anima in imitacione ihesu occupa
ta est ipsemet ihesus panis vite qui de
celo descendit et qui solum confortat
cor hominis ideo primo de ipso suauius et
ipsum suauius comedimus multiplicatum
et fractum in quinque panibus ordeaceis
et duobus piscibus et in septem triticeis
et paucis pisciculis figuratum sed non
poterit comedi primo nec cognosci
talis panis nisi ubi et de predictis
panibus saciasse turbas legitur.

saltz i loco deserto non cuiuscumque prie
sed galilee. Na marci vi et viii. Ubi de
utroque miraculo legitur et in galilea dicitur
lassatis turbis ministrasse hunc cibum quia
non in presenti tumultuatione mentis et deum
et derelictis omnibus sollicitudinibus dis
tractiuis et in sola imitatione ihesu nobis
occupatis non est vere et spiritualiter
gustare ihesum ordeaceum et triticeum panem
id est secundum utramque eius perfectionem intrinsecam et
extrinsecam sensualem et intellectualem. Na
turba insitina circa extrinsecam dumtaxat occupa
tionem occupatur et ideo in quinque milibus de
scribitur quasi numero sensuali quia in sensi
bili vita ihesu contemplanda imitanda
et degustanda perficitur. Quam ut sequi
delectabiliter possit duplex spes quasi
duo pisces condiunt ordeaceum panem
istum. Spes scilicet quia per ipsum ab omni malo
redimitur. et spes quia in celestibus collocatur.
Et hoc cum comedens ordeum sensibi
lium operum ihesu fit iumentum super quo
ipse ihesus rex sedere dignatur fidenter dicens
cum propheta ad benedictum ihesum ut iumentum
factus sum apud te et ego semper tecum. Te
nuisti manum dexteram meam ne scilicet sub
mergerer ad infernum supplicia. Et in vo
luntate tua deduxisti me per tua sen
sibilia opera. Et cum gloria suscepisti me in
celestia gaudia. Et quia vere desertum in
tuitu et a temporalibus migrauit ideo letanter
subiungit. Quid enim mihi est in celo et a
te quid volui super terram. Quasi diceret
Nichil quero terrenum. Tali enim tur
be precipitur discumbere super fenum quia tali
precipitur calcare et possidere plenarie
corpus suum ut nutu possit subnectere
quod sequitur. defecit caro mea et cor
meum supple ab amore proprio et omnium
mundanorum deus cordis mei et pars
mea deus in eternum. Et hic fit verum pascha

in quo transeunt sensus nostri in deum. Unde et
iohannes vi dicit quod erat proximum pascha dies
festus iudeorum. Et quia hic est summum gra
dus perfectionis idcirco dicitur mathei xiv quod discu
buerunt per centenos et quinquagenos.
Et quia multa est refectio in cogita
tione et degustatione sensitiue vite ihesu
idcirco dicitur quod manducauerunt omnes et
saturati sunt. Ne autem credens quod totum con
derint quod perfectionis est in illis operibus.
sciens quod ad undecim ihesum frangentis
et multiplicantis intellectum in eis super
sunt duodecim cophini fragmentorum scilicet
ad numerum perfectionis apostolorum. ut sciens quod
perfectionis apostolice est et non simplicis tur
be plene intelligere ea que undecim ihesus
nobis fecit in passibili carne. Sed ad
huc plus ascendit illa septem panum con
sideratio scilicet intimarum virtutum et perfectio
num mentalium anime ihesu et ideo ille est panis
triticeus et septenarius perfectionis donorum
spiritus sancti in quorum consideratione iam non rema
net homo in vita iumenti sed erigitur
ad sublimitatem status angelici ut de
illo possit dici. Panem angelorum mandu
cauit homo cibaria misit eis in habundan
cia. Hoc non fit nisi per receptam habundantiam
spiritus sancti introducentis mentem in fer
uore cordialis amoris ad intima ihesu
exsiccatis omnibus que sunt carnis. Unde et
predictum miraculum dicitur factum post penthe
costen tempore magni estus et siccitatis
herbarum graminibus. Propter hoc de hoc
pane non comedunt nisi viri virtuosi so
lide quadrature. Idcirco dicitur quod erant quatuor
milia nulla mentione facta de pueris
et mulieribus. Quod contra dicitur mathei
xiv quod de quinque primis panibus comederunt
paruuli et mulieres quia de sensibilibus operi
bus ihesu etiam reficiuntur infirmi. O
quam suauis iste panis et quantum multi

plicatur ī mente hoīs deuoti fcū b͞ndictoē ihū
Nec credat aliquis q̄ possit totū come
dere qū multo plus oporteat sup̄fluē
q̄ ip̄e cū omī creatura q̄ntūcūq3 p̄fcū
poterit gustare. Vn̄ et sup̄fluūt septē
sporte. O aīa mea noli te ī altū dist͞he
nec aliū cibū querere q2 sufficiat tibi ad oē3
sup̄habundantiā ihs si tn̄ ip̄se se tibi
fregerit et multiplicauerit ut q̄nto
plus considerāueris eū tanto magis
tibi sup̄fluet iuxta illud. Glorificā
tes eū q̄ntūcūq3 valebitis sup̄ualebit
adhuc. Illis solis parū panem et p̄uus
ē panis iste ī quib3 necdū fractus
et b͞ndcūs est qui et opa exteriora et
īteriora sublimus ihesu ī dignitate
sue p̄sone considerare nō norūt dicē
tes. Q̄d valz tm̄ cogitare et totā die
ī hoc tp̄s occupare. Verū est q̄ fuit
conceptꝯ et natus et ī presepio p̄
iulget in mundo p̄egrinꝰ. Q̄d de
hoc. Hoc oīa trāsierūt. Q̄d valet ibi
tp̄s p̄dere. Melius est seip̄m ī aliis
virtutibꝰ occupare. O certa stoliditas
q̄d est vtile extᵃ ihm. Est p̄ditio nō
solū tp̄is sed subiecti opantis et ip̄m
est opꝰ amarū. Aīa mea noli audi
re istos garrulos q2 nichil ē saluta
re nichil delectabile nichil refectiuū
nichil p̄ficuū nͥ b͞ndictus ihs. et oē
illud q̄d ip̄e facē dignatus est ī car
ne. Et vtinā aīa mea sp̄ posses oc
cupare cor tuū in minimo q̄d in illa
carne fuit vel q̄d de ea exiuit. In
oībꝰ considerā q2 deus est ille qui ī
illis dignatꝰ est se tibi ministrare
Stolidus ergo qui hanc occupacoē3
nō solū in te rep̄hendē presumat
s3 etiā q̄ sup̄ omē aliud opꝰ q̄d extᵃ
ihm est non extollit. Quorū typū
b͞n andreas tūc īsinᵉ tenuit cū ait Est
puer vnus hic qui habet q̄nq3 panes orde
aceos et duos pisces s3 hᵉc q̄d sunt inter
tantos. Et silr̄ de quatuor milibꝰ dixe
rūt discipuli. Vn̄ istos poterit quis satu
rare panibꝰ ī solitudine. Sz vtriusq3
ignorantiā refelleñs vtrobiq3 p̄cepit dis
cūbere q2 ī vtroq3 p̄cepit si aīa vult res
p̄icere ip̄m amorose trāquille et absq3 dis
tractione cogitare. nec hoc tibi suffi
et aīā nͥ ip̄e dignetur manu sue po
tentie frangere duriciam cordis tui
et excellentiā opis sui et sue b͞ndcōis
īfluxus faciat sap̄e tuo palatiū. quod
est dictū. q̄ sic deus dilexit mundū vt
filiū suū vnigenitū daret ad opa carnis
nr̄e. et illud q̄ pꝰ scelerā tot īnarrū offen
sionū ī assūpta carne voluit videri et
sicut homo īfirmꝰ cū hoībꝰ conuersari.
O in q̄ntū captū excessꝰ tibi ista mul
tiplicant si ad hec te introduxerit qui
hᵉt claueē dauid qui aperit et nemo
claudit claudit et nemo apit nō so
lū videbuntᵘʳ tibi sup̄fluē ab eo q̄d co
prehendere poteris xii cophinum et sep
tem sporte s3 etiā xii milia celorū et
vniuersū creabile ac creatū ab vnioē
diuine p̄sone diuinissū. Licz at sic con
tingat de toto b͞ndcō ihū vite decursu
et de singulis opibꝰ q̄ fecit in carne.
sp̄aliter tn̄ quinariū et septenariū re
ferimꝰ ad sue passionis conflictū.
Licz at q̄nq3 panes ordeacei possint
dici q̄nq3 saluatoris vulnera uel q̄n
genua sanguinis effusio piissimi ihū
ex sua carne fluentis. s. ī sudore. in
flagellacoē. ī coronacoē de spinis.
ī confixioē in patibulo crucis. ī vul
ua aptoē lateris. p̄t tn̄ rōnabilit
dici q̄ p̄ q̄nq3 panes itelligitur q̄d
q̄d suppliciorū derisionū contumeli
arū et flagellorū et dolorosorum

voluerunt que in carne sustinuit. Quod pro tri-
to panis dicitur quia ibi est nostre redemptionis refec-
tio. Est ordeaceus et asperrimus quia ibi est
vite amare ihesu dolorosa subtractio
et extinctio. Qui quidem panis pre sui as-
peritate esset incomestibilis nisi essent ibi
duo pisces certissime spei duplicis
sequentis operis scilicet glorie resurrectionis
corporis ihesu in beatifica carne et victoriose
ascensionis simul et eterne sessionis
in celesti sede. Distinguendo autem aliter
hos panes possumus dicere quod sunt patien-
tis iniuria patientis angustia patien-
di causa passionis forma in passione
penuria et finalis mortis deficientia.
Qui omnes sunt amari et duri nisi predictis
piscibus condiantur. Per septem autem panes
possunt significari vniuerse rationes dolorose
mentis ihesu de quibus nichil potest come-
di nisi a viris perfectis qui per spiritus sancti donum in
feruore amoris seraphici introducuntur
ad sentimenta cordialia perfectionis cordis
ihesu et ad inestimabiles obiectiuas rationes
dolorum que ab instanti sue conceptionis
usque ad extremum mortis se optinue-
runt potentie mentis ipsius ihesu ipsam
inestimabilibus doloribus transfigentes
et marie domine simul extra eius crucifige-
tur in carne de quibus infra dicitur ubi fuit
prius septima huius libri que inchoauit
in rationibus obiectiuis dolorum cordis bene-
dicti ihesu et in excessu vel in intentione con-
tinua doloris eius. Hic est panis
similagineus et quasi melleus
qui soli sponse seruatur de quo dicitur
in Eze. Similam et mel comedisti
et producta es ad mundum muliebrem. Et
psalmus. Adipe frumenti saciat te. Hoc so-
lo plene inamoratur impinguatur deco-
ratur deiformatur anima ut vere sit be-
nedicti ihesu sponsa dum gustat infinitatem
amoris quo ihesus eam adamauit du-
rum excessiuos dolores continue

per ipsam assumpsit. Hii sunt etiam pauci pisci-
culi qui licet sint parui et pauci tamen iubet
apponi id est a mente considerari scilicet perfectionis
aliorum sanctorum christi dolores meditantium
et sibi compatientium marie sacratissime
virginis matris eius. Cuius dolores licet
fuerint maximi respectu omnis alterius do-
loris creati. respectu tamen doloris benedicti
ihesu dilectissimi filii sui fuerunt valde
parui. Causas autem dolorum cordialium ihesu
et illius inestimabilis a nobis et omni
creature infinite mensure possumus
et aliter distinguere. et istos septem panes
manibus benedicti ihesu et sponse sue benedicte
nobis confractos edamus in suauitate
correspondentie amoris dicentes pro
primo pane primam et radicalem causam
dolorum ihesu esse infinitam misericordiam diuine
voluntatis misereri humano generi dis-
ponentis. ¶ Secundam rectitudinem in obliqua-
libus diuine iustitie solum rationem iniurie
respicientis. ¶ Tertiam commensurationem
diuine sapientie quantitatem dolorum pro satis-
factione plenaria omnis iniurie mille milium
mundorum in natura assumpta a diui-
na persona immensam omni creature
immensurabili dispensantis et mensu-
rantis. ¶ Quartam efficaciam diuine pote-
tis exequentis in opere et animam ihesu tam
immensurabilis mensure capacem
per unionem infinitum diuini filii producentis
et persone filii dei simul et carne cum sua
sibi unita eternaliter viuentis. ¶ Quintam
splendidam cognitionem et luminosam sapientiam
anime benedicti ihesu a verbo infusam
omnia predicta plenarie cognoscentis.
librantis. distinguentis ponderantis
et plenissime ad plenam sufficientiam
comprehendentis. Sextam inestimabi-
lem ardorem caritatis immensurabilis cor-
dis ihesu influxum a verbo in animam sine

voluntatem. ardentissime et plenissime
semetipsam totam in passionis doloribus secundum
lumen diuine sapientie immergentis et
immensurabiles omnium dolorum mensuras
totaliter amplexantis pro honore dei red
dendo et zelatiuo dolore suarum iniu
riarum et pro passione sua in correspondentia
et extatico virtutum similium verbo assu
mentis sicut dictum est supra dum ageretur
de passione gratie xpi capitulo quo pro humano
genere redimendo et absoluendo ab omni
debito cuiuscumque peccati et promouendo et
perficiendo in ope et gradu et statu cuius
cumque meriti respectu cuiuscumque precelaris
clari et cuiuscumque operis et actus siue inte
rioris siue exterioris quantumcumque minimi quod habe
at rationem operis meritorii et deo accepti.
Septiam inestimabilem et indefectibi
lem vigorem potentie in animam benedicti ihesu
influxum a verbo ad tenendum immobiliter
firmam animam et carnem ipsius ihesu secundum predic
tum ordinem ad ista indefectibiliter strenuissi
me toleranda simpliciter non determi
nando tempus certum sed quantum placeret diui
ne iustitie et sapientie pro tota eternitate
si hoc vellet eligere. Ita quod anima ihesu ex
se non posuit finem in hiis sed simpliciter
pro toto eterno se exposuit in manu di
ue iustitie et in ipsa immutabiliter perdu
rauit. licet diuina voluntas passiones
suas ad tertium sue passibilis vite ter
minum finire voluit. Horum septem pa
num valde parum est quod gustamus. Vnde
et septem sporte remanent plene quas so
lus spiritus septiformis dei in se gustat
accipiendo perfectionem mentis ihesu et
ipsum ihesum plene gustare facit facien
do ipsum frui omnibus diuinis perfectionibus et
suis perfectis virtutibus tam in se quam in omnibus
membris. Et de hiis dispensat men
tibus amatiuis secundum proportionem sue

sapientie et amoris quas ad statum seraphi
cum dignetur assumere. Multi sunt alii
modi distinguendi et figurandi pa
nes istos tam quinque quam septem. Nam quinque
quasi sunt illa quinque que requirunt in prima
rium septem septenaria perfectio que contra
in eminentia perfectorum. Vel quinque panes dicun
tur quinque libri moysi et status veteris testa
menti qui fuit ordeaceus et sensu
alis asperitate timoris conditus mi
nus iubilo psalmodie et spiritus prophetie po
tentis suauitate repromissi ihesu. Im
mo condimento solum ille panis comedi
poterat cum salute iuxta illud. Necesse
est impleri omnia que scripta sunt in lege et
prophetis et psalmis de me luce ultimo.
Septem autem panes possunt dici status noui
testamenti in quo habundanter effundit spiritus
sanctus gratia septiformis que animam perficit in
bono ut iam non testam figure quasi
sub velato ordeo veteris testamenti
comedat panem asperum sed purissimum germi
num frumenti nudum et apertum in veri
tate reuelate gratie ihesu xpi ut sponse
ecclesie dicitur. Venter tuus sicut acer
uus tritici vallatus liliis pro perfectio
ne et obseruantia vitatis. Ubi etiam
pauci comeduntur pisciculi contempla
tionis vie qui dicuntur pauci et perinde pau
ci respectu consolationis et glorie reseruan
te. Nam multi alii modi istorum panum
sunt ab aliis dicti. et quia tamen istud perfe
cimus faciamus finem in pane vite ihesu
quem in cenaculo syon quasi electis ele
uatis ad statum extaticum solis dilec
tis tradidit seipsum ministrans in a
bum et potum sacrificium et sacramentum.
Benedictus sit ergo iste benignissimus
ihesus eternus panis qui panem se dedit
panem se fecit panes multiplicauit
panem in seipsum conuertit. ut sic dilec

aie plene sufficiat hic suauissimus panis
vite. Expecta ergo aia mea in deserto
ihm primo et sustine triduo patienter
clare intelligens quod infirmitatem tuam in
pugnacoem mundi subtractoem sin
tibi valet apparere faciet. Nec tibi sit
grave si hora pterisset et tibi consola
cio aduesperascit quia certissime ipse
reficiet quinario et septenario ordeo et
tritico miris modis si tamen cum turba in p
mo supra fenum sederis et in scdo vtute
pfectum te quaternaveris. ¶ Quomodo xps
ambulavit super mare et qualiter impa
uit ventis et duodecim ventis literaliter de
et moraliter acceptis. Jhs tranquillans

TRanquillus. flatus. cap. xviii.
Jhs omnia tranquillans et quem
aspicere quiescere est et istud erit cum
videbimus eum sicuti est. Sed dominus simus in
via sepe abscondit faciem suam et
tunc merito conturbamur. Ideo maxime
solet facere amicis carissimis. Vnde et
discipulos sepe permisit in mari turba
ri. Et ne se assecurent in periculis huius
vite ex consolacionibus receptis dicit math
xiv quod statim postquam ministerium quinque panum
cum sero esset factum ipse erat solus in terra
Vnde ascendit solus in montem orare
et tunc in mari reperiunt discipuli labo
rare in remigando erat enim eis ventus
contrarius. O quot venti sunt contra
rii navigantibus hoc mare magnum
et spaciosum. Videamus de his ventis
contrariis quia nos ipsi sumus venti con
trarii nostre saluti. Vnde iob xvii. Memen
to mei deus quia ventus est vita mea. Ideo
autem quod venti principales dicuntur quatuor
quia habent fieri secundum quosdam ex impulsu
quatuor brachiorum maris contra qua
tuor latera terre. et ex illo conflictu
fit motus in mari et ex eius motu con
citatur secundum diuersas partes illius conflictus

orientis salutis et occidentis austri et
aquilonis. Hii sunt quatuor de quibus dicitur
in daniele. quatuor venti pugnabant
in mari magno. Licet possint dici quatuor
passiones que turbant mentem carnalis
et bestialis hominis tamen possumus dicere quod
hii quatuor venti sunt quatuor peccata prin
cipalia in turbine huius mundi. Vnde et
quatuor sunt venti cardinales et quilibet
habet duos collaterales hinc et inde et sic
sunt duodecim. Primus orientalis et sic
iste calidus est et siccus. Hic specialiter
significat iram et superbiam que est calida quam facit
hominem furere. et sepe oritur ab oriente
nativitatis prosapie. Et est siccus ab omni
pietate quia sitit vindictam et vicinorum
oppressionem. Iste ventus facit tempes
tatem in divitibus et nobilibus et potenti
bus seculi. De hoc Iheremie quarto. ventus
urens in viis que sunt in deserto i. in corde
in gratia derelicto. Gratia enim delinquente
mentem in sue superbie turbinibus inficit quod
dicitur Job xxvii. Tollet eum ventus urens
et auferet et velut turbo rapiet eum
de loco suo. Ventus urens est iracundia
que aufert homini racionem. Turbo est super
bia que precipitat eum per presumptionem.
Et tunc rapit eum de loco suo quia superbus
non sustinet videri quod est sed multa osten
tacione quasi in omnibus se facit quod non est
Contra turbacionem huius venti est remedi
um quod habent naute. Nam cum navis fran
gitur et periclitatur qui per se ad navi
culam parvam fugere liberantur sic qui per
vilitatem suam agnoscere liberantur
a vento superbie. ¶ Secundus est meridio
nalis sive australis et iste est cali
dus et humidus. Et significat concupiscentiam
que oritur ex sanguine qui est calidus
et humidus. Et iste facit tempestatem in
iuvenibus. Nam luxuria calefacit et ardet

fcit mentē adurendo p ardorē sulphu
reū sz humida flūt p humorē fedū. De
quolibz taliū di Iheremie 2. In desi
derio aīe sue attraxit ventū amoris
sui. Sz qd dolorosius ē ecā hunc pes
tilentē ventū ysaias pastoribus attribu
it dicens. Pastores tuos pascit ventus
et amatores tui i captiuitatē ibunt
Contra hanc pestē est aliud remediū ex
emplo nautarū qui cū naues nimio
retrahuntur pondere piciunt merces
i mare. Sic qui humoribus corporis sui
i castrimergia vel lascivia submer
guntur hos piciant i mari austeritatis et
abstinentie amaricantis gulā et ventrē
p vigilias eciā et lacrimas et suspiria
et austeritatem remedia euacuant humores
facientes lascivie tempestates. Ter
tius est septentrionalis qui dicitur tra
montanus qui transit p loca semper in
frigoris et signat inuidiam et accidiam
et ex melancolia oritur que est frigida
et sicca sic est inuidia et accidia. Nā
inuidia frigida est ad bonū aliorū et
accidia sicca ad ppriū. Hec facit tempes
tatē in pauperibus a spualibus bonis
p quos nunquam transit calor celestis solis
De hijs di ozee. Ventū et turbinē me
tent. Contra hunc ventū in pruulis var
dis ē remediū qd ad terrā veniant. Nā
et hi pruuli sunt qz pruulū occidit inuidia
sicut dicit iob. Vnde remediū istorū est
qd ipi dimittant inuidiā respectu bonorū
proximi cū illo incipiant caritatē marti
ri. et accidiā respectu pigricie sui et in
cipiant operari in terra cordis sui qz qui opa
tur terram saciabitur panibus. Quar
tus ventus est occidentalis et hic frigidus et
humidus est et signat auariciam que a flen
mate habet ortū. Et hic tempestatē
facit i senibus. Nā facit frigidū i retinē

do et humidū in appetendo vel apponendo ne
saciatur pprius sz sp i aliena flūt anxieta
tibus cupidis sicut humidū nō terminatur termino
pprio sz alieno qz auaricia non nisi i morte termi
natur que aliena est ab instituta natura.
De hoc dicitur eccī 29. Quasi qui apprehē
dit ventū et sequitur vmbrā sic qui at
tendit visa mendacia .i. ad mendaces et
fallaces diuicias de quibus loquitur ps. Vt
quid diligitis vanitatē et queritis men
dacium. Istis ergo ventis oibus xpc imperauit
qn oia eos relinquere fecit. Et tunc i
conscia facta est tranquillitas magna qñ nullus
la querit terrena. Attende autem qd quadru
plici de causa turbatio erat aplis. Primo
ppter defectū lucis siue claritatis qz nox erat
2o ppter defectū dulcedinis siue suauitatis
qz i mari erant. 3o ppter insultū turbinis
siue hostilitatis qz ventus erat eis contrarius
4to ppter defectū roboris siue potestatis qz la
borabant i remigando et tanto plus
ventus intumescebat. Horū omnium radix
et causa fuit xpi absentia. Cum enim aia
sentit se obtenebrari i cognoscendis et
priuari suauitatibus internis et impugna
ri tribulacionibus extrinsecis deficere i viribus
pprijs sepe quasi vsqz punctū desperacionis
venit. Vnde et hic dicitur qd nauicula op
erebatur fluctibus et sepe se credit ee de
relictam a deo qui tn̄ eā talibus tribulacio
bus exponit vt augeatur i merito. Vnde
oes tribulacoes iustorū eis a deo puiden
tur et pmittuntur affectu paterno. Vnde ori
genes dicit qd ihs fecit mare turbari
et dicit qd hec tempestas nō est ex se or
ta sz ptati paruit imperantis qui educit
ventos de thesauris suis. Facta est autem
tempestas magna ut magnū opus ond
eretur. Hec autem dicit origenes de alia tem
pestate de qua habetur mathei 8 sz sup
ē de ista. Vbi et dicit crisostomus qd hec
turbatio typus erat futurarū tēptacionū

de quibus paulus dicit. Nolumus vos ignora
re fratres quia gravati fuimus supra virtute
m ut tederet eciam nos vivere. Facit eciam
ihesus electos propter sex raciones. Primo ut temp
tacionibus coronentur et honorabilius pos
sideant regnum dei. Secundo ut demones
amplius confundantur quia permissi sunt electos
tam acriter impugnare qui sunt carnis fra
gilitate vestiti multum confunduntur
illi spiritus arrogantes et superbi et in hoc
deus maxime honoratur. Et ideo solempnissimas
victorias universaliter dyabolum prosternen
tes in mundo non consuevit deus facere
nisi per personas despicabiles et abiectas
quia in hoc sensu in iob non censentur nomine
virorum sed ancillarum. Ubi figuraliter dicit deus
ad iob de superbo demone numquid alligabit eum
ancillis suis. Tercio propter custodiam
ipsius virtutis. Non enim conservatur virtus
nec augmentatur nisi recognoscatur. Opor
tet ergo quod flumina graciarum particularium
revertantur in mare abissalium meritorum
ihesu per graciarum actionem ut iterum fluant
per continuacionem et augmentum. Quarto tunc
maxime fit quando anima suum plene cognoscat
defectum. Unde et apostolus dicebat. Cum infir
mor tunc fortior sum et potens. nam virtus
in infirmitate perficitur recognicionis vide
licet defectus proprii et divini presidii. Propter
quod eciam non statim succurrit sed expectavit
usque ad quartam vigiliam noctis. Unde et the
ophilus dicit quod non statim eis astitit sed per
totam noctem periclitari permisit ut doceret
eos pacienter expectare et non a principio
in tribulacione sperare subsidium. Et di
cit quando tamen christus debebat eorum pericula com
pescere tunc maiorem timorem incussit.
Unde et ad tantum eos deduxit quod videntes
eum super mare ambulantem estimave
runt fantasma esse ut per hoc eciam eis
ostenderet quod ipsi defecerunt in cognicione non

cognoscentes prius adiutorium et non intel
ligentes precedens beneficium. Unde et mar
ci vi dicitur quod non intellexerant de panibus
erat enim cor eorum excecatum ut per hoc ostendat
quod deus notificat anime quod ipsa est ingrata
et ceca et hoc quod plus est infidelis quia ad ve
ritatem futuris estimat defectionis
fantasma. Ad hec autem notificanda me
ticiam ipse ihesus dat adiutorium quia domi
nus animam oppressam iuvare venit quasi se
alio ire ostendit. Unde et dicitur quod volebat
preterire eos ac si de eis non pertineret ad
eum. De hoc simile habuisti de chananea
primo quod stupendissimum est tamen deo
placet recognicio sue impossibilita
tis ad bonum et inabissatio sue volun
tatis ad appetendum et perpetrandum omne
malum quod quando anima ad ista plene de se sen
tiendum reddit se difficilem et non habet
hoc sicut cognicionem indubitabilem quod
numquam est nisi per superbie et presumpcionis super
cilium quantumcumque talem animam deus eciam
nunc excessive dilexerit et ad sublimem
statum perveniendam elegerit tamen propter istud
humilitatis profundum in ea formandum
in quo est omnis boni fundamentum fomen
tum et complementum aliquando primo dimit
tit eam ad multa horribilia et sibi con
traria ruere sicut est exemplum in
paulo. Aliquando permittit post innumera
beneficia et altam experienciam divini a
moris horribiliter et visibiliter ruere.
Exemplum de omnibus apostolis ruentibus in
passione et maxime de apostolorum princi
pe petro sed eciam maxime de david in adul
terio barsabee et homicidio urie post
quam tanta beneficia a deo acceperat. Et
hec omnia salubriter permittit ut dicit
gregorius ut eos sublimius per humilitatem
erigat quos debilius per elacionem superbia stra
verat. De hoc autem in pluribus locis est actum.

Quarto ut per hoc dei potentia sapientia et bonitas multipliciter innotescat dum non solum bona sed etiam mala electorum facit subservire saluti. ac per hoc electi cautius humilius et ardentius assurgunt ad dilectionem ihesu amandum in cuius merito et solo adiutorio resurgunt a malo et proficiunt in bono. ac per hoc sibi nichil de se relinquentes totum sibi in ihesum transferunt. Quinto ut satisfiat divine iustitie que requirit talium electorum vitam in tribulatione purgari et per hunc modum meritis gratiam augeri. Ubi et vides maximam associationem misericordie salvatoris ihesu cum sue rigore iustitie dum omnia ut predictum est per iustitia punit ad eternum premium superexcellentia subservire faciat. Sexto potest dici quod etiam hoc facit ut per tribulationes experientiam sue absentie iocundius teneant. Idem enim bonum perditum et postea reinventum habet novam gaudii rationem. Quod maxime fiet si in re inventa fiet augmentum. quod communiter fit electis. Nullus ergo desperet si tribulationibus ipsum ihesus exponit quia per tribulationes ipsum probat non reprobat. gratiam auget non aufert et letitias eternas cumulat dum temporaliter contristat. Unde et apostolus ad hebreos. Si extra disciplinam estis iam non filii sed adulteri. De hac dicit bernardus sermone 16 super qui habitat. utilis tribulatio que probationem operatur et ducit ad gloriam. Et infra. res ut dixi nova est tribulatio que in gloriam vertitur tristitia que mutatur in gaudium sane longum quod nemo tollet a nobis. Et multa de hoc ibi pulchra. Idem sermone vi super qui habitat. Si magnum illud certamen corporis considerare libet facile satis advertimus longe acrius impugnari spirituales quam carnales. Agit hoc quippe sane superba et invidiosa malitia. perfectiores quosque vehementius pulsans iuxta illud. Esca eius electa. Agit siquidem et si non sine certa divini dispensatione consilii. Cum quidem vero in perfectiores super quod ferre possunt temptari permittit faciens cum temptatione proventum et perfectoribus non minus gloriosiores sed invidiosiores parat ex hoste triumphos. hec bernardus. Noli ergo timere quia dominus electos suos magnis et multis tribulationibus exponit sed finaliter non relinquit. Unde et pluries permisit discipulos tempestari sed numquam submergi cum potius secundum multitudinem dolorum suorum in corde suo subito et insperate consolationes divine ihesu letificant animas electorum. Unde contra quatuor pericula prescripta quatuor remedia adveniens asportavit. Contra tedium namque noctis et ignorantie advenit cum dilucido lucis radiose. contra desertum amaritudinis interne venit cum dulcissime allocutionis suavissime menti ingerens infinitum pelagus sue essentie in quo est mare immensum consolationis plene. Et hoc cum dicit. Confidite. ego sum. nolite timere. unde talis anima reliquatur in dulcore dicens in cantico Anima mea liquefacta est ut dilectus locutus est. Contra tempestatem hostilis adversitatis apportat remedium solidum deambulationis. Unde dicitur quod venit ad eos ambulans super mare. Dum ambulare est nos ambulare facere dum ad similitudinem gressuum suorum quibus conculcavit per potentiam omnes fluctus tribulationis illarum facit nos exhilarati super tribulationes incedere. et in medio ipsarum in veritate procedere. Et hoc est maximum signum utilis adiutorii quando tribulationes non auferuntur sed in medio ipsarum gressus solidi conferuntur. Et hoc est quando virtus patientie dat sine hesitatione opus perfectum in qua plene anima possidetur. Hec debent petere qui ad perfectionem aspirant quod per tribulationes virtuose procedant non quod tribulationes discedant. Ihesus venit

ose precedunt qui patienter per tribulaciones
incedunt. Hii sunt qui cantant in viis domini
quoniam magna est gloria domini. Hoc fortis ath
leta petrus petiit cum dixit. Domine si tu es
iube me venire ad te super aquas. mathei
xiiij. Quasi diceret. Tu es salvator meus
per me in tota vita tua tribulatus et inun
dantibus fluctibus tribulacionum non solum
mente sed eciam carne in cruce confixus
Et hec est semita tua virtualis pressus. Iu
be me fili gradu venire ad te quia ve michi
est amarum a tuis separi vestigiis. Unde et
ut dilectus meruit optinere quod petiit cum
ihesus ait veni. Et certe maioris potestatis
signum fuit in christo ihesu petro iter solidum
inter undis preberi quam solum per seipsum super
undas ambulare. Hic et triumphalis
victorie ihesu signum est iocundum et ho
rificum quia non solum ipse qui devicerat in perso
na plenus omni gracia in natura per carita
tis ardorem et paciencia superavit violen
ciam tribulacionis illate et proposito gau
dio sustinuit crucem omni confusione con
tempta sed eciam nos infirmos debiles pecca
tores per superhabundantem sue gracie refluxum
facit victorialiter et gaudenter quasi
epulis in tribulacionibus refici. Et non so
lum in ipsis non prosterni sed gloriosissime io
cundari. Unde hic est maior honor quam christus
habet in celis. Unde et honor coronati re
gis ihesu est principaliter sanctorum martirum
comitiva et milicia triumphalis. Ut
quod ab hoc fundamento honorifico ince
pit se ihesus in eciam honorare dominum a mar
tiris incepit tyrannorum quorum persecu
cio trecentis annis duravit. Et sicut le
gitur demum a theo tanta fuit multitudo
illius coronate milicie quia computatis
omnibus martiribus qui per diversas partes orbis
pro confessione ihesu christi in illis trecen
tis annis martiria pertulerunt possunt

cc martires cuilibet diei illius temporis assig
nari. Si ergo beatus petrus huic honorem
nolebat corpori suo attribuere sed prudenter
sciens se per se non posse dicit victorioso ihesu
Iube me venire ad te super aquas. Qua
si diceret. Nisi in tua virtute veniero per me non
potero. Unde et dispensative viso vento
valido permissus est timere et mergi. ut cog
nosceretur quod mortem letantem superare pro
veritatis amore non est virtutis humane sed
potestatis ihesu habitantis in homine. Quod signatur
in extensione manus ihesu cum dicitur. Et continuo
extensa manu apprehendit eum. Exten
sio manus est extensio victorie ihesu.
qua extensione nos sibi coniunxit et cen
tris sue victorie nos univit ut qui tunc
vicit in se victoriosus ihesus ostendat idem esse qui
vincit in nobis. Et hoc est quartum remedium
quod contra quartum defectum datur scilicet nostre vir
tutis et roboris tribulacionibus succum
bentis. Contra quem imperialis iussus
potestatis ihesu omnia increpantis et superan
tis adversa introducitur cum dicitur. Imperavit
ventis et mari et facta est tranquillitas
magna. Sed contra universale radicem peccato
rum que erat christi absencia introducitur
universalis radix omnium peccatorum remediorum
que est christi personalis et unitiva presencia cum
dixit quod ascendit ad illos in navim. In cuius
unione est cessacio omnis mali et dulcoracio
omnis afflictum. Ipse enim elevat mentem ad
sublimia. Et iste est unus modus quo dul
coratur aqua amara per elevacionem vapo
rosam in aere a virtute solis. Ipse eciam
omnes tribulaciones mentis ostendit pertransis
se per omnes venas cordis sui et ideo in extre
ma dulcificatus et amore proprio nobis
propinatis. Et hic est secundus modus quo
dulcoratur aqua amara scilicet quando transit
per multos terre meatus in quibus puri
ficacionem accipit et dolorem. Ostendit

etiam nobis quia ipse est qui portat et non nos. Unde sicut nos non sumus qui loquimur sed spiritus patris nostri, sic nos non sumus qui portamus sed virtus in nobis habitantis piissimi et victoriosissimi Ihesu Christi. Ipse est illud lignum forte et imputribile quod artifex sapiens elegit ad faciendum pontem et navem nobis infirmis ut illesi per aquas tribulationis transeamus et ipsas dulcoratas leti bibamus. Et hic est 3us modus quo leguntur aque dulcorate in Exodo 15 c. ubi dicitur quod ex precepto domini Moyses lignum posuit in aquis amaris que in dulcedinem sunt converse. Huic ligno modico humili et despecto quod dominus exaltavit propter homines suas animas. Ipse etiam Ihesus est eterna sapientia que omnibus condit saporem debitum secundum congruentiam temporum statuum et causarum. Et ideo nobis immittit quamdiu habitamus in peregrinatione passibilis carnis nichil debet nobis esse dulcius quam similitudo vite Christi passibilis. Et ideo immittit menti quod nichil debet sibi dulcescere nisi cum Christo crucifixo simul crucifigi et cordis sui continue deglutire angustias. Et hic est quartus modus quo leguntur aque dulcorate ab amaritudinis morte sanate quarto Regum 2o. Dominus Helizeus fecit vas novum et misit in eo sal et de isto misit in fontem aquarum et dixit: Hec dicit dominus: Sanavi aquas has et non erit ultra mors in eis neque sterilitas. Vas novum est cor per spiritum sanctum a vetustate proprii amoris tranquillatum in novitate solius amoris Ihesu. In istud immittitur sal sapientie Christi Ihesu ut eodem gustu saporet omnia quo benedictus Ihesus licet impari gradu. Et tunc mittitur in fontem omnis amaritudinis nostre scilicet nostri amoris viciosi et recepta ad nos in animo est fons omnis nostre tribulationis et culpe. Sed quando sapor Ihesu formatur in nobis quo ipse

sui oblitus seipsum exposuit morti pro nobis nichil expectans a nobis nisi offensiones et iniurias et nichil in nobis quod amaret inveniens statim inebriatur anima et tota imbibitur sapore consilii ut nichil sibi sapiat nichil libeat nisi pro honore nominis Ihesu innumeris mortibus se tradi et cunctis excogitatis martiriis cruciari. In hoc reputat se beatam si aliquod simile possit reddere patienti Ihesu saltem in intentione licet non in opere. Quanto enim non in opere quam non potest anima ad similitudinem Ihesu simul passa pati saltem in radice originalis debiti ex quo ipsa est digna omni genere supplicii. Diliter eciam licet posset intencio advertere ne intendat pati super primum non tamen propter effectum primum effugiat premio. Quanto minus intendit tanto certius ad premium dignitatem accedit et tanto habundantius recipit a retributione Ihesu qui reddit omnibus affluenter. Dic ergo vidisti quomodo Ihesus consolator optimus omnes ad ipsos clamantes tranquillat animas tribulatas. Sed attende quod duplici tempore tempestas legitur discipulorum in sua fuisse navicula. Primo sicut dicitur Marci hic Ihesu absente. 2o sicut dicitur Matthei 8 Ihesu dormiente. Licet in hiis multa possent signari tamen possumus dicere quod absentia Ihesu signat tempestatem ab hereticis ortam. Eis enim abest Ihesus quibus fides abest. Dormitio vero signat tempestatem a pravis moribus excitatam. Id est quod gravis fidelibus per fidei veritatem sed eis dormit per operandi negligentiam et torporem. Et ideo multarum concupiscentiarum et ambicionum fluctibus talium opprimitur navicula. Unde ad exaggerationem iniquitatis valet quod dicitur Marci quia ipse Ihesus erat in puppi super cervical dormiens. Puppis est posterior pars navis in qua figuratur quod ipsum Ihesum post dorsum proiecerunt et

sicut dicit de malis senibus in daniele qui
auerterunt sensum suum ne respicerent celum nec
recordarentur iudiciorum iustorum. Sic et isti
peruersi christiani auertunt intellectum ne respi-
ciant altitudinem status sui quo sunt christi san-
guine precioso redempti nec recordentur iusti
iudicii dei. quod iuste eos condempnabit super-
pluris qui tantum neglexerunt spem salu-
tis. Et quod peius est unum molle ceruical
posuerunt sub genas ihesu. ut scilicet dor-
miat et ab eorum protectione et auxilio tam-
quam aures quod sensum auertat. Hoc ceruical
est delectatio et requies quam habent impii in
diuine offensionis operibus qui letantur
cum malefecerint et exultant in rebus pes-
simis. Propter quod ihesus scilicet dormit et
requiescat qui tribulent et dyabolice po-
testati traduntur sicut ipse dicit prouerbi-
orum primo. Despexistis omne consilium
meum et increpaciones meas neglexistis
ego vos in interitu vestro ridebo et subsanna-
bo cum illud quod timebatis aduenerit.
Sed attende quod quamdiu laborauerunt
in remigando et in aliis proprie industrie
instrumentis tamdiu magis inualuit ven-
tus. Ecce qui mali christiani credunt per alia
remedia uentum tribulacionis effugere
tamquam per salubrem penitenciam et oracionem deuo-
tam christum excitare vano labore consu-
muntur quia et sua expendunt et tribu-
lacionem non effugiunt. Et si per hoc aliquando
temporaliter cessat periculosius vastat dum ex
hoc etiam incendia preparat. Quod lacrima-
biliter hec ponunt ad presentis temporis mali-
ciam retorqueri ut dicamus ihesum dormi-
re negligentem et miserrime seruantibus
suum statum sed dampnabiliter absque pertina-
citer defendentibus et sub specie virtutis co-
lorantibus suum destrui. Primi habent exci-
tacionis remedium si volunt excitare negli-
gentiam et miseriam ex quo suum cognos-

ciunt destrui. Secundis instat submersio-
nis periculum. Primo necesse habent perire non digne-
tur deus aduenire. Sed quomodo eis ad-
ueniret quod nec in mari dicunt se esse nec
in periculis laborare. Quia amarius est sibi
mare in eo quod eius suarum amaritudinum
amaritudo dulcescat. Quia tenebrosior
est in eis nox in eo quod sua tenebrosa noc-
te lucem discrecionis dicunt. Quia tempesti-
or est eis uentorum conflictus quo ma-
gis in medio eorum posuerunt sui appeti-
tus lectum dum in distinctionibus turbinum
statui suo repugnantium congaudent.
Hii sunt similes marinis feris que in tempestati-
bus fluctuum delectantur et appropinquant ad
barculas que ad portum festinant ut eas
si possunt submergant. Sic et hii amantes
et furiosi pauperculos tales turbines
fugientes inuitant ad suam imitacionem at-
trahere ut similis eos unda submergat.
Quarto periculosius quartum periclitantium destrui ro-
boris et desistentis virtutis incurrunt
dum in eo quod suum statum destruunt per labo-
res multos temporalia et mundanos hono-
res et fastus procurant et in huius uitii
occupant christi imitacionem relinquunt et cau-
sidicacionibus et defensionibus suarum
malarum libertatum et aurium uacant.
Hii sunt remi cum quibus laborant in ia-
nuit quia fluctus non minuunt sed incedunt et
dum contra unum litigant multos alios pro-
uocant. Quia periculose omnium bonorum
iudice christi penitencia sunt priuati et tanto
peius quanto falso christo primo vero an-
tichristo ipsi sunt sociati dum destructionem
promisse paupertatis et causidicale
machinam siue humilitatis et temporalium
affluentiam machinam siue prauitatis
et distinctionem continuam ruinam in-
ne ciuitatis quietis et deuocionis et
alia similia reputant cultum vere re-

ligionis ac in ihus xpm ihm hec dicunt
Sz non mirum qr erat cor eorum obcecatum
et non intellexerunt de panibus. Non e
sunt palpabiles sunt tentationes apertas
sue pfessionis transgressiones tanq ho
mibiles dei cultus i oculis mundi oste
dere et i hoc tanq de magna virtute
iactare. Sz hoc accidit eis q non intel
ligunt de panibus. Non enim spualem re
fectionem q est in aliis virtutibus sue pfes
sionis et in gustibus mentis intelligunt
Propter qd etiam ihesum venientem in suis
pauperculis veritatis reformatoribus
q calcat undas sue tumultuose tur
bulentie et occupationis distractionem
despiciendo et suppeditando non cog
noscunt sz estimant fantasma decep
tionis. et p timore ne virtuositas ipsorum
maliciam confundat clamant multis
murmuris et detractionibus sup eos. Sz
sps veritatis ab eis prudenter decli
nat eos i sua malicia dimittendo.
Sz finaliter non declinauit a naui
quinymo omne semen electum qd inter eos
fuit ad se trahet et tunc se cognoscen
tes errasse et ppria recognoscentes of
fensam adorabunt spm ihm dicentes.
Vere filius dei es. Sz nunc ihus filius clau
dicantibus et alienis qui dno ihm men
titi sunt non seruantes promissa at
tribuatur et sopnus quo soporatus
ihs ex obliuione pmisse regule sup
ceruical dormit i puppi qz ppriu mi
sterium eis apparet qui totum sue pfes
sionis statum pcipientes post tergum sum
dimittunt ihm et eius imitationem pfec
tam sup puppi dormire ad proram sum
uani conatus et continui studii pau
mundi ea q suo statui aduersant fu
ac sue vigilantie committentes. Ad et
ceruical sue mollis et relaxate vite
et anxie congregationis temporalium subm
pite ihm ponunt qr hec i sua sollicitu
dine et cupiditate intendunt ut talibus
eorum maliciis sopitus ihs iustitia eri
gente ad eorum turbulationem non eirigi
let sz sum dum ite vento tribulationis su
per eos qui electi fuerint ex eis mala di
mittentes proram et ad puppim iam dum
oblitam institutionis prime et pfessionis
sue conuitentes aspicam i impetu timo
ris vehementis videntes se subm ergi i
fluctibus transgressionis sue clamab
fortissime cordialiter dicentes. Dne
salua nos perimus. Cui ex picture
excitatus ihs i peraba t ventis et mari
eorum transgressiones et turbulentias dil
siones et auaras occupationes excussa
et eorum modicam fidem qua timebant se
non posse seruare regulam incepi but
Et tunc fiet tranquillitas magna re
ligionis et ecclesie reformatio. ¶ Ihesus
xpus leprosos mundauit. quo lepram
et de multiplici differentia lepre. Jhesu

Alepra cinens. Cap. xix.

Anima mea attende ihm de mo
te descendentem sublimitatis diuine ad
te assumptionem passibilitatis tue et te co
tra lepram attendens cum multis lacrimis
te psternas dicens ei. Dne si vis potes
me mundare. si forte tibi compatiens exte
dat manum virtutis sue ad te et dicat
Volo. mundare. In quo et attende mi
tiquitatis vitium qr leprosa es. piete
tis ihesu beneficium qr p ipsum mundata
es. Lepra autem significat omne mortale pecca
tum primo quanti ad vicia capitalia. Vnde le
pra est morbus contagiosus p superbiam.
qr q tetigerit superbo induet superbiam. pu
lz. Et neque pluximiam faciens sunt
prauitatem. deformis aspicam et facie

per iram reddens hominem abhominabilem per inuidiam. Nam abhominacio hominum detractor prouerbiorum .xxiiii. Immundum per gulam. danielis i. Posuit ne pollueretur de mensa regis. Ponderosum reddens per accidiam prouerbiorum .xv. In merore animi deicitur spiritus. De his septem leuitici .xiii. Quicumque maculatus fuit lepra et separatus ad arbitrium sacerdotis habebit vestimenta dissuta caput nudum os veste contectum contaminatum ac sordidum se clamabit. Omni tempore quo leprosus est et immundus solus habitabit extra castra. Primo ergo leprosus separatur ab aliis in quo significatur peccatum ire cum quo nullus potest habitare .xxii. prouerbiorum. Eice derisorem et exibit cum eo iurgium cessabuntque cause contumelie. Hec est lepra marie que contracta est contra moysen et eiecta a castris numeri .xii. Et maria apparuit candens lepra quasi nix. Eiciendi sunt ergo yrosi et immundi. numeri .v. Precipe filiis israel ut eiciant de castris omnem leprosum ne contaminent ea cum habitauerint vobiscum. Secundo habebat vestimenta dissuta. Hec est lepra inuidie que parat dissensiones et scisma. Nituntur enim inuidi illam christi tunicam inconsutilem desuper contextam per totum diuidere cum tamen christi crucifixores noluerunt eam scindere. Hanc scindit vinculum caritatis fraterne. Hec est lepra symonis leprosi qui inuidebat fraterne charitati in curacione magdalene cum dixit dominus. Aquam pedibus meis non dedisti. oleo caput meum non vnxisti. osculum mihi non dedisti. Quia inuidi non habent lacrimas compunctionis uel contricionis in corde. nec oleum caritatis in opere. nec osculum vnionis in sermone. Vnde deuteronomii .xxiiii. Obserua diligenter ne incurras plagam lepre. Plaga est solutio continuitatis et inuidia dissipacio vnitatis. Tertio leprosus habebat caput nudum in quo designatur lepra superbie. Caput enim nudat qui capa alicuius eminentie uel sanctitatis per superbiam presumptionis ostentat. Hec est lepra ozie qui ex presumptione cordis vsurpauit sibi officium sacerdotis. Vnde lepra apparuit ei in fronte vbi est signum superbie. Et .ii. paralipomenon .xxvi. capitulo fuit leprosus usque ad diem mortis sue. Quia talis peccati correctionem non sustinet ut frequenter patuit in fine. Quarto habebat os veste contectum in quo lepra accidie intelligitur que non vult per bonum opus respirare. Aliter enim os veste contegitur cum accidiosus dilante verecundia non confitetur. Contra quos dicit iob. Non parcam ori meo. Hec est lepra manus moysi exodi .iiii. que in sinu abscondita leprosa efficitur dum accidiosa manus nichil ad iusticiam operatur. Quinto contaminatum se clamabat. In quo significatur lepra luxurie per quam maxime contaminatur anima. Ieremie .iii. Si dimiserit vir vxorem suam et recedens ab eo duxerit virum alterum numquid contaminata et polluta erit mulier illa. Contaminatum ergo se clamat qui publice plurima peccat. Hec est lepra ioab .ii. regum .iii. Non deficiat de domo ioab fluxum seminis sustinens et leprosus tenens fusum et cadens gladio et indigens pane. Fornicator patitur fluxum seminis per continuam passionem que in ea totus efficitur homo caro. Tenet fusum per momentaneam delectationem uel propter effeminationis confusionem que est totalis spiritus eneruatio. Cadet gladio per angelice confusionis punctionem. Hoc enim habet peccatum illud precium quod conscientiam pungit que enim naturalis lex auferit quam corripuit. Indiget pane quia spirituali consolacione se reddidit indignum. Sexto sordidum se clamat. Hec est lepra gule quia per eam sordidi et animales efficimur. iob .xviii. Quare sorduimus et reputati sumus ut iumenta coram te.

Iumenta certis temporibus a coitu se absti-
nent sed numquam sobrietatis medium tenent.
Semper enim vacant nutritiue sed non semper
generatiue. Hec est lepra naaman qui e-
rat princeps militie regis syrie vir
diues sed leprosus. 4 reg. 5. Nobiles
enim et diuites maxime infecti sunt lepra
gule. vnde luce xvi de diuite dicitur quod epu-
labatur cotidie splendide. Hii eiciuntur in epu-
lis suis macule conuiuantes ut dicitur in iudas
A mo solus habitabit extra castra. Hec le-
pra est auaricie. Auarus enim pro interminabi-
litatem et insatiabilitatem appetitus infinita
vult solus totum mundum occupare ysa.
v. Ve qui coniungitis domum ad domum et
agrum agro copulatis usque ad terminum
loci. Numquid habitabitis vos soli in medio
terre. Hec est lepra giezi. 4 reg. 5. Egres-
sus giezi ab helizeo leprosus quasi nix. Et
licet omnis auaricia sit mala lepra, simo-
niaca tamen est pessima que in giezi vendente
gratiam figuratur. vnde nobiliter dicitur quasi nix.
Nix enim nocet oculis ne videant et pe-
dibus itinerantium dum eis viam occultat.
Nam simonia maxime obcecat prelatos
et errare facit subditos. Sed vnum sicut
helizeus eiecit giezi a se ipso sic et christus
ementes et vendentes columbas eicere cepit
de templo Io. 2. Utinam sit hodie aliquis
helizeus et aliquis vicarius christi qui hanc le-
pram de sanctuario purget. Propter hoc
forte dicitur luc. 19 quod christus cepit tales eicere
quod christus cepit facere det eius bonus vica-
rius consummare. Hec sunt igitur septem
condiciones leprosi et septem persone lepre
significantes offensiones septemplicis culpe.
Contra que mala in sacra scriptura septem re-
media inueniuntur purgatiua tamen vnum
erat generale remedium et ordinatum
in lege in quo omnia figurantur purganda.
Ibi erant duo passeres et lignum ce-
drinum et habebat vermiculum et ysopum et
patiens lauabatur radebatur vngebatur
leuit. xiiii. In quibus designantur officia
septem virtutum per que debet lepre mundari.
In passere qui a pusillanimitate dicitur secundum
ysidorum et est minutum animal humilitas intel-
ligitur per quam superbia mundatur. et ponuntur
duplicem humilitatem interiorem et exteriorem
duo passeres. Secundo in ligno cedrino quod
ardebatur cuius odore serpentes occiduntur
et fugiunt sobrietas intelligitur que mo-
tus carnales reprimit et occidit. Ter-
tio addebatur vermiculus hic erat coccus
bis tinctus. Hec est caritas que totum infla-
mat animam per motum dilectionis in deum et
pietatis in proximum. Hec lepram mundat
inuidie. Quarto addebatur ysopus her-
ba petre adherens et maculas fran-
ci inmundas. Hec est hylaritas spiritua-
lis per quam mundatur lepra accidie ut hi-
lares in dei seruitio ambulemus. Quin-
to lauabatur leprosus in quo significatur castitas
que mundat lepram luxurie. vnde menstru-
ate et luxuriose dicit dominus eze. 16. la-
ui te aqua et emundaui sanguinem tuum
ex te. Sexto radebatur. rasio pilorum
abiectionem significat superfluorum. Hec est li-
beralitas que mundat lepram auaricie.
Septimo leprosus vngebatur sanguine et
oleo. Hec est tranquillitas mentis que
mundat lepram ire. Dic ergo habes pas-
seres humilitatis contra superbiam. cedros so-
brietatis contra gulam. vermiculum carita-
tis contra inuidiam. ysopum hylaritatis con-
tra accidiam. lotionem castitatis contra
luxuriam. rasionem liberalitatis contra auariciam. Sunt
vnctionem tranquillitatis contra iram.
et specialia remedia in specialibus lepre
mundationibus designantur. Nam munda-
tio superbie significatur per mundationem

manus moysi q̃ in extractione de sinu ap
paruit leprosa quia superbia incurrit dum
homo exterius apparendo extollitur. Inuidia
mundatur per combustionem sicut de lepra
vestis scinditur sic et inuidus qui diuino igne
non inflammatur mala vestis in eo inuidie com
buritur et anima et corpus ad obsequium pri
stinum reddetur. Accidia singulariter curatur per ma
nus extensionem quam xpus manum extendit et
tangit leprosum quia vigorat in fluxu
laborantis gentem accidiosum. Hinc tamen pre
cipitur quod offerat munus quod precepit moy
ses scilicet duos passeres corporis et animam vt
qui nec bona cogitabat in exteriori opere ta
men volet affectionis agilitate. Ita tamen quod
vnum passerem immolet quantum ad opera que sunt
carnis super aquas viuas viuide contri
tionis. et alterum passerem scilicet spiritum sinat
auolare in agrum contemplationis libere.
aspersum septies sanguine immolati. Nam
anima debet tota agilis fieri in castigatione v
niuersali corporis proprii. Et debet cedrinum lig
num sacratissime crucis passionati ihesu et
ysopus herba calida calefaciens et pur
gans pectora frigida. ysopus inquam talis
dolorum mentalium scilicet cordis ihesu debent li
gari ad pedes passeris auolantis. non
tamen fune angustiante vt portet crucem
violenter ad modum symonis sed cum funi
culo serico amoris ignei coccini bis tincti
vt tingatur in immensa caritate personae fi
lii dei talia sustinentis in assumpta na
tura et caritatis anime ihesu talia acceptan
tis pro redemptione nostra. Tunc enim exclusa
accidia libere volat ad altum. Hoc pa
tuit in domo symonis leprosi vbi beata
magdalena passerem sui corporis immo
lauit super aquas viuidas lacrimarum
omnis accidie excluso torpore et alligato
to passere ad pedem affectus sui cedro crucis et re
passionis ihesu et ysopo igne caritatis

intime compassionis cordis ihesu cum filo amoris
subtilis et fortis sic distincti in corde
et corpore ihesu xpi crucifixi austeritate
corporis a se ipsa septies auolauit ad lucem
in contemplationis altum. dum triginta annis
ab omni cura corporis abstinens septies
eleuabatur in die ad angelicum et iubilo
sum consortium celestis psalmodie. Hoc
modo omnis torpor accidie fugatur. Quinto le
pra ire eodem modo debet curari quo legitur
curata lepra marie per separationem a ma
gno. Nam sicut legitur numeri xii. eiecta est a
castris septem diebus et post curationem recu
sa quod separando se a contentionibus et ab oc
casionibus offensionum proximi curatur ira
animi. Quinto lepra auaricie signatur
per lepram domus cuius cura erat exportatio
vasorum et abrasio parietum. Nam impossibi
le est quod auaricia retentione et congregatione
curetur sed iterum inardeat affectus cupidita
tis et substantia extra portetur per elemo
sinas largitatis. Sexto lepra luxurie
curatur per simplicem lotionem aque. que signa
ta est in lotione naaman qui lotus est septies
Nam debet lauari et abstergi vniuersaliter
cogitationes locutiones turpes actus aspectus
gestus tactus et omne quod ad illam labem
pertinet inducere. Et tunc restituitur caro ad ino
centiam puerilem. Septimo mundatur gula
per sollicitam custodiam diuini mandati quam
lepram primus parens adam per inobedientiam
incurrit lignum vetitum degustans. Quo
contra fit lepre mundatio solo verbo et dei
mandato. maxime in illis qui sciunt dicere
dyabolo suggerenti cibum inordinatum.
Non in solo pane viuit homo sed in omni
verbo quod procedit de ore dei. Hoc modo mun
dati sunt illi x leprosi viri luce xvii. qui leua
uerunt vocem dicentes. ihesu preceptor mi
serere nostri. Quasi dicerent. Tuum est precipe
re nostrum pati sumus obedire. Vnde in solo verbo

eos curauit dicens. Ite et ostendite
vos sacerdotibus. et per diuini man-
dati obedientiam sunt curati. Pertinet
inquit dum irent mundati sunt. Quia le-
pram gule multi curare incipiunt sed
pauci perficiunt et in cura persistunt et
sunt ieiunium pure in deum referunt. id-
circo licet x sint mundati de uno solo
dicitur quod ad ihesum rediit gratias egit et
in ipsum ihesum beneficium refudit. Unde similiter
de isto dicitur quod erat samaritanus quasi cus-
todiens gule insultus et alienigena
a concupiscentia carnis sine ne sequetur
appetitum gule. Studeat ergo omnis qui vult
lepram gule curare quod hoc non poterit
obtinere nisi continue beneficio ihesu stu-
deat se unire ut sit unus a christo non diui-
sus et gustet ipsum verbum vite in quo a-
nima suam reficit quam in pane. Nota
vero lepra est vilis corruptio in corpore a
venis incipiens et in frontibus tiatim
nature vim naturalem inficiens que
operatur in epate. ideo et lepra spi-
ritualis est quedam anime corruptio vilis
in omnibus viribus suis que sunt affectiua
intellectiua et operatiua. In operatiua est
triplex lepra vna in transgressione incho-
ando malum opus agere. Secunda in iteratione
assuescendo malum opus agere. Tertia
in inueterata consuetudine. Prima dicitur
lepra cutis. secunda carnis. tertia lepra ca-
citatis. In intellectiua autem est lepra que
est destructio fidei siue sit in singulis personis
corruptione siue in plurium congregatione.
Hec est duplex lepra. Prima capitis
et barbe. secunda domus lepre. In affectiua
vero est lepra elationis siue sit ex operibus
misericordie siue ex operibus iustitie. Prima est
lepra caluitii et recaluationis. Secunda est
lepra vestis et pellis. Hec sunt septem
lepre singulariter significantes de quibus

habetur leui. xiii et xiiii. Prima ergo
est lepra cutis inchoationis boni operis et
exterioris conuersationis. de qua dicitur. Homo
in cuius carne et cute ortus fuerit diuersus co-
lor siue crustula aut quasi lucens aliquid
id est plaga lepre adducetur ad sacerdotem qui
cum viderit lepram in cute et pilos in albi-
dum mutatos colorem ipsam quoque speciem lepre
humiliorem cute et carne reliqua plaga
lepre est. Color diuersus alterat cutem crus-
tula etiam corrumpit carnem interiorem per
cutem et eius colorem intelligitur vera conuer-
satio per quam boni aut mali estimamur
ab aliis. Per carnem que clauditur intra cutem
intelligitur nostra conscientia que nobis et deo
solum patet omnibus. Ubi vero color sanitatis
deficit in actu vel in conuersatione et apparet
corruptio constituta aut lucet etiam in
dentibus signis lepra est et oportet in-
dicari secundum arbitrium sacerdotis. Pili qui
sensibiliter de corpore procedunt sunt cogita-
tiones que de corde procedunt. Albedo pilorum
que de infirmitate procedit naturalem colorem
expellit. Hec sunt verba vel signa que conuer-
sationem destruunt. Ex quibus manifeste con-
cluditur quod habet in corde malum fundamentum
et speciem lepre humiliorem carne reliqua. Si sic
exactum quod sibi obiicitur intellexerit sufficien-
tiam excusationem non habere quin potius ab-
eo quod prius cepit vel fuit ipsum conuenit
defecisse separabitur eum ex congregatione
nec ex familiaritate infundat aliis cor-
ruptionis venenum. Si autem lucens candor
fuit in cute id est in infamia in sonorum opinione
nec humilior carne reliqua pili coloris
pristini id est nec sit probatio certa nec ab eo
confitetur culpa debet eum recludere septem
diebus quia debet eum restringere correctionis
ammonitionibus et sollicitis obseruationibus
inducendo actus sibi quis sit via ad cul-
pam. Et tamen diu obseruandum est donec vide-

at̃ si ab ope pniso cesset et i dno sabba
zet. Iteru at̃ est septe dieb9 aliis
recludend9 qr sollicite debet obseruari
etia libera sibi data licencia qualis ap
pareat ei9 vita ne forte i pma clau
sura fuit culpe abstinencia solo timo
re pene et obseruantis custodia qr eci
a lupo captus predam no tangit. Et se
quit. Si obscurior fuit lepra .i. si obiec
ti crimis nulla appeat euidecia et in ho
mine continetur bona signa scabies
est .i. ifamia ex sua leuitate suborta
Scabies eni licz morte no iferat si so
la sit cute tn deturpat. Sic et cousa
tois leuitas licz morte no infert si so
la sit. fama tn denigrat. Secda lepra e
carnis viue et i floescetis i assuefacte
consuetudis. De qua leuit. xiii. Plaga lepre
si fuit i hoie. &c. Cuius color i cute fuit
et capillorum mutauerit aspcum ipa qz
caro viua apparuit lepra vetustissima
iudicabit. Capilli sut pluriores pili
i quib9 pcessa iniquitatis videt descri.
Immutacio capillorum signum est qz lo
gu consuetudie iniquitas i eoru affib9
e radicata. Hec lep no exigit sacdo
tis discussione sz mer separacoez. Hec
dicit vetustissima ppt inueterata consue
tudine. Et di carnis viue qr prauitas
hec apparet apte. Sz qr aliqn i viru
iustu insurgut testes iniqui qui loquunt
hoies aduersus iustu iniquitate menti
entes ppt odium veritatis. ideo est hic alia
lepra solu9 calupnie et false crimina
cois. id sequitur. Si at effloruerit discur
sa lepra i cute et operuit oez carne a
capite usqz ad pedes quicqd sub aspcu
oculorum cadit considerabit eu sacer
dos et tenebit lepra mudissima iudica
bit. Hec est lepra calupnie ipieta
tis q̃ viderunt ihm totu operuit et siluit

hodie menbra eius. Na de eo di ysa. liii.
Nos reputauim9 eu q̃si leprosu. q tn in eu
te no in carne fuit qr i infamia iposita no
i culpa comissa. Et di discurres lepra
i cutis supficie. Discurrit eni et nusqz fi
git qr no inuenit locu in quo stabiliatur
Vn et de falsis testib9 eius dicitur qz co
uenientia coru testimonia no erat. Dicit
oez carne ei9 opire a capite usqz ad pedes
quicqd sub aspcu oculorum cadit qr oia opa
eius pma et nouissima putebat et quicqd
aspice poterat maculabat. Sz hec lep
discurrens efflorescebat qr sub oi offus
cacoe ifamie apparebat puritas inoce
cie. Hec lepra e mudissima qr mudat ho
p paciam et qr displice malis e laudi
bile. Vn signum magne vtutis e ipugn
ab ipiis. Talis etia lep mudissima st de
fortia suppliua q deformant spem corpis
sz causat pulchitudine metis. Hs fuerut
i mrib9 et i xpo ihu de quo dicit ysa. No
e ei spes neqz decor. Tercia lep e cicatris
q ex recidiuacoe e p9 bonu sanitatis
Et qr dicit e op9 pmu quod da flagiciosu p
recepacia in seipm. quod da facinosu p iniu
ria ad proxim. et io dicit e lep cicatris
.s. i vlcere i et cobustiua. De pa leui. xiii.
Caro et cutis i q vlc9 natu e et sanatu
et i loco vlceris cicatrix apparuit alba vl
subrufa &c. Vlc9 quod corrupit decore cor
pis flagiciu est violas spez nre honesta
tis si tn sanatu fuit et ad cicatrice pduc
tu timendu e ne morb9 recedat sicut appa
ret i eis q reuertut ad vomitu. Cu at ap
paret alba macula qn fit recidiuu ex so
la voluptate cocupita. Cu vo subrufa
qn ex eta malicia et qn fortit iuasit
cotra corrigetes. sicut herodes cotra iohem
tlis lepra9 et cotaminat9 e pniciado9
De cobustiua sile ibide. Caro et cutis
quam ignis exusserit et sanata alba si

subrufa habuit cicatrice etc. Ignis significat invidiam que tunc exurit carnem humanam quando parit contentionem proximi discordiam. Tunc sanatur quando pax reformatur. Sed in cicatrice albedo nascitur quando ex subreptione vel infirmitate aliquid pacis violatur. Tunc autem est subrufa lepra et contaminanda quando erumpit exterius malicia. Quarta lepra pertinet ad defectum fidei singularis persone. Et hec dicitur lepra capitis vel barbe. De qua Levit. 13°. Vir sive mulier in cuius capite germinaverit lepra. Et ibi dicitur: Si locus fuerit humilior et capillus flavus et solito subtilior, lepra capitis est ac barbe et contaminabit eum sacerdos. Lepra in capite est error in fide de deo vel de xpo eius substantia deus et xpistus est caput fidelium et fides in capite est salus nostra. Barba autem pertinet virilitatis indicium et significat virtutes sanctorum. Unde et unguentum capitis, id est habundantia spiritus sancti xpi hominis a xpo capite descendit in barbam, id est in sanctorum vitam perfectam. Quandoque ergo a communi fide xpi et a virtute doctrine sanctorum deficit, in isto loco lepre humilior apparet reliqua carne quia error ipsius iacet infra eius sanam credentium fidem. Capillus ergo flavus est et solito subtilior quia de suo ingenio presumentes et per machinaciones fantasticas subtilitates non stant in vera humilitate. Iam per flavum colorem qui a nigredine recedit et appropinquat albedini significat fiduciam sui subtilis ingenii vel ex presumptione singularis revelacionis dei. Quod si germinatus talis fidem sancte ecclesie communiter confitetur et rationes suas tamquam deceptorias aspernatur, non iudicabit tamen lepram hereticis sed recludet correctione admonitionis. Et hoc est quod dicit: Si locum lepre viderit equalem carni vicine, id est confessionem similem fidei catholice, et capillum nigrum, id est ingenium humiliatum, recludet eum, quia admonitione placata inceptas fidei catholice tamen sic prohibebit eum donec ab errore quiescit. Sed iterum die septimo intuebitur eum quia diligenter adtendendum est ne forte errorem

quem dampnavit in publico sustineat in secreto. Sed absque loco macule tradit capitis et barbe eius, quando secundum proprii desiderii sensum vivere non sinitur et proprii ingenii fiducia destruitur. Locum tamen macule non rasum relinquit ut erroris sui memoria habeatur et quantum malum fuerat in terra suis oculis ostendatur. Recludit eum septem diebus alius, dum p9cp catholicum novatus fuit diligenti custodia attendit ne aliquid prime pestis in eo renascatur. Quinta lepra domus et significat defectum fidei in congregatione. De qua dicitur Levit. Si fuerit plaga lepre in edibus, ibit cuius est domus nuncians sacerdoti etc. Similiter dicitur in textu quod debet sacerdoti nunciare quod sacerdos precepit vasa efferri quod debet eam diligenter considerare et in parietibus attendere si pallor sive rubor appareat in lapidibus et humiliores sint ceteris partibus domus debet septem diebus claudere et si lepram crevisse viderit lapides in eo extrahit et alios loco illorum ponit domum totam intrinsecus radit et alio luto linit. Domus est ecclesia. Lepra in domo heresis in collegio. Sacerdos precepit vasa efferri ne contaminentur quia fideles a talibus precepit segregari ne inficiantur. Vasa educta sunt munda quia qui stant ad primam canonicorum ab eis divisi liberi debent esse ab infamia. Sacerdos stat ad ostium domus, id est talium considerat introitum et exitum. Parietes attendit quia in illa congregatione existentes discernit. In lapidibus apparet pallor quando in eis heresis apparet color. Pallor enim color est mortis. Unde et equus pallidus in Apocalipsi hereticos significat. Sed cum pallore est in lapidibus rubor quando ad resistendum corripientibus apparet in eis zelus et furor. Domum precepit claudi quia fideles precepit ab istis separari et eorum mala documenta non audiri. Quando eam infecerit immundicies quia talibus coniungitur infamie se ostendit. Lapides inde precepit eruere et in locum immundum po-

m. quia doctores talium praecipit separari et illorum
errores erroneos. Domum totam praecipit radi,
quia de cordibus omnium auditorum praecipit errores
evelli. Et alios lapides ibi poni, quia eis
catholicos doctores tribuunt. Et alio luto liniunt
parietes, quia alia doctrina instruunt fideles. Ter
tia lepra est calvitii et recalvationis. Haec est
lepra elationis in affectu procedens ex operibus iustitiae
tamquam ex trunco sano causetur infirmitas ex in
ordinatione sumentis. De hoc dicitur Levit. 13: Vir
de cuius capite capilli fluunt calvus ac mun
dus est. Et si a fronte ceciderint pili recalvas
ter ac mundus est. Capilli significant temporalia; flux
us capillorum est liberalis erogatio ele
mosinarum. Et talis est calvus ac mundus. Et
Calvities vocatur fluxus capillorum in capi
te toto, per quem fluxum nulla pars capitis denu
datur, sed residues attenuatur et significat eroga
tionem elemosine sine paupertate domus sive
Si autem in parte anteriori est fluxus capillorum et
frons fiat denudata recalvester est. Tunc
denudatur frons cum affectus temporalium abiciunt
et tenere se renuntiat ut facies animae sine
distinctione sollicitudinis eorum divina contem
pletur. Sed capilli in parte posteriori retinentur quando
ad solam necessitatem temporalia conservantur. Hic
recalvester est qui vir perfectus et illuminatus re
putatur pretiosus. Si autem in calvitio sive in recalva
tione albus vel rufus color fuerit exortus et
hoc sacerdos viderit condempnabit eum. Haut
dubium lepra est quae in calvitio orta est. Albus
color in virtutum praedicta vertice nascitur cum largi
endo ipsa anima elevatur. Quo contra dicitur Ma
th. vi.: Cum facis elemosinam noli tuba canere
ante te. Rufus color ibi nascitur cum rapiendo
aliena quis largiri pauperibus exaltatione
delectatur. De quibus dicitur Eccl. 34: Dona iniquorum
non probat altissimus etc. Septima lepra est vesti
tum. Haec est lepra elationis in operibus iustitiae
de qua Levit. 13: Vestis linea sive lanea quae
lepram habuerit in stamine vel in subtegmine

aut certe pellis vel quicquid ex pelle confectum est
si alba vel rufa macula fuerit infecta lepra
reputabitur. Attende lector quod omnia in figura
contingebant illis. Non enim sic fuit simplex
Moyses nec quemquam ista legerit decet esse qui
videat quod secundum litteram ista sint ridicula.
Nichil enim est coram deo immundum nisi peccatum
quod in sola voluntate deordinata consistit.
Vestis ergo quae corpori ornatum tribuit et fo
mentum virtutis est iustitiae animam ornans ex
terius coram proximo et fovens interius in conspectu co
ram deo. Ps.: Sacerdotes tui induantur iusti
tiam. Lanea est per exercitium activae. Linea est
per similitudinem contemplativae et utraque ordina
t animam et fovet proximum ultimo. Quae sunt
lanam et linum. In stamine rectitudo inten
tionis. Unde et a stando dicitur. In subtegmi
ne discursus et frequentia bonae operationis
per pellem mortificatio carnis. Per id quod
ex pelle conficitur multiplex utilitas quae
mortificatione carnis nascitur sicut est cas
titas corporis, contemptus mundi et huiusmodi
silentium. In macula alba favor inanis
gloriae. In rufa macula malicia invidiae.
In stamine ergo est macula alba vel ru
fa cum intentio depravata non plene quaerit
gloriam dei sed favorem mundi, et cum de appa
rente utilitate proximi contabescat pro in
dia quia per proximi excellentem famam timet
perdere suam reputationem extrinsecam. Idem in
subtegmine et in pelle quando de mortifica
tione carnis est appetitus laudis propriae vel do
lor felicitatis alienae. Vel per maculam ru
fam potest intelligi crudelitas iudicantis vi
tam alienam quae maxime in talium pelle et
subtegmine ex presumptione solet accidere. Ta
lis vestis debet includi, quia pellium animae debent se
sus claudi ne scilicet se effundant in oculis hominum
et ne aliis inducant, vel si de eis fecerit iu
dicium quod si fecerit talis lepra non curatur. Lavetur
aqua contritionis in secreto sine confessione et

quitu pexcellat ab alpcu sic considaconis
quia in se apparet ee vtutis. qui si nec sic
cuiatus fuit sciat qd eterno igne ardebit
marie si talis lep ipm sic mortalit
ifciat qa a dei honore intetione auitit
Cu tot sint varii modi lepras curadi
bndcus ihs solus lepre mudator oem
cura sua p dno ondit. s. p vbu et tactu
Vn vbo curauit dece tactu vnu. Ra
plena et pfca cura ois nre lepre e per
fca humilitas diuine obedie et tactus
trasformacois amatie marie in bndcm
ihm inocente et puru p nobis crucifixu
In cui sanguine bulliente igne sps sa
ois nra lepra consumit et mudat lauat
et purificat et restituit sicut caro pueri
et mebru mundu et sanu efficimur.
pueri purissimi ihu xpi. ¶ Qr xps cu
rauit oes languores nre ifirmitatis. et
de curacoe quadruplici. s. ceci nati sa
maritani vulnerati e mortuisse. et hois
hntis manu arida atq surdi et muti

Ihs medela factus. Caplm. xx.

Non solu bndcs ihs ex pietate cordis leprosos tetigit et mudauit
s3 oim ifirmitatu nraru vlis medicina
suauissim9 ihs fuit. Et hec e medici
na qua creauit altissim9 de celo emi
nentis status bndci ihu qua vir sapi
ens no abhorret. Et hec e disciplina
medici qcaput illius exaltauit vt sit
pfca cura et medela redeptoru mebro
ru. Et io in huiusmoi signu verbo tac
tu vestimento psens absens remedia
tribuit et ome gen9 egritudis curauit.
Na illuiauit cecos. erexit clauds. sol
uit mutos. apuit surdos. mudauit le
psos. sanauit paliticos. expulit febres
eiecit demones. eleuauit curuos. ex
tendit contractos. purgauit sangflu
os. suscitauit mortuos. Vn et marci
vi dr qd quocuq introibat i vicos a i vil
las aut ciuitates i plateis ponebat
ifirmos et depcabat ut uel fimbria
vestimenti eius tangent et quotqt
eu tangebat salui fiebat. Et luc e
qd oes qui hebat infirmos variis lan
guorib9 ducebant illos ad ihm. At il
le singulis man9 ipones curabat
oes. P hoc ondeus qd caro sua erat fca
a deo medicina ad oia psta(n)di reme
dia. Caro ihu caro dei qua ds vbu si
bi vniuit sue ptatis effcm ei isseruit
Tangat nos ergo ignea caro dei vt
i ipm iflamem et ipm tetigimus
nos i ipm ihm p amore trasformates
ut sic a nris ifirmitatib9 liberem9 ht
ret at diuina bnficia sanitatis intuitu
medicinis salutis huane ihs. et tu ci
cuiatuor gnales egritudies nre ipi
quas curandas pncipalit de se medi
cina fecit vt ad mentis cura in prin
sequatur plena cura corpis i futuro
mentis egritudies sut ignorantia ipo
tia malicia concupia. idcirco de qua
tuor egritudinib9 curatis a ihu hijs cor
respondentib9 breuit subnectam9 i
quib9 se xps ondit singlarit medicina
Et pmo de ceco qui luto cofecto ex sputo
pprio ad luce restituit cont malicia
ignorantie cece. Na de illo dicit Jo. ix
qd pteriens vidit hoiem cecu a natiui
tate. xpi ihu pciosa fuit ei9 vite pege
natio q tota e collirium nrm3 illuians
cecitate. Qd ipe declans ibide dicit
Qdiu i mundo su lux su mudi. i signu
qd ipe est totus vera lux et et nrm lumen
voles illuiare cecu lutu fecit ex sputo
Sputu est etna sapia. qr sicut sputu
a capite fluit sic ihs eterna sapia a
pre pcedit eccl. 24. Ex ore altissimi
pdij. Terra e caro assupta de virgine

glosa que est caro nostra quam dedit sertum su-
e que concepit et peperit ihesum dei filium
Saliua ergo terre coniungitur quando filius
ex virgine nascitur. Et tunc fit lutum quando
verbum caro factum est. Et ut ostendat quod hoc
sit ad nostram illuminacionem dicit quod habitauit
in nobis. Io. primo. Et ecce iterum vidimus
gloriam eius quasi vnigeniti a patre plenum
gratie et veritatis. Hic dicit quod tale lutum
super oculos habuit. licet autem solo posset vo-
cante fieri tamen voluit ut deum esse faceret cum luto
ut ostenderet se esse illum reformatorem qui de luto
primi hominis legitur conformatorem et ut ostenderet sic deum
esse quod sue carnis assumptio est nostra illuminatio. Hunc et
lutum lauari precepit quia a nobis talem fidem
requirit ut assumpcionem nostre infirmi-
tatis credamus in honorem sue diuinitatis
Et hoc est lauare lutum nullam indecen-
tiam in deo videre quia verbum est caro factum.
Et sicut dicit theophilus super hunc locum
quidam ibi dicunt quod lutum non fuit depositum
sed in oculis est consumptum. Quod multum concor-
dat misterio. licet enim consequens contrarium de luto
dicere videatur. quia in tali locione non amo-
uetur a verbo dei ihesu veritas carnis. sed in
amorem tamen carnis quod verbi fit totaliter trans-
formatio nostre mentis. et ipsum verbum ca-
ro factum fit in nobis oculus diuine cogni-
tionis. Vnde et bene dicit quod non in qualicumque
aqua lauatur sed in natatoria siloe.
quod interpretatur missus. Hoc est verbum
euangeliste notantis nobis sacramen-
tum huius piscine. Dicit enim hic dicit
augustinus. Nisi ille fuisset missus nemo
nostrum esset ab iniquitate dimissus. La-
uare ergo lutum in missione est omnem
indecentiam huius sacramenti repellere per dis-
tinctam conseruationem naturarum et operacionum
vtriusque nature cum perfectissima vnione
persone. O quam pulchra locio est ista assump-
tio nature et carnis nostre. et deo est de-
centissima. et vnio est verissima et con-
descensio nobis necessaria et curatio et illu-
minatio nature perfecta. Mirabilis autem com-
mendatio est huius ceci ex humili obediencia
sicut dicit crisostomus. Discebat ceci fidem
qui non contradixit nec cogitauit apud se
metipsum. lutum solum magis excecare. nisi
totiens lauari in siloa et in nullo sum adiutus
si quam virtutem haberet prius vtique curasset. sed
simpliciter obediuit. Vnde sequitur. Abiit
ergo et lauit et venit videns. Nota
etiam ceci gratitudinem. nam cognouit verum
eum. vnde dixit. Ille homo qui dicitur xpistus
lutum fecit et vnxit oculos meos. O bene-
dicte cece vnctionem dicis non deturpa-
cionem. Multum enim te vnxit ihesus cum tuam
carnem assumpsit et deus te vnxit vnctus
ihesus. quia vnctus est oleo leticie pre consor-
tibus suis. Secundo exhibuit preconium. vnde
illud. Tu quid dicis de eo. qui aperuit
tibi oculos. Et dixit quia propheta est. Et licet
parum dixit tamen verum dixit. Hic est enim
vere propheta qui venturus est in mundum. Et
etiam multum dixit contra astutiam malig-
nantium et maliuole interrogantium. Et
ihesus est talis propheta cuius oculis ~~oculis~~ omnia
sunt aperta et nuda. Tercio confutauit
aduersarium sicut patet in textu. Vbi mul-
tum confundebat iudeos et per multa
conclusit. In hoc mirabile est quod vos
nescitis vnde sit et aperuit oculos meos
Et infra. Nisi esset a deo non posset
facere quicquam. Iste autem beatus cecus vere
mente illuminatus et corpore sic prendebat
et efficiebat sic constanter iudeorum con-
fudit perfidiam quod non habentes quod responderent
ad iniurias proruperunt. Quarto red-
didit debitum obsequium. Nam corde cre-
didit et ore confessus fuit dei filium
esse ihesum dicens. Credo domine. Et reueren-
tiam in opere. Nam procidens adorauit eum

Hic ergo patz plena illuiatio nre cecitatis. Ubi vere iformatur mens illuiata
quo deat dni colere i operu hui9 ceca imutacoe. Iste ut dicitur fuit scus cedoni9
qui cu beati mardalena et alys fuit mari expositi9 sicut habet i legenda
magdalene et requiescit ut di i sco
maximino iuxta corp9 magdalene.
Sedm i firmitas nre mentis e impotentia qua xps ihesus curauit pris virtus et potentia. Et huj9 curatio figuratur i illo qui icidit i latrones luce x. In cuj9 curatois historia pmo nota
casu. 2o remediu. In casu vo nota
q dimisit pmo mentis tranquillitate
q descendebat a ihrlm comitit se
ad tpaliu vanitate q veniebat i iherico que iterpretatur luna. Q tpalis
prosperitas assilatur lune q ht luce
sepi9 eclipsata maculata variata.
Vn no est vera clara sz habet i medio
macula. Variata q modo e plena modo
vacua. Ab alio mutuata q no luz
a se. Sic et tpalia no lucet. vn ordinate debeant appeti n ex nra pusitate. Tercio i casu h9 nota latronu
icursione bonoru expoliacoez vulneru afflitoez et adiutoru destitutoez.
Na sacerdos et utiqz leuita descenderut eade via. miseru viderut ptransierut ipm et nullu prebuerut adiutoriu. Ra sacdotiu legis antique n'i ipa lex data a moyse. vulnera
quide peti oiderut i figuris et vbis
sz nullu remediu dederut plene curatois. Lex eni subintrauit ut habundaret delictu et ipossibile est sanguine
thaurorum a hircoru auferri pctm.
Vn trusitu istoru qua su nra fuit
mag vulneratu afflixit du coru
piam auxit phibendo no remediu

contulit misericordo. Propter qd etia
dicitur ex hoc sup modu peccatis pctm.
Relictus est hic miser semi mortuus
deo sz tot9 mortuus i seipo. Semi mortuus di deo q no diu incurrebat male
ficiu obstinatois nec iudiciu etne dapnatois sz liberari puisq i bnficio redeptoris. In seipo erat mortu9 q habebat
mortis vuln9 et erat varia dei iumias
nec ad cura ex pte sua potuit ee aliqs
motus nec conat9 fructuosu. Alit possum9 dice q plurima fuerut mala hui9
deviantis. Et pmu fuit malu exilii
et euagatois. q de ihrlm descendebat.
Sedm destituis subsidy et sustetatois
q i iherico descendebat. Tertiu contimitas morbi et afflictois. Quartu atrocitas iniuria q icidit i latrones i quos
no incidisset n mandata celestis domi9
fecisset se obnoxiu. Quntu denudatio
Xer
status gratuiti et stole inocentie
tu vulneratio naturalis boni qd nominatur i plagis iposititis i. ipi potiis i oibs
menbris. Na in toe fixa est ignorantia. i memoria ipotetia. i voluntate
malitia. Eruerut oculos itelligencie
pciderut aures obediencie. obturauerut
nares discretois. mutilauerut lingua ~~lingua~~ diuine laudis. apputauerut manus opis virtuosi. fregerut
pedes stabilitatis pperue et gressu
boni. foderut lat9 dilcois pximi et
i fecerut in capite vuln9 supbie. In
oclis torintate i iudic. i dentib9 stridor e ire. i cor de tristitia melacolie. i
manib9 expansitate auaritie. i ventre
i fluminem gule. i renib9 fluxu luxurie.
Videtur ne tibi q multa mala inueterit hic stolidus deviator. Huic ptinet illud baruch. Qd est q i terra inimicoru es. inveterasti i terra aliena.

conquinatus es cum mortuis. deputatus es cum descendentibus in infernum. dereliquisti fontem sapientie. Et audi destitutionem subsidii. Nam omnia remedia sine samaritano sunt inutilia et nociva donec scilicet venerit ipse christus. Nam per sacerdotem et levitam intelligitur status veteris testamenti et sacrificii in lege. Et nota multiplicem defectum huius adiutorii et nichil prodesse immo obesse sine expectatione samaritani. Nam primo ostenditur quod lex antiqua et eius sacerdotium habuit accidentalem non stabilem utilitatem. propter quod dicitur quod accidit nec ideo ipsa necessaria fuit. Habuit et desstabilitatem ideo dicitur quod sacerdos descendebat. Habuit infirmitatis identitatem ideo dicitur quod eadem via. Habuit remedii particularitatem. unde dicitur sacerdos quidam quia non fuit utilis omnium gentium. Habuit compassionis vacuitatem. nam infirmum vidit sed non succurrit. Habuit et durationis brevitatem cum dicitur quod preteriit. Debuit enim eius umbra evacuari et veritas perfici. Sed de levita dicitur cum esset secus locum et videret eum pertransiit quia sine lex sive propheta potuerunt infirmitatem cognoscere sed remedium non afferre sed ostendunt eos in christum pertransire et quo ad sua figuralia preterire. Sequitur secundum scilicet efficacia remedii in medico nostro ihesu qui est medicus et medicina. Veniat ergo maximus medicus quia pessime infirmatum iacet genus humanum. Sed audi conditiones medici et postmodum videbis efficaciam remedii. Et certe ipse ihesus benedictus medicus est remedium et medicina in omni parte sui. Nam primo ostenditur in eo diffor[mi]tas conditionis a vulnerato cum dicitur samaritanus qui interpretatur custos. hic enim innocentiam custodivit pro se et pro omnibus quam ille miser deviando perdidit. Secundo

singularitatis professionis in eo quod dicitur quidam. 3°. novitatis conversationis in eo quod dicitur iter faciens non descendit eadem via sicut sacerdos et levita sed totus fuit nove professionis via. Quarto virtus incarnationis. quia venit secus eum non ubi erat ille sed iuxta quia non assumpsit naturam culpabilem sed passibilem in similitudine hominum factus. Ubi dicit bernardus. hominem dicit non hominis quia primus homo non in carne peccati nec in similitudine carnis peccati creatus est. Christus autem in universa miseria hominum pressus et profundius se immersit ne subtilis ille dyabolus magnum pietatis deprehenderet sacramentum. Quinto affectuositatis compassionis videns eum misericordia motus. Sexto caritatis tolerantie passionis. et appropians alligavit vulnera eius infundens oleum et vinum. Ubi simul et medix passionis que fuit caritas in approximatione et oleo. et cruciatus doloris notatur in ligatura et vino. Nam tanta fuit exterior passibilitas et vilitas ut tamen videretur ipse latro. Unde et in medio latronum fixus stabat in cruce et super se pro toto latrocinio humane nature suscepit iudicium divine sentencie. Ipse quidem in caritatis fervore omnia vulnera alligavit. Vere vincula illius alligatura salutaris domini sic sibi omnia mala nostra ut deleret incorporavit et tam incredibili amore se in omnes transformavit et vitam omnium adeo punire voluit et singulari relatione omnibus in se includens pro omnibus penam sustinuit debitam et plenarie satisfecit. et omnibus infudit oleum plene remissionis et vinum filialis confortationis per perfectionem pure compassionis et imitationis crucis sue. Et ne contingat hic infirmus quod non possit talem medicum imitari ideo ponitur septi

mū internitatis conuictōis qr posuit eū
ī iumētū suū sicut dicit theophilus
.i. corp9 suū. Hebra naq3 sua nos fecit
et pticipes corpis sui ut iā os nrm
et caro nrā sit et viuam9 ipi iā nō
ipi s3 vere xpi. Duci aūt in stabulū pt
dici illo modo introduci intˢ totū sue
vite passibilis cursū in quo limus
nrē mortalitatis apparuit. In quo et
relaxata aīalia iuuēta et laboriosa
ī amore sue silitudīs renescunt dū
vident ipm multo plus nobis ī hu-
ius vite laborib9 īsudasse. Et vn cu-
rā illius egit qr si attendat sue vite
status et op9 plene est curatū qcqd
nobis pt ēē molestū. Altea aūt die
ptulit duos denarios. ostēsionē sue
gloriose resurrectōis et pmissionē nrē
silis btitudinis qr dū gloriosus resur-
rexit nrām ī se futurā glīam exēpla-
uit. Hos dedit stabulario aīo solli-
cito pro se et p oīb9 sensitiuis dicēs
qd qcqd supererogaueris plene reddet.
Supererogare est sīn intuitu mercedis
ex solo feruore diuini amoris et ze-
lo sui hōris et debite reuitudīs deo
tota mente seruire et ī redēptōis
ihu silitudinē trāsformare. Cui q-
dem ī reditu clare sue visiōis tanto
ampliorē sue retributiōis accipiūt
mercedē quāto ī maioris gradu amōis
supra solā mercedis pstolatōem pfec-
ti sunt. Vides ergo qd plene me-
dicus ihs totus est nrē īfirmitatis
medela. et qd plene ī ipō et p ipm
est nrā īpotentia fortificata. Alit
pūt aliqua predca exponi. videli-
cet qd alligauit vulnea sacramēto-
rū fasciis. īfudit oleū dans spem
remissiōis et btitudīs. Infudit vi-
nū .i. cōpunctōe3 nrē trāsgressiōis et

timorē vltōis. Imposuit ī iumentū su-
ū cū pctā nrā ptulit ī corpe suo sup lignū
Introduxit ī stabulū intˢ scē ecclie col-
legiū. Curā egit qr sic vulneā nrā sa-
nauit. Altea die p9 diē sue passibi-
lis vite qr nō vacabat ei diutius ī
stare terra consūmato nrē redēptōis
ope protulit duos denarios et dedit
stabulario. qr duas claues sciām discer-
nendi et ptātē absoluendi dedit aplo-
rū collegio. Vel duos denarios duo
precepta caritatis. Vel duo denarii dupli-
cis nature sue articuli diuini .s. et hu-
mani. Vel duo denarii. notitia dupli-
cis testamenti. Vel duo denarii af-
fectus cordis et effectus opis. His oīb9
modis dantur duo denarii stabula-
riis. qr ex oīb9 hiis solliciti debēt ēē
ī pascendis gregib9 dnicis. Dicit aūt
qcqd supererogaueris reddā tibi. Supe-
rerogat aplūs qn de virginib9 peptū nō
habet consiliū aūt dat. Supererogare
etiā dū suis manib9 opatur ne eua-
geliū venale ostēderet. Supererogat qui
a licitis abstinet ne debiles scandalizet
Stabularius sicut dicit ambrosius. Stabula-
rius qui alienis vulneā curare pcipit. Hoc cau-
ihs ē debitor. Vtinā nos sim9 ita p-
nei debitores ut qd accepim9 possi-
m9 persoluere. Notandū vō qd prius vul-
neratū ihs samaritan9 p seipm cura-
uit vulneratū. postea stabulario tra-
didit curandū. Qd et figurauit ī sus-
citatōe lazari. dū lazarū p se suscita-
tū discipulis cōmisit soluendū. In-
quo patz qd ī utilit exhibet cura mi-
nistri nī pueniat cura dei. Vn gregori9
si discipli lazarū mortuū soluerēt
fetorē magis ostēderēt qd virtutē. Vides
ergo quōdā ihū curā sollicitū qr nō
solū seipm ī medicinā totū impen-

dit/ s3 affcin nre custodie pxis et max
ime pastor ibus comittit. Vade ergo
et tu fac simil. Quasi dicet/ scdm
crisostimu. si que vides oppressu
no dicas utiq3 necu est/ sive genti
lis sive iudeus et ope indigeat/ no
cavilleris. Ius cui habz auxilii que3
mala fuit/ passus. Tertio ifirmitas
qua curat/ nr medicus est/ defluentis
nre concupiie que e ta carnalitatu
q figuratur in cura sanguinflue cupi
ditatu que significatur/ in cura ma
nus aride qu etia prelacionu sive ho
nu tpaliu sive spualiu que figurat
i cura ydropici i domo pncipis pha
riseoru. Cura ergo fluentis concu
pie est/ tactus fimbrie vestimenti
ihu. Fimbria est/ extrema ps vestis
et signt/ extremu vite ihu i patibulo
crucis. Na vestimentu di corpus eius
sive caro et/ eius vita passibilis.
Tactus ergo fimbrie est/ amplexus
passiois sue qn devote aia ihesu pas
sione ruminat/ et/ carne sua tali co
gitacoe excruciata edomacoe castigat/
Et hec vero accedit/ qn indignu se ta
to bnficio recognoscit. Fimbria tang
qn ta carnis afflictoe qu mentis co
passione ihu crucifixo se unit/ et/ te
fluxus concupie arescit. Vn et/ ibi dicit/
Na et/ ego novi de me virtute exisse
In luca no est/ dubiu qu qtqt/ eu sic
devote tetigerunt/ eius vtute senser
et a fluxu imudicie salui facti sunt/
Cupiditas avaricie et/ eius sanatio
figuratur i hoie hnte manu arida
Nam manus arida vel contracta
nichil boni pt face nec sibi nec alii
sic et/ inpi avarus et/ seipm cruciat/
congregando et/ pximu no adiuvat/
sibi subiciendo. Az q fuit/ cura.

Fecit/ ihesus stare i medio eu. qz ois a
varicia vult/ stare i angulo vbi plu
res congregantur/ Stare ergo i me
dio est/ caritate fervere corde ad
prios dilatato et/ angulo recipe
cupiditatis ab affcu dimisso. Et sic
pmo curatur ariditas iteior q est ex
siccitate dilcois in corde. Postea dicit
ifirmo extende manu tua. Manu ex
tende est/ exteriore subam pauperibus distr
ibuere. Et/ tuc est/ homo plene sanatus
ab avaricie cupiditate. Tertia concu
pia honoru figurat/ i ydropico. Est
eni ydropisis defcus digestive i epa
te i flatioe3 humoru generans tumefa
ctes ventrem. Epar vo signt/ affcm
Vbi ergo ppa vilitas no digeritur
ardor ambitois generatur et/ tunc sat
venter i flatura supbie et/ tunc in
cipit/ hores avie desiderare. Qui enim
ydropicus fit. qz quanto gravidu plus
pmovet/ tanto plus i eo sitis maio
ris ambitois accendit/. Et/ qz i tli
ambitoe et/ aia alios fatigat/ et/ i
seipa fatigatur io ydropicus in
sabbato curatur. Cui pt dici illud
ysaie. Supbia tua et/ arrogantia
cordis tui plus est/ qu fortitudo tua.
Et/ illud. supbia tua est/ quiescere. Si
eni mens supba vellet/ i seipa et/
i sue vilitatis consideracoe quiescere
desinet/ extrinsecus ambire. Az dicitur luc
xiv. Ipe vo apphensu eu sanavit/ ac
dimisit/. Cum eni supbus deu fugi
at/ et/ ventu sequat/ et/ umbra. tuc
ipm ihs apphendit/ qn sibi cupitos
honores confringit/. Et/ qz sepe mens
extrinsecus humiliata p devocoe3 ad vera
humilitate p sui cognitoe3 redit/ io
di. qu ihesus hnc sic apphensu sa
navit. Vn et/ ihe. vi. Apprehensi st

fortes eius et emarcuit / arcus eorum
Fortes apprehenduntur cum superbi ab
honoribus deiciuntur. Sed arcus eorum e
marcescit / cum ambicio per quam alios
sagittabant / intrante humilitate de cor
de euanescit. Sic sanatum dimittit /
cum ad appetendum et expandendum humilia
liberum reddit. In huius signum statim per
abolam instructiuam de humilitate sub
iungit / vt inuitatus ad nupcias no
uissimum locum teneat / et in illa parabo
la ambicionem principum et phariseorum
confutat. Sic ergo vniuersis ihesus vnam
medicinam triplicem concupiscencie omnium ma
lorum radicem curat. Quarta infirmi
tas et omnium pessima est malicia. Et
hanc figurat ihesus et curat in sur
do et muto. Nam in surdo figuratur
malicia obstinacionis inobediencie. in mu
to cessacio laudis diuine. Et hoc est
naturale quod qui naturaliter est surdus
naturaliter est mutus. Sic et qui a
deo per auditum sapienciam non percipit / ne
quaquam eius laudes canit. Vnde est ista
obstinata malicia deum nolle audire
deum nolle laudare. Et quia qui tam per
ditus est / indiget adiutorio ideo dicitur de isto
quod per alios ad ihesum ducitur ut curetur
Et quia valde rarum est / ut qui maliciose
peccauit / ueniat / mirum ideo de isto dicitur
quod apprehendit eum de turba seorsum quia
singulare ei prestitit beneficium. Et ut os
tenderet quod sit graue ex malicia pec
care dicitur ihesum in celum suspicere et inge
miscere quasi diceret. Hoc est opus celes
tis et diuine misericordie non humane indus
trie tam maliciosam culpam delere quam
filium dei singulariter facit in carne
gemere pro ipsius culpe intolerabilitate
Sed quia sepe diuina misericordia vbi maiorem
indignitatem inuenit / ibi ad suam boni

tatem ostendendam maiorem graciam infundit
ideo isti cum multa familiaritate communicat
Nam suos benedictos digitos in suas au
riculas misit / quia sepe familiarissime
seipsum talibus interius et exterius infundit
Et sequitur quod sanctissimo sputo oris
sui linguam eius tetigit / quia sepe tali
bus celestium gustuum et suauium sublimi
um personum familiarissimas et saporosis
simas suauitates immittit. Et per
sequitur. et statim aperte sunt aures eius quia
talis anima aperitur plenissime ad auditum
diuine obediencie. Et solutum est vinculum
eius et loquebatur recte. Et tunc recte
loquitur cum sibi omnem maliciam attribuit
et a deo omne bonum recognoscit / et
non solum recte confitendo culpam sed de
uote reddendo gracias et attente ad
hoc recolligendo totum animum et insuper
corrigendo ex hoc totam conuersacionem
preteritam. Attende autem quod litteraliter sicut
dicit crisostomus misit digitos in auricu
las eius potens verbo curare ut ostenderet
quod diuina virtute dictum erat corpus
diuinitati vnitum et operacio eius. Quia
enim propter transgressionem ade natura hu
mana multas incurrerat passiones
ac per hoc membrorum et sensuum lesio
nes. veniens ihesus in seipso perfectionem de
monstrauit humane nature. et propter
hoc digitis aperuit aures et sputo lo
quelam dedit. Et theophilus dicit ex
pendens tetigit linguam eius ut ostenderet
quod omnia membra corporis sui diuina
existunt et sancta sicut et sputum quod vinculum
lingue soluit. Etenim omne sputum su
perfluitas sed in domino omnia diuina fuerunt
Ex quibus patet quod totus ihesus ex se fuit
est nostre infirmitatis medela. Vnde et
maximam deuocionem et delectacionem
det anima concipere cogitando in benedicto

ihū. eciā supflua sue nature qȝ qđ ī
aliis est abhominabile sustinere et
supfluū et īmundū. in vndeo ihesu ē
maxime caritatis et condescensionis et
pietatis ad nos plenū et ōnsiuū signū
ac p hoc nr̄e saluti necm̄ et accōmodū
et nr̄e dilcōis fortissimū attractiuū. Et
io debet eē nr̄e deuotoī delectabilissimū
ad cogitandū. dulcissimū ad degustan-
dū. suauissimū ad osculandū. iocundissimū
ad āplectandū. Effunde te ergo aīa mea
sup has dignatiuas supfluitates odo-
riferas suauitates que exeunt de corpe
ihū et in eis degusta efficacissimā in-
fluentiā dei verbi. et sapidissimā sua-
uitatē celestis tibi et dicas. magnū
qđ est hoc qđ deus voluit ad talia p
me descendē et talia sustinē et talia
facere. Et istud ē māna celicū hn̄s
omē delectamentū et oēm saporē sua-
uitatis. tanto frequenti9 et sapidi9
gustatū quāto ī tā pfundā humilita-
tē ihū expiris pleni9 te amatā. Im-
misit autē ī auriculas surdi spūa-
les digitos manu9 sue. Primo polli-
cē potentie ī quo dat posse resistē
malo et excitare ī bono scdm illud
uirtutes pollicis. Oīa inquit aplŝ
possū in eo q me confortat ad phil'
4°. Digitū potentie senserat sposa
canticorū 5° dicēs. Digiti mei plei
sūt mirra pbatissiā. pseruatiā ī fuga
malorū et odorifea ī prosecutoē
bonorū. Scdō indicē sapiē q dat cog-
noscē creatorē redeptorē et bnficia-
torē scdm illud. vtinā saperent et ītel-
ligerent ac nouissima puiderent. Hec
ē auris bona q audit cū oī concupiā
sapiam. Et hic est ille digitus q scri-
bit lege dei viui nō in tabulis la-
pideis sȝ ī tabulis cordis. Terti9 ē
medius benignitatis et caritatis quo
diligimus ānima ad quē magi et male-
fici pharaonis non pnt attingē exodi 8°
dicentes. digitus dei ē hic. Nō enī po-
tuerunt circa cinipnes vexatiuos et ī-
portunos aliqd opari qȝ ī feruore di-
lcōis spc scā nō potest piuigs ānimicū
diligi. Et licȝ possit dici q iste digitus
habȝ tres iūcturas. dilige deū ex toto
corde ex tota mente et ex tota aīa. vl'
diligē deū seipm et pxim. tū has tres
iūcturas volo dare digito amoris res-
pectu ānima ut pma sit ei9 letant
uel saltē patient sustinē adūsa īflic-
ta. 2a tū toto corde sibi pcurare spūa-
lia bona. 3a p suo posse sibi succurrē
p tpalia bona et eius īpedire adūsa.
Hii sunt tres digiti uel tres iūcture
uni9 quib9 deus ī altū pfectōis sta-
tū appendit molē tre. i. aīe ī terena
carne viuētē. Quarto medici pe-
nitentie cui9 iūcture sunt cōtritio cō-
fessio et satisfactio. Hoc digito eiciu-
tur demonia ut possit regnū dei
fieri in aīa. Quīto minimū vtilitatis
et obiē pceptorū phibicōnū et cōsi-
lioru. Hic ppe dr auricularis qȝ aurē
facilit intrat et purgat. Nō enī ibi
dimittit ventū supbie nec putredinē
ppe confidētie nec terrā uel lapidē
obstinatōis maligne. sȝ humilitas
ppū sensū euacuat et sue iustitie
reputatōez purgat et totā cordis
affcōez ad obediendū capit et parat
et io illuc diuina sapiā intrat. Ad
piam inqt sapiēs scribe ī tpe va-
cuitatis. i. illo tpe quo aīa est ple-
ne euacuata p spm humilitatis. Hoc
digito ihs īclinatus scribebat ī tra
i. ī aīa humiliata et contrita et io mi-
tū purgauit aurē peccatricis cū dix

it. Nemo te condempnauit mulier nec ego te condempnabo. Hoc digito non sustinent tangi superbi qui dicunt cum stolido roboam 3 regum 12. Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei. Unde et non audiuit consilium sapientum magnam partem perdidit regni. Hec est illa manus integra quam diu expectatam petebat propheta cum dicebat. Emitte manum tuam de alto. Manus emissa ab alto eius est missus a patre eterno. Que manus est medicinalis et curativa. Unde quicumque bene tangitur ab ipsa vere confitetur et dicit Bene omnia fecit. Dic ergo patet quod qui a planta pedis usque ad verticem sanitatem non recepit medicus peritissimus ihesus in humano genere ad ipsum totum curandum de se toto medicinam fecit et in sabbato resurrectionis eius id est unionis in persona filii dei totum hominem saluum fecit. Unde ergo deum est. Ihesus medela factus. Quia non fuit opus valentibus medicis sed male habentibus.

¶ De tribus mortuis a christo suscitatis in quibus ostenditur triplex differentia in peccato mortuorum et de ipsorum spirituali resuscitatione.

Ihesus a morte suscitans. Capitulum xxi.

Ut autem benedictus ihesus ostendit quod omnibus omnia factus est non solum dat medicinam languentium sed etiam resurrectio mortuorum quemadmodum ipse dicit. Ego sum resurrectio et vita. Licet autem innumeros mortuos et diversis modis credendum sit dominum suscitasse. Propter quod et in signum sui aduentus multitudinem resurgentium iohannis ponit dicens. Mortui resurgunt. tamen spiritualiter tres sanctus consilio in historia tamen evangelii exprimit resurrectio in signum triplicis status mortui per ihesum gratiam resurgentis. In his ergo tribus personis significantur triplex genus spiritualis mortis scilicet consensus actus consuetudo. Sed et triplex status morientium. incipientium proficientium et perfectorum. seu laycorum clericorum et religiosorum in quibus modus ruine mortis et resurrectionis multum differre videntur. Et in hac triplici figura variatur mistica significatio horum trium. Nam in genere peccatorum peccatum solius consensus significatur per puellam mortuam in domo. peccatum actus per adolescentem extra portam portatum loculo. peccatum consuetudinis per fetorem lazari in sepulchro. Aliter ruina statuum horum variant misteria personarum. Nam ruina secularium in iuuene adolescentulo. mors clericorum in lazaro dilecto. mors religiosorum in puella apta connubio. Et horum mors et resurrectio loco etate modo signo differre videntur. Loco differunt quia puella in domo. adolescens extra portam. lazarus in monumento fetens. Quia peccatum consensus latet in corde. actus manifestatur in aperta visione. consuetudo fetet ex fama corruptione. Differunt et etate. Nam puella annorum xii adolescens maior. lazarus vero completus. Nam peccatum cogitationis respectu dicitur primum. in opere dicitur crescere. sed in consuetudine maxime confirmari. Ubi ergo peccatum invenit ibi a benedicto ihesu resuscitatur. Differt etiam horum resurrectio modo. Nam puella resuscitatur paucis verbis dicens. puella tibi dico surge. In resurrectione adolescentis dicitur quod primo manu motus est postea accessit et tetigit loculum. postea plura verba locutus est et non statim surrexit sed primo resedit. In resuscitatione vero lazari infremuit spiritu turbavit seipsum lacrimatus est. voce magna clamavit et cum toto hoc ligatus prodiit. In quo notatur quod facilior est correctio solius consensus

tacois sz difficilior opis difficilima vo
consuetudis. Eze. 24. multo labore su
datu est et no exivit de ea rubigo eius
Differentia vo signorum refert ad diusa
resurrectoz statum sicut infra dicet
Sz nichilominus etia in modo alia est
dria quo ad testes. Na puella suscita
tur paucis psentibz. sz adolescente tur
bis astantibz. lazaru vo cognoscenti
bz pluribz nationibz tam eoru qui vene
rut ad consolandu sorores q eoru qui
postea convenerut ad diem festu. In
his vaia mistela signant scdm diu
sas circumstantias pctoru. Sz nuc atte
dimus ad figura toes statuum & hmo hac
suscitatoz triplicem exponamus qz fa
cile est postea ad alia diusimode ap
plicare. P adolescente primo status
sclaris exprimit q cotidie mortuu mr
etia lamentat. Lc. vii. in naym mo
rit que comotio intptat qz continue
quatuor passionibz comonet i gaudio
psperitatis. i dolore adusitatis. i spe lo
gioris vite et i timore tpalis pene. Ipis
continue tra sclarium comonetur ut me
rito tota illoru conusatio naym. i. co
motio nocet. Merito etia p etate ado
lescentie figurantur qz adolescentia
est etas virtutis ipnudi laudis auida
complexione calida conusatoe lubca
Inprudentia ptinz ad ignorantia vel
stultitia que respcu spualis cognitois
i statu sclari habundat. In cuius signum la
pidantes stephanum deposuerut vestes
secus pedes adolescentis act. vii. Et hic
e paulus q dicit se multum consecutu
sinia ignorans fecit. Laudis auidi
tas ptinz ad supbia et vana gloriam.
Vn ecc. 2. Adolescentia et voluptas
vana sut. Vn et iprouidentia adoles
centu pcipitavit roboa consiliu 3 reg.

21. Hec multu habundat in sclaribz. Vn
et i eis e magna causa mortis. Vn
ihemie 22. ad istu statu loquitur
Locutus su ad te i habundantia tua dix
isti. non audia. Hec e via tua ab adolesce
tia tua qz no audisti voce mea. Complex
ionis caliditas ptinet ad auaritia
que sp nimis diligit tpalia. Vn et
adolescens audito vbo ihu abijt tri
tis. Erat enim multas hns diuicias qs
nimis diliges relinque noluit. Lu
bricitas conusatois ptinet ad luxu
ria. Vn et luc. 15. Adolescentior filius
tota sbam dissipauit viuendo
luxuriose. Sz hic adolescens no so
lu in his malitiis sius p consensu
intus morat sz p puu opus effert
Na pmo distempat in suggestioe
languet in delectatoe. morit in co
sensu sz effertur i malo actu. Vn
magnum bnficiu dei e qui post conse
su rethit ne faciat. Iob 38. Qs co
clusit ostijs mare qn erupebat qsi
de vulva procedens. Mare e cor
pectoris p intimu consensu amari
tudinu et commotu sz p dei gratiam
intus concluditur qn exterior actus
impedit. Hunc mr vidua deflet
cuius fletu ihs mia ~~mia~~ mouet
Vidua e etia a viro suo dimissa
du in tris e pegrina. Sz turba ciui
tatis celestis est multa cu illa q
tota qntu licz affligit p ipli xpiani
ruina. Angeli pacis dicit scptura
amare flebunt. Nota at q nullus
mortuorum n pcib aliorum resurrex
it. Vn et hoc i adolescente mt
mr vidua. pr in puella. i laza
ro martha et maria magdalena
i signum q i mortuo p pctm nulla
pr ee ratio meritoria. nec ex se ad

gratum dispositoria sed totum est ex supi-
finita dei misericordia que movetur ex merito
aliquo singulariter et principaliter illo
merito quod ihesus vivificus dispensavit
ex sua passibili vita. Unde sequitur quod
accessit et tetigit loculum et hii qui por-
tabant steterunt. Nota ergo resusci-
tationis modum. Nam accedit ihesus ad de-
functum per timoris incussionem. tangit lo-
culum per compunctionis immissionem. sistit
malos portitores per passionum obstri-
ctionem et detestationem peccati. vocat
per interne consolationis in spe venie
promissionem. residere dicit per quietem et in
dimissione peccati. sed incipit loqui con-
fessione flagitii et laude ex gratia bene-
ficii. Vide ergo quod in hoc adolescente
resurrectionis signum fuit caput ele-
vare et pectus et loqui sed non totaliter
loculum relinquere. Hoc dicitur pro miste-
rio. quia secundum historiam et loculum reli-
quit et sanus ambulavit sed significa-
tive sic spiritus sanctus scripsit resedit qui e-
rat mortuus et cepit loqui. Nam vix
status regularis ad hoc potest resurgere
ut ex maliciosa intentione deum nolit
offendere. Sed adhuc resurgens renes
ac nates tenet in feretro quia concupiscentiarum
et sollicitudinum multo tenetur allec-
tivo et impedimento. Sed loquitur
quia suas imperfectiones et offensiones
confitetur. Et caput et vitalia mem-
bra elevat quia sic resuscitatus non per
maliciam sed per infirmitatem peccavit.
quam infirmitatem communiter per confes-
sionem accusat. Sed quia status secularis
in amicitia aliena recipit dum facit
viros perfectos sibi amicos per elemo-
sinas quas largitur. Nam amici sunt
christi ... huius ipsi quia eum cum paulo
orationibus et gemitibus preveniunt. Jo.

dicit quod dedit illum matri sue. quia horum mi-
nus accipiunt beneficium gratie. Loculus au-
tem in quo iacebat mortuus est conscientia ma-
le secura est. 8. Sunt impii qui ita
securi sunt quasi iustorum facta habe-
ant. Portitores vero illius mortui
loculo sunt quatuor que faciunt illum
perseverare in peccato. Primus est fiducia
vivendi. de quo luce. 12. Anima habes
multa reposita in annos plurimos.
Secundus est elongatio pene. prov. 30. Mulier
est adultera comedit et tergit os suum
dicens. non sum operata malum. Tertius
est aliene vite consideratio. scilicet multi-
tudo malorum. Contra quos eccl. 7. Non
pretes in multitudine civitatis ex-
emplo multitudinis. quia non minus uri-
tur qui cum multis ardet. Quartus
est venie repromissio. Contra quos eccl.
5. Ne dicas miseratio domini magna
est. In loculo vero imperfectionis et multi-
plicis offensionis vitam secularem portant
impetus quatuor passionum in quibus
continue multis deordinationibus
commovetur. Unde et hic adolescens qui
cum ... in naym commorari
quia vitam secularium et per consequens dimisit mor-
tale peccatum quasi incipit perturbationibus
motionibus passionum. Et ideo oportet
quod vivat semper sub matris tutela ut
per eos semper sit sollicitudine perfectorum ecclesia.
Circa resuscitationem lazari iam
significatur status clericorum devotus sancte quod
significatur dicitur a deo dilectus et lazarus
.i. adiutus vocatus et ihesu hospitio
singulariter dignus et honoratus. quia
clericalis status habuit singula-
re dei dilectionem et electionem. Unde hi sunt
pars domini et funiculus hereditatis eius.
Singulariter sunt a deo adiuti .i.
producti ad vite perfectionem. Primo ad

duab9 sororib9 meruit honorari s. mar
tha et maria actiua et contemplatiua
vita. Qs sorores habuit nō vxores.
Q vtramq3 vitā a deo cognouit nō tm̄
q̄ q̄ se manātē sibi subicit. Propt qd
et martha excitatus ē fluxus sanguis
sicut ambrosi9 dicit ī tractatu de sa
lomone. Xps ait lazarū sanguis flux
ū siccauit ī martha et demones
expulit de maria q̄z ab actiua vita
p ihm fuit effugatus fastus oīs vane
ostentacoīs et discursus ī appetitu glīe
a creatura. et de maria effugatū
ē septenariū demoniū q̄z a vita
cōtemplatiua effugatū est superaliq̄
ꝑpariū reputacōnū ī q° cōsistit vniuersi
tas omī malorū. Vn̄ de reputatē se
ī spūalib9 bōis pt̄ dici q̄ septē ne
quicie sūt in corde eius. Est etiā dig
ng9 dei hospitio q̄z apud statū cle
ricalē est auctoritas de dei regno.
Ecce ergo quare clericalis status di
lazarus. Iste dicitur īfirmari dormi
re mortuus eē et ī sepulchro qua
triduan9 fetē. Sz attende q̄ hec sibi
contingunt ī bethania qd est ma
gis horrendū. Bethania enī vno
modo īterpretatur domus dni dei. q̄z ex
vsurpatōe donorū dei hec mala ī
currit. Vn̄ et dn̄s admirādo cōque
rit dicens. Qd est q̄ dilcūs meus
ī domo mea fecit scelerā multa.
Iste aūt status pmo īfirmatus fu
it qn̄ ab aplorū statu defecit et ad
tpalia nimis anxie se cōuertit.
Vnde ī tpalib9 huic statui pma
distrasia febrilis orta est dū in
mis ista curans a spūalib9 stu
diis tepefactus ē. Que īfirmitas
tm̄ precessit vt etiam palliaret
manū ad opa actiue et cordia

tū faceret ad actus contemplatiē
ita q̄ tūs iordanē huius mortali
tatis vsq3 ad celū tinitatis harū sorꝗ
rū puenerunt querele dicentes ihu
Ecce quē amas īfirmat q̄z clerus
tibi dilcūs vtraq3 vita destituitur
Post īfirmitatē soporatur dū
clerus correctoē priuatur. Et hec
est pma querela ihū qū malū ad
tm̄ ascendit q̄ plati sunt īfecti et
ad correptoēm nō ydonei. Vn̄ dicit
discipulis suis ihs. lazarus amicus
nr̄ dormit. Iuxta statis enī est di
lcūs et reuelatum ē ī tam statis ī
pignatus dilatatus ad tpalia
multiplicanda et spūalia negli
genda. Et factus est sicut pls sic
et sacerdos et pastores eius qui
consueuerūt vocari vigiles et an
gelici custodes vocati sunt hoīes
dormientes. Math 13°. Cū aut
dormierunt hoīes venit īnimicus
eius et superseminauit zizania ī me
dio tritici. O quātus dolor est iste
q̄ dormientib9 prelatis et req
escentibus ī amore tpaliū. dyabol9
zyzania seminauit. zizania est
tpaliū superhūdancia et zizania si
gnarit sapore grauissimo depri
munt caput ī terra. Pmo enī fuit
torpor negligentie in tpaliū suf
ficientia. 2° fuit sopor auidie ī
tpaliū copia. sed 3° 1mor inte
toīs depranate ī superseīati ziza
nia. Que tunc fit dū in clericis
ē pncipalis cura congregādorū
tpaliū magis q̄ spūaliū bonorū
Et illud ē seminare zizaīa ī me
dio tritici .i. pncipaliter intendē
tpalia ī cultu dei. Et sicut semē
est illud de quo fructus intedit.

sit et possessiones temporales sunt illud propter quod ecclesiastici vniuersaliter appetunt. Quartus malus sompnus est iste in quo est renovatio caloris quia sunt seipsos amantes. et de ipso non curantes in quo est destructio operationis. Nullus enim actus actionis libere a dormiente exercetur (?) sit et in istis nulla exemplaritas vite virtuose monstratur in quo est ostensio apparitionis. Dicuntur enim multa fantastica et vana sompnia sunt in dormiente sic fantastice ad modum larvarum qui sompniant et ostentant se prelatos et dei vicarios cum tamen nulla sit veritas cure sed solum fantasma corporalis apparentie. Vt dicet ihesus vado vt a sompno excitem illum. O quam quam plane ambulasti. cum pueris dicet tibi. ecce iam fetet. Non est mirum si ad tam literarum (?) sompnum dicat mori lazarum iste. licet enim a principio dicet dominus solum de sompno curialiter loquendo. tamen in illo sompno vere erat mortuus in seipso status clericalis. sed dicebatur sopitus non mortuus. quia adhuc apparebant aliqua signa prioris vite in aliquorum subditorum vtilitate. Sed postquam non solum sibi sed et subditis est inutilis factus et temporalium cura spiritus vitalis in eo extinctus tunc ihesus dicit discipulis suis et viris perfectis manifeste. lazarus mortuus est. Et ideo dicet. Statim iste prelatus est et gaudeo quia non eram ibi propter vos. Quasi dicet. Non sum alligatus statui clericali. et ideo si vos voltis me sequi viri simplices vtique potestis in paupertate vite mee. quia dum vixi in temporalium penuria non eram ibi vbi mortuus est clerus scilicet in temporalium superaffluentia.

Post mortem non est mirum si sequitur corruptionis fetor et maxime in quatriduano mortuo in spelunca obscura sepulto. Propter quod dicitur quod invenit eum quatuor dies iam in monumento habentem. Primus dies est avaricia non qualiscumque sed symoniaca. Secundus dies est lascivia non qualiscumque sed immundissima innominabilis et ignominiosa omnibus modis ingula (?) et luxuria quam magis relinquo deflenda contuentibus quam scribenda legentibus. Tercius dies est superbia non qualiscumque sed nec luciferiana sed magis monstruosa. Nam lucifer superbivit de nobilitate nature et decore forme de claritate intelligentie de comitiua sequele. Isti qui supra omne genus hominum sunt confusibiles et ignominiosi et tamen superbissimi. vnde habent hoc. Numquid quia nam prostituerunt pro passione ignominie. Numquid quia formam conuersationis habent porcine potius turpitudinis quam humane infirmitatis. Numquid quia non solum scripturas nesciunt sed sua ignorantia toti mundo ridiculum fiunt. Nam totus mundus plenus est ridiculosis prelatoribus sacerdotum in scripturis diuinorum officiorum. Numquid isti possunt superbire se habere socios angelos cum magis clareat mundo ipsos socios habere serpentes viros infames et serpentinos. Certe vere est monstruosa ista superbia que non potest nisi de horribilibus ignominiis gloriari. Quartus dies omnium pessima est in hiis consuetudo inueterata ut iam monstrum sit in me vnum ab hiis exemptum vitiis et quasi apud eos excusabile reputet multiplicatiam predictis

iqui̇nari pestilentiis dū modo ad
passiones inorabiles nō descēdat
Contiuū pr et actio et contēplatio
lamentai et flere vitale spm ihu
a lazaro recessisse. Ve lazare q dns
nō erat tecū io inuenerūt te oīa
mala ista. Dne aiūt sorores si fuis
ses hic lazarus non fuiss; mortuus
Quasi dicerēt. Si paupertas tua et
eius amor fuisset i ecclia nō eēt sepl'
tus clerus i tanta spurcitia. Et ciā
si fuisses hic .i. i intentōe p̄maia q
.s. xpi tuū cultū et aīaru zelū acci
peretur cum nō fuiss; postea cōuersa
tio ita corrupta. Tanta est aūt ista
corruptio q sicut corpus mortuū
ad nichilū est n ad corrūpendū
viuū. sic taliū cōuersatio ē omi secu
viuentiū putrefactio. O q dolo ro
sa mutatio. Qui debuerūt eē omi
bonorū radices fiunt hodie omi
malorū scaturigies. Vn et ihs ex
hiis tactus dolore cordis intrinsecus
i fremuit spū et fures vltōe sup re
pbam natoem turbauit seipm
q illū statū q loco sui posuerat
i terra multis pmisit tribulatoi
bus pturbai et indignats eiulās
plorans dixit. vbi posuistis eū
oīa supiora mala audienti aīe
ingerens in hoc vbo. Dicūt ei. veni
et vide. Sz hoc audire nō potuit
sine lacrimarū effusione .s. tā
horrendā mortē in statu dilcō
xpo qd sequitur. et lacrimatus ē
ihs. Tantā eiū compassioez ostē
dere sup clericale statū q hēbit
mūdus admirai dicēs. Ecce quō
amabat eū. Nec videatur tibi
modicus dolor ihu. q si quis vbi
ē clerus nō pt sibi rūdei n in tam

tenebrosa et opta mortis caligine
vbi umbra mortis et nullus ordo sz sempi
ternus horror inhitat. Vn et martha
.i. actio extūseca hodie compellit
cōfitei. dne iā fetet quatriduanus
enī est. Nam maria hoc nō loquit
q ab eis qd sit contemplatio ignō
ratur. Et ut status eius pessimus
describatur de sepulchro eius di
q erat spelunca obscura et corrup
tōis et fetoris contentiā. Est vita
eorū obscura tā ignorātia q defor
mi vita et inueterata corruptōe fe
tida. Sz lapis supponitur q scitas
auctoritatis odis sclariū obiciatur
ne sentire corruptōez et fetorē vi
te debeat phibetur. Sz sicut vere
auctoritas ē scā q vtiqz ē lapis
magni ponderis. sic et multorū ē
obstinata malicia et puata omi
hnore cōpunctōis. Et hic xpe lapis
offensiōis eorū et petra scanda
li qui sēponit eorū vite deformi
Attende aūt resurrectōis modū
difficile et laboriosū. Nā tanta
ē ista corruptio q p deū laborā
te fiat resurrectio ut possit itez
eis ihes 9 dicē. laborare me fecis
tis i pctis vris. Nā cū fremitu
sicut est dcm ploru et conturba
tōe scisinatū et cū lacrimis ihesus
p suspiria paupū pducetur. vsqz
ad monumentū vtqz .s. velit
facere sup repba natōez iudici
ū. Et tūc pmū qd dicet est. Tolli
te lapidem. Et si quo ad repba
tos referatur hoc verbū est dcm
Tollite ab eis auctoritatē p eorū
depositioez et nō recognoscant
eos platos sz lupos q ablatū
ē ab eis regnū dei et datū est gē

ti facienti fructus eius. Si vero quo
ad clericos referatur verbum. lapidem
tollere est eorum duriciam ad compunctionem
emollire et propri[ae] fectoris sentimento
reducere ut patulo sepulchro confes
sionis aperte ex vniuersali fletu sue
calamitatis videatur dei misericordiam puo
care. Et quia istud est magnum dei bene
ficium per solum xpi meritum et suspirium
ad clarificationem sui nominis dandum
ideo premittitur. ihesus gratias agere de sua
exauditione et glorificatione p. sue mis
sionis coram populo hoc facere. Et quia
iste effectus erit summi vigoris et prin
cipatus. erit summe clarificationis diuine ve
ritatis. erit summe inflammationis
diuine caritatis. erit maxime commu
nionis diuine societatis. erit plene educ
tionis de statu preterite corruptionis
et mortis. ac per hoc plene reno
uationis vite. Ideo dicitur quod clama
uit ihesus voce magna dicens. Laza
re veni foras. ut potestas in clamore
veritas in voce. caritas in magnitudine
societas in proprio nomine quia inceptauit
adiunctus. nouitas in egressione
monstretur. Et ut ostendatur virtu
osus effectus qui ad ista sequitur
dicitur quod statim prodijt qui fuerat
mortuus quia haut dubium de huius
corruptionibus exibit clerus sanctus
Sed quia sub specie diuini cultus re
manebit preteritarum sollicitudi
num appetitus ac per hoc oculis as
pectus eorum in contemplatione non
erit clarus nec ad ambulandum
liber in nouitate future perfectionis
expeditus. et ideo dicitur ligatus ma
nus et pedes institis et facies eius
sudario ligata. Cum vero per viros
perfectos tunc clare ostendet illi quia

cum talia non congruunt ideo per eos ipsos
dissoluet dominus a talibus quod notatur
in verbo ihesu. soluite eum et sinite ab
ire. In hoc autem signo tantum clarificabi
tur nomen domini ihesu. vt omnes demo
nes inuidia tabescentes compellantur
clamare et dicere. Videtis quia nichil
proficimus. ecce totus mundus post
eum abijt. Nam in resuscitatione cle
ri per ista erit conuersio mundi ad sub
iectiuam reuerentiam sui status humi
lis et despecti pauperis et mansue
ti. Quod notatur cum dicitur singulariter
ecce tamen filie syon veritatem vi
te ihesu sponsi sui humiliter specu
lanti et imitanti. Ecce rex tuus
venit tibi mitis et mansuetus ipse
pauper sedens super pullum filium asi
ne. Et omnes laici et clerici clamabunt
osanna filio dauid. Ad quod ostendendum
autem predictum dicitur Jo xij. Propterea et obui
am venit ei turba quia audiebant
eum fecisse hoc signum. Nichil enim
est quod tantum conuertet mundum quantum si
videt clerum vere resuscitatum. Ter
tio considerandum est resuscitatio
puelle. de qua mathei ix. In qua
figuratur religiosi status perfectio
defectio reformatio. Perfectio quia
filia non cuiuscumque sed archisynago
gi cui nomen iairus. Per archisyna
gogum enim princeps ecclesie ihesus merito
designatur. Et nomen concordat
Jairus enim interpretatur illuminatus. Ihesus
autem de se dixit ego sum lux mundi.
Huius archisynagogi sancta religio
est spiritualis filia. Et ipse dicitur
filia quia sicut filia nutritur in dul
cedine diuinorum beneficiorum mu
tuata custoditur in sollicitudine
correctionum. custodita traditur

nuptiis in amplexu contemplacionum.
sic nupta fecundatur conceptu operum
perfectorum. Sic verum ihesus et quilibet re
ligionis fundator istam filiam nutrit
in dulcedine beneficiorum maxime incar
nacionis ihesu conuersacionis et passionis
et mortis. Hunc cibum comedebat
ouicula illa pauperis ihesu de qua dicitur
2 regum 12. que nutierat illam cum filiis
suis simul de pane illius edens
et de calice bibens et in sinu illius
dormiens erat que ei sicut filia. Hec
eciam hester abscondita et pulcherrima
quam mardocheus adoptauit in filiam
¶ Secundo nupta custoditur per cor
reccionem ecclesiastici 26. In filia non auertente
se firma custodia ne forte inuenta
occasione abutatur se. In hoc statu
religionis custodia ut sit in ea cor
reccionis diligencia ysaie 4. Si ablu
erit dominus sordes filiarum syon et san
guinem ierusalem lauerit de medio eius
spiritu iudicii et spiritu ardoris. ¶ 3o sic
correcta nupta traditur que ad perfeccionem
adducitur ecclesiastici 7. Trade filiam
et grande opus feceris et homini sensato
da illam. ¶ Quarto nupta fecundatur ysaie
ultimo. Syon peperit filios suos
ubi multa de spirituali fecunditate
dicuntur. Hec filia quatuor modis
oppositis moritur. Primo quia habet nutri
mentum venenatum quando nutritur
in honorum excellentiis ysaie 3. Pro eo quod
eleuate sunt filie syon et ambu
lauerunt extento collo. Hec est prima
ruina religionis quando dislocatur a
fundamento humilitatis et a nutri
mento abieccionis et vilitatis sed
subinuabiliter occulto veneno dya
bolus propinat sibi cibum elacionis in
flatiue dum facit eos appetere subli
mia sub titulo promocionis religionis
sue. Et dum dicunt eam promouere in
corpore totum statum superbia inficiunt et
particulares personas ad appetendum sub
limia assuescunt. Ex quo sequitur
secundum adiutorium ad mortis ruinam
quia habet custodem proditorium qui eam
custodit ab exteriori vilitate ac
per hoc eam excludit a vera humilitate
Unde et dicunt viles tunicas loca humilia
habitacula paupercula esse dedecus ordinis
que sunt vere virtutis et religionis
fundamenta cum vera humilitate inter
na. Ad quod sequitur 3m quia sicut habet
custodem proditorium ita accipit spon
sum adulterinum. Sponsus est cui con
iungitur passim et hic debet esse
humilitatis et paupertatis spiritus. Quo
contempto spiritus adulterii facit eam desi
derare exaltari in priuilegiis apparere
in scientiis promoueri in assumptis prela
tis. Hoc pessimum patrimonium im
precatur sibi Iere. 46. Confusa est filia
egipti et tradita in manu aqui
lonis. Est enim facta filia egipti
per tenebram condicionis quia unde se credi
dit exaltari inde habetur ut spuria
vilificari et ut adultera a mundo
deputari. Propter hec dicitur quod confu
sa est. Sed dicitur quod tradita est
in manu ipsius aquilonis quia tradi
tur regenda ambiciosis prelatis
qui eam in ambicionibus et super
biis nutriunt. Et vere isti ipsi aquilo
nis. Aquilo dicitur aquas ligans
et hii omnes aquas celestis influxus
que descendunt ad valles mundam
de spiritus ligant vinculo occupa
cionis ambiciose ne possint desce
dere super congregaciones religionis
sue dum sequntur suum fastum et

se excitentes circa vanu studiu et
edificia superfluitatu et astutos
circa cavillacoes causaru sup
statum religione imponunt et hos
vocant utiles pmotores. Viciates
aute psecoe virtutu et solitudini pau
ptati et oroi transformatoi in xpz
passu vocant ociosos et inutiles
et ad religione no ptinetes. cu
tn eoru meritis no solu ordo sz et mu
dus supportat a deo. O pessime
aquilo qui sic religasti oem influxu
celeste a sca religione fuge et fu
ge iacta te i mare infernalis sup
bie et relinque libera religione
statim ut veniat auster devotois
humilis et caritatis consuete ut fi
lia abrahe solvatur a vinculo tue
oppressionis que tua tyrannide incur
vata omino no pt sursu respicere
qz nec legitimo sponso i scis filiis
ea pmittis coniugi nec eius am
plexibus delectari. Non est miru si
ad tam pstibulosum connubiu ymo
adulteriu sequit circu malu qd
e facere malu abortivu vel infamie
puerpiu. Vere enim in tali religio
ne michil aliud pt nasci. qz si qd
boni concipitur ppt exteriora tlium
superboru et maloru platoru im
pedimenta no pnt venire ad pfe
onis ptu n aliqui pauci qui mo
re ionathe reptando maibus et pe
dibus cu armis defensiois ab coru
seductis increpacoibus satagunt mo
tem ascendere pfessiois pmisse. Q
uoz talia sunt impedimenta ex re
pugnantiu detestina suphia q
si scriberentur ceciut incredibilia no
expertis. Dz puerpiu continue i
famie nascitur qd est testimoniu

fornicatois commisse et pfessiois
delicte. Hij sunt viri gigantee
stature scia fastuosi i tpalibus
cupidi hntes digitos senos ad ra
piendu et utraqz manu utentibus
p dextera du oia facta sua dicit
meritoria et io sibi debei hndam
tpalia. Gigantee coru suphie sig
na sunt gigantea edificia gigantea
ascendendi conamina et ubiqz
cu mudo manifesta litigia. De hijs
michee primo. Pricipiu pcti est fi
lia syon qz i te inventa sunt scelera
isrl. Nolo immorari ad exponendu
nia oes generaciones pphanu videntur in
renovari i hac morte filie ppli mei
i. status religiosi. Ita hij sunt
filii dei q videntes filias hoim
vanitates s. qs hodie mudani ho
mines concupiscunt qecent pulchre
eoru intellectu obcecato. accepe
runt eas sibi uxores affcu depra
vato. Ingressi qz sunt ad eas ac
tu phibito et fornicario et ille ge
nuerunt ple adulterina et trisgres
soria. Hij st potentes i suphia
et gigantes reputati coe ppria.
Hij sunt hodie magna causa di
luvii qd sup terram inundat. Hec
e ergo illa puella duodennis
status religiois formosa amorosa
subiecta spuali fecunditati apta
ac p hoc vndica ihu sponsaliciot
dendu. q in pdcis iacz mortua
sz i domo pena absconsa. qz ad
huc prim merito et odore nup p
tito oculata. ac p hoc a mudo
supportata et no n a viris ocu
latis pfectis plene nota. Hec
n scz hodie dicit iheo9 de synagoga
he sibi canetes carmina lugu

bua dū predcā supbi et cecā iactit
eam multa pfcōe fulcatū et in hus
i quib9 eā velint nolint mortuā
mutant in opib9 suis que suam p
fessionē mortificāt eā vtile mūdo
iactant et ihm itroductū in eā haut
dubiū p'no procianio q̄ in viris
vtitis inter eos orientib9 ingredi
icipit ad eā resuscitandū derident
fatuū reputantes. Sz sicut dicit
crisostom9 de illis sicut et de hus
dicim9 q̄ puelle resuscitacōem nō
merentur videre. Horū aūt malicia
nō est contenta illorū more solū
irridere ihm. sz in illis scīs viris
atroci' psequunt' vtpote qui resur
reccōem refugiunt q̄r nec morte
cognoscūt vel forsan cognitā pal
lio opiunt. Modo9 aūt resurrecōis
puelle ē iste. Venit enī ad domū
pricipis. q̄r reformat i religione
affitū pmi pris qui i viris suc le
gitime filiacōis adhuc usq3 hodie
clamare nō cessat filia mea mō
defuncta est. Sz añq̄ intrat ad
lecm̄ mortis icrepat tybicines et
turbas inquietudīs. q̄r anteq̄ re
formet statū coītatis oportz q̄
repellat turbā tante distractiē
sollicitudīs et expellat et quies
cē faciat pdcōs cantores tā fal
se adulacōis et mendose cōmen
dacōis. Et tūc intrat ad intima
cū pfecte eos cognoscē facit oīa
trāsgressiua. et introducit p'rez
.s. p'mā exemplaitatē et matrē
repmissionē. et petrū. clam vt
usq3 cognicōez et iacobū conatū
ad obseruādū. et iohēm grām
ad pficiendū. Tenet manū eī
cam sibi associat familiarit' eā
familiaiter alloquit' verbo amatino
cū dicat puella t' dico quasi dicet.
Cognosce me sponsum et intellige
verbū. Non enī voco te inetcātā i
terra aliena cū euge trāsgressiōis
dant testimoniū pstibuli. sz voco
te puellā. quasi virginē decoratā
renouatā et michilomi9 sponsam
fecundatā et cōiūctā repletōe sps
scī. Dico tibi surge plene et pfecte
tpalia relinque et ad celestes ele
uare dulcores. q̄r angeli mei acce
dent et ministrabūt tibi me .s. illū
panē tuū celicū et cibū desideātū
q̄r scio te oēm cibū aliū fastidie. Et
hoc ē quod sequit' et iussit vt da
rent illi manducare. O dilēe ihū
iā ebri9 videis de ista sponsa tua
de qua sic sollicit9 es ne remane
at consolacōe vacua. P'ea qd de
hac sola legit' q̄ iubes illi refectōez
haut dubiū delicatā celei9 ipari.
Vides ergo q̄ dulcit' resuscitat h'
puella xpi sponsa. Sz certe non
eit i fecunda pmo i vniūsā terrā
ecc'e exibit odorifera fama et ei9
reformacōe reformabit' eccīa
tota. Vidisti ergo i tripliti ecc'e
statu q̄ sicut p' viuificat mortu
os sic et fili9 illi9 usq3 hodie nō
cessat viuificare elcōs. Viuifica
ergo me viuificator ihū et resus
cita me a morte mee consuetudīs
p'ue i qua usq3 hodie fetentē me
cpfiteor iacē vt i meito resurrec
tōis tue possim de cetēo i nouita
te vite ambulaē et pueire ad io
cūditatē religiōis et ecc'e reno
uate. ¶ Quō ihs xpē pcūa di

mittit et quō dimisit magdalene
et mulieri dephense in adulterio et
paralitico. Jhs lazari reatum. cap. xxii

Filius dei ihs qui ad hoc appa
ruit in carne mortali. ut
dissolueret opa dyaboli cui9 op9 so
lū est pctm̄ ꝑpe ꝓpu habz qd̄ cōueit
sibi soli et sp pctā mīcordit relax
are. Nā ex affcū ꝓprio nullū puīt
sz quīti est ex se omib9 miam tenuit
Iste enī ihs ē deus cuy ꝓpu est mise
rei sp et parcē. sz nolentib9 pctm̄
relinquē cōpellit subtrahē bnficiū
mīe. Iustꝯ ē enī et tunc ihesꝯ et
seipm̄ negarē nō potest. Et q ipē
solus ex se est sine pctō. solꝯ digne
pt pctm̄ arguē et ī se peccantib9
indulgere. Qd̄ recognoscēs bap
tista sctificatꝯ ī utero ꝑ has duas
ꝓprietates īnocēciam s. et miam
manifestauit eū dicens. Ecce ag
nꝯ dei ecce q tollit pctā mundi. Cū
aūt hanc ꝓprietatē s. dimittē pec
cata dilexit q licz filii mortis
scandalizarēt ex hoc et ipm̄ ihm̄
videntū dei filiū tanq̄ dei blasphe
mū ꝑsequerētur ad mortē. tn̄
piissim9 ihs ꝑ dimissioē pctōꝝ
libent mortē suscipiens. mortuꝯ
ē enī ꝓ pctīs nrīs. Oēm̄ modū di
missiōis pctōꝝ inuenit q saluis
dei ꝓprietatib9 mīa sapiā et iusti
cia. potuit et ciā congruū fuit
īuenire. tn̄ hoc ciā mīa super
altante iudiciū. Et ut ondēret
se amidū ꝑ oēm̄ modū remissiōis
pctōꝝ id etiā ea que contra hoc
videbantur facē ad hanc delecta
bilē opacoēm fecit pluies subue
nīe. sicut sūt īpugnacoēs phari
saice et hostiles. ymo qd̄ plus ē
sp contrariaꝝ q ad ruinā impellunt
ad salutē elcōꝝ faciat subseruiē clar
In cui9 signū vbicūqꝫ pctā legitur
dimisisse q sp hostiles excitant in
sultus. Ex quo tn̄ remissio ab ore
piissimi ihū magis clarificat cōfir
matur et vberi9 et liberali9 exhibet
Et nō est qui se abscondat a calore
mīe sue. n̄ qui ex ꝓpu cordis nequa
cia sūt ipaz impugnarē maligne.
Inuenio aūt tres modos ī opib9 mise
icordis ihū qbus pctōrib9 miam
indulsit. Primo ꝑ modū deuotōis
ꝓpe. Scdō ꝑ actū intercessiōis aliene
sicut ī paralitico. Tercio ꝑ conatū ac
cusacōis fraudulente. sicut ī muli
ere ī adulterio deprehēsa. De primo
hētur luce septimo ī remissioē facta
magdalene. De 2o hētur mathei 9
De 3o iohis viii. Circa aūt remissioēꝫ
factam magdalene primo ponit excel
sus puaricacōis. 1o peccatrix conuīsacōis
ibi ut audiuit q ihs ⁊c. 2o effcūs de
fensionis. symon hēo tibi ⁊c. 3o ꝓfc
iustificacōis. remittūt tibi ⁊c. Cir
ca puaricacōis excessū sciās q ī hac
historia fuit excessus pctī tripliciter
variatus. Nā in magdalenā erat
pctm̄ et querebat remediū. In phari
zeo erat pctm̄ nec querebat remediū
sz iudicabat mediciū et egrotū. vi
dens pharizeus apud se recū́bat sup
b9 et fallacit iustus egrū rephē
dit de egritudīe et mediciū de sub
uentoē. In assistentib9 erat pctm̄
et eis nocebat remediū. nā dice
bant bono odore mortui. Quib ē
hic qui pctā dimittit. Ihs ergo
pius sapiens et iustꝯ. ī magdale
na pctm̄ remisit. ī pharizeo supbiā
confudit. in aliis īcredulis ꝑfidiā

delinquit. Ondit autem evangelista in
peccatrice peccatorum multitudinem et magnitu
dinem in adverbio demonstrativo. ecce
mulier. Secundo notat admiracionem
excessus. Secundo peccandi consuetu
dinem in vocabulo infamativo que pec
catrix. Tercio peccatorum infamiam et cer
titudinem. que toti civitati innotuerat
Offenderat autem deum vano decorum
aspectu lascivo capillorum ornatu
infectivo oris osculo et afflatu delica
tivo unguentorum olfactu superbo to
cius corporis incessu et inverecundo et
publico peccandi actu. Ecce mag
nitudinem excessus transgressionis
Adhuc autem fuit in ea triplex motivum
quod multum allicit ad peccandum cor
poris pulchritudo temporalium plenitudo
et dominii et libertatis relaxatio
Nam pulchra fuit dives fuit sub
nullius potestate extitit quod est omni
periculosius. Nam sicut dicit augustinus in libro
de decem cordis mulieri est custodia adhi
bite custodie scilicet timor dei custodia
viri verecundia et confusio mundi
terror legum et temporalis iudicii quo uxo
res fornicarias condempnat. Custo
dia autem viri sicut ibidem dicit deest
timor dei et ipsa sua vilitas.
Audi 2o processum conversionis. Et quia
omnis nostra conversio est per ordinem verita
tis influxum in intellectum. et dilectionem cari
tatis igniculum in affectum. et divi
ni roboris brachium in conatum. ideo
hec tria ponuntur per ordinem. Splendor
veritatis que cognovit. ardor cari
tatis quo alabastrum unguenti at
tulit. vigor strenuitatis quo ve
nit et stetit. Et vide quam pulchro
ordine hec vindicam peccatrix est
omnibus exemplum conversionis. Nam quot
in se habuit delectamenta tot de se
obtulit holocausta. et quot mo
dis offenderat tot modis satisfactionem
assumpsit. Contra impudenciam pec
candi accepit mariam verecundi
am penitentie propter quod dicit quod stans retro
verum et passu pro. ultimo dicit ma
nasses peccator et penitens. Non sum
dignus videre altitudinem celi pre mul
titudine iniquitatis mee. Unde non
ihesum audebat pre verecundia res
picere sed accessit retro. ut quae prius
tergum domino preverterat iam in humanita
te assumpta dei et hominis humiliter pos
teriora querebat. Contra superbiam in
cessus in toto corpore prostrinde se prostra
vit et totum corpus ad pedes domini
inclinavit. Et sicut dicit bernardus
non videatur tibi despicabilis locus
pedum ihesu ubi peccatrix scorta cando
rem induit et sanctitatem. Multum
amabilis fuit locus pedum ihesu
illi vindicem peccatum. Et hunc locum
triphariam consideravit. Nam incessus
conversacionum ihesu est nostrorum
peccatorum remissio. et ideo ad pedes ihesu
peccatrix invenit veniam sicut hic
dicit. Incessus conversacionis
ihesu est nostre cecitatis illumina
tio et totius vite nostre directio.
et totius nostre conversacionis informa
tio. et ideo ad pedes ihesu magdale
na invenit sapienciam luce maria
sedens secus pedes ihesu audiebat
verbum illius. Et deutero. 33o dicitur
Qui appropinquant pedibus e
ius accipient de doctrina illius
Incessus eciam pedum ihesu est totius
cordis nostri et amoris letifica
tio. dum anima se sentit tam deo caram

et adeo dilectam q pro amore illius
deus carnem assumpsit. Item dominus ihesus
triginta tribus annis nobiscum peregrinus
incessit. et ideo ad pedes ihesu invenit
leticiam. Unde post resurrectionem de magda-
lena et aliis duabus mariis dicitur
q tenuerunt pedes eius viso gaudio
resurrectionis. mathei ultimo. Recte
ergo de ista magdalena dicitur q stetit
secus pedes domini ihesu. Que enim diu
male ambulaverat vestigia recta
querebat. Vestigium enim signum est
precedentis. et ideo ex vestigiis dei cul-
tor cognoscitur et dyaboli. Unde da-
niel per vestigia cognovit fraudem
sacerdotum belis probans voluptatem
eorum qui per occulta ostiola belis de-
vorabant impensa. Sparsit enim
in circuitu cineres et mane appar-
uerunt vestigia mulierum puerorum
et puellarum. O si spargerentur cineres in
circuitu vite multorum quot invenir-
entur vestigia mulierum puerorum
et puellarum devorantium patrimoni-
um crucifixi. Certe ibi invenirentur due
mulieres meretrices in una domo ma-
liciose vite multorum quasi in tem-
plo belis. quarum una est delicatio
superflua figurata in belis mensa
et eius cibis. Secunda est delicatio
feda designata in mulieribus pueris
et puellis. Sed ne cognoscantur pri-
ma portat velamen necessitatis.
secunda portat teristrum curiositatis
Nam excusant se delicati q na-
turaliter sunt debiles. Sed sparge
cineres et invenies eos multo de-
licatius velle vivere ex sua viciosi-
tate in etiam vel religione q vivunt
alii parentes sui in seculari conversatione
Ad hanc sequitur dissolutio vana.

Exponunt enim se tales dissolutioni-
bus et levitatibus sociorum et sociarum
dicentes se velle ex recreatione suam
debilitatem confortare melanco-
liam effugere. Sed sepe sequitur secundum me-
tra voluptatis fede. quia qui solaciis
et vanis societatibus se ingerunt
et per delicata ventri inserviunt
facile in luxuriam cadunt. Sed veni-
amus ad pedes ihesu cum magdalena
et videamus quomodo contra aspectus impu-
dicos deo immolavit oculos. Nam
lacrimis cepit rigare pedes eius.
et de oculis suis rivos dolorose con-
tritionis eduxit. Et intellige q bea-
ta magdalena de purissimis
oculis suis quadruplicis generis
lacrimas eduxit. Primo contri-
tionis de quibus hic dicitur q fuerunt tan-
te virtutis et efficacie q impetra-
runt remissionem omnium peccatorum. Et
unde hic dixit ei ihesus remittuntur
tibi peccata tua. Secundo habuit lacri-
mas fraterne compassionis in morte
fratris sui Johannis xi. Et hee fuerunt
tante efficacie q induxerunt xpm
ad fletum et fecerunt resuscitare
lazarum. Tertio lacrimas transfor-
mativi doloris in xpm passum. Un-
de dicitur luce 23o q sequebatur ihesum mul-
titudo populi et mulierum que plan-
gebant et lamentabantur. Cer-
tum est autem q inter illas principalior
erat magdalena. Et iste induxerunt
ihesum ad recompassionem.
Unde et dixit eis. filie ierusalem no-
lite flere super me sed super vos ipsas
flere. Et de ista singulariter iohannis
19o q stabat iuxta crucem ihesu
mater eius et soror matris eius maria
cleophe et maria magdalena

Ubi attende quantus honor est isti beate Marie Magdalene factus ab evangelistis quia nomen eius sociatur in compassiva transfixione et lamentatione deploratione Ihesu in eorum oculis crucifixi. Hee lacrime tamen mundum merunt quia non solum morientem Ihesum defleverunt sed in sepultura eius et postea iuxta sepulchrum tamen exierunt ubi in orto illum deflebat mortuum quem nesciebat resuscitatum quia cor eius predicta fons ortorum et puteus aquarum viventium et oculi eius quasi piscine in Esebon. De hiis dicitur Iohannis 20. Maria stabat ad monumentum foris plorans. Hee fuerunt tante virtutis quod non solum meruerunt angelos videre sed et meruerunt dilectum Ihesum in corpore immortali sibi primo omnium apparere. Quarto habuit lacrimas devotionis et dulcoris patrie celestis pro cuius dulcore fugit omne consortium creature clamans et dicens. Fuerunt mihi lacrime mee panes die ac nocte dum dicitur mihi cotidie ubi est deus tuus. ¶ Hiis triginta annis habundavit omnibus manens incognita et ibi implevit omnes ydrias sensuum suorum interiorum et exteriorum utriusque gratiarum et aquis devotarum lacrimarum que in nuptiis dilecti sibi commisse sunt in vinum optimum. Et licet hoc vino inebriata fuit in ingressu celestis glorie tamen de isto vino magnam prelibationem accepit in concentu angelice melodie. Nam septem vicibus in die laudes dicebat dilecto levata in aera in medio angelorum. Hec pro lacrimis benedicte penitentis. ¶ Contra vanum capillorum ornatum in quo multum mulieres deum offendunt sicut dicitur supra quarto pedibus Ihesu prebuit obsequium capillorum quia capillis capitis sui tergebat. Et licet per capillos superfluitas temporalium possit intelligi in quantum sunt capilli quedam superflua corporis quibus capillis in pedibus domini scilicet pauperibus debent tergi lacrime suarum necessitatum. In quantum autem capilli sunt ornamenta capitis de ipso manantes subtiles et longi significant cogitationes contemplationis subtiles et meditationes devote que ornant caput mentis devote et ab ipsa mente influxu gratie oriuntur ymmo verius ab ipso capite Ihesu oriuntur in capite mentis nostre quia non sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis. Hii capilli precipiuntur a nazareo nutriri in toto tempore sanctificationis eius novacula non debet ascendere super caput nazarei id est distractio impeditiva cogitatus contemplativi. Hii sunt capilli Sampsonis. Iudicum 16 in quibus est sua maxima fortitudo quia totum robur mentis perfecte est in continua cogitatione actuum Christi vite et sue caritatis eterne. Et durantibus istis capillis in capite impossibile est hostem prevalere. Hos Dalida abrasit Sampsone dormiente in gremio suo. Dalida interpretatur situla vel paupercula. Situla est carnis concupiscentia que est insatiabilis. Paupercula est dei diffidentia que semper timet sibi temporalia deficere et semper sibi videtur paucum habere. Hanc Sampson incipit nimis diligere quando incipit se nimis carnaliter nutrire et temporalia sub ne-

cessitatis titulo congregare. Cum hac principes philistinorum pactum faciunt quia hic se demones virum sanctum temptando coniungunt. Cuius temptationis ordo eleganter exprimitur quia primo funibus nervinceis humentibus ligatur dum prius concupiscentiis nec dum edomitis molestatur. Cui adduntur novi funes qui numquam fuerunt in opere quia nove temptationes inexperte immittuntur a demone. Sed capillis durantibus quasi fila telarum franguntur quia durantibus cogitationibus christi vite in mente nullius potest esse roboris temptatio carnis vel hostis. Sed procedit temptatio dum septem crines plectuntur licio quia tunc sensus viri a contemplatione impeditur cum clavo prelationis et exterioris sollicitudinis quasi circumligatur et terre infigitur. Sed si caput non abradatur et si multum vir sanctus impeditur non tamen ab hoste capitur. Tunc autem caput raditur cum se voluntarie meretrici aperit et appetitui ambitionis inhianter servit. Et tunc miser sopore gravi gremio meretricis quiescit quam sibi fastigium prelationis dulcessit. Quantum miser caput radit cum eum a consueta contemplatione christi vite excludit. A meretrice privatur ab hostibus capitur excecatur et ad molem obsequium deputatur quia miser ille qui propter ambitionem contemplationem relinquit sepe non consequitur honorem quem appetit et tamen simulationibus occupatur et talium demonum suggestionibus excecatur ne cognoscat bonum quod perdidit et malum quod agit. Et molam voluit dum de malo in peius ruit. Hec pro capillis magdalene pluribus sunt dicta. Contritionis lacrimam habuit ad pedes ihesu, oris conversationem humillimam nam osculabatur pedes eius. Osculum est signum pacis et pius ihesus ipsam recipiebat ad pacem sue imitationis que est in primo principio ingressus rectitudinis ut imitetur ihesum descendendo per prosequendo omne bonum. Hic status significatur per osculum pedum. Sed amor crescens non est contentus per ihesum communi via incedere sed vult ad opera perfectionis assurgere et tunc recipitur ad osculum manus. Ad hoc osculum fuit recepta magdalena cum post adventum spiritus sancti perfecte pro christo reliquit omnia. Sed amor ebulliens non est contentus quousque per perfectionem operis non transformetur ad intima redemptoris. et ideo desiderat osculum oris clamans cum sponsa. Osculetur me osculo oris sui. In quo osculo est commensuratio faciorum coniunctio labiorum mutua refusio anhelituum quia numquam quiescit sponsalis amor donec totam conversationem christo configuret. In lingua sua sepe ihesum sonat intima sua precordia nichil nisi ihesum spirant sui non vivens sed amata vita. In cuius figura ihesus impassibilis in die resurrectionis spiritum sanctum dedit apostolis in flatu suo ut iam ex tunc non sua sed sui vita viveret et eius flatu spiraret et respiraret. Contra offensam unguentorum portavit unguentum alabastrum de quo in sequenti capitulo dicetur. Ut distinguat processum conversationis vide effectum defensionis. Nam contra iudicium pharizei qui eam impie iudicabat de immunditia et ihesum de nescientia et se non intellige

bat multo peiore superbia excecatus
apponit ihesus paradigma in quo conclu
dit quod ipsa est iustificata a peccato mul
tiplicata in merito et anteposita pha
riseo. Ac per hoc et innocentem defen
dit et se prophetam ostendit qui cor cog
noscit et pharisei superbiam confundit
et contumeliam suam ex se conuincit. Na
dum sua sententia phariseus conuincitur
quasi freneticus funem portat cum quo
ligatur. Est autem iste modus pru
dentissimus dum paradigma quasi lon
ginquum ponitur et ex ore resisten
tis dum non aduertit contra se sententia
exhibitur ex qua sibi postea error
apprius demonstratur. Duo ergo
debitores sunt symon et magdale
na. Magdalena debebat quingen
ta quia in lasciuia vita suorum sen
suum erat transgressione obligata
quasi quinque centenariorum. Alio modo
quia ante data sunt quinque remedia precep
torum sacramentorum virtutum donorum
et beatitudinum. Centenario autem con
summatio designatur. Quinque ergo
centenariis offendit qui omnia in se
perdere dona dei per peccatum suum des
truxisse cognoscat. Sed quinquagin
ta in quo est medius centenarius et
est numerus quietis signatur de fectus
omissionis a quo vix est liber quan
tumcumque perfectus. quia vix est aliquis qui
multa circa deum obsequia non
omittat esto quod grauia non committ
tat. et vix inuenitur tamen superba per
sumpsio in superalio false iusticie
qui non recognoscat in se huius de
fectum culpe. Tales autem sunt communiter in amo
re tepidi in obsequiis desidiosi
in propria reputatione superbi ac per pa
rum hoc deo obnoxii et ab ipso

parum dilecti. Hic est ergo debitor
primus. Conuicto ergo quod mulier supa
bat eum in amore ex maioris debi
ti dimissione elegantissime conui
cit quod eum superabat exteriori opere. vbi
ostendit ihesus suum ad phariseum minno
rem dignitatem. Intraui in domum tuam
hec autem ad me accessit ad domum
alienam tali tempore quia conuiuii. tali lo
co quia ad pedes. tali modo quia cum tot
lacrimis. Ex quo concludit maiori
tatem affectionis. Postea ponit tamen gra
dum in quibus ostendit ~~ondit~~ magda
lenam mariam et phariseum non fecis
se minima. Primum fuit opus profundis
sime humilitatis ad pedes ihesu.
Secundum ardentissime caritatis ad
osculum vnionis. Tertium pinguissime
deuotionis et rectissime intentio
nis. In primo vbi phariseus non de
dit aquam simplicem quod etiam erat
de communi vsu hospitium. magdalena de
dit irriguum et capillorum obsequium
Ille non dedit aque paululum. hec
reliquauit cor suum. In secundo ille
nesciuit diligere summa dei beneficia
que intelliguntur in osculo oris nam
illud intelligitur quum simpliciter
osculum dicitur hec continue rumina
bat et in eis ardebat caritate inten
sa cum tamen nichil sit parum infinito
deo. Hoc significatur in eo quod dicit
Ex quo intrauit non cessauit oscu
lari pedes meos. Vbi ostendit simul
humilitatem caritatem et continuita
tem et ex eis perfectam transformacionem
quia solum propter diuinum honorem. Primum
in pedibus. secundum in osculo. tertium in non ces
satione. quartum cum dicit meos propter me
non propter se. In tertio ostendit quod non
habuit ad eum deuotionem communem

que i oleo et ad eius sūma que i capi
te ƺ ista huit singulare que signi
ficatur i vnguento et ad eius īfima
qn̄ pedes vnxit. Ex hiis nō est mirū
si sua confunditur supbia qn̄ cōclu
dit dn̄s ex tot roib9 ppt qd dico t̄ remit
tunt ti pccā multa qm̄ dilerit mul
tū. Et attende caritatē dni nā in cō
mēdatoē eā expresse noiauit. Erā
vō defcm̄ i pharizeo notabat curiali
t' indefinite pposuit dicens. Cui min9
dimittit min9 diligit. Vn̄ et xp̄s i
fervore acceptatoīs obsequij et amo
ris tenerrimi ad peccatricē cōūtit se
ad mulierē dicēs. dimittūt tibi pccā
tua. Attēde aūt q ex p̄missis magis
videt' sequi sic diligit multū qm̄
multa pccā dimissa sunt ei. Dz ar
tificiose sapiā ihū ōnsis amoris
opib9 sic conclusit dimittūt tibi pccā.
Nā dilcīo ihū remissiōis pccī quo
ad culpā se hēt p modū effcūs vno mō
Jō enī dn̄m multū diligim9 qz i di
missione multorū pccōꝝ multā
ab eo dilcōēꝫ recipim9 et sic diligi
m9 eū de suo. Et sic pt̄ dici multū
diligit qz multū dimissū est ei et
i dimissione multū est sibi datū
de dilcōē dei. Licz etiā ipā dilcīo ali
quo mō sit causa dimissiōis pccī
Est et alia dimissio quo ad obliga
tōēꝫ pene et hec causat a dilcōē o
pante opa p̄uīe satisfactorie. Et
qz de hiis locut9 fuerāt pharizeo i
cōmendatoē magdalene. iō qn̄tū
ad hoc concludit remittūt ei pccā
multa qm̄ dilexit multū. Fervid9
enī dilcōis actus iterior et exterior
ē causa dimissiōis pene et sepe to
talis. Hic ergo dimissio culpe cau
sat dilcōēꝫ p recognitōēꝫ bn̄ficij ex

ercitū dilcōis et caritatis recepte cau
sat debiti dimissionē. Alias aūt sciās
q infusio dilectiōis delet culpā. recog
nitio talis remissiōis ex strēnua opa
tōē scdm̄ ipm̄ auget grām et remit
tit pccā. Audisti defcm̄ defensiōis
audi profcm̄ iustificatoīs. Nā illis
impijs qui murmurabāt pccā di
mittē ex sua ptinatia neglectis
quos excecauit malicia serpētina
Dicit enī serpētes moriūt odore
vinee sic et hij odore xpi moriūt. Hiis
inqūā contēptis iterato dixit ad mu
lierē. Fides tua te saluā fecit vade
i pace. Vbi et sibi addit pcessus i
bono et i opando ācēs i aīo ut et sp
quiescat sū cōsciē stimulo et appe
titu iquieto et sp procedat i meli9
excluso desidioso ocio. Oi m̄ qūta
pace vixit hec dnā dilcā qn̄ requieuit
i spelunca sicut t' demū est sup'. Nō
aūt q ut ondit ihs necītatē grē
dicit q debitores nō hēbāt vn̄ redde
rēt. Vn̄ ambro9. Heu m̄ si nō pec
cō cōcedi m̄ debitū. Et infra. Nō
ē dubiū q q pl9 accipit pl9 debet
scdm̄ hoīes pl9 offendit forcasse
q pl9 debuit ƺ p maiā iā mutat'
ut ampli9 diligat q ampli9 debuit
si tn̄ grāꝫ consecit'. Et iō qz michi
ē qd digne deo offerre possim9 re
m̄ et si nō dilexero. Reddam9 ergo
amorē p debito. hec ambro9. Nō ē
ciā quō ihs ociū excludit i eo q fe
neratorē se dicit q capitale grē
requirit cū vsura opatoīs strēnue.
Dz et ypocrisim excludit qz talis fe
nerator pecuniā cognoscit. Vn̄ et
ymaginē et similitudinē requirit
quā dedit. Licz aūt mult' multos doc
tores tā grecorū q latinorū sit

opinio habet non esse mariam magdale-
nam sororem lazari sed quandam aliam. augus-
tinus de consensu ewangelistarum credit
fuisse eandem. Quod et probat per textum
iohannis. quia dicitur iohannis xi. de sorore lazari
quia maria erat que vnxerat dominum vnguento
et terserat capillis suis cuius frater lazarus
infirmabatur. Vbi in textu ewangelii pa-
tet quia repetit actus filiis eius quem lucas
dicit et hoc ante omnes alias vnctiones.
Vnde et post sex dies pasche iterum vnxit
pedes domini. vbi dicitur iohannis 12. Et forte
tunc et postea effudit super caput ut dicitur
math. 26. Licet enim potuisset esse prima de
pedibus in domo marie et marthe et
vna alia de capite in domo symonis
vbi et ille due sorores dicuntur ei fecisse
cenam tamquam in domo familiaris sui. cum
ipse essent principales domine castri. Vnde
et lazarus dicitur a bethania de castel-
lo marie et marthe sororum eius. Quia
ista eadem fuit maria satis ostenditur
marci vltimo vbi dicitur quod primo apparuit
marie magdalene de qua eiecerat
septem demonia. Huic sententie concordat
gregorius et vniuersaliter romana ecclesia
istud tenet quod ewangelium huius peccatri-
cis ponit in festo marie sororis la-
zari. In hoc autem magis est credendum la-
tinis quam grecis quia apud eos in regione
massilie predicauit et ibi triginta annis
in spelunca permansit et sacerdoti suo
se manifestans illam peccatricem se esse
dixit et ibi dicitur corpus suum honorifice
requiescit et est in eadem regione corpus
marthe sororis sue. Non debet igitur
dubitari mariam magdalenam hanc
peccatricem fuisse. Vidisti ergo in beata
peccatrice quomodo ihesus peccata dimittit mo-
tu deuotionis propter ... nunc in paralitico vide
quomodo ihesus peccata dimittit merito inter-

cessionis aliene. de quo dicitur mathei
9. et marci 2. et in luce 5. capitulo dicitur quod cum non vi-
ri in grabato non inuenientes qua parte
illum inferrent ascenderunt super tectum et
per tegulas submiserunt ante ihesum. Vbi
attende quatuor. paralitici destitutionem
ferentium deuotionem ihesu misericordiam et
scribarum et phariseorum malignam detrac-
tionem. Circa egritudinem paralitici attende
quod paralisis dicitur dissolutio. et est aliquando
particularis aliquando vniuersalis et signat
destitutionem virtutum et relaxationem
ac peccatum carnis. De hac dicitur Iere.
31. Vsquequo dissolueris deliciis filia
vaga. Priuat autem sensum et motum et in
quibusdam facit motum tremulum. Priuat enim sen-
sum vitalibus ut non sentiant quatuor
que sentire est vtile. Primo diabo-
licas temptationes et hoc facit peccatum
consensus et vsus. quia secundum theologum non
sentit qui consentit. De talibus dicitur
prouerbiorum 23. Vulneraverunt me et non do-
lui traxerunt me et non sensi. Secundo
non sentiunt diuinas suauitates
hoc facit amor mundanus. Et de hac
in psalmo. Posuerunt me abhominationem
sibi. Hos signauerunt illi quibus man-
na fuit fastidio. Vnde quibus numeri xi. Quis
dabit nobis carnes ad vescendum
nichil aliud respiciunt oculi nostri nisi
man. Et treni 4. Qui nutriebantur in
croceis amplexati sunt stercora.
Tertio non sentiunt suos defectus et im-
fectiones. et hoc in eis facit amor sui ce-
cus et presumptuosus. Vnde ecclesiastici 10. Quid
superbis terra et cinis. Quo contra dicitur
psalmo. Si non humiliter sentiebam. Et quando
homo infirmitatem sentit deus ipsos
defectus perficit. vnde dicitur psalmo. Infirma-
ta est tu vero perfecisti eam. Quarto non senti-
unt proximorum afflictiones. hoc facit amor

auarus rei tpalis. Vn̄ de et auaro di
ecclī x°. In vita sua pcicit intima sua
.i. pietatis viscerā q̄ deus multiplici
t humano affcu intimauit. Nā nō
habet sensū iō nō habz motū qz nō
monetur in seipm p humiliacoēm nec
monetur ad pximū p cōpassionē. exo.
x°. Tribus diebus nō vidit frēm suū
nec mouit se de loco i quo erat. Nō
monetur ad dm̄ p timore et amore
et si i aliquo loco ht motū tremu
lū nō regulatū qz timore pene ā
cōtū tremit sz opus bonū nō pficit
et duo timores i tali misceō collue
tantur. Timor enī seruilis ipm pu
git et timor sue carnis retrahit.
Isti st̄ siles ceruo de quo dicit q̄ ht
cor timidū sz vtinā cū ceruo recipet
antidotū. Nā dicit q̄ comedit her
bas medicinales ex quibus cor con
fortatur os sū cartilago i eius
corde gnātur ex quo illud cor me
dicinale efficitur. hec ~~hec~~ herbe
sunt opacoēs xpi vite maxime do
lores et passiones crucis sue. Ce
rtū cōestio confortat cor ad aggre
diendū ardua ob r robur i corde
gnāt ad sufferendū aduersa. Et tē
cor illud efficitur medicinale tm̄ in
se q̄ in aliis ad purgandū pctā.
C Cause palis sunt tres. Aliqn̄
nimia frigiditas. hec ē auaricia.
aliqn̄ huōrū supfluitas. hec est
luxuria. aliqn̄ nerui i(n)cisio hec est
psūpsio q̄ neruū vulneat ppii sen
timenti. Ecce q̄ malus ē lectus pa
litici. De vniusū stratū eius vsa
tū est i infirmitate eius. C Circa
deuocoēz offerentiū attende sex q̄
ccunt i platis vtia. Pmū est ma
nifesta pfectio opm q̄ notatur cū

di. Et ecce viri inquit. Secdm̄ ē qua
dratura oīm vtutū cōsuetudina
liū ut sint q°z. Tertiū est supportatio
pximorū infirmorū ut portet in lcō
paliticū. Quarto sollicitudo cura
tois circa pxim ut quērat inferre
eū an ihm. Quītū est q̄ hēat ad
eū nō carnale sz spuale affcm̄ vt
solū ppt dm̄ et celeste pmiū. iō
dicit q̄ ascenderunt sup tectū. Sextū
q̄ pūtent eū ante ihesū p cōpassi
ois affcm̄ et deuote oroīs actū. Vn̄
exo. 28 de aaron dicitur q̄ portabat
noīa filiorū isrl sup vtrumq3 hume
rū ob recordacoēz. Multa ergo fu
it deuotio horū ferentiū paliticū.
Circa cōpassioēm piissimi ihū
attende q̄ magne pietatis fuit
respicē fidē alienā. Vn̄ et pmo
ipm confortat vt cui fidē alienā
respexerat sibi ppam ifundat cui
dixit confide fili. O verbū dulcissi
mū despectū et debilē totis men
brorū cōpaginibus dissolutū filiū
vocat q̄ nec pharizei certe digna
rentur aspicē. Nā scelestissimos
pctores ihs gloriatur sibi adoptare
p grām vt i eorū infirmitate se
ondat omnipotētē. Vn̄ istis videt
dicē vbū potentie. cōfidite ego sū
nolite timere. Et illud iohis 16.
cōfidite ego vici mūdū. Et verbū
sapiē eorū intima scrutantis sicut
dixit math 9. Confide filia fides
tua te saluā fecit. Dz et dixit eis
verbū pietatis et clementie ut
eis dicitur. btūs vir q̄ cōfidit i dnō
et erit dnūs fiducia eius. Nā pctā
liberalit donat cū dicit dimittūtur
t pctā tua. Vbi sicut dicit theo9
remouetur pmo ifirmitatis cau

sa ut sequat sanitas pfecta. Vide
quarto. detrahentiu ipugnacoem
na ceperut quidā de scribis dicē itˢ
se. hic blasphemat. Qs potest di
mittē pccā n solus deus. O impii
phaizei qs pt intueri cordis ~~secre~~
secreta n solus deus. Ergo ego qui
corda vrā video ego sū qui pccā di
mitto. et ego sū qui dico vnicuiqȝ sal
uato illud ysa. 43. Ego sū qui deleo
iniqtates tuas pter me. O verbū
verissimū. ego sū qui deleo. qȝ ego
solus pccā dimitto. sȝ pt me quia
i merito meo. Vnicuiqȝ enī p meā
humanitatē in meipo meriū qdqd
ipis ex diuina potestate et pieta
te concessi. Intellexerut ergo et
bn licȝ maligne nō crederent qȝ ihs
se dicebat dm. Et iō hac opionē
cōfirmat nō excludit cū maifeste
et ex noīe sue humanitatis dicit
vt sciatis qȝ filius hoīs habet po
testatē in terra dimittendi pccā
Dicit aūt in terra nā sup trā hoc ē
i celo nō sunt pccā. subtus trā in
iferno pccā sut sȝ eterna. i trā i
hac vita st remissibilia. Quō aūt
sequatur ista consequētia dcm̄ est
supra cū de xpī miraculis agerēt.
Attende qȝ hostilitas detrahētiū oc
casionalit iuuit ut magis lar
giret bnficiū. Vn̄ et dedit ifirmo
robur pfcm̄ contˢ tplicē eius defcm̄
Nā vix poterat caput leuare. cōtˢ
qd dicit surge. Deficiebat i omi
robore. cōtˢ qd dicit vade. Dȝ tunc
pccōr surgit qn̄ pccm̄ deserit portat
lcm̄ i quo iacuit qn̄ pccm̄ in quo
delectacōēȝ recepit i cruciatū one
is puīe conutit. et tunc in domū su
ā vadit qn̄ consciāȝ diligēt discu

tit. Hic ergo apparuit quō pietas ihū
accepit occasionē dimittendi pccā
p accessionē intercessiōis aliene. 3º
attende sūmā pietatē piissimi
ihū condonātis et remittētis pccā
supta occasione a conatu accusa
toīs fraudulente. Vide qȝ xpū bn̄
dcī ihū velle miseri et pccā dimittē
Nō ex detractoē et murmuracoē ne
i sidiis malignātiū potuit ab ipē
denda miā pccōribus reuocari. Int
roga matheū publicanū et zache
ū pusillū et fraudulētū. interro
ga peccatricē mulierē. introga pa
liticū. introga hac de qua est ser
mo i adulterio depheñsā et oēs
vna voce clamabūt. Ecce agnus dei
ecce q tollit pccā mūdi. In histo
ria aūt mulieris depheñse in adul
terio considerā conditoēs cetus accu
santis xpī misertis mulieris i
medio stantis. Primo i cetu phari
zeorū fuerut duo. subdola adu
lacio et fallax itrogacio. Adula
tio qȝ sibi blandiebantˢ nomē ma
gistri cuius tū noluerit eē disci
puli. ut quasi securius et isuspecte
pcedat. 2º fallax itrogatio vn̄ et
ondunt publicū flagitiū. Hec mu
lier mō depheñsa est i adulterio
et allegant legis edictū. In lege
aūt dn̄s mandauit huiusmoi la
pidare. Et puocant ad pcipitiū.
tu vō qd dicis. Et parant sibi scā
dalū dū adulterā astat et turba.
Attēde vō qȝ sicut dicit augustinus mi
rābilis fama mansuetudīs dn̄i
diuulgabatˢ in pplō. vn̄ hēbat
famā qȝ nullū dimittebat a se
desolatū et iō hic parauerut sibi
laqueū. Cogitauerut enī qȝ nō

posset reprehensionē euadē. qr si diceret
lapidet̄ perdebat famā mansuetudīs
si diceret dimittat destruebat iusticiā
legis si taceret nō se ondebat doctorē
veritatis. Et iō merito iohēs dicit hec
dicebant tēptantes eū ut possent
eū. etc. Sz mentita ē iniquitas sibi
qr sp cantabit sibi pphia. Pt veritā
tē et mansuetudinē et iusticiā. Nā
veritatē pfecit et iusticiā nō offendet
et mansuetudinē conseruando mise
racoēm īpendet. Ita qp erit et iusticia
rectus et veritate clarus et mansuetu
dine pius. In ihū at̄ fuerūt duo her
oīca. matura discretio. iusta diffini
cio. ex qua secuta est nō illorū sz xpi
īcentio salz mulieris absolutio. Primo
notat̄ discretio matura simul et ex
emplaris ī eo qp se īclinauit et digi
to ī terrā scripsit. Per hoc īformat̄s iu
dices qn̄ qp audiunt accusatores nō
statī fulminent̄ sniaz sz digito discre
tois prius examinet̄ causam. Infort
etiā quoscūqz ut qn̄ audit vel vide
tur xpi culpa inclinet se ad suā ī
firmitatē cōsiderandā et diligent̄
scribat maliciā ppiā. Scribebat at̄
ad signandū qp ipē erat iste qui primo
legem scripserat. Inclinat9 etiam scri
bebat ī t̄ra ad ondendū qp īclinatio
sua ad assūptoēz carnis. fecit eū scri
bē ī t̄rā sue carnis passibilis scrip
turā nr̄e īformatoīs. Et qr hoc fuit
opus sūmi amoīs. iō dicitur scribē
digito .i. spū sc̄o. Qd at̄ scripserit licz
multi multa dicant̄ ego tn̄ l̄ralit
credo qp illud scripsit qd postea expres
sit .s. qui sn̄ pecō est. etc. etc. Et hec ē
snīa augustini. Et illud verbū cū
v̄tute ihū sufficient̄ poterat vnicui
qz sua peccā ingerē. et ī spectorē ihm

demonstrare vt p verecundia abiret
vnus p9 aliū exīē sapientes a seni
oribus. qui magis debuerūt erubes
cē qr etas senectutis deb̄t īmaculatā
eē. Qd aūt ī terra qi pecca eorū dicat̄
scribē ondit se iniquam eis attulisse
Nā pecūm iude olim dicebat̄ scriptū ī
vnguie adamātino pter caussionē
timoris. In cuius signū lex moysi
scripta est ī lapide nec poterat pecā de
lere. Sz bn̄dcūs ihesus scripsit ī puluē
qr dat tantā spem venie vt modi
co contcōis motu et satisfactoīs ma
nu vnusqsqz possit suā culpā delere
ī v̄tute illius q̄ ī puluē carnis sue
scripsit l̄rās nr̄e absolutoīs plene.
Cuē at̄ vē inclinauit se ihs deorsū
nō solū qr factus ē hō sz etiam pauperim9
et humilim9 homo despectissim9 et
obprobatus et nō solū mulieri sub
iectus v̄tualit̄ sz impiis linguis
blasphemantiū detrahentiū diffa
mantiū sententiantiū voluit cōfu
sibilit̄ eē subiectus. Et qd plus est
ihs creator oīm se subiecit manib9
capientiū vinculantiū trahentiū
decapillātiū palmis et colaphis
percutientiū. Sz et creaturis insensi
bilib9 se subiecit ad crudelissimā
penā vt vincula possent dure stri
gē flagella penalit̄ cruētare spi
ne atrocit̄ pungē claui dilacerando
pforare crux confixū tenē aciudo
potarē vela obūbrare sputa turpi
ter adherē lancea lateris intima
penetrare et qd ē oīm terribili9
mors diuinā aīam eicē. Huis oī
b9 voluntarie se subiecit q̄ nichil ī
eū potuissent agē n̄ p salute nr̄a
se eis pius ihesus voluntarie subie
cissz. Et tn̄ se deorsū inclinauit qp

sub lapide mortuus iacuit. Non po
tuit plus descedere nec plus se inclinare
qui omnes electorum pene potuerunt dicere
incurvare ut transeamus. Quibus enim electo
rum peccatis curvus subiacuit ihesus ut abe
latis transiret. Fuit ergo in ihesu discretio
maturi. fuit in xpo diffinitio iusta
qui sine peccato est vestrum etc. Cum enim se
inclinabat humiliter expectans eorum eru
bescentiam et confusionem a sceleribus suis
dum videret eos perseverantes in questionis frau
dibus sententiam protulit conservativam
legis sceleris repercussivam mulieris li
berativam. Nam sicut dicit augustinus non
dixit non lapidetur ne contra legem dicere
videretur. Absit autem ut diceret lapidetur
venit enim non perdere quod invenerat sed querere
quod perierat. Quid ergo respondit. Qui sine peccato
est vestrum etc. Hec est vox iustitie. lapidem mit
tat sed qui sine peccato est. Quasi diceret. Impleatur lex sed non a prevaricatoribus legis.
Audiunt et eis se esse tales quod magis quam
mulier erat dignum lapidari. Et ideo si
debuit lex observari debuerunt simul
cum muliere occidi. Habuerunt fuge
mortis filii quia nec fontem cognosce
bant venie ihesum nec volebant subire
mortis supplicium nec inspectoris suo
rum scelerum ihesu poterant sustinere vul
tum et ideo petunt fuge presidium. Sed pius
ihesus iterum se inclinans scribebat in terra.
Adlectum ut eis liberam exeundi fa
cultatem tribueret vultum declinans ab
eis. Dic ergo secundum augustinus illi voce
iustitie tanquam telo percussi sese res
picientes et reos se invenientes unus
post alium omnes recesserunt. Unde glosa
super illud. Incipientes a senioribus
qui forte magis rei erant. Et rema
sit solus ihesus et mulier in medio stans
Augustinus. credo territa est illa mulier

ab illo se puniendam timebat in quo
peccatum inveniri non poterat. Sed qui adu
sarios repulerat lingua iustitie. leva
vit in illam oculos misericordie. Erexit ergo
se ad solvendam miseriam qui se inclinaverat
se ad sustinendum pro ipsa penam. Muli
er ait ubi sunt qui te accusabant. Ad hec
non respondit mulier tremefacta sibi ma
le conscia sed eam confortavit. Nemo
te condempnavit. Ad hec respondit leta
Nemo domine. Nec ego te condempnabo
qui solus verus iudex sedeo. et a me
forte dampnari timuisti quia in me peccatum
non invenisti. O dulcissimum verbum. Nec
ego te condempnabo. Quis ergo me con
dempnabit domine ihesu cui tu pro omne iudi
cium dedit. Si deus pro nobis quis
contra nos. Si ihesus absolvit quis est qui
condempnet. Ihesus mihi adiutor sit
non timebo quid faciat mihi homo. Domine
ihesu dicta est tibi omnis potestas in celo et in
terra. dic ergo misero peccatori inquit in
oculis tuis adultero. nec ego te condemp
nabo. Relicti sunt duo soli. miseria
et misericordia. et ego tibi soli peccavi et ma
lum coram te feci. Tu solus inspicias mea
scelera cui soli fit occulte iniuria. Dic
ergo nec ego te condempnabo. Et bene
domine ihesu. Non enim condempnatio est
secundum nomen tuum qui nominaris salvator
sed neque fines eminus qui odis iniquita
tem. Unde et absolute interdicas peccare
et inponis bene agere. Vade et amplius
noli peccare. Dicit in muliere fuerunt
duo. peccati flagitium et remissionis bene
ficium quod ex predictis patet. Vides ergo quan
tum benedictus ihesus delectat remittere peccata
penitentibus. Merito ergo dicitur est. Ihesus
laxans reatus. ¶ Quod ihesus unctus
est unctione multiplici. et de tribus ma
riis ipsum inungentibus et de tribus anime

stratib9 p ipās signatus. Jhesus vn-
guentis redolēs. cap xxiiij
Qui tanta sollicitudine
curauit aliorū pctā delere piissim9
ihs totus vnguētis mire redolebat
q2 hunc vnxerat deus pr̄ spū scō et
vtute in assūpta natura qd̄ fuit si
bi puilegiū incōitabile creature.
Ptēri inqt ps vnxit te deus de9 tu9
oleo letitie p consortib9 tuis. Licz at
vnguenta celestia filius dei de celo
descendēs attulit quorū odorē sen
sera t sponsa q clamabat in cant. t
he me p9 te curremus i odore vnguē-
torū tuorū. tn̄ localit vnguētis re
doluit qn̄ deuotissiā magdalena
dn̄i an̄ passioez pedes eius vnxit
et an̄ sex dies paschē itm vnxit
pedes ihū et tunc vel alias fracto
alabastro effudit vnguētū sup ca-
put illius recumbentis. Qd̄ in sab-
bato palmarū ad minus de pmo
ex ewāgelijs cōdit fore fctm̄. Tunc et
dom9 ipleta ex odore vnguenti et
i typo futuror pisorū impugna-
tū pfcōis vnguētū mētū vacātum
vnctoi capitis et pedū ihū. iudas
pditor bono odore e mortu9. Nā
voluit vēdē de quo pedes dn̄i et ca-
put debebāt vngi. et ei9 mors
et sepultura pueniri. et i laudē o-
pis et meritū opantis p totū mū-
dū ewāgeliū pdicari. O dn̄e de9
cū quāto dolore refcō qm̄ nc̄ iudā vi-
deo suscitatū qui et idigne fert
hanc pfectissimā vnctoez. et fremit
dentib9 iracūdie. et hinc sc̄e moles-
tus ē mulieri. Hec mulier ē pau-
pima tua a mūdana vanitate cō-
uisa religio q sibi nichil tpaliū
retinēs tn̄ de xp̄is q̄ de alieis
pedes tuos bone ihū i fatigatis pau
pib9 pungē satagit. Qd̄ more
magdalene pfcē bis fit. Nā pmo
iungit dn̄i oīa sua paupib9 dist
buit. 2o iungit dn̄i deuotoq fideli
ū sibi tpalia offerentiū ad distri
buēdū paupib9 alijs efficaciter
iducit nichil ab eis volēs accipe
pt̄ necām victū. Hec iudas idigne
fert falsus paup et verus predo
et fremet i mulierē q2 nō amat
silem expiacoez. Sz et ipse paupes
inuenit qui vnguētū diuico corpis sb
trahūt ut trecētis vēdāt denarijs
et eorū nō tn̄ necessitati q̄ rapa
citati donet. Qz sūt de quib9 est
cure iude qui fur erat et loculos
hn̄s n̄ illi q voluūt eē paupes sine
defcū humiles sn̄ despcū patientes
sn̄ iniuria austeri sn̄ aliqua cor̄s
molestia. pmo qd̄ monstrū est ifer
nale. voluūt eē paupes opulēti hu
miles fastuosi patientes curiosi
dia penitētes lasciui religiosi re
laxati mgri illiterati plati et nō cu
rati cōtēptores mūdi et ipm̄ bra
chijs ferreis amplexātes. Hij fece
rūt qd̄ iudas facē nō potuit q2 scē
mulieris vnguētū nequaq̄ hr̄e po
tuit ad vendēdū. Sz hij de manu mu
lieris religiois deuote paupertatis
et pfcōis alabastrū tn̄ subdola
fraude q̄ violēta tyrānide ipie ra
puerūt et trecētis venenatis de
narijs vendiderūt nō ad sustētacoez
paupm sz ad occisionē imitatori
b9 suis falsis paupib9 illā mala
pecuniam largituri. Hij trecenti
denarij sunt tn̄ i quib9 sub titulo
pfcōis se occupāt et sue pfessiois
pfcoem pmissā dāpnosa mcatōe

co̅muntat. Et p̄mū est anxietas vani
studii p quo libros et multa alia pa-
rat que ad sup̄fluos sūptus ptinēt
circa illa. Qd' dicit se face̅ vt possit
hereses confutare et fideles īstrue̅
Secdm̄ est anxietas p̄sidendi et sup
bapeciaco q̄ nullis sint subiecti vt
q̄ deberet ee̅ oīm minimi oīm sint ma
iores. Et hoc se dicit face̅ q̄ p̄lati
et sclares sacdotes curā aiarū neg
ligunt et impediūt ne saluti fideliū
possint absq̄ illorū impedimento
intende̅. Vt qd' vides eos nō sacia
ri p̄uilegiis et vbiq̄ ī cau̇is occupa
ri ī causis. Tertiū est īsatiabilitas
acq̄rendi p locas multitudis palaciis
erigendis causis intendis sup̄flu
is libris multiplicādis corpib9
corū sū p̄nie molestia. p̄mo quo
ad multos et ī multis deliciis et
coit cū multis sup̄fluis intendis
Ex quo sequit q̄ mūdo apparet q̄
ipi vel sunt vel deus viuens q̄ tā
ta comedit et tantas īpensas cō
sumit. Sz recordare q̄ hic ē deus
babilonis nō therusalē. Istius
t̄plicis centenarii trāsgressorū fratus
sic paupes expoliant vt quasi
nullū testamētū vel dispēsatio
male oblatorū possit ad alios pau
pes applicari n̄ ad hos nel eorū siles
religiosos qui suis fraudibus īuol
uūt. Licz hij tanto decei9 faciant
q̄nto de p̄fcoīs paup̄tatis p̄fessioē
se iactant. Dic itaq̄ trecentis de
nariis vēit vnguentū p̄ciō et vere
egenis spū et sue p̄fessiōis amoē
sūt dati. cū tū fraudē p̄mi cētena
rii excluserit vn9 ingratorū p̄fcois
tū dixit ut nō curent nesciētes
l̄ras litteras disce̅ sz attendat &c.

Vbi aperte seraphicus franciscus ondit
modū salutaris sapīe acq̄re̅. Et licz
nō intendat studiū ordinatū exclu
de̅ sacre sc̄pture. intendit tū studiū
ī quo se tm̄ occupat q̄ roē moī eorū
spm̄ distrahit īpedit et excludit
exsufflac de medio. Vn̄ et de eo ī
legenda scribit q̄ dicat. Volo fr̄es
meos discip̄los ewangelicos ee̅ et
sic in sc̄ptuā p̄fice̅ vt spm̄ nō exti
guat exemplo dn̄i ihū qui magis
orasse legit q̄ legisse. Secdm̄ cēte
nariū corruptiuū p̄dcm̄ satis exclu
dit cū ad p̄dcā v̄ba regule subnectit
in h̄re̅ paciām ī infirmitate et ī t̄
bulacoē et dilige̅ eos q̄ p̄sequūt
nos rep̄hendūt et arguūt q̄ dicat
dn̄s. Diligite inimicos vr̄os et orate
p p̄sequentibus et calūpniantibus
vos. Certe hec oīa excludūt illā li
tigantē et causidicatoē litigiosam
p q̄ua ī cau̇is totū mūdū molestat
Sz ne istud dolosa fraude ī sup̄bie
p̄cīcinū possz exponi et eorū opa
tio nō trāsgressoīa ondi. ī scō testa
mento postq̄ fuit sacris stigmati
bus īsignitus qn̄ fuit morti p̄xim9
et celestis gl̄ie splendoribus iā vici
nus ī luce cordis ihū legens frau
dē futurā istius pessimi cētenarii
denariorū falsorū precipit distc
te p obediētiā oībus ~~oībus~~ fr̄ibus ut
nullo modo aliquā licenciā ab
ap̄lica sede petant nec p̄se nec p
īterpositā p̄sonā nec p ecclīā neq̄
p aliquo loco nec sub sp̄e p̄dica
coīs nec p p̄secucoē suorū corp̄u
sz vbicūq̄ vbi nō fuerint recepti
fugiant ī aliā terrā ad faciendū
pniām cū bn̄dcoē dei. Et de sacdo
tibus dixit. Si facerent mi p̄secucoē

nolo recurrere ad ipsos qui vivunt secundum formam sancte romane ecclesie. Et si haberem tantam sapientiam quantam salomon habuit et invenirem pauperculos sacerdotes huius seculi in parochiis in quibus ipsi morantur nolo predicare ultra voluntatem eorum. Contra malum centenarium dicit de paupertate. Hec sit portio vestra que perducit in terram viventium. Cui dilectissimi fratres totaliter inherentes nichil aliud pro nomine domini nostri ihesu christi habere velitis. Quod declarans in testamento dicit. Et illi qui veniunt ad recipiendum vitam omnia que habere poterant dabant pauperibus et erant contenti tunica una intus et foris repeciata qui volebant cum cingulo et brachis et nolebamus plus habere. De locis et habitaculis et ecclesiis quibus manere debemus si sint facta sive facienda ita precipio quod firmiter sit quod ubicumque sint fratres caveant sibi ut ecclesias et habitacula paupercula et omnia alia que pro ipsis construuntur quod penitus non recipiant nisi essent sicut decet sanctam paupertatem quam in sancta regula promisimus semper ibi hospitantes sicut advene et peregrini. O quomodo sapientia istius hominis pauperis contempta est et verba eius non sunt audita. Certe quia sapientior sibi videtur stultus quam septem viri qui sedent ad speculandum. Stultus est iste degener filiorum cetus qui in prudentia carnis et nutrimento sue ambitionis sapientiorem se dicit in omnibus quos tenet pro procurando honore dei et salute proximi quam septem viri id est vel omnes sui fundatores primi qui talia ut mortalia repulerunt. Vel septem viri sunt vigorosi influxus donorum spiritus sancti qui in corde francisci diffusi

errorem istorum clare sunt speculati. Vel septem viri sunt omnes spiritus angelici per quorum revelationes clarum sapiens franciscus didicit quod mandavit. Repulerunt testamentum auctoritate summi pontificis qui eorum importunitatibus condescendit et videns eorum voluntatem non perfectam et infirmitatem fragilem non eorum perfectioni providit sed eorum defectibus condescendit. Verum enim advertit devotus antistes quod illuminatus franciscus non intendebat successorem suum ligare humano iure sed omnibus filiis et regule promisse imitatoribus perfectius modum imitandi in humilitate et paupertate et vite austeritate tradidit sicut in divino lumine ipse videbat dicens se nichil addere novum ad regulam nisi illud quod ad ipsius plenam observantiam ihesu splendoribus fratres cognoscebat. Unde illud testamentum sanctissimum fuit regule declaratio non additio. Et ista declaratio sancti patris francisci non fuit sine bulla summi pontificis quia tunc habebat in carne sua stigmata passionis ihesu ut iam nichil posset in eo legi quod per illam bullam non appareret autenticum. Sed et statim fuit ad lumen eterne visionis assumptus ad latus summi pontificis christi locatus. ut per hoc appareret quod illud quod in testamento posuerat auctoritate divina dicebat. Cum tamen quia eis grave videbatur nolentes credere degeneres filii declarationem aliam humanitus extorserunt. Nec fuit tunc successor summus pontifex qui eorum infirmitati et imperfectioni providit et maxime quia nodum appetebat sicut modo apparet ad quam malum finem devenerit reiectio sanctissimi testamenti. Nam nunc luce clarius apparet quod reiectis hiis que continentur

tione paulatine et fraudulenter reiectio
regule est secuta. sicut et omnis altus
status quem deus unicus formauit in mun-
do paulatine ad yma descendit. Et ut
ostenderet beatus franciscus quod dicebat in lumine
spiritus sancti illa que continet testamentum tamquam
de regula profiteri dixit ibidem. Et non di-
cant fratres. hec est alia regula. quia hec est
recordatio et exhortatio et meum tes-
tamentum quod ego frater franciscus paruulus
facio vobis fratribus meis benedictis propter
hoc ut regulam quam domino promisimus
melius catholice obseruemus. Ut et
precepit omnibus quod nichil addatur uel mi-
nuatur et sicut cum regula legatur ista verba.
Et postea addidit sicut preceptum. Et
omnibus clericis et laicis fratribus meis pre-
cipio firmiter per obedientiam ut non mittant
glosas in regulam nec in istis verbis di-
cendo ita volunt intelligi sed sicut dominus
dedit michi simpliciter et pure dicere et
scribere regulam et ista verba simpliciter
et pure sine glosa intelligatis et
cum operatione obseruetis usque in finem. Et
quicumque hec obseruauerit in celo re-
pleatur benedictione altissimi patris et in terra
repleatur benedictione dilectissimi filii cum
sanctissimo spiritu paraclito et omnibus virtutibus
celorum et omnibus sanctis. Et ego frater fran-
ciscus paruulus vester seruus quantumcumque pos-
sum confirmo vobis intus et foris istam
sanctissimam benedictionem. Perpendis lector
cum quanta cum scrutatione cordis sanctissimus
pater noster desiderauit regulam et testa-
mentum plenarie obseruari. Vides cum
quanta certitudine intellexit humillimus
omnium qui erant super terram franciscus
clare cognoscit se in diuino lumine regu-
lam et testamentum scripsisse cum dicat
sicut dominus dedit michi simpliciter et
pure dicere et scribere regulam. Et is-
ta verba ita simpliciter et sine glosa intelli-
gatis et cum sancta operatione obseruetis usque in finem.
Et unum credis humillimum franciscum tam de
sua scriptura confidere quod esset obseruabilis
et clara et nulla indigeret cuiuscumque
sapientis glosa nisi quia certissimus erat quod
nichil secundum hominem ibi scripserit sed diuinitus
illustratus. Certe audeo dicere quod nisi de
hoc certissimus extitisset magne presump-
tionis fuisset tanto vinculo alios quos
sapientiores se reputare debuit obli-
gare. Certe humilium forma franciscus
numquam presumptorem ostendit sed in omnibus de se
ipso diffidens etiam in indifferentibus
propter multum timorem domini consilium require-
bat. quanto magis iam tunc seraphico illus-
tratus splendore et inflammatus ardo-
re et caracterizatus effigie. maxime
cum debeat filios relinquere ad celestem
gloriam ludosque intrare. nichil sub tot
preceptis et adiurationibus et tot bene-
dictionum imprecationibus imposuisset fi-
liis nisi quod id sibi a magistro suo ihesu cuius
portabat effigiem fuisset impositum
et certissime absque aliquo scrupulo
reuelatum. Dubitet qui voluit. quia qui
nunc ruinam ordinis cognoscit et ge-
muit in suis doloribus palpat quam ma-
lum et amarum filiis fuit reliquisse
patris sanctissimi testamentum et nunc ipsum
repudiare fuisse certum presumptuosum
et super filios impium qui intra abissum
diuinitatis debuit absorberi. Hec pro
murmure inde dicta sint contra
secte mulieris unguentum. Nam multum
crudeliter usque hodie fremit super illos
sanctos pauperculos qui in typo magdale-
ne pedes vestigiorum domini pressissima
et litterali obseruantia promisse regule
nituntur inungere et ipsos stolidos et apos-
tatas reputantes persequuntur dure pro

se et alios ad persequendum incitatur in-
pia detractione viros veros evangelicos
tamquam hereticos diffamantes quorum et
aliqui veri christi imitatores sunt per mortis fili-
os diris cruciati tormentis. Sed attende
de christe ihesu propter miseriam inopum et tri-
orum pauperum gemitum nunc exurge et
fac opus huius tue paupertatis innotes-
cere mundo. ut cognoscatur quod tua me-
moria facit imitatores perfectos. Sed et tu
pie pater francisce o unde stigmata pas-
sionis piissimo ihesu crucifixo qui forsi-
tan tali die sicut est hodie scilicet in festo
exaltationis vivifice crucis manu
sua omnipotenti sacro tuo impressit
in corpore ut te verum et pium patrem non
deceptorem nec deceptum nec in testa-
mento nec in regula faciat toto mun-
do clarissime apparere exclusis cor-
ruptoribus status tui. et hiis tuis
pauperculis qui pro tuo spiritu primo cru-
cifixi ihesu sic impie cruciantur des
paris et tranquillitatis statum in quo
sacra regula et sanctissimum testamentum
inviolabiliter observetur. Iam revertam-
mur ad pium obsequium magdalene
cuius per universum orbem adhuc flagrat
unguentum. Et secundum triplicem significantiam
eam legimus tribus vicibus dominum fuisse unc-
torem secundum figuram inchoantium proficien-
tium et perfectorum. Et licet in magdalene
opere possimus hec considerare quod in primo
domini pedibus paravit amare contriti-
onis unguentum. in 2o paravit capiti
ihesu devotionis et laudis iubilum. ubi
fuit unguentum devotionis. et 3o paravit
toti corpori domini ita ut sit unguentum
pie et fervente subventionis quia iam in se
perfecta digne saluti aliene intendat
tamen iam ipsius unguenti et aliarum de
quibus marci ultimo scribit coniungi-
mus et consideremus videre ihesum in illis
tribus mariis quasi in tribus statibus
spiritualibus redolere unguentis. Et
considerabimus in illis tribus devote
mentis christi sponse respectu dilecti ihesu
triplicem statum triplicem actum et tri-
plicem contractum secundum quod dicitur ibi
maria magdalene et maria iaco-
bi et salome emerunt aromata ut
venientes ungerent ihesum. Nam status
triplex anime significatur in horum tri-
plici unctione. contractus in sollicita-
nicatione. Emerunt inquit aromata.
Nam in illis sicut christum in vita arden-
ter dilexerunt ita et in morte ipsum
devote ungere quesierunt ut corpus
mortuum possent a putredine con-
servare. Sed errabant bone mulieres quia
in balsamatum corpus domini ihesu conti-
nebat divinitatis et si mille milibus
annis stetisset sine anima nullam tem-
pore potuit corporis corruptelam. Pro-
bis ergo necessaria est unctio quia sumus
corpus eius et membra de mem-
bro in quibus multas corruptiones
patitur spiritualis vita domini ihesu
christi nisi mistico unguento sepius
inungatur. Sed primo videamus tri-
plicem statum anime per has tres mulie-
res mistice figuratum. conversionis.
conversationis et consummationis. Primus
est status per mariam magdalene
designatus de quo luce vii dicitur
quod erat peccatrix et marci ultimo
quod de ea dominus ihesus expulit septem de-
monia que a peccatore conversio per gratiam
auferuntur. Hunc statum conver-
sionis duo sunt necessaria que sunt in maria
magdalene. videlicet conversionis scilicet reten-
tio memorie et sollicitudo dili-
gentie. quia memoria est preterita

mala plangē. Et debet eē memoria
capax suorū malorū sine extenua
cōē et diminucōē vt de magnis nō
faciat pua et de multis nō faciat
pauca vt dicat cū ps. Iniqtates
mee supgresse st capillos capitis
mei et multiplicate st sup nūm.
Debet eciā eē memoria tenax sine
oblivione vt remissiatur sn̄ interrup
cōe ut sp recordet et dicat iniqui
tatē meam ego cognosco et pctm̄
meū cont̄ me ē sp. Sollicitudo di
ligentie debet eē audax sn̄ dubita
cōē et sine dilatōē vt non dubitet
arripe opa pnīe et nō differat
inchoare. Debet esse et verax sine
silacōē et dissiliacōē vt nō siliet
se age bonū qd nō facit nec dissi
milet ī se malū eē qd callide
agit. Et si ista duo mancipia fu
erint bn̄ obseqosa durabit mag
dalena ī comissiōis bnficio. Secds
status est cōuersacōis designatr per
mariam iacobi qui īterptat sup
plantator qr p9 cōuersionē que
dā est lucta ī conuscōē vtuosa
de qua ephe. vltio. Non ē nobis
colluctacio aduisq carnē et sāgui
nē. In cui9 figura iacob luctaba
tur gen̄ 32°. Huic sūt ncīa duo
mancipia intellcūs et opacio vt
vnū instruat et aliud pagat.
Intellcūs debet eē subtilis sine
nube ignorantie et fidelis sn̄ er
rore pfidie. et opacio sine hu
militas timore supbie. et hilaris sn̄
torpore accidie. Terci9 status
cōsumacōis sigficatr p mariam
salome. Intptatur eī salome
pacificus. qr aīa ī pfcōē consū
mata ihm recipit in quiete per

toris sui. Et eciā pali. 2e° dicit de
iosia viro in vtutibus consumato
colligā te ad pres tuos et īferis ī
sepulchro tuo ī pace. Huic sunt
duo ncīa mancipia. s. intensus
caritatis ardor. et luminosus veritatis
splendor vt ī pmo eminēter effici
atur ad diligendū dm̄ in tm̄ ut
quasi tota trāseat in dextm̄ et per
oēs spūs angelicos videatur mira
are dilecto qr languet amore suo
et dicat cū ps. defecit caro mea et
cor meū deus cordis mei et ps mea
ds ī eternū. Et hec caritas debet
eē simul ardēs p dilcōem et fru
ens p delectacōem. Splendor vei
tatis tm̄ luceat vt claustra car
nis ī cogicōe trāscendat. sp tn̄ in cog
cōe se defiōē recognoscat vt dicat
illud pme cor j2°. Nunc cognosco
ex pte tūc cognoscā sicut et cogni
tus sum. Et hec cognicio debet esse
prudens p discrecōem vt sciat qd
statui suo cōpetat et tn̄ supemi
nens p supnā irradiacōem ut
sciat se non ī ppria luce videre q̄
videt. De hac hēmus ī raptu pau
li qui vidit archana vba que nō
licent hoī loqui. Dz in hiis parū
potest doctrina humana senciat at
expiencia. Nā et paulus q̄ fuit
raptus ī padisū dei vidit ea q̄
nō licz hoī loqui. Et moyses p9
visionē dei ī monte dicit se expe
diciōris lingue effcm̄. Parū est
enī qdqd in hac vita aīa sentit
respcu eius qd ē. Et adhuc mul
to minus qd dicere pt. Post tripli
cē aīe statū videam9 triplicē ac
tū unctōis et triplex vnguentū
Nam cōuersio ht vnguentū corpa

lis pure conu'satio tpalis iustitie cō
sūmacō spūalis letitie. Primū fuit
vnguentū magdalene de quo di
Iohis 12 q' domꝰ īpleta est ex odore
vnguenti. Noli despicē hoc vnguē
tū scē peccatricis q2 odor pure spiat
vsq3 ad supcelestes mansiones spū
um btōrū vt sit gaudiū angelis
dei sup vno pctōre pniām agente.
Vide q2 anglis est gaudiū ad ex
ultacōem s3 hoīb9 ad exemplū cor
rcōēz. Et fit de harbis amaris q̄ in
nrō hr̄idant ortulo q̄s facile īueīt
hō si iniquitates suas et pctā sua dis
siliacōe recogitet et cū istis harbis
amaris ad ignē feruentis amoris
aromata misceantur. Mirra inqt
sponsa cant' 4° et aloe cū oībus p̄
mis vnguentis. Vtruq3 at amarū
et pseruandis corruptoīb9 aptū
Et duplicē amaritudinē in peni
tente figurat. Prima est amaritudo
mortis cū incertitudine hore. Scđa
est certitudo iudicii cū incertitudīe
sntē. Ex quib9 amarū conficit pū
gitiuū vnguentū. Scđm ē vnguē
tū strenuitatis et iustitie quo vnc
tus est dauid manufortis et pul
cher aspcū de quo di' ī ps°. Inueni
dauid seruū meū oleo scō meo
vnxi eū. Hoc vnguentū conficit
ex oleo et balsamo. oleū lucet.
balsamū redolet q2 ex opibus ius
titie pcedit lucida consciā et odo
rifera fama. vt pui deanꝰ bona
nō solū corā deo s3 etiam corā omi
hoīe. Hoc est scm̄ crisma quo inun
guntur spūales athlete ecce tā
pugiles q̄ plati. q2 hoc odore sin
gulariter decēt ipi fraglare quasi
sint vbera sponse vt vniuiq3 eorū
uaciter possit dici illud cant' pmo.
Meliora st vbera tua vino fraglā
tia vnguentis optimis. Hoc vnguē
tū multū est euaporatum marie
xp̄i balsamū q2 scā vita ī talibus
longe spargit odorē suū vt quilib3
eorū possit dicē illud eccī 24. Qua
si balsamū nō mixtū odor meus.
Dicit q' balsamū purū ex hoc co
noscitur q' si gutta eius ī lacte cū
pmo ponat' lac coagulat' et gutta
descendit ad fundū. Sophisticatū
vō in aqua supnatat. Ecce q' mora
le expeimentū est istud. Plac cū
pmū intelligo excessiuas cōmēda
cōes adulantiū de vite pscōe. Sz
vm balsamū in scō viro lac coagu
lari facit q2 vba adulatoria ī vane
blandientibus tistitia sue fatuei
et dura increpacōe restringit et ad
sua congregatus intima ad fundū
sue vilitatis descendit. Ecce q' vm
signū est q' ē balsamū vm qm su
ū sibi sp retinet et restituit alie
nū. Sz sophisticū in aqua supna
tat quia fama cui veitas non sub
sistit stati laudi qntūcūq3 modic
aures apit facie hylarescit et to
tū in illorū applausū se spgit. Tm
ē vnguentū spūalis letitie quo
vngitur summus sacerdos aaron
ī ps° qđ descendit in orā vestimenti
eius. Hec enī spūalis letitia q̄
a xpō capite pncipali descendit
sup scđaria capita platorū et desce
dit ī barbā .i. ī eorū opa virilia q̄
bus videtur eorū facies adornāi
et ī orā vestimenti .i. ī eorū opa
īfirma siue extrema q2 tā in ar
duis q' in puis letitiā spūalē
ondunt. Hii scī plati ecce debent

portare in uberibus suis utrumque un-
guentum et conuersationis strenue per opera
actiue et spiritualis leticie per gus-
tum contemplatiue ut in primo sint reges
strenui bellatores. in 2o sint ponti-
fices et deuoti oratores. Unde hoc un-
guentum conficitur ex nardo deuotionis
et thure orationis. De nardo cantica primo
Nardus mea dedit odorem suum. Nar-
dus est herba humilis crescens in cacumine
montis multos emittens capillos
calefaciens et desiccans. Hec est
spiritualis leticia qua consolatur deus
eos qui se reputant viles cum tamen in
eminentia virtutum habeant statum suum
et multos capillos affectuosarum me-
ditationum emittunt et in igne diui-
ni amoris ardent quem tamen intra cohibent
per humilitatis conseruationem. et a se
omnem carnis abdicant volupta-
tem. Bona nardus est ista de qua dicitur
quod non multum reddit odorem nisi conte-
ratur. quia nec sancti viri suam sanctitatem os-
tendunt nisi necessitate cogente et maxime
quando tribulationibus conteruntur ut iob
vel quando manifestatione suorum mag-
nalium pseudo confunduntur sicut
fuit in paulo. Audi de thure cantica
4o. Odor unguentorum tuorum super
omnia aromata et odor unguentorum
tuorum sicut odor thuris. Ibi enumeran-
tur diuersa unguenta et omnia aroma-
ta. quia anima orationi dedita ex diuina
influentia omni virtute redditur per-
fecta in tantum quod tota sua conuersatio vi-
detur odor thuris. quia aperte in omnium
oculis clarescit quod totus est mente
et corpore sine fictione translatus in
deum. Sicut enim odor thuris soli deo
offertur sic et tota eius intentio deo
conformatur et in ipso solo stabilitur.

Et hoc est illud unum quod maria elegit.
Et quia de dei bonitate nichil dubitat
quin semper quod melius est faciat. ideo eius
oratio semper faciem suam in deo stabilit et
ab omni vanitate excludit et semper in
deo leticiam reddit ut de ea possit dici id
i regum 1o vultus eius amplius non
in diuersa mutati. Hec autem tria unguen-
ta triplici emuntur contractu in triplici apo-
theca a triplici unguentaria. Nam con-
uersio emit suum unguentum a qua-
dam discreta unguentaria que dicitur sacerdo-
talis iurisdictio que collata est petro
et successoribus eius tam illis qui vo-
cati sunt in plenitudinem potestatis quam in
parte sue sollicitudinis. Quibus omnibus
affectus pietatis ihesu per insufflationem
sui status immittitur cum dicitur io. 20o. Acci-
pite spiritum sanctum quorum remiseritis
peccata remittuntur eis et quorum retinu-
eritis retenta sunt. Illud autem unguentum
sumitur de apotheca discipline. scilicet de
ordinata horum correctione. De qua he-
bre. xii. Omnis disciplina in presenti non
videtur esse gaudii sed meroris. Et
ibidem. In disciplina perseuerate
tamquam filiis vobis se offert deus. Emi-
tur autem denario legis confessionis legi-
time. Conuersatio emit unguentum
suum a quadam unguentaria que vo-
catur lectio studiosa que impletur per opera
que legitur in scriptura. Et istud sumitur
de apotheca scripture sacre non extrinsece
in qua sunt precepta consilia salu-
bria eius virtutis. De hac in thymo-
theo 4o. Attende tibi et doctrine et insta in il-
lis. Hec enim faciens temetipsum sal-
uum facies et eos qui te audiunt.
Nam sicut pinguia pecora signum
sunt boni pastoris. sic disciplinata
vita et ordinata familia signum

sunt boni doctoris. Emitur autem denario
rio obediētie et adimpletionis strenue
quia obedire debemus sacre legi ut ad
impleamus precepta imitemur exempla
declinemus prohibita acquiescamus
consiliis et non abutamur promissis
2ª cor. 2º. Jdeo scripsi vobis ut cognos
cam an in omnibus obedientes sitis. Consu
matio emit unguentum suum a qua
dam sublimi unguentaria que vocatur
contemplatio Abacuc 2º. Super custo
diam meam stabo et figam gradum
meum super municionem et contempla
bor ut videam quid dicatur mihi et quid re
deam ad arguentem me. Contempla
tio est libera et perspicax mentis in
tuitus in res perspiciendas usquequaque diffu
sus ad omnia que proponuntur. Emitur
autem hoc unguentum de apotheca sa
piē quam apostolus loquitur inter perfectos. Ho
enim sanctus in sapientia sua permanet sicut
sol eccli. 26. Jstud unguentum emitur
denario aureo .s. cordis mundicia
qui denarius nunquam est reprobatus per
infidelitatem nec falsus per filiationem
nec fractus per interruptionem sed for
matus in fide et veritate et ad simili
tudinem christi vite et in finali perseveran
tia rotundatus. de quo math. 5. Beati
mundo corde quoniam ipsi deum videbunt
hiis tribus unguentis christus inungitur
Ut primum fundit ad pedes quia anima
a sua se conversione se humiliat et
solum in hiis que sine sunt vilitatis
delectabiliter se occupat. Ut quod luc.
7º dicitur quod beata magdalena osculabatur
batur pedes ihesu et unguento un
gebat. Secundum fundit ad caput dum
rectitudinem iusticie observamus que
in capite designatur quod regit ceterum
membra. sic ceteras virtutes regit

iusticia math. 6to. Unge caput tuum
Unctio capitis est compati christo in mem
bris suis quod pertinet ad rectitudinem
sancte vite. Tertium unguentum pertinet ad
totum corpus ut in omni genere operum mo
rum leticia manifestetur prover. 6. Un
guentis et variis odoribus delecta
tur. quia affectiones spiritualis leticie tollunt
omne impedimentum difficultatis in
opere virtuoso. Quo contra de accidiosis
dicitur eccl. 10. Musce morientes perdunt
suavitatem unguenti. Hec omnia un
guenta confecit ille unguentarius
benedictus ihesus de quo dicitur eccl. 28.
Unguentarius faciet pigmenta sua
vitatis et unctiones conficiet sanita
tis quia unctus ihesus qui christus dicitur
.i. unctus omnem animam quam sanat
ungit. Ungit inicio in remissione
peccatorum. ungit in strennuitate operum
ungit in perfectione consumata super o
mnium gustum et affectum. Jn cuius sig
num in sacramentis medicinalis cu
rationis ihesu unguntur intrantes ad
statum penitentie in baptismo. unguntur
proficientes in strennuo opere in confir
matione. unguntur exeuntes iam in
perfectione consumati qui deinceps ad am
plexum sponsi et mundi visionis as
sumi in extrema unctione ut sic et
principium boni et perfectio et consuma
tio in uncto ihesu recognoscatur. et
in eius intima et continua unctione.
Voluit autem ad passionem appropinquans
ihesus inungi et super caput suum ala
bastrum frangi in signum quod cum mul
ta cordis leticia et amore fervent
ti et suavissimo ad nos inunctus
pugil procedebat ad campum certa
minis et quod per fractionem sui mundis
simi corporis in cruce tamquam lucidi

alabastri ab omni concupiscentia refrigera-
ti effundebatur unguentum gratie super
mentes omnium electorum cuius odore tota
domus universalis creature debuit suavis-
sime delectari excepta impiorum caterva
designata in iuda. qui sicut venenum
humane nature voluit hoc suavis-
simo odore mortis ruinam accipere.
Et in illa crucis structura tamquam in vir-
tuosissima apotheca per expressionem
sanguinis apru(?) vendentis unguentarius
het(?) confecit unguenta. Que beatus
bernardus 22° sermone super cantica a paulo
accipit ad quatuor reducta dum di-
cit cum nobis factum a deo sapientiam iusticiam
sanctificacionem et redempcionem. Que de
quatuor virtutibus cardinalibus ipse
exponit. per sanctificacionem accipiens tempera-
tiam et per redempcionem fortitudinem.
Et infra prorsus copiosa redemptio
que non gutta sed unda sanguinis largi-
ter per quinque partes corporis emanavit. Et
post. Quam excusacionem habet qui in
odore unguentorum horum non currit
nisi ad quem forte minime odor vite per-
venit. Sed iam in omnem terram exivit o-
dor vite. quoniam misericordia domini plena est
terra et miseraciones eius super omnia o-
pera eius. Ergo qui vitalem hanc ipsam
ubique fraglanciam non sentit et ob
hoc non currit aut mortuus est aut pu-
tridus. Hec bernardus. Et ibi probat
quod nunquam fuerunt in aliquo vere virtu-
tes nisi que de effusione ~~unguenti~~ un-
guenti ihesu in mentibus fidelium diffu-
duntur dicens sic. Quid vobis cum vir-
tutibus qui dei virtutem christum ignora-
tis. Ubi nam queso vera prudentia
nisi in christi doctrina. Et unde vera iusti-
tia nisi de christi misericordia. Et ubi vera
temperantia nisi in christi vita. Et ubi
vera fortitudo nisi in christi passione.
Et infra. Inutiliter quidem quis labo-
rat in acquisicione virtutum si aliunde
eas sperandas putat quam a domino vir-
tutum. Cuius doctrina seminarium prudentie
cuius misericordia opus iusticie cuius vita speculum tempera(n)-
tie cuius mors insigne est fortitudinis. Hec
bernardus. Ubi dicit quod unguenta spon-
si sunt virtutum fraglantie et suavi-
tates descendentes in sponsam qui-
bus replevit in cruce pius ihesus. Nam
eius sapientia est oculum fidei. eius
eminentia arduum spei. eius summa
bonitas incendium caritatis. eius doc-
trina regula prudentie. eius vita for-
ma temperantie. eius misericordia infusio ius-
ticie. eius strenua passio vigoratio
fortitudinis nostre. Hii sunt influxus spiritua-
lis tincture dilecti ihesu quibus petit
sponsa se trahi post dilectum ihesum et
promittit se non ociose recipere sed
simul cum omnibus hiis qui sibi volue-
rint adherere delectabiliter currere in
odore unguentorum sive precedentis
dirigentis(?) adiuvantis et delectantis
persone donec introducatur in cellam
vinariam in qua inebrietur ab uber-
tate domus eius et eam iam non tibi
oporteat odore longinquo sed iam am-
plexibus dilectissimi eternaliter conqui-
escat. Et hic terminetur liber tercius
Cum plus quam credidi diffudit ra-
mos doctrine ihesu et miraculosorum
operum quibus suam deitatem condescen-
dentem humano generi in unione
nostre infirmitatis sibi facte per as-
sumpcionem passibilis nature nostre
monstravit. Deo gracias

Explicit tercius liber ubertini qui in-
titulatur arbor crucifixe vite ihesu.

Liber canonicorum regularium in Tiecto